ŘECKÁ

KNIHA CVIČEBNÁ

PRO

NIŽŠÍ GYMNASIUM.

DLE „ZAČÁTEČNÍ KNIHY ŘECKÉ“

OD

Dr. KARLA SCHENKLA,
ŘÁD. PROFESSORA KLASS. FILOLOGIE NA UNIVERSITĚ VÍDEŇSKÉ,

UPRAVIL

JAROSLAV GUSTAV SCHULZ,
C. K. PROFESSOR GYMNASIJNÍ V BRNĚ.

CENA: 1 zl. 20 kr., váz. 1 zl. 40 kr.

V PRAZE A VE VÍDNI.
NÁKLADEM F. TEMPSKÉHO,
KNIHKUPCE CÍSAŘSKÉ AKADEMIE VĚD VE VÍDNI.

1889.

7

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PEDAGOGICKÉ FAKULTY
H. BOUDRÁLOVÉ

Signatura U 1486

Inventár. č. 202226

Tisk Adolfa Holzhausena ve Vídni,
c. k. dvorního a universitního knihtiskaře.

Předmluva.

Poněvadž v češtině není dosud cvičebné knihy řecké, která by zřetel měla k velikému pokroku, jaký se stal za posledních let v methodě vyučování jazyku řeckému, a která by zpracována byla na základě mé mluvnice, prohlédajíc k jejím paragrafům a pravidlům, odhodlal jsem se vedle mluvnice též cvičebnou knihu řeckou sestaviti, a to tak, aby se nejen shodovala s mluvnicí zmíněnou, nýbrž i vyhovovala nařízení vysokého c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 1. července 1887, čís. 13.276, kteréž osnovu knihy cvičebné takto ustanovuje:

„Was die mit dem grammatischen Unterricht nothwendig verbundenen mündlichen und schriftlichen Übungen anbelangt, so kann ich nicht billigen, dass auch die seltenen Sprach- und Sprechformen, die der Schüler in den Schulautoren entweder überhaupt nicht oder nur selten antrifft, in den Kreis der Übungen schon im Untergymnasium einbezogen werden, ferner dass das fremdsprachliche Übungsmaterial aus den verschiedensten Autoren entnommen werde. Es muss vielmehr verlangt werden, dass das Übungsbuch sowohl hinsichtlich der zu übenden grammatischen Formen und Regeln, als auch des zu erwerbenden Vocabelschatzes nach Möglichkeit der Autorenlectüre sich anschließe, im besondern auf die Lectüre der zuerst zu lesenden Classiker vorbereite. — Was den Inhalt der Übungssätze betrifft, so sollen von den Übungen ebensowohl inhaltsleere als sachlich schwierige und dem Schüler noch unverständliche Sätze ausgeschlossen werden, damit das natürliche Interesse der Schüler an dem Inhalte nicht abgestumpft werde. Die Pflege dieses Interesses verlangt, dass nicht jahrelang nur an einzelnen, bunt zusammengeworfenen und wegen der Mannigfaltigkeit zerstreuenden Sätzen geübt werde, sondern dass die Satzübungen fortwährend von der Lectüre zusammenhängender Lesestücke begleitet werden, die mit einem anziehenden Inhalt die mustergiltige Form verbinden, bei deren Übersetzung der Geist des Schülers sich sammelt und die Denkkraft in verschiedenster Weise angeregt und geübt wird. Durch diese Übungen, die häufiges Memorieren des Gelesenen unterstützen soll, wird die praktische Aneignung der fremden Sprache wesentlich gefördert und das grammatische Wissen auf empirischem Wege ergänzt und erweitert.“

Tomuto nařízení chtěje co nejdříve vyhověti, počal jsem samostatně pracovati, ale shledav v brzku, že při školním zaměstnání práce ta zvolna pokračuje a že by dříve dvou let dokončena býti nemohla, obrátil jsem své zření ku knize již approbované, která dosud jediná vystihla úplně smysl slov výnosu ministerského, a použil jí

většinou při sestavování cvičebnice této, vyzván byv k tomu jednak panem dvorním radou Dr. Vil. šlecht. Hartlem, jednak panem autorem samým, jehožto jako svého někdejšího učitele s obzvláštní pietou ctím a u vděčné památce chovám.

Knihu tu, jejíž přednosti všeobecně uznány jsou, vzdělal pan dvorní rada Dr. Karel Schenkl, řádný professor na universitě vídeňské, učenec na slovo vzatý a zároveň znamenitý paedagog. Poněvadž již dřívější vydání oné knihy výborně se osvědčila, tak že skoro do všech jazyků evropských přeložena byla, lze právem očekávati, že i toto vydání, zcela dle ministerského nařízení přepracované, všude se zdarem se potká a zajisté i našim gymnasiím, dokud nebude knihy výtečnější, úplně dostačí; neboť nynější řecká cvičební kniha Lepařova žádným způsobem nevyhovuje dotčenému výnosu ministerskému.

Co se týče osnovy této cvičebné knihy, připomenouti jest hlavně toto:

1. Cvičivo jest tu zkráceno a na nejmenší míru omezeno. Neboť neběží o to, aby žáci mnohému se učili, nýbrž aby si to, co se probírá, důkladně osvojili. Proto jsou cvičení jen kratická, aby učitel více pokdy měl všechny tvary řádně procvičiti, a jsou tak zařízena, že spočátku, vyjmou-li se jména vlastní, pouze 8—10 slovíček nových obsahují, aby žák nikdy přetížen nebyl a s větší chutí řečtinou se zabýval.

Deklinace attická (cvič. 21. a 22.), jakož i futurum dórské (cvič. 149. konec) může se nejprve vynechati a teprve později, až se příležitost nahodí, probrati. Podobně lze i číslovek (cvič. 93.—96.) zprvu pominouti a snad za úkol na prázdniny uložiti, když se žáci již seznámili s číslovkami tak, jak v Methodice Scheindlerově na str. 43. jest vyloženo.

2. Co do obsahu cvičiva hledělo se k tomu, aby obsah vět co možná z různých oborů se skládal, by žáci jednotvárností se nenudili, nýbrž čilou pozornost zachovali.

Proto vedle obecných průpovědí, které však nepřevládají, vážen jest obsah vět z přírodopisu, zeměpisu, dějepisu, z bájesloví a starožitností. Aby se pak věci spíše porozumělo, přičiněny jsou vzadu poznámky, které učitel žákům doplniti může. Tím zjedná si v brzku žák velikou zásobu prospěšných vědomostí, které mu mohou býti podkladem dalších studií. Při větách, jejichž obsah vztahuje se k zeměpisu, třeba žáku nahlédnouti do mapy, aby jasné představy o věci nabyl.

Látka vážená z dějepisu a starožitností vymáhala předčasného užití imperfekta, pročež počínajíc cvičením 51. jeho znalosť u žáka se předpokládá.

3. Věty cvičné obsahují vždy úplnou myšlénku a jsou stručné, aby žák mohl pozornosť svou ku hlavní věci obrátiti a bez obtíží větu po řecku opakovati. Jen v pozdějších cvičeních, kde již více lze od mládeže požadovati, jsou věty o něco delší.

Věty utvořeny jsou dle původních míst z četby Xenofónta, Homéra, Hérodota, Démosthena, Platóna a Sofoklea.

Mezi věty cvičné jsou dle ministerského nařízení vetkány též souvislé články řecké i české, mezi nimiž důležité místo zaujímají poučné bajky.

Za četbu čtvrté třídy v druhém pololetí určeny jsou delší články 241.—246. Poslední obsahuje překrásnou episodu o Abradátovi a Panthei, dle Xenofóntovy Kyropaedie pro školu vhodně zpracovanou. Přídavek básnický má ten účel, by žáci poznali nejdůležitější pravidla metriky řecké.

4. Slovíčka ve cvičeních obsažená vzata jsou ze školní četby.

Od tohoto pravidla jen málo slov činí výjimku. Za touže příčinou byla v některých větách slůvka neobyčejná nahrazena obyčejnějšími (srov. cvič. 64. místo ζοφερός užito σκοτεινός a pod.). Co do češtiny třeba podotknouti, že řecké praesens přeloženo slovesem dokonavým tam, kde se duchu českému příčí sloveso nedokonavé, jako ve větě πῶς θάπτωμέν σε; (Faidón 115 C). Tu pak napomáhají poznámky správnému překladu. Bez poznámek mohlo se to státi ve cvičeních, jež předcházejí aorist a futurum.

Tvary dříve nenacvičené obyčejně ve cvičeních se nenaskytují, vyjmouc slovesa stažená, a to hlavně v souvislých článcích, kde se nebylo bez nich obejíti; tu pak opatřena jsou příslušným vysvětlením, tak že jsou zároveň průpravou k časování sloves stažených. Později shledáváme jen několik nepravidelných sloves, zvláště γίγνομαι, buď že nebylo jich lze jiným, právě tak případným slovesem nahraditi aneb že by se byla musila pro tento tvar velmi vhodná věta vyloučiti.

Slůvka ku cvičení 1.—92. jsou soustavně seřaděna, ale vzory mluvnice, jelikož známé, neuvedeny. Od cvič. 93. počínajíc jest žák odkázán na zadní slovníčky abecedně uspořádané.

5. Poznámky nejsou pod textem umístěny, nýbrž jako slůvka k jednotlivým cvičením teprve po ukončeném tvarosloví na str. 77.—115. a k syntaktickým úkolům na str. 126. a 127.

V prvějším oddílu, kde se slůvka a poznámky stýkají, jest vždy v čele uvedeno pravidlo syntaktické a příkladem vysvětleno. Pravidla jsou tak roztříděna, že si je žák pozvolna a bez přetížení snadno zapamatuje. Zvláštní zřetel brán jest tu k latině tím, že vazby řecké k latinským se přirovnávají. Často upozorňuje jen hvězdička v textu řeckém nebo českém (na př. mají* t. j. v lat. esse) na podobnou vazbu v latinském jazyku. Proto může se na žácích po domácí přípravě žádati, aby shodu tu v obou řečech znali. Pro stručnost užito je v textu dvou znamének, a to křížku stojatého † k označení aoristu a křížku ležatého × na vytknutí vazby, v níž se nalézá ἄν buď při spojce neb při náměstce vztažné. Srov. pozn. ku cvič. 98. a 110.

6. Cvičivo syntaktické jest tak upraveno, že se může v druhém pololetí třídy čtvrté úplně probrati, a to tím spíše, ježto většina pravidel známa jest již žákům z části tvaroslovné. Proto také, aby se tato již vysvětlená pravidla soustavně mohla opakovati, přidán jest cvičením syntaktickým na str. 128. a 129. též seznam takových vět z oddílu tvaroslovného, v nichž se zjevy syntaktické vyskytují a které tedy mohou býti podkladem k nacvičení skladby. Opakuje-li totiž učitel se žáky po částech tyto již nacvičené věty a jejich zvláštnosti, nebude mu třeba hlavních pravidel skladby znova vysvětlovati, nýbrž jen pevněji při opětném probírání v paměť žáků vštěpovati.

7. Za tímto seznamem vět následuje abecední slovníček řecko-český a česko-řecký, kde slova básnická hvězdičkou jsou označena. Ku konci pak připojen jest ještě slovníček etymologický, v němž slova dle své kmenové příbuznosti a příslušnosti ve skupiny jsou sestavena, tak že je možno snadno přehlédnouti. Již ze seřadění a připojeného objasnění slov vychází na jevo, jak jednotlivá slova ve slovníku o sobě stojící spolu souvisí, jak se k sobě navzájem mají a jak se jejich původní význam rozvinul. Z tohoto slovníčku může učitel, prohlédaje k nesnadnosti skupin a ke stupni vědomostí žákovských, některé skupiny, ze známých již slov

složené, vybrati a se žáky opakovati, při čemž nauka o tvoření slov může se ponenáhlu probírati.

Ku porozumění tohoto oddílu dostačí buď jen zvuk a podoba slov aneb vědomosti hláskoslovné, které žák z tvarosloví míti musí.

Takto-li se užívati bude slovníčku, bude vhodnou průpravou k četbě Homéra, při níž již více jest od mládeže požadovati.

Posléze vzdávám nejhlubší díky vysoce ctěným pánům zemským inspektorům moravským za jejich laskavou podporu při této lopotné práci, zvláště pak panu inspektoru Dr. Schobrovi, jehož přičiněním c. k. ministerstvo kultu a vyučování nížepsanému milostivě dovolenou uděliti ráčilo. Též panu řediteli Fr. Bartošovi zavázán jsem srdečnými díky za bedlivou korrekturu jednotlivých archů tiskových.

Odevzdávaje knížku tuto veřejnosti, prosím pánův odborníků, by mne na postřehnutá nedopatření laskavě upozornili a na vědomosť vzali, že do roka vyjde též cvičebná kniha řecká pro vyšší gymnasium.

V Brně dne 1. května 1889.

Jaroslav Gustav Schulz.

Omyly tiskové.

Na str.	1.	v řádce	1.	polož	cvičení	místo	cvicení,
ve cvič.	30.	ve větě	10.	„	Halikarnáse	„	Halikarnase,
„ „	33.	„ „	4.	„	γίγνονται	„	γιγνονται,
„ „	33.	„ „	6.	„	Ἄιδου	„	ᾅδου,
„ „	45.	„ „	7.	„	Ἠχώ	„	ἠχώ,
„ „	46.	„ „	1.	„	Skamandrónymovu	„	Skamandronymovu,
„ „	82.	„ „	1.	„	tahle	„	tato,
„ „	84.	„ „	4.	„	za „Jaké“ (jsou),		
„ „	88.	„ „	6.	„	Ágis	„	Agis
„ „	110.	„ „	6.	„	ku „pomněv“ pozn.	μεμνημένος	3.,
„ „	112.	„ „	7.	„	tak[11])	místo	tak,
„ „	162.	„ „	4.	„	vinou	„	vinnou,
„ „	170.	„ „	7.	„	za „Špatným“ (lidem),		
„ „	190.	„ „	2.	„	Čeho ze svých	místo	Čeho, z mých,
„ „	198.	„ „	3.	„	neopiješ	„	ne opiješ,
„ „	202.	„ „	4.	„	Fókaii	„	Fokaii,
„ „	214.	„ „	6.	„	pevnosti	„	pevnnosti,
„ „	214.	„ „	7.	„	Thrínakii	„	Thrinakrii,
„ „	220.	„ „	6.	„	hlav	„	hlavy,
„ „	232.	„ „	2.	„	podrobím	„	podrobim,
na str.	74.	v epigr.	28.	„	χρῄζομεν,[2]) ἀλλὰ[3])	„	χρῄζομεν,[1]) ἀλλὰ[2]).

Ostatní nepatrné omyly snadno si každý opraví.

Příklady ku cvicení ve tvarosloví.

A-deklinace § 29.—§ 32.

1.

Feminina na *η* (sklonba dle členu).

1. *Ἡ ἡδονὴ φέρει πολλάκις τὴν λύπην.* 2. *Μὴ πίστευε τῇ τύχῃ.* 3. *Οὐ πιστεύομεν ταῖς διαβολαῖς.* 4. *Αἱ νῖκαι ἅμα μὲν ἡδονὰς φέρουσιν, ἅμα δὲ λύπας.* 5. *Λέγουσι* τὴν εἰρήνην τὰς τέχνας τρέφειν.* 6. *Τῆς ἀρετῆς ἐστι* τὴν τύχην φέρειν.* 7. *Ἆρ' οὐ συέργεις τὴν τῶν νικῶν τιμήν;*

2.

1. Nevěřte pomluvě! 2. Ctnost jest pramenem* rozkoše. 3. V míru kvetou umění a vědy. 4. Vědění zachovávej cvikem![1]) 5. V Athénách bylo zřídlo Kallirrhoé, v Thébách (zřídlo) Dirké. 6. Pravím, (že) vítězství přináší jednak čest, jednak zármutek. 7. Zdaž nejsou často rozkoše pramenem[2]) zármutkův?

3.

Feminina na *α* stálé (purum).

1. *Ἡ ἑσπέρα ἐστὶν ὥρα τῆς ἡμέρας.* 2. *Στέργομεν τὴν τῆς ἐλάας σκιάν.* 3. *Τῇ εὐτυχίᾳ πρόσεστι καὶ ἡ φιλία.* 4. *Ἆρ' οὐχ αἱ ἀδικίαι τὰς φιλίας λύουσι;* 5. *Τῶν ἐχθρῶν ἀρχὴ ἡ ἀδικία.* 6. *Τὰς μὲν φιλίας φυλάττετε, τὰς δὲ ἔχθρας διαλύετε.* 7. *Τεχνῶν πηγὴν λέγουσιν εἶναι τὴν πενίαν.* 8. *Ὥσπερ ἐν ταῖς εὐτυχίαις, οὕτως ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἡ φιλία ἐστὶν ἐπικουρία.*

4.

1. Neubíhejte chudoby,* nýbrž nespravedlnosti! 2. Země[1]) blahobytem velmi se liší. 3. V Attice bylo* hojnost oliv. 4. Zdaž hodiny a dni nepřinášejí jednak štěstí, jednak neštěstí? 5. Umčny, jak se praví,* jsou zdrojem blahobytu zemí. 6. (Povinnosti)* přátelství jest chrániti od nespravedlnosti a neštěstí.[1]) 7. Po pracích denních* přinášejí večery klid. 8. Se štěstím[1]) sice spojeno bývá přátelství, s neštěstím[1]) však nepřátelství.

5.

Feminina na *ᾰ* stálé i nestálé (purum a impurum).

1. *Ἡ γλῶττα πολλάκις λυπῶν αἰτία ἐστίν.* 2. *Ἡ βασίλεια ἔχει τὴν βασιλείαν ἐν τῇ Καρίᾳ.* 3. *Χαίρομεν εὐνοίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ.* 4. *Τὴν θεοσέβειαν ῥίζαν εἶναι λέγουσι τῆς σοφίας.* 5. *Ἄνευ δμονοίας οὐκ ἐστιν εὐδαιμονία.* 6. *Αἱ Μοῦσαι χαίρουσι ταῖς ᾠδαῖς καὶ χορείαις.* 7. *Λέγουσι τὴν*

εἰρήνην τὰς μούσας τρέφειν. 8. *Ἆρ᾽ οὐ θαυμάζετε τὴν τῶν μελιττῶν φιλεργίαν καὶ ὁμόνοιαν;*

6.

1. Bez bohabojnosti není ctnosti.* 2. Ovládej jazyk a mluv pravdu! 3. Štěstí přirovnáváme míči. 4. Bez Mús není zpěvů * 5. Tauros objímá Kilikii od moře k moři. 6. Jazyky poraňují často více než meče. 7. Zdaž se nedomníváte, (že) jednomyslnost jest kořenem přátelství? 8. Zdaž se nedomníváš, (že) svornost přátelství plodí, nesvornost však (je) ruší?

7.

Maskulina.

1. *Ὦ στρατιῶτα, ἆρ᾽ οὐ θαυμάζεις τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρείαν;* 2. *Ὀρέστην καὶ Πυλάδην θαυμάζομεν ἐπὶ τῇ φιλίᾳ.* 3. *Ἡ τέχνη τὸν τεχνίτην τρέφει.* 4. *Τῷ στρατιώτῃ πρέπει ἀνδρεία καὶ εὐταξία.* 5. *Τοῦ μὲν στρατιώτου ἀρετή ἐστιν ἡ ἀνδρεία, τοῦ δὲ δικαστοῦ ἡ δικαιοσύνη.* 6. *Οἱ Σπαρτιᾶται θύουσι τῷ Ὀρέστῃ.* 7. *Τοὺς ποιητὰς ταῖς μελίτταις εἰκάζουσιν.*

8.

1. Mladíku! zdaž se nedivíš umění Feidiovu?* 2. Sparfanům se divíme pro (jejich) chrabrost. 3. Mladíku sluší skromnost a mravnost. 4. Vítězství vojínů přináší občanům spásu. 5. Občane, vštěpuj mladíkům rozumnost a ochotnost! 6. Nebylo (obyčejem)* Sparfanů v bitvách utíkati. 7. Vojínové chrání (svou) udatností životův* občanův.

9.

Stažená A-deklinace.

1. *Τὴν Ἀπελλοῦ γραφικὴν ἐγκωμιάζομεν.* 2. *Οἱ ναῦται τῷ βορρᾷ θύουσιν.* 3. *Νὴ τὸν Ἑρμῆν· εὖ λέγεις.* 4. *Τῇ Ἀθηνᾷ τὴν ὑφαντικὴν προσάπτουσιν.* 5. *Αἱ μάχαι εἰσὶ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.* 6. *Αἱ Ἀθῆναι ἐπωνυμίαν ἔχουσιν ἀπὸ Ἀθηνᾶς τῆς*[1]) *θεᾶς.* 7. *Ὦ Ἑρμῆ, μὴ φύλαττε τοὺς κλέπτας.*

10.

1. Bohyně Athéna byla sestra Hermova.* 2. V Thermopylách prýští ze země teplá vřídla. 3. Zlodějové velebí Herma pro (jeho) podporu a ochranu. 4. V Athénách stály na tržišti hermovky. 5. Talent drží (v sobě) šedesát min* a mina sto drachem.* 6. V Athénách obětují Zemi. 7. Athénu nazývají vynálezkyní olivy.

O-deklinace § 33.—§ 35.

11.

Maskulina.

1. *Ὁ χρόνος διδάσκαλος τῶν ἀνθρώπων ἐστίν.* 2. *Οἱ νόμοι ὑπὸ τῶν πολιτῶν φυλάττονται.* 3. *Πείθου, ὦ ἄνθρωπε, τοῖς Θεοῦ νόμοις.* 4. *Ἀμορ-*

γὸς ἡ νῆσος σῖτον καὶ οἶνον φέρει. 5. Αἱ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ πηγαὶ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ εἰσίν. 6. Ἐν τοῖς τῆς Λυδίας ποταμοῖς χρυσὸς ἦν. 7. Φείδεσθε τοῦ χρόνου· εἰκότως γὰρ οἱ σοφοὶ τὸν χρόνον χρυσὸν εἶναι λέγουσιν.

12.

1. Linos byl syn Hermův a Múzy Úranie. 2. Od Peršanův obětuje se slunci a měsíci. 3. Praví se, (že) ve víně jest pravda. 4. Občané poslouchají zákonův.* 5. Sluncem bývají označovány hodiny dne. 6. Básníci přirovnávají život lidský* řece. 7. Dionýsos nazývá se vynálezcem* révy (též aktivně).* 8. Dionýsovi, vynálezci révy, bývají kozli obětováni.

13.

Adjektiva.

1. Ὀρέστης καὶ Πυλάδης ἦσαν πιστὼ φίλω. 2. Πολλάκις μικραὶ ἡδοναὶ μακρὰς λύπας τίκτουσιν. 3. Ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος μεστός ἐστι μεριμνῶν. 4. Εὐχῶν δικαίων Θεὸς ἀκούει. 5. Λέγουσι τὴν παιδείαν τοῖς ἀνθρώποις δεύτερον ἥλιον εἶναι. 6. Νόμιζε ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους. 7. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις οἱ κροκόδειλοι ἱεροὶ νομίζονται.

14.

1. Učitel miluje pilné a dobré žáky. 2. Múzy jsou básníkům příznivy. 3. Dobrý vůdce jest veleben od udatných vojínů. 4. Pravým a věrným přátelům jsou nebezpečenství společna. 5. Z malých příčin povstává často těžké neštěstí. 6. Od krásných koní pocházejí krásná hříbata. 7. Udatný vojín chrání v kruté bitvě života* dobrého vůdce.

15.

Feminina a adjektiva dvojího zakončení.

1. Ἐν τῇ παμφόρῳ Αἰγύπτῳ παντοῖαι νόσοι ἦσαν. 2. Ἡ ἄμπελος ἱερὰ ἦν τοῦ Διονύσου*. 3. Ἡσίοδος λέγει τὴν εἰς τὴν ἀρετὴν ὁδὸν μακρὰν καὶ ὄρθιον εἶναι. 4. Ὕπνος καὶ θάνατός εἰσι διδύμω ἀδελφώ. 5. Ὥσπερ ἐν ταῖς χαλεπαῖς νόσοις ἰατροὶ χρήσιμοί εἰσιν, οὕτως ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἀληθινοὶ φίλοι. 6. Τὰς μὲν φιλίας δεῖ ἀθανάτους, τὰς δὲ ἔχθρας θνητὰς εἶναι. 7. Ζήνων λέγει, ὅτι οἱ σοφοὶ μόνοι* πλούσιοί εἰσιν.

16.

1. Dobrá réva nese dobré víno. 2. Mudrci nazývají závisť těžkou nemocí duše. 3. V učených knihách jsou drahocenné poklady. 4. Přeúrodný Aegypt velebí se pro hojnost obilí. 5. Třeba jest, (aby) plavci poznávali i pevninu i všelijaké ostrovy. 6. Praví se, že příkrá cesta do nebe vede. 7. Povahy a postavy bliženeů jsou často nepodobny. 8. Dobrý dobrému jedině* milý.

17.

Neutra.

1. *Μετὰ τὸ ἄριστον ἀρχὴ τῆς μάχης ἦν καὶ μετὰ τὴν νίκην ἦν τὸ δεῖπνον.* 2. *Τὰ δένδρα θεραπεύεται τῶν καρπῶν καὶ τῆς σκιᾶς ἕνεκα.* 3. *Μὴ ἐκ τῶν λόγων τὰ ἔργα κρῖνε, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων τοὺς λόγους.* 4. *Οἱ κροκόδειλοι τίκτουσιν ᾠὰ τοῖς χηνείοις παραπλήσια.* 5. *Ἐκ τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀγαθὰ γίγνεται, ἐκ τῶν δὲ κακῶν κακά.* 6. *Τὸν χρόνον φάρμακον εἶναι λέγουσι τῆς λύπης.** 7. *Τὰ τῶν Περσῶν ὅπλα ἦν λόγχαι καὶ τόξα.*

18.

1. Žezlo jest příznakem královské vlády. 2. Stromy poznáváme po[1]) listech a plodech. 3. Rostliny poskytují lidem léků (od)* nemoci. 4. Skutky, ne řečmi poznává se povaha lidí. 5. Od[2]) moudrých třeba jest učiti se moudrému* (= moudrým věcem). 6. Ó dítě, právem přirovnávají mudrci mluvení (ku) stříbru, mlčení (ku) zlatu. 7. (Od) ušlechtilých stromů bývají ušlechtilé plody.

19.

Stažená O-deklinace.

1. *Καρχηδὼν τῆς Σικελίας μικρὸν πλοῦν ἀπέχει.* 2. *Πλοῦτος ἄνευ νοῦ ὁμοίως ἄχρηστός ἐστιν ὥςπερ ἵππος ἄνευ χαλινοῦ.* 3. *Ἀγαθοὶ πολῖται φεύγουσι τοὺς ἄνους δημαγωγούς.* 4. *Ὁ ἄνθρωπος τῷ νῷ τῶν ἄλλων ζῴων ὑπερέχει.* 5. *Τὰς λύπας θεραπεύουσιν οἱ εὖνοι τῶν φίλων λόγοι.* 6. *Ἡ παιδεία χρυσῷ στεφάνῳ ὁμοία ἐστί· καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει καὶ ὠφέλειαν.* 7. *Ἁπλοῦς τοὺς τῆς ἀληθείας λόγους εἶναι λέγουσιν.*

20.

1. Rozum zove se okem duše. 2. Od nerozumných démagógů bývají občané často sváděni. 3. Na plavbách přihází se plavcům často zlé. 4. V kostech zvířat jest morek. 5. Slova mudrců přirovnávají se zlatým plodům ve stříbrných miskách. 6. Nikdo nemiluje zlomyslných lidí. 7. Homér nazývá nebe kovovým a železným. 8. Svazy a kosti lidské* jsou smrtelny, duch však nesmrtelný.

21.

Attická deklinace.

1. *Ὁ τῶν Ἀθηναίων λεὼς ἀνδρεῖος καὶ πολεμικὸς ἦν.* 2. *Τοῖς λαγῷς ἡ φυγὴ ῥᾴδία ἐστίν.* 3. *Οἱ Σκύθαι τοῖς θεοῖς οὔτε βωμοὺς οὔτε νεὼς κατασκευάζουσιν.* 4. *Νόμιζε Θεὸν τοῖς ἀγαθοῖς ἵλεων εἶναι.* 5. *Ἅμα τῇ ἕῳ οἱ γεωργοὶ πρὸς τὰ ἔργα τρέπονται.* 6. *Πλέα μὲν ἡ γῆ κακῶν, πλέα δὲ ἡ θάλαττα.*

22.

1. Ve chrámech bohů a před chrámy stály oltáře. 2. Homér nazývá zoru růžeprstou. 3. Úrodná pole plna jsou bázlivých zajíců. 4. Agamemnón byl bratr Meneláův.

5. Mudrci praví, (že) život lidský je plu svízelů, starostí a* nebezpečenství. 6. Modlete se, plavci, v nesnázích milostivému Bohu! 7. Plavci chytají se plachet a lan.

23.

Περὶ Ῥόδου.

Ἡ Ῥόδος ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἤδη ἀκμάζει πλούτῳ, τῇ τῆς γῆς εὐδαιμονίᾳ 1
καὶ τῇ ἐμπορίᾳ τῶν ἄλλων[1]) *νήσων ὑπερέχουσα.*[2]) *Οὐ γὰρ μόνον τῶν ναυτι-* 2
κῶν ἔμπειροί εἰσιν οἱ Ῥόδιοι, ἀλλὰ καὶ παντοδαπὰς σχεδὸν τέχνας ἐπιτη-
δεύουσι. Σέβονται δὲ μάλιστα Ἥλιον καὶ ἡ νῆσος πᾶσα[3]) *τοῦ θεοῦ ἱερά ἐστι.* 3
Θύονται δὲ αὐτῷ[4]) *ἵπποι.* 4

24.

Aegypt.

Právem nazývají staří Aegypt darem Nilu. Neboť řeka neustálými 1. 2
lijavci rozvodněna jsouc, zaplavuje a hnojí zemi. Tehdy jest rovina je- 3
zeru podobna a jen[1]) pahorky vyčnívají jako ostrovy. Vydává pak Aegypt 4
obilí hojně, (množství) pšenice a ječmene.

Souhlásková deklinace.

25.

a. Kmeny hrdelné a retné § 45.

1. *Οἱ γῦπες νεοττεύουσιν ἐπὶ πέτραις ὑψηλαῖς.* 2. *Οἱ Ἄραβες καλοὺς*
ἵππους τρέφουσιν. 3. *Τῇ γλαυκὶ ὀρνίθια θηρεύουσιν.* 4. *Ἡ παροιμία λέγει·*
„Αἰθίοπα σμήχεις“ καὶ „γλαῦκα εἰς Ἀθήνας“. 5. *Αἱ μὲν Μοῦσαι ταῖς*
φόρμιγξι τέρπονται, οἱ δὲ σάτυροι τοῖς αὐλοῖς. 6. *Μὴ πιστεύετε τοῖς κόλαξιν.*
7. *Ὅμηρος λέγει ἐν τῇ τῶν Κυκλώπων χώρᾳ αἶγας συχνὰς εἶναι.* 8. *Αἱ*
τῶν ἐν Ἀσίᾳ αἰγῶν τρίχες μακραὶ καὶ μαλακαί εἰσιν. 9. *Οἱ Γερμανοὶ δια-*
φέρουσι θριξὶ μακραῖς καὶ ξανθαῖς. 10. *Ἐν τοῖς Ἄραψιν οἱ ἵπποι μάλα*
τίμιοί εἰσιν.

26.

1. Drápy supí* jsou silny. 2. Dítě, div se pracovitosti mravenců! 3. Přísloví praví: „(Od) špatného krkavce (pochází) vejce špatné“ a „bílí krkavci“. 4. Koně Arabů jsou krásny a hbity. 5. Sovy byly Athéně* zasvěceny. 6. Staří praví, (že) v zemi Thráků jsou podzemní žíly zlata a stříbra. 7. Athéňané neobětují Athéně koz.* 8. V Athénách bylo veliké množství sov. 9. Thrakové bojují oštěpy a luky. 10. Přísloví praví: „Cvrček jest cvrčkovi milý, mravenec mravenci.“

27.

Kmeny zubné § 46.

1. *Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες ὥσπερ οἱ κακοὶ ἡγεμόνες ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα*
ἄγουσιν. 2. *Τῇ ἐλπίδι οἱ ἄνθρωποι πολλάκις σφάλλονται.* 3. *Ὁ θάνατός*

ἐστι λύσις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. 4. *Τὰ μαθήματα ἀποτρέπει τοὺς νέους ἁμαρτημάτων.* 5. *Οἱ ἄνθρωποι ἐν ἀτυχίαις ταῖς ἐλπίσι σῴζονται.* 6. *Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγορεύει ποιμένα λαῶν.* 7. *Τὰς θεοῦ εὐεργεσίας οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἀξίαις χάρισιν ἀμείβεται.* 8. *Οἱ ποιηταὶ τὸν μὲν ἥλιον τῆς ἡμέρας λαμπάδα λέγουσι, τὴν δὲ σελήνην τῆς νυκτός.* 9. *Μὴ στέργε ἄκαιρον γέλωτα.* 10. *Γέλωτι ἀκαίρῳ οἱ μῶροι ἥδονται.* 11. *Τὰ ἄστρα τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς ἐμφανίζει.*

28.

1. Tělocvik zjednává tělu[1]) mrštnosť. 2. Nechovej špatné naděje! 3. Za vlasť zemříti jest krásno. 4. Básníci nazývají naděje lidskými sny.* 5. Pastýři, veď kozy k prameni! 6. Přízeň plodí přízeň, svár však svár. 7. V noci jest měsíc vůdcem pocestných. 8. Vlasti jsme povinni dík za[2]) nesčíslná dobrodiní. 9. Athény jmenují okem Hellady a ohniskem věd a uměn. 10. Hésiod praví, že (se) špatností lze se často potkati, se ctností však zřídka.

29.

1. *Ὅμηρος λέγει, ὅτι οἱ Κύκλωπες οὐκ ἀνθρώποις ὅμοιοι ἦσαν, ἀλλὰ γίγασιν.* 2. *Ἥφαιστος τὼ πόδε χωλὸς ἦν.* 3. *Τοῖς γέρουσι προσήκει πείθεσθαι τοὺς παῖδας.* 4. *Λέγουσι τοὺς δελφῖνας πάνυ φιλανθρώπους εἶναι.* 5. *Ταῖς μελίτταις μάλιστα ἐπιβουλεύουσιν αἱ κελιδόνες.* 6. *Παλαιός ἐστιν ὁ λόγος, ὅτι παῖς μὲν παῖδα τέρπει, γέρων δὲ γέροντα.* 7. *Μυτιλήνη ἡ πόλις δύο καλοὺς λιμένας ἔχει.* 8. *Ἡ παροιμία λέγει, ὅτι ἐκ τῶν ὀνύχων τὸν λέοντα γιγνώσκομεν.* 9. *Ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσιν ἆθλον ἦν στέφανος ἐλάας.*[1]) 10. *Οἱ Σκύθαι τῷ τῶν ἵππων*[2]) *γάλακτι τρέφονται.*

30.

1. Noci zimní* jsou dlouhy. 2. Chlapče, poslouchej starce!* 3. Kůň zasazuje rány kopytem, kanec kly. 4. Homér přirovnává (oba) Aianty (dvěma) lvům. 5. U Hellénů měli* těžkooděnci brnění, přilby, štíty a* skorně. 6. Ostrov Salamís byl otčinou Aianta, syna Telamónova. 7. Starče, vzbuzuj chlapce ku ctnosti! 8. Starodávna jest pověst o boji obrů proti bohům. 9. Básníci přirovnávají lahodnosti řečí medu. 10. Náhrobek Mausóllův v Halikarnase byl ozdoben krásnými sochami.

31.

Adjektiva.

1. *Στῦλοι τῶν οἴκων εἰσὶ παῖδες ἄῤῥενες.* 2. *Θεὸς τοῖς σώφροσιν ἀνθρώποις νόμος.* 3. *Ἑκόντας καὶ ἄκοντας χρὴ τοὺς πολίτας τοῖς νόμοις πείθεσθαι.* 4. *Οὐ πάνυ ἡδεῖά ἐστι πολλάκις ἡ ἀλήθεια τοῖς ἀκούουσιν.* 5. *Φεῦγε ἡδονὴν ὕστερον φέρουσαν βλάβην.* 6. *Αὐτοὶ ἁμαρτάνοντες οὐ γιγνώσκομεν.* 7. *Ἑκόντων μὲν ἄρχειν ῥᾴδιον, ἀκόντων δὲ χαλεπόν.* 8. *Οἱ ποιηταὶ λέγουσιν,*

ὅτι τοῖς πένησι καὶ τοῖς ξένοις οἱ θεοὶ σύμμαχοί εἰσιν. 9. Ἡ πενία τοῖς ἔχουσιν[1]*) οὐ ῥᾳδία φέρειν. 10. Τὸ σῶφρον καὶ ἄπραγμον σῴζει τὸν βίον.*

32.

1. Praví se, (že) chudí nemají přátel. 2. Nedůvěřujte nesmyslným nadějím! 3. Indie a Babylónie jsou úrodné země. 4. Nadějím důvěřujíce, bývá-me často sváděni. 5. Bezděky chybujícím dostává se odpuštění. 6. Hellénové obětují Hádovi černé býky. 7. Kdo rád neobcuje s duchaplnými lidmi? 8. Nad (těmi, kteří) dobrovolně poslouchají, máme radosť, (těch) však, (kteří) nevolně poslouchají, nemilujeme. 9. Černé šaty oblékají si truchlící. 10. Homér praví, že bohové neposkytují lidem vždy příjemného.

33.

Kmeny plynné § 47.

1. *Ἡ Μιλτιάδου, τοῦ τῶν Ἀθηναίων σωτῆρος, δόξα ἀθάνατός ἐστιν. 2. Ἐν ταῖς Ἁρμενίας κώμαις ἦσαν πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν. 3. Τὸν μὲν χρυσὸν ἐν τῷ πυρὶ βασανίζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν τοῖς καιροῖς διαγιγνώσκομεν. 4. Χειμῶνος μὲν ἥκιστα βρονταὶ γιγνονται, μάλιστα δὲ ἔαρος καὶ φθινοπώρου. 5. Παροιμία ἐστί· χεὶρ χεῖρα νίζει. 6. Σίσυφος ἐν ᾅδου πέτρον τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς χερσὶν ἄνω κυλίνδει.*

34.

1. Plavci, obětujte Dioskúrům jako svým* ochrancům! 2. Démosthenés praví, (že) občané od řečníků často bývají sváděni. 3. Homér přirovnává Astyanakta, syna Hektorova, (který) byl ještě útlým chlapečkem, krásné hvězdě. 4. Bez ohně lidé nezhotovují si téměř nic z (věcí) pro život potřebných. 5. Homér praví, že Zeus v nadvzduší bydlí. 6. Slavní řečníci Athéňanů byli Démosthenés, Aischinés, Lýsiás, Isokratés. 7. Zároveň s jarem vracejí se vlaštovky.

35.

1. *Ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθοῦ. 2. Περσεφόνην Δήμητρος θυγατέρα εἶναι λέγουσιν. 3. Σώφρων μὲν υἱὸς εὐθυμίαν παρέχει τῷ πατρί, ἄφρων δὲ λύπην. 4. Εἰκότως τὴν δικαιοσύνην μητέρα τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἶναι λέγουσιν. 5. Ἀγαθὸν ῥήτορα δεῖ ἄνδρα ἀγαθὸν εἶναι. 6. Μὴ δούλευε τῇ γαστρί. 7. Παρ' ἀνδρὸς σοφοῦ προσδέχου συμβουλίαν. 8. Τοῖς ἀστράσιν οἱ κυβερνῆται τὰς τῆς θαλάττης ὁδοὺς τεκμαίρονται.*

36.

1. Deero, poslouchej matky! 2. Ruce živí žaludek, žaludek pak tělo. 3. Jest (věci) šlechetných lidí za vlasť bojovati. 4. Mladíku! obcuj s moudrými muži; neboť jen od moudrých mužů lze moudrému se učiti.

5. Démétře obětují se sselata. 6. Praví se, (že) Déméter byla dcera Kronova a Rheina. 7. Šlechetný muži, zachraňuj otčinu! 8. Synové musí otcův a matek poslouchati.

37.

Kmeny samohláskové. Kmeny na *v* stálé, na *αυ, ου* § 48.

1. *Ἡ γλαῦξ θηρύει μῦς καὶ σαύρας.* 2. *Οὔτε ἐν ἰχθύσι φωνὴ οὔτε ἐν ἀνοήτοις ἀνθρώποις σοφία.*[1]) 3. *Τὸ τῶν βοῶν γένος τοῖς ἀνθρώποις μάλιστα ὠφέλιμόν ἐστιν.* 4. *Παίνονται αἱ σύες μάλιστα βαλάνοις.* 5. *Παροιμία ἐστί· „γραῶν ὕθλος.“* 6. *Οἱ πολύποδες ἐνεδρεύουσι τοὺς ἰχθῦς.* 7. *Αἱ πίτυες τοῦ Ποσειδῶνος ἱεραί εἰσιν.* 8. *Μῶρός ἐστιν, ὃς*[2]) *ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ἰσχύι θρασύνεται.* 9. *Αἱ Ἐρινύες ἔχουσι δᾷδας ἐν ταῖς χερσίν.* 10. *Ἐκ καλῶν ἀμπέλων λαμβάνομεν καλοὺς βότρυς.*

38.

1. Kočky strojí úklady myším. 2. Starodávna jest pověst o boji žab a myší. 3. Libyané s mořem sousedící mají výživu z ryb. 4. Potravou prasat jsou žaludy. 5. Skot[1]) se pase stádně. 6. Poseidónovi obětuji dobytek.[1]) 7. Babičko, bílé vlasy jsou ozdobou stařen! 8. Erinyím obětuji černé ovce. 9. Na starých penízích byl znak dobytčete. 10. Sovy jsou myším nepřátelské.

39

Kmeny na *ευ* § 49.

1. *Οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις παιδεύονται.* 2. *Ὁ ᾅδης κοινός ἐστι τοῖς τε πένησι καὶ τοῖς βασιλεῦσιν.* 3. *Οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς πρὸ μὲν τῶν θυσιῶν περὶ τῆς εὐσεβείας διαλέγονται, πρὸ δὲ τοῦ πολέμου περὶ τῆς ἀνδρείας.* 4. *Προμηθέως υἱὸς ἦν Δευκαλίων.* 5. *Τὰς τῶν γονέων τιμὰς τοῖς ἐκγόνοις καλὸν θησαυρὸν εἶναι λέγουσιν.* 6. *Ὁ Πίνδαρος λέγει τὸν νόμον τῶν τε θνητῶν καὶ τῶν ἀθανάτων βασιλέα εἶναι.* 7. *Τοὺς γονέας, ὦ παῖ, βούλου ἀεὶ ἐν τιμαῖς ἔχειν.* 8. *Ὦ βασιλεῦ, οὐδὲν μᾶλλον προσήκει βασιλεῖ ἢ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἐπιείκεια.*

40.

1. Králi perskému* přinášejí poddaní, bohatí i chudí, dary. 2. Homér opěvuje v Iliadě Achillea, v Odyssei Odyssea. 3. Achillee! sláva tvé chrabrosti jest nesmrtelna. 4. Starý jest výrok: „Cti Boha a potom rodiče!“ 5. Svár (obou) knížat, Agamemnona a Achillea, byl Achajům příčinou těžkých pohrom. 6. U Thessalů byli jezdci dobří, u Spartanů však špatní. 7. Právem jmenuje Homér krále pastýři lidí; neboť podobna jest úloha dobrého pastýře a dobrého krále. 8. Za starodávna byli králové knězi, soudci a* vůdci vojska.

41.

Kmeny na -ι a -υ nestálé (čili stupňovací) § 50.

1. *Τὴν φρόνησιν τῆς ψυχῆς ἰσχὺν νόμιζε.* 2. *Οἱ ὄφεις ἐσθίουσιν ὀρνίθια καὶ καταπίνουσι τὰ ᾠά.* 3. *Τὰ χρήματα ἐν ταῖς πόλεσιν ἔχθρας καὶ στάσεις ἐγείρει.* 4. *Πέντε αἰσθήσεις ὁ ἄνθρωπος ἔχει, ἁφήν, ὄψιν, ἀκοήν, γεῦσιν, ὄσφρησιν.* 5. *Δημοσθένης λέγει τοὺς νόμους τῆς πόλεως ψυχὴν εἶναι.* 6. *Ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἀκροπόλει ἱερὸν ἦν Ἀθηνᾶς καὶ Ποσειδῶνος.* 7. *Αἱ ἀγαθαὶ φύσεις μαθήσει καὶ μελέτῃ αὐξάνονται.* 8. *Ἄνευ φύσεως οὐκ ἔστι παιδεία.* 9. *Ὥσπερ ἐν τῇ μάχῃ οὕτως ἐν τῷ βίῳ δεῖ τὸν ἄνδρα τὴν τάξιν διαφυλάττειν.* 10. *Ἐν τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατοῖς ἀεὶ παρῆσαν*[1] *ἱερεῖς καὶ μάντεις.*

42.

1. Orlové jsou, jak* se praví, hadům nepřátelští. 2. Zrakem znameváme barvy, sluchem zvuky. 3. Peníze bez rozumu jsou bezcenny. 4. V zubech některých hadů jest velmi nebezpečný jed. 5. Skutky, ne řečmi poznáváme mysl lidskou. 6. Divíme se chrámům měst Říma a Athén. 7. Čápi jsou hadům a žabám nepřátelští. 8. Štěstí plodí často zpupnost. 9. Ubíhej zpupnosti; neboť zpupností upadají lidé v záhubu. 10. U Spartanů mělo[1]) se za hanebné v bitvě řady opouštěti.

43.

1. *Ὡς ἡδὺ τὸ ἔαρ μετὰ τὸν χειμῶνα.* 2. *Φυλὴ τὸ φρούριον ἀπέχει τοῦ ἄστεως ἑκατὸν σταδίους.* 3. *Οἱ Χάλυβες λόγχας ἔχουσιν ὡς πεντεκαίδεκα πήχεων.* 4. *Τῆς παιδείας αἱ μὲν ῥίζαι εἰσὶ πικραί, γλυκεῖς δὲ οἱ καρποί.* 5. *Τοῖς γέρουσι τοὺς μὲν πόδας βραδεῖς εἶναι λέγουσιν, τὸν δὲ νοῦν ταχύν.* 6. *Διὰ βραχέων, οὐ διὰ μακρῶν λέγειν τῶν Σπαρτιατῶν ἦν.* 7. *Οὔτε θρασὺν οὔτε δειλὸν πρoσήκει εἶναι.* 8. *Πολλάκις διὰ βραχεῖαν ἡδονὴν μεταμέλεια γίγνεται μακρά.* 9. *Οἱ Κᾶρες καὶ πελέκεσι μάχονται.* 10. *Ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης ποταμοί εἰσιν εὐρεῖς καὶ ὀξεῖς.*

44.

1. Kardúchové mají luky téměř trojloketní, šípy však více než dvojloketní. 2. Praví se, že smělému štěstí pomáhá. 3. Často jest trpké prospěšno, sladké však škodlivo. 4. Nedůvěřuj sladkým slovům lichotníkův! 5. Mudrci praví, (že) život sice jest krátký, umění však dlouhé. 6. Nouze učí i zdlouhavého býti rychlým. 7. Sladkého spánku požívají často více chudí než bohatí. 8. Hésiod jmenuje cestu ctnosti drsnou. 9. Neraď přátelům, co jest příjemné, nýbrž co jest prospěšné![1]) 10. Lidé věří často více řečem, jež jsou (jim) příjemny, nežli těm, jež jsou (jim) prospěšny.[2])

45.

Kmeny na *o* a *ω* § 51.

1. *Ἀπὸ Κύρνου τῆς νήσου εἰς Σαρδὼ τὴν νῆσον πλοῦς ἐστιν ἡμέρας ἡμισείας, ἀπὸ Σαρδοῦς δὲ εἰς Λιβύην πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός.* 2. *Οἱ Κρῆτες διαφερόντως σέβονται τοὺς ἥρωας Ραδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα.* 3. *Τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἔξω τοῦ ἄστεως ἐν τοῖς δήμοις ἡρώων εἰσὶ βωμοὶ καὶ τάφοι.* 4. *Πειθοῦς ἱερὰ ἦν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Σικυῶνι.* 5. *Τοὺς ἁμαρτάνοντας πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ σωφρονίζετε.* 6. *Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις παῖδες ἦσαν Λητοῦς.* 7. *Εὐριπίδης τὴν ἠχὼ παῖδα τῆς ὀρείας πέτρας λέγει.* 8. *Κλειοῦς τῆς Μούσης τὰς ἱστορίας εἶναι*[*1]) *λέγουσι, Ἐρατοῦς δὲ τὰ ἄσματα.*

46.

1. Básnířku Sapfu, deeru Skamandronymovu, nazývá Platón moudrou. 2. V Sardinii jsou podzemní žíly železa a stříbra. 3. Ó Sapfó! divíme se tvým písním. 4. Athéňané cti obzvláště reka Thésea. 5. Homér opěvuje v Iliadě (oba) reky Achillea a Hektora. 6. Na Skýru byl hrob reka Thésea. 7. Rekovi Aiantovi jsou od Athéňanů božské cti prokazovány. 8. Rodné město básnířky Sapfy bylo Mytiléné na ostrově Lesbu. 9. Praví se, (že) na jazycích řečníků dlí[1]) bohyně Peithó.

47.

Sigmatické kmeny výsuvné.

1. *Ὁ Νεῖλος ποταμὸς ἔχει παντοῖα γένη ἰχθύων.* 2. *Τὰ πονηρὰ κέρδη ἡδονὰς μὲν ἔχει μικράς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς.* 3. *Ἐλπὶς κακοῦ κέρδους ἀρχή ἐστι τῆς πονηρίας.* 4. *Διὰ μέσων τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ἔρχεται.* 5. *Τοῖς πάθεσι δουλεύειν χαλεπόν ἐστιν.* 6. *Ἀνίχαρσις Σκύθης ἦν τῷ γένει,* *ἀλλ' οὐ τῷ τρόπῳ.* 7. *Τὸ μετὰ δόξης κακῆς κέρδος ζημίαν νομίζετε.* 8. *Οὔποτε ἐκ ψευδῶν γίγνεται ἀγαθά.* 9. *Ἡ σελήνη τὰ μέρη τοῦ μηνὸς ἐμφανίζει.* 10. *Τὸ κάλλος δῶρον Ἀφροδίτης εἶναι λέγουσιν.*

48.

1. Netěš se[1]) mrzkému zisku! 2. V Tempích byl oltář Apollónův a vavřín bohu zasvěcený. 3. Zrcadlem zevnějšku jest kov, víno však (zrcadlem) smýšlení. 4. Pošetilost jest matkou vášní. 5. Jezero Moiridovo jest hojné všelijakými rybami. 6. Hradbami Sparty byli mužové. 7. Mužové chrání[2]) měst* více než hradby. 8. Básníci praví, (že) nymfa Écho má svůj dům[3]) v horách. 9. Meče Hellénův byly krátké a široké. 10. Raduj se více ze spanilosti duševní nežli tělesné.

49.

1. *Τὰ τῆς τύχης φέρειν δεῖ γενναίως τὸν εὐγενῆ.* 2. *Τοῖς εὐσεβέσι καὶ δικαίοις ἀνθρώποις οἱ θεοὶ εὐμενεῖς εἰσιν.* 3. *Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ συν-*

ἑσεως οὐκ ἀσφαλῆ κτήματά ἐστιν. 4. Ὁ χρόνος τά τε ἀληθῆ καὶ τὰ ψευδῆ εἰς φῶς ἄγει. 5. Αἰσχίνης πατρὸς ἀφανοῦς ἦν.*[1]) *6. Οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ὅτι Ζεὺς τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἐν δεινοῖς ὄντας σῴζει. 7. Εὐτυχεῖς ὄντες μὴ ἐπιλανθάνεσθε τῶν δυστυχῶν. 8. Ἆρ᾽ οὐ τοὺς πένητας καὶ εὐπαιδεύτους προκρίνομεν τῶν πλουσίων καὶ ἀμαθῶν;*

50.

1. Starý jest výrok: „Zdravá mysl ve zdravém těle.“ 2. Přeji si raději spolehlivých přátel* než zlata a stříbra. 3. Nezjevné (v budoucnosti) znamenej z toho, (co) zjevno jest. 4. Není vždy snadno rozeznávati pravdivé a lživé. 5. Jen pošetilci věří snadno lživým slovům. 6. Praví se: „Od šlechetného otce (pocházeji) též šlechetní synové.“ 7. Věř pravdivému slovu, i (když) jest trpké. 8. Šlechetného muže obyčejem jest útrpnost míti s nešťastnými. 9. Šťastnému sice zdá se život krátkým býti, nešťastnému však dlouhým.

51.

1. *Οἱ Ἀθηναῖοι ἐθαύμαζον Δημοσθένη διὰ τὴν τῶν λόγων δεινότητα. 2. Τοῖς Πλάτωνος καὶ Ξενοφῶντος βιβλίοις καλὸν Σωκράτους ἐγκώμιον ἔνεστιν. 3. Οἱ Τύριοι ἔλεγον τὸν Ἡρακλέα τῆς πόλεως ἀρχηγὸν εἶναι. 4. Ἐν Τάραντι τῇ πόλει ἦν Ἡρακλέους ἄγαλμα κολοσσιαῖον, Λυσίππου ἔργον. 5. Οἱ ἐν ταῖς μάχαις ἀποθανόντες οὐ δακρύων ἄξιοί εἰσιν, ἀλλὰ μνήμης εὐκλεοῦς. 6. Θάνατον εὐκλεᾶ μᾶλλον βούλομαι ἢ βίον αἰσχρόν. 7. Ξενοφῶν λέγει τοὺς Σωκράτει συνδιατρίβοντας βελτίονας γίγνεσθαι.*

52.

1. Sókrate! podivujeme se tvé statečnosti. 2. Tyřané obětovali Hérakleovi jako svému praotci. 3. Athéňané říkali, (že) Periklés nosí na jazyku blesk. 4. Héraklee! lidé obětují ti jako bohu i rekovi. 5. Slavného života následuje nesmrtelná památka. 6. Nadarmo kázal Kritón Sókratovi prchnouti z vězení. 7. Dlouhé zdi athénské* byly dílem Themistokleovým.*

53.

1. *Τὸ γῆρας τοῦ βίου χειμῶνα λέγουσιν. 2. Ὁ θάνατος τῶν ἐν γήρᾳ κακῶν φάρμακόν ἐστιν. 3. Τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος οὐ μόνον τοῖς τῆς γῆς φυτοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ τῶν βοσκημάτων γάλακτι καὶ τῷ τυρῷ καὶ τοῖς κρέασι τρέφεται. 4. Τὰ τῶν ἀγρίων ὄνων κρέα παραπλήσιά ἐστι τοῖς ἐλαφείοις. 5. Τοῖς παισὶ χρὴ αἰδῶ καὶ πειθαρχίαν ἐμβάλλειν. 6. Ἆρα δίκαιον εἶναι λέγεις τοὺς κρείττους τῶν ἡττόνων ἄρχειν; 7. Κέρασι καὶ σάλπιγξιν ἐν τῷ πολέμῳ σημαίνουσιν.*

54.

1. Indové pokládají za nedovoleno masa požívati. 2. Ozdobou stáří jest rozumnost. 3. Básníci přirovnávají úrodné pole rohu Amaltheiinu. 4. Se

stydlivostí spojena jest též počestnosť. 5. Homér praví, že větry jsou rychlejší než koně Achilleovy. 6. Větší není vždy lepší. 7. Thrákové pili víno z rohů.

Nepravidelnosti v deklinaci.

55.

Substantiva nepravidelná § 53. a § 54.

1. *Φρέατα μὲν διὰ* τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἐστι, πηγὴ δὲ μόνη.* 2. *Οἱ Καρδοῦχοι κύκλῳ πυρὰ ἔκαον ἐπὶ τῶν ὀρέων.* 3. *Σταγόνες ὕδατος πέτραν κοιλαίνουσιν.* 4. *Ἁρμονία, ἡ Κάδμου γυνή, θυγάτηρ ἦν Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως.* 5. *Ὅμηρος περὶ τῶν μελλόντων λέγει· „Ἐν τοῖς Διὸς γόνασι τὰ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων πράγματά ἐστιν“.* 6. *Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστι σῴζειν τὸν οἶκον.* 7. *Οἱ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεῖς πρὸ τῆς εἰς τὸν πόλεμον ἐξόδου Διὶ καὶ Ἀθηνᾷ ἔθυον.* 8. *Ταῖς γυναιξὶ τιμὴν φέρει ἡ εὐκοσμία.*

56.

1. Města v Italii cti nejvíce Area. 2. Rekové bojují u Homéra oštěpy a meči. 4. Ženo! ctnosť, ne zlato, jsou ozdobou žen. 4. Areovi obětují se koně. 5. Homér nazývá Dia otcem bohův a lidí. 6. Kolena velbloudа jsou velmi silna; neboť ač dlouhou cestu jde, přece snadno se neunaví. 7. Ó Zeve, zachraň město a občany z nebezpečí! 8. Héfaistos byl syn Diův a Héřin.

57.

1. *Οἱ κυνηγοὶ κύνας τρέφουσιν, ὁσμῇ τὰ θηρία ἀνευρισκούσας.* 2. *Τὰς ἀγρίας σῦς κυσὶ Λακωνικαῖς οἱ Ἕλληνες ἐθήρευον.* 3. *Εἴ τις καλὸν ἔχει σῶμα καὶ ψυχὴν κακήν, καλὴν ἔχει ναῦν καὶ κυβερνήτην κακόν.* 4. *Αἱ πρὸς τὸν πόλεμον νῆες μακραὶ ἦσαν, τὰ δὲ πλοῖα στρογγύλα.* 5. *Οἱ πρέσβεις παντα-χοῦ ἱεροὶ νομίζονται καὶ οὐχ ὑβρίζονται.* 6. *Παρακελεύονται οἱ πατέρες τοῖς υἱέσιν εὐσεβεῖς καὶ εὐπειθεῖς εἶναι.* 7. *Οἱ Θρᾷκες ἀλώπεκᾶς ἔχουσιν ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς καὶ τοῖς ὠσίν.* 8. *Εἰκότως τὸν κυβερνήτην τὴν τῆς νεὼς ψυχὴν εἶναι λέγουσιν.* 9. *Τῆς μὲν ἡμέρας οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὤτων σαρέστεροί εἰσι, τῆς δὲ νυκτὸς τὰ ὦτα τῶν ὀφθαλμῶν.* 10. *Ἐν Θήβαις ἦσαν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους τάφοι, τῶν Οἰδίποδος υἱέων.*

58.

1. Psi odvracují vlky od ovcí. 2. Jako kormidelníci řídí lodi, tak panovníci státy. 3. Ó synu, nepři se s rodiči, (třebas) měl pravdu! 4. Čím* na lodi jest kormidelník, tím* jest zákon ve státě. 5. Jako vlk psu, tak břichopásek podoben jest příteli. 6. Dioskúrové jsou v bouřích ochranci lodí. 7. Jako hadi jed skrze rány, tak lichotníci vštěpují špatné rady skrze uši. 8. Vyslancům všude jsou prokazovány slušné úcty. 9. Otcové zdržují syny (od) špatné společnosti. 10. Mezi[1]) vyslanci athénskými* k[2]) Filipovi (vypravenými) byli Démosthenés a Aischinés.

59.

Nepravidelná adjektiva § 58. a § 56. 3. pozn. 1.

1. *Ξύλα πολλὰ μεγάλην ἐγείρει φλόγα.* 2. *Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά.* 3. *Οἱ κροκόδειλοι ἔχουσιν ὀδόντας μεγάλους καὶ ὄνυχας ἰσχυροὺς καὶ δέρμα ἄῤῥηκτον.* 4. *Ἡ παιδεία καθάπερ εὐδαίμων χώρα πάντα τἀγαθὰ φέρει.* 5. *Τὴν γῆν μητέρα ἁπάντων καὶ κοινὴν τροφὸν λέγουσιν.* 6. *Παροιμία ἐστίν· ἀρχὴ ἥμισυ παντός.* 7. *Πάσης πράξεως τὸ τέλος πρὸ τῆς ἀρχῆς ἐξέταζε.* 8. *Πασῶν τῶν ἀρετῶν πηγή ἐστιν ἡ θεοσέβεια.* 9. *Ὀδυσσεὺς πολὺν χρόνον ἐν τῇ Καλυψοῦς νήσῳ διέτριβεν.* 10. *Μέγα κέρδος ἐν πᾶσιν ἡ ἀλήθεια.*

60.

1. Veliké dary Štěstěny chovají v sobě příčinu bázně.[1]) 2. Řeky indské živí mnoho velkých ryb. 3. Pro slávu všichni berou na se veškera namáhání. 4. Za veliký poklad měj věrného přítele! 5. Platón praví, že všechno zlato na zemi i pod zemí není ctnosti cenou rovno. 6. Všem lidem se líbiti jest nemožno. 7. Veliká namáhání jsou zdrojem veliké slávy. 8. Velikou[2]) úlohou jest vystihnouti pravdu. 9. Slávy* nedobýváme si bez velikých namáhání. 10. Při každé příležitosti potřebí jest opatrnosti.

61.

Περὶ τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ Πελοπόννησος εἰκυῖά ἐστι φύλλῳ πλατάνου τὸ σχῆμα[1]), *ἴση δὲ σχεδὸν* 1
κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος. Ἔχουσι δὲ αὐτῆς τὸ μὲν ἕσπεριον μέρος οἱ 2
Ἠλεῖοι καὶ Μεσσήνιοι, τὸ δὲ πρὸς ἄρκτους βλέπον τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος
καὶ Σικυὼν καὶ Κόρινθος, τὸ δὲ ἑῷον ἡ Λακωνικὴ καὶ Ἀργεία· μέση δέ ἐστιν
ἡ Ἀρκαδία τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι πᾶσι γειτονεύουσα.

62.

Enna.

Ostrov Sicilie jest Démétře a Koře zasvěcen. Tyto[1]) bohyně cti 1. 2
Sikulové obzvláště, a na mnohých místech jsou jim chrámy a oltáře vystaveny. Blízko u města Enny, u prostřed celého ostrova, jsou luka, fialkami 3
a jinými všelijakými květinami ozdobená, a háj krásných stromů; též je tu prostranná jeskyně s[2]) hlubokou propastí. Tam prý* Plútón vykonal[3]) 4
únos Kory, (když právě) trhala květiny na lukách.

63.

Περὶ Κελτῶν.

Οἱ Κελτοὶ σώματα ἔχουσιν εὐμήκη καὶ χρῶτα λευκὴν καὶ κόμας ξανθάς. 1
Τὸ δὲ ἔθνος σύμπαν μάχιμόν ἐστιν, ἅμα δὲ καὶ θυμικὸν καὶ πρὸς ἔριδας 2
καὶ πολέμους τετραμμένον. Μάλιστα μὲν οὖν ἀριστεύουσι τῇ ἱππικῇ μάχῃ, 3

χρῶνται[1]) δὲ καὶ συνωρίσιν, ἔχοντος τοῦ ἅρματος ἡνίοχον καὶ παραβάτην. Ἐν δὲ ταῖς παρατάξεσι προάγουσι τῆς τάξεως καὶ ἀνασείοντες τὰ ὅπλα τῶν ἀντιτεταγμένων τοὺς ἀρίστους εἰς μονομαχίαν προκαλοῦνται,[2]) τὰς ἑαυτῶν[3]) ἀρετὰς προφερόμενοι καὶ τοὺς ἐναντίους ὀνειδίζοντες.

64.

O podsvětí.

Lid[1]) se domnívá, Homérovi a Hésiodovi věře, (že) pod zemí jest místo velmi hluboké a prostranné, při tom též temné a beze slunce, Hádem se nazývající. Nad touto[2]) propastí, (která) mrtvé v sebe pojímá, kraluje bratr Diův, Plútón. U vchodu (prý) je v jeskyni strážcem* Kerberos o třech hlavách psích* a ocase dračím.* Kolem toho místa (že) však jsou široké a hluboké řeky a před ním[2]) acherontské jezero; přes toto se přepraviti[3]) nelze (jinak) leč ve člunu za vedení Charónova.[4]) Duše zemřelých Hermés (prý) dolů provází; soudci pak nad nimi[5]) (že) jsou Mínós, Rhadamanthys a* Aiakos. Tito[6]) (prý) posýlají nábožné a spravedlivé na nivu élyskou, bezbožné a nešlechetné však do Tartaru.

65.

Περὶ Σπαρτιατῶν.

Οἱ Σπαρτιᾶται αἰσχρὸν ἐνόμιζον ἄλλας τέχνας μανθάνειν ἢ τὰς εἰς τὸν πόλεμον. Οὐδεὶς οὖν αὐτῶν[1]) *χαλκεὺς ἦν ἢ κεραμεὺς ἢ σκυτοτόμος, ἀλλὰ τὰς τέχνας ἐπετήδευον οἱ ὑπήκοοι αὐτῶν, περίοικοι ὀνομαζόμενοι. Καὶ οὔτε ξένοις ἐξῆν ἐν Σπάρτῃ οὔτε τοῖς Σπαρτιάταις ἐν τῇ ξένῃ διάγειν. Ἐπ᾽ οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ οὕτως ἐσεμνύνοντο ἢ τῷ πείθεσθαι τοῖς νόμοις, οἱ δὲ μὴ πειθόμενοι μεγάλῃ περιέπιπτον ἀτιμίᾳ. Καὶ ἐμάχοντο ἐστεφανωμένοι. Ἐμακαρίζοντο δὲ παρ᾽ αὐτοῖς μᾶλλον οἱ γενναίως ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ εὐτυχῶς ζῶντες.*[2])

66.

Charón a Hermés.

Ch. Dnes jich[1]) mnoho přivážíš, Herme; náš člunek jest však malý a napuchřelý. — H. A přec vytýkal jsi mi[2]) včera, že málo obolů dostáváš. — Ch. Ovšem že; neboť jen málo jich[1]) přichází nyní k nám,[3]) co v nadsvětí jest mír.[4]) Odkud však tak veliký dav mrtvých? — H. Včera stala se[5]) bitva na pomezí (mezi) Chalyby a Peršany.* — Ch. Musí tedy jen ve spodním šatě vstoupiti a vše ostatní zpět zanechati. Ty však, ó synu[6]) Máiin, měj pozor a důkladně (si) je prohlédni! — H. Vstupte; neboť jest čas odplouti;[7]) ty pak,[8]) Charóne, odvaž lana a řiď kormidlo!

67.

Stupňování adjektiv § 59.—§ 61.

1. *Ξίφους πληγὴ κουφοτέρα ἐστὶν ἢ γλώττης· τὸ μὲν γὰρ τὸ σῶμα, ἡ δὲ τὸν νοῦν τιτρώσκει.* 2. *Οὐκ ἔστι σοφίας κτῆμα τιμιώτερον.* 3. *Βεβαιο-*

τάτην φιλίαν ἔχε πρὸς τοὺς γονέας. 4. Τὸ τῶν μυρμήκων καὶ μελιττῶν γένος ἐργατικώτατόν ἐστιν. 5. Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἀρχαιοτάτη ἦν καὶ ὀνομαστοτάτη. 6. Οἱ Αἰθίοπες μελάντεροί εἰσι τῶν ἄλλων ἐν Λιβύῃ ἐθνῶν. 7. Οὐδὲν γλυκύτερον τῆς πατρίδος. 8. Ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐκλεέστατος νομίζεται.

68.

1. Nejstarší básníci Hellénů jsou Homér a Hésiod. 2. Chudí jsou často šťastnější než bohatí. 3. Mezkové jsou oslům podobnější než koním. 4. Orel jest mezi ptáky nejbystřejšího zraku. 5. Velmi chudi byli nejpřednější z Hellénův, Aristeidés, Sókratés, Epameinóndas. 6. U mladších má převahu čin, u starších rada. 7. Nejsladší, praví se, jest med, nejhořčí žluč. 8. Mezi všemi bohyněmi byla Afrodité nejpůvabnější, Athéné nejmoudřejší.

69.

1. *Ἡδιόν ἐστι παρὰ τὴν θάλατταν πεζεύειν ἢ παρὰ τὴν γῆν πλεῖν.*[1]) 2. *Τάχιστόν ἐστιν ὁ νοῦς· τρέχει γὰρ διὰ παντός.* 3. *Ὅπλον μέγιστον ἡ ἀρετὴ τοῖς ἀνθρώποις.* 4. *Τῆς ἀναρχίας οὐκ ἔστι μεῖζον κακόν.* 5. *Βουλῆς οὐδέν ἐστιν ἔχθιον κακῆς.* 6. *Τῶν ἐν Τροίᾳ Ἑλλήνων κάλλιστος καὶ τάχιστος ἦν Ἀχιλλεύς.* 7. *Οὐδέν ἐστιν αἴσχιον ἢ ψευδῆ λέγειν.* 8. *Ἡ μὲν σοφία πάντων κάλλιστον, ἡ δὲ ἀμαθία πάντων αἴσχιστον.*

70.

1. Nic není rychlejšího myšlénky. 2. Není krásnějšího majetku nad[1]) vzdělanost. 3. Indie vyživuje velmi mnoho* a velmi velikých slonů. 4. Nic není horšího špatné společnosti. 5. Často můžeme se více naučiti od nepřátel než od přátel. 6. Onen jest mi nejvíce protiven, jenž jiné myslí[2]) a jiné mluví. 7. Nejpříjemnější jest dítěti chvála od otce.[3])

71.

1. *Ὁ κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίγνεται μέγιστος.* 2. *Προνοίας οὐδὲν ἄμεινον καὶ νοῦ σοφοῦ.* 3. *Μὴ τὰ ἡδίστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα τοῖς πολίταις συμβούλευε.* 4. *Ἀνθρώπῳ πάντων τῶν ἄλλων ζῴων*[1]) *ῥᾷόν ἐστιν ἄρχειν ἢ ἀνθρώπων.* 5. *Φίλος σαφὴς καὶ ἀγαθὸς πάντων κτημάτων κράτιστος.* 6. *Ἡ ἀρετῆς κτῆσις πλούτου καὶ εὐγενείας πολλῷ*[2]) *κρείττων ἐστίν.* 7. *Ὦ λῷστε, τοῖς ὀφθαλμοῖς μᾶλλον πίστευε ἢ τοῖς ὠσίν.* 8. *Ὁ θάνατος κοινός ἐστι καὶ τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις.*

72.

1. Ne nejsnadnějším jest sebe sama[1]) ovládati. 2. Lépe jest míti spolehlivého přítele než veliké bohatství. 3. Největší v nejmenším jest šlechetná mysl v těle lidském. 4. Hellénové byli množstvím skrovnější

Peršanův, udatností však byli mnohem silnější. 5. Voli jsou silou slabší býkův a mnohem méně srdnati. 6. Lichotník jest horší než mnozí nepřátelé. 7. Nejvíce lidí* honí se za slávou a bohatstvím, nejméně však jich stará se o (to, co jest) pramenem[2]) pravého štěstí, o ctnost. 8. Lépe jest méně statků míti než mnoho se závisti.

73.

Příslovce § 62.

1. *Τῷ μαθητῇ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς λέγειν πρέπει.* 2. *Λοιδορίας οἱ μὲν σωφρόνως φέρουσιν, οἱ δὲ βαρέως.* 3. *Οἱ φιλόσοφοι διδάσκουσι τὰ μαθήματα ἀμεινον καὶ ἀκριβέστερον ἢ οἱ λοιποὶ ἄνδρες.* 4. *Ἡ ἀηδὼν ἡδιον καὶ χαριέστερον ᾄδει τῶν ἄλλων ὄρνεων.* 5. *Πιστὸν φίλον οὐχ ἧττον στέργω ἢ τὸν ἀδελφόν.* 6. *Ἡ χάρις ἐν τῷ βίῳ τάχιστα γηράσκει.* 7. *Ὑπὸ σκιᾶς ἥδιστα ἀναπαυόμεθα.* 8. *Ὡς ἀνδρειότατα καὶ ῥᾷστα φέρε τὰς τῆς τύχης μεταβολάς.* 9. *Κύρῳ τῷ νεωτέρῳ πολλοὶ Πέρσαι μᾶλλον φίλοι ἦσαν ἢ τῷ βασιλεύοντι Ἀρταξέρξῃ.*

74.

1. Pilnému vše krásně se daří. 2. Rádi[1]) posloucháme řeči moudrých mužů. 3. Já rychle čtu, ty však zvolna.[2]) 4. Rozumem mnohé věci jasněji a lépe znamenáme než očima. 5. Nábožný a spravedlivý člověk klidněji a bezpečněji spí než nešlechetník.[3]) 6. Kůň utíká rychleji než pes, ale nejrychleji utíká slon. 7. Špatní chtějí co nejsnáze a co nejpříjemněji žíti. 8. Bůh všechny věci nejlépe a nejkrásněji zařizuje. 9. Staří praví, že rovný rovnému nejvíce jest nakloněn.

Náměstky.

75.

Náměstka osobná 1. a 2. osoby § 63.

1. *Ἡ ψυχὴ βασιλεύει ἐν ἡμῖν.* 2. *Κἀγώ,*[1]) *εἰ ὑμεῖς τὰ δίκαια ποιεῖν*[2]) *ἐθέλετε, ἕπεσθαι ὑμῖν βούλομαι.* 3. *Θεὸς ἡμᾶς σῴζει ἐν κινδύνοις.* 4. *Λεῖ ὑμᾶς ὡς ἀγαθοὺς πολίτας μὴ εἰς τὸ ἴδιον, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς πόλεως ὠφέλιμα βλέπειν.* 5. *Περιβόητος ἡ Δημητρίου πρὸς Νέρωνα ἀπόκρισις· „Σὺ μέν μοι ἀπειλεῖς*[2]) *τὸν θάνατον, σοὶ δὲ ἡ φύσις.“*

76.

1. Neříkej: „Já jsem lepší než ty“ nebo „Já jsem moudřejší než vy“, nýbrž buď skromným.[1]) 2. Mysli, (že) Bůh tě všude vidí.[2]) 3. Každý z nás chce budoucnost napřed věděti; ale Bůh skrývá nám moudře budoucnost.[3]) 4. Čtěte vlast; nebot jest vaší společnou matkou. 5. Rozhlášen jest výrok Pythagorův: „Přítel jest druhé já.“

77.

Náměstky přisvojovací a αὐτός, ή, ό § 64. a § 65.

1. *Τῷ ἡμετέρῳ βίῳ οὐκ ἀεὶ τὸ αὐτὸ σχῆμα διαμένει.* 2. *Ἐμὸν* μὲν σοὶ παρακελεύεσθαι, σὸν δὲ ἐμοὶ πείθεσθαι.* 3. *Τὸν αὐτὸν αἰνεῖν*[1]) *καὶ ψέγειν ἀνδρὸς κακοῦ.* 4. *Ταὐτὸν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκύρας σκάφος ὁρμίζειν καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδας.* 5. *Τὰ αὐτὰ φάρμακα τοῖς μὲν ὠφέλιμα, τοῖς δὲ βλαβερά ἐστιν.* 6. *Αὐτὸ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ὄνομα τοῖς Τρωσὶ φόβον ἐνέβαλλεν.*

78.

1. Héróové! lopotný byl váš život, avšak nesmrtelno jest vaše jméno. 2. Dvakráte o týž kámen naraziti jest (způsobem) jen pošetilec. 3. Titéž lidé chválí[1]) a hanějí často totéž. 4. U samé řeky Eufráta leželo[2]) veliké a bohaté město, jménem Thapsakos. 5. Duše samé nevidíme,[3]) ale její činnost[4]) známenáme. 6. Zeus kraluje nad nebem, z jeho bratří však Poseidón nad mořem, Plútón nad podsvětím.

79.

Náměstky zvratné a vespolné § 66. a § 67.

1. *Αἱ γλαῦκες τῆς νυκτὸς τὴν τροφὴν αὐταῖς πορίζονται.* 2. *Ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.* 3. *Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἑαυτοῖς εἰσι πολέμιοι.* 4. *Μήποτε δοῦλον ἡδονῆς σαυτὸν ποίει.*[1]) 5. *Παροιμία ἐστὶν περὶ τῶν σφόδρα δειλῶν· „τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν φοβεῖται.“*[2]) 6. *Μάχονται οἱ ἐλέφαντες σφοδρῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ παίουσι τοῖς ὀδοῦσι σφᾶς αὐτούς.* 7. *Ὁ λέων καὶ ὁ τίγρις ἀλλήλοις πολέμιοί εἰσιν.* 8. *Διαφέρουσιν οἱ ἐλέφαντες τῇ ἀνδρείᾳ θαυμαστῶς ἀλλήλων.*

80.

1. Lidé jsou často sami vinni svým neštěstím.[1]) 2. Prokazujte se, mladíci, hodnými svých rodičů! 3. Každý národ má své zákony za nejlepší.[2]) 4. Včely bojují často prudce (mezi) sebou[3]) a usmrcují se vzájemně svými žihadly. 5. My jsme sobě samým nejméně známi a soudíme proto často neprávě o sobě samých. 6. Špatní lidé nejsou* ani sobě samým ani jiným přátely. 7. Nic lepšího nemají lidé v sobě nad moudrého ducha. 8. Athény a Sparta lišily se velice od sebe vespolně ústavou a zákony.

81.

Náměstky ukazovací § 68.

1. *Ἡδονὴν αἰσχρὰν φεῦγε· αὕτη γὰρ λύπην τίκτει.* 2. *Ἐφόδιον ἀπὸ τῆς νεότητος εἰς τὸ γῆρας ἀναλάμβανε τὴν σοφίαν· βεβαιότερον γὰρ τοῦτο τῶν ἄλλων κτημάτων.* 3. *Ὅδε ὁ νόμος πρῶτος καὶ μέγιστός ἐστι·* φίλει[1]) *τὸν πέλας ὥσπερ σαυτόν.* 4. *Ὁ Πλάτων λέγει· ἡ τραγῳδία τῇδε τῆς πόλεώς ἐστιν εὕρημα.* 5. *Ἐν τοῖς Ἰνδοῖς*[2]) *εἰσιν ἵπποι ἀγρίων καὶ ὄνων τοιούτων*

ἀγέλαι. 6. Οἱ ἐλέφαντες ἔχουσι μυκτῆρας καὶ τοιούτους καὶ τηλικούτους, ὥστε ἀντὶ χειρῶν ἔχειν αὐτούς. 7. Ἀποβάλλει ἡ ἔλαφος ἀνὰ ἕκαστον ἔτος τὰ κέρα. 8. Ταὐτόν ἐστιν ὄφιν ἐκτρέφειν καὶ πονηρὸν εὐεργετεῖν·[3]) *παρ᾽ οὐδετέρῳ γὰρ ἡ χάρις εὔνοιαν τίκτει.*

82.

1. Nejznamenitější města peloponnéská byla tato: Korinth, Argos, Sparta, Megalopolis. 2. Nepřete se o věci nepatrné, nýbrž rcete: „Mně se líbí toto, tobě však ono.“ 3. Poslouchejte, občané, zákonův! neboť bez těchto není státu. 4. Život a zdraví jsou dary boží; nechtěj tedy těchto darů prostopášností hubiti. 5. Věrnosť přátel poznáváš spíše v neštěstí nežli ve štěstí;[1]) neboť ve štěstí máš mnoho průvodců, v neštěstí však jsi samoten a od oněch opuštěn. 6. Tak veliké prý bylo množství perských lučištníků, že[2]) svými střelami slunce zastiňovali. 7. Réva vydává v Sicilii dvakrát (do) roka[3]) plody.

83.

Náměstky určitě vztažné § 69.

1. *Οὗτός ἐστι βέλτιστος ἀνήρ, οὗ ἡ ψυχὴ ἐλευθέρα ἁμαρτημάτων ἐστίν.* 2. *Ὃ πράττειν αἰσχρόν ἐστι, τοῦτο οὐδὲ λέγειν καλόν ἐστιν.* 3. *Οὗτος δοκεῖ*[1]) *μοι ἄριστος εἶναι οἶκος, ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστι ὁ δεσπότης δι᾽ αὐτόν, οἷος ἔξω διὰ τὸν νόμον.* 4. *Οἱ πολῖται, οἳ τοῖς τῆς πόλεως νόμοις πείθονται, ἐπαίνου ἄξιοί εἰσιν.* 5. *Ὅσους δακτύλους ἔχομεν ἐν ταῖς χερσί, τοσούτους ἔχομεν ἐν τοῖς ποσίν.* 6. *Ὁ Τάρταρος τόπος σκοτεινός ἐστιν ἐν Ἅιδου, τοσοῦτον ἔχων ἀπὸ τῆς γῆς διάστημα, ὅσον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἡ γῆ.* 7. *Ὅσῳ κρείττων ψυχὴ σώματος, τοσούτῳ καὶ οἱ ἀγῶνες οἱ τῶν ψυχῶν κρείττους εἰσὶν ἢ οἱ τῶν σωμάτων.* 8. *Πύρρος τὴν Σικελίαν ἀπολείπων „Ὦ φίλοι“, ἔφη*[2]) *„οἵαν παλαίστραν καταλείπομεν τοῖς Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις“.*

84.

1. Špatny jsou řeči, jež z úst špatného muže přicházejí.[1]) 2. Mudřec, jemuž neštěstí se stává, neklesá na mysli. 3. Málo (divokých) zvířat má tak velikou sílu jako[2]) lvi. 4. Jaké povahy lidí, takový jest i jejich život. 5. Čím více lidé mají, tím více si žádají. 6. Naděje jest (majetkem) všem společným;[3]) neboť jest i při těch, kteří nic jiného nemají.[4]) 7. Čím udatněji bojujete, tím většími díky jest vám povinna vlasť, za kterou bojujete. 8. Epameinóndas pravil o vojsku, (jež) bylo[5]) sice veliké, ale dobrého vojevůdce nemělo:[5]) „Jak veliké (to) zvíře (a) nemá[5]) hlavy!“

85.

Náměstky přímo tázací a neurčité § 70.—§ 72.

1. *Οὐ πάντες τῶν καλῶν ῥήτορές εἰσιν, ἀλλά τινες τῶν κακῶν.* 2. *Ἡ μέθη τῆς μανίας ἔχει κοινωνίαν τινά.* 3. *Τῶν κακῶν ἄλλα ἄττα δεῖ ζητεῖν*[1]) *αἴτια,*

ἀλλ᾽ οὐ θεόν. 4. Ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε. 5. Τίνι φίλοι πλουσιώτεροί εἰσιν* ἢ τῷ τῶν Περσῶν βασιλεῖ; 6. Οὐ διαφέρει, τίς λέγει, ἀλλὰ τί λέγει. 7. Παρ᾽ Ὁμήρῳ οἱ ἐγχώριοι τοὺς ξένους ἀφικνουμένους[2]) ἀεὶ τοιάδε ἐρωτῶσι·[3]) „Τίς πόθεν εἶ ἀνδρῶν;[4]) ποῦ σοι ἡ πόλις ἐστὶ καὶ οἱ γονεῖς; ἐπὶ ποίας νεὼς ἦκεις“; 8. Λέγε μοι, τίνας ἄνδρας μάλιστα ἐπὶ ζωγραφίᾳ θαυμάζεις; Ἆρ᾽ οὐ Ζεῦξιν καὶ Ἀπελλῆν;

86.

1. Některá divoká zvířata živí se rostlinami a plody. 2. Naděje k* nějakému špatnému zisku jest hanebna. 3. Komu povinni jsme většími díky než rodičům? 4. Kterému z obou se více divíte, Zeuxovi či Apellovi? 5. Řekni mi, z jakého asi rodu tento muž jest. 6. Či díla jsou krásnější než díla božská? 7. Nesmí se jen na to hleděti,[1]) co řečníci mluví, nýbrž i kdo jsou řečníky. 8. Nezáleží na tom, kolik (toho) jest, nýbrž jaké (to) jest, čemu se učíš.[2]) 9. Velice na tom záleží, co jak konáš a jakou[3]) píli v čem máš.[4])

87.

Náměstky nepřímo tázací a neurčitě vztažné § 70.—§ 72.

1. Ὅστις ἄλλον τινὰ ἀποκτείνει, τούτῳ θάνατός ἐστι ζημία. 2. Ζηλωτοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες μὴ[1]) μεγάλαις συμφοραῖς ἐν τῷ βίῳ περιπίπτουσιν. 3. Τίς ἐστιν, ὅτῳ μᾶλλον πιστεύεις ἢ τῷ πατρὶ τῷ σῷ ἢ τῇ μητρί; 4. Ὅττα πράττειν μὴ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστιν. 5. Λέγε μοι, ὦ μαθητά, οὕστινας στρατηγοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιφανεστάτους ἐνόμιζον. 6. Οὐ γιγνώσκω, ὁπότερος ἀληθῆ λέγει. 7. Ἱππίας ὁ σοφιστὴς τοῦ Σωκράτους ἐπυνθάνετο, ὁποῖον νόμιμον ἢ ποῖον δίκαιον λέγει. 8. Οἱ σκοποὶ ἐξευρίσκουσιν, ὅποσον τὸ στράτευμά ἐστι καὶ ὅπῃ πορεύεται.

88.

1. Kdokoli pomluvám rychle věří, sám jest špatný povahou.[1]) 2. Příteli, rad nám, cokoli se tobě zdá býti nejlepším a nejkrásnějším. 3. Jakákoli jest povaha člověkova, taková jest i řeč (jeho). 4. Komukoli v životě pohromy se nepřiházejí, jest závisti hoden. 5. Řekněte nám, kterých básníků písně vám se nejlépe líbí. 6. Agis, král spartanský, pravil, že Lakedaimoňané se neptají, kolik asi je nepřátel, nýbrž kde jsou. 7. Ode kterých rodičů Homér pocházel a ze kterého města Hellady neb Asie, nelze snadno vystihnouti. 8. Zdaž je ti známo, se kterým národem Řekové nejslavnější boj bojovali?

89.

Περὶ Περσῶν.

Παρὰ τοῖς Πέρσαις κοινὰ ἦν τῶν παίδων διδασκαλεῖα. Ἐμάνθανον δὲ 1 2
εἰς ταῦτα φοιτῶντες[1]) οἱ παῖδες πρῶτον μὲν δικαιοσύνην. Διέτριβον γὰρ ὅλας 3

σχεδὸν τὰς ἡμέρας ἐν τοῖς διδασκαλείοις, οἴκοθεν ἄρτους φερόμενοι καὶ κώ-
4 θωνα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύτεσθαι. Ἐγίγνετο δὲ καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους
ὥσπερ ἀνδράσιν ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς καὶ βίας καὶ ἁπάτης καὶ κακολογίας
5 καὶ ἄλλων τοιούτων. Οἱ δὲ ἄρχοντες τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας αὐτοῖς ἐδίκαζον
καὶ οὓς ηὕρισκον[2]) τούτων τι ἀδικοῦντας ἢ ἀδίκως ἐγκαλοῦντας,[3]) ἰσχυρῶς
6 ἐκόλαζον. Ἔπειτα δ' ἐδίδασκον αὐτοὺς καὶ σωφροσύνην καὶ πείθεσθαι τοῖς
7 ἄρχουσι καὶ τὰ μὲν καλὰ στέργειν, τὰ δ' αἰσχρὰ φεύγειν. Πρὸς δὲ τούτοις
ἐμάνθανον οἱ παῖδες τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν.

90.

Hroch.

1 Kromě krokodilů živí Níl zvířata, jež pro svou jakousi podobu koňmi
2 se nazývají.[1]) Tato zvířata mají čtyři nohy s rozpoltěnými paznehty[2]) jako
skot, vyčnívající kly, (jež) větší jsou než divokých sviní, tři z obou stran,
3 uši pak[3]), ohon a hlas dosti podobný koni. Celkem[4]) však postava těla
4 není slonu nepodobna. Dorůstají výšky ne méně[5]) než pěti loket a mají
5 nejsilnější kůži ze všech zvířat. Ve dne zdržují se ve vodě, v noci[6]) pak
6 spásají obilí a trávu po krajině. (Jakkoli) tedy způsobují velikou[7]) škodu
Aegyptu, přec jest jedno aspoň při[8]) nich této zemi prospěšno, (totiž) (jejich)
máloplodnosť.

91.

Περὶ Συβαριτῶν.

1. 2 Διαβόητοι ἐπὶ τρυφῇ ἦσαν οἱ Συβαρῖται. Οὗτοι γὰρ τέχνας τὰς ψόφον
ποιούσας[1]) οἷον χαλκέων καὶ τεκτόνων καὶ ἄλλων τοιούτων ἐξεῖργον ἐκ τῆς
πόλεως καὶ ἀπηγόρευον μὴ τρέφειν ἀλεκτρυόνας, οὐ βουλόμενοι ἔωθεν ταῖς
3 φωναῖς αὐτῶν ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρεσθαι. Ἐν δὲ ταῖς θυσίαις καὶ ἑορταῖς
λαμπρὰς εὐωχίας ἐποιοῦντο,[2]) ἐπὶ ἐρίων Μιλησίων καὶ ῥόδων πετάλων κατα-
κείμενοι,[3]) καὶ τοὺς μαγείρους τοὺς ἄριστα τὰ σιτία κατασκευάζοντας δημο-
4 σίᾳ ἐστεφανοῦντο,[4]) κηρύκων διὰ τῆς πόλεως ἀγγελλόντων. Ὅθεν Σπαρίτης
τις ἐν Σπάρτῃ δειπνῶν[5]) μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τοῖς φειδιτίοις κατα-
κείμενος ἐπὶ τῶν ξύλων τάδε εἰπεῖν[6]) λέγεται· „Πρότερον μὲν ἐθαύμαζον,
περὶ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων ἀνδρείας ἀκούων, νῦν δ' αὐτόπτης ὢν νομίζω
5 αὐτοὺς τῶν ἄλλων οὐδὲν διαφέρειν. Καὶ γὰρ ὁ ἀνανδρότατος, οἶμαι, μᾶλλον
βούλεται ἀποθνῄσκειν ἢ τοιοῦτον βίον ἀνέχεσθαι".

92.

Nesvorní synové.

1. 2 Jistý král měl* několik synů, kteří se vespolek často hašteřili. Ouen
sice neustával jich napomínati,[1]) (aby) ve svornosti mezi sebou[2]) žili, tito
3 však neposlouchali jeho rady. Proto když měl již umírati, povolá je k sobě
4 a podá každému z nich svazek prutů, poroučeje jim, (by) je zlomili. Ale

žádný z nich nebyl s to, by to vykonal.[3]) Potom však otec rozváže svazek a podá jim pruty po jednom.[4]) Takto[5]) teprv bylo synům možno pruty zlámati. Tu tedy řekl otec svým synům: „Tomuhle svazku, moji synové, jste i vy podobni! Jestliže jste svorni, můžete všechny své nepřátely velmi snadno přemoci; pakli se druh s druhem[6]) hašteříte, jest každý sebe slabší[7]) nepřítel s to, by vás bez namáhání přemohl.“ — Tato bajka učí, že čím větší svornost mezi[8]) lidmi panuje, tím nepřemožitelnějšími tito bývají.

Číslovky.

93.

Číslovky základní.

1. *Κρεῖττον ἕνα φίλον ἔχειν πολλοῦ ἄξιον ἢ πολλοὺς οὐδενὸς ἀξίους.* 2. *Τίκτουσι δύο ᾠὰ οἱ γῦπες, ὁ δ' ἀετὸς ᾠὰ τίκτει τρία.* 3. *Ἡ κάμηλος ἅπαξ ἀνέχεται καὶ τέτταρας ἡμέρας.* 4. *Ἀπέχουσιν αἱ Πλαταιαὶ τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα.* 5. *Ὁ Λύκος ποταμὸς ὡς ἑκατὸν ἐνενήκοντα ποδῶν* ἐστι τὸ εὖρος.*[1]) 6. *Ἀπὸ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκαίδεκα στάδιοί εἰσιν εἰς Θερμοπύλας.* 7. *Ἡ στρατιὰ τοῦ Κύρου λέγεται γενέσθαι*[2]) *εἰς*[3]) *δώδεκα μὲν ἱππέων μυριάδας, εἰς δισχίλια ἅρματα δρεπανηφόρα, πεζῶν δὲ εἰς μυριάδας ἑξήκοντα.* 8. *Φέρεται ὁ Νεῖλος ἀπὸ τῶν Αἰθιόπων μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς σταδίους μυρίους καὶ δισχιλίους.* 9. *Ἦσαν ἐν τῷ πρὸς Ἀσσυρίους πολέμῳ Μήδων ἱππεῖς μὲν πλείους τῶν μυρίων, πελτασταὶ δὲ καὶ τοξόται ἑξακισμύριοι.* 10. *Ὁ μὲν σοφὸς καὶ ἐν πλούτῳ καὶ ἐν πενίᾳ ὁ αὐτὸς διαμένει, ὁ δὲ μῶρος ἐν ἀμφοῖν ἀλλοιοῦται.*[4])

94.

1. Jedna vlaštovka nedělá[1]) léta. 2. Dva přátelé jsou jedna duše ve dvou tělech. 3. Žádné cti hoden není, kdo vše činí[1]) pro[2]) vlastní zisk, ne pro všeobecné dobro. 4. Efesos jest vzdálen od Sard tři dni cesty.[3]) 5. Město Athény má tři přístavy, Peiraieus,[4]) Munychiu a* Faleron. 6. Páv snáší dvanáct vajec* a žije[5]) do dvaceti pěti let.* 7. Sofoklés napsal[6]) sto dvacet tři dramata. 8. Od Eurípu až k Thermopylám je pět set a třicet stadií. 9. Počet řeckých lodí u Artemisia byl dvě stě sedmdesát a jedna. 10. Visla teče od svého prameniště až k ústí tisíc osmset a padesát stadií. 11. Vojsko Xerxovo prý mělo okolo milionu dvakrát sto sedmdesát tisíc pěších a okolo osmdesáti tisíc jezdců; počet trojřadních lodí[7]) byl tisíc dvě stě a sedm.

95.

Číslovky řadové a příslovce číselná.

1. *Τῶν ἑπτὰ νήσων, αἳ τῶν ἄλλων ἐν τῇ εἴσω θαλάττῃ κειμένων τῷ μεγέθει ὑπερέχουσι, Σικελία μὲν μεγίστη ἐστί, δεύτερα Σαρδώ, τρίτη Κύπρος, τετάρτη δὲ Κρήτη, ἡ Διὸς τροφός, πέμπτη δ' Εὔβοια, στενὴ καὶ μακρὰ οὖσα,*

Ἕκτη δὲ Κύπρος, Λέσβος δὲ τὴν ἑβδόμην τάξιν ἔχει. 2. *Σοφοκλῆς ἐγεννήθη*[1]) *ἑβδομηκοστῇ πρώτῃ Ὀλυμπιάδι*[2]) *κατὰ*[3]) *τὸ δεύτερον ἔτος· ἦν δὲ Αἰσχύλου μὲν νεώτερος ἔτεσι τριάκοντα, Εὐριπίδου δὲ πρεσβύτερος ἔτεσι πεντεκαίδεκα.* 3. *Τίκτουσιν αἱ περιστεραὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ δεκάκις, τινὲς δὲ καὶ ἑνδεκάκις, αἱ δ' ἐν Λιγύπτῳ καὶ δωδεκάκις.* 4. *Τὰ τετράκις τέτταρά ἐστιν ἑκκαίδεκα.* 5. *Τρεῖς τρὶς πόσοι πόδες εἰσίν; Ἐννέα.*

96.

1. Aischylos narodil se ve čtvrtém roce šedesáté třetí olympiady a zemřel[1]) ve čtvrtém roce osmdesáté první olympiady. 2. Bitva u[2]) Salaminy stala se[3]) v prvém roce sedmdesáté páté olympiady devatenáctého dne měsíce boédromióna. 3. Platón zemřel v prvém roce sté osmé olympiady. 4. Páv snáší jen jednou do roka[4]) vejce. 5. Sofoklés zvítězil[5]) tragoediemi dvacetkrát, Eurípidés pětkrát. 6. Pětkrát sedm jest pět a třicet. 7. Kolik jest devětkrát devět stop? Osmdesát jedna.

Sloveso.

Slovesa na ω.

97.

Praesens aktivní.

1. *Μὴ θλῖβε τὸν πένητα.* 2. *Ἡ γλῶττά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ.* 3. *Μὴ φεύγωμεν, ὦ ἑταῖροι, ἀλλὰ καλῶς ἀποθνῄσκωμεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.* 4. *Οἱ πονηροὶ μὴ κατεχόντων τὸν τῶν χρηστῶν τόπον.* 5. *Μέγ' ἐστὶ κέρδος, ἂν ἔχῃς πιστοὺς φίλους.* 6. *Τὴν αἰσχίστην δουλείαν δουλεύει, ὃς ἂν δουλεύῃ ταῖς ἐπιθυμίαις.* 7. *Ὅταν τι πράττητε δίκαια, ἀγαθὴν ἔχετε ἐλπίδα, τοῦτο γιγνώσκοντες, ὅτι τοῖς δικαίοις θεὸς συμπράττει.*

98.

1. Bohatí nechť neutlačují chudých. 2. Jestliže se vám dobře vede, máte mnoho přátel. 3. Nedůvěřujme lichotníkům![1]) 4. Je-li Bůh s námi, kdo jest proti nám? 5. (Ti, kteří) zemi velmi pilně[2]) vzdělávají, dostávají též od ní[3]) velmi mnoho dobrého. 6. Ve státě měj zákon více platnosti nežli vše jiné. 7. Kdykoli něco mluvíte nebo činíte, myslete vždy, (že) Bůh (to) slyše nebo vida[4]) jest přítomen.

99.

1. *Κύνας τρέφομεν, ἵνα ἡμῖν τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν.* 2. *Ἀποτρέπεσθε, ὦ θεοί, τὸ δεινὸν ἀφ' ἡμῶν.* 3. *Εἷς ἕκαστος ἓν μὲν ἂν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὔ.*[1]) 4. *Οἱ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεῖς διμοιρίας ἐλάμβανον ἐν τοῖς φειδιτίοις, ἵνα καὶ ἀπὸ τούτου ἔχοιεν τιμᾶν*[2]) *τοὺς ἀρετῇ διαφέροντας.* 5. *Ὁποῖον ἂν λέγῃς λόγον, τοιοῦτον κἂν*[3]) *ἀκούοις.*

100.

1. Starého stromu ne(můžeš) přesazovati. 2. Mladíkem jsa[1]) musíš tělo cvičiti, abys později všechna namáhání snadno snášel. 3. Kéž[2]) byste ubíhali rozkoší, jež později škodu přinášejí! 4. Moudrý by nevěřil snadno lichotníkům, ale nevzdělaní věřili by jim. 5. Proto máme dvě uši a jeden jazyk, abychom více slyšeli a méně mluvili. 6. Sparťané již[3]) hochy cvičili, aby později námahy ve válce snadněji snášeli.

101.

Medium a passivum.

1. *Ἀνὴρ ἀχάριστος μὴ νομιζέσθω φίλος.* 2. *Βούλου τοὺς γονέας πρὸ παντὸς ἐν τιμαῖς ἔχειν.* 3. *Μαινόμεθα πάντες, ὅταν ὀργιζώμεθα.* 4. *Πῶς ἂν ἀρέσκοιτε μᾶλλον τῷ θείῳ ἢ εἰ ὡς*[1]) *μάλιστα πείθοισθε αὐτῷ;* 5. *Ἐὰν διαλύηται ἡ ὁμόνοια, διαλύεται καὶ ἡ φιλία.* 6. *Οἱ νεώτεροι παιδευέσθωσαν τῇ τῶν πρεσβυτέρων ἐμπειρίᾳ.* 7. *Βραδέως μὲν βουλευώμεθα, ταχέως δὲ πράττωμεν.*

102.

1. Dioskúrové upokojují moře, aby plavci bouří zmítaní byli zachraňováni. 2. Od[1]) Boha počínejme! 3. Starší nechť se radí, mladší nechť poslouchají. 4. Komu by as někdo chtěl více býti přítelem než dobrému, anebo komu méně nepřítelem? 5. Lakedaimoňanům bylo zakázáno,[2]) často proti týmže do pole táhnouti, aby nepřátelé ustavičnými výpravami nestávali se zběhlými[3]) ve válečnictví. 6. Špatnými prostředky nemůže se štěstí dobývati.[4]) 7. Kdykoli[×] Lakedaimoňané mimo zemi do pole táhnou, nese napřed kněz, jenž se zove[5]) ohněnosičem, oheň s oltáře Diova. 8. Kéž bys, nejmilejší, se ustavičně nechlubil svým vysokým rodem!

103.

Imperfektum aktivní. Přímnožek § 78.

1. *Οἱ παλαιοὶ ἥλιόν τε καὶ σελήνην ἐνόμιζον θεοὺς εἶναι.* 2. *Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατ' ἐνιαυτὸν*[1]) *ἐννέα ἄρχοντας, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δύο ὑπάτους ἀνηγόρευον.* 3. *Οἱ Πηνελόπης μνηστῆρες Ὀδυσσέως ἐν τῇ ξένῃ διατρίβοντος τὰ χρήματα αὐτοῦ κατήσθιον.* 4. *Οἱ Σπαρτιᾶται τῆς μουσικῆς ἀπείρως εἶχον.*[2]) 5. *Ἐν τῷ πρὸς Μεσσηνίους πολέμῳ ἦδον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ Τυρταίου ἐμβατήρια.* 6. *Οἱ Ἕλληνες τοῖς τῶν ἀποθανόντων στόμασιν ὀβολὸν ἐνέβαλλον, ναῦλον τοῦ Χάρωνος.* 7. *Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις ἀμαθίαν ὠνείδιζον.*

104.

1. Hellénové obětovali bohům žertvy. 2. Sókratés neposlouchal, když[1]) třicet (vládců) mu něco proti[2]) zákonům nařizovalo. 3. Lusitanové kráčeli[3]) do bitev podle[4]) taktu, zpívajíce válečné písně. 4. U Sparťanů

měly zákony více platnosti než v jiných státech Hellady. 5. (Když) v Olympii zápasy se konaly, scházelo se velmi mnoho lidí z celého Řecka. 6. Řekové vybírali Diovi za žertvy nejkrásnější býky. 7. Aristón přirovnával řeči sofistů pavučinám; neboť prý jsou sice jemny, ale nic užitečny.

105.

Imperfektum medialní a passivní.

1. *Πλάτων παρεκελεύετο τοῖς νέοις τρία τάδε ἔχειν, ἐν μὲν τῇ γνώμῃ σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώττης σιγήν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.* 2. *Σωκράτης διαλεγόμενος προὐτρέπετο τοὺς συνόντας μάλιστα πρὸς ἐγκράτειαν.* 3. *Μιλτιάδης ὠνομάζετο σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος.* 4. *Οἱ Εἵλωτες τοῖς Σπαρτιάταις τὴν γῆν εἰργάζοντο.*[1]) 5. *Ζήνων ὁ φιλόσοφος λαλιᾶς πάμπαν ἀπείχετο.* 6. *Οἱ Ἀμφικτύονες περὶ τῶν τε κοινῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων ἐβουλεύοντο καὶ μάλιστα τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ ἐπεμέλοντο.* 7. *Ἰξίων, ὡς λέγουσιν, ἐν Ἅιδου τροχῷ προσδεδεμένος*[2]) *ἀεὶ μετ' αὐτοῦ περιεφέρετο.*

106.

1. Tegejané od starodávna výpravy konaly vždy se Sparťany. 2. Sparťané prokazovali starším mužům nemenší úctu než svým otcům. 3. Sókratés modlil se[1]) bohům prostě (za to), by mu dobrého poskytovali; neboť se domníval, (že) bohové sami nejlépe znamenají, co by lidem prospěšno bylo.[2]) 4. Peršané ani obrazů ani oltářů bohům nestavěli. 5. Když Lakedaimoňané do pole táhli,[3]) šli (jim) v čele[4]) píšťci, písně pochodové hrajíce.[5]) 6. Kýros když znamenal, že[6]) přátelé jeho něčeho potřebují, posýlával jim to. 7. Taurové, skytský národ, pochovávali se svými králi jejich nejdůvěrnější[7]) přátely; neboť myslili, (že) králové též na onom světě[8]) s přátely se radí.

107.

Futurum aktivní a medialní sloves samohláskových § 84.

1. *Τὰς τῶν κακῶν συνηθείας βραχὺς ἀεὶ χρόνος διαλύσει.* 2. *Περὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις πολλοὶ ἦσαν νόμοι κωλύοντες τοὺς πολίτας εἰς ὕβριν καὶ τρυφὴν ἐκπίπτειν.* 3. *Οἱ ἱκανῶς ἑαυτοὺς παιδεύοντες καὶ τοὺς ἄλλους παιδεύσουσιν.* 4. *Οἱ χρηστοὶ παῖδες οὐ μόνον τοὺς γονέας ἀγαπήσουσιν, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς διὰ τοὺς γονέας.* 5. *Ζήσεις βίον κάλλιστον, ἐὰν τὸν θυμὸν κατέχῃς.* 6. *Ποίᾳ ἐπιχειρήσομεν φιλίαν συνάπτεσθαι; Ἆρ' οὐ τῷ δικαίῳ καὶ σώφρονι;* 7. *Πάντα ἐφορᾷ*[1]) *καὶ πάντα ἐπακούει ὁ χρόνος· οὗτος καὶ τὰ σά ποτε δηλώσει.*

108.

1. Vzhůru, chápejte se[1]) zbraní! já pak chci s pomocí boží[2]) vašim vůdcem býti. 2. Chceš-li[x] míti dobrou pověst, mluv a jednej dobře,[3]) a tak získáš si[4]) dobrou pověst. 3. Bude-(li) mluviti moudrý muž,[5]) budou (ho)

mladíci poslouchati.[6]) 4. Společným lékařem všech nemocí jest čas; ten i tebe nyní vyhojí.[7]) 5. Budete-li× jednati vždy spravedlivě,[7]) zdaž nebudou všichni na vás pohlížeti a vás ctíti? 6. Rodiče netrestají dětí, aby je zarmoutili, nýbrž aby je napravili. 7. Zdaž se nebudeš snažiti, ó dítě, vždy dobré dobrým odpláceti?[8]) 8. Agésiláos, otázán[9]) byv, čemu se chlapci mají[10]) učiti, pravil: „Tomu, čeho jsouce muži potřebovati budou.“[11])

109.

Slabý aorist aktivní sloves samohláskových § 84.

1. Ἀλέξανδρος ἔθυσεν Ἀχιλλεῖ καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ ἐστεφάνωσεν. 2. Ἔργον ἐστὶ μακρὰν συνήθειαν ἐν βραχεῖ χρόνῳ λῦσαι. 3. Ὅταν ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις ἢ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα διέλυσεν.[1]) 4. Διονύσιος ἐξ ἁπάντων τῶν ἐν Συρακούσαις ἱερῶν ἐσύλησε τὰ χρήματα. 5. Νίκησον τὴν ὀργὴν τῷ καλῶς λογίζεσθαι. 6. Ἄνευ ἐγκρατείας οὐδεὶς ἂν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καλῶς διοικήσειε καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκονομήσειε[2]) καὶ τοὺς φίλους καὶ τὴν πόλιν ὠφελήσειε καὶ τοὺς ἐχθροὺς κρατήσειεν. 7. Μηδέποτε φρονήσῃς ἐπὶ σαυτῷ μέγα, ἀλλὰ μηδὲ καταφρονήσῃς σαυτοῦ.

110.

1. Athéňané přemohli u Marathóna Peršany. 2. Kimón své vlasti velice prospěl, zvítěziv nad Peršany a osvobodiv Hellény v Asii. 3. Jak by mohli (ti, kteří) svého domu dobře nespravovali,+ (dům[1]) sousedův dobře spraviti?+ 4. Jistý tulpas, potkav svého lékaře, pravil mu[2]): „Odpusť+ a neměj+ mi za zlé, že jsem již třetí rok[3]) neonemocněl.“ 5. Čím[4])× více vlasti prospěješ,+ tím více též sobě samému prospěješ. 6. Caesar uviděv[5]) hlavu Pompejovu, zaslzel, pomněv někdejšího přátelství a své dcery Julie. 7. Nedůvěra mnohá přátelství zruší.[6])

111.

Slabý aorist medialní sloves samohláskových.

1. Γέλων ἐν Ἱμέρᾳ νικήσας τοὺς Καρχηδονίους πᾶσαν τὴν Σικελίαν ὑφ' ἑαυτῷ ἐποιήσατο. 2. Τίνα ἂν ἡ πόλις ὅλη ἀξιοπιστότερον ἡγήσαιτο τοῦ νομίμου; 3. Ἀλέξανδρος ἐπεθύμησεν ἐν Κύδνῳ λούσασθαι. 4. Οὔτε τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσαμένῳ δῆλόν ἐστιν, ὅστις καρπώσεται, οὔτε τῷ καλῶς οἶκον οἰκοδομησαμένῳ δῆλον, ὅστις οἰκήσει. 5. Οὔτε ὑπνῳ ἄνευ χαλινοῦ οὔτε πλούτῳ ἄνευ λογισμοῦ δυνατὸν ἀσφαλῶς χρήσασθαι. 6. Βούλευσαι πρὸ τοῦ ἔργου· οὐδὲν γὰρ τῆς μετανοίας. 7. Δημοσθένης δημηγορῶν[1]) ποτε ἔλεγε τοῖς Ἀθηναίοις· „Ἐὰν μὴ παύσησθε τῆς ἀργίας καὶ ῥᾳθυμίας, οὐδεμία ἐλπὶς τὰ πράγματα βελτίω γενήσεσθαι“.[2])

112.

1. Nikdo si rozkošemi chvály nedobude. 2. Fókión pravil jednomu, (jenž) s (nim) zemřiti měl:[1]) „Ustaň bědovati,[2]) Thúdippe! Či nejsi spo-

kojen,[3]) že s Fókiónem umíráš? 3. Neustaňte[+] po šlechetném[4]) dychtiti; nebo vše ostatní jest pomíjející a[5]) jen jmění ctnosti je bezpečné. 4. Jak bys se snáze zbavil pomluv než (tím, že) své živobytí všem zřejmým činíš?[6]) 5. Vyslechni, soudce, obžalovaného stejným způsobem jako žalobníka! 6. Peršané pod vůdcem[7]) Kýrem nejen sebe osvobodili, nýbrž podrobili si též své dřívější pány, Médy. 7. (Když) Pelopidu jeho paní prosila,[8]) aby se ve válce chránil,[9]) pravil: „Ne pěkně, ženo, jsi mne takto[10]) napomenula; jiné zajisté (mohla) bys tak napomenouti, ale vojevůdce (jen), (aby) chránil vlasti.“

113.

Slabé perfektum aktivní sloves samohláskových § 86.

1. *Τοὺς τετελευτηκότας μὴ κακῶς λέγε, ἀλλὰ μακάριζε.* 2. *Δημοσθένης δημηγορῶν ποτε ἔλεγεν· „Ὅτι λέλυκεν ὁ Φίλιππος τὴν εἰρήνην καὶ τοὺς ὅρκους, τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσιν ὑμῖν ἤδη δῆλόν ἐστιν“.* 3. *Ἐγὼ μὲν τάδε τὰ δένδρα πεφύτευκα, τῶν δὲ καρπῶν οἱ υἱοί μου γεύσονται.* 4. *Οἱ ποιηταὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν εἰς πάντας ἀνθρώπους*[1]) *μεμηνύκασιν.* 5. *Τῶν Λακεδαιμονίων παραβοηθούντων*[2]) *οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Μαραθῶνι τοὺς Πέρσας ἤδη ἐνενικήκεσαν.* 6. *Ἀλέξανδρος ἰσχυρῶς ἐθαύμαζεν Ὅμηρον· οὕτω γὰρ Ἀριστοτέλης αὐτὸν ἐπεπαιδεύκει.* 7. *Τέρας ἐστίν, εἴ τις ὅλον τοῦ βίου εὐτύχηκεν.*

114.

1. Démosthenés pravil v jakési řeči: „Domnívám se, Athéňané, (že) jsem vám vždy byť i ne[1]) nejpříjemnější, přec aspoň[2]) nejlepší poradil!“ 2. Kdo by uvěřil[+] (tomu, jenž) jednou své přísahy zrušil? 3. (Když) Hérakleovci vpadli do Peloponnésa, byl Orestés již mrtev. 4. My všichni jsme (pevně) přesvědčeni,[3]) že jest jeden Bůh, jenž jest[4]) pánem všeho. 5. Nepřipustili jste, že ctnosť jest ze všech statků[5]) nejlepším? 6. Kéž bys, co jest nejnesnadnějším, sebe sama přemohl! 7. Platón prý žil[6]) jeden a osmdesáte let.

115.

Slabé perfektum medialní a passivní sloves samohláskových § 88.

1. *Τὸ τοῦ κροκοδείλου σῶμα θαυμαστῶς ὑπὸ τῆς φύσεως ᾠκείωται· δέρμα γὰρ ἔχει φολιδωτόν, παντελῶς ἄῤῥηκτον.* 2. *Ξενοφῶν ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει τάδε λέγει περὶ Κύρου τοῦ νεωτέρου· „Κύρου οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων“.* 3. *Ὁμιλίας ὑπατεύων ἐν τῇ τῶν ἱππέων ἐξετάσει, ὡς ἔθος ἦν, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν τιμητῶν, εἰ πάσας τὰς κατὰ νόμον στρατείας ἐστρατευμένος εἴη καὶ ὑπὸ τίσι στρατηγοῖς, „Πάσας“ ἔφη „ἐστράτευμαι καὶ πάσας ἐμοῦ στρατηγοῦντος“.*[1]) 4. *Οἱ τῶν Ῥωμαίων εὐγενεῖς καὶ ὁ δῆμος πολλάκις μὲν ἐστασίαζον, πολέμου δὲ ὄντος αἱ διαφοραὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχὺ ἐπέπαυντο.* 5. *Σωκράτης οὐκ ἀπείρως εἶχε τῆς μουσι-*

κῆς· καὶ γὰρ γέρων ὢν ὑπὸ Λάμωνος τοῦ κιθαριστοῦ ἐπεπαίδευτο. 6. Ἐν Ῥαμνοῦντι τῆς Ἀττικῆς[2]) ἦν ἱερὸν ἀρχαῖον Νεμέσεως· τὸ δ' ἄγαλμα τῆς θεᾶς ἵδρυτο Περικλέους ἐν τῇ πόλει πρωτεύοντος, Φειδίου ἔργον. 7. Τίς οὐκ ἂν ἀνδρὶ ἠδικημένῳ προθύμως βοηθήσειεν;

116.

1. Chrám v Delfech vynikal bohatstvím nade všechny ostatní v Řecku; neboť byl mnohými skvostnými[1]) dary obětními ozdoben. 2. (Když) Athéňané nějakého občana věnčili,[2]) pravil hlasatel: „Tento jest ověnčen za dobré, jež státu a národu athénskému prokázal.[3]) 3. Thessalie jest odevšad vysokými horami uzavřena.[4]) 4. Nic nás více neboli,[5]) než když[6]) povaha šlechetná zakleta jest[7]) k životu plnému útrap.[7]) 5. Je-(li) čas[8]) k* jednání,[9]) nemáš[10]) se (teprve) raditi, nýbrž již uraděno míti. 6. Vymizela-(li) svornost, vymizel[11]) i mír. 7. O[12]) velikých slavnostech pili Athéňané vespolek, ověnčeni jsouce fialkami.

117.

Slabý aorist passivní sloves samohláskových § 90.

1. Ἡ τῶν Μήδων ἀρχὴ ὑπὸ τῶν Περσῶν κατελύθη. 2. Ἄνευ ὁμονοίας οὔτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη οὔτ' οἶκος καλῶς οἰκηθείη. 3. Καὶ τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἀληθείας χαλεπὸν ἀποπλανηθῆναι. 4. Λάκων ἐπιτιμηθείς, ὅτι ἰατρῷ τινι μέμφοιτό τι καίπερ οὐ πειραθεὶς αὐτοῦ, „Εἰ ἐπειράθην", ἔφη, „οὐκ ἂν ἔτι ἔζων".[1]) 5. Ἐὰν μὲν δίκαια πράττῃς, μηδὲν φοβηθῇς, ἐὰν δὲ ἄδικα, δίκην φοβήθητι πάντα ἐφορῶσαν.[2]) 6. Οἱ πολέμιοι διὰ τοῦ πεδίου ταχὺ ἐπορεύθησαν.

118.

1. Kýros byl dle[1]) zákonů perských vychován. 2. Kdykoli* se pole zanedbá*, nenese žádných plodin. A jak (mají) vypučeti ctnosti v duši lidské, (když) jest zanedbávána?[2]) 3. Hellénové bájí, (že) Nioba, (když) děti (její) od Apollóna a Artemidy zastřeleny byly, sama v kámen byla proměněna. 4. Démarátos, král spatský, odpověděl ničemnému člověku na opětovanou[3]) otázku, kdo by ze Spartanů nejlepším byl: „Ten, jenž tobě nejméně jest podoben."[4]) 5. (Kdo) jsou mnohým strašni, (těm) asi mnozí strachu nažehnou.[5])

119.

Passivní slabé futurum a futurum exaktum, adjektiva slovesná sloves samohláskových § 88. a § 90.

1. Τοιαῦτα δεῖ πράττειν τοὺς πολίτας, ἀφ' ὧντινων τὸ κοινὸν ὠφεληθήσεται. 2. Ὥσπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς μὴ ἐνούσης καταλύεται, οὕτω καὶ αἱ πόλεις τῶν νόμων μὴ ἰσχυόντων καταλυθήσονται. 3. Εὐεργετήσας τὴν πόλιν πῶς οὐ καὶ' ἀξίαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν τιμηθήσει;[1]) 4. Εἰ τοὺς θεούς σοι εὐ-

μενεῖς εἶναι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεούς. 5. *Εἰ ὑπὸ πόλεώς τινος ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι,*[2]) *ἡ πόλις σοι ὠφελητέα ἐστίν.* 6. *Θεὸς οὐχ ὁρατός, ἀλλὰ τῷ νῷ μόνον θεωρητός ἐστιν.*

120.

1. Snaž se vždy nezištným býti a budeš ode všech milován. 2. Ne dary obětními, nýbrž zbožností nejkrásněji bude svatyně ozdobena. 3. Co se přete? Krátký jest život a brzo bude každá pře skončena. 4. Chceš-li od přátel milován býti, musíš se sám pravým přítelem osvědčiti. 5. Ne chválu samu (o sobě)[1]) jest vysoko ceniti, nýbrž zaslouženou[2]) chválu. 6. Zdobiti jest svatyni dary obětními (a) duši vědomostmi. 7. Mnoho jest záhad v životě, (jež) člověku ne(jsou) řešitelny.

Slovesa stažená (verba contracta) § 92.

Slovesa na *-άω.*

121.

Praesens a imperfektum aktivní.

1. *Ἃ μὴ προσήκει μήτ' ἄκουε μηθ' ὅρα.* 2. *Ἅπαντα νικᾷ καὶ μεταστρέφει ἡ τύχη.* 3. *Σαλμωνεὺς Διὶ ἀντιβροντᾶν ἐτόλμα.* 4. *Οἱ Ἀθηναῖοι διαφερόντως τιμῶσιν Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα.* 5. *Μή σε νικάτω κέρδος.* 6. *Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν, ὅτι αὐτὸν οὐκ ἐᾷη καθεύδειν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον.* 7. *Τοὺς ἐν τῷ Χάλῳ ποταμῷ ἰχθῦς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν*[1]) *οὐκ εἴων.* 8. *Πεινῶντι ἀνδρὶ μᾶζα τιμιωτέρα ἐστὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος.*

122.

1. Hellénové ctili[1]) bohy obětmi a dary obětními. 2. Nezamlčujte pravdy; neboť zamlčovati pravdu jest (tolik jako) zlato zakopávati.[2]) 3. Nikdo z lidí nežije[3]) bezžalostný život. 4. Sókratés pravil, že jiní lidé žijí, aby[4]) jedli, on[5]) že však ji, aby žil. 5. Kdo[*] cti dobré, jest chvály hoden. 6. Buď mlčte nebo mluvte lepší (věci)! 7. Lidi snad klameš lživými slovy, Boha však ne(můžeš) klamati.

123.

Praesens a imperfektum medialní a passivní.

1. *Μηδέποτε πειρῶ δυοῖν φίλοιν εἶναι κριτής.* 2. *Ἥρα διαφερόντως ἐν Σάμῳ τῇ νήσῳ ἐτιμᾶτο.* 3. *Κάλλει τῆς ψυχῆς κτώμεθα πιστοὺς φίλους.* 4. *Οἱ νόμοι οὐ προστάττουσι τοῖς δικασταῖς τοῦ ἑτέρου μὲν ἀκούειν, τὸν δὲ ἕτερον οὐκ*[1]) *ἐᾶν λέγειν, ἀλλ' ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι.* 5. *Μακάριος, ὃς οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει· χρῆται γὰρ ἐκείνῃ εἰς ἃ δεῖ χρῆσθαι καλῶς.* 6. *Οὐ ζηλωτός τίς ἐστιν, ἐὰν ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται, ἀλλ' ἐὰν ὑπὸ τῶν ἀρίστων.* 7. *Ἆρ' οὐ τὰς τῆς Πελοποννήσου πόλεις περιπορευόμενος ἡδέως ἐθεῶ τὰ τῶν ἀνδριαντοποιῶν ἐπιφανῆ ἔργα;*

124.

1. Bůh vidí vše, jeho však nikdo nevidí.[1]) 2. Dioskúrové byli ctěni zvláště ve Spartě. 3. Pokoušejte se nepřátely překonati dobrodiními! 4. Penězi (můžeš) si lichotníky zjednávati, ale ne věrné přátely. 5. Jestliže[2]) by si někdo mnoho peněz dobyl, ale jich neužíval, jak by měl[3]) (pak) více než (ten, jenž) ničeho nemá? 6. Získávaje si věrné přátely, získáváš si veliké poklady. 7. Soudce má obě (strany) stejným způsobem vyslýchati.

Slovesa na *-έω*.

125.

Praesens a imperfektum aktivní.

1. *Ἅπας ἐρυθριῶν χρηστὸς εἶναί μοι δοκεῖ.* 2. *Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσιν, ἵνα μὴ δοκῇς εἶναι κακός.* 3. *Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν*[1]) *εὐτυχῇ.* 4. *Τῶν δυστυχούντων εὐτυχὴς οὐδεὶς φίλος.* 5. *Ὀρφεὺς ᾠδὸν ἐκίνει λίθους τε καὶ δένδρα.* 6. *Κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δ' οὐκ ἦσαν.* 7. *Μάνθανε τοῦ σαυτοῦ οἴκου καλῶς προστατεῖν.*

126.

1. Peršané milovali Kýra jak otce. 2. Dobří muži jsou šťastni, i když× jim štěsti není příznivo. 2. Jestliže× svého domu dobře neřídíte, jak byste město dobře řídili? 4. Diogenés pravil jakémus jinochovi, (jenž) se zardíval: „Buď dobré mysli! Taková jest barva ctnosti.“ 5. I (když) Agésiláovi štěsti přálo, neopovrhoval ani lidmi, ani nezanedbával bohův. 6. Nejspíše bys pochvaly docházel, nečinil-li bys toho, co bys jiným na jejich činech[1]) vytýkal. 7. Občané nechť vespolek si nezávidějí, nýbrž se vespolně podporují.

127.

Praesens a imperfektum medialní a passivní.

1. *Μᾶλλον εὐλαβοῦ ψόγον ἢ κίνδυνον.* 2. *Σικελία ἡ νῆσος πάλαι Τρινακρία ἐκαλεῖτο.* 3. *Οἱ Σπαρτιᾶται φοβούμενοι, μὴ οἱ πολῖται ὑπὸ τῶν ξένων διαφθείροιντο, ξενηλασίας ἐποιοῦντο.* 4. *Τὸν ἰσχυρὸν δεῖ πρᾷον εἶναι, ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται.* 5. *Ὁ πλούτῳ καὶ χρήμασι δουλεύων καταφρονείσθω ὡς μικρόψυχος ὢν καὶ ἀνελεύθερος.* 6. *Ἃ ψέγομεν ἐν ἄλλοις, ταῦτα μὴ μιμώμεθα.* 7. *Εὐεργετῶν τοὺς πλησίον ἀντευεργετοῖο ἂν καὶ ὑπ' ἐκείνων.*

128.

1. Athéňané nazývali se dříve Kranaové. 2. Kéž byste vždy spravedlivě jednali a nikoho se nebáli! 3. Následujte dobrého, nenásledujte špatných mravů![1]) 4. Démosthenés pravil, (když) mu kdosi nadával: „Nepustím[2]) se v boj, kde[2]) podléhající silnější jest vítěze.“ 5. (Když) Dio-

nýsios Mladší ne jako z počátku dosti[3]) mírně, nýbrž již příliš krutě samovládu provozoval,[4]) pravil (mu) jeden Syrakúsan: „Dříve byl jsi aspoň od některých milován, nyní však boji se a nenávidějí tebe všichni.“ 6. (Kdo) mnohým jest strašný, musí se mnohých báti. 7. Jestliže by někdo jen sám sebe miloval, jak by byl (pak) milován od jiných?

Slovesa na *-όω*.

129.

Praesens a imperfektum aktivní.

1. *Οἱ νόμοι οὐ μόνον ζημιοῦσι τοὺς ἀδικοῦντας, ἀλλὰ καὶ ὠφελοῦσι τοὺς δικαίους.* 2. *Ἡ παιδεία δοκεῖ ἡμεροῦν τὰς ψυχὰς ἀφαιροῦσα τὸ ἄγριον.* 3. *Ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.* 4. *Ὧν τὰς δόξας ζηλοῖς, μιμοῦ τὰς πράξεις.* 5. *Οἱ ἐν Σπάρτῃ ἔφοροι καὶ τοὺς βασιλέας ἐζημίουν παράνομόν τι ποιοῦντας.* 6. *Ὅμηρος τοῖς τῶν δένδρων φύλλοις τὰ τῶν ἀνθρώπων γένη ὁμοιοῖ.* 7. *Ἐὰν μὲν κατορθοῖς, μὴ μέγα φρόνει, ἐὰν δὲ μὴ τυγχάνῃς*[1]) *ὧν ἂν ἐπιθυμῇς, μὴ ἀποδειλιάσῃς.* 8. *Δικαιοσύνῃ μᾶλλον ἢ δυνάμει καὶ βίᾳ βεβαιοῦτε ἂν τὴν εἰρήνην.*

130.

1. Bídeové ve Spartě měli kolem[1]) sebe sluhy, kteří hochy, byli-(li) neposlušni, bičovali. 2. My trestáme[2]) samy sebe, (když) jiným závidíme; neboť závisť sžírá, jak se praví, tělo i duši závistivého. 3. Skutkům šlechetných mužů nedivme se pouze, nýbrž též (jich) následujme! 4. Básníci přirovnávají život lidský* snu. 5. Úřady ať trestají občany, (kteří) něco nezákonného konají. 6. Jak bys, ó králi, svou vládu lépe[3]) (mohl) upevňovati než mírností a spravedlností? 7. Když Caesar sochy Pompejovy, lidem* povalené,[4]) opět postavoval, pravil Cicero: „(Tím, že) sochy tyto opět postavuje, sám sobě si je postavuje.“[5])

131.

Praesens a imperfektum medialní a passivní.

1. *Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ.* 2. *Πῶς μὲν ἂν ἧττον ὑπὸ τῆς πόλεως ζημιοῖο, πῶς δ' ἂν μᾶλλον τιμῷο ἢ εἰ τοῖς νόμοις ὡς μάλιστα πείθοιο;* 3. *Διαῤῥεῖ διὰ μέσων τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειός· εἰς τοῦτον δὲ καὶ οἱ ἐκεῖ ποταμοὶ ἐμβάλλουσι καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῷ ἀνακοινοῦνται.* 4. *Τοῖς δικαίοις λόγοις οὐχὶ χρὴ θυμοῦσθαι.* 5. *Οἱ τῶν Σπαρτιατῶν παῖδες ἅπαξ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν περὶ τὸν τῆς Ὀρθίας βωμὸν ἐμαστιγοῦντο.* 6. *Μὴ εἶκε ταῖς ἐπιθυμίαις, ἀλλ' ὡς ἀνδρειότατα αὐταῖς ἐναντιοῦ.* 7. *Οἱ τῶν ἀνθρώπων τρόποι ἐκ τῶν ἔργων μᾶλλον δηλοῦντο ἂν ἢ ἐκ τῶν λόγων.*

132.

1. Ti, kteří[1]) žádostem neodporují, brzo od nich bývají porobeni. 2. Naděje (může) správně (ke) kotvě přirovnána býti. 3. Kdo zákony pře-

stupuje, ať je trestán. 4. Nesnadno bys jelikož jednotlivec[2]) mnohé přemohl. 5. Prve, (když) jsi byl chud, byl jsi[3]) otrokem špatného pána, (totiž) Závisty,[4]) a nyní jsa bohatcem[5]) máš ještě horší paní, totiž Pýchu. 6. Hérodot vypravuje, že Peršané u[6]) Thermopyl šleháním biči[7]) nuceni byli se Spartany bojovati. 7. Kdykoli[×] se zlobíš, rozvaž u sebe, že jen doba (delší) rozdíl činí mezi zlobícím se a šíleným.[8])

133.

Πέρδιξ καὶ ἄνθρωπος.

Πέρδικά τις θηρεύσας ἔμελλε διαχρήσεσθαι·[1]) *ἡ δὲ*[2]) *τὸν ἄνθρωπον* 1
ἱκέτευε λέγουσα τάδε· „Ἔασον με ζῆν, ὦ λῶστε. Ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἐλεήσῃς, πολλὰς 2
ἀντ᾽ ἐμοῦ παράξομαι ἄν σοι πέρδικας εἰς τὰς νεφέλας“. Ὁ δὲ „Δι᾽ αὐτὸ 3
τοῦτο“ ἔφη „μᾶλλόν σε διαχρήσομαι, ὅτι τοὺς συνήθεις καὶ φίλους διαφθείρειν ἐθέλεις“.

134.

Liška a lev.

Liška, (která) ještě nikdy lva byla neviděla,[1]) tohoto jakousi ná- 1
hodou[2]) potkavši, ulekla se po prvé tak, že se jí zatemnělo před očima. Potkavši jej po druhé, ulekla se sice, ale (již) ne tak jako prve. (Když) 2
však[3]) jej po třetí uviděla, takové smělosti nabyla,[4]) že se i odvážila s 3
ním mluviti.

135.

Ὄνου σκιά.

Δημοσθένης θορυβούντων ποτὲ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων ἔλεγε 1
μῦθόν τινα διηγήσεσθαι. Τῶν δὲ σιωπησάντων „Νεανίας τις“ ἔφη „θέρους 2
ὥρᾳ[1]) *ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεως ὄνον Μεγαράδε.*[2]) *Μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας καὶ* 3
σφοδρῶς φλέγοντος τοῦ ἡλίου καὶ ὁ ὀνηλάτης καὶ ὁ νεανίας ἐβούλοντο ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὴν τοῦ ὄνου σκιάν. Καὶ ὁ μὲν ἔλεγε μεμισθωκέναι τὸν ὄνον 4
μόνον, οὐ τὴν τοῦ ὄνου σκιάν, ὁ δὲ[3]) *μισθωσάμενος τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν“. Ταῦτα δὲ εἰπὼν*[4]) *ἐπαύσατο. Τῶν δὲ Ἀθηναίων δεομένων καὶ τὸ* 5. 6
τέλος τοῦ μύθου διηγήσασθαι „Περὶ μὲν ὄνου σκιᾶς ἄρα“ ἔφη „βούλεσθε ἀκούειν, περὶ δὲ σπουδαίων πραγμάτων λέγοντί μοι οὐ προσέχετε“.

136.

Myslivec a drvoštěp.

Myslivec hledal lvích stop. Na* cestě potkav drvoštěpa tázal[1]) se 1. 2
(ho), zda-li se kde objevují lví stopy, a (když) tento přisvědčoval, (ptal se), kde by lev svůj brloh měl. Drvoštěp[2]) pravil: „Nejen brloh můžeš[3]) uviděti, 3
chceš-li[×] se mnou jíti,[4]) nýbrž i lva sama.“ Myslivec však zbledl strachem 4
a pravil zuby jektaje: „Ale[4]) vždyť já[5]) hledám jen stop, ne lva.“

137.

Νεβρὸς καὶ ἔλαφος.

Νεβρός ποτε πρὸς τὴν μητέρα ἔλεγε· „Σύ τοι μείζων οὖσα τυγχάνεις[1]) κυνὸς καὶ ταχίστη, πρὸς δὲ καὶ κέρα ἔχεις ἰσχυρὰ ἀμύνεσθαι· τί ἆρα, ὦ μῆτερ, οὕτω φοβεῖ τὰς κύνας“; Ἡ δὲ γελάσασα[2]) „Οὐκ ἀγνοῶ μέν“, ἔφη „ὅτι ταῦτα ἅπαντα ἔχω· ἐπειδὰν δὲ κυνὸς ὑλακῆς ἀκούσω, πεφόβημαι καὶ ὡς τάχιστα εἰς φυγὴν τρέπομαι.“

138.

Kůň a vojín.

Vojín krmil svého koně, pokud byla válka, ječmenem, (ježto) byl jeho společníkem[1]), ve všech námahách. (Když) pak válka byla ukončena, užíval ho (za) soumara,* jen plevami jej krmě. Jakmile (však) opět trouba, válku zvěstující, zazněla,[2]) pán koni uzdu dav, vstoupil[3]) naň v plné zbroji.[4]) Ale kůň jsa bez síly,[5]) klesal neustále a pravil konečně k pánovi: „Nyní můžeš s pěšími kráčeti. Neboť ty právě[6]) učinil jsi mne z koně oslem; jak (pak) tedy chceš opět z osla učiniti koně?“

139.

Futurum a slabý aorist akt. a med. sloves souhláskových. Kmeny hrdelné a retné § 98.

1. *Ἤλπιζε τιμῶν τοὺς γονέας καλῶς πράξειν. 2. Αὔξε τὴν πατρίδα· τοῦτο γὰρ ποιήσας καὶ σαυτῷ δύναμιν περιάψεις. 3. Οἱ χρηστοὶ πολῖται καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ ὁμονόως συμπράττοντες τὴν πόλιν εὐδαίμονα διαφυλάξουσιν. 4. Οὔποτε τἀληθῆ[1]) ἀποκρυψόμεθα. 5. Ἐν κακοῖς ὢν ἤλπιζε θεόν σε τῶν κακῶν ἀπαλλάξειν.*

140.

1. Moudrý muž nebude nikdy špatné naděje* chovati. 2. Čas vše ukryté odhalí. 3. Kdo zamění ctnost za[1]) poklady? 4. Penězochtivého ani moudré slovo neodvrátí od žádosti po* zisku. 5. Kdo do svého domu nepřijme přívětivě bloudícího cizince?

141.

1. *Κρέων ἐπέταξε τοῖς θεράπουσι τὸ Πολυνείκους σῶμα φυλάξαι, ἵνα μηδεὶς θάψειεν, Ἀντιγόνη δέ, ἡ τοῦ Πολυνείκους ἀδελφή, κρύφα αὐτὸ κλέψασα ἔθαψεν. 2. Ῥώμη μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης πλέον ἔβλαψε τοὺς ἔχοντας. 3. Οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἥδιον πεδίον. 4. Ὁ Ξέρξης ἤλπιζεν, εἰ τὰς Ἀθήνας καταστρέψαιτο,[1]) ῥᾳδίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρξειν. 5. Οἱ Αἰγινῆται πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων νόμισμα ἐκόψαντο. 6. Ὅταν ἅψασθαι[2]) ἔργου τινὸς μέλλῃς, λογίζου, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἔργον, καὶ οὕτως ἀσφαλέστερον ἅψει τοῦ ἔργου.*

142.

1. Peršané poslali vyslance do Athén a Sparty, aby vody a země žádali. 2. Af nikdy nic špatného nikomu[1]) nenařídíš. 3. Lakedaimóňané psali Filipovi, (když) (jim) nejhoršímu vyhrožoval: „Dionysios v Korintě.“[2]) 4. Čehokoli se Tantalos dotekl,[3]) vody nebo plodu, uniklo jeho rukou. 5. (Když) Dionysios Starší proti Thúriům se třemi sty trojřadními loďmi plul,[4]) srazil je severní vítr na sebe a ztroskotal.[5]) 6. Pomodleme se bohům, (aby) nás od pohromy zachovali.

143.

Kmeny zubné.

1. *Ἄνεμος σφοδρὸς οὐ κινήσει πύργον καὶ ἄνδρα φρόνιμον ὁ θυμὸς οὐ συναρπάσει.* 2. *Ξέρξης διαβαίνειν μέλλων τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς ἐπανέτελλεν ὁ ἥλιος, ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπεισεν εἰς τὴν θάλατταν.* 3. *Σωκράτης ἐν*[1]) *τοῖς δικασταῖς ἔλεγε· „Πείσομαι μᾶλλον θεῷ ἢ ἀνθρώποις“.* 4. *Πολλάκις ἐθαύμασα, τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν οἱ γραψάμενοι Σωκράτην, ὡς ἄξιος εἴη θανάτου.* 5. *Οἱ Θούριοι τῷ Βορρᾷ ὡς ἀφανίσαντι τὸ τοῦ Διονυσίου ναυτικὸν ἔθυσαν.* 6. *Ὁ Σωκράτης πρυτανεύσας οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τοὺς νόμους τι ψηφίσασθαι.* 7. *Λυκοῦργος τὰ Ὁμήρου ἔπη πρῶτος εἰς Σπάρτην κομίσαι λέγεται.*

144.

1. Rozvaž u sebe před skutkem; neboť co prospívá rozvážiti po skutku.[1]) 2. Cvič jinochy; neboť mužů nebudeš cvičiti. 3. Jak ty soudíš, tak bude tebe též Bůh souditi. 4. Théseus zachránil Athény, osvobodiv je od potupné daně. 5. Démosthenés radil Athéňanům, (aby) proti Filipovi, (jenž) Olynth obléhal, ozbrojili dva tisíce těžkooděnců a deset trojřadních lodí. 6. Dobrého kormidelníka (věcí) jest dle obratů větrů se spořádati, (věcí) moudrého muže však dle (obratů) osudu. 7. Alexander založil v Aegyptě město (a) nazval je po[2]) sobě Alexandrií.

145.

Futurum a slabý aorist aktivní a medialní sloves plynných § 99.

1. *Ἐὰν μὴ φυλάττῃς τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα.* 2. *Ὅδε ἐστὶν ὁ τῶν Ἀθήνησιν*[1]) *ἐφήβων ὅρκος· „Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα τὰ ἱερὰ οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ*[2]) *κραινόντων ἐμφρόνως καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἱδρυμένοις πείσομαι“.* 3. *Ὀργῆς ἀπεχόμενος μὲν κερδανεῖς, μὴ ἀπεχόμενος δὲ μωρανεῖς.* 4. *Τίς αἰσχυνεῖται παρ' ἄλλων τὰ συμφέροντα μανθάνων;*[3]) 5. *Λέγοντός τινος, ὅτι πολλοί εἰσιν οἱ πολέμιοι, Σπαρτιάτης τις „Καλόν“ ἔφη· „πλείους γὰρ ἀποκτενοῦμεν“.* 6. *Τίς κάλλιον τοῦ σοφοῦ κρινεῖ τὰ ἀεὶ συμφέροντα;*

146.

1. My role osejeme, Bůh však dá[1]) vzrůst. 2. Zdaž[2]) přislíbiš něco, co učiniti jest nemožno? 3. O nešťastníka, jenž krví ruku svou poskvrní! 4. Povedeš[3])-li× střídmé živobytí, budeš zdráv. 5. Pije-(li) se víno střídmě, prospěje, pak(li)[4]) nestřídmě, zviklá tělo i ducha. 6. Athéňané u Marathóna zvítězivše, poslali rychlého posla Feidippida do Athén vítězství zvěstovat.

147.

1. *Οὔτε πῦρ ἱματίῳ περιστείλειας ἂν οὔτε αἰσχρὸν ἁμάρτημα χρόνῳ.* 2. *Οἱ Λακεδαιμόνιοι Παυσανίαν μηδίσαντα λιμῷ ἀπέκτειναν.* 3. *Χαλεπόν ἐστι τῷ ἄφρονι διακρῖναι τὸν κόλακα καὶ τὸν φίλον.* 4. *Κατὰ τὸν λοιμὸν τὸν μέγαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς στενωποὺς οἴνῳ πολλῷ ἔῤῥαναν.* 5. *Μίλων ὁ Κροτωνιάτης ταῦρον ἀράμενος ἐν Ὀλυμπίᾳ ἔφερε διὰ μέσου τοῦ σταδίου.* 6. *Ἰνὼ μαινομένη Μελικέρτην τὸν υἱὸν ἀποκτείνασα ἥλατο εἰς τὴν θάλατταν.* 7. *Πυθαγόρας πρῶτος τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀθάνατον ἀπεφήνατο.*

148.

1. Lakedaimóňané pobořiti+ chtějíce město athénské, otázali se boha v Delfech, a on odpověděl (rozkazuje), (aby) společným ohniskem Hellady nehýbali.+ 2. V Kelainách ve Frygii[1]) prý Apollón Marsya odřel, v závodě nad ním zvítěziv. 3. Hérakles očistil zemi a moře od oblud a zločinců. 4. Poseidón udeřiv[2]) trojzubem (o) skálu, stvořil[3]) u[4]) prostřed vyšehradu moře, Athéna pak zasadila k tomu strom olivový. 5. (Když) se kdosi ptal mudrce Démónakta: „Jak pak to dle tvého soudu vypadá v Hádu?“[5]) odpověděl: „Počkej nějaký[6]) čas, a já ti to (potom) od tamtud zvěstuji.“[7]) 6. (Když) se jakýs holič krále makedonského Archeláa tázal: „Jak tě mám stříhati?“ pravil: „Mlčky.“[8]) 7. (Když) po bitvě u Plataj jakýs Aigiňan Pausaniu pobízel, (aby) mrtvolu Mardoniovu zohavil, jako Xerxes byl zohavil (mrtvolu)[9]) Leonidovu,* pravil (tento), že to je barbarské, ne hellénské.[10])

149.

Futurum attické a dórské § 101.

1. *Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων νεανίαι ἐφοίτων πρὸς τὰς τῶν σοφιστῶν θύρας τελοῦντες αὐτοῖς ἀργύριον καὶ*[1]) *τῆς σοφίας αὐτῶν ἀπολαύσοντες.* 2. *Τοὺς φίλους πλουτίζων σαυτὸν πλουτιεῖς.* 3. *Ὅδε ἐστὶν ὁ τῶν Ἀθήνησι δικαστῶν ὅρκος· „Περὶ ὧν μὲν νόμοι εἰσί, ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους, περὶ δὲ ὧν μή εἰσι, σὺν γνώμῃ δικαιοτάτῃ.“* 4. *Ἐὰν μὲν εἰρήνης ἐπιθυμῇς, πολλὰ ἀγαθὰ σαυτῷ ποριεῖ, ἐὰν δὲ ἔριδος, τὸν σαυτοῦ βίον καὶ τὸν τῶν ἄλλων ταράξεις.* [5. *Τὸν θάνατον οὐδεὶς φευξεῖται τῶν βροτῶν.* 6. *Οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πρὸς τοὺς τῶν Κορινθίων πρέσβεις ἔλεγον· „Ἄνδρες Πελοποννήσιοι, εἰ μὲν ἄλλοσε βούλεσθε πλεῖν, οὐ κωλύσομεν· εἰ δ' ἐπὶ Κέρκυραν πλευσεῖσθε ἤ τι τῶν Κερκυραίων χωρίον, οὐκ ἐπιτρέψομεν“.]

150.

1. Nikoho nebudeme blahoslaviti, dříve než život skončí. 2. Bylo-li třeba ihned o důležitých věcech se raditi, vysýlali prytanové athénští hlasatele do obcí, aby občany na sněm svolávali. 3. Budete-li se jen o sebe samy starati, jak (pak) byste neměli nedostatek přátel? 4. Budeš-li× státi o cizí (statek), všichni na tebe se budou hněvati a žištnosť tobě vytýkati. 5. Peršané pluli k Attice, aby[1] Athény pobořili a Athéňany otroky si učinili. 6. Zdaž nevidíš, že lichotníci vše (to) mluví a konají, čím zavděčiti se doufají bohatým a mocným?

151.

Silný aorist aktivní a medialní § 102.

1. *Σόλων ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ μεγάλην δόξαν κατέλιπεν.* 2. *Ἡ μέλιττα τὸ κέντρον ἀποβαλοῦσα παραυτίκα ἀποθνήσκει.* 3. *Ἔργον ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ λύπην ἐκφυγεῖν.* 4. *Ἡ γλῶττα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.* 5. *Γυνή τις ὄρνιν εἶχε καθ' ἑκάστην ἡμέραν ᾠὸν αὐτῇ τίκτουσαν. Νομίζουσα δέ, ὅτι, εἰ πλείους τῇ ὄρνιθι κριθὰς παραβάλοι, δὶς τέξεται τῆς ἡμέρας, τοῦτο ἐποίει. Ἡ δὲ ὄρνις πίων γενομένη[1] οὐδ'[2] ἅπαξ τῆς ἡμέρας ἔτεκεν.* 6. *Ὅτε Ξέρξης ἐκ τῶν Θερμοπυλῶν ἐπὶ τὴν Φωκέων χώραν προῆγεν, οἱ Φωκεῖς τὰς μὲν πόλεις ἁπάσας ἐξέλιπον, πρὸς δὲ τὰς δυσχωρίας τὰς ἐν τῷ Παρνασῷ κατέφυγον.*

152.

1. Kterou zemi bychom více milovali než onu, (která) nás zrodila a vychovala? 2. Artaxerxes přívětivě přijal Themistoklea, (když) se k němu byl utekl. 3. Všem zlům v životě může člověk ujíti, ale závisti ujíti není možno. 4. (Když) Thrákové na blízku byli, pavezníci v úkrytu ležící[1]) dali se náhle do křiku a hnali se na nepřátely. 5. Vše, co se hledá,[2]) lze nalézti,[3]) (jen) když× se člověk práce neštítí.[4]) 6. (Když) Themistoklés dlouhý čas v Asii se byl zdržoval a již perské řeči znalý byl, vyslal Artaxerxes posla, aby jej k němu přivedl.

153.

1. *Μιλτιάδης μόνος τῶν ἐνδόξων Ἀθηναίων κατελίπετο υἱὸν ὅμοιον τῷ πατρὶ ἢ καὶ μείζω αὐτοῦ.* 2. *Σάραπιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐξ Αἰγύπτου θεὸν εἰσηγάγοντο.* 3. *Περικλῆς μέλλων ἀποθνήσκειν ἑαυτὸν ἐμακάρισεν, ὅτι οὐδεὶς τῶν Ἀθηναίων μέλαν ἱμάτιον δι' αὐτὸν περιεβάλετο.* 4. *Οἱ ἐν Τροίᾳ Ἀχαιοὶ πρὸς λῃστείαν ἐτράποντο τροφῆς ἀπορούντες.* 5. *Ἀργανθώνιος ὁ Ταρτήσου βασιλεὺς χρήματα παρείχετο τοῖς Φωκαιεῦσι τείχεσι περιβαλέσθαι τὴν πόλιν.* 6. *Οἱ Ῥωμαῖοι ἐν Κάνναις πρῶτον μὲν τοὺς τῶν πολεμίων πεζοὺς ἐτρέψαντο, ἔπειτα δὲ κυκλωθέντες ὑπὸ τῶν ἱππέων αὐτοὶ εἰς φυγὴν ἐτράποντο.*

154.

1. Římský senát zakazoval cizí bohy (do města) si uváděti.[1]) 2. Dobře uváže, dej se do práce a rychle ji vykonej. 3. Themistoklés přemlouval Athéňany, (aby) město opustili a na lodi se utekli, ženy a děti však na Salamínu si zavezli.[2]) 4. (Když) se Orestés věštby tázal, odpověděl Apollón: „Vypluj do Tauridy a odvez (s sebou) sestru!“ 5. Největší radosti muži řádnému jest zůstaviti po sobě syna sobě podobného. 6. Když Caius Gracchus od pochopův Opimiových* byl pronásledován a nevěděl,[3]) kam se uchýliti,[4]) sám sebe zavraždil.

155.

Slabé perfektum a plusquamperfektum aktivní § 103.

1. *Ἆρ᾽ οὐ τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἂν οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ πείθωνται, ἀθλιωτάτην εἶναι κέκρικας;* 2. *Τῶν φίλων τῷ Ἀλεξάνδρῳ λεγόντων ὑπερβεβληκέναι αὐτὸν Ἡρακλέα ταῖς πράξεσιν, „Ἀλλ᾽ ἐγώ“ ἔφη „τὰς ἐμὰς πράξεις ἁπάσας οὐδ᾽ ἑνὸς νομίζω ἀνταξίους εἶναι ῥήματος τοῦ Ἡρακλέους“.* 3. *Ἐπιμελῶς οἱ θεοί, ὧν οἱ ἄνθρωποι δέονται, κατεσκευάκασιν.* 4. *Ἆρ᾽ οὐ πέπεικά σε λέγων, ὅτι ὥσπερ λιμὴν ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἐστὶν ἡ φιλία;* 5. *Τίς ἂν ἐπανέσειε*[1]) *μακρότερον τὸν λόγον ἀποστερακόντα;* 6. *Ὁ μὴ πεπλευκὼς*[2]) *οὐδὲν ἑώρακε*[3]) *κακόν.*

156.

1. O Dioskúrové! často jste Římanům vítězství zvěstovali. 2. Kýros Mladší vysoce si vážil[1]) Klearcha; proto jej také poslal s[2]) mnoha penězi do Řecka, aby pole (= vojsko) sbíral. 3. Často již obcování se špatnými lidmi[3]) zkazilo dobrou povahu.[4]) 4. (Ačkoli) Zeus Achajům[5]) v Aulidě znamení nebeské dal,[6]) jímž naznačil, že válka deset roků trvati bude,[7]) přece vypluli proti Iliu. 5. V[8]) epickém básnictví nejvíce jsme užasli[9]) nad Homérem, v tragoedii nad Sofokleem. 6. (Když) Alexandros Fókiónovi sto talentů darem[10]) poslal, tázal se tento posla, proč mu to přinesl,[11]) a (když) on pravil, poněvadž jej Alexandros má[12]) za muže dokonalého,[13]) řekl: „Tedy[14]) ať nechá+ Alexandros mne takovým se zdáti a (skutečně) býti.“

157.

Silné perfektum a plusquamperfektum aktivní § 104.

1. *Θεὸς ἔν τε τῇ φύσει καὶ τοῖς ἀνθρώποις πάντα ἄριστα διατέταχεν.* 2. *Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου λόγῳ „Πολλῶν“ φησιν*[1]) *„ἀγαθῶν αἴτιος ὑμῖν γενόμενος τοῦτο μάλιστα τὴν πόλιν ὠφέλησα*[2]*), ὅτι τοὺς Θηβαίους ὑμῖν διήλλαχα“.* 3. *Τῶν Λακεδαιμονίων τὴν Ἀττικὴν δῃούντων, ὁ δῆμος ἐχαλέπαινε Περικλεῖ· πολλὰς γὰρ ἐν τῇ χώρᾳ οἰκίας κατεσκάφεσαν οἱ πολέμιοι, πολλὰς δὲ ἐλάας κατεκεκόφεσαν ἢ ἐξωρωρύχεσαν.* 4. *Θεμιστοκλῆς εἰκότως σωτὴρ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος πάσης ὠνομάζετο· τῇ γὰρ βουλῇ αὐτοῦ*

πεπεισθότες οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν κατελελοίπεσαν καὶ εἰς τὰς ναῦς ἐπεφεύγεσαν. 5. *Τὰς συμφορὰς τῶν κακῶς πεπραγότων μὴ ὑβρίσῃς.* 6. *Ἆρ᾽ οὐ πέφρικας ἀκούσας τῶν παλαιῶν λόγων περὶ Ταντάλου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ;* 7. *Ἐάν τίς τι κλέπτῃ δημόσιον, μέγα ἢ καὶ σμικρόν, τῆς αὐτῆς δίκης δεῖ· σμικρόν τι γὰρ ὁ κλέπτων ἔρωτι μὲν ταὐτῷ, δυνάμει δὲ ἐλάττονι κέκλοφεν.* 8. *Ἰφικράτης, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός — ἀκήκοας γὰρ τοὔνομα — υἱὸς ἦν σκυτοτόμου.*

158.

1. Sparťané byli na Isméniu, (jenž) tehdáž byl polemarchem v Thébách, rozhořčeni; neboť hlasatelem každému Thébanu zakázal[1]) táhnouti s nimi proti Olynthu. 2. Aristofanés prý čtyřicet veseloher napsal. 3. Který šlechetný muž[2]) kdy komu úmyslně uškodil? 4. (Zvykem) pošetilce jest bez příčiny křičeti a hřmotiti. 5. Zdaž nebudeš toho, (jenž) svěřený (statek) dobře zachoval, dary ctíti? 6. Totéž jest na lodi zpuchřelé plouti jako[3]) jalové naději důvěřovati. 7. Musíš vlasť jako matku ctíti;[4]) neboť rovněž jako[5]) tvá matka tě zrodila a vychovala. 8. Sparťané Sperthias a Búlis přišedše[6]) na oči Xerxovi, pravili: „Králi médský! nás vyslali Lakedaimoňané, abychom pokutu podstoupili za hlasatele ve Spartě zahubené.“ Xerxes však odvětil: „Já nebudu jednati jako Lakedaimoňané — neboť tito usmrtivše hlasatele (na ruby) převrátili zákony lidské — a nezbavím, zavraždě vás, Lakedaimoňanů viny.“

159.

Perfektum a plusquamperfektum medialní a passivní sloves souhláskových (verba muta) § 105. srov. § 94. 1. b, c.

1. *Ἀλέξανδρος κατῴκισε Στάγειρον, τὴν πατρίδα Ἀριστοτέλους, κατεσκαμμένην ὑπὸ Φιλίππου.* 2. *Ἰφικράτης τὸ στράτευμα οὕτως ἔφη δεῖν συντετάχθαι, ὥστε ϑώρακα μὲν ἔχειν τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς ψιλούς, πόδας δὲ τοὺς ἱππέας, κεφαλὴν δὲ τὸν στρατηγόν.* 3. *Ὅς ἂν τοὺς πολίτας βελτίους ποιήσῃ, μέγιστος τῆς πόλεως εὐεργέτης ἀναγεγράφϑω.* 4. *Ῥόδον τὴν νῆσον τὸ παλαιὸν κεκρύφθαι λέγουσι τῇ ϑαλάττῃ.* 5. *Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα, ὅπερ μὴ ἐντὸς διανοίας ἔχεις.* 6. *Τὸ ἆϑλον τῶν Ἰσϑμοῖ*[1]) *νικησάντων ἦν στέφανος ἐκ πίτυος πεπλεγμένος.* 7. *Οὐκ ἐγκαλύπτει νὺξ κακῶς εἰργασμένον.* 8. *Πεφύλαχϑε ἀνϑρώπους διχομύϑους, ὡς φησι Σόλων, γλώττας ἔχοντας.*

160.

1. Euripidés prý v Makedonii jest pochován. 2. Byzantion jest od Megařanů založeno. 2. Caesar překročuje Rubikon, pravil: „Hra v kostky budiž započata.“[1]) 4. V zákonech Drakontových byl jen jeden trest zločincům vyměřen, (a to) smrť. 5. Sparťané říkali, že Sparta, (která) žádných zdí neměla, nejlépe opevněna jest chrabrostí občanův. 6. V bitvě u Plataj byli Sparťané seřaděni[2]) na pravém křídle, Athéňané na levém. 7. Byl-li jsi

jednou jako[3]) lhář usvědčen,[4]) nebude se ti příště věřiti. 8. Věnec vítězů v Olympii byl upleten z olivových ratolestí. 9. Měj se na pozoru[5]) před (těmi, kteří) všechny tvé řeči a skutky chválí.

161.

Perfektum a plusquamperfektum pass. (med.) sloves plynných (verba liquida) § 105. a § 107.

1. *Ἐπεὶ ἥλῃξεν ἡ ἐν Κορωνείᾳ μάχη, παρῆν θεάσασθαι τὴν μὲν γῆν αἵματι πεφυρμένην, ἀσπίδας δὲ διατεθρυμμένας, δόρατα δὲ κατακεκλασμένα.*[1]) 2. *Ἡ τῶν Συρακοσίων πόλις λιμέσιν ἐκεκόσμητο μεγίστοις καὶ τεῖχος αὐτῇ περιεβέβλητο ὑψηλότατον.* 3. *Πρῶτος μὲν τῶν στρατηγῶν κεκρίσθω Ἀλέξανδρος, δεύτερος δὲ Σκηπίων, ὁ τὸν Ἀννίβαν νικήσας, τρίτος δὲ Ἀννίβας.* 4. *Περὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐν Σικελίᾳ συμφορᾶς τὸ μὲν πρῶτον λόγος ἀσαφὴς διέσπαρτο εἰς τὴν πόλιν καὶ ἠπίστουν οἱ ἀκούσαντες· ἐπεὶ δὲ δῆλον ἦν, ὅτι ἀληθῆ εἴη τὰ ἠγγελμένα, μεγάλη ὀλιωγὴ ἐγένετο.* 5. *Κατεστραμμένων τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων Κροῖσος ναῦς ποιησάμενος*[2]) *διενοεῖτο τοῖς νησιώταις ἐπιχειρῆσαι.* 6. *Ἡ βασιλέως ἀρχὴ καίτερ μεγίστη οὖσα ὅμως ἀσθενεστέρα ἐφαίνετο διὰ τὸ διεσπάσθαι*[3]) *τὰς δυνάμεις.* 7. *Τετελεσμένου τοῦ ἔργου ἔξεστί σοι σεμνύνεσθαι, οὐκ ἀρξαμένῳ τοῦ ἔργου.*

162.

1. Thessalie jest na[1]) sever položena.[2]) 2. Démosthenovi, (ač) radil nejprospěšnější, někteří z jeho spoluobčanův odporovali, poněvadž byli od Filipa penězi podplaceni. 3. Xenofón pravil vojínům: „Bojujmež důstojně svých předkův a svobody, v níž jsme vychováni.“ 4. Démosthenés praví v jedné řeči: „Vizte, kam věci dospěly[3]) vinnou těch, (kteří) Filipovi slouží; neboť i svoboda, již Hellénové dříve[4]) za největší dobro pokládali, jest nyní zrušena.“[5]) 5. (Když) Kýros Mladší v boji padl,[6]) podmanil Farnabazos, satrap Artaxerxův, hellénská města u[7]) moře (ležící); neboť to učiniti měl od krále rozkázáno.* 6. Kdo se neučí[8]) unaven, obcuje-li s tlachalem? 7. Diogenés když viděl, (že)[9]) brány v Mindu jsou veliké, město však malé, pravil: „Zavřete brány, mužové! neboť, nejsou-li zavřeny, mohlo by vám[10]) město vyběhnouti.“[11])

163.

Slabý aorist passivní § 108.

1. *Κόρινθος ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατεφλέχθη.* 2. *Οὗ ἂν τις ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ μένοντα κινδυνεύειν.* 3. *Ἐνεργούντων ὑμῶν καὶ καρτερούντων πάντα ἂν πραχθείη.* 4. *Κῦρος ὁ νεώτερος ὑπὸ Δαρείου τοῦ πατρὸς κατεπέμφθη σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας.* 5. *Σαλμωνεὺς διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐκολάσθη· Ζεὺς γὰρ αὐτὸν κεραυ-*

νώσας τὴν πόλιν τὴν ὑπ αὐτοῦ κτισθεῖσαν καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἠφάνισε πάντας. 6. Τὰ προπύλαια τῆς ἐν Ἀθήναις ἀκροπόλεως ἐξειργάσθη ἐν πεντετίᾳ Μνησικλέους ἀρχιτεκτονοῦντος. 7. Καὶ σύ, φίλε, πείσθητι· τὸ γὰρ πείθεσθαι ἄμεινον.

164.

1. Když kníže Indů Poros před[1]) Alexandra byl přiveden, divil se tento velikosti a kráse (toho) muže. 2. Nějakou dobu[2]) může přečin zůstati skryt,[3]) během času[4]) však přijde pachatel na jevo.[5]) 3. Třešňový strom byl Lukullem* z Asie do Říma přinesen.[6]) 4. Romulus a Remus byli zachráněni pastýřem Faustulem.* 5. Co by mohlo vykonáno[7]) býti dobrého[8]) od vojínů neposlouchajících? Které nepřátelské město mohlo by jimi býti vydobyto, které přátelské zachováno?[9]) 6. (Když) Démosthenés a jeho sestra po[10]) svém otci jako sirotci zůstaveni byli, hospodařili[11]) poručníci velmi špatně s jejich jměním. 7. Zdaž se nedivíš, jak se Athéňané dali přemluviti, že Sókratés nevěří v bohy? 8. Agésiláos u Korintha zvítěziv, nedal na jevo žádné radosti,[12]) nýbrž řekl: „Běda, Hellado! kdyžtě[13]) (ti, kteří) nyní padli, byli s to, aby všechny barbary přemohli.“

165.

1. *Πάντες οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τὴν μνηστείαν Ἑλένης ἀπήντησαν· προὐκρίθη δὲ Μενέλεως τοῦ Πελοπιδῶν γένους. 2. Μήποτε ὑπ εὐπραγίας εἰς ἄλογον ὑπερηφανίαν ἀρθείης. 3. Τιτυὸς ἐν Ἅιδου κολάζεται· γῦπες γὰρ τὸ ἧπαρ αὐτοῦ ἐν πέτρᾳ ἐκταθέντος ἀεὶ κείρουσιν. 4. Πελοπίδας, στρατιώτου τινὸς ἀνδρείου διαβληθέντος αὐτῷ*[1]) *ὡς βλασφημήσαντος αὐτόν, „Ἐγώ“, ἔφη, „τὰ μὲν ἔργα αὐτοῦ βλέπω, τῶν δὲ λόγων οὐκ ἤκουσα“. 5. Φίλιππος ἐπεὶ κληθεὶς ὑπὸ ξένου τινὸς εἰς δεῖπνον πολλοὺς μεθ αὐτοῦ ἐπηγάγετο, τοῦ ξένου θορυβουμένου — ἦν γὰρ οὐχ ἱκανὰ τὰ παρεσκευασμένα — προσκαλέσας τοὺς φίλους καθ ἕνα ἕκαστον ἐκέλευσε πλακοῦντι χώραν ἀπολιπεῖν. 6. Πενθεὺς ὁ Θηβῶν βασιλεὺς ὑπὸ τῶν γυναικῶν τὰ Διονύσου ὄργια τελουσῶν διασπασθῆναι λέγεται.*

166.

1. Hannibal pravil, (když) mu porážka jeho bratra Hasdrubala zvěstována byla: „Poznávám osud Karthaginy.“ 2. Je-(li) při něčem dobrá vůle, lze i nejnesnadnější (věci) vykonati.[1]) 3. Nepohoršte se[2]) na své rodiče, (když) vás napomenou nebo pokárají! 4. V Lakedaimoně každý by se byl styděl přijati[3]) zbabělce za společníka stanu. 5. Licinius Macer byl od Cicerona pro zpronevěření peněz státních pohnán k zodpovídání se. 6. Co by mohlo[4]) otci větší radosti působiti, než (když) vidí, (že) jeho synové napomenuti jeho ochotně poslušni jsou.[5])

167.

Silný aorist passivní § 109.

1. *Οἱ Κρῆτες παρ᾽ αὐτοῖς τραφῆναι τὸν Δία λέγουσιν.* 2. *Προμηθεὺς πυρὸς κλαπέντος δίκην ἔτινε τῷ Καυκάσῳ προσηλωθείς, μέχρι Ἡρακλῆς αὐτὸν ὕστερον ἔλυσεν.* 3. *Μαρσύας ἡττηθεὶς ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπ᾽ Ἀπόλλωνος ἐξεδάρη.* 4. *Λίας μανεὶς ἑαυτὸν ἐφόνευσεν.* 5. *Ἡρακλέους παιδὸς ὄντος ὀκταμηνιαίου Ἥρα ἐπὶ τὴν εὐνὴν αὐτοῦ δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις ἔπεμψε διαφθαρῆναι βουλομένη τὸ βρέφος.* 6. *Οἱ Πέρσαι, ἵνα μὴ αὐτοῖς οἱ ἵπποι ἐν τῷ πολέμῳ καταπλαγῶσιν, ἠχοις χαλκοῦ αὐτοὺς προσεθίζουσιν.* 7. *Ἐλαύνοντος Ἱππολύτου παρὰ τὴν θάλατταν ταῦρος ἀνεφάνη καὶ ἐπτόησε τοὺς ἵππους, οἳ τοῦ ἅρματος ἀνατραπέντος τὸν δεσπότην τοῖς ἱμᾶσιν ἐμπεπλεγμένον σύραντες ἀπέκτειναν.* 8. *Ἴκαρος τακέντος τοῦ κηροῦ καὶ τῶν πτερῶν συρρέντων ἐπὶ κεφαλὴν ἐνέπεσεν*[1]) *εἰς τὸ πέλαγος Ἰκάριον ὕστερον ἀπ᾽ αὐτοῦ κεκλημένον.* 9. *Αἰσχυνθείημεν ἄν, εἰ φανείημεν μᾶλλον φροντίζοντες τῆς ἡμετέρας δόξης ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας.*

168.

1. Aias byl na[1]) pobřeží Hellésponta pochován. 2. Eurydiku, manželku Orfeovu, usmrtil had, ovinuv se jí[2]) kolem nohy. 3. Polyxena, dcera Priamova, byla Neoptolemem u[3]) mohyly jeho otce Achillea zabita. 4. Adónis umřel na honbě, kancem byv poraněn.[4]) 5. Když se ti velmi dobře daří,[5]) tu třeba se ti nejvíce báti, bys do neštěstí nepřišel.[6]) 6. (Když) Cicero byl zavražděn, Antonius poručil mu useknouti[+7]) hlavu a pravou ruku, kterouž tak řečené filipické řeči[8]) napsány byly.[+] 7. Héfaistos svržen byv od Dia s nebes, od[9]) toho pádu prý ochrom.[10]) 8. Řečník Gorgias byl od svých spoluobčanů, Leontiňanů, (jako) vyslanec do Athén poslán.[11]) 9. Kdo by se oněm (lidem) nevysmál, kteří si při jídle[12]) tak břich naplňují, že se málem[13]) udusí?[+]

169.

Slabé a silné futurum passivní, futurum exaktum a adjektiva slovesná.

1. *Αἱ εὐπραξίαι δειναί εἰσι συγκρύψαι τὰ τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτήματα· εἰ δέ τι πταίσει ὁ πονηρός, τότε ἀκριβῶς ἀνακαλυφθήσεται πάντα.* 2. *Ὃ μέλλεις πράττειν, μὴ πρόλεγε· ἀτυχήσας γὰρ γελασθήσει.*[1]) 3. *Ὁ τῆς σοφίας καρπὸς οὐ φθαρήσεται.* 4. *Σὺν θεῷ ἅψαι τοῦ ἔργου, καὶ ὃ διανενόησαι, πεπράξεται.* 5. *Ἐάν με ἐξελέγξῃς, οὐκ ἀγανακτήσω, ἀλλὰ μέγιστός μοι εὐεργέτης ἀναγεγράψει.* 6. *Τὰ μὲν τῆς ψυχῆς ἀγαθὰ μόνα βέβαιά ἐστι, τὰ δ᾽ ἄλλα ἐπισφαλῆ καὶ φθαρτά.* 7. *Εἰ βούλει εὐδαίμων εἶναι, σωφροσύνη σοι διωκτέα καὶ ἀσκητέα.* 8. *Οὐδὲν ἄλλο μᾶλλον παρῄνουν οἱ γεραίτεροι ἐν Σπάρτῃ τοῖς νέοις ἢ τὸ „Πειστέον τοῖς νόμοις“.*

170.

1. Ani časem ani štěstím nezakryje se hanebný přečin. 2. Sláva ctnosti nikdy nevyhyne.[1]) 3. Bez svornosti a poslušnosti nevykoná se ani v míru ani ve válce nic krásného a dobrého. 4. Svornosti malé věci berou vzrůst, nesvornosti však brzo největší na zmar přijdou.[2]) 5. I největší pomníky ničí[3]) čas, sláva krásných činů však zůstane na vždy.[4]) 6. Chlapce jest navykati vždy pravdu mluviti. 7. Špatným nesmí se povolovati, nýbrž co nejvíce[5]) odporovati;[6]) pakli ne,[7]) bude ve státě vše vzhůru nohama převráceno.[8]) 8. Ze dvou zel vystříhati jest se většího, menší voliti.[9]) 9. Mnoho jest povolaných, málo vyvolených.[10])

171.

Ἀποφθέγματα Σωκράτους.

Λέγοντός τινος, ὅτι ἀηδῶς ἐσθίοι, Σωκράτης „Ἀκουμενός", ἔφη, „τούτου φάρμακον ἀγαθὸν διδάσκει". Ἐρωτῶντος δέ· „Ποῖον"; „Παύσασθαι ἐσθίοντα" ἔφη· „καὶ ἡδιόν τε καὶ εὐτελέστερον καὶ ὑγιεινότερόν φησι διάξειν παυσάμενον". Ἄλλου δ' αὖ λέγοντος, ὅτι θερμὸν εἴη παρ' ἑαυτῷ τὸ ὕδωρ, ὃ πίνοι,[1]) „Ὅταν ἄρ'" ἔφη „βούλῃ θερμῷ λούσασθαι, ἕτοιμον ἔσται σοι". „Ἀλλὰ ψυχρόν", ἔφη, „ἐστίν, ὥστε λούσασθαι". „Ἆρ' οὖν", ἔφη, „καὶ οἱ οἰκέται σου ἄχθονται πίνοντές[2]) τε αὐτὸ καὶ λούμενοι[3]) αὐτῷ"; „Μὰ τὸν Δί'" ἔφη· „ἀλλὰ καὶ πολλάκις τεθαύμακα, ὡς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφότερα ταῦτα χρῶνται". „Πότερον δέ", ἔφη, „τὸ παρὰ σοὶ ὕδωρ θερμότερον πιεῖν[4]) ἐστιν ἢ τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ";[5]) „Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ" ἔφη. „Πότερον δὲ λούσασθαι ψυχρότερον τὸ παρὰ σοὶ ἢ τὸ ἐν Ἀμφιαράου"; „Τὸ ἐν Ἀμφιαράου" ἔφη. „Ἐνθυμοῦ οὖν", ἔφη, „ὅτι κινδυνεύεις δυσαρεστότερος εἶναι τῶν τε οἰκετῶν καὶ τῶν ἀῤῥωστούντων.

1 2 3 4. 5 6 7 8. 9 10 11

172.

Sókratés říkával, kterak od mnohých slýchá, že za více stojí[1]) spolehlivý a hodný přítel, než všechny jiné statky, ale že (prý) vídá přemnohé lidi[2]) starati se více o vše jiné, než o získání si přátel. Neboť domy, polnosti, stáda (a) nářadí hledí si (prý) lidé horlivě zjednávati a, co mají,[3]) zachovávati, ale přemnozí lidé nestarají se o to, by si získali přítele, jenž*[4]) přece největším dobrem se zove, neb aby ty, jež mají,[5]) si zachovali. A přec s jakým jiným statkem dobrý přítel jsa srovnáván,[6]) lepším[7]) by se neobjevil? Neboť i co ruce jednomu každému dělají[8]) a oči napřed vidí, uši napřed slyší a nohy vykonávají,[9]) v ničem tom[10]) nezůstává přítel dobře čině pozadu. Ba[11]) často již, čeho mnohý sám za[12]) sebe nevykonal anebo neuviděl[13]) anebo neuslyšel anebo neušel, to vše přítel za přítele učinil.[14])

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

173.

Φοβουμένου τινὸς τὴν εἰς Ὄλυμπίαν ὁδόν, ὁ Σωκράτης „Τί" ἔφη „φοβεῖ σὺ τὴν πορείαν"; Οὐ καὶ οἴκοι σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν περιπατεῖς; Καὶ

1 2

ἐκεῖσε πορευόμενος περιπατήσας ἀριστήσεις, περιπατήσας δειπνήσεις καὶ ἀναπαύσει; Ἆρ' οὐκ οἶσθα,[1]) ὅτι, εἰ ἐκτείνειας τοὺς περιπάτους, οἷς ἐν πέντε ἢ ἓξ ἡμέραις περιπατεῖς, ῥᾳδίως ἂν Ἀθήνηθεν[2]) εἰς Ὀλυμπίαν ἀφικνοῖο; Χαριέστερον δὲ καὶ προεξορμᾶν ἡμέρᾳ μιᾷ[3]) μᾶλλον ἢ ὑστερίζειν· τὸ μὲν γὰρ ἀναγκασθῆναι περαιτέρω τοῦ μετρίου μηκύνειν τὰς ὁδοὺς χαλεπόν, τὸ δὲ μιᾷ ἡμέρᾳ πλείονας πορευθῆναι πολλὴν ῥᾳστώνην παρέχει· κρεῖττον οὖν ἐν τῇ ὁρμῇ σπεύδειν ἢ ἐν τῇ ὁδῷ.

174.

(Když) kdosi pravil, že dalekou cestu vykonav se unavil,[1]) tázal se ho Sókratés, nesl-li též (při tom) nějaké břímě. „Nikoliv,[2]) při sám Zeus," odvětil, „nýbrž (jen) svůj plášť." „Sám jsi cestoval,[3]) či šel s tebou ještě sluha?"[4]) „(Ano) šel (se mnou)." „Prázden-li či něco nesl?"[5]) „Nesl, při sám Zeus, pokrývky a ostatní zavazadla." „A jak tomu cesta přišla k duhu?"[6]) „Jak se mi zdá, lépe (než) mně." „Jak pak? kdybys byl musil[7]) jeho břímě nésti, jak myslíš,* (že) by ti cesta byla k duhu přišla?"+ „Špatně, při sám Zeus; či spíše,[8]) já bych (toho) byl nevydržel."+ „O tolik tedy méně snésti moci[9]) nežli rob, jak se ti zdá srovnávati se[10]) s mužem v tělocvičně vycvičeným?"

175.

Περὶ Ἀγησιλάου.

Ἀγησίλαος ἐξ Ἀσίας ἐπανελθὼν εἰς Σπάρτην, ἐπεὶ κατενόησε τοὺς μὲν Ἀργείους τὰ οἰκοι ἡσύχως καρπουμένους,[1]) Κόρινθον δὲ τροχεκτημένους,[2]) ἐπ' αὐτοὺς ἐστράτευσε. Καὶ δηώσας πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν, εὐθὺς ἐκεῖθεν ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ εἰς Κόρινθον, αἱρεῖ τὰ ἐπὶ τὸ Λέχαιον τείνοντα τείχη· καὶ ἀναπετάσας[3]) τῆς Πελοποννήσου τὰς πύλας οὕτως οἴκαδε ἐπανελθὼν εἰς τὰ Ὑακίνθια, ὅπου ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ χοροποιοῦ, τὸν παιᾶνα τῷ θεῷ[4]) συνεπετέλεσεν. Ἐκ τούτου δὲ αἰσθανόμενος τοὺς Κορινθίους πάντα μὲν τὰ κτήνη ἐν τῷ Πειραίῳ σῳζομένους, πᾶν δὲ τὸ Πείραιον σπείροντας καὶ καρπουμένους, στρατεύει ἐπὶ Πείραιον. Ἰδὼν δὲ ὑπὸ πολλῶν φυλαττόμενον, ἓξ[5]) ἀρίστου μετεστρατοπεδεύσατο πρὸς τὸ ἄστυ. Ἀκούσας δὲ ὑπὸ νύκτα βεβοηθηκέναι τοὺς ἐκ τοῦ Πειραίου[6]) εἰς τὴν πόλιν πασσυδίᾳ, ὑποστρέψας ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, αἱρεῖ τὸ Πείραιον ἔρημον ὂν φυλακῆς καὶ τἆλλα ἐνόντα λαμβάνει καὶ τὰ τείχη, ἃ ἐνετετείχιστο. Ταῦτα δὲ ποιήσας οἴκαδε ἀπεχώρησεν.

176.

Agésiláos veda válku s Peršany v Asii, táhl proti[1]) Sardám, a (poněvadž) se ubíral tři dni úrodnou rovinou a nepřátelé se neukazovali,[2]) zaopatřil svému vojsku hojnou potravu. Čtvrtého dne přibyli[3]) jezdci nepřátelští. Jejich vůdce poručil veliteli záškodníků přepraviti se přes řeku Paktólos (a tam) táborem se položiti; jezdci však porubali mnoho z pozadníků vojska hellénského, (kteří) se za[4]) spižováním byli rozptýlili.[5])

(Když) Agésiláos (jim) ku pomoci spěchal, Peršané shromáždili a seřa- 4
dili se naproti v šik. Agésiláos znamenaje,[6]) že nepřátelské pěchoty[7]) ještě 5
tu není, domníval se, že jest příhodná doba (s nepřítelem) bitvu svésti.
Vykonav tedy oběti,[8]) vedl ihned šik proti jezdcům naproti stojícím, z těžko- 6
oděnců však nejmladším kázal se na ně vyřítiti a pavezníkům napřed v běh
se pustiti.[9]) Též jezdcům nařídil útok učiniti,[10]) (ježto on[11]) sám a celé 7
vojsko zároveň bude (za nimi) následovati.[12]) Jezdcům odolávali stateční[13]) 8
z Peršanů; (když) však druzí přibyli, (tu) ustoupili a část jich v řece za-
hynula,[14]) druzí utekli. Hellénové však (jich) následujíce[15]) zmocnili se 9
též táboru.

Druhé hlavní časování.

Slovesa na *μι*.

První třída § 115—118.

177.

Praesens a imperfektum aktivní slovesa *τίθημι*.

1. *Κάτων γέροντι πονηρῷ „Τί, ἄνθρωπε“, ἔφη „τῷ γῆρᾳ πολλὰ κακὰ ἔχοντι τὴν ἐκ πονηρίας αἰσχύνην προστίθης;* 2. *Παρ᾽ Ἑρμιονεῦσι τεθρύληται τὴν εἰς Ἅιδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς τῶν νεκρῶν στόμασιν ὀβολόν.* 3. *Τί, ὦ μάταιοι, τάλαντα ἐπὶ τάλαντα συντίθετε, οἷς χρὴ ἕνα ὀβολὸν ἔχοντας μετ᾽ ὀλίγον εἰς Ἅιδου ἐλθεῖν.* 4. *Ῥαδάμανθυς ἐν Ἅιδου κατ᾽ ἀξίαν ἑκάστῳ δίκην ἐπιτίθει.* 5. *Τῶν ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον ὕστατον τίθει.* 6. *Παῖς πατέρα τιμῶν μάλιστ᾽ ἂν εὐδαίμονα τιθείη.* 7. *Οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ τῶν πολεμίων ἡγεμόνας ἐν μάχῃ ἀποκτείναντες τὰ ὅπλα αὐτῶν τῷ ἐν Καπιτωλίῳ Διὶ ἀνετίθεσαν.*

178.

1. Stáří, (jež) mnoho člověku bere, poskytuje[1]) mu krásné ozdoby, zkušenosti. 2. Nepřikládejte, ó lidé, ku přirozeným zlům ještě[2]) těch, (která) ze špatnosti (vznikají)! 3. Nehromaďme talentů na talenty, nýbrž užívejme řádně svého jmění! 4. Soudce nechť dle zásluhy ukládá trest tomu, (jenž) se proti zákonu provinil. 5. Kdybyste byli rozumni, nepokládali[3]) byste za nejpřednější[4]) ze statků bohatství, nýbrž ctnost. 6. Budiž přesvědčen, (že) ctnost jediné člověka činí šťastným. 7. Odporuješ-li zmužile[5]) zlému osudu, nebudou se ti nepřátelé jako málomyslnému vysmívati.[6])

179.

Futurum, aorist a perfektum slovesa *τίθημι*.

1. *Ζεὺς Ἑρμῆν κήρυκα ἑαυτοῦ καὶ τῶν οὐρανίων θεῶν ἔθηκεν.* 2. *Ὁ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκῶν καὶ τὰ τῆς πόλεως καλῶς διαθήσει.* 3. *Οἱ θεοὶ τὸν Τιθωνὸν μακρόβιον ἔθεσαν.* 4. *Ῥᾴον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν ἢ*

ἐκ κακοῦ ἐσθλόν. 5. Οὐ μόνον γεγραμμένοι εἰσὶ νόμοι, ἀλλὰ καί τινες ἄγραφοι, οὓς οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις τεθείκασιν. 6. Λάκαινα πρὸς τὸν παῖδα λέγοντα, ὅτι βραχὺ ἔχει τὸ ξίφος, ἔλεγε· „Πρόσθες βῆμα“. 7. Λέγουσι Δία ἐξαπατηθῆναι ὑπὸ Προμηθέως ἐν τῇ νομῇ τῶν κρεῶν τὰ ὀστᾶ τιμελῇ κεκαλυμμένα αὐτῷ παραθέντος καὶ τὴν ἀμείνω τῶν μοιρῶν αὐτῷ φυλάξαντος.

180.

1. Hésiod praví, že bohové před[1]) etnost položili pot. 3. (Kdo) svého vlastního domu dobře nespravovali, nemohou též sousedova (domu) dobře spravovati.+ 3. Jest zákon Thebánův, zakazující děti pohoditi.+ 4. Nikdo ze Sparťanů nevedl obchodu peněžného; neboť Lykúrg vydal zákon, (by) žádný z občanů peněžného obchodu nevedl. 5. Spořádáš-li tělo tak, aby ducha poslouchalo, pak budeš míti život (ničím) nezkalený.[2]) 6. Postav se zlému osudu zmužile na odpor;[3]) neboť tak jej snáze přetrpíš.[4]) 7. Vložme[5]) na hlavu muži, (jenž) náš stát zachránil, zlatý věnec.

181.

Aktivum slovesa ἵημι.

1. Οἱ ἰχθύες ἄφωνοι μέν εἰσι, ψόφους δέ τινας καὶ τριγμοὺς ἀφιᾶσιν. 2. Ὁ Νεῖλος ἐξίησιν εἰς τὴν θάλατταν ἑπτὰ στόμασιν. 3. Ὥσπερ τὰ τόξα, οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς χρὴ τότε μὲν ἐντείνειν, τότε δὲ ἀνιέναι. 4. Οἱ τοὺς ἀδελφοὺς παριέντες καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοί εἰσι τοῖς τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐῶσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν. 5. Ἆφεὶς τὰ φανερὰ μὴ δίωκε τἀφανῆ. 6. Ἡ Ἀττικὴ γῆ πρώτη τὴν ἐλάαν τοῖς ἀνθρώποις ἀνεῖναι λέγεται. 7. Ἐπεὶ Ἀγησίλαος διαπεραιωθεὶς τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύετο διὰ τῆς Θράκης, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι ἐπηγγείλαντο διήσειν αὐτόν, οἱ δὲ Τράλλεις μόνοι μισθὸν τῆς διόδου ἤτησαν. 8. Ἀρχίδαμος ὁ Σπάρτης βασιλεὺς θεασάμενος τὸν υἱὸν προπετῶς μαχόμενον τοῖς Ἀθηναίοις „Ἢ τῇ δυνάμει πρόσθες“ ἔφη „ἢ τοῦ φρονήματος ὕφες“.

182.

1. Zanechte[1]) vítězná znamení na[2]) zemi; neboť v Hádu jest mír. 2. Pittakos byv jednou od kohosi uražen (a) maje volnost nad ním se pomstiti,[3]) propustil jej řka: „Odpuštění jest lepší nežli msta.“ 3. Zdaž nepochopuješ, že jest lépe málem[4]) býti spokojenu, nežli při velikém majetku[5]) znepokojovánu býti? 4. Kdo by svých záležitostí[6]) pomíjel a o cizí se staral? 5. Soudcové v Athénách propouštívali obžalované, (jestliže jich) s[7]) mnohými slzami snažně prosili. 6. Když slavík jestřába, (jenž) ho byl svými drápy uchvátil, snažně prosil, řka: „Pusť[8]) mne; vždyť jsem[9]) tak malý a nedostačuji břicho jestřábí naplniti,“ odpověděl tento: „I[10]) byl bych pošetilcem, kdybych lov, jejž v rukou mám,[11]) vypustil.“+ 7. Sókrata byli by soudcové propustili, kdyby jich byl, jako druzí, s mnohými slzami snažně prosil.

183.

Medium a passivum slovesa *τίθημι*.

1. *Τίθεται ὁμολογῶν, ὃς μὴ ἀποκρίνεται.* 2. *Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδάσαι.* 3. *Ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας ἀεὶ κατατίθου.* 4. *Αἱ ἄρκτοι διὰ τὴν ἰσχὺν οὐ μόνον ταῖς ἐλάφοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγρίοις συσὶ καὶ τοῖς ταύροις ἐπιτίθενται.* 5. *Δύσκολον τὸ τὰ ἀπόῤῥητα σιωπῆσαι καὶ σχολὴν εὖ διαθέσθαι καὶ ἀδικούμενον φέρειν.* 6. *Ὁ νόμος λέγει· „Ὃ μὴ κατέθου, μὴ λάμβανε“.* 7. *Τῷ μὲν τὸ σῶμα κακῶς διατεθειμένῳ χρεία ἐστὶν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλου.* 8. *Χρὴ τοὺς νόμους μὲν τίθεσθαι σφόδρα, πρᾳοτέρως δὲ κολάζειν ἢ ὡς ἐκεῖνοι κελεύουσιν.* 9. *Ἀγησίλαος, εἴ τινι σύνθοιτο ἢ σπείσαιτο, ἀεὶ τῇ ὁμολογίᾳ ἐνέμενεν.*

184.

1. Héraklés položiv si tělo nemejského lva na ramena, přinesl[1]) (jej) do Mykén. 2. Žádného lepšího pokladu svým dětem neuložíš nad mravnost.[2]) 3. Olympia byla množstvím obětních darův ozdobena, jež z celé Hellady tam věnovány byly. 4. Kréťané praví, (že) jim zákony od Mínóa dány byly. 5. Domácí psi uvazují se[3]) za dne, aby nenapadali vstupujících.[4]) 6. Héraklés oděl se (v) kůži nemejského lva. 7. Ó dítě, kéž bys chtělo vštípiti si v srdce slova moudrých! 8. Od Kroisa bylo mnoho stkvostných darů do Delf věnováno. 9. Komu by někdo raději své děti nebo své peníze svěřil[5]) než (tomu, jenž) spravedliv (jest) a dle zákonů žije?[6]) 10. Umíš si[7]) jen vážnými (věcmi) se zabývati, daremných však zanechati.[8])

185.

Medium a passivum slovesa *ἵημι*.

1. *Δημοσθένης ἔλεγεν· „Εἰ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ πολλὰ ἤδη προείμεθα, καὶ τοὺς Ὀλυνθίους, τί Φίλιππον κωλύσει ἔτι βαδίζειν, ὅποι βούλεται“.* 2. *Λόγον ἐῤῥιμμένον*[1]) *οὐκ ἂν μᾶλλον κατέχοις ἢ βέλος ἀφειμένον.* 3. *Μῶροί εἰσιν, οἵτερ δι' ἐλπίδα τῶν μειζόνων τὰ ἐν χερσὶν ὄντα προΐενται.* 4. *Σωκράτης ὀλίγον χρόνον πρὸ τοῦ θανάτου „Οὐδενί“, ἔφη, „ἀνθρώπων ἐφείμην ἂν οὔτε βέλτιον οὐδὲ ἥδιον ἐμοῦ βεβιωκέναι.“* 5. *Ἀγησίλαος οὐκ ἐπαύετο μεγάλης καὶ καλῆς ἐφιέμενος δόξης, εἰ καὶ μὴ τὸ σῶμα φέρειν ἐδύνατο*[2]) *τὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ῥώμην.*

186.

1. Když Hellénové útok činili na nepřátely jim naproti stojící, Kýros choval se tiše, maje kolem[1]) sebe 3000 vybraných jezdců. Tu vida nenadále krále[2]) v hustém davu jezdců, vyřítí se naň a poraní jej oštěpem. 2. Usiluj,[3]) jinochu, o dobré a krásné; neboť co prospívá usilovati o

nestálé statky? 3. Lépe jest mlčeti, než marně slovo prohoditi. 4. Athéňané dověděvše se,[4]) (že) Korintané proti Korkyře plují, usnesli se co nejrychleji ku pomoci přispěti, aby spojenců nepřátelům v šanc nevydali. 5. Kdo podezření na sebe nepřipustí, bývá méně obtěžován pomluvami.

187.

Praesens a imperfektum aktivní slovesa *δίδωμι*.

1. *Ἡ μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακά.* 2. *Μακαριώτερόν ἐστι διδόναι ἢ λαμβάνειν.* 3. *Τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας οἱ θεοὶ διδόασι τοῖς ἀνθρώποις.* 4. *Χάριτας δικαίας καὶ δίδου καὶ λάμβανε.* 5. *Ὁ διδοὺς ὅρκον πονηρῷ μαίνεται.* 6. *Τὸ πρῶτον σύνθημα πρὸς τὴν μάχην τοῖς Λακεδαιμονίοις ὁ αὐλὸς ἐνεδίδου.* 7. *Δίκην διδόντων οἱ τοὺς νόμους παραβαίνοντες.*

188.

1. Mnoho nemající ne(může) též mnoho dávati. 2. Lépe jest, (aby) vinník trest trpěl, než aby trestu unikl. 3. Peršané přísně trestají toho, (jenž) díků nevzdává. 4. Hellénům dávaly trouby znamení k bitvě. 5. Jak byste nevzdávali slušných díků (těm, již) vám dobrodiní prokázali? 6. Sparťané takto se modlívali: „Ó králi Zeve, dej nám dobré, (když o ně) prosíme[1]) i (když) neprosíme, ale zlé zdržuj (od) nás, i (když o ně) prosíme!“ 7. Ó Athéno — ty zajisté dáváš lidem moudrost — vštěpuj i mně moudrou mysl!

189.

Futurum, aorist a perfektum aktivní slovesa *δίδωμι*.

1. *Μὴ λέγε, ὅτι δώσεις· οὐ δίδωσι γὰρ ὁ λέγων καὶ τὴν ἀπ᾽ ἄλλων ἐμποδίζει δόσιν.* 2. *Ἀλέξανδρος μέλλων ἀποθνήσκειν Περδίκκᾳ τὸν δακτύλιον ἔδωκεν.* 3. *Ὁμοίως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ μάχαιραν δοῦναι καὶ πονηρῷ δύναμιν.* 4. *Τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα ἔδοσαν οἱ θεοί, ἵνα τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ ὑπηρετῇ.* 5. *Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς τοὺς πονηροὺς καταδικασθέντας ταῖς Ἐρινύσι παραδόντες εἰς τὴν τῶν ἀσεβῶν χώραν ἐξέπεμπτον.* 6. *Ἡ γεωργία πολὺ ἂν ἐπιδοίη, εἴ τις ἆθλα προτιθείη τοῖς κάλλιστα τὴν γῆν ἐργαζομένοις.* 7. *Φίλον δι᾽ ὀργὴν ἐν κακοῖς ὄντα μὴ προδῷς.*

190.

1. Kýros maje zemříti, pravil: „Moje děti,[1]) až skonám,[2]) nepoložte[+] mého těla ani do zlata, ani do stříbra, nýbrž vraťte[+] je co nejrychleji zemi!“ 2. (Když) král Lysimachos básníku veseloher Filippidovi, svému důvěrníku, pravil:[3]) „Čeho, z mých věcí[4]) mám ti uděliti?“ odvětil tento: „Čehokoli chceš, jen ne[5]) svých tajemství.“ 3. Bohové dali nám slzy útěchou v neštěstí. 4. Následuje vzorů velikých mužů, prospíval bys v moudrosti a ctnosti. 5. První místo ve[6]) všem básnictví vykázavše[7]) Argejští

Homérovi, všechny jiné básníky po něm řadili. 6. (Kdo) zradí[+] svou vlast, budiž[8]) bezectný. 7. (Kdo) od někoho obdržel[+] dobrodiní, oplatiž[+] (je) dobrodinci rovnou měrou.

191.

Medium a passivum slovesa *δίδωμι*.

1. *Ἑκάστης ἡμέρας ἡμῖν ὑπὸ θεοῦ ἀγαθὰ ἀνάριθμα δίδοται.* 2. *Ἅπαν δῶρον, ἐὰν καὶ μικρὸν ᾖ, μέγιστόν ἐστι μετ᾽ εὐνοίας διδόμενον.* 3. *Πυθαγόρας ἔλεγε δύο ταῦτα ὑπὸ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδόσθαι κάλλιστα, τό τε ἀληθεύειν καὶ τὸ εὐεργετεῖν.* 4. *Εὔχεσθε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν.* 5. *Λακεδαιμόνιοι τῶν Μεσσηνίων κρατήσαντες τοὺς μὲν τῶν ἀνδρῶν γεωργεῖν ἐκέλευσαν, τοὺς δὲ ἀπέδοντο, τοὺς δὲ ἀπέκτειναν.* 6. *Πολυκράτης, ὁ τῶν Σαμίων τύραννος, ὑπὸ Μαιανδρίου τοῦ οἰκέτου προδοθεὶς Ὀροίτῃ τῷ σατράπῃ ἀνεσκολοπίσθη.*

192.

1. Kdykoli[×] se dává dar z náklonnosti,[1]) přijemno jest (jej) přijímati. 2. Jak by mohly od nás Bohu, tak mnoho dobrého nám dávajícímu, důstojné díky vzdávány býti? 3. Alexandros dobyv Théb, prodal všechny Thébany, vyjma kněží a potomky Pindarovy. 4. Nikdo z Aegyptanů nechce své dcery provdávati[2]) za pastuchu sviní. 5. Mnozí[3]) vážení mužové v Řecku nemohli[4]) pro chudobu svých dcer vybyti.[5]) 6. Byl zákon v Athénách: „V olympijských[6]) hrách zvítězícímu[+] budiž z obecní pokladny pět set drachem dáváno.“ 7. Zvítězivším[+] při hrách panathénajských[7]) byl od obce[8]) dáván džbán plný oleje z posvátných stromův olivových.

193.

Praesens a imperfektum aktivní slovesa *ἵστημι*.

1. *Ἡ πενία τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὰς τέχνας δεινοτέρους καθίστησιν.* 2. *Λακεδαιμόνιοι καθιστᾶσι τοὺς γέροντας ἐκ τῶν ἐκ παίδων εἰς γῆρας σωφρόνων.* 3. *Εἰ βούλει ἄλλους παιδεύειν, τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη.* 4. *Οὐδὲ τὸν ἀέρα οἱ ἄνθρωποι τοῖς ὄρνισιν ἐλεύθερον εἶων πτηνίδας καὶ νεφέλας ἱστάντες.* 5. *Τὰς ὠτίδας, ἐάν τις ταχὺ ἀνιστῇ, ῥᾴδιόν ἐστι λαμβάνειν.* 6. *Ὅταν νομεὺς κύνα ἀγαθὸν ἔχῃ, καὶ οἱ ἄλλοι νομεῖς βούλονται πλησίον αὐτοῦ τὰς ἀγέλας ἱστάναι, ἵνα τοῦ κυνὸς ἀπολαύωσιν.* 7. *Ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ εἷς ἀνήρ, Περικλῆς, ἐξώρθου καὶ ἀνίστη Ἀθήνας καὶ ἀντετάττετο τῷ λοιμῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦ πολέμου κακοῖς.*

194.

1. Člověče! mrtvých nemůžeš křísiti pláčem a nářkem.[1]) 2. Lakedaimoňané jediní ze všech Hellénův nestavěli[2]) žádných znamení vítězných. 3. Stavme[2]) velikým mužům sochy, (mající) zvěstovati potomkům

slávu jejich. 4. Kýros pokoušel se Iónу odvraceti od Lýdův. 5. Zdaž byste, z domova odcházejíce, správcem svého domu učinili muže, (jenž) svého vlastního domu dobře nespravoval? 6. Vždyť přece[3]) zákony ustanovujeme, aby jich všichni poslouchali, ne však, aby je přestupovali. 7. Jen spravedlivé a rozumné muže stavte v čelo státu.

195.

Futurum, aorist, perfektum slovesa ἵστημι; viz § 119. a 133.

1. *Οὐ ῥᾴδιον ἄνοιαν ἐν μικρῷ μεταστῆσαι χρόνῳ.* 2. *Τάνταλος, ὡς λέγουσιν, ἀεὶ διψῶν ἐν τῇ τοῦ Ἅιδου λίμνῃ ἕστηκεν.* 3. *Ἡ Τύχη ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἑστῶσα πλάττεται.* 4. *Ῥήγιον ᾥκισαν Χαλκιδεῖς ἀπ' Εὐρίπου διὰ λιμὸν ἀναστάντες.* 5. *Καθέστασαν πρὸ τῆς Ξέρξου ἐλάσεως ὕπαρχοι Περσῶν ἐν τῇ Θρᾴκῃ καὶ πανταχοῦ τοῦ Ἑλλησπόντου.*[1]) 6. *Τὸ μὲν πρῶτον Δῆλος ἡ νῆσος ἦν πλανωμένη, Ποσειδῶνος δ' εἰπόντος· „Στῆθι, ὦ νῆσε", αὐτίκα εἱστήκει.* 7. *Λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ*[2]) *σείσαντος οἱ εἵλωτες εἰς Ἰθώμην ἀπέστησαν.* 8. *Περιβόητον τὸ Ἀρχιμήδους· „Δός, πῇ στῶ, καὶ τὴν γῆν κινήσω".* 9. *Κούφως φέρειν δεῖ τὰς παρεστώσας τύχας.*

196.

1. (Když) Diogenés na tržišti snídal, okolostojící ustavičně říkali mu: „Pse, pse;" on však pravil: „Vy jste psi, kteříž to okolo (mne) snídajícího stojíte." 2. Když[1]) Kýros od svého otce za satrapu Lýdie, Velké Frygie a Kappadokie poslán[2]) byl, odstoupila veškera iónská města od Tissaferna ku[3]) Kýrovi, mimo Milét. 3. Myrónidés poraziv Thébany, postavil si vítězné znamení. 4. Lýsandros byl po ukončení[4]) války peloponnésské od eforů vyslán, aby ve velmi mnohých státech oligarchie zařídil. 5. V létě jest slunce nejdále[5]) od země vzdáleno.[6]) 6. Athéňané potrestali Mytiléňany velmi přísně, (ježto) od nich odstoupili. 7. (Když) Caesar a Pompeius se rozdvojili,[7]) pravil Cicero: „Vím[8]) sice, před kým utéci mám, ale nevím, ke komu utéci mám." 8. Platón zlobě se kdysi na otroka, pravil přistoupivšímu žáku svému Xenokratovi: „Potrestej ho; neboť já jsem rozzloben." 9. Kdo chce v čele obce státi, nechť[9]) dříve[10]) svůj vlastní dům dobře spravuje.[11])

197.

Medium a passivum slovesa ἵστημι.

1. *Ἀγησίλαος ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ἐφίετο οὐδὲ κινδύνων ἀφίστατο.* 2. *Θεὸς τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.* 3. *Ὑπανίστανται τοῖς βασιλεῦσι πάντες Σπαρτιᾶται πλὴν τῶν ἐφόρων.* 4. *Πλάτων τοῖς μεθύουσι συνεβούλευε κατοπτρίζεσθαι· ἀποστήσεσθαι*[1]) *γὰρ τῆς τοιαύτης ἀσχημοσύνης.* 5. *Ἡ ᾐθρα τὸ σῶμα γυμνάζει ἀναγκάζουσα πρὸς ἀνίστασθαι καὶ ψύχη τε καὶ θάλπη ἀνέχεσθαι· ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ψυχὴν δεῖ*

θήγειν ἐν τῇ θήρᾳ, ὅταν τι τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀνθιστῆται. 6. *Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πειραιᾶ ἐμπόριον ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος κατεστήσαντο.* 7. *Εἰς ἀρχὴν καταστα θεὶς μηδενὶ χρῶ πονηρῷ πρὸς τὰς διοικήσεις.* 8. *Πρὸς τὸν ἀξιοῦντα δημοκρατίαν ἐν τῇ πόλει καταστῆσαι ὁ Λυκοῦργος „Σὺ πρῶτος" ἔφη „ἐν τῷ σαυτοῦ οἴκῳ κατάστησαι δημοκρατίαν".*

198.

1. Nedomníváš-li se, (že) jest naší povinností nešťastným pomáhati? 2. Zdržujte se zahálky; neboť zahálka jest počátkem všech neřestí.[1]) 3. Neslyšel-li jsi, co se hodovníkům doporučuje: „Pij střídmě, nepij pouhého (vína), vstávej, dokud se ne opiješ.[2]) 4. Ve Spartě povstávali jinoši před starci. 5. Po ukončení peloponnéské války byly od Sparťanů v přemnohých městech řeckých oligarchie zařízeny. 6. Jestliže by někdo pro vlast nepodstupoval všech nebezpečenství, nebyl-li by (pak) jako zbabělý a špatný (muž) v opovržení?[3]) 7. Kdo by odporoval tomu, (jenž) státu prospěšnou radu dává?[4])

199.

Perfekta beze spony § 119.

1. *Τεθνάναι πολὺ βέλτιον ἢ δι' ἀκρασίαν τὴν ψυχὴν καταφθεῖραι.* 2. *Σόλωνός ἐστι νόμος κωλύων κακῶς λέγειν τοὺς τεθνεῶτας.* 3. *Ἀχιλλεὺς ἀκούσας, ὅτι ὀλίγον χρόνον βιώσεται Ἕκτορα ἀποκτείνας, οὐκ ἐξεπλάγη, ἀλλ' εἶπεν· „Αὐτίκα τεθναίην μὴ τιμωρήσας τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον".* 4. *Θεὸν αἰδοῦ καὶ δέδιθι.* 5. *Ὅς οὔτ' ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι, τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει.* 6. *Βάναυσον εἰδέναι τέχνην ἀνδρὶ Λακεδαιμονίῳ οὐκ ἐξῆν.* 7. *Οὐκ ἂν τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν, εἰ μὴ πάντα εἴσεται, ὧν προσδεῖται.* 8. *Σωκράτης ἔλεγεν, ὅτι θεοὶ πάντα μὲν ἴσασι, τά τε λεγόμενα καὶ σιγῇ βουλευόμενα, πανταχοῦ δὲ πάρεισιν.* 9. *Ἡ ἀρχή, σάφ' ἴσθι, ὡς λέγει Ἡσίοδος, ἥμισυ παντός.*[1])

200.

1. Pověrčiví lidé jsou plni strachu,[1]) kdykoli sova zabuká.[+2]) 2. Nejsou-li směšni (lidé) hromu se bojící? 3. My všichni víme, že Sparťané nejvíce zákonů poslouchají. 4. (Kdo) užitečné umí, ne (kdo) mnoho umí, jest moudrý. 5. Zloděj pravil Démosthenovi: „Já jsem nevěděl, že jest to tvé," načež tento[3]) odpověděl: „Ale,[4]) že to není tvé, věděl jsi." 6. Sparťan, (jenž) byl prodáván, pravil, otázán byv, co umí: „Svobodným býti."[5]) 7. Jsou dvě příležitosti mluviti,[6]) o tom, co[7]) určitě víš, a o tom, co říci třeba; neboť jediné o těchto věcech lépe jest mluviti než mlčeti. 8. Dobře vězte, že bohové mají zalíbení v malých obětech nábožných lidí, velikých obětí bezbožných však nepřijímají.

Jiná slovesa na -μι prvé třídy.

201.

Verba se znakem α § 120.

1. *Τὸ δίκαιον μέγα ὀνίνησι τοὺς ἀνθρώπους.* 2. *Θεμιστοκλῆς οὐδὲν ὤνητο οὔτε τῆς ναυμαχίας τῆς περὶ Σαλαμῖνα οὔτε τῆς πρεσβείας τῆς εἰς Σπάρτην.* 3. *Ἡ κακία ἐνέπλησε τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων λύπης καὶ μεταμελείας.* 4. *Οἱ Πέρσαι ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολέμῳ πολλὰ τῶν θεῶν ἱερὰ ἐνέπρησαν.* 5. *Οἱ Πλαταιεῖς φασι μόνοι τῶν Βοιωτῶν οὐ μηδίσαι καὶ ἐπὶ τούτῳ μάλιστα ἀγάλλονται.* 6. *Ἡρόδοτός φησιν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι νεκρόν τινα μέλλοντες ταριχεύσειν καθήραντες τὰ ἐντὸς ἐμπιμπλᾶσι παντοίων θυμιαμάτων.* 7. *Ἀγησίλαος τοῦ μιμουμένου τὴν τῆς ἀηδόνος φωνὴν ἀκοῦσαι παρακαλούμενος παρῃτήσατο φήσας· „Αὐτῆς ἀηδόνος ἀκήκοα πολλάκις“.* 8. *Εἴ τις μὴ κατὰ καιρὸν τοῖς ἀναγκαίοις χρῷτο, οὐκ ἂν εἰκότως φαίης τὸ λεγόμενον· „Ἐν θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβει“;*

202.

1. (Když) Théseus Oidipa z Théb vyobcovaného přijal, pravil (mu) tento: „Na zdar ti,[1]) ó Thésee, pro tvou lidomilnost a zbožnost!“ 2. Velice bys své vlasti prospíval, kdybys občany ku ctnosti povzbuzoval. 3. Po válkách perských byli Athéňané naplněni větším sebevědomím a doufali, že nad celým Řeckem vládnouti budou. 4. V[2]) devadesáté druhé olympiadě zapálil se chrám Athénin ve Fokaii, (an) do něho blesk udeřil.[3]) 5. Co tvrdíš? Myslíš-li opravdu, (že) ve zvířatech jest síla věštecká? 6. Jsem přesvědčen, (že) ženy i mužové mají stejnou vlohu přirozenou, ať k tomu přisvědčíš[5]) anebo nepřisvědčíš. 7. (Když) Apollodóros pravil: „Sókrate, to nejtíže nesu, že tě vidím[6]) neprávem na smrt jíti!“ Sókratés prý pousmáv se pravil:[7]) „Chtěl bys,[8]) přemilý Apollodóre, raději mne viděti právem než neprávem na smrt jíti?“ 8. Alexandros jsa ještě chlapcem netěšil se (z toho), (když) Filip mnoho šťastně konal, nýbrž pravil chlapcům spolu s ním vychovávaným: „Mně pak[9]) otec nic nezanechá.“ (Když) však chlapci pravili:[10]) „Vždyť[11]) tobě toho dobývá,“ pravil: „Co pak[12]) (mi) prospívá, budu-li × mnoho míti, ale nic nevykonám?“ +

203.

1. *Αἱ χάριτες ἀμείβειν τὰς τῶν πονηρῶν γνώμας οὐ δύνανται.* 2. *Οὐδὲν συμφέρει τοῖς ἀνθρώποις τὸ πλουτεῖν, ἐὰν μὴ ἐπίστωνται χρῆσθαι τῷ πλούτῳ.* 3. *Μεγάλην παιδείαν νόμιζε, δι' ἧς δυνήσει φέρειν ἀπαιδευσίαν.* 4. *Τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης ἐπίστω γενναίως φέρειν.* 5. *Τὸ χρυσόμαλλον ἐν Κόλχοις ἦν ἐν τῷ Ἄρεως ἄλσει κρεμάμενον[1]) ἐκ δρυός, ἐφρουρεῖτο δὲ ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.* 6. *Οἱ Αἰγινῆται πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων ἐδυνήθησαν*

μέγιστα ἐν τοῖς Ἕλλησι· δύναμιν ναυτικὴν γὰρ μεγίστην εἶχον ἐν τῇ Ἑλλάδι. 7. *Λάκαινα πωλουμένη πρὸς τὸν ἐρωτῶντα „Τί ἐπίστασαι“ ἔφη· „Εὖ οἰκεῖν οἶκον“.* 8. *Χρήματα ἔστι*[2]) *κτήσασθαι, δόξαν δὲ χρημάτων*[3]) *οὐ ῥᾴδιον πρίασθαι.*

204.

1. Nemají-li se chudými nazývati,[1]) (kdo) neuměji bohatství užívati? 2. Lež nemůžeš učiniti pravdou.[2]) 3. Jsi-(li) šťasten, buď skromný, abys mohl též neštěstí snáze snášeti. 4. (Když) Antipatros od Fókióna žádal, (aby) něco nespravedlivého učinil, pravil tento:[3]) „Ty (přec) nemůžeš, Antipatře, Fókióna míti zároveň přítelem a lichotníkem!“[4]) 5. Ó bláhovče, ctnosti bys za peníze nekoupil! 6. Kroisos prý Solónovi velice[5]) se divil. 7. Agésiláos uměl ve štěstí[6]) míru zachovávati, v tísních však dovedl[7]) býti neohroženým. 8. Kdo se statečnosti Athéňanů nepodiví, kteří k radě[8]) Themistokleově své město Peršanům v šanc vydali a vstoupivše[9]) na lodi, odvážili se za[10]) svobodu zápasiti?

205.

Kmeny na souhlásky a na ι § 121.

1. *Ἀγησίλαος περὶ ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθείς, ποτέρα βελτίων εἴη, „Οὐδὲν ἀνδρείας“ ἔφη „χρήζομεν, ἐὰν πάντες ὦμεν δίκαιοι“.* 2. *Σοφοκλῆς φησιν, ὅτι ἡμεῖς, ὅσοιπερ ζῶμεν, οὐδὲν ἄλλο ἐσμὲν πλὴν εἴδωλα ἢ κούφη σκιά.* 3. *Μὴ λέγε, τίς ἦσθα πρότερον, ἀλλὰ νῦν τίς εἶ.* 4. *Ἐὰν ᾖς φιλομαθής, ἕσει πολυμαθής.* 5. *Εὐτυχῶν μὴ ἴσθι ὑπερήφανος.* 6. *Ἐν Ἅιδου κάθηνται δικασταὶ δύο, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς, τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς κρινοῦντες.* 7. *Λοχαγὸς δ Σπαρτιάτης ἀπαγγείλαντός τινος αὐτῷ, ὅτι τῶν υἱῶν τεθνήκοι ὁ ἕτερος ἐν μάχῃ, „Πάλαι ᾔδη“ ἔφη, „ὅτι ἀποθανεῖν*[1]) *αὐτὸν χρείη“.* 8. *Τὸ μηδὲν*[2]) *ἁμαρτάνειν ἔξω τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κεῖται.* 9. *Δημήτηρ μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν περιᾴει Περσεφόνην τὴν θυγατέρα ὑφ᾽ Ἅιδου ἁρπασθεῖσαν ζητοῦσα.* 10. *Ἡ θαλαττία χελώνη ἐξιοῦσα ἐκ τῆς θαλάττης πόαν νέμεται.*

206.

1. Lakónka, jsouc prodávána, komusi tázajícímu se, zda bude hodná,[1]) když[×] ji koupí[+], odvětila: „I když[×] mne nekoupíš.“ 2. Odysseus pravil Thersitovi ve shromáždění křičícímu[2]) a hřmotícímu: „Seď tiše a poslouchej řeči jiných, kteří lepší jsou tebe!“ 3. Kroisos pochovav syna svého Atya, seděl po dvě léta v hlubokém[3]) žalu, zpomínaje statečnosti zemřelého. 4. Vše věděti leží (asi)[4]) mimo povahu lidskou. 5. Pod Olympem ležela města Methóné a Pydna. 6. Tomu, (jenž) opustí[+] v bitvě šik, budiž trest smrti uložen.[5]) 7. Krokodilové vycházejí[6]) za dne z vody na[7]) zemi. 8. Praví se, (že) Diogenés se[8]) svítilnou za dne obcházeje, lidí

hledal. 9. Nejsou-li tvé ruce čisty, vyjdi z chrámu! 10. Tehdáž měl[9]) jsi mluviti, když čas[10]) byl; nyní však mlč!

207.

Silné aoristy bezesponové § 122.

1. Ἀλέξανδρος ὑπερβὰς τὸν Τάναϊν τοὺς Σκύθας ἐνίκησε μεγάλῃ ἱππομαχίᾳ. 2. Δημοσθένης συνεβούλευσε τοῖς Ἀθηναίοις μὴ ξένους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκπέμψαι, ἀλλ' αὐτοὺς εἰς τὰς ναῦς ἐμβῆναι. 3. Κατὰ τὸν λοιμὸν τὸν μέγαν ἐν Ἀθήναις πολλοὶ νοσήσαντες ὑπὸ πυρετοῦ[1]) ἔδρασαν εἰς φρέατα καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἐκαλινδοῦντο τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. 4. Δεκάτῳ ἔτει τῆς πολιορκίας Ἴλιον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἑάλω. 5. Σιμωνίδης ἐρωτηθείς, πόσον χρόνον βιῴη, „Χρόνον" ἔφη „ὀλίγον, ἔτη δὲ πολλά". 6. Οἱ παλαιοὶ βαρυτάτην πασῶν κολάσεων ἡγήσαντο ταύτην εἶναι, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ καταβιῶναι. 7. Ὀργιζόμενος ἄνθρωπος οὐκ ἂν εὖ γνοίη. 8. Ἐν Δελφοῖς ἦν γεγραμμένα πρὸς τῷ ἱερῷ τὸ Γνῶθι σαυτὸν καὶ τὸ Μηδὲν ἄγαν. 9. Ἀλέξανδρος τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν κάνδυν ἐνέδυ καὶ τιάραν ὀρθὴν ἐπέθετο. 10. Κῦρος ἔφυ κράτιστος καὶ κάλλιστος τῶν ἐν Πέρσαις νεανιῶν.

208.

1. Překročí-li[×] kdo (pravou) míru, jak by neměl upadati ve mnohé zlo? 2. (Když) Sókrata přátelé jeho vyzývali, (aby) z vězení prchl,[+] pravil: „Já nechci, jako ničemný otrok svému pánu, tak zákonům utéci." 3. Agamemnón slíbil své manželce Klytaimnéstře, bude-li[1]) Troia dobyta, že dá jí zvěst oznamovacími ohni. 4. Antigona pravila své sestře Isméně, (jež) jí zrazovala přestoupiti[+] provolání[2]) Kreontovo: „Já svého bratra pochovám; neboť nechci[3]) za zrádkyni[4]) svých usvědčena býti. 5. Simónidés žil devadesáte let. 6. Alexandros zemřel v Babylóně, třicet dvě léta byv živ. 7. Není snadno vždy správně usouditi.[5]) 8. Odpusťte (těm, kteří) křivdu vám učinili. 9. Lakedaimoňané rozkázali vyslancům argejským vzdáliti[+] se ze Sparty před slunce západem.[+6]) 10. Služebník[7]) jedenácti(pánů) pravil Sókratovi: „Slunce zapadlo, musíš tedy jed[8]) píti." 11. Athéňané tvrdili, (že) u nich první réva v dědině Ikarii vzrostla, (když ji) Dionýsos (tam) zasadil.

Druhá třída § 123.

209.

1. Ὁ χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσι μόνος. 2. Τὴν εὔνοιαν ἐνδείκνυτε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον τοῖς ἔργοις ἢ τοῖς λόγοις. 3. Πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι ὁ νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὀμνύναι ὁμονοήσειν καὶ πανταχοῦ ὀμνύασι τὸν ὅρκον τοῦτον. 4. Ὅστις ὀμνύντι μηδὲν πείθεται, αὐτὸς ἐπιορκεῖν ῥᾳδίως ἐπίσταται. 5. Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται. 6. Αἱ μέλιτται τύπτουσαι ἀπόλλυνται διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὸ κέντρον ἄνευ τῶν ἐντέρων ἐξαιρεῖσθαι.

7. *Διογένης λόγον τινὰ διεξῄει περὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας καί, ὡς ἐπῄνουν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, „Κάκιστ᾽ ἀπόλλυσθε“* [1]) *ἔφη „τοῖς ἔργοις μοι ἀντιλέγοντες“.*

210.

1. Olejem ne(můžeš) ohně hasiti. 2. Hellénové míchali víno s vodou. 3. Pýthagoras zakázal svým žákům skrze bohy [1]) přísahati. 4. Sláva ctnosti, ani když × kdo zemře, ne(může) hynouti. 5. Agésiláos osvědčoval [2]) svou udatnosť spíše s [3]) moudrou rozvahou než s odvahou. 6. Vystavuje-li × kdo vždy svou učenosť na odiv, budeš-li jej (pak) míti za moudrého muže? 7. Každému ve Spartě ku společným obědům vcházejícímu ukazuje nejstarší (muž) dvéře řka: „Skrze tyto žádné slovo nevychází.“

Slovesa druhé třídy se znakem samohláskovým § 124.

211.

1. *Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη.* 2. *Παρὰ τοῖς Μοσσυνοίκοις οἶνος ηὑρίσκετο, ὃς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετο, κραθεὶς δὲ ἡδύς.* 3. *Διονυσίου κελεύσαντος ὑπὲρ τῆς Δαμοκλέους κεφαλῆς ξίφος ἐκ τριχὸς ἐκρεμάσθη.* 4. *Τὸ Ἀλεξάνδρου σῶμα ἐπὶ κλίνης χρυσῆς ἔκειτο πολλῶν πορφυρῶν ταπίδων καταπεπταμένων.* 5. *Οἱ πολέμιοι τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ καθ᾽ ἁρπαγήν.* 6. *Πυθαγόρας ὁ Σάμιος λευκὴν ἐσθῆτα ἠμφίεστο καὶ ἐφόρει στέφανον χρυσοῦν.* 7. *Καὶ τὰ ἡδιστα τῶν βρωμάτων, ἐάν τις προσφέρηται, πρὶν ἐπιθυμεῖν, ἀηδῆ φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέχει.* 8. *Ποτὸν μὲν ἔσβεσε τὴν τοῦ ποτοῦ ὄρεξιν καὶ τροφὴ τὴν τῆς τροφῆς ἐπιθυμίαν ἠκέσατο· τὴν δὲ φιλαργυρίαν οὐ σβέννυσιν ἀργύριον ἢ χρυσίον.* 9. *Εὖ φερομένης τῆς γεωργίας ἔῤῥωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἅπασαι.* 10. *Οἱ ἐν τῷ Ξέρξου στρατῷ Ἄραβες ζειρὰς ὑπεζωσμένοι ἦσαν, τόξα δὲ εἶχον μακρά.*

212.

1. V Thymbriu, městě fryžském, jest u [1]) silnice pramen, Midův zvaný. U něho prý totiž Midas Satyra lapil,[2]) (an) do něho víno lil.[3]) 2. Když Alexandros mudrcovi Anaxarchovi hroze pravil: „(Dám) tě oběsiti,“ pravil tento: „Pohroz + tím sprostému lidu; mně na tom nesejde, prách nivím-li nad zemí nebo pod [4]) zemí!“ 3. Achilleus ruce rozepjav modlil se (k) Thetidě: „Matko, pomsti + mne!“ 4. (Když) Achajové od Troie pluli,[5]) bouře se strhla [6]) (a) lodi rozptýlila. 5. Když došla [7]) zvěsť, (že) Filip je zavražděn,[8]) Démosthenés prý, (ač) jsa v zármutku, (že) mu nedávno dcera zemřela, oblekl bílý šat a veřejně se ukazuje bohům obětoval. 6. Jistá Lakónka uslyševši o svém synu, že se v [9]) cizině špatně chová, psala mu: „Špatná pověsť jest o tobě rozšířena; tuto rozptýliš aneb už nežij!“[10]) 7. (Když) se brány tvrze otevřely, vyšed Góbryas se [11]) svými ven, odevzdal sebe i

své jmění do rukou Kýrových. 8. Jiskru (lze) snadno uhasiti,+ ale ne plamene. 9. Zemře-li× král Lakedaimoňanů ve válce mimo (zemi), udělajíce obraz jeho, nesou[12]) jej na krásně[13]) pokrytých márách ku hrobu. 10. Démosthenés praví: Já přeji těm, (kteří) se osměluji Filipa ospravedlňovati, štěsti na cestu;[14]) neboť vím, že vše jen ku[15]) svému prospěchu učinil.“ 11. Dareiem Kodomannem[16]) vyhasl rod Achaimenovců.

Slovesa druhé třídy se kmenem souhláskovým § 124. d.

213.

1. Ἀνδρὸς νοῦν ὁ οἶνος ἔδειξεν. 2. Ῥαδάμανθυς διὰ τὴν δικαιοσύνην δικαστὴς ἀποδέδεικτα καθ' Ἅιδου καὶ διακρίνει τοὺς πονηροὺς καὶ εὐσεβεῖς. 3. Ἵππους πρῶτον ζεῦξαι Ἐριχθόνιον λέγουσιν οἱ Ἀθηναῖοι. 4. Ἐπεὶ τοῖς ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιάταις μαχομένοις τὰ δόρατα ἐτύγχανε κατεαγότα, τοῖς ξίφεσι διειργάσαντο τοὺς Πέρσας. 5. Οὔποτε πῦρ καὶ ὕδωρ συμμιγήσεται. 6. Δημοσθένης παραθαῤῥύνων τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγε· „Μὴ ὡς θεῷ νομίζετε Φιλίππῳ τὰ παρόντα πράγματα πεπηγέναι ἀθάνατα“. 7. Ἀλκαμένει καὶ Θεοπόμπῳ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῦσι χρησμὸς ὑπ' Ἀπόλλωνος ἐδόθη, ὅτι ἡ φιλοχρηματία ἀπολεῖ τὴν Σπάρτην. 8. Θεμιστοκλῆς ἐνόμιζεν, ὅτι, εἰ ἀποῤῥαγείη[1]) ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ τὸ Ἰωνικὸν φῦλον, ῥᾷον τῶν Περσῶν κρατήσοιεν οἱ Ἕλληνες. 9. Ἆρ' οὐκ ὁμιώμοκεν ὁ δικαστὴς δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους; 10. Τίτος ὁ αὐτοκράτωρ, εἰ παρείη ἡμέραν μὴ εὐεργετήσας μηδένα, πρὸς τοὺς φίλους ἔλεγε· „Ταύτην τὴν ἡμέραν ἀπολώλεκα“.

214.

1. Sofoklés byl s Perikleem od Athéňanů v samské válce jmenován velitelem. 2. Lidská povaha jest s čímsi božským smíšena. 3. Hellénové přísahali u Plataj, (že) chrámův od Peršanů pobořených znova nevystavějí. 4. Athéňané ztratili u[1]) Sicilie dvě stě a čtyřicet trojřadových lodí. 5. (Kdykoli) Římané válku vedli, byl chrám Janův otevřen. 6. (Když) Řekové v zemi Taochů[2]) pevnosti útokem dobývali, svalovali barbaři kameny a přeráželi některým nohy. 7. Druhové Odysseovi zahynuli na ostrově Thrinakrii pro svůj pych, (ježto) neušetřili skotu Héliovi zasvěceného. 8. Athéňané srazivše se s Peršany u Marathóna, obrátili nepřátely v krátké době na útěk. 9. Polyfémos odlomiv balvan skály od hory, mrštil[3]) jím po lodi Odysseově. 10. Sidóňané otevřevše brány, vzdali se Alexandrovi.

215.

Πρόβατον καὶ Κύων.

1 Φασίν, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῷα, τὴν οἶν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν·[1]) „Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἔριά σοι καὶ ἄρνας[2]) καὶ τυρὸν παρεχούσαις οὐδὲν δίδως, ὅ τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν,[3]) τῷ δὲ κυνί, ὃς

οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὗπερ αὐτὸς ἔχεις σίτου[4])". *Τὸν κύνα* 2
οὖν ἀκούσαντα εἰπεῖν· „Ναὶ μὰ Δία·[5]) *ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ καὶ*[6]) *ὑμᾶς αὐτὰς*
σῴζων, ὥστε μήθ' ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι μήθ' ὑτὸ λύκων ἁρπάζεσθαι,
ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε,
φοβούμεναι, μὴ ἀπόλησθε". *Οὕτω δὴ λέγεται καὶ τὰ πρόβατα συγχωρῆσαι* 3
τὸν κύνα προτιμᾶσθαι.

216.

Krkavec a liška.

Krkavec ukrad kus masa,[1]) seděl na stromě. Spatřivši jej liška, při- 1. 2
stoupila (blíže), chtějíc[2]) jej připraviti o maso. I[3]) chválila jej, že je 3
veliký a krásný a nejvíce zasluhuje nade ptáky kralovati a (že) by se mu
toho skutečně[4]) dostalo, kdyby měl hlas. Krkavec, aby dokázal, že má 4
též hlas, maso odhodiv, hlasitě krákal;[5]) liška však popadši maso, řekla:
„O krkavče, tyť[6]) máš všechno, jen rozumu nemáš!"

217.

Ἵππος καὶ Ἔλαφος.

Στησίχορος, ἑλομένων[1]) *στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῶν Ἱμεραίων Φάλαριν* 1
καὶ μελλόντων φυλακὴν διδόναι τοῦ σώματος, τἆλλα διαλεχθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
λόγον, ὡς ἵππος κατεῖχε λειμῶνα μόνος, ἐλθούσης[2]) *δ' ἐλάφου καὶ διαφθειρού-*
σης τὴν νομὴν βουλόμενος τιμωρήσασθαι τὴν ἔλαφον ἠρώτα τὸν ἄνθρωπον,
εἰ δύναιτ' ἂν μετ' αὐτοῦ κολάσαι τὴν ἔλαφον. *Ὁ δ' ἔφη, ἐὰν ὁ μὲν ἵππος* 2
λάβῃ χαλινόν, αὐτὸς δὲ ἀναβῇ ἐπ' αὐτὸν ἔχων ἀκόντια. *Συνομολογήσαντος* 3
δὲ τοῦ ἵππου καὶ ἀναβάντος τοῦ ἀνθρώπου ἀντὶ τοῦ τιμωρήσασθαι ἐκεῖνος
αὐτὸς ἐδούλευσεν ἤδη τῷ δεσπότῃ. *„Οὕτω καὶ ὑμεῖς" ἔφη „ὁρᾶτε, μὴ*[3]) *βου-* 4
λόμενοι τοὺς πολεμίους τιμωρήσασθαι ταὐτὸν πάθητε[4]) *τῷ ἵππῳ."*[5])

218.

Včela a Zeus.

Včela přišedši do domu bohů, Diovi darem plást medu přinesla. Tento 1. 2
raduje se z daru, slíbil jí dáti, zač koli požádá. Ona však pravila: „Dej[+] 3
mi žihadlo, abych, přiblíží-li[×] se kdo z lidí ménu úlu, by (mi) dílo mé
odňal, jej poranila." Diovi nelíbilo se toto přání, neboť miloval lidi; přece 4
však (je) vyplnil,[1]) ježto byl řekl, že (je) vyplní. I dal jí žihadlo, ale takové, 5
že pichnouc[+] žihadlo musí v ráně zanechati[2]) (a tak) zároveň zemříti.

219.

Σκύλακες δύο.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης βουλόμενος τοὺς πολίτας εἰς σωφρονεστέραν τοῦ 1
βίου τάξιν μετάγειν καὶ καλοὺς κἀγαθοὺς ἀπεργάζεσθαι, δύο σκύλακας ἀνέθρεψε,
τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς γενομένους[1]), *καὶ τὸν μὲν οἴκοι ἐάσας*

2 *συνείθισε λιχνείᾳ, τὸν δὲ ἐπαγόμενος ἤσκησε περὶ κυνηγεσίας. Ἔπειτα δ'*
ἀγαγὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔθηκε μὲν λιχνεύματά τινα ἐν λεκάναις, ἀφῆκε δὲ
3 *καὶ λαγών. Ὁρμήσαντος*[2]) *δ' ἑκατέρου ἐπὶ τὰ συνήθη καὶ θατέρου*[3]) *τὸν λαγὼν*
θηράσαντος εἶπεν· „Ὁρᾶτε, ὦ πολῖται, ὅτι ταὐτοῦ γένους [4]) *ὑπάρχοντες ἐν τῇ*
τοῦ βίου ἀγωγῇ παρὰ πολὺ διάφοροι ἀλλήλων ἀπέβησαν, καὶ ποιητικωτέρα
τυγχάνει οὖσα τῆς φύσεως ἡ πρὸς τὰ καλὰ ἄσκησις".

220.

Myš polní a myš městská.

1 Dvě myši, jedna polní, druhá městská, vešly spolu[1]) ve přátelství.
2 Nejprve polní myš pozvavši k jídlu myš městskou, předložila jí zrna ječná,
3 pšeničná a kořínky. Tato však opovrhši předloženými[2]) (jídly), pravila: „Ty
žiješ jako mravenec;[3]) já však mám roh Amaltheiin. Chceš-li tedy se mnou
4 jísti, všelikých pamlsků okusíš." Takto promluvivši, zavedla polní myš do
5 domu bohatého muže a předložila jí fíky, datle, med (a) sýr. (Když) však do
jídla se dávaly,[4]) otevřel kdosi dvéře; ony pak utekly se, plny jsouce strachu,[5])
6 do díry. (Jakmile) hlavy pozdvihly, přišed jiný přinutil je opět se ukryti.
7 Konečně řekla polní myš své přítelkyni: „S Bohem, já odejdu;[6]) neboť
bezpečné chudobě dávám daleko přednost před bohatstvím (spojeným) s ne-
bezpečenstvími."

Nepravidelná slovesa první hlavní konjugace.

1. Pátá třída (slovesa nosová).

a) Slovesa sesilněná prítvorkem *ν* § 126. a.

221.

1. *Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Μαραθῶνι νικήσαντες τοὺς Πέρσας τὸ ναυτικὸν τῶν*
πολεμίων ἐλπιζόντων ἐξ ἐπιδρομῆς Ἀθήνας αἱρήσειν ἔρθασαν[1]) *πλεύσαντες εἰς*
τὴν πόλιν. 2. *Καμβύσης ὤν*[2]) *εἰς τὸν Ἆπιν ὕβρισε μετ' ὀλίγον δίκην ἔτισεν.*
3. *Οἱ Ἀχαιοὶ ἐπὶ Τροίαν πλέοντες Φιλοκτήτην ὑπ' ὄφεως δηχθέντα ἐν Λήμνῳ*
τῇ νήσῳ ἐξέθεσαν. 4. *Τόμυρις, ἡ τῶν Μασσαγετῶν βασίλεια, τὴν κεφαλὴν*
Κύρου ἀποθανόντος ἀποτεμοῦσα εἰς ἀσκὸν ἐνέβαλε πλήρη αἵματος. 5. *Οὐκ*
ἂν κάμοιμι εὐεργετῶν τοὺς εὐεργετήσαντας. 6. *Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι Ἀρισταγόρας*
ὁ Μιλήτου τύραννος εἶχε πίνακα χαλκοῦν, ἐν ᾧ τῆς γῆς ἁπάσης περίοδος
ἐνετέτμητο καὶ ἡ θάλαττα πᾶσα καὶ οἱ ποταμοὶ πάντες.

222.

1. (Když) Kýros Mladší u Kúnax padl, byla (mu)[1]) hlava a pravá
ruka useknuta. 2. Zločinec za to, co[2]) spáchal, nejen zde (na zemi), nýbrž
i v podsvětí trest trpěti bude.[3]) 3. Dobrý muž bude jiné předstihovati ne
v křivdění, nýbrž v dobřečinění.[4]) 4. Umdlelému muži, jak Homér praví,

rozmnožuje víno sílu.[5]) 5. Hana poraňuje srdce silněji[6]) než tělo uštknutí hadí.[7]) 6. Rozumný muž neustane ani jsa starcem učiti se.[8])

223.

b) Slovesa sesilněná přítvorky *νι, νυ, νε, αν, ναν* § 126. b, c.

1. *Νηλεὺς ὁ Κόδρου ᾤκισε Μίλητον Κᾶρας ἐξελάσας καὶ Ἀέλεγας καὶ τοὺς ἄλλους βαρβάρους.* 2. *Κακοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει κακός.* 3. *Ξενοφῶν παραθαρρύνων τοὺς ὁπλίτας ἔλεγεν· „Ἆρ᾽ οὐκ ἂν ὑμεῖς ἐπὶ γῆς βεβηκότες ἀσφαλέστερον μάχοισθε πρὸς τοὺς Πέρσας ἐφ᾽ ἵπποων κρεμαμένους“; 4. Κρίτωνος πρὸς Σωκράτην ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὄντα λέγοντος, ὅτι ἀγγελίαν φέροι χαλεπήν, οὗτος „Τίνα ταύτην“;[1]) ἔφη· „ἢ[2]) τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με“; τοῦ δ᾽ ἀποκριναμένου. „Οὔ τοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλ᾽, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀφίξεται τήμερον“, „Ἀλλ, ὦ Κρίτων“, ἔφη, „τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω“. 5. *Τάνταλον ἐν Ἅιδου φεύγει τὸ ὕδωρ, ἐπειδὰν προσιόντα αἴσθηται αὐτόν.* 6. *Τῷ λόγῳ ἡγεμόνι ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασι χρώμενος οὐχ ἁμαρτήσει.* 7. *Φίλιππος αὐτὸς ἀπεφαίνετο διὰ χρυσίου μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὅπλων ηὐξηκέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν.*

224.

1. Lakedaimoňané vyslali Anchimolia, syna Asterova, s vojskem, aby Peisistratovce z Athén vypudil. 2. Lakedaimoňané obléhajíce Samos, zmocnili se útokem[1]) na hradby jedné věže, ale byli potom, (když) Polykratés sám na pomoc přispěl, zahnáni. 3. Jakýs Lakóňan řekl komusi, (jenž) byl trestán a volal: „Proti vůli pochybil jsem“:[2]) „Budiž tedy[3]) proti vůli trestán!“ 4. Ty jsi člověk; a chyba člověkem vládne.[4]) 5. Nezpozoroval-li jsi, že jest to božstvo, (které) tento tak veliký a překrásný[5]) svět utvořilo?[6]) 6. Vše, co činí člověk ve zlosti, (můžeš) za pochybené pokládati. 7. Démosthenés praví: „Vždyť všichni vidíte, že Filip nezmohl se svou statečností, nýbrž (tím, že) všechny klame[7]) a šálí.“

225.

1. *Ἆρ᾽ οὐ τοῖς ἀνοήτοις ἀπεχθήσονται μὲν οἱ ἀληθεύοντες, διὰ χάριτος δὲ ἔσονται οἱ κολακεύοντες;* 2. *Δράκοντος ἦν ὅδε ὁ νόμος· „Ὁ ἁρπαγῆς ἢ κλοπῆς δίκην ὀφλὼν θανάτῳ ζημιούσθω“.* 3. *Λαβὼν ἀπόδος καὶ λήψει πάλιν.* 4. *Σωκράτης ἄρχοντας οὐ τοὺς κλήρῳ λαχόντας εἶναι ἔλεγεν, ἀλλὰ τοὺς ἄρχειν ἐπισταμένους.* 5. *Σχολαστικὸς βουλόμενος περᾶσαι ποταμὸν ἀνῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον ἔφιππος· πυθομένου δέ τινος τὴν αἰτίαν ἔφη σπουδάζειν.* 6. *Ἄρχε πρῶτον μαθὼν ἄρχεσθαι.* 7. *Ἀρχῆς τετυχηκὼς ἴσθι ταύτης ἄξιος.* 8. *Δίκαια δράσας συμμάχου τεύξει θεοῦ.* 9. *Θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λεληθέναι.*

10. *Ἀνθρώπους μὲν ἴσως λήσεις ἄτοπόν τι ποιήσας,*
οὐ λήσεις δὲ θεοὺς οὐδὲ λογιζόμενος.

226.

1. Démosthenés pravil v jedné řeči: „To říci jsem si před se vzal, ne abych některým z vás se zalíbil,[+] nýbrž, poněvadž to pokládám (za povinnost) hodného občana, blahu vlasti dáti[1]) přednost před zavděčením se řeči.“[2]) 2. Onen jest mi nejvíce protivný, jenž jiné má na[3]) jazyku, jiné v srdci.[4]) 3. Tvrdí-li[×] kdo, (že) jest mistrem šermířským, a neumí-li dobře ani štítem ani kopím vládnouti,[5]) jak by si u všech posměch neutržil? 4. Dej a vezmi si něco! 5. Platón, (když) mu od kohosi bylo spíláno, pravil: „Zlořeč (si jen), ježto nenaučil jsi se dobrořečiti.“ 6. Vyslancům Samianů, (kteří) dlouhou řeč měli, odpověděli Sparťané: „První (část) jsme zapomněli, pozdějšímu jsme dobře neporozuměli, poněvadž jsme první (část) zapomněli.“[6]) 7. Filip rozšířil říši, kterou od svého otce převzal.[7]) 8. Leónidas a jeho tři sta (druhů) statečně a slavně[8]) za Helladu bojovavše, dosáhli[9]) slavného konce. 9. Neslyšel jsi, že Daidalos[10]) od Minóa pro svou umělost zadržován jsa, byl přinucen jemu otročiti? 10. (Kdo) rád[11]) neustále mluví, stane se nevědomky[12]) obtížným (těm, již) s ním obcují.

227.

Třída šestá (slovesa počínavá).

a) Beze zdvojky § 127.

1. *Ζῶσιν οἱ ἐλέφαντες ὥσπερ οἱ μακρόβιοι ἄνθρωποι, οἱ δὲ μάλιστα γηράσαντες ἔνη διακόσια.* 2. *Τῶν γονέων ἕνεκα ἀποθανεῖν καλόν.* 3. *Ἐπεὶ Ξέρξῃ ἤρεσεν, ἃ ἐπηγγείλατο Ἐφιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα ἔπεμψεν Ὑδάρνην καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς ἀθανάτους καλουμένους.* 4. *Κροῖσος ἁλοὺς ὑπὸ Κύρου ἐπὶ πυρὰν ἀνήχθη, ἵνα κατακαυθείη.*[1]) 5. *Εἰ παρὰ Σπαρτιάτῃ εὑρεθείη χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ἔζημιοῦτο.* 6. *Τὸ μὲν κάλλος ἡ χρόνος ἀνήλωσεν ἡ νόσος ἐμάρανεν, ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις συγγηράσκει.* 7. *Διόνυσος εὑρετὴς τοῦ οἴνου ἐγένετο καὶ τὴν τῆς ἀμπέλου φυτείαν ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους.*

228.

1. (Když) byl Babylón vydobyt, Kýros rozkázal Babylónanům všechny zbraně odevzdati a (dal) ohlásiti, kde v domě budou[1]) zbraně napadeny, že všichni (jeho) bydlitelé zemříti musí.[2]) 2. Na[3]) základní zdi Kapitolia bylo prý Tarquiniem Priskem čtyřicet tisíc liber stříbra vynaloženo. 3. Achilleus byl od kentaura Cheiróna ve hře na citeru vyučován. 4. Zdá mi se býti nesnadnějším nalézti[+] muže, (jenž) slušně[4]) snáší štěstí, než (toho, jenž) neštěstí (slušně snáší); neboť jedno plodí v nejvíce (lidech) zpupnost, druhé však opatrnost. 5. Slavný jest (výrok) Archimédův, (když) koupaje se, nesnadnou otázku o zlaté koruně Hierónově rozřešil: „Nalezl jsem (to).“ 6. Čas, nejlepší učitel, také tebe všemu naučí. 7. Namáháním a vytrvalostí[5]) vše, po čem bádáš,[6]) nalezneš.

229.

b) Se zdvojkou § 127. b.

1. *Χάριν λαβὼν μέμνησο καὶ δοὺς ἐπιλαθοῦ.* 2. *Ἐν συμφοραῖς φίλος ἀληθινὸς γνωσθήσεται.* 3. *Ἡδὺ σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.* 4. *Οἱ Καρδοῦχοι τοῖς τελευταίοις τῶν Ἑλλήνων ἐπιθέμενοι ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν.* 5. *Δημοσθένης ἔλεγε τοῖς Ἀθηναίοις· „Εἰ οἴεσθε Χαλκιδέας μὲν τὴν Ἑλλάδα σώσειν ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς*[1]*) δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε“.* 6. *Αἱ Μοῦσαι Θάμυριν ἐρίσαντα αὐταῖς περὶ σοφίας καὶ τῶν ὁμιάτων καὶ τῆς κιθαρῳδίας ἀπεστέρησαν.* 7. *Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς παισὶν ἐπεδείκνυσαν τοὺς εἵλωτας μεθυσθέντας εἰς ἀποτροπὴν τῆς πολυοινίας.* 8. *Ὁ λέων βεβρωκὼς πραότατός ἐστιν.*

230.

1. Sókratés zachránil u Potidaie poraněného Alkibiada. 2. Zda jsme nepoznali, že poslušnost jest velmi veliké dobro jak ve státě a vojště, tak ve vlastním domě? 3. Xenofón pravil vojínům: „Připomenu vám hrdinské činy vašich předků, abyste pochopili,+ jak vám přísluší býti statečnu.“[1]) 4. (Když) po bitvě u Koróneie okolo osmdesáti nepřátel do chrámu Athénina se uteklo, Agésiláos (ač) jsa poraněn, nezapomněl bohyně, nýbrž poručil nechati je odejíti, kam by chtěli. 5. Odysseus opil Polyféma a oslepil ho. 6. (Když) plukovníci Hellénů Istí Tissafernovou zajati byli, pravil Spartan Cheirisofos ve shromáždění: „Zlý[2]) jest nynější stav, poněvadž[3]) jsme zbaveni takovýchto plukovníků, přece však, myslím, nesmíme na mysli klesati, mužové!“ 7. Aegyptané balsamují mrtvoly,[4]) aby ležice v hrobě, nebyly od červů sežrány.+ 8. Lakedaimoňané uznali,[5]) (že) smlouvy od Athéňanů byly zrušeny; přece však poslavše do Delf, boha se otázali, bylo-li by jim lépe, (kdyby) válku vedli.

Třída sedmá (slovesa opsilonová) § 128.

231.

1. *Ἡρακλῆς Ἥρᾳ διαλλαγεὶς τὴν ἐκείνης θυγατέρα Ἥβην ἔγημεν.* 2. *Τιριβάζου, τοῦ τῆς Ἀρμενίας ὑπάρχου, δι' ἑρμηνέως λέγοντος, ὅτι βούλοιτο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων, ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς ἀκοῦσαι.* 3. *Δίκαιοι ὄντες πῶς οὐ τὰ ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα;* 4. *Ἀλέξανδρος τῶν φίλων τινὰς αἰσθόμενος ἐν τῷ κυβεύειν οὐ παίζοντας*[1]*) ἀχθεσθεὶς ἐζημίωσεν.* 5. *Φίλιππος ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατὴρ κριτὴς γενόμενος δυοῖν πονηροῖν ἐκέλευσε τὸν μὲν φεύγειν ἐκ Μακεδονίας, τὸν δὲ ἕτερον διώκειν.* 6. *Ὦ πῶς πονηρόν ἐστιν ἀνθρώπου ἡ φύσις τὸ σύνολον· οὐ γὰρ ἄν ποτ' ἐδεήθη νόμου.* 7. *Τίς οὕτω δυστυχής, ὅστις*[2]*) τὴν πατρίδα τοῦ ἰδίου κέρδους ἕνεκα προέσθαι βουλήσεται;* 8. *Ὦ μάταιοι, τί ἀμιλλᾶσθε περὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν καὶ κτήσεων, ἅπερ ἅπαντα καταλιπόντας ἡμᾶς δεήσει ἕνα ὀβολὸν ἔχοντας ἥκειν παρ' Ἅιδου;*

9. *Πῶρος δ τῶν Ἰνδῶν βασιλεύς, ἐπεὶ ἁλοὺς ἐν τῇ μάχῃ προσήχθη πρὸς Ἀλέξανδρον, τούτου ἐρομένου· „Πῶς σοι χρήσομαι"; ἀπεκρίνατο· „Βασιλικῶς". 10. Ἐπεὶ Ζεὺς ἀφανίσαι τὸ σιδηροῦν γένος ἠθέλησε, δεινῷ ὑετῷ τὴν γῆν ἅπασαν κατέκλυσεν.*

232.

1. Deera Kyaxarova provdala se za Kýra. 2. Po bitvě u Salamíny pravil Mardonios Xerxovi: „Uzdálo-li se ti[1]) (zde) nezůstati,[2]) táhni zpět do Asie, já však Helladu tobě prodrobím."[3]) 3. Peloponnésané co nejrychleji připluvše k Rhiu, zahnali některé lodi Athéňanův, obkličivše je, ku břehu, mužstvo pak, kolik[4]) se ho plováním nezachránilo,[5]) porubali. 4. Vyvrátíš-li× mne, nebudu se na tebe mrzeti, uýbrž (spíše k tobě) vděčnosť chovati. 5. (Když) Héfaistión zemřel, Alexandros chtěl jej učiniti bohem. 5. Zdaž nepodá bláhovec více otázek, než[6]) by moudrý muž zodpovídal? 7. Athéňané pravili, že (jakkoli) za starodávna mnoho stěhováni v Řecku se událo,[7]) oni samotni ve své zemi zůstali.* 8. Alexandros zemřel v Babylóně, jsa třicet tři léta stár.[8]) 9. Kdo zákony přestoupiv, dělal by si naději, (že) unikne trestu? 10. Lakedaimoňané uslyševše, že Mardonios Athéňany sobě získati se snaží, poslali vyslance Athéňanů prosit, aby návrhů barbarů nepřijímali.

233.

1. *Τοῖς βασιλέως κήρυξι μετὰ τὴν ἐν Κυνάξοις μάχην κελεύουσι τὰ ὅπλα παραδοῦναι ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες· „Τὰ ὅπλα οὐ παραδώσομεν, ἀλλὰ σὺν τούτοις περὶ τῆς σωτηρίας καὶ ἐλευθερίας μαχούμεθα". 2. Ἕκτωρ εἶπε πρὸς Ἀνδρομάχην· „Εἰς τὸν οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε, ἱστόν τε καὶ ἠλακάτην· ὁ δὲ πόλεμος τοῖς ἀνδράσι μελήσει, οἳ ἐν Ἰλίῳ γεγόνασιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα".[1]) 3. Ἆρ' οὐκ ἀγασόμεθα τὸν ἄνδρα, ὅστις σὺν θεῷ εὖ καὶ δικαίως ἐπιμελήσεται τῆς πόλεως; 4. Λεωτυχίδης ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς τῷ ἐρομένῳ, πῶς ἄν τις μάλιστα διαφυλάττοι τὰ παρόντα τῶν ἀγαθῶν, οὐδὲν μελλήσας ἀπεκρίνατο· „Εἰ μὴ πάντα τῇ τύχῃ πιστεύοι". 5. Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ φησί· „Τὴν εὔνοιαν, ἣν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πράξει φυλάττειν δεῖ τὸν ἀγαθὸν πολίτην, παρ' ἐμοὶ μεμενηκῖαν ἁπλῶς εὑρήσετε". 6. Ὤφελες, ὦ τυφλὲ Πλοῦτε, μήτ' ἐν γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ μήτ' ἐν οὐρανῷ φανῆναι. 7. Ξέρξης ἀκούσας, ἃ ἐπηγγείλατο Μαρδόνιος, ἐχάρη καὶ ἀποκρινεῖσθαι ἔφη βουλευσάμενος, πότερον παραμενεῖ ἢ ἀπελᾷ εἰς τὴν Ἀσίαν.*

234.

1. Gryllos, syn Xenofóntův, padl u Mantineie, udatně bojovav. 2. Budeš-li× jen to za své pokládati,[1]) co (skutečně) tvého* jest, pak dokonáš svůj život v pokoji. 3. Poklady od obyvatelů sardských* vydané byly od Kýra mezi jeho bojovníky rozděleny. 4. Jezdci perští v jízdě o závod snadno překonali své spojence; neboť velice[2]) dbali umění jezdeckého.

5. Naděje podobá[3]) se snu, a jak k tobě přiletěla, tak také odletí.[4]) 6. Zdaž lehkomyslnému zlato jako voda skrze prsty neproteče?[5]) 7. Jestliže[×] někdo svou vlast nejen ve válce zachrání,[+] nýbrž i v míru (jí) každým způsobem prospěje, zdaž mu (pak) spoluobčané nebudou dvojím díkem povinni? 8. Oktavia, sestra Augustova a manželka Antoniova, pečovala o děti, jež tento od[6]) Kleopatry měl, vychovávajíc je s vlastními.

Osmá třída (slovesa vícekmenná).

a) Různé kmeny § 129. a.

235.

1. *Ἀρχύταν εἵλοντο ἑξάκις στρατηγὸν οἱ Ταραντῖνοι.* 2. *Βουλευόμενος τὰ παρεληλυθότα παραδείγματα ποιοῦ τῶν μελλόντων.* 3. *Κηφισόδωρος ἔλεγεν, ὅτι οὐδεὶς οὐσίαν, ἣν αὐτὸς ἐκτήσατο, κατέφαγεν, ἣν δὲ παρ᾽ ἄλλου παρέλαβεν.* 4. *Σόλωνός ἐστιν ὅδε ὁ νόμος· „Ὃ τὰ πατρῷα κατεδηδοκὼς ἄτιμος ἔστω“.* 5. *Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος ὑπ᾽ οὐδενὸς οὔτε γελῶν ὤφθη οὔτε δακρύων.* 6. *Γάϊος Καῖσαρ Φαρνάκην νικήσας τὸν Ποντικὸν ἐξ ἐφόδου*[1]) *πρὸς τοὺς φίλους ἔγραψεν· „Ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα“.* 7. *Ἀλέξανδρος παρακαλούμενος ὑπὸ πατρὸς δραμεῖν Ὀλυμπίασι στάδιον „Εἴ γε“*[2]) *ἔφη „βασιλέας ἔξω ἀνταγωνιστάς“.*

8. *Τὸ ῥόδον ἀκμάζει βαιὸν χρόνον· ἂν δὲ παρέλθῃ,*[3])
ζητῶν εὑρήσεις οὐ ῥόδον, ἀλλὰ βάτον.

236.

1. (Když) Sulla Athén dobyl, bylo tak veliké množství občanů povražděno, že tržiště a Keramcikos uvnitř Dipyla krví zaplaveny byly. 2. Když se tlachal jistého mudrce tázal, kde ho zítra uvidí, odpověděl tento: „Kde tebe neuvidím.“ 3. Kdo, poprosí-(li) (ho) chudák (o dar), přebehne a nesmiluje se? 4. Boha nikdy nikdo neviděl, ale že jest, všichni cítili. 5. Střez se břichopásků, neboť pohltí tvůj statek jako krkavci mrchu.[1]) 6. (Když) Xerxes od Leónidy zbraně žádal, odpověděl tento: „Přijď[+] a vezmi[+] si (je)!“ 7. (Kdo) se sám prodal,[2]) aby[3]) jiným otročil, ten i svobodu své vlasti prodá. 8. Diogenés na[4]) Aiginu se plavě, od loupežníků (mořských) chycen byl (a) na[5]) Krétě Xeniadovi prodán.

237.

1. *Τὸ στενόν, ἔνθα ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ κριοῦ Ἕλλη κατηνέχθη, Ἑλλήσποντος ἀπ᾽ αὐτῆς ἐκλήθη.* 2. *Θεόπομπος ὁ ἱστοριογράφος λέγει, ὅτι ἡ Εὐρώπη οὐκ ἐνήνοχεν ἄνδρα μείζω Φιλίππου, τοῦ Ἀλεξάνδρου πατρός.* 3. *Οἱ ποιηταὶ τοιούτους λόγους περὶ τῶν θεῶν εἰρήκασιν, οἵους οὐδεὶς ἂν περὶ τῶν ἐχθρῶν εἰπεῖν τολμήσειεν.* 4. *Κάλλιστα τοῦτο εἰρήσεται, ὅτι τὸ μὲν ἀγαθὸν ὠφέλιμόν ἐστι, τὸ δὲ κακὸν βλαβερόν.* 5. *Οὐκ ἔστιν ἄκουσμα ἡδιον ἢ ῥηθεὶς πατρὸς λόγος πρὸς υἱὸν περιέχων ἐγκώμιον.* 6. *Ὅτε Λεωνίδας εἰς Θερμο-*

πύλας ἦει, τοὺς Θηβαίους παρεκάλεσεν εἰς τὸν πόλεμον, εἰδέναι βουλόμενος, εἴτε πέμψουσι δύναμιν εἴτε καὶ ἀπεροῦσιν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τὴν τῶν Ἑλλήνων συμμαχίαν. 7. Οἱ Ἕλληνες τρεψάμενοι ἐν τῇ Βιθυνίᾳ τὸν Φαρναβάζου στρατόν, ἰδόντες, ὅτι τὸ τῶν πολεμίων ἱππικὸν ἔτι συνεστηκὸς εἴη, ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δὲ ἐδόκει καὶ ἐπὶ τούτους ἰτέον εἶναι.

238.

1. Periklés smrť svých synů velmi mužně snesl. 2. Pohlednouce na zlý osud jiných, snáze svůj snášeti budeme. 3. (Když) Peršané k Delfům postupujíce již blízko byli, stal se veliký zázrak; viděl totiž věštec Akératos, (ana) posvátná zbraň, které nikomu dovoleno nebylo se dotýkati, z chrámu vynesena byla a před ním ležela. 4. Krásné slovo[1]) (lze) právem i dvakrát i třikrát říci.[+2]) 5. Když se druhdy kdosi zlobil, že někdo, jehož pozdravil, mu nepoděkoval,[3]) Sókratés pravil: „Toť přec je směšno, když,[4]) potkal-li bys člověka zpotvořeného těla,[5]) bys se nezlobil; nyní však, (když) jsi připadl na člověka svěřepého ducha,[6]) tě to hněte?“[7]) 6. Astyagés chtěje Kýrovi vděk učiniti, velikou honbu vystrojil a zapověděl, (by) nikdo[8]) z přítomných nestřílel, až by se Kýros lovu nabažil.

239.

b) Různé tvary téhož kmene § 128. b.

1. *Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας καὶ δουλουμένους ἤδη τὴν Εὐρώπην ἔσχον οἱ τῆς Ἀττικῆς ἔκγονοι.* 2. *Εὔβοια ἡ νῆσος ἀπὸ τοῦ τῶν βοῶν πλήθους, ὃ ἐκεῖ ἐτρέφετο, τὸ ὄνομα ἔσχηκεν.* 3. *Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν τῆς Λαομέδοντος ὕβρεως πειρᾶσθαι βουλόμενοι, εἰκασθέντες ἀνθρώποις ὑπέσχοντο ἐπὶ μισθῷ τειχιεῖν τὸ Πέργαμον.* 4. *Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἔφη μᾶλλον βούλεσθαι εὐεργετήσας μὴ κομίσασθαι χάριν ἢ μὴ ὑποσχεῖν κόλασιν ἀδικήσας.* 5. *Ὅτε Πλάτων παῖς ἔτι νήπιος ὢν ἐκάθευδεν[1]) ἐν τῷ Ὑμηττῷ, μέλιττα ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ ἐκαθίσαντο καὶ ὑπῆδον τὴν τοῦ Πλάτωνος εὐγλωττίαν μαντευόμεναι.* 6. *Φίλιππος ἀγανακτούντων τῶν φίλων, ὅτι συρίττουσιν αὐτὸν ἐν Ὀλυμπίοις εὖ πεπονθότες οἱ Πελοποννήσιοι, „Τί οὖν“ ἔφη, „ἐὰν κακῶς πάθωσιν“;* 7. *Θηραμένης ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν τριάκοντα τὸ κώνειον πιεῖν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.* 8. *Παροιμία ἐστί· „καπνὸν φεύγων εἰς τὸ πῦρ ἐνέπεσες.“* 9. *Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.*

10. *Καὶ σώφρων ἥμαρτε καὶ ἄφρονι πολλάκι[2]) δόξα*
ἕσπετο καὶ τιμῆς τις κακὸς ὢν ἔλαχεν.

240.

1. (Když) Kýros u Kúnax padl, přislíbil Klearchos Ariaiovi, podřízenému vůdci Kýrovu, (že) jej na královský trůn usadí. 2. Nepřátelům nedůvěřuje, nikdy škody neutrpíš. 3. Démosthenés praví: „Bychom Thébanům

sebe[1]) větších blbců nadávali,[2]) to přece pochopí, povstane-li× jim válka s vámi, že sami všechna zla (z toho) míti budou, jiný však sedě na (prospěch) (tu) čihati bude.“[3]) 4. Kýros vida v bitvě svého bratra Artaxerxa, nesnesl[4]) (toho), nýbrž vyřítil se ihned na něho. 5. (Když) Thalés z Miléta upřeně na hvězdy na nebi hleděl, avšak o kameny na cestě klopýtal, pravila mu jistá žena: „Upadneš, budeš-(li) jen hvězdy pozorovati,+ kamenů však na zemi nedbati.“+ 6. (Když) jistý vojín Pelopidovi pravil: „Upadli jsme mezi nepřátely,“ řekl on: „Proč (pak) my spíše mezi ony, nežli oni mezi nás?“ 7. (Když) jakýs labužník s lodí mořem byl pohleen, pravil kdosi: „Ty jsi mnoho ryb pohltil; nyní pohlti tebe ryby.“ 8. Zeus hodil na Tyfóna vrch Aetnu na Sicilii. 9. Athéňané učinivše útok na Epipoly, byli přinuceni utéci a mnozí zahynuli, se srázů dolů se vrhnuvše. 10. Nic neprospívá, praviš-li nyní: „Chci (to) uvažovati;“[6]) neboť dříve musí se uvážiti,+ a je[7])-li čas k činu,[8]) již míti uváženo.

241.

Περὶ Κύρου τοῦ νεωτέρου.

Κῦρος λέγεται Λυσάνδρῳ, ὅτε ἦλθεν ἄγων αὐτῷ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων δῶρα, ἄλλα τε φιλοφρονεῖσθαι, ὡς αὐτὸς ἔφη ὁ Λύσανδρος ξένῳ ποτέ τινι ἐν Μεγάροις διηγούμενος, καὶ τὸν ἐν Σάρδεσι παράδεισον ἐπιδεικνύναι αὐτὸν ἔφη.[1]) *Ἐπεὶ δὲ ἐθαύμαζεν αὐτὸν*[2]) *ὁ Λύσανδρος, ὡς καλὰ μὲν τὰ δένδρα εἴη, δι᾽ ἴσου δὲ πεφυτευμένα, ὀρθοὶ δὲ οἱ στίχοι τῶν δένδρων, εὐγώνια δὲ πάντα καλῶς εἴη, ὀσμαὶ δὲ πολλαὶ καὶ ἡδεῖαι συμπαρομαρτοῖεν αὐτοῖς περιπατοῦσιν,*[3]) *εἶπεν· „Ἀλλ᾽ ἐγώ τοι, ὦ Κῦρε, πάντα μὲν ταῦτα θαυμάζω ἐπὶ τῷ κάλλει, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἄγαμαι τοῦ καταμετρήσαντός*[4]) *σοι καὶ διατάξαντος ἕκαστα τούτων.“ Ἀκούσαντα δὲ ταῦτα τὸν Κῦρον ἡσθῆναί τε καὶ εἰπεῖν·*[5]) *„Ταῦτα τοίνυν, ὦ Λύσανδρε, ἐγὼ πάντα καὶ διεμέτρησα καὶ διέταξα, ἔστι δ᾽ αὐτῶν“,*[6]) *φάναι, „ἃ καὶ ἐφύτευσα αὐτός“. Καὶ ὁ Λύσανδρος ἔφη, ἀποβλέψας εἰς αὐτὸν καὶ ἰδὼν τῶν τε ἱματίων τὸ κάλλος, ὧν*[7]) *εἶχε, καὶ τῆς ὀσμῆς*[8]) *αἰσθόμενος καὶ τῶν στρεπτῶν καὶ τῶν ψελίων καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου, οὗ εἶχεν, εἰπεῖν· „Τί λέγεις, ὦ Κῦρε; ἦ γὰρ σὺ*[9]) *ταῖς σαῖς χερσὶ τούτων τι ἐφύτευσας“; Καὶ τὸν Κῦρον ἀποκρίνασθαι· „Θαυμάζεις τοῦτο, ὦ Λύσανδρε; ὄμνυμί σοι τὸν Μίθρην, ὅταν περ ὑγιαίνω, μηπώποτε δειπνῆσαι, πρὶν ἱδρῶσαι*[10]) *ἢ τῶν πολεμικῶν τι ἢ τῶν γεωργικῶν ἔργων μελετῶν, ἢ ἀεὶ ἔν γέ τι φιλοτιμούμενος“. Καὶ αὐτὸς μέντοι ἔφη ὁ Λύσανδρος ἀκούσας ταῦτα δεξιώσασθαί τε αὐτὸν καὶ εἰπεῖν· „Δικαίως μοι δοκεῖς, ὦ Κῦρε, εὐδαίμων εἶναι· ἀγαθὸς γὰρ ὢν ἀνὴρ εὐδαιμονεῖς“.*

242.

Ὅτι πλείστου ἀξιόν ἐστιν ἡ τάξις.

Ἔστιν οὐδὲν οὕτως οὔτ᾽ εὔχρηστον οὔτε καλὸν ἀνθρώποις ὡς τάξις. Καὶ γὰρ χορὸς ἐξ ἀνθρώπων συγκείμενός ἐστιν· ἀλλ᾽ ὅταν μὲν ποιῶσιν, ὅ τι

ἂν τύχῃ[1]) ἕκαστος, ταραχή τις φαίνεται καὶ θεᾶσθαι ἀτερπές,[2]) ὅταν δὲ τεταγμένως ποιῶσι καὶ φθέγγωνται, ἅμα οἱ αὐτοὶ οὗτοι καὶ ἀξιοθέατοι δοκοῦσιν
3 εἶναι καὶ ἀξιάκουστοι. Καὶ στρατιά γε ἄτακτος μὲν οὖσα ταραχωδέστατον καὶ τοῖς μὲν πολεμίοις εὐχειρωτότατον, τοῖς δὲ φίλοις ἀγλευκέστατον δρᾶν καὶ
4 ἀχρηστότατον, ὄνος ὁμοῦ, ὁπλίτης, σκευοφόρος, ψιλός, ἱππεύς, ἅμαξα. Πῶς γὰρ ἂν πορευθείησαν, ἐὰν ἔχοντες[3]) οὕτως ἐπικωλύσωσιν ἀλλήλους, ὁ μὲν βα-
5 δίζων τὸν τρέχοντα, ὁ δὲ τρέχων τὸν ἑστηκότα, ἡ δὲ ἅμαξα τὸν ἱππέα, ὁ δὲ ὄνος τὴν ἅμαξαν, ὁ δὲ σκευοφόρος τὸν ὁπλίτην; Εἰ δὲ καὶ[4]) μάχεσθαι δέοι,
6 πῶς ἂν οὕτως ἔχοντες μαχέσαιντο; οἷς[5]) γὰρ ἀνάγκη αὐτῶν τοὺς ἐπιόντας φεύγειν, οὗτοι ἱκανοὶ εἰσι[6]) φεύγοντες καταπατῆσαι τοὺς ὅπλα ἔχοντας. Τεταγμένη δὲ
7 στρατιὰ κάλλιστον μὲν ἰδεῖν τοῖς φίλοις, δυσχειρωτότατον δὲ τοῖς πολεμίοις. Τίς μὲν γὰρ οὐκ ἂν φίλος ἡδέως θεάσαιτο ὁπλίτας πολλοὺς ἐν τάξει πορευομένους, τίς δ' οὐκ ἂν θαυμάσειεν ἱππέας κατὰ τάξεις ἐλαύνοντας, τίς δὲ οὐκ
8 ἂν πολέμιος φοβηθείη ἰδὼν διευκρινημένους ὁπλίτας, ἱππέας, πελταστάς, τοξότας, σφενδονήτας, καὶ τοῖς ἄρχουσι τεταγμένως ἑπομένους; Ἀλλὰ καὶ πορευομένων[7]) ἐν τάξει, κἂν πολλαὶ μυριάδες ὦσιν, ὁμοίως ὥσπερ εἷς ἕκαστος
9 καθ' ἡσυχίαν πάντες πορεύονται· εἰς γὰρ τὸ κενούμενον ἀεὶ οἱ ὄπισθεν ἐπέρ-
10 χονται. Καὶ τριήρης δέ τοι σεσαγμένη ἀνθρώπων διὰ τί ἄλλο φοβερόν ἐστι πολεμίοις ἢ φίλοις ἀξιοθέατον ἢ ὅτι ταχὺ πλεῖ; Διὰ τί δὲ ἄλλο ἄλυποι
11 ἀλλήλοις εἰσὶν οἱ ἐμπλέοντες ἢ διότι ἐν τάξει μὲν κάθηνται, ἐν τάξει δὲ προνεύουσιν, ἐν τάξει δ' ἀναπίπτουσιν, ἐν τάξει δ' ἐμβαίνουσι καὶ ἐκβαίνουσι; Ἡ δ' ἀταξία ὁμοιόν τί μοι δοκεῖ εἶναι οἷόνπερ εἰ γεωργὸς ὁμοῦ ἐμβάλοι[8]) κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὄσπρια κἄπειτα,[9]) ὁπότε δέοι ἢ μάζης ἢ ἄρτου ἢ ὄψου, διαλέγειν δέοι αὐτῷ ἀντὶ τοῦ λαβόντα διευκρινημένοις χρῆσθαι.

243.

Alexandros a Diogenés.

1 Hellénové shromáždivše se na[1]) Isthmu a ustanovivše se táhnouti
2 s Alexandrem na Peršany, zvolili tohoto svým vůdcem. (Ježto) mnoho státníkův a filosofů k Alexandrovi přišlo a jemu štěstí přálo, doufal, (že) i Dio-
3 genés ze Sinópy, zdržující se tehdy v Korintě, totéž učiní. Ten však pra-
4 nic o něho se nestaral, nýbrž zůstal pokojně v Kraniu. Alexandros viděl
5 se tedy nucen k němu jíti. On však ležel právě na slunci a, (poněvadž) tak veliké množství lidí přicházelo, maličko[2]) se vztýčil, pohlížeje na Ale-
6 xandra. (Když) jej tento pozdraviv se tázal, zda něčeho potřebuje, pravil:
7 „Poodstup[3]) (mně) maličko se slunce!“ Na to prý Alexandros, (ač) nevážně[4]) s ním jednáno bylo, tak (velice) podivil se velikosti muže, že když ostatní odcházejíce[5]) se smáli a uštěpačně mluvili,[6]) pravil: „Ale věru, živ tě Zeus, kdybych nebyl Alexandrem, chtěl[7]) bych býti Diogenem.“

244.

Epameinóndas.

Epameinóndas, slavně bojuje u Mantineie, obdržel smrtelnou ránu skrze brnění. (Ježto) dřevce se zlámalo a hrot v těle zůstal, klesl v okamžení, překonán jsa těžkostí rány. I povstal nyní krutý boj[1]) o padlého, a stěží zachránili ho Thébané a odnesli[2]) jej ještě živého do ležení. (Když) pak přivolaní lékaři se vyjádřili, kdyby se dřevce z brnění vytáhlo, že každým způsobem smrt následovati by musila, Epameinóndas sám plný zmužilosti učinil konec svému životu. Nejprve totiž zavolal k sobě svého štítonoše a tázal se ho, zda štít zachránil. (Když) tento přisvědčil a jej před jeho oči postavil,[3]) opět se ho tázal, kteří z obou (stran) zvítězili. (Když) pak mladík odvětil: „Boiótové zvítězili," pravil: „(Nyní) jest čas[4]) zemříti" a kázal oštěp vytáhnouti.[5]) (Poněvadž) však přítomní přátelé vykřikli a jeden dav se do pláče pravil: „Ty umíráš bezdětný, Epameinóndo", řekl Epameinóndas: „Nikoli, při sám Zeus, nýbrž zůstavuji po sobě dvě překrásné dcery, vítězství u Leukter a Mantineie." A (jakmile) oštěp vytažen byl, žádného zděšení[6]) na svém obličeji znáti nedav,[7]) vypustil ducha.

245.

Ὅτι καλλίστη ἐργασία ἡ γεωργία.

Ταῦτα δέ,[1]) *ὦ Κριτόβουλε, ἐγὼ διηγοῦμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι τῆς* 1
γεωργίας οὐδ' οἱ πάνυ μακάριοι[2]) *δύνανται ἀπέχεσθαι· ἔοικε γὰρ ἡ ἐπιμέλεια αὐτῆς εἶναι ἅμα τε ἡδυπάθειά τις καὶ οἴκου αὔξησις καὶ σωμάτων ἄσκησις εἰς τὸ δύνασθαι*[3]) *ὅσα ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ προσήκει. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀφ' ὧν* 5
ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἡ γῆ φέρει ἐργαζομένοις, καὶ ἀφ' ὧν τοίνυν[4]) *ἡδυπαθοῦσι προσεπιφέρει· ἔπειτα δέ, ὅσοις*[5]) *κοσμοῦσι βωμοὺς καὶ ἀγάλματα καὶ οἷς αὐτοὶ κοσμοῦνται, καὶ ταῦτα μετὰ ἡδίστων ὀσμῶν καὶ θεαμάτων παρέχει· ἔπειτα δὲ ὄψα πολλὰ τὰ μὲν φύει, τὰ δὲ τρέφει· καὶ γὰρ ἡ προβατευτικὴ τέχνη συνῆπται τῇ γεωργίᾳ, ὥστε ἔχειν*[6]) *καὶ θεοὺς ἐξαρέσκεσθαι θύοντας καὶ αὐτοὺς*[7]) *χρῆσθαι. Παρέχουσα δ' ἀφθονώτατα τἀγαθὰ οὐκ ἐᾷ ταῦτα* 10
μετὰ μαλακίας λαμβάνειν, ἀλλὰ ψύχη τε χειμῶνος καὶ θάλπη θέρους ἐθίζει καρτερεῖν. Καὶ τοὺς μὲν αὐτουργοὺς[8]) *διὰ τῶν χειρῶν γυμνάζουσα ἰσχὺν αὐτοῖς προστίθησι, τοὺς δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ γεωργοῦντας ἀνδρίζει πρῴ τε ἐγείρουσα καὶ πορεύεσθαι σφοδρῶς*[9]) *ἀναγκάζουσα. Καὶ*[10]) *γὰρ ἐν τῷ χώρῳ καὶ ἐν τῷ ἄστει ἀεὶ ἐν ὥρᾳ*[11]) *αἱ ἐπικαιριώταται πράξεις εἰσίν. Ἔπειτα ἤν τε* 15
σὺν ἵππῳ ἀρήγειν τις τῇ πόλει βούληται, τὸν ἵππον ἱκανωτάτη ἡ γεωργία συντρέφειν, ἤν τε πεζῇ,[12]) *σφοδρὸν τὸ σῶμα παρέχει· θήραις τε ἐπιφιλοπονεῖσθαι συνεπαίρει ἡ γῆ καὶ κυσὶν εὐπέτειαν τροφῆς παρέχουσα καὶ θηρία συμπαρατρέφουσα. Ὠφελούμενοι δὲ καὶ οἱ ἵπποι καὶ αἱ κύνες ἀπὸ*[13]) *τῆς γεωργίας ἀντωφελοῦσι τὸν χῶρον, ὁ μὲν ἵππος πρῴ τε κομίζων τὸν κηδόμενον* 20

εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐξουσίαν παρέχων ὀψὲ ἀπιέναι, αἱ δὲ κύνες τά τε θηρία ἀπερύκουσαι ἀπὸ λύμης καρπῶν καὶ προβάτων καὶ τῇ ἐρημίᾳ τὴν ἀσφάλειαν συμπαρέχουσαι. Παρορμᾷ δέ τι καὶ εἰς τὸ ἀρήγειν σὺν ὅπλοις τῇ χώρᾳ ἡ γῆ τοὺς γεωργούς, ἐν τῷ μέσῳ[14]) τοὺς καρποὺς τρέφουσα τῷ κρατοῦντι λαμβάνειν. Καὶ δραμεῖν δὲ καὶ βαδίσαι καὶ πηδῆσαι τίς ἱκανωτέρους[15]) τέχνη γεωργίας παρέχεται; τίς δὲ τοῖς ἐργαζομένοις πλείω ἀντιχαρίζεται; τίς δὲ ἥδιον τὸν ἐπιμελόμενον δέχεται, προτείνουσα προσιόντι λαβεῖν ὅ τι χρῄζει; τίς δὲ ξένους ἀφθονώτερον δέχεται; χειμάσαι δὲ πυρὶ ἀφθόνῳ[16]) καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλείων εὐμάρεια ἢ ἐν χώρῳ; ποῦ δὲ ἥδιον θερίσαι ὕδασί τε καὶ πνεύμασι καὶ σκιαῖς ἢ κατ' ἀγρόν; τίς δὲ ἄλλη θεοῖς ἀπαρχὰς πρεπωδεστέρας παρέχει ἢ ἑορτὰς πληρεστέρας ἀποδείκνυσι; τίς δὲ οἰκέταις προσφιλεστέρα ἢ γυναικὶ ἡδίων ἢ τέκνοις ποθεινοτέρα ἢ φίλοις εὐχαριτωτέρα; Ἐμοὶ μὲν θαυμαστὸν δοκεῖ εἶναι, εἴ τις ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἢ κτῆμά τι τούτου ἥδιον κέκτηται ἢ ἐπιμέλειαν ἡδίω τινὰ ταύτης εὕρηκεν ἢ ὠφελιμωτέραν εἰς τὸν βίον. Ἔτι δὲ ἡ γῆ θεὸς οὖσα[17]) τοὺς δυναμένους καταμανθάνειν[18]) καὶ δικαιοσύνην διδάσκει· τοὺς γὰρ ἄριστα θεραπεύοντας[19]) αὐτὴν πλεῖστα ἀγαθὰ ἀντιποιεῖ. Ἐὰν δ' ἄρα καὶ ὑπὸ πλήθους ποτὲ στρατευμάτων τῶν ἔργων[20]) στερηθῶσιν οἱ ἐν τῇ γεωργίᾳ ἀναστρεφόμενοι καὶ σφοδρῶς καὶ ἀνδρικῶς παιδευόμενοι, οὗτοι εὖ παρεσκευασμένοι καὶ τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα,[21]) ἢν μὴ θεὸς ἀποκωλύῃ, δύνανται ἰόντες εἰς τὰς[22]) τῶν στερησάντων λαμβάνειν ἀφ' ὧν[23]) θρέψονται.[24]) Πολλάκις δ' ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἀσφαλέστερόν ἐστι σὺν τοῖς ὅπλοις τὴν τροφὴν μαστεύειν ἢ σὺν τοῖς γεωργικοῖς ὀργάνοις. Συμπαιδεύει δὲ καὶ εἰς τὸ ἄρχειν ἄλλων ἡ γεωργία. Ἐπί τε γὰρ τοὺς πολεμίους σὺν ἀνθρώποις δεῖ ἰέναι, τῆς τε γῆς σὺν ἀνθρώποις ἐστὶν ἡ ἐργασία. Τὸν οὖν μέλλοντα εὖ γεωργήσειν δεῖ τοὺς ἐργαστῆρας καὶ προθύμους παρασκευάζειν καὶ πείθεσθαι ἐθέλοντας· τὸν δὲ ἐπὶ πολεμίους ἄγοντα ταὐτὰ δεῖ μηχανᾶσθαι δωρούμενόν τε τοῖς ποιοῦσιν, ἃ δεῖ ποιεῖν τοὺς ἀγαθούς, καὶ κολάζοντα τοὺς ἀτακτοῦντας. Καὶ παρακελεύεσθαι δὲ πολλάκις οὐδὲν ἧττον δεῖ τοῖς ἐργάταις τὸν γεωργὸν ἢ τὸν στρατηγὸν τοῖς στρατιώταις, καὶ ἐλπίδων δὲ ἀγαθῶν οὐδὲν ἧττον οἱ δοῦλοι τῶν ἐλευθέρων δέονται, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, ὅπως μένειν ἐθέλωσι. Καλῶς δὲ κἀκεῖνος εἶπεν, ὃς ἔφη τὴν γεωργίαν ἄλλων τῶν τεχνῶν μητέρα καὶ τροφὸν εἶναι. Εὖ μὲν γὰρ φερομένης τῆς γεωργίας ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἅπασαι, ὅπου δ' ἂν ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύειν, ἀποσβέννυνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι σχεδόν τι[25]) καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.

246.

Περὶ Πανθείας.

Κύρου τοὺς Ἀσσυρίους νικήσαντος οἱ στρατιῶται μετ' ἄλλων αἰχμαλώτων καὶ γυναῖκα πρὸς αὐτὸν ἤγαγον καλλίστην, ὄνομα[1]) Πάνθειαν· ἐλέγετο

δὲ εἶναι ἡ γυνὴ τοῦ Ἀβραδάτου τοῦ τῶν Σουσίων βασιλέως· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς ὐκ ἔτυχεν ἐν τῷ τῶν Ἀσσυρίων στρατοπέδῳ ὤν, ὅτε ἡλίσκετο, ἀλλὰ πρὸς τοὺς Βακτρίους πρεσβεύων ᾤχετο· ἔπεμψε δὲ αὐτὸν ὁ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεύς. Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον[2]) οἱ Πέρσαι εἰς τὴν σκηνὴν Πανθείας, τὸ μὲν πρῶτον οὐ διέγνωσαν αὐτήν· χαμαί τε γὰρ ἐκάθητο[3]) καὶ αἱ θεράπαιναι πᾶσαι περὶ αὐτήν· καὶ τοίνυν ὁμοίαν ταῖς δούλαις[4]) εἶχε τὴν ἐσθῆτα· ἐπεὶ δὲ γνῶναι βουλόμενοι, ποία εἴη ἡ δέσποινα, πάσας περιέβλεψαν, ταχὺ πάνυ καὶ πασῶν ἐφαίνετο διαφέρουσα τῶν ἄλλων, καίπερ καθημένη κεκαλυμμένη τε καὶ εἰς γῆν ὁρῶσα. Ὡς δὲ ἀναστῆναι αὐτὴν ἐκέλευσαν, συνανέστησαν μὲν αὐτῇ ἅπασαι αἱ ἀμφ᾽ αὐτήν, διήνεγκε δ᾽ ἐνταῦθα πρῶτον μὲν τῷ μεγέθει,[5]) ἔπειτα δὲ καὶ τῇ ἀρετῇ[6]) καὶ τῇ εὐσχημοσύνῃ, καίτερ ἐν ταπεινῷ σχήματι[7]) ἑστηκυῖα. Λῆλα δ᾽ ἦν αὐτῇ καὶ τὰ δάκρυα στάζοντα, τὰ μὲν κατὰ τῶν πέπλων, τὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας. Ὁ μὲν οὖν γεραίτατος τῶν Περσῶν πρὸς αὐτὴν εἶπε· „Ἥκομέν σε, ὦ γύναι, ἅτε[8]) αἰχμάλωτον γεγενημένην εἰς δουλείαν ἄξοντες.“[9]) Ἡ δὲ ταῦτα ἀκούσασα περικατερρήξατό τε τὸν ἄνωθεν[10]) πέπλον καὶ ἀνωδύρατο· συνανεβόησαν δὲ καὶ αἱ δμωαί. Μόγις οὖν πρὸς τὸν Κῦρον προσήγαγον δακρύουσαν καὶ τὴν ἑαυτῆς τύχην ἀτολοφυρομένην. Ὁ δὲ φιλοφρόνως αὐτὴν προσειπὼν Ἀράσπαν Μῆδον, ὃς ἦν αὐτῷ ἐκ παιδὸς ἑταῖρος, καλέσας „Φύλαττε τήνδε“ ἔφη „καὶ ἐπιμέλου αὐτῆς ὡς κάλλιστα· ἴσως γὰρ ἂν πάνυ ἡμῖν ἐν καιρῷ[11]) γένοιτο ἥδε ἡ γυνή.“

Θαῤῥήσασα μὲν οὖν ἀπῆει ἡ Πάνθεια εἰς τὴν σκηνήν· οὐ πολλοῦ δὲ χρόνου παρελθόντος πέμψασα πρὸς τὸν Κῦρον εἶπεν·[12]) „Εὖ παθοῦσαν ὑπό σου, ὦ Κῦρε, δίκαιόν με τὴν ἀξίαν χάριν σοι ἀποδιδόναι. Νομίζω δὲ καὶ δυνήσεσθαι τοῦτο ποιεῖν· ἦν γὰρ ἐμὲ ἐάσῃς πέμψαι πρὸς τὸν ἐμὸν ἄνδρα, ἐγώ σοι ἀναδέχομαι ἥξειν αὐτὸν παραυτίκα· καὶ δύναμιν δὲ οἶδ᾽ ὅτι, ὁπόσην ἂν δύνηται, ἕξων παρέσται σοι. Καὶ γὰρ ὁ μὲν πατὴρ τοῦ νῦν βασιλεύοντος φίλος ἦν αὐτῷ· ὁ δὲ νῦν βασιλεύων καὶ[13]) ἐπεχείρησέ ποτε ἐμὲ καὶ τὸν ἄνδρα διασπάσαι ἀπ᾽ ἀλλήλων· ὑβριστὴν οὖν νομίζων αὐτὸν εὖ οἶδ᾽ ὅτι ἄσμενος ἂν πρὸς ἄνδρα, οἷος σὺ εἶ, ἀπαλλαγείη.“ Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος ἐκέλευε πέμπειν πρὸς τὸν ἄνδρα· ἡ δ᾽ ἔπεμψεν. Ὡς δ᾽ ἔγνω ὁ Ἀβραδάτας τὰ παρὰ τῆς γυναικὸς σύμβολα,[14]) καὶ τἄλλα δὲ ᾔσθετο ὡς εἶχεν, ἄσμενος πορεύεται πρὸς τὸν Κῦρον, ἵππους[15]) ἔχων ἀμφὶ τοὺς χιλίους. Ὡς δ᾽ ἦν πρὸς τοῖς τῶν Περσῶν σκοποῖς, πέμπει πρὸς τὸν Κῦρον εἰπών, ὃς[16]) ἦν. Ὁ δὲ Κῦρος εὐθὺς ἄγειν κελεύει αὐτὸν πρὸς τὴν γυναῖκα. Ὡς δ᾽ εἰδέτην ἀλλήλους ἡ γυνὴ καὶ ὁ Ἀβραδάτας, ἠσπάζοντο ἀλλήλους, ὡς εἰκὸς ἐκ δυσελπίστων.[17]) Ἐκ τούτου δὴ λέγει ἡ Πάνθεια τοῦ Κύρου τὴν δσιότητα καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν κατοίκτισιν. Ὁ δὲ Ἀβραδάτας ἀκούσας εἶπε· „Τί ἂν οὖν ἐγὼ ποιῶν, ὦ Πάνθεια, χάριν Κύρῳ ὑπέρ τε σοῦ καὶ ἐμαυτοῦ ἀποδοίην;“ „Τί δὲ ἄλλο“[18]) ἔφη ἡ Πάνθεια „ἢ πειρώμενος ὅμοιος εἶναι περὶ ἐκεῖνον, οἷόσπερ καὶ ἐκεῖνος περὶ σέ;“

Ἐκ τούτου δὴ ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ἀβραδάτας· καὶ ὡς εἶδεν

αὐτόν, λαβόμενος τῆς δεξιᾶς εἶπεν· „Ἀνθ' ὧν σὺ εὖ πεποίηκας ἡμᾶς,[19]) ὦ Κῦρε, οὐκ ἔχω, τί μεῖζον εἴπω ἢ ὅτι φίλον σοι ἐμαυτὸν δίδωμι καὶ θεράποντα καὶ σύμμαχον· καὶ ὅσα ἂν ὁρῶ σε σπουδάζοντα, συνεργὸς πειράσομαι γίγνεσθαι ὡς ἂν δύνωμαι κράτιστος." Καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν· „Ἐγὼ δὲ[20]) δέχομαι· καὶ νῦν μέν σε ἀφίημι" ἔφη[21]) „σὺν τῇ γυναικὶ δειπνεῖν· αὖθις δὲ καὶ παρ' ἐμοὶ δεήσει σε σκηνοῦν σὺν τοῖς σοῖς τε καὶ ἐμοῖς φίλοις."

Ὁρῶν δὲ ὁ Ἀβραδάτας σπουδάζοντα τὸν Κῦρον περὶ τὰ δρεπανηφόρα ἅρματα καὶ περὶ τοὺς τεθωρακισμένους ἵππους τε καὶ ἱππέας, ἐπειρᾶτο συντελεῖν αὐτῷ εἰς τὰ ἑκατὸν ἅρματα ἐκ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ ἑαυτοῦ ὅμοια ἐκείνῳ· αὐτὸς δὲ ὡς ἡγησόμενος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ[22]) ἅρματος παρεσκευάζετο. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος ἐμβαλὼν εἰς τὴν Λυδίαν Κροίσῳ καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτοῦ ἀντιτεταγμένοις ἔμελλε μάχην συνάψειν, προσελθὼν αὐτῷ ὁ Ἀβραδάτας εἶπεν· „Ἐγώ σοι, Κῦρε, ἐθελούσιος ὑφίσταμαι τὴν κατὰ πρόσωπον τῆς ἀντίας φάλαγγος τάξιν ἔχειν, εἰ μή τί σοι ἄλλο δοκεῖ." Ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ Κύρου ὁ Ἀβραδάτης ἐτάχθη κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους, οὓς μεμισθωμένοι ὑπὸ Κροίσου τότε πάντων τῶν πεζῶν ἄριστοι εἶναι ἐλέγοντο.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρῲ Κῦρος μὲν ἐθύετο, ὁ δ' ἄλλος στρατὸς ἀριστήσας καὶ σπονδὰς ποιησάμενος ἐξωπλίζετο πολλοῖς μὲν καὶ καλοῖς χιτῶσι, πολλοῖς δὲ καὶ καλοῖς θώραξι καὶ κράνεσιν· ὥπλιζον δὲ καὶ ἵππους προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις· καὶ τοὺς μὲν μονίππους παραμηριδίοις, τοὺς δ' ὑπὸ τοῖς ἅρμασι παραπλευριδίοις· ὥστε ἡστραπτε μὲν χαλκῷ, ἤνθει δὲ φοινικίσι πᾶσα ἡ στρατιά.

Καὶ τῷ Ἀβραδάτᾳ δὲ τὸ τετράφορμον ἅρμα καὶ ἵππων ὀκτὼ[23]) παγκάλως ἐκεκόσμητο. Ἐπεὶ δ' ἔμελλε τὸν λινοῦν[24]) θώρακα, ὃς ἐπιχώριος ἦν αὐτοῖς,[25]) ἐνδύεσθαι, προσφέρει αὐτῷ ἡ Πάνθεια καὶ χρυσοῦν[26]) κράνος καὶ περιβραχιόνια καὶ ψέλια πλατέα περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ χιτῶνα πορφυροῦν ποδήρη στολιδωτὸν τὰ κάτω καὶ λόφον ὑακινθινοβαφῆ. Ταῦτα δ' ἐποιήσατο λάθρᾳ τοῦ ἀνδρὸς ἐκμετρησαμένη τὰ ἐκείνου ὅπλα. Ὁ δὲ ἰδὼν ἐθαύμασέ τε καὶ ἐπήρετο τὴν Πάνθειαν· „Σὺ δήπου, ὦ γύναι, συγκόψασα τὸν σαυτῆς κόσμον τὰ ὅπλα μοι ἐποιήσω;" „Μὰ Δί'" ἔφη ἡ Πάνθεια, „οὔκουν τόν γε πλείστου ἄξιον· σὺ γὰρ ἔμοιγ', ἢν καὶ τοῖς ἄλλοις φανῇς, οἷόπερ ἐμοὶ δοκεῖς εἶναι, μέγιστος κόσμος ἔσει." Ταῦτα δὲ λέγουσα ἅμα ἐνέδυε τὰ ὅπλα, καὶ λανθάνειν[27]) μὲν ἐπειρᾶτο, ἐλείβετο δὲ αὐτῇ τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ πρόσθεν ὢν ἀξιοθέατος ὁ Ἀβραδάτας ὡπλίσθη τοῖς ὅπλοις τούτοις, ἐφάνη μὲν κάλλιστος καὶ ἐλευθεριώτατος, ἅτε καὶ τῆς φύσεως ὑπαρχούσης[28])· λαβὼν δὲ παρὰ τοῦ ὑψηνιόχου[29]) τὰς ἡνίας, παρεσκευάζετο ὡς ἀναβησόμενος ἤδη ἐπὶ τὸ ἅρμα. Ἐν δὲ τούτῳ ἡ Πάνθεια, ἀποχωρήσαι κελεύσασα τοὺς παρόντας πάντας, ἔλεξεν· „Ἀλλ' ὅτι μέν, ὦ Ἀβραδάτα, εἴ τις καὶ ἄλλη πώποτε γυνὴ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα μεῖζον τῆς ἑαυτῆς ψυχῆς ἐτίμησεν, οἶμαί σε γιγνώσκειν, ὅτι[30]) καὶ ἐγὼ μία τούτων εἰμί. Τί οὖν με δεῖ καθ'

ἓν ἕκαστον λέγειν; Τὰ γὰρ ἔργα οἶμαί σοι πιθανώτερα παρεσχῆσθαι[31]) τῶν νῦν λεχθέντων λόγων. Ὅμως δ' οὕτως ἔχουσα πρός σε, ὥσπερ σὺ οἶσθα, ἐπόμνυμί σοι τὴν ἐμὴν καὶ σὴν φιλίαν, ἣ μὴν ἐγὼ[32]) βούλεσθαι ἂν μετὰ σοῦ, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου, κοινῇ γῆν ἐπιέσασθαι[33]) μᾶλλον ἢ ζῆν μετ' αἰσχυνομένου αἰσχυνομένη· οὕτως ἐγὼ καὶ σὲ τῶν καλλίστων καὶ ἐμαυτὴν ἠξίωκα. Καὶ Κύρῳ δὲ μεγάλην τινὰ δοκῶ ἡμᾶς χάριν ὀφείλειν, ὅτι με αἰχμάλωτον γενομένην εἰς δουλείαν οὐκ ἤγαγεν." [34])

Ἡ μὲν ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ἀβραδάτας ἀγασθεὶς τοῖς λόγοις καὶ θιγὼν αὐτῆς τῆς κεφαλῆς, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπηύξατο· „Ἀλλ', ὦ Ζεῦ μέγιστε, δός μοι φανῆναι ἀξίῳ[35]) μὲν Πανθείας ἀνδρί, ἀξίῳ δὲ καὶ Κύρου φίλῳ τοῦ ἡμᾶς τιμήσαντος." Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἅρμα. Ἐπεὶ δὲ ἀναβάντος αὐτοῦ κατέκλεισε τὰς τοῦ δίφρου θύρας ὁ ὑφηνίοχος, οὐκ ἔχουσα ἡ Πάνθεια, πῶς ἂν ἔτι ἄλλως ἀσπάσαιτο αὐτόν, κατεφίλησε τὸν δίφρον· καὶ τῷ μὲν προήει ἤδη τὸ ἅρμα, ἡ δὲ λαθοῦσα αὐτὸν συνεφείπετο, ἕως ἐπισιραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Ἀβραδάτας εἶπε· „Θάῤῥει, Πάνθεια, καὶ χαῖρε καὶ ἄπιθι ἤδη." Ἐκ τούτου δὴ αἱ θεράπαιναι λαβοῦσαι ἀπῆγον αὐτὴν εἰς τὴν ἁρμάμαξαν καὶ κατακλίνασαι κατεκάλυψαν τῇ σκηνῇ.[36]) Οἱ δὲ ἄνθρωποι, καλοῦ ὄντος[37]) τοῦ θεάματος τοῦ Ἀβραδάτου καὶ τοῦ ἅρματος, οὐ πρόσθεν ἐδύναντο θεάσασθαι αὐτόν, πρὶν ἡ Πάνθεια ἀπῆλθεν.

Τῆς δὲ μάχης γενομένης ὁ Ἀβραδάτας καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐμβαλόντες εἰς τοὺς Αἰγυπτίους ἅτε οὐ δυναμένους διαχάσασθαι διὰ τὸ μένειν τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῶν, τοὺς μὲν ὀρθοὺς τῇ ῥύμῃ τῇ τῶν ἵππων παίοντες ἀνέτρεπον, τοὺς δὲ πίπτοντας κατηλόων καὶ ἵπποις καὶ τροχοῖς. Ὅτου δὲ ἐπιλάβοιτο τὰ δρέπανα, πάντα[38]) βίᾳ διεκόπτετο καὶ ὅπλα καὶ σώματα. Ἐν δὲ τῷ ἀδιηγήτῳ τούτῳ[39]) ταράχῳ ὑπὸ[40]) τῶν παντοδαπῶν σωρευμάτων ἐξαλλομένων[41]) τῶν τροχῶν ἐκπίπτει ὁ Ἀβραδάτας καὶ ἄλλοι δὲ τῶν συνεισβαλόντων· καὶ οὗτοι μὲν ἐνταῦθα ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι κατεκόπησαν καὶ ἀπέθανον· οἱ δὲ Πέρσαι συνεπισπόμενοι, ἢ μὲν ὁ Ἀβραδάτας ἐνέβαλε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ταύτῃ ἐπεισπεσόντες τεταραγμένους ἐφόνευον, ἢ δὲ ἀνταθεῖς ἐγένοντο οἱ Αἰγύπτιοι, πολλοὶ δ' οὗτοι ἦσαν, ἐχώρουν ἐναντίοι τοῖς Πέρσαις.

Ἐν δὲ τούτῳ ὁ Κῦρος τοὺς ἄλλους πολεμίους τρεψάμενος παραγίγνεται σὺν τοῖς ἱππεῦσι· καὶ αὐτίκα παραγγείλας ἕπεσθαι τοῖς μεθ' αὐτοῦ περιήλαυνεν εἰς τὸ ὄπισθεν τῶν Αἰγυπτίων·[42]) καὶ εἰσπεσόντες παίουσιν ἀφορῶνιας[43]) καὶ πολλοὺς κατακαίνουσιν. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ὡς ἤσθοντο, ἐβόων τε, ὅτι ὄπισθεν οἱ πολέμιοι, καὶ ἐστρέφοντο ἐν[44]) ταῖς πληγαῖς καὶ ἰσχυρῶς ἐμάχοντο. Ἀγασθεὶς δὲ ὁ Κῦρος αὐτοὺς καὶ οἰκτείρων, ὅτι ἀγαθοὶ ἄνδρες ἀπώλλυντο, ἀνεχώρισε πάντας τοὺς περιμαχομένους καὶ πέμψας πρὸς αὐτοὺς κήρυκα ἔπεισε τὰ ὅπλα παραδοῦναι.

Λαμπρῶς οὖν νικήσας ὁ Κῦρος τῇ ὑστεραίᾳ καλέσας τινὰς τῶν παρόντων ὑπηρετῶν „Εἴπατέ μοι," ἔφη „εἴωρακέ τις ὑμῶν Ἀβραδάταν; Θαυμάζω γάρ", ἔφη, „ὅτι πρόσθεν θαμίζων ἐφ' ὑμᾶς νῦν οὐδαμοῦ φαίνεται". Τῶν

οὖν ὑπηρετῶν τις ἀπεκρίνατο, ὅτι[45]) „Ὦ δέσποτα, οὐ ζῇ, ἀλλ' ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανεν, ἐμβαλὼν τὸ ἅρμα εἰς τοὺς Αἰγυπτίους. Καὶ νῦν γε" ἔφη „λέγεται αὐτοῦ ἡ γυνὴ ἀνελομένη[46]) τὸν νεκρὸν καὶ ἐνθεμένη εἰς τὴν ἁρμάμαξαν, ἐν ἧπερ αὐτὴ ὠχεῖτο, προσκεκομικέναι αὐτὸν ἐνθάδε ποι πρὸς τὸν Παικωλὸν ποταμόν.[47]) Καὶ τοὺς μὲν θεράποντας αὐτοῦ ὀρύττειν φασὶν ἐπὶ λόφου τινὸς θήκην τῷ τελευτήσαντι· τὴν δὲ γυναῖκα[48]) λέγουσιν ὡς κάθηται χαμαὶ κεκοσμημένη, οἷς εἶχε, τὸν ἄνδρα, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔχουσα ἐπὶ τοῖς γόνασι". Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κῦρος ἐπαίσατο ἄρα τὸν μηρόν,[49]) καὶ εὐθὺς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, λαβὼν χιλίους ἱππέας[50]) ἤλαυνεν ἐπὶ τὸ πάθος.[51]) Γαδάταν δέ καὶ Γωβρύαν ἐκέλευσεν ὅ τι δύναιντο λαβόντας καλὸν κόσμημα ἀνδρὶ φίλῳ καὶ ἀγαθῷ τετελευτηκότι μεταδιώκειν· καὶ ὅστις[52]) εἶχε τὰς ἐπομένας ἀγέλας, καὶ βοῦς καὶ ἵππους, εἶπε[53]) τούτῳ καὶ ἅμα πρόβατα πολλὰ ἐλαύνειν, ὅπου ἂν αὐτὸν πυνθάνηται ὄντα, ὡς ἐπισφαγείη τῷ Ἀβραδάτᾳ.

Ἐπεὶ δὲ εἶδε τὴν γυναῖκα χαμαὶ καθημένην καὶ τὸν νεκρὸν κείμενον, ἐδάκρυσέ τε ἐπὶ τῷ πάθει καὶ εἶπε· „Φεῦ, ὦ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ ψυχή, οἴχει δὴ[54]) ἀπολιπὼν[55]) ἡμᾶς;" Καὶ ἅμα ἐδεξιοῦτο αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ τοῦ νεκροῦ ἐπηκολούθησεν· ἀπεκέκοπτο γὰρ κοπίδι ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ δὲ ἰδὼν πολὺ ἔτι μᾶλλον ἤλγησε· καὶ ἡ γυνὴ δὲ ἀνωδύρατο καὶ δεξαμένη δὴ παρὰ τοῦ Κύρου ἐφίλησέ τε τὴν χεῖρα καὶ πάλιν, ὡς οἷόν τ' ἦν, προσήρμοσε. Καὶ εἶπε· „Καὶ τἆλλά τοι, ὦ Κῦρε, οὕτως ἔχει·[56]) ἀλλὰ τί δεῖ σε ὁρᾶν; Καὶ ταῦτ'" ἔφη „οἶδ' ὅτι δι' ἐμὲ οὐχ ἥκιστα[57]) ἔπαθεν, ἴσως δὲ καὶ διὰ σέ, ὦ Κῦρε, οὐδὲν ἧττον. Ἐγώ τε γὰρ ἡ μώρα πολλὰ διεκελευόμην αὐτῷ οὕτω ποιεῖν, ὅπως σοι φίλος ἄξιος λόγου φανείη· αὐτός τε οἶδ' ὅτι οὗτος οὐ τοῦτο ἐνενόει, τί πείσοιτο, ἀλλὰ τί ἂν ποιήσας σοι χαρίσαιτο. Καὶ γὰρ οὖν" ἔφη „αὐτὸς μὲν ἀμέμπτως τετελεύτηκεν, ἐγὼ δ' ἡ παρακελευομένη[58]) ζῶσα παρακάθημαι." Καὶ ὁ Κῦρος χρόνον μέν τινα σιωπῇ κατεδάκρυσεν, ἔπειτα δὲ ἐφθέγξατο· „Ἀλλ' οὗτος μὲν δή, ὦ γύναι, ἔχει τὸ κάλλιστον τέλος· νικῶν γὰρ τετελεύτηκε· σὺ δὲ λαβοῦσα τοῖσδε ἐπικόσμει αὐτὸν τοῖς παρ' ἐμοῦ" παρῆν[59]) δὲ ὁ Γωβρύας καὶ ὁ Γαδάτας πολὺν καὶ καλὸν κόσμον φέροντες· „ἔπειτα δ'" ἔφη „ἴσθι, ὅτι οὐδὲ τἆλλα ἄτιμος ἔσται, ἀλλὰ καὶ τὸ μνῆμα πολλοὶ χώσουσιν ἀξίως ἡμῶν, καὶ ἐπισφαγήσεται αὐτῷ ὅσα εἰκὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ.[60]) Καὶ σὺ δ'" ἔφη „οὐκ ἔρημος ἔσει, ἀλλ' ἐγώ σε καὶ σωφροσύνης ἕνεκα καὶ πάσης ἀρετῆς καὶ τἆλλα τιμήσω καὶ συστήσω, ὅστις ἀποκομεῖ σε, ὅποι ἂν αὐτὴ ἐθέλῃς· μόνον" ἔφη „δήλωσον πρὸς ἐμέ, πρὸς ὅντινα χρῄζεις κομισθῆναι". Καὶ ἡ Πάνθεια εἶπεν· „Ἀλλὰ θάρρει" ἔφη, „ὦ Κῦρε, οὐ μή σε κρύψω,[61]) πρὸς ὅντινα βούλομαι ἀφικέσθαι".

Ὁ μὲν δὴ ταῦτα εἰπὼν ἀπῄει κατοικτείρων τήν τε γυναῖκα, οἷον[62]) ἀνδρὸς στέροιτο,[63]) καὶ τὸν ἄνδρα, οἵαν γυναῖκα καταλιπὼν οἰκέτ' ὄψοιτο. Ἡ δὲ γυνὴ τοὺς μὲν θεράποντας ἐκέλευσεν ἀποστῆναι, ἕως ἂν, ἔφη, τόνδε ἐγὼ ὀδύρωμαι, ὡς βούλομαι· τῇ δὲ τροφῷ εἶπε παραμένειν καὶ ἐπέταξεν αὐτῇ, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ, περικαλύψαι αὐτήν τε καὶ τὸν ἄνδρα ἑνὶ ἱματίῳ. Ἡ δὲ

τροφὸς πολλὰ ἱκετεύουσα μὴ ποιεῖν τοῦτο, ἐπεὶ οὐδὲν ἤνυτε καὶ χαλεπαίνουσαν ἑώρα, ἐκάθητο κλάουσα. Ἡ δὲ ἀκινάκην πάλαι παρεσκευασμένη σφάττει ἑαυτὴν καὶ ἐπιθεῖσα ἐπὶ τὰ στέρνα τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἑαυτῆς κεφαλὴν ἀπέθνῃσκεν. Ἡ δὲ τροφὸς ἀνωλοφύρατό τε καὶ περιεκάλυπτεν ἄμφω, ὥστερ ἡ Πάνθεια ἐπέστειλεν. Ὁ δὲ Κῦρος, ὡς ᾔσθετο τὸ ἔργον τῆς γυναικός, ἐκπλαγεὶς ἴεται, εἰ[64]) τι δύναιτο βοηθῆσαι. Οἱ δὲ θεράποντες ἰδόντες τὸ γεγενημένον, τρεῖς ὄντες, σπασάμενοι κἀκεῖνοι[65]) τοὺς ἀκινάκας ἀποσφάττονται, οὔτερ ἔταξεν[66]) αὐτούς, ἑστηκότες. Ὁ δὲ Κῦρος, ὡς ἐτλησίασε τῷ πάθει, ἀγασθείς τε τὴν γυναῖκα καὶ κατολοφυράμενος ἀπῄει· καὶ τούτων μὲν ἦ εἰκὸς ἐπεμελήθη,[67]) ὡς τύχοιεν πάντων τῶν καλῶν,[68]) καὶ τὸ μνῆμα ὑπερμέγεθες ἐχώσθη,[69]) ὥς φασιν.

Poetický přídavek.

I. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Α. ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

1.

Τῇδε Σάων, ὁ Δίκωνος, Ἀκάνθιος ἱερὸν ὕπνον
κοιμᾶται·[1]) *θνήσκειν μὴ λέγε τοὺς ἀγαθούς.*

2.

Ὀρφεὺς μὲν κιθάρᾳ πλεῖστον γέρας εἵλετο θνητῶν,
Νέστωρ δὲ γλώσσης ἡδυλόγου σοφίῃ,
τεκτοσύνῃ δ' ἐπέων πολυΐστωρ θεῖος Ὅμηρος,
Τηλεφάνης δ' αὐλοῖς, οὗ τάφος ἐστὶν ὅδε.

3.

Παῖδά με πενταέτηρον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντα,
νηλειὴς Ἅϊδης[1]) *ἥρπασε Καλλίμαχον·*
ἀλλά με μὴ κλαίοις·[2]) *καὶ γὰρ βιότοιο μετέσχον*
παύρου καὶ παύρων τῶν βιότοιο κακῶν.

4.

Μάνης[1]) *οὗτος ἀνὴρ*[2]) *ἦν ζῶν ποτε· νῦν δὲ τεθνηκὼς*
ἶσον[3]) *Δαρείῳ τῷ μεγάλῳ δύναται.*

5.

Ἐλπὶς καὶ σύ, Τύχη, μέγα χαίρετε·[1]) *τὸν λιμέν'*[2]) *ἤδη·*
οὐδὲν ἐμοὶ χθιζῶν·[3]) *παίζετε τοὺς μετ' ἐμέ.*

6.

Τύμβος[1]) Ἀχιλλῆος[2]) ῥηξήνορος, ὃν ποτ᾽ Ἀχαιοὶ
δώμησαν,[3]) Τρώων δεῖμα καὶ ἐσσομένων.[4])
αἰγιαλῷ[5]) δὲ νένευκεν, ἵνα στοναχῇσι θαλάσσης
κυδαίνοιτο πάϊς[6]) τῆς ἁλίας Θέτιδος.

7.

Ὦ ξεῖν᾽,[1]) ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
κείμεθα, τοῖς κείνων[2]) ῥήμασι πειθόμενοι.

8.

Εἰ τὸ καλῶς θνήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,
ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ᾽ ἀπένειμε Τύχη.
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίαν περιθεῖναι
κείμεθ᾽ ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίῃ.

9.

Καρτερὸς ἐν πολέμοις[1]) Τιμόκριτος, οὗ τόδε σᾶμα·[2])
Ἄρης[3]) δ᾽ οὐκ ἀγαθῶν φείδεται, ἀλλὰ κακῶν.

10.

Εἰ καὶ βαιὸς ὁ τύμβος, ὁδοιπόρε, μή με παρέλθῃς,
ἀλλὰ καταστέψας ἶσα[1]) θεοῖσι σέβου·
τὸν γὰρ Πιερίσιν τιμώμενον ἔξοχα Μούσαις[2])
ποιητὴν ἐπέων θεῖον Ὅμηρον ἔχω.

Β. ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΑ.

11.

Γῆς ἐπέβην γυμνός, γυμνὸς θ᾽ ὑπὸ γαῖαν[1]) ἄπειμι.[2])
καὶ τί μάτην μοχθῶ, γυμνὸν[3]) ὁρῶν τὸ τέλος;

12.

Δακρυχέων γενόμην,[1]) καὶ δακρύσας ἀποθνήσκω,
δάκρυσι δ᾽ ἐν πολλοῖς τὸν βίον ἤλυθον ὅλον.
Ὦ γένος ἀνθρώπων πολυδάκρυτον, ἀσθενές, οἰκτρόν,
φαινόμενον κατὰ γῆς[2]) καὶ[3]) διαλυόμενον.

13.

Πλοῦτος ὁ τῆς ψυχῆς πλοῦτος μόνος ἐστὶν ἀληθής·
τἄλλα δ᾽ ἔχει λύπην πλείονα τῶν κτεάνων.
Τὸν δὲ πολυκτέανον καὶ πλούσιόν ἐστι δίκαιον
κλῄζειν, ὃς χρῆσθαι τοῖς ἀγαθοῖς δύναται.
Εἰ δέ τις ἐν ψήφοις[1]) κατατήκεται, ἄλλον ἐπ᾽ ἄλλῳ
σωρεύειν αἰεὶ[2]) πλοῦτον ἐπειγόμενος,

οὗτος ὁποῖα μέλισσα πολυτρήτοις ἐνὶ[3]) σίμβλοις
μοχθήσει, ἑτέρων δρεπτομένων τὸ μέλι.

14.

Μήποτε τὸν παρεόντα[1]) παρεὶς φίλον ἄλλον ἐρεύνα,
δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.

15.

Θησαυρὸς μέγας ἔστ᾽ ἀγαθὸς φίλος, Ἡλιόδωρε,
τῷ καὶ τηρῆσαι τοῦτον ἐπισταμένῳ.

16.

Πλοῦτον μὲν πλουτοῦντος ἔχεις, ψυχὴν δὲ πένητος,
ὦ τοῖς κληρονόμοις πλούσιε, σοὶ δὲ πένης.

17.

Τοῖσι μὲν εὖ πράττουσιν ἅπας ὁ βίος βραχύς ἐστιν·
τοῖς δὲ κακῶς μία νὺξ ἄπλετός ἐστι χρόνος.

18.

Αἰὼν πάντα φέρει· δολιχὸς χρόνος οἶδεν ἀμείβειν
οὔνομα[1]) καὶ μορφὴν καὶ φύσιν ἠδὲ τύχην.

19.

Οὐκ ἐθέλω πλουτεῖν, οὐκ εὔχομαι· ἀλλά μοι εἴη[1])
ζῆν ἐκ τῶν ὀλίγων[2]) μηδὲν ἔχοντα[3]) κακόν.

20.

Ἀγρὸς Ἀχαιμενίδου γενόμην[1]) ποτέ, νῦν δὲ Μενίππου·
καὶ πάλιν ἐξ ἑτέρου βήσομαι εἰς ἕτερον.
Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔχειν μέ ποτ᾽ ᾤετο, καὶ πάλιν οὗτος
οἴεται· εἰμὶ δ᾽ ὅλως οὐδενός, ἀλλὰ Τύχης.

C. ΣΚΩΠΤΙΚΑ.

21.

Κερδαλέους δίζεσθε δόμους, ληΐστορες,[1]) ἄλλους·
τοῖσδε γὰρ ἔστι φύλαξ ἔμπεδος ἡ πενίη.

22.

Τῆς νυκτὸς τροχάσας ἐν ὕπνοις[1]) ποτὲ Μάρκος ὁ ἀργὸς
οὐκέτ᾽ ἐκοιμήθη, μὴ πάλι[2]) που τροχάσῃ.

23.

Τὰς τρίχας, ὦ Νίκυλλα, τινὲς βάπτειν σε λέγουσιν,
ὡς σὺ μελαινοτάτας ἐξ ἀγορᾶς ἐπρίω.

24.

Ἠγόρασας πλοκάμους, φῦκος, μέλι, κηρόν,[1] ὀδόντας·
τῆς αὐτῆς δαπάνης[2] ὄψιν ἂν ἠγόρασας.

25.

Ἦν βραδὺς Εὐτυχίδας σταδιοδρόμος, ἀλλ' ἐπὶ δεῖπνον[1]
ἔτρεχεν, ὥστε λέγειν·[2] Εὐτυχίδας πέταται.

26.

Τὸν μικρὸν Μάκρωνα[1] θέρους κοιμώμενον εὗρὼν
εἰς τρώγλην μικρὸς τοῦ ποδὸς[2] εἵλκυσε[3] μῦς.
Ὃς δ'[4] ἐν τῇ τρώγλῃ ψιλὸς[5] τὸν μῦν ἀποπνίξας,
Ζεῦ πάτερ, εἶπεν, ἔχεις δεύτερον Ἡρακλέα.

27.

Ποιήσας δαπάνην ἐν ὕπνοις ὁ φιλάργυρος Ἕρμων
ἐκ περιωδυνίας αὐτὸν ἀπηγχόνισεν.

28.

Μῦν Ἀσκληπιάδης ὁ φιλάργυρος εἶδεν ἐν οἴκῳ,
καί, τί ποιεῖς, φησίν, φίλτατε μῦ, παρ' ἐμοί;
ἡδὺ[1] δ' ὁ μῦς γελάσας, μηδέν, φίλε, φησί, φοβηθῇς·
οὐχὶ τροφῆς παρὰ σοὶ χρῄζομεν,[1] ἀλλὰ[2] μονῆς.

29.

Πλουτεῖν φασί σε πάντες, ἐγὼ δὲ σέ φημι πένεσθαι·
χρῆσις γὰρ πλούτου μάρτυς, Ἀπολλόφανες.
Ἂν μετέχῃς αὐτῶν[1] σύ, σὰ γίγνεται· ἂν δὲ φυλάττῃς
κληρονόμοις, ἀπὸ νῦν[2] γίγνεται ἀλλότρια.

30.

Εἴη σοι κατὰ γῆς κούφη κόνις,[1] οἰκτρὲ Νέαρχε,
ὄφρα[2] σε ῥηϊδίως[3] ἐξερύσωσι κύνες.

II. ΙΑΜΒΟΙ.

Α. ΤΡΑΓΙΚΟΙ.

1.

Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταί, τὰς[1] χρεών[2] σ' ἀσκεῖν, τέκνον,
θεούς τε τιμᾶν τούς τε θρέψαντας γονεῖς[3]·
νόμους τε κοινοὺς Ἑλλάδος· καὶ ταῦτα δρῶν
κάλλιστον ἕξεις στέφανον εὐκλείας ἀεί.

2.

Ἀναρχίας τοι μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν.
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς[1])
τροπὰς καταῤῥήγνυσι·[2]) τῶν δ' ὀρθουμένων[3])
σῴζει τὰ πολλὰ σώματ' ἡ πειθαρχία.

3.

Οὐκ ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει,
ὅπερ διέστρεψ' ἡ χρόνος τις ἢ φθόνος,
ὅταν ἐπ' ἄκρον τις τοῦ καλῶς πράσσειν[1]) δράμῃ.
ἡ δὲ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα,
τὸ μήτε λίαν ἐν ταπεινῷ τῷ τύχης
μέρει φέρεσθαι[2]) μήτ' ἐν ὑψηλῷ πάλιν.

B. ΚΩΜΙΚΟΙ.

4.

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται·
οὐδ' ὃς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέσχετο,
ἀλλ' ὃς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν[1]) ἀζημίως·
οὐδ' ὃς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον,
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν
εἶναι δίκαιος κοὐ δοκεῖν εἶναι θέλει.

5.

Πενθεῖν μέτρια χρὴ τοὺς προσήκοντας φίλους.[1])
Οὐ γὰρ τεθνᾶσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν,
ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον,[2])
προεληλύθασιν.[3]) Εἶτα χημεῖς ὕστερον
εἰς ταὐτὸ καταγωγεῖον αὐτοῖς[4]) ἥξομεν
κοινῇ τὸν ἄλλον συνδιατρίψοντες χρόνον.

III. ΒΑΒΡΙΟΥ ΜΥΘΟΙ.

1. Ἀλώπηξ καὶ Δρυτόμος.

Ἔφευγ' ἀλώπηξ, τῆς δ' ὄπισθε[1]) φευγούσης
κυνηγὸς ἐτρόχαζεν. Ἡ δ' ἐκεκμήκει,
δρυτόμον δ' ἰδοῦσα „πρὸς θεῶν σε[2]) σωτῆρων,
κρύψον με ταύταις αἷς ἔκοψας αἰγείροις,[3])
καὶ τῷ κυνηγῷ", φησί, „μή με μηνύσῃς".

Ὁ δ᾽ οὐ προδώσειν ὤμνυ᾽· ἡ δ᾽ ἀπεκρύφθη.
Ἦλθεν κυνηγὸς καὶ τὸν ἄνδρ᾽ ἐπηρώτα,
μὴ τῇδ᾽ ἀλώπηξ καταδέδυκεν ἢ φεύγει.
„Οὐκ εἶδον“ εἶπε, τῷ δὲ δακτύλῳ νεύων
τὸν τόπον ἐδείκνυ᾽, οὗ πανοῦργος ἐκρύφθη.
ὁ δ᾽ οὐκ ἐπισχών,[4]) τῷ λόγῳ δὲ πιστεύσας
παρῆλθε. Θερμοῦ δ᾽ ἐκφυγοῦσα κινδύνου[5])
κερδὼ παχείας ἐξέκυπτεν αἰγείρου,
σεσηρὸς[6]) αἰκάλλουσα. Τῇ δ᾽ ὁ τρεσβύτης
„ζωαγρίους μοι χάριτας“ εἶπεν „ὀφλήσεις“.
„Πῶς οὐκ ἄν“,[7]) εἶπεν, „ὃν γε μάρτυς εἱστήκειν;[8])
Ἐρῶσο τοίνυν, καὶ τὸν Ὅρκον οὐ φεύξῃ
φωνῇ με σώσας, δακτύλῳ δ᾽ ἀποκτείνας“.

2. Στρατιώτης καὶ Ἵππος.

Ἱππεὺς τὸν ἵππον, ἄχρι μὲν συνειστήκει
ὁ πόλεμος, ἐκρίθιζε κἀτρεφεν χόρτῳ,
παραστάτην γενναῖον ἐν μάχαις κρίνων·
ἐπεὶ δ᾽ ἐπαύσατ᾽,[1]) ἦν δὲ λοιπὸν[2]) εἰρήνη
καὶ μισθὸν ἱππεὺς οὐκέτ᾽ εἶχεν ἐκ δήμου,
τότ᾽ ἐκεῖνος ἵππος πολλάκις μὲν ἐξ ὕλης
κορμοὺς παχεῖς κατῆγεν εἰς πόλιν βαίνων,[3])
μισθῷ[4]) δὲ φόρτον ἔφερεν ἄλλοτ᾽ ἀλλοῖον,
τὸ πνεῦμα σῴζων ἐπ᾽ ἀχύροισι δυστήνοις,
σάγην δὲ νώτοις[5]) ἔφερεν οὐκέθ᾽ ἱππείην.
Ὡς δ᾽ αὖ πρὸ τειχῶν πόλεμος ἄλλος ἠκούσθη
σάλπιγξ τ᾽ ἐφώνει πᾶσιν ἀσπίδα σμήχειν
ἵππους τε κοσμεῖν καὶ σίδηρον ὀξύνειν,
κἀκεῖνος αὖ τὸν ἵππον ἐγχαλινώσας
ὁ δεσπότης παρῆγεν, ὡς ἐφιππεύσων.
Ὁ δ᾽ ὀκλάσας ἔπιπτεν οὐκέτ᾽ ἰσχύων.
„Ἔντασσε πεζοῖς σαυτόν“, εἶπεν, „ὀκλίταις·
σὺ γάρ μ᾽ ἀφ᾽ ἵππων εἰς ὄνους μεταστήσας
πῶς αὖθις ἵππον ἐξ ὄνου με ποιήσεις;“

Slovíčka a poznámky

k jednotlivým cvičením.

Průprava.

Slova v závorkách se nepřekládají. Jsou-li v závorkách spojky, jako „když, jakmile, ježto“ a p., má nastoupiti vazba participialní; pak-li jest uzavřeno závorkami relativní spojení „ten, který“, užiti jest participia se členem. Kde jsou dvě slovesa spojena spojkou (a) v závorkách, sluší první sloveso vyjádřiti participiem. Konečně (že) v závorkách naznačuje vazbu akkusativu s infinitivem.

λύω solvo, loučím, ruším
λύεις solvis
λύει solvit
λύομεν solvimus
λύετε solvitis
λύουσι(ν) solvunt. — Přízvuk sloves klade se co nejdále od konce.

λῦε solve
λύετε solvite
μὴ λῦε noli solvere
μὴ λύετε nolite solvere

λύειν inf. solvere
ἐστί(ν) est (schází často v průpovědech)
εἰσί(ν) sunt, *ἦν* erat
ἦσαν erant, *εἶναι* esse.

U imper. jest záporkou *μή* = lat. ne, jinde *οὐ* (před samohláskami *οὐκ* a před přídechem ostrým *οὐχ*) = lat. non.

Dle toho časuj a zapamatuj si:

ἄγω (ago) vedu
φέρω (fero) nesu, snáším, přináším
φεύγω (fugio) běžím, ubíhám, utíkám,
λέγω pravím, nazývám
ἔχω mám, držím
στέργω miluji
διαλύω rozlučuji, rozvazuji, zrušuji.
τρέφω živím, pěstuji, chovám
πιστεύω důvěřuji, věřím

---

1. Genitiv, závislý na substantivě opatřeném členem, staví se obyčejně mezi člen a substantivum (viz větu 7.).

ἀρετή ctnost, statečnost (virtus)
διαβολή pomluva
εἰρήνη mír, pokoj
ἡδονή rozkoš, radost
λύπη zármutek, žalost
τέχνη umčna, umění, řemeslo
τύχη náhoda, osud, štěstí (fortuna)
πολλάκις mnohokrát, často

ἅμα μέν — ἅμα δέ zároveň — zároveň pak, jednak — jednak
ἆρ᾽ (= *ἆρα*) *οὐ* nonne? zdaž ne? že ano?

2. Jméno výrokové při sponě *εἶναι* vyjadřuje se nominativem a nemá členu. § 145. 3.

Předložky s dativem se pojící jsou: *ἐν* ve, na (in s abl.), *σύν* s (cum).

Athény *Ἀθῆναι* (Athenae)
Dirké *Δίρκη*
Kallirrhoë *Καλλιῤῥόη*
pramen, zřídlo, zdroj *πηγή*
Théby *Θῆβαι* (Thebae)
cvik, cvičení *μελέτη*
věda, vědění *ἐπιστήμη*
zachovávám, chráním *φυλάττω* (akk.)
kvetu *ἀκμάζω*
a, i, (et) *καί*

[1]) instrum. = dat. (lat. abl.)
[2]) plur. podílný (distributivus).

3.

ἀδικία nespravedlnost
ἀρχή počátek
ἐλάα oliva (strom i plod)
ἐπικουρία pomoc, podpora
ἑσπέρα večer (vespera)
πενία chudoba, nedostatek
ὥρα doba, hodina (hora)
εὐτυχία i plur. štěstí (res secundae)
ἀτυχία i plur. neštěstí (res adversae)
ἔχθρα nepřátelství
φιλία přátelství
ὥςπερ ... οὕτω(ς) jak ... tak

πρόςεστι(ν) s dat. jest při něčem, jest spojeno s něčím

μέν ... δέ (kladou se na druhé místo) sice ... však (*μέν* se obyčejně ani nepřekládá, někdy též *δέ*) spojují protivné členy věty.

καί i, také (etiam), *καί ... καί*, et ... et, i ... i.

4. Předložky s genitivem se pojící jsou:

ἄνευ bez
ἀντί místo, za, pro
ἀπό od (odlučuje)
ἐκ (před samohl. *ἐξ* ex) ze, (se) od,
πρό před (lat. pro)

Jména zeměpisná mají z pravidla člen (§ 144. 3.), na př. *ἡ Ἀττική* (totiž *χώρα*) Attika

blahobyt, blaženost *εὐδαιμονία*
práce, zaměstnání *ἐργασία*
hojnost, veliké množství *ἀφθονία*
(po)klid *ἡσυχία*
liším se (vynikám) *διαφέρω* (differo)
velice (mnoho) *πολύ* (multum)
nýbrž *ἀλλά* (sed)
ubíhám čeho *φεύγω* s akk.

μετά s gen. s, se (cum), s akk. po (post) (časově). [1]) plur.

5.

βασίλειᾰ královna
βασιλεία království, královská vláda
ἡ Καρία Karie § 144. 3.
Μοῦσα Músa, *μοῦσα* umění múzické
θεοσέβεια bohabojnost
ῥίζα kořen (radix)
μέλιττα včela
εὖνοια přízeň, náklonnost
αἰτία příčina
φιλεργία pracovitost
ὁμόνοια jednomyslnost, svornost
χορεία rej, tanec
ᾠδή zpěv, píseň
χαίρω s dat. těším se čemu, z čeho, libuji si v čem (gaudeo s abl.)
θαυμάζω s akk. divím se čemu (miror alqd.)

6. Předložky s akkusativem se pojící jsou:

εἰς do, ve (s akk.), ku
Kilikie *ἡ Κιλικία* § 144. 3.
Tauros (pohoří) *ὁ Ταῦρος* § 144 3.
nesvornost *διαφορά*
míč, koule *σφαῖρα*
meč *μάχαιρα*
ἀνά na, po (čem) (místně)
myslím, domnívám se *νομίζω*
ovládám, vládnu komu, čím *ἄρχω* s gen.
plodím, rodím *τίκτω* (pario)
objímám, obkličuji, obstupuji *περιέχω*
poraňuji *τιτρώσκω*

přirovnávám komu co *εἰκάζω* (comparo rei [cum re] alqd)
více (raději) než *μᾶλλον ἤ* (magis quam, potius quam)

7. Při vokativě bývá v řečtině z pravidla *ὦ*, jež se v češt. obyčejně vynechává: *ὦ πολῖται* občane!

ἀνδρεία mužnost, chrabrost, udatnost
δικαιοσύνη spravedlnost
εὐταξία pořádnost, kázeň
δικαστής soudce
ποιητής básník (poëta)
Ὀρέστης Orestés
Πυλάδης Pyladés
Σπαρτιάτης Sparťan
στρατιώτης vojín
τεχνίτης řemeslník, umělec
πρέπει s dat. sluší (decet)
θύω obětuji
ἐπί s dat. při, na, pro (o příčině), viz § 167. pozn.

8. Člen nahrazuje též náměstky přisvojovací, srov. větu 2. a 7.

spása, blaho *σωτηρία*
mravnost *εὐκοσμία*
bitva, boj *μάχη*
duše, život *ψυχή*
skromnost, rozumnost *σωφροσύνη*
ochotnost, horlivost *προθυμία*
vštěpuji, vnukám *ἐμβάλλω*
Feidias *Φειδίας*

9. [1]) Před přístavkou bývá obyčejně člen: *Ἀθηνᾶ ἡ θεά*, viz § 144. 4. a § 145. 1. pozn. 1.

θεά bohyně
ἐπωνυμία přímí, jméno
γραφική umění malířské
ὑφαντική umění tkalcovské
ναύτης plavec (nauta)
κλέπτης zloděj
ἐγκωμιάζω velebím
προσάπτω přikládám, přičítám
εὖ dobře
νή částice přísežná s akk. boha = při sám, pro, skrze, při
κατά s akk. po, na (místně)

10.

ochrana *φυλακή*
drachma *δραχμή* = 40 kr.
talent *τὸ τάλαντον* = 2400 zl.
sestra *ἀδελφή*
tržiště, náměstí *ἀγορά*
vynálezkyně *εὑρέτρια*
Thermopyly *Θερμοπύλαι*
teplé vřídlo *θερμὴ πηγή*
vytryskuji, prýštím (se) *ἀνατέλλω*
stály = byly
sto *ἑκατόν* centum
šedesát, sexaginta *ἑξήκοντα*.

λύομαι solvor	*λυόμεθα* solvimur	*λύου* imp. solvere
λύει solveris	*λύεσθε* solvimini	*λύεσθε* solvimini
λύεται solvitur	*λύονται* solvuntur	*λύεσθαι* inf. solvi.

Verba deponentia: *ἕπομαι* sequor, *γίγνομαι* stávám se, *φείδομαι* šetřím.

11. *Ἀμοργὸς ἡ νῆσος* Amorgus insula, *ὁ Εὐφράτης ποταμός* fluvius Euphrates, o tomto postavení přístavky viz § 144. 3. a 4.

Ἀθηναῖος Athéňan
ἡ Ἀρμενία Armenie
διδάσκαλος učitel
θεός bůh, *Θεός* Bůh
ἡ Λυδία Lýdie
νόμος zákon

οἶνος víno (vinum)
σῖτος žito, obilí, chléb
ὁ σοφός mudřec (zpodst. adj.)
χρόνος čas
χρυσός zlato
πείθομαι s dat. poslouchám (pareo)
φείδομαι s gen. šetřím (parco)
εἰκότως právem
γάρ neboť
ὑπό s gen. od (ab) při passivě.

12.

Dionýsos Διόνυσος
kozel τράγος
Linos Λίνος
měsíc, luna σελήνη
Úrania Οὐρανία
slunce ἥλιος
syn υἱός
Peršan Πέρσης
život βίος
vynálezce εὑρετής
réva ἡ ἄμπελος
označuji, určuji σαφηνίζω

13.

ἀδελφός bratr
Αἰγύπτιος Aegyptan
εὐχή prosba, modlitba
κροκόδειλος krokodil, ostrovid
μέριμνα starost
παιδεία vzdělanosť
ἀληθινός 3. pravý, pravdivý
ἀκούω s gen. slyším, vyslýchám
παρά s dat. u, při
δεύτερος 3. druhý (alter)
ἱερός 3. s gen. (= sacer) svatý, posvátný, zasvěcený (komu)
μακρός 3. dlouhý, dlouho trvající
μεστός 3. s gen. plný (plenus)
μικρός 3. malý, skrovný
πιστός 3. věrný, důvěrný
φίλος 3. milý, přátelský, příznivý
ὁ φίλος přítel
νομίζω mám za (něco), pokládám za s dvojím akk. (habeo, puto)

14.

hřbě πῶλος
kůň ἵππος
nebezpečenství κίνδυνος
žák μαθητής
vůdce στρατηγός
společný κοινός 3.
dobrý ἀγαθός 3.
těžký, obtížný, zlý, krutý } χαλεπός 3. difficilis
krásný, ušlechtilý καλός 3.
udatný ἀνδρεῖος 3.
pilný, bedlivý σπουδαῖος 3.
povstávám, pocházím γίγνομαι (nascor) z (něčeho) ἐκ . . .

15. Po δεῖ a χρή (třeba jest, aby, má se, musí se, oportet) následuje akk. s inf. (viz větu 6.); ἡ εἰς τὴν ἀρετὴν ὁδός cesta ku ctnosti (vedoucí) viz § 143. pozn.

ἡ Αἴγυπτος Aegypt
Ζήνων Zénón
Ἡσίοδος Hésiod
θάνατος smrť
ὕπνος spánek
δίδυμος 2. a 3. dvojí, δίδυμοι ἀδελφοί (nebo dual) bližení
ἰατρός lékař
ἀθάνατος 2. nesmrtelný
πάμφορος 2. (všenosný) přeúrodný

ὄρθιος 2. a 3. příkrý
χρήσιμος 2. a 3. potřebný, prospěšný
παντοῖος 3. všelijaký, rozmanitý
θνητός 3. smrtelný
πλούσιος 3. bohatý
μόνος 3. jediný (jediné); samoten (solus)
ὅτι (quod), že (i po slov. rčení).

16. Adjektiva zpodstatnělá mají člen, jako ὁ πλούσιος bohatec, viz § 143.

bohatství πλοῦτος
nebe οὐρανός
poklad θησαυρός
způsob, povaha τρόπος (i pl.)
závist φθόνος
vzácný, drahocenný, vážený τίμιος 2. a 3.
nepodoben ἀνόμοιος 2.
postava μορφή
učený, moudrý σοφός 3.
poznávám γιγνώσκω (cognosco).

17. Je-li neutrum plur. podmětem, pojí se s ním sloveso určité v singularu, ale adjektivum výrokové v pluralu, viz § 140. 2.

ἄριστον snídaně
δεῖπνον hlavní jídlo, večeře
δένδρον strom
ἔργον dílo, práce, čin
λόγχη kopí, sudlice
ὅπλον (i pl.) zbraň, zbroj
τόξον luk
καρπός plod, ovoce
φάρμακον lék (od čeho, proti čemu = gen.)
ᾠόν vejce (ovum), ᾠὰ τίκτειν vejce nésti
κακός 3. zlý, špatný
παραπλήσιος 3. podobný
χήνειος 3. husí
κρίνω soudím
θεραπεύω chovám, pěstuji, léčím

ἕνεκα s gen. pro (klade se obyčejně za gen. jako causa, gratia).

18.

dítě τέκνον
list φύλλον (folium)
rostlina φυτόν
příznak σύμβολον
žezlo σκῆπτρον (sceptrum)
stříbro ἄργυρος (argentum)
mluvení, řeč, slovo λόγος
mlčení σιγή
poskytuji, zjednávám παρέχω s akk.
učím se čemu μανθάνω s akk.

[1]) ἐκ. [2]) od παρά s gen.

19. Stažená O-deklinace.

δημαγωγός vůdce lidu, démagóg
ζῷον živočich, tvor, zvíře
νοῦς rozum, duch, mysl
Σικελία Sicilie
Καρχηδών, όνος, ἡ Karthágo
στέφανος věnec
χαλῑνός uzda
ὠφέλεια užitek
ἄλλος, -η, -ο alius, -a, -ud, ὁ ἄλλος ostatní
ἄνους 2. nerozumný
ἄχρηστος 2. nepotřebný, neprospěšný
ὅμοιος 3. podobný, stejný
ὁμοίως stejně, právě tak
ἀπέχω (s gen.) jsem vzdálen od čeho
ὑπερέχω (s gen.) vynikám nad koho

20.

Homér Ὅμηρος
morek, mozek μυελός
oko ὀφθαλμός
svaz νεῦρον (nervus)
míska φιάλη
kovový χαλκοῦς 3.
železný σιδηροῦς 3.
stříbrný ἀργυροῦς 3.
zlomyslný κακόνους 2.
nikdo οὐδείς, nic οὐδέν
přihází se συμβαίνει
zavádím, svádím παράγω
na ἐν s dat.

21.

attická deklinace

βωμός oltář
γεωργός rolník
ἕως zora, svítání
λαγώς zajíc
Σκύθης Skyth
φυγή útěk (fuga)
πολεμικός 3. válečný, bojovný
ῥᾴδιος 3. lehký, snadný
κατασκευάζω zřizuji, stavím
τρέπομαι obracím se, oddávám se čemu, dávám se do (πρός) něčeho
ἅμα zároveň, s dat. zároveň se, hned při (simul cum)
ἅμα ἕῳ zároveň se svítáním, hned z rána
πρός s akk. proti, k.

22.

Agamemnón Ἀγαμέμνων, -ονος
Meneláos Μενέλεως
lano κάλως
pole ἀγρός
namáhání, svízel, strast πόνος
nesnáz, nouze, bída τὸ δεινόν
plachta τὸ ἱστίον
bázlivý δειλός 3.
růžeprstý ῥοδοδάκτυλος 2.
modlím se (ke) komu εὔχομαι s dat.
chytám se ἐπιλαμβάνομαι (s gen.)
úrodný εὔκαρπος 2.

23.

ἐμπορία obchod
εὐδαιμονία úrodnost
Ἥλιος bůh slunce
Ῥόδιος Rhoďan
Ῥόδος, ἡ Rhodos
ἔμπειρος 2. zkušený, zběhlý (peritus)
ναυτικός 3. lodní, plavecký; τὰ ναυτικά námořnictví
παλαιός 3. starodávný, starý, viz § 143.
παντοδαπός 3. všeliký, všechen
ἀκμάζω oplývám (srov. florēre opibus)
ἐπιτηδεύω provozuji
σέβομαι ctím, v úctě mám
ἤδη již
μάλιστα nejvíce, velmi
σχεδόν téměř
περί s gen. (de) o
οὐ μόνον . . . ἀλλὰ καί non solum . . . sed etiam

[1]) ἄλλων gen. plur. za všechny tři rody. [2]) ὑπερ-έχουσα part. praes. fem. od ὑπερ-έχω. [3]) πᾶσα fem. ku πᾶς všechen, celý; pozor na postavení πᾶσα ἡ νῆσος čili ἡ νῆσος πᾶσα u význ. celý, viz § 148. 1. [4]) — ei, od αὐτός, -ή, -ό (sám, ipse), jež odpovídá v nepřímých pádech lat. is (on).

24. Plural jmen hmotných znamená, jako v lat., množství částí nebo druhův, na př. *πυροί* množství (zrní pšeničného) pšenice, srov. frumenta, *ξύλα* ligna, štěpiny, *οἶνοι* vína (druhy vína).

ječmen *κρῑθή*
jezero *λίμνη*
pahorek *λόφος*
Nil *Νεῖλος*
déšť, lijavec *ὄμβρος*
hojně přelož adj. *ἄφθονος* 2.
rozvodněna jsouc *πλήρης γενόμενος* (= naplněnou se stavši, plenus factus).
neustálý, nepřetržitý, mnohý *συχνός* 3.
hnojím (činím tučným, krmím) *πῑαίνω*
vyčnívám *ἐξέχω*, jako *ὥςπερ*
zaplavuji *κατακλύζω*
tehdy, tu, *τότε*
vydávati = nésti, pak (= však) *δέ*

[1]) viz cvič. 15., větu 7.

25.

Αἰθίοψ, οπος Aethiop
Ἄραψ, βος (lat. Arabs) Arab
Ἀσία Asie
αὐλός flétna, píšťala
Γερμανός German
γλαύξ, κός, ἡ sova
γύψ, γυπός sup
κόλαξ, κος lichotník
Κύκλωψ, ωπος Kyklóp
ὀρνίθιον ptáče, ptáček
παροιμία přísloví
πέτρα skála (petra)
σάτυρος satyr
φόρμιγξ, ιγγος, ἡ varyto
μαλακός 3. měkký (mollis), jemný
ξανθός 3. plavý (flavus), rusý
ὑψηλός 3. vysoký
θηρεύω honím, lovím
νεοττεύω hnízdím
σμήχω umývám
τέρπω obveseluji; *τέρπομαι* s dat. obveseluji se, bavím se čím
μάλα velmi.

26.

evrček *τέττιξ, γος, ὁ*
dráp, pazour *ὄνυξ, χος, ὁ*
krkavec *κόραξ, κος, ὁ*
mravenec *μύρμηξ, ηκος, ὁ*
Thrák *Θρᾷξ, κός*
oštěp *ἀκόντιον*
hbitý *ἐλαφρός* 3.
silný, pevný *ἰσχῡρός* 3.
podzemní *κατάγειος* 2.
bílý *λευκός* 3.
bojuji (s kým) *μάχομαι* s dat.

27.

ἁμάρτημα, ατος, τό omyl, chyba, poklesek
ἄστρον souhvězdí, hvězda
γέλως, ωτος, ὁ smích
ἐλπίς, ίδος, ἡ naděje
εὐεργεσία dobrodiní
λαμπάς, άδος, ἡ svítilna, pochodeň
λᾱός (poet.) lid, národ
λύσις odloučení, vybavení
μάθημα, ατος, τό nauka, věda, poučení
νύξ, υκτός, ἡ noc
ποιμήν, ένος, ὁ pastýř
χάρις, ιτος, ἡ přízeň, vděk, dík (někdy pl., srov. gratias agere)
ἄκαιρος 2. nevčasný, nevhodný
ἄξιος 3. hoden, vhodný, náležitý

νέος 3. mladý; *ὁ νέος* mladík
πονηρός 3. špatný
μῶρος 3. pošetilý, bláznivý
ἀμείβομαι odpovídám, odplácím
ἀποτρέπω s gen. odvracím od
ἐμφανίζω ukazuji, určuji
προσαγορεύω jmenuji, zovu
ἥδομαι s dat. těším se čemu, libuji si v čem, oddávám se čemu (lactor s abl.)
σφάλλω klamu
σῴζω zachraňuji, zachovávám při životě (servo)
ἐπί s akk. k, proti.

28. *ὑπέρ* s gen. nad (super), pro, za; akk. přes (supra, ultra).

ohebnosť, mrštnosť *ὑγρότης, ητος, ἡ*
špatnosť *κακότης, ητος, ἡ*
Hellas *Ἑλλάς, άδος, ἡ*
krb, ohniště *ἑστία*
tělocvik *γυμναστική*
svár *ἔρις, ιδος, ἡ*
sen *ἐνύπνιον*
pocestný *ὁδοιπόρος*
vlasť, otčina *πατρίς, ίδος, ἡ*
nesčíslný *μυρίος* 3.
zřídka *σπανίως*
nalézám, potkávám se *ἐντυγχάνω* s dat.
lze *ἔξεστι* (licet)
jsem povinen díkem, díky *ὀφείλω χάριν* (obyč. v sing.)
umírám *ἀποθνήσκω*

[1]) pl. [2]) *ἀντί*.

29. *καλὸς τὴν μορφήν*, pulcher formā, krásný postavou, co do postavy; akk. vztahový § 155, A.

ἀγών, ῶνος, ὁ zápas, závod
ἆθλον odměna
δελφίς, ῖνος, ὁ delfín, plískavice
γάλα, ακτος, τό mléko
γίγας, αντος, ὁ obr, velikán
Ἥφαιστος Héfaistos
λέων, οντος, ὁ lev
λιμήν, ένος, ὁ přístav
Μυτιλήνη Mytiléné
πόλις město, obec, stát
πούς, ποδός, ὁ noha (pes)
Σκύθης Skyth
χελιδών, όνος, ἡ vlaštovka
Ὀλυμπιακός 3. olympijský
φιλάνθρωπος 2. lidumilný
χωλός 3. chromý, kulhavý
δύο dvě (duo)
πάνυ zcela, velmi
ἐπιβουλεύω s dat. strojím úklady
προσήκει přísluší (jako *πρέπει*)
τρέφομαι živím se čím .. dat.

[1]) olivový. [2]) *ἡ ἵππος* kobyla, klisna.

30. *Ἀλέξανδρος, ὁ Φιλίππου*, Alexander, Philippi filius § 157, p. 1.

Aias *Αἴας, αντος, ὁ*
škorně, holenky *κνημίς, ῖδος, ἡ*
brnění *θώραξ, ακος, ὁ*
kanec *κάπρος*
náhrobek, pomník *σῆμα, ατος, τό*
Halikarnás *Ἁλικαρνασός, ἡ*
Hellén *Ἕλλην, ηνος, ὁ*
přilba *κόρυς, υθος, ἡ*
těžkooděnec, hoplit *ὁπλίτης*
kopyto *ὁπλή*
med *μέλι, ιτος, τό*
Mausóllos *Μαύσωλλος*
pověst *μῦθος*
kel, zub *ὀδούς, όντος, ὁ* (dens)

zima, bouře *χειμών, ῶνος, ὁ* (hiems)
socha *ἀνδριάς, άντος, ὁ*
Salamís *Σαλαμίς, ῖνος, ἡ*
štít *ἀσπίς, ίδος, ἡ*
lahodnosť, sladkosť *γλυκύτης, ητος, ἡ*
Telamón *Τελαμών, ῶνος*
ozdoben *κεκοσμημένος* 3.
pobádám, (po)vzbuzuji *προτρέπω*
biji, zasazuji rány *παίω*
dvěma (v. 4) *δυοῖν*

λύων λύουσα λῦον solvens
gen. *λύοντος λυούσης λύοντος* solventis

ὤν, οὖσα, ὄν (part. praes. od *εἰμί* jsem)
gen. *ὄντος, οὔσης, ὄντος*, § 121. 1.

31.

βλάβη škoda (damnum)
οἶκος dům, domus
παῖς dítě, *ὁ π.* chlapec, *ἡ π.* děvče
στῦλος sloup, podpora
ἀπράγμων, ον 2. mírumilovný, *τὸ ἀπραγμον* mírumilovnosť
ἄῤῥην, εν mužský, mužského rodu
ἑκών, όντος 3. volný, samo-, dobrovolný (-volně), rád
ἄκων, οντος 3. nevolný (nevolně), bezděčný (bezděky), nerad; obě adj. jako part.
[1]) totiž *πενίαν*.
αὐτός, ή, ό sám
πένης, ητος chudý
ξένος 3. cizí; *ὁ ξ.* cizinec
ἡδύς, ἡδεῖα, ἡδύ sladký, příjemný
ῥᾴδιος 3. lehký, snadný
σύμμαχος 2. spolčený, nápomocný, *ὁ σύμμαχος* spojenec
σώφρων, ον rozumný, rozvážný
ὕστερον později
ἁμαρτάνω chybuji, chyby se dopouštím

32.

Babylónie *Βαβυλωνία*
Hádés *Ἅιδης, ου*
Indie *Ἰνδική*
šat (svrchní), oděv *ἱμάτιον*
býk *ταῦρος* (taurus)
odpuštění *συγγνώμη*
úrodný, požehnaný *εὐδαίμων, εὔδαιμον* (o zemi)
černý *μέλας, μέλαινα, μέλαν*
půvabný, líbezný, duchaplný *χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν*
[1]) plur.
nesmyslný, nerozumný *ἄφρων, ον*
truchlící *ὁ ἐν πένθει ὤν*
rád *ἡδέως* adv.
mám radosť nad kým *ἥδομαι* s dat. neb *ἐπί* s dat.
oblékám si *περιβάλλομαι*
obcuji s kým *συνδιατρίβω* s dat.
dostává se čeho *γίγνεται* s nom.
kdo? *τίς* quis (nesnižuje přízvuku)
vždy *ἀεί*

33. *ἡμέρας* ve dne, *νυκτός* v noci, *ἔαρος* na jaře, vere § 169. 2. *ἐν Ἅιδου* v (obydlí) Hádově, v podsvětí § 157. 3., p. 2.

βροντή hrom, bouřka
δόξα sláva
ἔαρ, ἔαρος i *ἦρος, τό* jaro (ver)
καιρός pravý, zlý čas

κεφαλή hlava
κρατήρ, ῆρος, ὁ měsidlo
κώμη ves
Μιλτιάδης Miltiadés
πέτρος kus skály, balvan
πῦρ, πῠ́ρός, τό oheň
Σίσυφος Sisyfos
σωτήρ, ῆρος ochrance, osvoboditel
φθινόπωρον podzim
χείρ, χειρός, ἡ ruka; srov. § 54. 13
κρίθινος 3. ječmenný; *κ. οἶνος* pivo
βασανίζω zkoušim
διαγιγνώσκω (úplně) poznávám
κυλίνδω válím
νίζω myji
ἄνω vzhůru
ἥκιστα nejméně.

34. Člen zastupuje často v řečtině náměstku ukazovací (ten, onen) nebo přisvojovací (můj, svůj), viz § 142. 1. p., srov. větu 1.

Aischinés *Αἰσχίνης*
Astyanax *Ἀστυάναξ, κτος*
Démosthenés *Δημοσθένης, ους*
Hektor *Ἕκτωρ, ορος*
Isokratés *Ἰσοκράτης, ους*
chlapeček *παιδίον*
Lýsias *Λῡσίας*
hvězda *ἀστήρ, έρος, ὁ*
Zeus *Ζεύς*
Dioskúrové = synové Diovi *Διόσκουροι*
nadvzduší *αἰθήρ, έρος, ὁ*
slavný *ἔνδοξος* 2.
útlý (nedospělý) *νήπιος* 3.
zhotovuji si *κατασκευάζομαι*
vracím se *ἐπανέρχομαι*
bydlím *ναίω* (poet.)
zároveň se, hned z *ἅμα* s dat.
ještě *ἔτι*
jako (ve větě 1.) *ὡς* (ut, utpote)

[1]) nic (*οὐδέν*) z potřebného (plur.) pro (*πρός* s akk.) život.

35.

ἄρχων, οντος představený, vládce
εὐθῡμία dobrá mysl, radost
κυβερνήτης kormidelník
Περσεφόνη Persefona
συμβουλία rada
διαφέρω s gen. liším se od
δουλεύω otročím, sloužím, hovím
προσδέχομαι přijímám
τεκμαίρομαι znamenám, poznávám
παρέχω působím, dělám.
οὐδέν nijak, v ničem, ničím § 155. C.

36.

Déméter (Démétra) *Δημήτηρ, τρος, ἡ*
ssele, podsvinče *χοῖρος*
Kronos *Κρόνος*
žaludek = břicho.
Rhea *Ῥέα*
šlechetný *γενναῖος* 3.

[1]) *ἔστι* = *ἔξεστι* § 121. 1., p. 2.
[2]) pl.

37.

βάλανος, ἡ žalud
βότρυς, υος, ὁ hrozen
γένος, τό (genus) rod, kmen
δᾴς, δᾳδός, ἡ pochodeň (gen. pl. *δάδων*)
Ἐρῑνύς, ύος, ἡ Erinys
ἰσχύς, ύος, ἡ síla, mohutnost
μῦς, μυός, ὁ myš
πίτυς, υος, ἡ smrk
πολύπους, οδος, ὁ mořský polyp
Ποσειδῶν, ῶνος Poseidón

σαύρα ještěrka
ὕλη tlachání, klepy
φωνή hlas, zvuk, řeč
ἀνόητος 2. nerozumný
ὠφέλιμος 3. i 2. užitečný, prospěšný
ἐνεδρεύω s akk. číhám nač
θρασύνομαι jsem drzým, hrdým nač, vypínám se čím s *ἐπί* a dat.
λαμβάνω obdržuji, dostávám
οὔτε .. οὔτε neque .. neque

[1]) přelož: Jako . . není, tak . . není . . [2]) (ten), který (qui).

38.

žába *βάτραχος*
kočka *γαλῆ*
Libyan *Λίβυς, υος*
peníz *νόμισμα, ατος, τό*
babička *γραῦς*
potrava *τροφή*
ovce *πρόβατον*
znak, znamení *σημεῖον*
sousední, sousedící s čím *ὅμορος* 2. s dat.
starý (v. 9) *ἀρχαῖος* 3. (antiquus)
nepřátelský *πολέμιος* 3.
stádně, hromadně *ἀγεληδόν* (gregatim) čili ve stádech *κατ' ἀγέλας*
jsem ozdobou (poskytuji ozdoby) *κόσμον παρέχω*
mám výživu z něčeho *τὸν βίον ἔχω ἀπό* s gen.
pasu se *νέμομαι*
dobytče = hovado

[1]) plur. = hovada.

39. Jména vlastní mají člen, jsou-li všeobecně známa nebo napřed již připomenuta: *ὁ Πίνδαρος* onen slavný básník § 145. 1., p. 1.

ᾅδης, ου, ὁ podsvětí
γονεύς rodič, otec, pl. rodiče
Δευκαλίων, ωνος Deukalión
ἔκγονος syn, vnuk, potomek
ἐπιείκεια mírnost
εὐσέβεια nábožnost
θύρα dvéře, pl. dvůr (královský)
θυσία oběť
Προμηθεύς Prométheus
ἄριστος 3. nejlepší, nejpřednější, urozený
διαλέγομαι rozmlouvám
παιδεύω vychovávám
ἐπί s dat. na, při, u
τέ (přikl.) . . *καί* i . . i, jak . . tak.

40.

Achaj *Ἀχαιός*
úloha (dílo) *ἔργον*
kníže *βασιλεύς*
vojsko *στρατός*
Ilias *Ἰλιάς, άδος, ἡ*
Odyssea *Ὀδύσσεια*
výrok *ῥῆμα, ατος, τό*
Thessal *Θετταλός*
pohroma, neštěstí *συμφορά* (pl.)
kněz *ἱερεύς, έως, ὁ*
špatný (chatrný, ničemný, sprostý) *φαῦλος* 3.
poddaný *ὑπήκοος* 2.
za starodávna *τὸ πάλαι* § 155, C
opěvuji *ᾄδω*
přinášim *προσφέρω*
potom *ἔπειτα*
u, při *παρά* s dat.
pastýř *νομεύς, έως, ὁ*
Ἀχιλλεύς, Ὀδυσσεύς, έως

[1]) tvůj *σός, σή, σόν* se členem: *ἡ σὴ ἀρετή*. [2]) pl. [3]) *ὁ νομεύς, έως.*

41.

αἴσθησις, εως, ἡ smysl
ἀκοή sluch
ἀκρόπολις, εως, ἡ vyšehrad
ἁφή hmat
γεῦσις, εως, ἡ chuť
ἱερόν svatyně, chrám
μάθησις, εως, ἡ učení
μάντις, εως, ὁ věštec
ὄσφρησις, εως, ἡ čich
ὄφις, εως, ὁ had
ὄψις, εως, ἡ zrak
στάσις, εως, ἡ povstání, různice
τάξις, εως, ἡ řada, řád, pořádek, šik
φρόνησις, εως, ἡ myšlení, rozumnost
φύσις, εως, ἡ příroda, povaha, vlohy
χρῆμα, ατος, τό věc, pl. peníze
πέντε pět
αὐξάνω množím, zvelebuji, vzdělávám
διαφυλάττω zachovávám
ἐγείρω vzbuzuji, rozněcuji (excito)
ἐσθίω jím, žeru
καταπίνω spíjím, vypíjím, sežírám

[1]) *πάρεστι* jest přítomen (adest).

42.

orel *ἀετός*
barva *χρῶμα, ατος, τό*
jed *ἰός*
čin, skutek *πρᾶξις, εως, ἡ*
čáp *γέρανος, ἡ*
zpupnosť *ὕβρις, εως, ἡ*
rozum, důmysl *σύνεσις, εως, ἡ*
některý *ἔνιοι, αι, α*
nebezpečný *ἐπικίνδυνος* 2.
bezcenný *οὐδενὸς ἄξιος* 3.
velmi *μάλα*
upadám v záhubu *διαφθείρομαι*
opouštím *λείπω*

[1]) bylo hanebno.

43. *διά* s gen. skrze, neb instrum. (per), s akk. pro (propter).

ἄστυ město, u Attičanů = Athény
Κάρ, Καρός Kár
μεταμέλεια litost
πῆχυς, εως, ὁ loket = 46 cm. (asi půl m.)
στάδιον (pl. obyč. *στάδιοι*) stadion čili hon = 185 m., viz dodatek k § 280.
Τίγρης, ητος, ὁ Tigris
πέλεκυς, εως, ὁ sekera, tesák
φρούριον stráž, posádka, tvrz
Φυλή Fylé
Χάλυψ, βος Chalyb
βραδύς 3. zdlouhavý, váhavý
βραχύς 3. krátký, *διὰ βραχέων* v krátkosti, stručně
δειλός 3. bázlivý
εὐρύς 3. široký, širý
θρασύς 3. drzý, smělý
ὀξύς 3. ostrý, rychlý, prudký
πικρός 3. trpký, hořký
ταχύς 3. rychlý
πεντεκαίδεκα (neskl.) patnáct
ὡς jak, u číslovek = asi.

44.

Kardúch *Καρδοῦχος*
nouze, nutnosť *ἀνάγκη*
šíp, střela *τόξευμα, ατος, τό*
drsný *τραχύς* 3.
dvouloketní *δίπηχυς, υ,* 2. | neutr. pl.
trojloketní *τρίπηχυς, υ,* 2. | *-πήχη*

škodlivý *βλαβερός* 3.
požívám *ἀπολαύω* s gen.
učím čemu *διδάσκω* s akk. (docco)
radím *συμβουλεύω*
pomáhám *συμπράττω* s dat.
téměř, skoro *ἐγγύς*
více než *πλέον ἤ*

[1]) (co jest) příjemné .. prospěšné. [2]) řečem příjemným — prospěšným.

45.

Ἀπόλλων, ωνος Apollón
Ἄρτεμις, ιδος Artemis
ἆσμα, ατος, τό píseň
βία násilí, násilnictví (vis)
βωμός oltář
δῆμος národ, obec, župa, dědina
Ἐρατώ, οῦς, ἡ Erató
Εὐριπίδης Eurípidés
ἠχώ, οῦς, ἡ ozvěna, *Ἠχώ* Écho
ἱστορία a pl. dějepis, dějiny
Κλειώ, οῦς, ἡ Klio
Κρής, Κρητός Kréťan
Κύρνος, ἡ Korsika
Λητώ, οῦς, ἡ Létó, Latóna
Λιβύη Libye
πειθαρχία poslušnost
Πειθώ bohyně přemlouvání, Přemluva
Ῥαδάμανθυς, υος Rhadamanthys
Σαρδώ Sardinie
Σαρπηδών, όνος Sarpédon
Σικυών, ῶνος, ἡ Sikyón
τάφος hrob
ὄρειος 3. horský
ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ poloviční, půl
διαφερόντως obzvláště, hlavně
σωφρονίζω přivádím k rozumu, napravuji
ἔξω vně, zevnitř, mimo s gen.

[1]) gen. přisvoj. ve výroku § 157. 2.

46.

básnířka *ποιήτρια*
Lesbos *Λέσβος, ἡ*
Platón *Πλάτων, ωνος*
Skamandrónymos *Σκαμανδρώνυμος*
Skýros *Σκῦρος, ἡ*
Théseus *Θησεύς, έως*
rodné město *πατρίς*
božský *θεῖος* 3.
jsem prokazován *ἀπονέμομαι*
Sapfó *Σαπφώ, οῦς, ἡ*

[1]) = jest.

47. *μέση ἡ ἀγορά* neboli *ἡ ἀγορὰ μέση* střed tržiště § 148., p. 3.

Ἀνάχαρσις, εως Anacharsis
Ἀφροδίτη Afrodité
γένος, ους, τό rod, druh (genus)
ζημία trest, škoda
κάλλος, ους, τό krása, spanilost
κέρδος, ους, τό zisk, prospěch
μέρος, ους, τό díl
μήν, μηνός, ὁ měsíc (mensis)
πάθος, ους, τό vášeň, náruživost
Πηνειός Pénceios
πενηρία špatnost
Τέμπη, ῶν, τά Tempé
ψεῦδος, ους, τό lež
ἔρχομαι jdu (teku); přicházím
οὔποτε nikdy.

48.

zevnějšek, podoba *εἶδος, ους, τό*
hora *ὄρος, ους, τό*
smýšlení *νοῦς*
kov *χαλκός*

vavřín *δάφνη*
zeď, hradba *τεῖχος, ους, τό*
Moiris *Μοῖρις, ιδος, ὁ*
nymfa *νύμφη*
meč *ξίφος, ους, τό*
zrcadlo *κάτοπτρον*
pošetilost, bláznovství *μωρία*
široký *πλατύς* 3.
bohatý, hojný *εὔπορος* 2. s gen.
hanebný, mrzký *αἰσχρός* 3.
těším se, raduji se čemu *χαίρω* s dat., z čeho *ἐπί* s dat.

[1]) *χαίρω*. [2]) *σῴζω*. [3]) *οἰκία* (aedes, ium).

49. *τὰ τῆς τύχης* proměny osudu § 143. Různí-li se podmět od výroku číslem, shoduje se spona „býti“ obyčejně s výrokem; viz větu třetí.

δεινόν, τό tíseň, nouze, nesnáz, bída
Ζεύς Zeus
φῶς, φωτός, τό světlo
ἀμαθής 2. nevzdělaný
ἀσφαλής 2. stálý, bezpečný
ἀφανής 2. nezjevný, nejistý, neslavný
δυστυχής 2. nešťastný
εὐγενής 2. urozený, šlechetný
εὐμενής 2. laskavý, milostivý
εὐπαίδευτος 2. dobře vychovaný, vzdělaný
εὐσεβής 2. pobožný, náboženský
εὐτυχής 2. šťastný
ψευδής 2. klamný, lživý
γενναίως adv. statně
ἐπιλανθάνομαι s gen. zapomínám
προκρίνω dávám přednost komu (akk.) před kým (gen.) (srov. praefero).

[1]) pocházel od § 157. 2.

50.

zjevný *φανερός* 3.
zřejmý, spolehlivý *σαφής* 2.
snadno *ῥᾳδίως*
útrpnost míti s kým *οἰκτείρω* s akk.
jevím se, zdám se *φαίνομαι*
rozeznávám *διαγιγνώσκω*
přeji si čeho *βούλομαι* s akk.

[1]) *παῖς*.

ἔλυον solvebam	*ἐλύομεν* solvebamus
ἔλυες solvebas	*ἐλύετε* solvebatis
ἔλυε(ν) solvebat	*ἔλυον* solvebant.

51.

ἄγαλμα, ατος, τό obraz, socha
ἀρχηγός praotec, zakladatel
βιβλίον knížka, spis
δάκρυον slza
δεινότης, ητος, ἡ mocnost, znamenitost, úchvatnost
ἐγκώμιον chvalořeč, chvála
Ἡρακλῆς, έους Héraklés
Λύσιππος Lýsippos
μνήμη paměť, památka
Ξενοφῶν, ῶντος Xenofón
Τάρας, αντος, ἡ Tarent
Τύριος Tyřan
ἄξιός ἐστι s gen. zasluhuje
βελτίων, ονος lepší
ἀποθανών, οῦσα, όν, gen. *όντος* zemřev, zemřelý
εὐκλεής 2. slavný, chvalný
κολοσσιαῖος 3. velikánský
ἔνεστι s dat. jest v něčem (obsaženo).

52.

blesk *κεραυνός*
vězení *δεσμωτήριον*
Kritón *Κρίτων, ωνος*
statečnosť *ἀνδρεία*
Themistoklés *Θεμιστοκλῆς*
tobě *σοὶ* (příklonné)
nadarmo, marně *μάτην*
následuji *ἕπομαι* s dat.
káži *κελεύω* s akk. a inf. (iubeo)
na *ἐπί* s dat.

53.

αἰδώς stydlivosť, cit pro česť
βόσκημα, ατος, τό (pastevné) dobytče
κιθάρα citera (podobná lyře)
ὄνος osel
σάλπιγξ, ιγγος, ἡ trouba
τυρός sýr
ἄγριος 3. divoký
ἐλάφειος 3. jelení
ἥττων, ον slabší
κρείττων, ον silnější
σημαίνω dávám znamení
ἆρα (zdaž) bez záporky = lat. ne, *ἆρα μή* = num, *ἆρα οὐ* = nonne.

54.

pole *ἀγρός* (ager)
Amaltheia *Ἀμάλθεια*
paroh = roh
Ind *Ἰνδός*
počestnosť *χρηστότης, ητος, ἡ*
vítr *ἄνεμος*
úrodný *εὔκαρπος* 2.
nedovolený *ἀθέμιτος* 2.
lepší *ἀμείνων, ον*
větší *μείζων, ον*
rychlejší *θάττων, ον*
požívám, (vlastně) ochutnávám (gusto) *γεύομαι* s gen. (masa pl., srov. carnibus vesci)
piji *πίνω*

[1]) pl.

55. *λυόμενος, η, ον* part. praes. P. jsa rozvazován; *ἑπόμενος* sequens.

Ἁρμονία Harmonia
ἔξοδος, ἡ vyjití, odchod
Κάδμος Kadmos
κύκλος kruh; *κύκλῳ* v kruhu, vůkol § 172, d
ὄρος, ους, τό hora (gen. pl. *ὀρέων*, jako *ἀνθέων* od *ἄνθος, ους, τό* květina)
γόνυ koleno, klín, lůno
σταγών, όνος, ἡ kapka
ἐσθλός 3. šlechetný, řádný, dobrý
μέλλων, ουσα, ον futurus
κάω pálím (tr.)
κοιλαίνω vydlabuji (vymílám)
σῴζω opatruji, obstarávám.

56.

zlatá věc (ze zlata) *χρυσίον* (zpracované zlato)
Héra *Ἥρα*
Italie *Ἰταλία* (*Ἰτ.*)
velbloud *κάμηλος, ἡ*
jdu, ubírám se *πορεύομαι*
umdlévám, unavuji se *ἀπαγορεύω*
ač, jakkoli, třebas *καίπερ* s part.
přec *ὅμως*
u *παρά* s dat.

57.

ἀλωπεκῆ kůže liščí, liščina
Ἐτεοκλῆς Eteoklés
Οἰδίπους, ποδος Oidipús
θηρίον (divoké) zvíře, pl. zvěř
κυνηγός myslivec
ὀσμή čich
πλοῖον člun, nákladní loď
Πολυνείκης, ους Polynéikés
εὐπειθής 2. poslušný
Λακωνικός 3. lakónský
στρογγύλος 3. kulatý
εἴ τις si quis
πανταχοῦ všude
ἀνευρίσκω vynalézám, vyčenichávám
παρακελεύομαι s dat. domlouvám, napomínám, přikazuji
ὑβρίζω jsem zpupný, s akk. tupím, týrám.

58.

panovník, samovládce τύραννος
Filippos Φίλιππος
rada βουλή
břichopásek, náchlebník παράσιτος
obcování, společnost ὁμιλία
vlk λύκος
rána τραῦμα, ατος, τό
slušný προσήκων, ουσα, ον
mám pravdu δίκαια λέγω
spravuji, řídím εὐθύνω
zdržuji (od) ἀπείργω s gen.
odvracuji od ἀπερύκω ἀπὸ . .
pru se s kým ἐρίζω s dat.
co . . to ὅπερ . . τοῦτο
na = ve

[1]) ἐν. [2]) πρός s akk.

59.

δέρμα, ατος, τό kůže
τέλος, ους, τό konec
τροφός, ἡ živitelka
φλόξ, γός, ἡ plamen
ἅπας je sesílené πᾶς
ἄῤῥηκτος 2. nepřetržitelný, nepronikнutelný
ὀλίγος 3. skrovný, malý (počtem), málo
δια-τρίβω meškám, prodlévám
ἐξ-ετάζω zkoušim, zkoumám
καθάπερ právě jako

60. πολλὰ καὶ ἐσθλά multa et bona, mnoho dobrého.

Kalypsó Καλυψώ, οῦς, ἡ
bázeň φόβος
Štěstěna Τύχη
příležitost καιρός
opatrnost πρόνοια
namáhání, práce, svízel πόνος
cenou rovný ἀντάξιος 2. s gen.
nemožný ἀδύνατος 2.
jest potřebí, třeba δεῖ s gen.
vystihuji ἐξευρίσκω
líbím se ἀρέσκω
beru na se ἀναδέχομαι
na ἐπί s gen.
pod ὑπό s gen.
pro, k vůli ἕνεκα klade se za svůj gen.

[1]) = mají (v sobě) bázeň. [2]) πολύς.

61. *κατά* s gen. po, s (shora, dolů), proti; s akk. podél . .

Ἀργεία Argolis
Ἀρκαδία Arkadie
ἄρκτος, ἡ medvědice; pl. sever
ἔθνος, ους, τό národ
Ἠλεῖος Élidský, Élidan
Κόρινθος, ἡ Korinth
Λακωνική Lakónsko
Μεσσήνιος Messéňan
μῆκος, ους, τό délka
Πελοπόννησος, ἡ Peloponnésos
πλάτανος, ἡ platan (javor)
πλάτος, ους, τό šířka
σχῆμα, ατος, τό podoba, tvar
εἰκυῖα, fem. k *εἰκώς*, rovnajíc se, podobná
ἑσπέριος 3. západní
ἕῳος 3. východní
ἴσος 3. stejný
βλέπω hledím, part. *βλέπον πρός* obráceno k (spectans ad)
γειτονεύω s dat. sousedím s kým.

[1]) Srov. cvič. 29., v. 2.

62.

Enna *Ἔννα, ης*
háj *ἄλσος, ους, τό*
jeskyně *ἄντρον*
Koré *Κόρη*
prostřed *τὸ μέσον*, u = ve
místo *τόπος*
Plútón *Πλούτων, ωνος*
loupež, únos *ἁρπαγή*
rozsedlina, propast *χάσμα, ατος, τό*
Sikul *Σικελός*
fialka *ἴον*
louka *λειμών, ῶνος, ὁ*
vystaven *ἱδρυμένος* 3.
celý *ὅλος* 3., postavení jako při *πᾶς*, srov. cvič. 23. 3.
prostranný *εὐμεγέθης, εὐμέγεθες*
ozdobený *εὐπρεπής* 2.
hluboký *βαθύς* 3.
tu, (tam) *αὐτοῦ*
tam *ἐκεῖ*
blízko u *πλησίον* s gen.
trhám *δρέπομαι*

[1]) *ταύτας* akk. pl. fem. od *οὗτος*; postavení *οὗτος ὁ ἀνήρ* čili *ὁ ἀνὴρ οὗτος*. [2]) part. od *ἔχω* § 231. 1., p. 1. [3]) „vykonal" inf. *ποιήσασθαι*.

63. gen. abs. *κελεύοντος τοῦ βασιλέως* rege iubente § 169. 4.

ἅρμα, ατος, τό vůz
ἡνίοχος vozka, vozataj
Κελτός Kelt
μονομαχία souboj
κόμη (i pl.) vlas
παραβάτης vozní bojovník
παράταξις, εως, ἡ bitva sešikovaná, se šiky
συνωρίς, ίδος, ἡ spřežení
χρώς, χρωτός, ἡ plet, barva těla, kůže
ἐναντίος 3. protější; *ὁ ἐ.* protivník
εὐμήκης, εὔμηκες velmi, hodně dlouhý
θυμικός 3. vášnivý, prchlivý
ἱππικός 3, jízdecký, jízdný
μάχιμος 3. bojovný
σύμπᾶς, ασα, ᾶν všechen, celý
ἀντιτεταγμένος 3. naproti seřaděný, stojící
τετραμμένος 3. obrácen, náchylný
ἀνασείω máchám
ἀριστεύω jsem první, vyznamenávám se

ὀνειδίζω haním, tupím
προάγω s gen. intr. předstupuji, vystupuji před co
προφέρομαι vynáším
οὖν tedy, i (igitur) (postpos.)

[1]) místo *χράονται* od *χράομαι* užívám s dat. jako utor s abl. [2]) místo *προκαλέονται* od *προκαλέομαι* vyzývám. [3]) ipsorum = své (vlastní) hrdinské činy.

64. Pro řeč nepřímou (oratio obliqua) jest v hlavních větách vzorem latina, srov. § 224.

Aiakos *Αἰακός*
Charón *Χάρων, ωνος*
vchod *εἴσοδος, ἡ*
niva *πεδίον*
člun *σκάφος, ους, τό*
Kerberos *Κέρβερος*
Mínós *Μίνως*, akk. *Μίνω* z *Μίνωα*
drak, saň *δράκων, οντος, ὁ*
ocas *οὐρά*
Tartaros *Τάρταρος*
mrtvý *νεκρός*
strážce *φρουρός* 3.
acherontský *Ἀχερούσιος* 3.
temný *σκοτεινός* 3.
élysský *Ἠλύσιος* 3.
bezbožný *ἀσεβής* 2.
nešlechetný *μοχθηρός* 3.
beze slunce *ἀνήλιος* 2.
nelze *οὐκ ἔστι* § 121. 2.
dolů provázím *κατάγω*
kraluji nad *βασιλεύω* s gen.
domnívám se *ὑπολαμβάνω*
přijímám, pojímám v sebe *δέχομαι*; vazba partic. se členem
jmenuji *ὀνομάζω*
posýlám *πέμπω*
tři *τρεῖς*
leč *εἰ μή* (nisi)
při tom *πρὸς δέ*
velmi *μάλα*
u *ἐπί* s dat.
„o" = „s" = *ἔχων*, srov. cvič. 62., p. 2.
kolem *περί* s akk.

[1]) Srov. § 142. 2. p. [2]) *τούτου*. [3]) *ταύτην διατεραιοῦσθαι* (místo *διαπεραιόεσθαι*). [4]) an Ch. vede; gen. abs. [5]) *τούτων*. [6]) *τούτους*.

ἐλῡόμην solvebar
ἐλύου solvebaris
ἐλύετο solvebatur
ἐλῡόμεθα solvebamur
ἐλύεσθε solvebamini
ἐλύοντο solvebantur.

65. V podmínečných předvětích a v podmínečných větách vztažných užívá se záporky *μή*, takéž při part. smyslu podmínečného § 236. 3. b.

ἐπιβάλλω: imperf. *ἐπέβαλλον*, *περιβάλλω*: *περιέβαλλον* § 78. 4.

ἀτιμία bezectí, ztráta občanských práv
κεραμεύς, έως, ὁ hrnčíř
ξένη cizina
σκυτοτόμος řemenář, švec
Σπάρτη Sparta
χαλκεύς, έως, ὁ kovář
περίοικος 2. kolem bydlící; *ὁ περίοικος* perioik
ἐστεφανωμένος 3. ověnčen
εὐτυχῶς adv. šťastně
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν, gen. *οὐδενός, οὐδεμιᾶς, οὐδενός* žádný

διάγω meškám, zdržuji se kde
ἱδρύομαι usazuji se
μακαρίζω blahoslavím, velebím
περιπίπτω s dat. upadám v co
σεμνύνομαι (s ἐπί a dat.) zakládám si na čem, honosím se

[1]) eorum. [2]) místo ζάοντες od ζάω žiji.

66.

pomezí τὰ μεθόρια
Maia Μαῖα
nadsvětí τὰ ἐπάνω § 143.
obolos ὀβολός
člunek σκαφίδιον
dav ὄχλος
kormidlo πηδάλιον
lana τὰ ἀπόγεια
(pravý) čas καιρός
tak veliký τοσοῦτος
napuchřelý ὑπόσαθρος 2.
jen ve spodním šatě γυμνός 3. (nudus)
náš ἡμέτερος 3. (noster), se členem
dnes τήμερον
včera χθές
nyní νῦν
odkud πόθεν
ovšem že πάνυ γε
vezu, přivážím ἄγω
mám pozor προσέχω; srov. ἔμβαλλε § 80. 3.
zanechávám zpět καταλείπω
důkladně si prohlížím διαγιγνώσκω
vstupuji ἐμβαίνω
vytýkám komu μέμφομαι s dat.
v ἐπί s gen.
k πρός s akk.
„mezi" gen.
tedy ἄρα (igitur)
a přec καί τοι

[1]) mnoho jich = mnohé, málo jich = málokteří. [2]) μοι (příkl.). [3]) ἡμᾶς (nos). [4]) gen. abs. s ὅτε § 231. 2. [5]) stala se ἐγένετο od γίγνομαι fio. [6]) παῖς. [7]) ἀποπλεῖν inf. od ἀποπλέω. [8]) σὺ δέ.

67. *Πόλεμος ἔνδοξος εἰρήνης αἰσχρᾶς αἱρετώτερος.* Čestná válka jest míru potupného žádoucnější. Bellum honestum pace turpi optabilius § 158. B. 4.

κτῆμα, ατος, τό majetek, jmění, statek
πληγή rána, seknutí
φιλία náklonnost
ἐργατικός 3. pracovitý, snaživý
βέβαιος 3. stálý, pevný
ὀνομαστός 3. znamenitý, slavný
ὁ μὲν .. ὁ δὲ jeden .. druhý, zde τὸ μὲν .. ἡ δέ onen (prvý) .. tento (druhý) § 141. 1.

68.

Aristeidés Ἀριστείδης
Epameinóndas Ἐπαμεινώνδας
žluč χολή
mezek ὄρευς, έως, ὁ
převaha κράτος, ους, τό
pták ὄρνις, ιθος, ἡ
mladý νέος 3.
bystrozraký, bystrého zraku ὀξυωπής 2. (srov. sol omnium rerum lucidissimus)
šťastný εὐδαίμων 2.
V. 6. přelož: činy (ἔργον) mladších, rady (βουλή) starších mají převahu.

69. *Οὐδέποτε λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης.* Numquam iniustitia utilior iustitiā § 140. 5.

ἀμαθία nevědomost, nevzdělanost
ἀναρχία bezvládí, bezzákonnost, anarchie
ἐχθρός 3. nepřátelský, protivný, nenáviděný
πεζεύω jdu pěšky
τρέχω běžím, *διά* skrze (= pronikám)
παρά s akk. vedle, podél

[1]) inf. od *πλέω*.

70.

slon *ἐλέφας, αντος, ὁ*
nepřítel *ἐχθρός* (inimicus; *πολέμιος* hostis)
myšlénka *νόημα, ατος, τό*
chvála *ἔπαινος*
onen .. jenž *ἐκεῖνος .. ὅς*
vyživuji, vychovávám *ἐκτρέφω*
od (v. 5) *ἀπό* s gen.

[1]) = než. [2]) = jiné (pl.) mysli (*νοεῖ* místo *νοέει* od *νοέω*). [3]) od, se strany (*παρά* s gen.) otce.

71.

εὐγένεια urozenost, vysoký rod
κτῆσις, εως, ἡ držení, jmění
ὦ λῷστε nejmilejší, přítelinku, milý brachu!
πολλῷ mnohem, multo

[1]) gen. závisí na *ἄρχειν*.

72.

množství *πλῆθος, ους, τό*
síla *ῥώμη*, slabší *ἥττων*
šlechetný *ἀγαθός* 3.
nesrdnatý *ἄψυχος* 2., méně srdnatý = komp.
honím se za čím *θηρεύω* s akk.
starám se, dbám oč *φροντίζω* s gen.
se *σύν* s dat.
vůl *ὁ βοῦς, βοός*, kráva *ἡ β.*

[1]) = sama sebe *αὐτὸν ἑαυτοῦ*. [2]) jako přístavka.

73.

ἀηδών, όνος, ἡ slavík
λοιδορία nadávka
μεταβολή převrat, změna
φιλόσοφος filosof, mudřec
ἀκριβής 2. důkladný, správný, přesný
οὐχ ἧττον ἤ ne méně než
βαρύς 3. těžký, obtížný
λοιπός 3. ostatní
σαφής 2. jasný, zřetelný
ἀναπαύομαι odpočívám
γηράσκω stárnu
ὡς při superl. = quam, co.

74.

klidný, tichý *ἥσυχος* 2.
daří se *ἀποβαίνει*
čtu *ἀναγιγνώσκω*
utíkám *τρέχω*

žiji *βιοτεύω*
zařizuji *παρασκευάζω*
nakloněn *φίλος* 3.
spím *εὕδω*
já *ἐγώ* (ego), ty *σύ* (tu)

[1]) = adv. od *ἡδύς*. [2]) = zdlouhavě. [3]) = „nešlechetný" se členem.

75. *μου ὁ πατήρ* čili *ὁ πατήρ μου*, ale důrazněji *ὁ ἐμὸς πατήρ* můj otec.

Při záporném inf. bývá *μή*, není-li závislý na slovese prostého „rčení", § 236. 3. a.

ἀπόκρισις, εως, ἡ odpověď
Δημήτριος Démétrios
Νέρων, ωνος Nero
ὠφέλημα, ατος, τό užitek
ἀπειλέω akk. hrozím něčím
ἴδιος 3. vlastní
περιβόητος 2. rozhlášený, pověstný, známý, slovutný
ἐθέλω jsem odhodlán, chci

[1]) místo *καὶ ἐγώ* § 13. b. [2]) inf. od *ποιέω*. [3]) z *ἀπειλέεις* od *ἀπειλέω*.

76. *Περιβόητον τὸ Πινδάρου· Ἄριστον ὕδωρ.* Celebre illud Pindari: Aqua res optima § 143.

Pýthagoras *Πυθαγόρας*
každý *ἕκαστος, η, ον*
moudře adv. *σοφῶς*
ctím *θεραπεύω*
skrývám *κρύπτω* s dvojím akk., celo aliquem aliquid
vím napřed *προγιγνώσκω*

[1]) *σωφρόνει* místo *σωφρόνεε* od *σωφρονέω*. [2]) *δρᾶν* inf. od *δράω*. [3]) tu sing.; svrchu pl.

77. *αὐτὸς ὁ στρατηγός, ὁ στρατηγὸς αὐτός* dux ipse
ὁ αὐτὸς στρατηγός idem dux
ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ (βασιλέως) dux eius (regis)

ἄγκυρα kotev
γνώμη smýšlení, domněnka
Τρώς, Τρωός Trojan
ὄνομα, ατος, τό jméno
ἀσθενής 2. bez síly, slabý
διαμένω zůstávám
ὁρμίζω zakotvuji, *ἐξ ἀ.* upevňuji, zakládám na čem
ψέγω haním
ὁ αὐτὸς καὶ idem atque, týž jako

[1]) inf. od *αἰνέω* chválím.

78. jménem, nomine, *ὄνομα* akk. vztahový § 155. C.

kámen *λίθος*
Thapsakos *Θάψακος, ἡ*
lopotný *ἐπίπονος* 2.
bohatý *εὐδαίμων* 2.
narážím na *προσκρούω πρός* s akk.
dvakrát *δίς*.

[1]) *αἰνοῦσι* místo *αἰνέουσι*. [2]) bylo. [3]) *ὁρῶμεν* místo *ὁράομεν*. [4]) její činy (*ἔργον*).

79. Zvratná náměstka staví se mezi člen a substantivum: *Ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον* § 146. 2. b.

δοῦλος otrok, sluha
οὐσία jmění, statek
τίγρις, ιδος, ὁ tigr, *ἡ* tygřice
τροφή výživa

ἐλεύθερος 3. svobodný, neodvislý
θαυμαστῶς podivuhodně, neobyčejně
σφόδρα velmi
σφοδρῶς prudce
περιφέρω (kolem) nosím
πορίζομαι zjednávám si
ἐπί s gen. (v. 5) na (s akk.), o
μήποτε nikdy

[1]) místo ποίεε. [2]) místo φοβέεται od φοβέομαι bojím se.

80.

žihadlo κέντρον
ústava πολιτεία
známý γνώριμος 2.
velice = mnoho, viz cvič. 4.
neprávě adv. οὐκ ὀρθῶς
proto διὰ τοῦτο
usmrcuji ἀποκτείνω
soudím γιγνώσκω
prokazuji se, osvědčuji se jakým παρέχω ἐμαυτόν s akk. výrok. (praesto)
vinen čím, původ čeho αἴτιος 3. s gen.

[1]) jsou často sami sobě (sibi) vinni neštěstím (τὰ κακά; gen.). [2]) nejkrásnější. [3]) = vespolek dat.

81. ὅδε hic, οὗτος hic, is, iste, κεῖνος ille, αὐτοῦ, ἧς, οὗ eius
ὅδε ukazuje ku přítomnému nebo následnému, οὗτος odkazuje k předchodnému
ὅδε (οὗτος, ἐκεῖνος, ἕκαστος) ὁ ἀνήρ nebo ὁ ἀνὴρ ὅδε (οὗτος, ἐκεῖνος, ἕκαστος).

ἀγέλη stádo
ἔλαφος, ἡ jelen
ἔτος, ους, τό rok
εὕρημα, ατος, τό vynález
ἐφόδιον cestovné
μυκτήρ, ῆρος, ὁ chobot
νεότης, ητος, ἡ mládí
τραγῳδία tragoedie, smutnohra
οὐδέτερος 3. žádný z obou, neuter
πρῶτος 3. primus
πέλας adv. blízko; ὁ π. bližní
ἀναλαμβάνω beru s sebou
ἀποβάλλω shazuji
ἀνά s akk. na nebo pouhým gen.
ὥστε tak že, s inf., když jest podmět týž jako v řídicí větě, jindy akk. s inf.

[1]) místo φίλεε od φιλέω miluji. [2]) jméno národa místo jména země, srov. in Persas proficisci. [3]) inf. od εὐεργετέω dobře činím s akk.

82.

Argos Ἄργος, ους, τό
prostopášnost ἀσέλγεια
průvodce ἀκόλουθος
lučištník τοξότης
věc πρᾶγμα, -τος, τό
dar δῶρον
střela βέλος, ους, τό
zdraví ὑγίεια
Megalopolis ἡ Μεγάλη πόλις, εως
věrnost πιστότης, ητος, ἡ
znamenitý ἐπιφανής 2.
perský Περσικός 3.
nepatrný φαῦλος 3.
opuštěný ἔρημος 2. s gen.
hubím (ohavím) λῡμαίνομαι
zastiňuji, stínem zakrývám ἐπισκιάζω

[1]) srov. cvič. 3., v. 8.; pak přelož „neboť v oněch . . v těchto“. [2]) gen., srov. § 169. 2.

83.

δάκτυλος prst
δεσπότης pán
διάστημα, ατος, τό vzdálenost
Καρχηδόνιος Karthágiňan
παλαίστρα zápasiště (palaestra)
Πύρρος Pyrrhos
Ῥωμαῖος Říman
ἐλεύθερος s gen. 2. i 3. prostý čeho
ἔξω venku
ἀπολείπω opouštím
πράττω pracuji, dělám, konám
οὐδέ ani, ne . . quidem
ὅσῳ . . τοσούτῳ čím . . tím, quanto . . tanto

[1]) místo *δοκέει* od *δοκέω* videor, vazba nom. s inf. jako v latině § 140. 6. [2]) vece (inquit).

84.

povinen jsem díky velikými *ὀφείλω πολλὴν χάριν*
stávám se, přiházím se *γίγνομαι*
žádám si, dychtím po *ὀρέγομαι* s gen.
klesám na mysli, pozbývám mysli *ἀποβάλλω τὸν θυμόν*
ústa, ústí *στόμα, ατος, τό* (os, oris)
jest při někom *πάρεστι* s dat.

[1]) padaji (*πίπτω*). [2]) srov. tantam . . quantam. [3]) nejspolečnějším (*κοινός*). [4]) jako v lat. nam quibus nihil aliud est, iis . . [5]) part.

85. *φανερόν, τίς τίνος αἴτιός ἐστιν* zjevno, kdo čím vinen jest (vřadování otázek § 193. p. 1.).
ἥκω s významem perfektním: přišel jsem, jsem tu § 198. 3. b.

Ζεῦξις, ιδος Zeuxis
ζωγραφία malířství
κοινωνία společenstvi, příbuznost
μανία šílenost
μέθη opilost
σιγὴν ἔχω zachovávám mlčeni, mlčím
ἐγχώριος 3. tuzemský, domácí
διαφέρει je (činí) rozdíl, záleží na tom
ἢ . . ἤ aut (vel) . . aut (vel)
ἐπί s dat. pro, v (o příčině)

[1]) inf. od *ζητέω* hledám. [2]) místo *ἀφικνεομένους* od *ἀφικνέομαι* přicházím. [3]) místo *ἐρωτῶσι* od *ἐρωτάω* táži se. [4]) závisí na *τίς* i *πόθεν*, srov. § 158. C. (vřadování otázek § 193. p. 1.).

86. *Τίς* zmiňuje výraz volený: *τοιαύτη τίς ἐστιν ἡ κατηγορία* talis quaedam criminatio est, taková asi jest obžaloba § 187. b.

nesmí se *οὐ δεῖ, οὐ χρή*
pozoruji, hledím na to *σκοπέω*
mám péči v čem *ἔχω ἐπιμέλειαν* s gen. (neb *περί* s gen.)

[1]) *σκοπεῖν* inf. od *σκοπέω*. [2]) = jak mnohému (*πόσος*), nýbrž jakému se učíš. [3]) quantam. [4]) srov. větu 7. v předešlém cvičení.

87.

τίς, ποῖος, πόσος a pod. v přímých i nepřímých otázkách § 193. a,
ὅστις, ὁποῖος, ὁπόσος a pod. jen v nepřímých otázkách a ve větách vztažných obecného smyslu § 193. b.

ζηλωτός 3. závisti hodný, podivuhodný
Ἱππίας, ου Hippias
νόμιμος 3. zákonný, slušný
σοφιστής, οῦ, ὁ sofist
πυνθάνομαι s gen. vyzvídám od koho ptám se koho
σκοπός, οῦ, ὁ vyzvědač

[1]) *μή* se klade též ve větách vztažných smyslu obecného nebo podmínečného.

88.

Ágis *Ἆγις, ιδος*
vystihuji *ἐξευρίσκω*
známo jest mi něco *οὐ λανθάνει μέ τι* non latet me

[1]) plur., pád viz z pozn. ku cvič. 29.

89. Infinitiv značí též účel činnosti: *ἀρύτεσθαι* (v. 2.) k nabírání vody ad aquam hauriendam § 227. 4.

ἀπάτη podvod
ἄρτος chléb (pšeničný)
διδασκαλεῖον škola
ἔγκλημα, ατος, τό obvinění, žaloba *τινός* z něčeho, pro něco
κακολογία utrhačství
κλοπή krádež
κώθων, ωνος, ὁ láhev polní
ἰσχυρῶς adv. silně, přísně
οἴκοθεν adv. z domu
πρῶτον μὲν . . ἔπειτα δέ primum . . tum
ἀκοντίζω metám oštěpem
φεύγω τι střehu se čeho, varuji se
δικάζω soudím
εὑρίσκω shledávám, seznávám . . s part. § 233. B. a
κολάζω kárám, trestám
τοξεύω střílím lukem
φέρομαι přinášim si, s sebou
πρός τούτοις k tomu, vedle toho, mimo to

[1]) místo *φοιτάοντες* z *φοιτάω* chodím někam. [2]) § 78. 3. [3]) místo *ἀδικέοντας* (od *ἀδικέω* křivdím, páši křivdu; též: spáchal jsem křivdu, jsem křiv § 198. 3. b.) . . . *ἐγκαλέοντας* (od *ἐγκαλέω* obviňuji, žaluji).

90.

podobnost *ὁμοιότης, ητος, ἡ*
hroch *ὁ ποτάμιος ἵππος*
maloplodnost *ὀλιγογονία*
tráva *πόα, ας*
kel vyčnívající, tesák *χαυλιόδους, οντος, ὁ*
strana, část *μέρος, ους, τό*
dosti, hodně *ἐπιεικῶς*
prospěšný *συμφέρων, ον*
oba, oboji *ἀμφότερος* 3.
jeden (unus) *εἷς, μία, ἕν*
spásám *κατανέμομαι*

mimo, kromě *πλήν* s gen. po krajině = na polích.
přec aspoň *γέ* (přikl.)

[1]) *καλοῦνται* místo *καλέονται* od *καλέω*; pron. rel. shoduje se s výrokem § 140. 6. [2]) = jsou čtyrnohá (*τετράπους, ουν*, gen. *ποδος*) a s rozpoltěnými paznehty (*δίχηλος* 2.) jako voli, mají kly. [3]) = však. [4]) = celá postava těla § 148. [5]) jsou co do velikosti ne menší. [6]) = dni, noci akk. rozsahový § 155. B. [7]) gen. abs.; *βλάπτω τινὰ πολλά* § 152. 1.; 153. 3. [8]) gen.

91. *ἀπαγορεύω μὴ τρέφειν* zakazuji chovati, aby se nechovaly § 227. 1. a, p. 5.

ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ dobrý muž, *ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός* (určitý) muž, a to dobrý, *ἀνὴρ ὁ ἀγαθός* (neurčitý) muž, a to dobrý § 146. 1.

ἀλεκτρυών, όνος, ὁ kohout
αὐτόπτης očitý svědek
ἑορτή slavnost
ἔριον vlna, plur. vlněné koberce
εὐωχία hostina, kvas, hody
κῆρυξ, υκος hlasatel
μάγειρος kuchař
ξύλα, τά dřevěné lavice
πέταλον list
ῥόδον růže
σιτίον jidlo
Συβαρίτης Sybarit
τέκτων, ονος tesař
τρυφή rozmařilost, přepych
φειδίτια, τά feiditie (skrovné obědy společné ve Sparté)
ψόφος lomoz, hluk
ἄνανδρος 2. nemužný, zbabělý
διαβόητος 2. rozkřičen, pověstný
λαμπρός 3. stkvělý
Μιλήσιος 3. milétský
δημοσίᾳ od obce, veřejně, publice
ἔωθεν z rána
ὅθεν odkud, pročež (unde)
οἷον jako (veluti)
πρότερον μὲν .. νῦν δέ prve .. nyní
ἀγγέλλω zvěstuji, rozhlašuji
ἀκούω slyším, *περί* s gen. o
ἀνέχομαι snáším
ἐξείργω vylučuji
κατασκευάζω strojím, upravuji
οἶμαι (místo *οἴομαι*) tuším, trvám (puto)

[1]) místo *ποιεούσας*. [2]) místo *ἐποιέοντο* (*ποιέομαι* = dělám si, strojím si). [3]) part. od *κατάκειμαι* ležím. [4]) místo *ἐστεφανόοντο* od *στεφανόομαι* věnčím. [5]) místo *δειπνέων* od *δειπνέω* jím hlavní jídlo, obědvám, stoluji. [6]) inf. = dixisse.

92. *Μέλλω λύειν* soluturus sum, hodlám, mám rozvázati § 203., p. 4.
κελεύω σε πράττειν, iubeo te laborare, káži (poroučím) ti, abys pracoval.

nesvorný *διάφορος* 2.
hašteřím se (s kým) *ἐρίζω* (dat.)
ustávám *κάμνω*
napomínám (koho) *παρα-κελεύομαι* (dat.)
žiji *διάγω*
povolávám k sobě *μετα-πέμπομαι*
podávám *ἐγχειρίζω*
svazek *δέσμη, ἡ*
prut *ῥάβδος, ἡ*

svorný *ὁμόφρων* 2.
přemáhám (koho) *περι-γίγνομαι* (gen.)
bez namáhání *ἀπόνως*
bajka *μῦθος, ὁ*
učím (= ukazuji) *ἀπο-φαίνω*
panuji (= jsem) *ὑπάρχω*
nepřemožitelný *δύσμαχος* 2.
když *ἐπεί*
tedy *οὖν* (klade se za slovem)
proto = pro toto *διὰ τοῦτο*
potom = po tom *μετά* s akk.
zlamuji *συν-θραύω*
tu teprv *τότε δή*
jste *ἐστὲ* (přikl.)
οἷός τ' εἰμί s inf. jsem s to, (abych)

[1]) part. viz § 233. A. 2. [2]) mezi (*πρός* s akk.) sebou vespolek. [3]) *πράττω*. [4]) *κατὰ μίαν*. [5]) tímto způsobem. [6]) druh s druhem = vespolek. [7]) sebe slabší = superl. [8]) *ἐν*.

93. [1]) akk. vztahový § 155. A. [2]) že mělo, že bylo vojsko. [3]) okolo, ke, na, do. [4]) místo *ἀλλοιόεται*.

94. [1]) dělá, činí *ποιεῖ* místo *ποιέει*. [2]) *ἕνεκα*. [3]) § 49. 2. [4]) *ζῇ* místo *ζάει*. [5]) *ἔγραψε* (scripsit), [6]) § 52. 3. p.

95. [1]) narodil se (natus est). [2]) dativ časový § 174. 2. [3]) ve.

96. [1]) *ἀπέθανε* (mortuus est). [2]) *ἐν* § 179. 1. a. [3]) *ἐγένετο* (facta est). [4]) gen. časový § 169. 2. [5]) *ἐνίκησε* (vicit).

97. Částice složené s *ἄν*, jako *ἐάν* (*ἄν*, *ἤν*) = *εἰ ἄν* jestliže, *ὅταν* = *ὅτε ἄν* kdykoli a pod. pojí se s konj., rovněž tak *ὅς ἄν*, *ὅστις ἄν* quisquis, quicumque.

ἄγωμεν agamus vedmež, coni. hortativus § 207. 1.

καρτερὰν μάχην μάχεται atrocem pugnam pugnat, krutý boj bojuje; akk. vnitřního předmětu viz § 153. 1.

98. Znaménko × ukazuje, kde třeba položiti buď spojku s *ἄν* sloučenou (*ὅταν* a pod.) nebo náměstku vztažnou s *ἄν*.

[1]) part. od *κολακεύω*. [2]) velmi mnoho *πλεῖστον* § 153. 3. [3]) *παρά* s gen. [4]) *ὁρῶντα* místo *ὁράοντα* od *ὁράω*.

99. Ve větách účelných, uvedených spojkami *ἵνα*, *ὡς*, *ὅπως* (aby) bývá po hlavním čase konjunktiv, po vedlejším čase optativ, zřídka konjunktiv. Záporka je tu *μή* § 213.

opt. s *ἄν* (opt. potencialní) = lat. coni. potentialis: *οὐκ ἂν λέγοιμι* non dicam, neřekl bych, nemohu říci § 208. 2.; *ἄν* se klade za sloveso, jen při záporkách, tázacích slovcích, příslovcích a částicích k těmto se přimyká.

Pouhý opt. značí přání (opt. přací) a má záporku *μή*: *μὴ λέγοις* kéž bys nemluvil, § 208. 3.

[1]) § 23. a. [2]) inf. od *τιμάω*. [3]) místo *καὶ ἄν* § 13. 1. b, p. 2.

100. [1]) *νέος ὤν*. [2]) *εἴθε* neb *εἰ γάρ* utinam § 205., p. 3. [3]) *καί* (vel).

101. *εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν* si hoc dicas, erres, jestliže bys to mluvil, mýlil bys se (perioda potencialní) § 219.

[1]) *ὡς* (též *ὅτι*) = quam (co) při superlativě.

102. [1]) *ἐκ.* [2]) *ἀπείρητο* vetitum erat. [3]) štěstí (*τύχη*) loveno býti (*θηρεύω*). [4]) *καλεῖται* místo *καλέεται.*

103. Imperfekta užívá se jako v latině § 199. 1.

[1]) quotannis § 180. 2. B. d. [2]) § 112. 1.

104. [1]) *ὅτε.* [2]) *παρά* s akk. [3]) *ἐμβαίνω.* [4]) *κατά* s akk.

105. [1]) § 112. 1. [2]) part. perf. P. od *προσδέω* přivazuji (alligatus).

106. V časových větách, vyjadřujících nějaký děj budoucí neb opětovaný, užívá se po hlavním čase *ὁπόταν* s konjunktivem, po vedlejším čase *ὁπότε* s optativem § 223. 3.

[1]) modlil se (k) bohům, aby *εὔχομαί τινι* s inf. [2]) lidem prospěšné. [3]) *ἐκστρατεύομαι.* [4]) *προηγοῦντο* místo *προηγέοντο.* [5]) *αὐλοῦντες* místo *αὐλέοντες.* [6]) *αἰσθάνομαί τινος ἡδομένου* znamenám, že se někdo raduje § 233. B. a. [7]) *εὖνους* 3. [8]) na onom světě = onde *ἐκεῖ.*

107. *παρά* s dat. u, při, s gen. od, se strany, s akk. ke, vedle, proti § 181. 3.

Part. fut. značí, jako v latině, děj zamýšlený: *λύσων* soluturus, chtěje rozvázati, aby rozvázal, *ὁ λύσων* kdo rozvázati má, chce, může § 203., p. 1.

[1]) místo *ἐφοράει.*

108. [1]) chápu se čeho *λαμβάνω τι.* [2]) dobře (*καλῶς*). [3]) *καρπόομαι.* [4]) = muže moudrého mluviciho. [5]) *ἀκροάομαι* (§ 84. 1.) s gen. [6]) *ἰάομαι.* [7]) *τὰ δίκαια πράττω.* [8]) *ἐρωτηθείς* (part. aor. P. od *ἐρωτάω*). [9]) *δεῖ.* [10]) § 84. 1.

109. Aorist v indikativě vyjadřuje buď a) jako lat. perf. hist. prostě děj minulý (aor. historický) aneb b) jednodobý děj minulý (aor. jednodobý), ostatní však tvary jeho označují pouze jednodobost, ať spadá do které koli doby. §§ 201. 1. 2. a 202.

a) *ἐβασίλευσεν* kraloval b) *ἐβασίλευσεν* stal se králem.
λύσας rozvázav i rozváže, *λῦσαι* rozvázati.

V průpovědech (*γνώμη*) znamená aor. děj jednodobý, nehledíc k určité době (aor. gnómický, průpovědný) § 201. 4.

μὴ λῦε noli solvere, nerozvazuj, *μὴ λύσῃς* ne solveris, ať nerozvážeš § 209.

[1]) aor. gnómický považuje se za hlavní čas, proto *ἄν* s konj. ve vedlejší větě. [2]) při tomto opt. a při následujících přinesli si z předcházejícího *ἄν.*

110. Na místech + označených jest položiti aorist.

[1]) člen. [2]) *τὸ τρίτον ἤδη ἔτος.* [3]) *ὅσῳ ἂν .. τοσούτῳ.* [4]) *ἰδών* part. aor. od *ὁράω.*

111. [1]) místo *δημηγορέων.* [2]) inf. fut. od *γίγνομαι.*

112. [1]) „měl" přelož sl. *μέλλω; μέλλω λύειν* soluturus sum § 203., p. 4. [4]) *παύομαι λέγειν* přestávám, ustávám mluviti § 233. A. 2. b. [3]) *ἀγαπᾷς* místo *ἀγαπάεις.* [4]) krásném. [5]) majetek ctnosti však stálý (*βέβαιος* 3.) [6]) *παρέχω.* [7]) gen. abs. [8]) § 93. 2. [9]) *σῴζειν.* [10]) ne krásně napomenula jsi mne toto. [11]) tak = toto.

113. [1]) doslovně: ke všem lidem. [2]) místo *παραβοηθεόντων.*

114. [1]) *εἰ καὶ μή.* [2]) *ἀλλὰ .. γὲ.* [3]) perf. od *πιστεύω.* [4]) přístavka; pán *κύριος.* [5]) statků. [6]) *βιόω.*

115. Následuje-li po jednoduché záporce složená, nebo po složené složená téhož druhu (*οὐκ .. οὐδέν*), sesiluje se tím zápornost § 236. 4.

Ve větách vyjadřovacích, uvedených spojkami *ὅτι* neb *ὡς* (že), a v nepřímých větách tázacích nastupuje po hlavním čase ind., po vedlejšímu může za ind. nastoupiti opt. Viz § 211. 212.

[1]) místo *στρατηγέοντος.* [2]) Atticae §. 157., p. 5.

116. [1]) multis et magnificis. [2]) *στεφανούντων* místo *στεφανοόντων.* [3]) za to, co (*ἀνθ' ὧν* místo *ἀντὶ τούτων, ἅ*: připodobování pádův [attractio], relativum vstupuje do pádu vynechaného demonstrativa § 190. 2.) .. dobrého prokázal (*εὐεργετέω* s akk.). [4]) § 94. 2. b. [5]) působí (*παρέχω*) nám větší bol. [6]) *ὅταν.* [7]) v život trapný uzavřena jest (*συγκλείω*). [8]) *καιρός.* [9]) *τοῦ πράττειν* agendi § 228. [10]) *δεῖ.* [11]) zrušena je (*διαλύω*), jest též zrušen. [12]) *ἐν.*

117. *εἰ τοῦτο ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν* si hoc diceres, errares, kdybys to mluvil, mýlil bys se (perioda irrealní) § 217.

Též slovesa, pojící se s gen. nebo dat. vytvořují v řečtině osobné passivum, jako *φροντίζω τινός* opatruji, *φροντίζομαι* jsem opatrován, *πιστεύω τινί* věřím komu, *πιστεύομαι* věří se mi, mám víru § 196. 1.

[1]) místo *ἔζαον.* [2]) místo *ἐφοράουσαν.*

118. [1]) *ἐν.* [2]) pravil, mnohokrát (často) byv otázán od ničemného člověka. [3]) nejvíce nepodoben.

119. *ὁ πατήρ σοι τιμητέος ἐστίν* čili *τιμητέον σοι τὸν πατέρα* pater tibi venerandus est, otce jest ti ctíti, otce máš ctíti, otec má býti od tebe ctěn § 235., srov. § 140. 1., p. 1.

[1]) čili *τιμήσει* § 132. A. 1. p. [2]) místo *ἐπιθυμέεις τιμάεσθαι.*

120. [1]) *αὐτός* ipse. [2]) *ὁ σὺν τῷ δικαίῳ ἔπαινος.*

121. [1]) inf. od *ἀδικέω.*

122. [1] *τιμάω.* [2] *θάπτω.* [3] § 93. 1. [4] *ἵνα.* [5] ipse.

123. Splývá-li záporka se slovem v jeden pojem, klade se vždy *οὐ*, jako *οὐκ ἐῶ* bráním, zakazuji, veto § 236. 3., p. 6.

124. Některá slovesa mají význam praesentní i perfektní, jako *νικάω* vítězím, zvítězil jsem, jsem vítězem, *ἡττάομαι* podléhám, jsem poražen § 198. 3. b.

[1] a sám viděn není. [2] *εἰ* s opt. [3] opt. s *ἄν*.

125. [1] místo *καὶ ἐάν*.

126. na jejich činech = (to) činícím.

127. Po slovesech obavy (verba timendi) následuje *μή* (ne) aby ne, že, *μὴ οὐ* (ne non) že ne; vazba je táž jako ve větách účelných § 214.

128. Komparativ bez přirovnání vytknutého značí, jako v latině, vyšší stupeň nad míru obyčejnou a překládá se positivem s příslovci: poněkud, dosti, hodně, příliš: *Θεμιστοκλῆς ἐλευθερώτερον ἔζη*, Th. liberius (příliš volně) vivebat. Koř. § 302.

[1] *τρόπος* pl. [2] ve kterém. [3] komp. [4] *τυραννέω*.

129. [1] doplň *τούτων*.

130. [1] *περί* s akk. [2] *ζημιόω*. [3] krásněji. [4] part. perf. *καθῃρημένος* 3. (deiectus) od *καθαιρέω*. [5] postavuje své (*ὀρθόω*).

132. [1] *ὅστις ἄν*. [2] jelikož jednotlivec = jsa jediný *εἷς ἄν*. [3] = zotročován jsi byl od šp. p. [4] Závista (*Φθόνος*) místo závisti, vzhledem k slovu pán. [5] *πλουτέω* jsem bohat. [6] *ἐν*. [7] slovesem *μαστιγόω*. [8] = že zlobící liší se (jen) dobou od šíleného.

133. *μέλλω λύσειν*, též *λύειν* a zřídka *λῦσαι* solutrus sum, srov. cvič. 92. a 112., p. 1. a § 203., p. 4.

134. [1] *θεάομαι* DM. [2] = z (následkem) jakési náhody (*κατά* s akk.). [3] *ἀλλά*. [4] = tak se zmužila (*θαῤῥέω*).

135. Podmět při inf. se nevyjadřuje, když je týž jako ve větě řídicí § 226. 2.

[1] § 173. 2. [2] § 55. [3] *ὁ μὲν .. ὁ δέ* jeden .. druhý § 141. 1. [4] part. aor. od *λέγω*.

136. *ὑπό* s dat. po, sub (na otázku kde?) s akk. pod, sub (na otázku kam?), s gen. od, lat. a, ab při passivě, pro, ze neb pouhý instrumental § 181. 6.

[1] imperf.; *ἐρωτάω, λέγω, πέμπω* mají v imperf. význam aoristní § 199. 3. b. [2] ten však. [3] *ἔξεστί σοι*. [4] *ἀλλά*. [5] *ἐγώ τοι*.

137. [1] *τυγχάνω ποιῶν* náhodou, právě činím § 233. A. 1. [2] § 94. 1. c.

138. [1]) měl jej (za) společníka. [2]) slyšána byla § 113. [3]) *ἐπέβη* aor. od *ἐπιβαίνω*. [4]) oblékna v si veškerou zbroj (perf. akt. od *ἐνδύομαι* oblékám si). [5]) *ἀσθενέω*. [6]) *σὺ γάρ τοι . .*

139. [1]) *τὰ ἀληθῆ* § 13. 1. b.

140. [1]) *ἀντί*.

141. [1]) ve přímé řeči *ἐὰν . . καταστρέψηται* § 218. B. 2. [2]) viz cvič. 133., p. 1.

142. *ἐπί* s dat. na (kde?), při, u, s gen. na (při nahodilém, ne trvalém spojení), za, pod, s akk. na (kam?) k, proti § 181. 2.

[1]) záporky stejného druhu, srov. § 236. 3. a 4. [2]) Dionýsios Mladší žil, když ze Syrakús byl vyhnán, bídně v Korintě. [3]) srov. cvič. 141., p. 1. [4]) § 93. 2. [5]) *συνθραύω*.

143. [1]) před, u.

144. [1]) = později. [2]) *ἀπό*.

145. *ὅδε ἐστὶν ὁ νόμος* haec est lex.

οὐδέ (aniž) po záporném členu, *καὶ οὐ* po kladném § 238. 31.

[1]) § 55. [2]) ten, který pokaždé jest § 146. 1. [3]) § 253. A. 4. p.

146. *Ἧκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες* venerunt nos (iuvaturi), iuvatum. České a lat. supinum vyjadřuje se buď part. fut. (§ 231. 3.) nebo větou vztažnou s ind. fut. (§ 203. 1.) aneb větou účelnou (§ 213.).

[1]) *παρέχω* (fut. *παρέξω* § 129. b. 3). [2]) = num, *ἆρα μή* viz cvič. 53. a § 205., p. 2. [3]) *χράομαι* (utor). [4]) = však.

148. *τί λέγω;* quid dicam? co mám říci? (coni. dubitativus) § 207. 3.

[1]) gen. přisvojovací § 157. 3. p. 2. [2]) *κόπτω* s akk. [3]) zjevným učinil, na povrch vyvodil (*ἀναφαίνω*). [4]) *κατά* s akk. srov. cvič. 47., větu 4. [5]) kterého druhu myslíš (že) jsou (věci § 143.) v Hádu? [6]) *τίς*. [7]) part. [8]) člen.

149. [1]) atque, a za to.

150. *πρὶν ἄν* (dříve než) po záporné větě, v níž jest čas hlavní, o ději očekávaném § 223. 4. B. 2.

[1]) (za tím účelem, s tím úmyslem), aby = *ὡς* s part. fut., srov. p. ku cvič. 146.

151. [1]) *γενόμενος* 3. part. silného aor. od *γίγνομαι* (km. *γεν*), *γενομένη πίων* stavši se tučnou, ztučněvši. [2]) *οὐδέ* bez předcházejícího členu záporného stupňuje = ne . . quidem.

152. [1]) v úkrytu ležící *ὑποκαθήμενος* 3. [2]) part. P. (co hledáno jest). [3]) licet (*ἔστιν*) invenire (*ἐξευρεῖν* aor. od *ἐξευρίσκω*). [4]) (před) prací (*πόνος*) neuteče (*φεύγω*).

153. *πρός* s dat. u, ještě k, mimo, s gen. od, se strany, s akk. k, proti, co do; § 181. 5.

154. [1]) = uvésti aor. [2]) medium. [3]) *οὐκ ἔχων*. [4]) = obrátiti.

155. [1]) § 94. 1. b. [2]) § 94. 3. [3]) § 112. 3.

156. *Πέμπει ἵππον δῶρον* mittit equum dono.

[1]) vysoko si vážím *θαυμάζω*. [2]) *ἔχων* § 231. 1., p. 1. [3]) špatné obcování (pl.). [4]) *τὸ ἦθος, ους* pl.; dobrý *χρηστός* 2. [5]) Achajové, ačkoliv (*καίπερ* s gen. abs.). [6]) *φαίνω* (perf.). [7]) bellum erit (*ἔσται*) decem annorum. [8]) *ἐπί* s dat. [9]) perf. od *θαυμάζω* § 204., p. 1. [10]) *κομίζω*; part. perf. s *εἴη* (= 3. os. sg. opt. od *εἰμί* § 121. 1.). [11]) ind. od *ἡγέομαι*. [12]) *καλὸς κἀγαθός*. [13]) *οὐκοῦν*.

157. [1]) dí, praví (příkl.) od *φημί*. [2]) § 154. 2.

158. [1]) srov. cvič. 91. [2]) kdo jsa šlechetným mužem . . [3]) *θεραπεύω*. [4]) *ἀφικόμενος* part. aor. od *ἀφικνέομαι*. [5]) *εἰς ὄψιν*. [6]) *ἀνῃρημένος* 3. part. perf. P. od *ἀναιρέω* hubím. [7]) totéž (pl.) činiti s Lakedaimóňany (dat. § 172. b).

159. [1]) § 55.

160. [1]) = kostka budiž vržena (*ῥιπτέω*, ostatní časy od druhotvaru *ῥίπτω* § 129. b. p. 2. [2]) *τάττω*. [3]) *ὤν*. [4]) *ἐξελέγχω*. [5]) srov. cvič. 155. v. 8.

161. *περί* s gen. o (lat. de), s dat. okolo (zřídka), s akk. okolo, vztahem ke § 181. 4.

[1]) § 113., str. 104. [2]) § 195., p. 2. [3]) § 228.

162. [1]) *πρός* s akk. [2]) naklončna. [3]) kam . . přivedeny byly (*προάγω*) od těch. [4]) dřívější Hellénové. [5]) *ἀνατρέπω*. [6]) *ἀπέθανον* padl jsem, silný aor. od *ἀποθνῄσκω* (km. *θαν*). [7]) *ἐπί* s dat. [8]) není. [9]) part. § 233. B. a. [10]) vaše. [11]) opt. silného aor. *ἐξῆλθον* (km. *ἐλθ*) od *ἐξέρχομαι* (vycházím).

164. *ἱκανός εἰμι νικᾶν* jsem (dostatečný) s to, bych vítězil § 228. 3.

[1]) *πρός* s akk.; přivádím *ἄγω*. [2]) § 155. B. [3]) aor. skryt býti. [4]) tempore progrediente (*προϊόντος* gen. part. *προϊών* od slov. *πρόειμι* jdu vpřed). [5]) pachatel byl by nsvědčen (*ἐξελέγχω*). [6]) *κομίζω*. [7]) *πράττω*. [8]) *διαφυλάττω*. [9]) = od, lat. ab. [10]) = starali se o (*ἐπιμέλομαι*). [11]) nejevil se potěšeným (*ἐφήδομαι* P. § 132. 2.), srov. 233. A. 2. a. [12]) *ὁπότε γε* (quando quidem).

165. [1]) u něho § 170. c.

166. [1]) mohlo by vykonáno býti. [2]) aor. P. od *χαλεπαίνω*. [3]) *παραβαίνω* § 233. A. 2. d. p. [4]) Jak by otec (mohl) býti více potěšen (*εὐφραίνω*). [5]) = poslouchají.

167. [1]) *ἐνέπεσον* silný aor. od *ἐμπίπτω*.

168. [1]) *παρά* s akk. [2]) *πρός* s dat. [3]) *πλήττω*. [4]) *καλλίστῃ χρῶμαι τῇ τύχῃ*. [5]) do neštěstí přicházím *σφάλλομαι* P.+ [6]) aby usekнuta byla. [7]) řeči, jež měl Cicero po zavraždění Caesarově proti Antoniovi, nazvané dle filipických (proti Filipovi) řečí Démosthénových. [8]) *ἀπό*. [9]) = stal se chromým. [10]) *ἀποστέλλω*. [11]) part. od *ἐσθίω*.

169. [1]) § 94. 1. c.

170. [1]) nebude zničena. [2]) *συντρίβω*. [3]) *ἀναιρέω*. [4]) bude zanechána. [5]) *ὅτι μάλιστα*. [6]) *ἀντιτάττεσθαι*. [7]) *εἰ δὲ μή*. [8]) vše horní dolů (*τἄνω κάτω*) obráceno bude (*στρέφω*). [9]) *ἐκλέγω*. [10]) *ἐπιλέγω*.

171. [1]) Optativem jakožto způsobem řeči nepřímé označuje se závislost, viz § 224. II. 2. Příklady tamtéž v odst. 3. [2]) § 233. A. 2. d. [3]) atticky místo *λοιόμενοι*. [4]) inf. silného aor. *ἔπιον* od *πίνω*. [5]) § 157., p. 2.

172. Po slovesech pečování a usilování následuje obyčejně *ὅπως* s ind. fut. § 221. 3.

[1]) = více hoden jest. [2]) *οἱ πολλοί* § 142. 2. p. [3]) *τὰ ὄντα*. [4]) § 140. 6. [5]) srov. p. 3. [6]) *παραβάλλω πρός τι*. [7]) *κρείττων*, [8]) *ὑπηρετέω*. [9]) *διανύτω*. [10]) = za ničím (z) těchto (věcí). [11]) *δέ*. [12]) *πρό*. [13]) *εἶδον* silný aor. k *ὁράω*. [14]) *ἐξαρκέω* § 94. 1. c, za *πρός* s akk.

173. [1]) víš (scis), 2. os. sg. od *οἶδα* vím. [2]) § 55. [3]) o jeden den.

174. [1]) = dlouhou cestu ušed (*πορεύομαι*), unaven byl, srov. viam ire. [2]) *Οὐκ ἔγωγε*. [3]) *μόνος δέ*; zde a v následujícím může do řeči *ἔφη* „vece“ vloženo býti. [4]) následoval tebe (*ἀκολουθέω*) také (*καί*) sluha (*ἀκόλουθος*). [5]) něco nesa. [6]) jak přichází ti cesta k duhu? *πῶς σὺ ἀπαλλάττεις ἐξ ὁδοῦ*; [7]) imperf. od *δεῖ*. [8]) *μᾶλλον δέ*. [9]) *τὸ . . δύνασθαι* (inf. od *δύναμαι*), zpodstatnělý inf., srov. § 228. [10]) srovnávati se s kým = *εἶναί τινος*. Otroci byli ovšem vyloučeni od cvičení v gymnasiích.

175. [1]) § 233. B. a. [2]) § 79. 2. b. p. [3]) part. aor. od *ἀναπετάννυμι*. [4]) Apollónovi. [5]) hned po, viz § 177. 3. b. srov. ex eo bello, hned po oné válce. [6]) místo *τοὺς ἐν τῷ Πειραίῳ*, připodobena vazba vzhledem k slovesu *βεβοηθηκέναι* (odkud?)

176. [1]) *ἐπί* s gen. § 180. 2. B. a; táhnu *χωρέω*. [2]) gen. abs., ukazuji se *ἐπιφαίνομαι*. [3]) impf. od *ἥκω* (§ 195. 3.), jehož také za aor. se užívá. [4]) *κατά* s akk. [5]) *διασπείρω*. [6]) *γιγνώσκω*. [7]) nepřátelům pěchota. [8]) konám oběti *σφαγιάζομαι* M. [9]) *ἐφηγέομαι* M. [10]) *ἐμβάλλω* (intr.) vrhám se (do boje). [11]) *ὡς* s gen. abs. § 232. 1.; 231. 2.; zároveň následovati *ἑπακολουθέω*. [12]) *ἀγαθός*. [13]) *διαφθείρομαι* P. [14]) *ἕπομαι*.

Druhé hlavní časování.

178. [1]) *περιτίθημι.* [2]) *καί.* [3]) záporku polož ku protivě. [4]) první. [5]) zmužilosť naproti kladeš, stavíš. [6]) § 132. A. 1.

180. [1]) *προπάροιθε* s gen. § 158. C. a (polož za gen.) [2]) ničím nezkalený *ἀτάρακτος* 2. [3]) postav zmužilosť naproti. [4]) *διακαρτερέω.* [6]) *περιτίθημι τινί τι.*

182. [1]) *ἀφίημι.* [2]) *ὑπέρ* s gen. [3]) *τιμωρέομαι* M. [4]) málo maje. [5]) mnoho maje. [6]) *παρίημι.* [7]) *μετά* s gen. [8]) *εἰμί* (příkl.). [9]) = ale (*ἀλλά*) byl bych (opt. *εἴην* s *ἄν*). [10]) v rukou (se nalézající) lov.

184. [1]) *κομίζω.* [2]) než mravnosť (*αἰδώς*). [3]) § 93. 2. [4]) *εἰσιών, όντος* part. od *εἶσειμι* § 121. 2. [5]) *πιστεύω.* [6]) dle zákonů žijící *νόμιμος* 2. [7]) *προτίθεμαι* M. [8]) *ἐάω.*

185. [1]) §. 129. b. p. 2. [2]) 3. os. sg. impf. od *δύναμαι.*

186. [1]) *ἀμφί* s akk. [2]) *καθοράω.* [3]) beze členu § 145. 2. [4]) *ἐφίεμαι.* [5]) *πυθόμενος* part. aor. od *πυνθάνομαι* § 233. B. a.

188. [1]) *εὔχομαι.*

190. *τίθημι ἔν τινι* pono in s abl., kladu do něčeho.

[1]) *παῖς.* [2]) *ὅταν*, skonám aor. od *τελευτάω.* [3]) *εἶπον* silný aor. k *λέγω*, part. *εἰπών.* [4]) kterých svých (věcí) mám ti uděliti (*μεταδίδωμι* aor. § 159. 1. b.) [5]) kterých chceš, uděl (aor.) kromě (*πλήν* s gen. § 174. 3.). [6]) místo předložky pouhý gen. [7]) davše. [8]) *ἔστω* (esto).

192. [1]) = (s) přízní. [2]) *ἐκδίδομαι* M. [3]) mnozí (z) vážených mužů. [4]) *ἐδύναντο* viz cvič. 185., p. 2. [5]) § 153. 3. [6]) na obecní útraty.

194. [1]) part. od *δακρύω* a *θρηνέω.* [2]) *ἀνίστημι.* [3]) vždyť přece *δήπου* § 238. 12., ustanovuji *καθίστημι.*

195. *ἵστημι* stavím, *στήσω* postavím, *ἔστησα* postavil jsem (*ἐστησάμην* postavil jsem si), *ἔστην* postavil jsem se, stanul jsem, *ἕστηκα* stojím, *εἰστήκειν* stál jsem § 133.

[1]) § 158. C. [2]) t. j. Poseidón.

196. [1]) *ὅτε.* [2]) *καταπέμπω.* [3]) *πρός* s akk. [4]) *τελευτή.* [5]) nejmnožším. [6]) *πλεῖστον.* [7]) odstává (perf. od *ἀφίστημι* s gen.). [8]) silný aor. od *διίστημι.* [9]) *γιγνώσκω.* [10]) opt. [11]) *πρότερον.* [12]) stojí v čele.

197. [1]) doplň *αὐτούς*; pokračování nepřímé řeči, srov. futurum enim esse, ut . .

198. [1]) *πονηρία* v sing. [2]) vstávej před opilostí. [3]) prospěšné radí.

199. Verš zní: *ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός.*

200. [1]) bojí se. [2]) *ἀναχράζω* s *ὅταν*. [3]) on však (*ὁ δέ*). [4]) *ἀλλά*. [5]) vazba nominativu s inf. § 226. 2. [6]) loquendi. [7]) *περὶ τούτων ἃ . .*, užij připodobení (attractio).

202. [1]) opt. aor. M. od *ὀνίνημι*. [2]) *κατά* s akk. [3]) *ἐνέπεσον* silný aor. od *ἐμπίπτω*. [4]) že duše žen a mužů přirozenou povahou se neliší. [5]) jestliže (*ἐάν*) přisvědčuješ (*φημί*) aneb nepřisvědčuješ (§ 236. 3., p. 6.). [6]) § 233. B. a. [7]) *φημί*. [8]) *Σὺ δέ*. [9]) *Ἐμοὶ δέ*. [10]) *φημί* aor. [11]) *ὅτι* uvádí též přímou řeč § 211. 2., p. 4. [12]) *Τί δὲ . .*

203. [1]) důraznější než *ἐκρέματο*. [2]) § 121. 2. [3]) gen. pretii § 164.

204. [1]) opt. s *ἄν*. [2]) pravdivou. [3]) Fókión, (když) . ., pravil; nespravedlivého *τῶν μὴ δικαίων*. [4]) *χράομαι* (utor); zároveň a *καί . . καί*. [5]) *ἰσχυρῶς*. [6]) *εὐπραξία* pl. [7]) mohl. [8]) *συμβουλεύω*. [9]) *εἰσβάς, άντος* part. aor. od *εἰσβαίνω* (*εἰς ναῦν*). [10]) *ὑπέρ* s gen.

205. [1]) inf. aor. od *ἀποθνήσκω*. [2]) záporka při inf. se členem jest *μή*.

206. [1]) *ἀγαθός*. [2]) *κέκραγα* perf. o významě praesentním. [3]) velikém žalu (*πένθος, ους, τό*). [4]) opt. potene. [5]) smrt (za) trest uložena (*κεῖμαι* nahrazuje perf. pass. slov. *τίθημι* § 129. p.). [6]) *ἔξειμι*. [7]) *ἐπί* s akk. [8]) § 231. 1., p. 1. [9]) *χρή*. [10]) *χειρός*.

207. [1]) § 180. 6. B. b. *β*.

208. [1]) v přímé řeči *ἐάν* s konj. aor. [2]) co Kreon (provolati dal) rozkázal (*παραγγέλλω*). [3]) nebudu. [4]) part. aor. [5]) před východem slunce *πρὸ ἡλίου ἀνατέλλοντος*. [6]) *ὑπηρέτης*. [7]) *κώνειον* (jed z bolehlavu, cicuta).

209. [1]) jděte k ďasu nebo Bůh vás potrestej!

210. [1]) *ὄμνυμι θεόν* § 153. 3. p. 2. [2]) *ἐπιδείκνυμαι* M. [3]) *μετά* s gen.

211. *πρίν* s inf. po kladných větách hlavních § 223. 4. A.

212. [1]) *παρά* s akk. [2]) *θηράω*. [3]) *ὑπό* s gen., obyčejně jen v tomto spojení § 180. 6. B. a. [4]) *ἀποτλέω*. [5]) *ἐπιγενόμενος* part. aor. od *ἐπιγίγνομαι*. [6]) přišla. [7]) aor. *ἀνηρέθην* od *ἀναιρέω* § 129. a. 1. [8]) *ἐπί* s gen. [9]) nebud. [10]) *ἄγων* § 231. 1., p. 1. [11]) *εἰ*. [12]) pravím jim s Bohem (inf. perf. P. od *ῥώννυμι*). [13]) *ἀσκεῖν τὸ ἰδίᾳ συμφέρον*. [14]) se (*σύν*) smrtí (aor. od *τελευτάω*) D. K.

213. [1]) aor. P. k *ῥήγνυμι*, srov. fut. *ῥαγήσομαι* § 124. 16.

214. [1]) *ἐν*. [2]) u Taochův. [3]) hodil.

215. [1]) inf. aor. *εἶπον*. [2]) § 47. 4., p. 1. [3]) aor. *ἔλαβον* od *λαμβάνω*. [4]) § 188. [5]) § 152. 4. [6]) totiž: nejen ostatní statek pánův.

216. [1]) = maso. [2]) *βούλομαι*. [3]) — tedy. [4]) *πάντως*. [5]) plusq. od *κράζω*. [6]) *τοὶ* přikl. za *σύ* polož.

217. [1]) part. aor. silného *εἱλόμην* od *αἱρέομαι* volím § 129. a. 1. [2]) part. aor. silného *ἦλθον* od *ἔρχομαι* přicházím. [3]) videte, ne; srov. § 210., p. 2. [4]) silný aor. *ἔπαθον* od *πάσχω* trpím, zakouším (km. *παθ*). [5]) jako kůň § 172. b.

218. [1]) *δίδωμι*. [2]) *ἐγκαταλείπω*.

219. [1]) pošlý, vylíhlý § 157. 2. [2]) intr. [3]) místo *τοῦ ἑτέρου* §§ 13. a 71.

220. [1]) vespolek, s sebou. [2]) § 121. 4. p. [3]) žiješ (*ζάω*) život mravence § 153. 2. [4]) slovesem. [5]) *ἄπειμι*.

221. [1]) § 233. A. 1. a 2. [2]) attractio § 190. 2.

222. [1]) jeho hlava. [2]) attractio. [3]) *ποινὰς τίνω* (srov. poenas dare). [4]) part. od *ἀδικέω* a *εὐεργετέω*. [5]) *μεγάλην αὔξω τὴν ῥώμην* (proleptické jméno výrokové). [6]) *δεινῶς*. [7]) had uštknuv (part. aor).

223. [1]) která je tato? srov. § 147. [2]) = lat. an, či, či snad?

224. [1]) útok učinivše na hradby (*προσβάλλω* s dat.) [2]) *ἐξ-αμαρτάνω*. [3]) *τοίνυν* za slovem polož. [4]) a (že) lidé pochybí, je přirozeno. [5]) superl. [6]) *συντάττω*. [8]) *παρακρούομαι*.

226. *οἶδα τὸν δεσπότην, ὅτι φιλάνθρωπός ἐστιν* (předjímání, anticipatio, *πρόληψις*): podmět věty vedlejší přestoupí jako předmět do věty hlavní) § 210., 3. p.

[1]) aor. § 129. a. 1. [2]) *ἡ ἐν τῷ λέγειν χάρις*. [3]) *ἐπί* s gen. [4]) v mysli. [5]) *χράομαι*. [6]) zpodstatnělým inf. § 228. [7]) od svého otce přejatou. [8]) *εὖ καὶ καλῶς*. [9]) *τυγχάνω* s gen. § 159. c. [10]) viz hořejší poznámku. [11]) *ἥδομαι* § 233. A. 2. d. [12]) *λανθάνω ἐμαυτὸν ἐπαινῶν* chválím nevědomky, nevěda; *λανθάνω* gnóm. aor.; part. aor. od *γίγνομαι*.

227. [1]) § 108. 2. p.

228. [1]) opt. fut. [2]) zemrou. [3]) *εἰς*. [4]) *καλῶς*. [5]) part. od *πονέω* a *καρτερέω*. [6]) (po čem od tebe) bádáno jest.

229. [1]) § 226. 2. p.

230. *ἄρχοντι προσήκει φρονίμῳ εἶναι* § 226. 3.; 227. 2.

[1]) *ἀγαθός*. [2]) *χαλεπός*. [3]) *δπότε* (quandoquidem). [4]) *νεκρός*. [5]) bylo uznáno (plqpf. od *διαγιγνώσκεταί τι*) od Lakedaimoňanů, viz § 171. c.

231. [1]) ne pouze ku zábavě, nýbrž odvažnou hru hráti.

232. [1]) perf. P. od *δοκέω* (visum est). [2]) *παραμένω*. [3]) part. perf. P. od *δουλόω*. [4]) *παρέχω*. [5]) *δσοι μή*. [6]) vyplovalo *ἐκνέω* § 94. 3. [7]) než to, co (attractio). [8]) perf. Med. [9]) part. perf. A. od *γίγνομαι* (natus).

233. [1]) v próse obyčejně *τοῦ πολέμου τ. ἀ. μ.* § 160.

234. [1]) *οἴομαι* (aor.) [2]) *πάνυ.* [3]) § 130. [4]) staří představovali si sen jako okřídleného chlapce. [5]) *διαῤῥέω.* [6]) *ἐκ.*

235. [1]) hned po příchodu. [2]) si quidem. [3]) totiž *ὁ χρόνος.*

236. [1]) *βορά.* [2]) *πιπράσκω.* [3]) *ὥστε;* srov. § 226. 2.; ostatním. [4]) *εἰς.* [5]) *ἐν.*

238. *πρίν* (prve než, až) s opt. po záporné větě s časem historickým, srov. cvič. 146. a 207., Mluv. § 223. 4. B.

[1]) krásně řečené (aor.). [2]) (může) . . řečeno býti. [3]) že pozdravení dav (*χαίρειν προσαγορεύω*), nebyl opět pozdraven (*ἀντιπροσαγορεύω*). [4]) *ὅτι.* [5]) *τὸ σῶμα κάκιον ἔχων.* [6]) *ἀγροικοτέρως διακείμενος.* [7]) = rmouti. [8]) srov. cvič. 87.

239. [1]) § 112. 6. [2]) básnicky místo *πολλάκις.*

240. [1]) sebe blbějšími *καὶ πάνυ* s positivem. [2]) *φημὶ εἶναι.* [3]) = čihaje seděti bude; čihám *ἐφεδρεύω* (*ἔφεδρος* zápasník, jenž zatím, co dva zápasili, čekal sedě, aby pak s vítězem se potýkal). [4]) *ἀνέχομαι.* [5]) *προσβάλλω τινί* aor. [6]) *ἐπισκοπέω.* [7]) *πάρ-ειμι.* [8]) konání.

241. [1]) *ἔφη* často v řečtině se opakuje; *ἔφη* (totiž Lýsandros) *αὐτόν* (totiž Kýros). [2]) totiž *παράδεισον.* [3]) dat. plur. [4]) gen. závislý na *ἄγαμαι.* [5]) inf. tento závisí na *ἔφη* svrchu řečeném. [6]) t. j. *ἔστιν αὐτῶν τινα, ἃ* . . jsou některé z nich, které . . čili leckteré z nich § 188., p. 2. [7]) připodobování pádů (attractio). [8]) vůně, kterouž vlasy a šaty Kýrovy vydávaly. [9]) ty že jsi . . [10]) § 223. 4. A. p.

242. [1]) (na cokoli každý připadne), cokoli se každému namane. [2]) totiž jejich počínání si (pohyby). [3]) intrans *ἔχω* chovám se, vedu si. [4]) *καί* stupňuje: teprv, dokonce. [5]) t. j. *οἷς αὐτῶν ἀνάγκη* (doplň *ἐστίν*, které se obyčejně při pojmech „nutnosti“ § 140., p. 1. vynechává): kterým z nich nutnost jest = kteří nuceni jsou, musí. [6]) jsou s to, aby. [7]) gen. abs. doplň *αὐτῶν* § 232. a. [8]) = *καὶ ἔπειτα* smíšení § 13. 1. b., p. 2.

243. [1]) *εἰς.* [2]) *μικρός.* [3]) *μεθίσταμαι* (aor.). [4]) když (*ὅτε*) odcházeli. [5]) byl bych raději D.

244. [1]) krutý boj *δεινὸς ἀγών.* [2]) *ἀποφέρω.* [3]) *τίθημι.* [4]) *ὥρα.* [5]) § 94. 1. c. [6]) *ταραχή.* [7]) neukázav.

245. V dialogu Xenofóntově *Οἰκονομικός* (doplň *λόγος*), z něhož tato stať jest vyňata, rozmlouvá Sókratés s mladým Kritobúlem, synem svého přítele Kritóna, o hospodářství a o tom, jak jest dům nejlépe spravovati.

[1]) *ταῦτα* vztahuje se na rozmluvu Kýra s Lýsandrem (čl. 246.), kterouž Sókratés v témž dialogu Kritobúlovi přednášel. [2]) bohati, bohatí a mocní. [3]) aby (člověk) mohl (vykonávati), aby člověk (zmohl to) byl

s to, co .. [4]) pak. [5]) neutrum. [6]) ἔχειν = moci, k čemuž podmět τοὺς γεωργούς vyrozumívá se z ἡ γεωργία. [7]) ipsos, ku svým potřebám. [8]) protiva toho je τῇ ἐπιμελείᾳ. [9]) neustále (jednak dohlížejíce na dělníky a obcházejíce své role, jednak ze svého statku dosti dalekou cestu na pole konajíce. [10]) καί odpovídá následujícímu καί = tam .. quam. [11]) v určitý, pravý čas. [12]) t. j. ať slouží ve válce jako jezdec nebo pěší vojín. [13]) ze. [14]) v širém poli (protiva: ohrazené město); obraz ten vzat od ceny či odměny, jež prostřed závodiště se kladla (εἰς μέσον τιθέναι τινί τι). [15]) výrokový akkusativ ku předmětu „lidi", γεωργίας gen. srovnávací. [16]) tento dat. a následující přelož. předl. „při". [17]) Země byla Řekům bohyní a dle theogonie manželkou Uranovou, matkou Kronovou a babičkou Diovou. [18]) totiž δικαιοσύνην. [19]) hříčka slovní: θεραπεύω je vzdělávati (zemi) i ctíti, srov. colere terram (deos). [20]) gen. tento náleží ku slovesu στερέω. [21]) § 154. 2. p. [22]) doplň χώρας. [23]) ταῦτα, ἀφ' ὧν. [24]) § 221. II. 2. b. [25]) τί činí σχεδόν neurčitějším „takořka", „téměř všechna ostatní".

246. V Xenofóntově Kyropaedii potkáváme se s překrásným příkladem něžné a obětovné lásky, kterouž osvědčila kněžna Pantheia ku svému manželi Abradátovi, knížeti krajiny Susiány. Když totiž Kýros Starší válčil proti Assyrům, na jejichž straně Abradátas bojoval, byla Pantheia od Peršanů zajata, ale Kýrem od bezpráví chráněna. Z vděčnosti za jeho velikomyslnost přemluvila svého choť, aby přešel ku Kýrovi, s kterýmž když proti Lydům vytáhl, byl chrabře bojuje zabit a důstojně pochován, načež Pantheia z lítosti život si vzala.

[1]) srov. pozn. ku cvič. 78. [2]) plusquamperfektní aor. § 201. 3. [3]) sedění na zemi jest právě tak známkou zármutku, jako špatný oděv a zahalení. [4]) kratší výraz místo τῇ τῶν δουλῶν ἐσθῆτι § 172. b. p.; srov. Caes. bell. gall. VI. 27. 1: harum (alcium) consimilis est capreis figura. [5]) velikost jest dle řeckého názoru též u žen potřebna ku kráse. [6]) vznešenou postavou. [7]) oděv, jako v lat. habitus (od habere). [8]) při part. příčinném § 231. 2. [9]) part. účelné = lat. supinu § 231. 3. [10]) místo ἄνω, připodobení adverbia vzhledem ku činnosti slovesa pohybu περικατερρήξατο na otázku: odkud? [11]) ku prospěchu, prospěšnou. [12]) vzkázala. [13]) δὲ καί ale i, ale dokonce. [14]) znamení ověřovací (na př. prsten), kteráž mu s sebou dala, by se mu uvěřilo. [15]) jezdců. [16]) ὅς = ὅστις; ἦν místo εἴη nebo ἐστίν, srov. § 211. A. p. 1. [17]) ex insperato, z nenadání, z neočekávaného se shledání; srov. též § 140. 3. [18]) přimysli si ποιῶν; srov. nihil aliud quam verebatur. [19]) mně a mé paní. [20]) rozuměj: ty mně své služby nabízíš, já pak .... [21]) Řek často vsouvá po předcházejícím εἶπεν do přímé řeči ἔφη. [22]) na svém. [23]) § 157. 1. [24]) zhotovené z několika vrstev lněných vláken jako plsť stlačených; takové oděni plátěné bylo velmi lehké a přece vydatně chránilo. [25]) Súsanům. [26]) t. j. pozlacená.

[27]) doplň *δακρύουσα*. [28]) neboť nejeví-li se v celém vzezření vznešenost, nic neprospívá ozdoba. [29]) poněvadž tento musil vůz říditi, nečinil-li toho sám pán. [30]) *ὅτι* je zde opakováno k vůli vloženým větám; vazba je tato: *οἶμαί σε γιγνώσκειν, ὅτι μὲν καὶ ἐγὼ μία τούτων εἰμί, εἴ τις... ἐτίμησεν.* [31]) jsou přesvědčivější vzhledem k (co do) dokázání, přesvědčiveji dokazují než... [32]) za příčinou protivy *σοῦ* § 226. 2. p. [33]) básnický obrat za obyčejné „pohřbenu býti“. [34]) nedal odvésti § 194. 2. [35]) § 226. 3. [36]) vůz ten má pevnou střechu, stanu podobnou; totéž se má i shora při *σκηνή* rozuměti. [37]) připouštěcí part. [38]) plural, poněvadž *ὅτου* (quodcumque) má význam souborný (kollektivní). [39]) všimni si postavení náměstky při substantivě s přívlastkem. [40]) příčinné § 181. 6. B, b, *β*. [41]) při rychlém jetí přes hromady vyskakovala kola s vozem do výšky (aneb kola vyskočila z náprav). [42]) t. j. vpadl Aeg., objev je kolem, do zad. [43]) jinam hledící, odvrácené (aversos), poněvadž neočekávali nepřítele od zadu. [44]) mezi, při (inter) t. j. obdržujíce rány. [45]) § 211. 2. p. 4. [46]) s bojiště. [47]) by mrtvolu dala umyti. [48]) § 210. 3. p. [49]) projev velikého zármutku. [50]) aby mrtvému vystrojil velikolepý průvod pohřební. [51]) „k místu zármutku.“ [52]) *ὅστις* místo *ὅς* naznačuje spolu příčinu: tomu, jenž jako potravní úředník opatřoval vojsko potravou a proto stáda pod sebou měl. [53]) rozkázal. [54]) tedy skutečně. [55]) constructio *κατὰ σύνεσιν*. [56]) t. j. i ostatní tělo je tak zohaveno. [57]) litotés: nejvíce. [58]) vzhledem k předcházejícímu *διεκελευόμην αὐτῷ οὕτω ποιεῖν*. [59]) shoduje se jen s nejbližším podmětem, ale přece *φέροντες*. [60]) doplň *ἐπισφαγῆναι*. [61]) § 214. p. 4. [62]) v češtině přimyslíme si: „uvažuje.“ [63]) § 127. p. [64]) „zdali by snad“, jako v latině: advolat, si quid auxilii ferre possit; my obyčejně doplňujeme: „zkoumaje, pokoušeje se, hledě“ § 212. A. 1. p. 2. [65]) jako *καὶ αὐτοί* et ipsi. [66]) podmět: jejich paní. [67]) § 210. 3. p. [68]) dosáhli všeho čestného, všelikého pocty. [69]) ode všeho vojska.

Přídavek básnický.

I. Epigramy. Tu se vyskytují některé zvláštní tvary dialektické, o nichž toto pamatovati jest: 1. místo stažených tvarův užívá se často nestažených, na př. *ἀκηδέα* místo *ἀκηδῆ*, *ἐπέων* místo *ἐπῶν*; 2. místo *α* nastupuje zhusta *η*, na př. *πενίη* místo *πενία*, *εὐλογίῃ* místo *εὐλογίᾳ* § 240. 2.; 3. dat. A- a O-deklinace vyzvukuje často v *αισι* (*ῃσι*) a *οισι* místo *αις* a *οις*, na př. *τοῖσι* místo *τοῖς*, *στοναχαῖσι* (*στοναχῇσι*) místo *στοναχαῖς* §. 243.; 4. gen. O-dekl. vychází na *οιο* místo na *ου*, jako *βιότοιο* místo *βιότου* § 243. 3.; 5. místo *ττ* bývá *σσ*, jako *μέλισσα* místo *μέλιττα*. Jiné tvary dialektické jsou na svých místech vysvětleny.

1. [1]) §. 153. 2. **3.** [1]) m. *Ἄιδης*. [2]) m. *κλάοις*. **4.** [1]) jméno otroků často u starých užívané. [2]) m. *οὗτος ὁ ἀνήρ*. [3]) § 153. 3. p. 1.,

m. ἴσον. **5.** [1]) § 153. 3. p. 1.: μέγα velice, velmi. [2]) t. j. hrob. [3]) t. j. καὶ ὑμῖν; nemám s vámi nic činiti (nil mihi vobiscum est). **6.** [1]) doplň: ὅδε ἐστίν. [2]) m. Ἀχιλλέως § 244. 5. [3]) m. ἐδώμησαν § 252. 1. [4]) m. ἐσομένων § 261. 3. a. [5]) v próse πρὸς τὸν αἰγιαλόν § 268. [6]) m. παῖς. **7.** Náhrobní nápis, jejž Símónidés složil na Sparťany u Thermopyl padlé. [1]) m. ξέν'. [2]) m. ἐκείνων. **8.** Jiný náhrobní nápis na ně. **9.** [1]) doplň ἦν. [2]) doplň ἐστὶ; σᾶμα dórsky m. σῆμα. [3]) Ἄρης též s dlouhým α u básníkův. **10.** [1]) § 171. d. **11.** [1]) m. γῆν. [2]) § 121. 2. p. 1. [3]) vlastně γυμνὸν ὄν; part. ὤν druhdy se vypouští u ὁράω. **12.** [1]) m. ἐγενόμην. [2]) jako κατὰ γῆν per terram, po, na zemi. [3]) a (ihned). **13.** [1]) ψῆφοι jsou kamínky (calculi), jichž užívali staří ku počítání. [2]) m. ἀεί. [3]) m. ἐν. **14.** [1]) m. παρόντα § 261. 3. a. **18.** [1]) m. ὄνομα. **19.** [1]) kéž jest mi dopřáno. [2]) ze skrovného, co mám. [3]) obyčejné je ἔχοντι § 226. 3. **20.** [1]) m. ἐγενόμην. **21.** [1]) atticky λῃσταί. **22.** [1]) básnicky m. ἐν ὕπνῳ „ve snách". [2]) m. πάλιν. **24.** [1]) též medu a vosku užívaly Řekyně za prostředek okrašlovací. **25.** [1]) byl-li pozván. [2]) doplň τινὰς. **26.** [1]) všimni si kómického spojení (oxymóron) μικρὸς Μάκρων (od μακρός) „malý Dlouhan", „malý Velikán". [2]) gen. dotyku „za nohu" dle obdoby sl. ἅπτομαι § 160. [3]) § 112. 1. [4]) básnicky m. ὁ δέ (ὅς demonstrativné, srov. § 69. p. 1.) [5]) bezbranný (beze zbraně). **28.** [1]) § 153. 3. p. 1. [2]) všimni si kómického užití pluralu (indigemus). [3]) nýbrž toliko. **29.** [1]) t. j. τῶν ἀγαθῶν, což je v πλούτου (verš 2.) obsaženo. [2]) atticky ἀπὸ τοῦ νῦν. **30.** [1]) všimni si zcela neočekávaného závětí, neboť εἴη σοι κούφη κόνις bylo poslední přání, s nímž zesnulí bývali do hrobu provázeni (sit tibi terra levis, molliter ossa cubent). [2]) m. ἵνα. [3]) m. ῥᾳδίως.

II. Jamby. **1.** [1]) m. ὅς. [2]) χρεών (ἐστι) = χρή. [3]) v próse γονέας. **2.** [1]) gen. od δόρυ, epicky δουρός § 245. 3., zde přenes. význam „voj". [2]) § 153. srov. „cestu razím". [3]) kteří se od jiných dají říditi (vésti). **3.** [1]) štěstí. [2]) versari. **4.** [1]) vlastně κρατεῖν αὐτῶν καὶ ἔχειν αὐτὰ δ., tak řečené hysteron proteron, ježto logicky dříve musí nastoupiti κρατεῖν a pak teprv ἔχειν. **5.** [1]) když zemrou. [2]) opis místo ἀναγκαίως ἔχει. [3]) srov. viam ire. [4]) § 172. b.

III. Bajky Babriovy. **1.** [1]) m. ὄπισθεν. [2]) πρὸς θ. σ. § 181. 5. B. c; σωτήρ adjektivně užito jako victor exercitus; σὲ, k čemuž domysli si ἱκετεύω, právě tak se vsouvá, jako „te" v latině, srov. per te deos oro. [3]) § 189. [4]) na pokyn rukou. [5]) básnicky m. κίνδυνον. [6]) perf. od σαίρω, srov. § 153. c. „přívětivě se šklebíc". [7]) doplň ὄφλοιμι ζωαγρίους χάριτας τούτων, (ὧν γε . . .). [8]) adstabam jako παρῆν. **2.** [1]) doplň ὁ πόλεμος. [2]) v próse τὸ λοιπόν. [3]) básníci užívají často participií pro nás zbytečných, jako ἰών, μολών, βαίνων, aby jednotlivé stránky děje důkladněji znázornili, [4]) za mzdu. [5]) v próse ἐν νώτοις § 268.

Věty k nacvičení skladby.

K nauce o pádech.

I. Akkusativ.

1. § 152.

1. Snáze jest lidem zle činiti než dobře. 2. Neškoď nikdy nikomu[1]) (v) ničem[2]) z úmyslu. 3. Jak bychom spokojeni byli s přátelstvím těch, kteří svým dobrodincům zle činí, těm pak, (kteří) jim křivdí, lichotí? 4. Nikdy nedoufej, (že) spáchaje něco[3]) hanebného, se utajíš; neboť jestliže× bys se i jiných utajil, budeš ty (to přec) o sobě věděti. 5. Nikdo neuběhne svému osudu[4]) aniž[5]) se ubrání smrti. 6. Když se Kýros ubíral pustinou podél Eufráta, došlo vojsku obilí. 7. Střez se pomluv, třebas[6]) byly vymyšleny; neboť lid[7]) nezná pravdy a hledí jen na pověst. 8. Neostýcháš-li× se lidí, ostýchej se boha, (jenž) přísně trestá, když někdo spáchá[8]) na někom křivdu. 9. Ani[9]) Filip nedůvěřoval Olyntským, ani tito Filipovi. 10. Čeho se lidé bojí, toho i nenávidějí, po čem však touží, toho také se nadívají.

2. § 153.

1. Athéňané válčili dlouhou válku s Megařany o[1]) ostrov Salamínu. 2. Zdaž není povinností řádných mužů, všelikou péči[2]) pečovati o chlapce, aby[3]) jednou sami řádnými muži se stali? 3. Hellénové přišedše pod vůdcem* Xenofóntem k moři, obětovali Diovi oběť za zachránění. 4. Thérón, samovládce agrigentský, zvítězil v 56. olympiadě při Olympiích čtverospřežením. 5. Thrákové křepčili dle[4]) flétny v úplné zbroji[5]) a (při tom) vysoko skákali. 6. Buď dobré mysli! právo má velikou moc.[6]) 7. Sókratés nepřísahal skrze bohy, nýbrž při huse nebo psu, pokládaje přísahání skrze bohy za bezbožné.

3. § 154.

1. Zdaž není ten bohaprázdný, jenž chtěje se pomstiti[1]) nad svým nepřítelem, neštítí se zlého způsobiti vlasti? 2. Athéňané vymáhali si každého roku od ostrovanů šedesáti talentů jako* příspěvku. 3. Často jediný den oloupí lidi o všechno štěstí. 4. Není slušno,[2]) (že) svým přátelům zatajuješ své neštěstí; neboť soucitem přátel nalézá truchlící ulehčení. 5. Kambýses poslav hlasatele do Aegypta, žádal krále Amása o dceru jeho (za choť). 6. (Když) Agésiláovi kdosi ukazoval pevné zdi své otčiny a se ho tázal, zdali se mu krásnými* býti zdají, odpověděl: „Při sám Zeus! velmi krásnými; ale jedno chci se tebe tázati: Bydlí-li v tomto městě

muži či ženy?“ 7. (Když) vyslanci Sparťanů mnoho zlého[3]) proti Thébánům mluvili, pravil Epameinóndas: „Tito ovšemť učinili konec[4]) vašim krátkým řečem.“[5]) 8. Astyagés oblekl chlapci Kýrovi, (když) k němu přišel na návštěvu, krásný oděv a ozdobil jej řetězy a náramky. 9. Lýsandros dostal od přemnohých obcí řeckých věnce darem.[6]) 10. Vyslanci řečtí shromáždivše se na Isthmu, zvolili Alexandra vůdcem proti Peršanům. 11. Aischinés pohnal Ktésifónta (z) nezákonného návrhu.[7]) 12. Řekové dělili den ve čtyři části: ráno, poledne, odpoledne a večer.

4. § 155.

1. Homér praví, (že) Achilleus byl rychlý (na) nohy. 2. Máš-li× neúhonnou duši, jsi neúhonný (na) celém těle. 3. Lépe jest tělem býti nemocnu než duší. 4. Praví-li× se kdo býti výborným pištcem anebo (ve) kterémkoliv jiném umění výborným, v němž není, jest na posměch.[2]) 5. Lýsandros udeřil na město s Athéňany[3]) spolčené, jménem Kedreiai, a vzal je útokem. 6. Miltiadés dvacet šest dní Paros obléhav, s nepořízenou odplul. 7. Caesar hodlaje z Britannie odplouti, dostal zprávu, (že) jeho dcera Julia, před čtyřmi roky provdaná, zemřela. 8. Čeho se bylo Athéňanům nadíti, (když)[4]) viděli, an Filip za[5]) panství nechal si oko vyraziti a klíční kost zlámati?[6])

II. Genitiv.

5. § 157.

1. Athéňané poslali Themistoklea, Habrónicha, (syna) Lýsikleova, a Aristeida, (syna) Lýsimachova, jako vyslance do Lakedaimona. 2. (Bohyně) Díkě pohlíží[1]) na všechny (činy) lidské. 3. Ohromná jest (moc) nutnosti. 4. Ísokratés vyzval Hellény k výpravě proti barbarům, aby se pomstili za[2]) to, co oni na nich ve své zpupnosti spáchali.[3]) 5. Kdo nepocítí v cizině touhy po otčině? 6. Socha Athénina, dílo Feidiovo, byla zhotovena ze zlata a ze slonové kosti. 7. Parthenón na vyšehradě athénském byl pojmenován po Athéně Panenské. 8. Kdo neví, že Athéňané mnoho vítězných znamení (v bojích) proti barbarům postavili? 9. (Když) byla[4]) bitva u Tanagry v Boiótii, zvítězili Lakedaimoňané a jejich spojenci nad Athéňany. 10. U Arkadů byl Pán (jeden z) nejstarších a nejvíce ctěných bohův. 11. Athéňané převzali náčelnictví z vůle[5]) spojenců pro (jejich) nenávisť proti Pausaniovi. 12. (Když) Lýsandros u Aigospotamů z nenadání na loďstvo athénské připadl,[6]) ze všech lodí jen devět uniklo. 13. Filip přisvojiv si Euboiu, učinil ji baštou proti Attice. 14. Dvě (věci) jsou, které působí vítězství: zmužilosť[7]) proti nepřátelům a šetrnosť ku přátelům. 15. Otcové, posýlajíce své děti k učitelům, nařizují (těmto) důtklivě,[8]) aby více pečovali o mravnosť chlapců než o čtení (a psaní) a hru na citeru.

16. Orópos náležel za starého času k Boiótii; v 68. olympiadě však připadl Athéňanům. 17. Nedomnívají-li se mnozí lidé, (že) smrť náleží k největším zlům? 18. Kdo by koupil[+] koně, (jenž) tři miny stojí,[9]) za[10]) dvojnásobnou (cenu)?

6. § 158.

1. Vlci byli Areovi zasvěceni. 2. Nebezpečenství a namáhání mají nám náležeti,[1]) sláva však státu. 3. Žádosť pomsty činí, že lidé zapomínají[2]) na nebezpečenství. 4. Chceš-li[×] se státi pořadatelem (vojska), musíš míti[3]) učitele vojenství znalého. 5. (Kdo) svou ctižádosť ovládá,[4]) mnohým různicím ujde. 6. Jak by někdo jsa bezbranný[5]) bojoval s mužem ozbrojeným? 7. Kdo neví, že často (ti, kteří) nejsou vinni neštěstím, (zároveň) s vinnými trestáni bývají? 8. Zdaž není třeba, aby vojevůdce byl způsobilý[6]) (potřebné) k válce připravovati a vojínům potravu opatřovati? 9. Když jeden setník spartanský své lidi pobádal, aby udatně na nepřátely útok učinili, jeden z mladších zvolal: „Dosti toho! Méně slov, více krokův!“ 10. Jen to, co máš uvnitř ducha,[7]) jest opravdu majetkem. 11. Buď spokojen s tím, co máš,[8]) a nezáviď nikomu, ani kdyby[9]) jeho jmění bylo mnohokráte větší nežli tvoje. 12. Nezůstává-li to, co vykonáváme, vzadu[10]) za našimi nadějemi? 13. Kdyby se blaženosť mohla za peníze koupiti,[+] zdaž by si jí boháči nekoupili? 14. Kýros přitáhnuv ku hranicím babylónským, rozvažoval, na kterém (místě) nepřátelské země by měl[11]) vtrhnouti. 15. Žádné lidské jednání nezdá se blíže[12]) býti povaze božské, než (snaha) jiným dobře činiti. 16. Themistoklés vymáhal bez vědomí[13]) ostatních vojevůdců mnoho peněz od ostrovanů. 17. Kdykoli[14]) Agésiláos chtěl, (aby) nějaká práce od jeho vojínů rychle byla vykonána, sám u přítomnosti všech (díla) se chápal.

7. Genitiv vlastní. § 159.—161.

1. Druhové Odysseovi když pojedli lótu, nechtěli se domů vrátiti, nýbrž zůstati u Lótofagův. 2. Peněz účastni jsou i špatní; ale nemožno jest jim účastnu býti dobré[1]) pověsti. 3. Zdaž není (těm, kteří) bezděky chybují, podíl v odpuštění? 4. Stíny zemřelých přicházejíce do podsvětí, pijí vodu (z) řeky Lethy a nabývají tak zapomenutí dřívějších věcí. 5. Blažený (ten, jenž) nalezl[2]) šlechetného přítele. 6. Nejvíce byl bys povzbuzen[+] snažiti se o šlechetné[3]) skutky, kdybys poznal,[4]) že i rozkoše z těchto (plynoucí) jsou nejčistší.[5]) 7. Nesnadno jest líčiciímu život velikého muže velikosti jeho činů důstojně slovem dostihnouti.[6]) 8. Athéňané dobyvše opět Salamíny, drželi se více námořnictví. 9. Ničím neopovrhuj;[7]) neboť jako z jiskry plamen, tak povstává ze zla zcela nepatrného často velmi veliké. 10. Eforové potrestali jednoho Spartiata, poněvadž zapomenul na svého zemřelého přítele.

8. Genitiv ablativní. § 162.—165.

1. Lakedaimoňané pozorujíce, (že)[1] Argejští bašty stavějí, vypravili se proti Argu do pole. 2. Kýros obdarovav[2] velikolepě[3] své přátely, způsobil (tím, že) jim nikdy nebylo líto jejich horlivosti. 3. Démosthenés praví: „Filip, jenž se pachtí a do pole táhne, patrně[4] nás předčí, kteříž váháme a (jen) se usnášíme. 4. Sókratés se domníval, že se svými malými obětmi[5] nezůstává pozadu za (těmi, kteří) mnohé a veliké oběti obětovali. 5. Když Filip podmanil si Thrákii, měl dostatek peněz a vojínů. 6. O slavnosti Konsualií odpočívali u Římanů koně, osli a voli od práce a byli květinami ověnčováni. 7. Théseus osvobodil Athény od potupné daně, usmrtiv Minótaura. 8. Démosthenés praví: „Největší hanbou[6] by bylo, mužové athénští, Filipovi naši svobodu bez požádání a dobrovolně v šanc vydati.“ 9. Diogenés vida lučištníka chybovati se cíle, posadil se vedle terče řka: „Abych nebyl zastižen.“ 10. Neštěstí jest v pravdě se zklamati.

9. § 166.—168.

1. Thrákové kupovali si ženy své od jejich rodičů za mnoho peněz. 2. Dychtí-li[×] někdo nečestně[1] peněz si dobývati, prodává svou duši za trošku zlata. 3. Amfiktyonové pronajali stavbu chrámu v Delfech za 300 talentů. 4. Nemá-li se Sókratés blahoslaviti pro svou povahu, (ježto) tak neohroženě a šlechetně[2] umřel? 5. Athéňané obžalovali Aischyla z bezbožnosti, protože prý[3] něco z mysterií na jevišti pronesl. 6. Lépe jest, (že) mnoho vinných nebývá[4] před soud hnáno, než aby jeden nevinný musil souzen býti o hrdlo. 7. Zákony, jež dal Solón, praví: „Bude-li[×] kdo z krádeže usvědčen a ne(bude-li) ku smrti odsouzen, má se mu mimo peněžitou pokutu ještě vězení[5] přisouditi. 8. Sókratés pravil k soudcům: „Nežádejte na mně, ježto jsem od Meléta z bezbožnosti pohnán, abych při svém obhajování[6] činil (to), co nepokládám ani za zbožné ani za spravedlivé; neboť nechci vás prositi, (byste) mě za nevinna uznali.“ 9. Před Attikou leží vysoké hory jako bašta proti Boiótii. 10. Sókratés vinil z pošetilosti (ty, kteří) něco konají proti (tomu, co) bohové oznamují,[7] (jen aby) se špatné pověsti u lidí vystříhali.[8]

10. § 169.

1. Sókratés nosil týž kabát[1] v létě i v zimě. 2. Město Magnésia vynášelo ročně padesáte talentův. 3. Nikomachovi bylo uloženo do čtyř měsíců zákony Solónovy (prohlédnouti a pak) napsati. 4. Kýros po bitvě u Sard dověděv se, že přítel jeho Abradátas padl, dal se do pláče[2] a pravil: „Ó, jaký (to) zármutek![3] žel toho věrného a řádného muže!“

III. Dativ.

11. § 170—172.

1. Ve Spartě nezáviděli občané králům předností, jim od obce přiřknutých,[1]) nýbrž zachovávali vše, (co) zákony ustanoveno bylo. 2. Hleď, aby se nám nepřiházelo totéž, co na* jiných haníme, že[1]) (totiž) něco tvrdí[2]) a zase odvolávají. 3. Antalkidas lál Agésiláovi, že (prý) ustavičnými výpravami proti Thébanům tyto, (kteří) se ve válečnictví neznali,[3]) (v něm) vyučil. 4. Praví se, (že) Hésiod a Fókylidés byli[4]) nejlepšími rádci pro[5]) život lidský. 5. Athéňané neměli u Marathóna, když na barbary během se hnali, žádných jezdců a žádných střel. 6. Pravda[6]) lidmi nebývá nalezena. 7. Neobcuj se špatnými; neboť obcování (se) špatnými jest zkázou mravů. 8. Tissafernés nechtěl[7]) bojovati, nýbrž poslav k Derkylidovi, vzkázal[8]) (mu), že si přeje s ním rozmlouvati. 9. (Kdo) namáhání a nebezpečenství (spolu) účastni jsou, jsou si vzájemně co nejvíce spřáteleni. 10. Spěch a vášeň[9]) jsou rozvážlivosti protivny. 11. Slzy jsou radosti i zármutku společny. 12. Zlé jest, požívá-li[10]) zbabělý stejné cti s udatným. 13. Peršané nechtěli bojovati na moři, [neboť se domnívali,[11]) že nejsou Hellénům rovni], nýbrž odepluli k Mykale. 14. Věřte, (že) s chybujícími stejného trestu zasluhují (ti, již) chybu skrývati pomáhají.[12]) 15. Mnohá zla spojena[13]) jsou s vysokým stářím. 16. Štěsti jest spojencem moudrých. 17. U Marathóna utkav bojem Miltiadés, vojevůdce athénský, Dátida, vůdce perského, přemohl barbary. 18. Zdaž není duše lidská sourodá s božstvem? 19. Kdo bude chváliti muže, jehož (jednání) neshoduje se s jeho řečmi?

12. § 173. a 174.

1. Peršané zpustošili svatyně a město athénské ohněm i mečem.[1]) 2. Ještě nikdy nedobyl si nikdo slavného jména[2]) drzostí, ale pilností, šlechetností a skromností. 3. Sókratés pravil soudcům: „Zdá se, (že) Melétos tuto žalobu podal (ze) zpupnosti, nekázanosti a mladické svévole.“ 4. Sókratés mínil, (že) bohové nejvíce si libují[3]) v poctách, (vzdávaných jim) od (lidí) úplně zbožných. 5. Všichni lidé od přírody nevraží na (ty, již) se sami chválí. 6. Mnozí truchlí se přátely, jsou-(li) v neštěsti, ale závidějí (jim), daří-(li) se jim dobře. 7. Semíramis žila[4]) o pět věků lidských dříve než Nitókris. 8. Homér praví, že Trojané s rykem a křikem naproti táhli, Achajové však tiše a pokojně.[5]) 9. Dioskúrové zachraňují, povstane-(li) bouře, lodi i s plavci smrti již očekávajícími.[6]) 10. Miltiadés nemohl Para žádným způsobem dobyti. 11. Ktésifón učinil návrh, (aby) se rada a lid athénský usnesl[7]) Démosthena pochváliti a zlatým věncem (o) Dionýsiích ověnčiti, a (aby) hlasatel v divadle před[8]) Hellény provolal, že ho lid athénský věnčí za jeho statečnost a šlechetnost,[9]) a poněvadž neustále[10])

slovem i skutkem[11]) pro blaho národa působí. 12. Peloponnéská válka počala v patnáctém roce míru, (který) po dobytí Euboie na 30 let[12]) byl umluven.

IV. O časech.

13.

V Amyklách, jež od Sparty dvacet stadií byly vzdáleny, stál obraz Apollónův z kovu, mimo hlavu, chodidla a ruce sloupu podobný.[1]) Na hlavě měl bůh přilbu, v rukou kopí a luk. Obraz, (jenž) byl prastarý a neuměle[2]) zhotovený, byl zvýší[3]) třiceti loket. V podstavci, jenž měl[4]) podobu oltáře, byl prý Hyakinthos pochován, a o Hyakinthiích před obětí Apollónovou obětovali Hyakinthovi v tomto stánku, vcházejíce (tam) kovovými dveřmi, oběť pohřební. — Po Libyi procestoval Héraklés Aegypt. Tomu vládl Búsíris, syn Poseidónův, jenž dle[5]) věštby božské obětoval cizince na oltáři Diově. Aegypt totiž byl po devět let zastižen neúrodou.[6]) Frasios však, uměním svým věštec, z Kypra přišlý, pravil, (že) neúroda přestane, jestliže× každoročně Diovi zabijí+ cizince. I[7]) zabil Búsíris onoho věštce nejprve (a) zabíjel (pak) cizince, (kteří) přistali. Héraklés pak byv též polapen, byl k oltáři vlečen; přetrhnuv[9]) však pouta, usmrtil Búsírida a jeho syna Amfidamanta.

V. O způsobech slovesných.

A. Ve větách hlavních.

14.

1. Nemůžeme-li se zachrániti, vojínové, zemřeměž aspoň čestně, nikdy však neupadněmež do rukou nepřátel. 2. Jsa šťasten, nemysli,+ (že) navždy budeš míti totéž štěstí.[1]) 3. Když se Sókrata jeho přátelé tázali: „Jakým způsobem tě máme pochovati?“ řekl: „Jak× chcete, ač-li[2]) jen mne chytíte,+ a neuteku-li vám.“ 4. Snad[3]) jest hříšné, dotýkati se čistého rukama nečistýma. 5. Snad není těžko, smrti uniknouti, ale mnohem těžší jest špatnosti (uniknouti); neboť tato běží rychleji (než) smrť. 6. Megařan Hermón radil Kallikratidovi, hodlajícímu bitvu námořní svésti[4]) s Athéňany, odplouti; neboť (prý) jest trojřadních lodí athénských mnohem více; Kallikratidas však odvětil, (že) Sparta nebude míti horšího bydla,[5]) padne-(li), utíkati však že by bylo[6]) hanebno. 7. Démosthenés pravil Athéňanům: „Budeme-li× (nečinně) doma seděti, poslouchajíce, jak[7]) řečníci vzájemně se plísní a obviňují, nikdy se nám nic nestane z toho, (co) potřebno jest. 8. Kéž jsi šťasten a dosáhneš (toho), po čem dychtíš! 9. Jak by mohl kdo dosíci[8]) velikých (věcí) nepatrnými námahami? 10. Kéž se mi nedostane (toho), co chci, nýbrž co (mi) prospívá! 11. Kéž bych se byl stal v něčem[9]) svému příteli užitečným! 12. Špatného zisku nechtěj nikdy vzíti.[10]) 13. Kdo by nepochválil muže, jenž mnoho zkusiv,[11]) stát zachránil.

B. Ve větách vedlejších.

15. § 211.—214.

1. Zcela zjevno jest, že i barbaři i Hellénové věří, že by bohové všechno věděli. 2. Lykomédés naplnil Arkady pýchou, řka, že jim jediným (prý) jest Peloponnés vlastí, [neboť oni jediní na něm bydleli jako prabydlitelé] a že kmen arkadský je z hellénských nejčetnější.[1]) 3. (Když) Diogenés byl tázán, kde (v) Helladě[2]) statné muže uviděl, pravil: „Muže nikde, ale chlapce v Lakedaimoně.“ 4. (Když) Lykúrg přišel do Delf, otázat se boha o (věcech) ve Spartě, Pýthia prý jej těmito slovy oslovila: „Jsem na rozpacích,[3]) mám-li tě jmenovati bohem nebo člověkem.“ 5. Epidamňané poslavše vyslance do Delf, otázali se boha, mají-li město vzdáti Korinťanům. 6. Buď spravedliv, abys i ty nalezl[4]) spravedlnost. 7. Brnění má býti dobře uděláno, aby nepřekáželo ani při sedání, ani při shýbání.[5]) 8. Dátis plul[6]) na Eretrii proti mužům, kteří náleželi[7]) co do válečnictví[8]) k nejslavnějším z tehdejších Řekův a (počtem) ne(byli) skrovni; tyto podrobil si za tři dni a propátral jejich celou zemi, aby nikdo neunikl. 9. Vypravuje se, (že) Tantalos v podsvětí sedí, (an) ohromný kámen nad jeho hlavou visí, a (že takto) celý čas ustavičně[9]) ve strachu[10]) tráví, aby dvakrát neumřel. 10. Dionýsios vypudil Dióna ze Sicilie, obávaje se, že mu úklady strojí. 11. Leónidas se neobával, že jeho druhové nebudou chrabře bojovati.

16. Věty podmínečné a připouštěcí § 215.—220.

1. Eurípidés osmělil se říci na jevišti: „Činí-li bohové něco hanebného, nejsou bohy.“ 2. Kdybychom světla neměli, podobni bychom byli slepým. 3. Každá řeč, jestliže skutky[1]) scházejí, jeví se jalovou a marnou.[2]) 4. Jestliže by nezbytno bylo, křivdu činiti nebo trpěti, volil bych raději křivdu trpěti. 5. Nalezl-li jsi věrného přítele, nejkrásnější poklad jsi nalezl. 6. Jistý mudřec rozzlobiv se na otroka, pravil: „Bil bych tě, kdybych nebyl rozzloben.“ 7. Solón dal zákon:[3]) „Jestliže kdo nebude živiti svých rodičů, budiž bezectný.“ 8. Největší prospěch bych z tebe měl,[4]) jestliže bych od tebe ku ctnosti byl pobádán. 9. Jestliže se smrť přiblíží,[5]) nikdo nechce umírati. 10. Ve Spartě kdykoli se u někoho zlato nebo stříbro nalezlo, majitel[6]) trestán býval. 11. Kdykoli Athéňané útok činili,[7]) Syrakúsané ustupovali.[8]) 12. Pyrrhos prý řekl: „Jestliže takto ještě v jedné bitvě[9]) nad Římany zvítězíme, do posledního[10]) zahyneme. 13. Pýthia prohlásila věštbou,[11]) že Kroisos, vypraví-li se do pole proti Peršanům, velikou říši rozboří. 14. Nedostalo[12]) by se nám času, jestliže bychom si (chtěli) vypočísti všechny boje Hellénů za vlasť. 15. Kdybychom vždy všichni vespolně si pomáhali, nepotřeboval by žádný člověk štěstí.[13]) 16. Kdyby se byl Filip domníval, že jest nesnadno s Athéňany válku vésti, nebyl by

ničeho dosáhl[14]) z toho, co[15]) vykonal. 17. Tak nejlépe budeš se ku svým přátelům chovati, nebudeš-li čekati (na) jejich prosby, nýbrž budeš-li jim v nouzi[16]) bez požádání pomáhati. 18. Kdyby ustavičně a mnoho a rychle štěbetati[17]) známkou bylo rozumnosti,[18]) vlaštovky jmenovali by se rozumnější (nežli) my. 19. Lhářům nevěříme, byť i[19]) pravdu mluvili. 20. Kýros dary přijímal od svých přátel a nic nezamítal, ani kdyby mu (byl) někdo jen zbraň dával.

17. Věty vztažné a výsledné § 221. a 222.

1. Římané poslali vyslance k Hannibalovi, kteří by mu zakázali[1]) válčiti se Saguntany. 2. Démosthenés pravil Athéňanům: „Učiňte (to) zřejmým všem lidem, že není žádných tak velikých nebezpečenství, která by vás zdržela,[2]) byste nechájili svobody Helléňův.“ 3. Lakedaimoňané učinili si Lesbiany spojenci a vystrojili loďstvo, aby je[3]) poslali na Lesbos. 4. Filip napomínal svého syna Alexandra, aby nikdy ničeho nečinil, z čehož by později měl lítost. 5. Štěstí poráží ty, které povýšilo. 6. Mně se nelíbí výpověď:[4]) „Vlast jest všude,[5]) kde[6]) se někdo dobře má.“ 7. Zdá-li se člověk šťasten býti, kterému by nebylo ani volno něco konati, co by chtěl? 8. Kýros nejvíce uctíval[7]) ty, které vídal nejvíce šlechetného se domáhati.[8]) 9. Ve všech krajinách, kde král perský bydlí, pečuje o to, aby byly zahrady, plné všeho krásného a dobrého, co země plodíti může.[9]) 10. Xenofón pravil vojínům: „Nebuďte malomyslni, nýbrž prokažte[10]) se statnými muži; neboť máme za spojence bohy, (kteří) přísně trestají všechny, již své přísahy zrušili.“ 11. Athéňané v ta místa dospěli,[11]) že řečníci nevynakládají péče[12]) na to, (co) by státu mělo[13]) prospívati, nýbrž na to, aby řeči činili, (jež) lidu se líbí. 12. Lidé chovají nejvíce[14]) ty v paměti, od[15]) nichž v neštěstí[16]) zlého zakusili. 13. Aeneas dobyl si svou zbožností takové slávy, že i nepřátelé jeho jediného ze všech Trojanů[17]) ušetřili. 14. Agésiláos vykořistil zemi nepřátel (tak), že za dvě léta více než sto talentů bohu delfskému[18]) jako desátek věnoval. 15. Brasidas položil se táborem na Kerdyliu, pahorku nedaleko[19]) Amfipole; odtud pak bylo vše viděti, tak že mu nemohlo ujíti,[20]) když Kleón s vojskem z Eióna vytrhl. 16. Kardúchové slíbili Xenofóntovi mrtvé vrátiti s tou výminkou, že nezapálí vsí. 17. Amfissané přislíbili vojevůdci Démosthenovi posýlati[21]) ročně dvacet min do Athén s tou výminkou, aby jim v Athénách každým způsobem napomáhal.

18. Věty časové § 223.

1. Chceš-li pro[1]) sebe nějakého rádce užívati, zkoumej nejprve, jak své (věci) spravoval.* 2. Třicet (tyranů) přemluvilo Lýsandra, (aby) jim poslal posádku, až by špatné lidi odklidili a ústavu upravili. 3. Když jsi obzvlášte[2]) šťasten, nebuď pyšným. 4. Neslyšel-li jsi, že Římané v punské

válce z počátku, kdykoli bitva se svedla,[3]) od Hannibala přemoženi bývali? 5. Královna[4]) včel přijímá to, co včely domů přinášejí, a uchraňuje to, až jest potřebí[5]) toho užívati. 6. Agésiláos neměl nikdy prázdné chvíle a těšil se, když mohl velmi rychle odbyti (ty, již) k němu se obraceli. 7. Lakedaimoňané dříve nepřestali válčiti s Messéňany, dokud jich z jejich země nevypudili. 8. Kýros slíbil, že žold úplně vyplatí,[6]) až Hellény opět do Iónie nazpět přivede.[7]) 9. Nevynášej nálezu, dříve než vyslechneš řeči obou (stran). 10. (Když) třicet (tyranů) s těžkooděnci a jezdci táhlo proti Thrasybúlovi a jeho druhům,[8]) kteří se do[9]) Munychie shlukli, věštec rozkázal[10]) Thrasybúlovi, aby na ně dříve útoku nečinil, až by někdo z jeho druhů padl[11]) anebo byl poraněn. 11. Král Dareios, dokud se Eretriané nestali zajatými v boji, velice byl na ně rozzloben; když však před něho byli přivedeni,[12]) nic jiného zlého jim neučinil, nýbrž usadil je v zemi kissijské.

Infinitiv a řeč nepřímá § 224.—228.

19.

1. Dvéře Agésiláovy byly vždy k vejití otevřeny (každému, kdo) ho za něco prositi chtěl. 2. Flúnťané odevzdali své místo Lakedaimoňanům k opatrování. 3. Kýros dovolil Hellénům, Lykáonii jako zemi nepřátelskou drancovati. 4. Když budeš dospělý k službě[1]) vojenské, dostaneš také zbraň od vlasti. 5. Chudým býti není hanebno, ale z[2]) hanebné příčiny chudým býti jest hanba. 6. Jednati jest lépe než mluviti. 7. Ctnosť jest všude a vždy družkou[3]) (toho, jenž) ji má, ponévadž bydlí v duši a jest nesmrtelna. 8. Agésiláos nebyl tak pyšný na vládu nad jinými, jako na vládu nad sebou samým. 9. Zdaž nepadlo[4]) tisíc Athéňanův u Chaironeie, aby nebyla ústava a zákony zrušeny, a nepochovalo-li je město na obecní útraty? 10. Myslíš-li, že by byli bohové lidem vnukli[5]) domněnku, že jsou s to,[6]) aby spravedlivým dobře činili, nespravedlivé však trestali,[7]) kdyby (toho) mocni nebyli? 11. Nedomníváš-li se, že (kdo) ku příteli jest nevděčen, také svých povinností k bohu, rodičům, vlasti by zanedbával? 12. Hellénové vinili Argejské z příchylnosti k Peršanům, (ježto) se nesúčastnili války proti barbarům, Argejští však vypravovali o tom toto: (Že) hned z počátku obdrželi zvěst o přípravách[8]) Peršanů proti Řecku; pozorujíce však, že Hellénové pokoušeti se budou, k výpravě je přibrati, posly (prý) do Delf poslali, boha se otázat, kterak by nejlépe učinili;[9]) neboť že (teprv) nedávno šest tisíc jich od Lakedaimoňanův pobito[10]) bylo; proto tedy[11]) že tam poslali. Pýthia však (prý) jim na otázku jejich odpověděla,[12]) (aby) zbraň[13]) uvnitř podrželi (a) tiše[14]) seděli, hlavy si chránice; neboť (že) hlava zachová tělo. Když pak poslové Hellénův do Arga přišli, (že) prý odvětili, (že) do pole potáhnou, jestliže by Lakedaimoňané s nimi

učinili mír na* třicet let a jim vedení[15]) polovice spolku přenechali.[16]) Toto (prý) tedy rada odpověděla, (ačkoli) jim věštba zakázala, aby s Hellény ve spolek nevcházeli.[17])

Participium § 229.—234.

20.

1. Nikdo ze smrtelníků ještě neukryl se bohův, oklamav[1]) hosta nebo prosebníka. 2. Jestliže jest patrno,[2]) že jsem tobě nic zlého neučinil a též nikdy činiti nechtěl, zdaž také ty se nepřiznáš, že jsi žádné křivdy ode mne neutrpěl? 3. Jediné* sláva ctnosti trvá ustavičně.[3]) 4. Řádný muž nikdy neopomine, jak[4]) může, jiným dobré činiti. 5. Nedivíš-li se, že Athéňané žalobníkům Sókratovým[5]) uvěřili, (kteří) pravili, že neuznává bohů, jež stát (uznává); neboť bylo známo,[6]) že obětoval často doma, často na společných oltářích města, a že věštby užíval, nebylo neznámo.[7]) 6. Zdaž není zřejmo, že lakomci sami sobě jsou největšími nepřátely?[8]) 7. Když Athéňané po perské válce počali zase město stavěti,[9]) vyslanci spartanští přišli a žádali,[10]) (aby města) neopevňovali. 8. Kdo bližnímu úklady strojí, sám dříve[11]) v neštěstí upadá. 9. Ve třetím roce osmdesáté olympiady počali Athéňané stavěti dlouhé zdi k Faleru a k Peiraieu. 10. Není-li to šlechetný muž, jenž se vynasnažuje,[12]) jak by předstihl (ty, kteří) mu dobrodiní prokazují? 11. Když jakýsi zrádce Diogenovi spílal, pravil tento: „Těším se, že jsem se ti stal nepřítelem; neboť ty nečiníš zle nepřátelům, nýbrž přátelům.“ 12. Kýros pravil Médům a spojencům: „Já jistě vím, že jste se mnou nevytáhli, žádostivi[13]) jsouce peněz, nýbrž abyste mně učinili vděk a mne ctili. Za to jsem vám povděčen; ale abych (odměnu) dával,[14]) myslím, že nemám ještě náležitého jmění.[15]) A toto říci nestydím se; ale styděl bych se říci: ‚Jestliže zůstanete při mně, dám (ji).‘“ 13. Jak vidíme včelu sedati si na všechny rostliny, z každé však to nejlepší si bráti, tak (ti, kteří) dychtí po vzdělanosti, nemají ničeho býti neznalí, ale odevšad[15]) užitečné sbírati. 14. Diogenés slyše krásného mladíka neslušně žvatlati, pravil: „Nestydíš-li se ze slonové pochvy olověný meč tasiti?“ 15. Vím, že Sókratés (těm, kteří s ním) obcovali, jevil se dobrým a šlechetným[16]) mužem. 16. Démosthenés dokázal, že Filip Athéňanům mnoho ukřivdil. 17. Poznav Derkylidas, že Tissafernés a Farnabazos na sebe vzájemně podezření[17]) mají, umluvil se s Tissafernem (a) vedl[18]) vojsko do krajiny Farnabazovy, poněvadž raději volil s jedním z obou, nežli s oběma válku vésti. 18. Usmysliv si Epameinóndas Achaje na svou stranu přivésti, aby Arkadové a ostatní spojenci více na něho dbali, ustanovil se na tom, že potáhne do pole proti Achaii. 19. Démosthenés pravil Athéňanům: „Jestliže si učiníme[19]) nepřátely (ty, kteří) by nám proti Filipovi byli pomohli, nebudeme míti žádných spojenců.“ 20. Když Xeno-

fón viděl, že zdi místa nebyly vysoké, a kdyby někteří byli na pahorek vystoupili, snadno dobyty býti (mohly), ustanovil vší silou útok učiniti.[20])

Poznámky k úkolům syntaktickým.

1. [1]) § 236. 4. [2]) *μηδέν*, akk. příslovečný § 155. C. [3]) po záporu opět záporně (*μηδέν*). [4]) *ἡ εἱμαρμένη* § 130. [5]) *οὐδέ* § 238. 31. [6]) *καὶ ἐάν* (čili *κἄν*) § 220. [7]) § 142. 2. p. [8]) aor. [9]) *οὔτε .. οὔτε* § 238. 35.

2. [1]) *ἕνεκα*. [2]) akk. [3]) §. 221. II. 3. [4]) *πρός* s akk. [5]) se (*σύν*) zbraněmi. [6]) mám moc *ἰσχύω*.

3. [1]) part. fut. [2]) *δίκαιος* s akk. a inf. [3]) mnohé a zlé. [4]) *παύω* § 233. B. 2. p. 2., ovšemť *μέντοι*. [5]) *βραχυλογέω*. [6]) v řečt. jen akk. (v lat. dat. neb akk.) [7]) *γράφομαί τινα* (*τῶν*) *παρανόμων* (gen. criminis).

4. [1]) *ὅστις οὖν* § 190. 4. [2]) § 196. [3]) gen. [4]) § 233. B. a. [5]) *ὑπέρ* s gen. [6]) že Fil. byl poraněn (*ἐκκόπτω*) (na) oku a pochroumán (*κατάγνυμι*) (na) klíční kosti § 155. A. p.

5. [1]) *ἐφ-οράω τι*. [2]) *ἀντί*; připodobení pádů § 190. [3]) ve své zpupnosti páchati na kom *ὑβρίζειν εἴς τινα*. [4]) *γίγνομαι*. [5]) *ἐκών* gen. abs. [6]) *προς-πίπτω τινί*. [7]) *τὸ θάρρος, ους*. [8]) *πολύς*. [9]) *ἄξιος*. [10]) za dvojnásobné § 166.

6. [1]) *ἴδιος* 3. [2]) činí (*καθίστημι*) lidi zapomenlivé. [3]) *χράομαι*. [4]) adj. [5]) *γυμνός*. [6]) „způsobilý připravovati a opatřovati“ přelož adj. [7]) *διάνοια*. [8]) s tím, (co) pohotově jest. [9]) § 220. [10]) § 212. A. 2. [11]) *ἐγγύς* § 62. 3. p. [12]) *λάθρᾳ*. [13]) *ὁπότε* § 223. 3. B.

7. [1]) *καλός*. [2]) *τυγχάνω* aor. [3]) *καλός*. [4]) *καταμανθάνω* aor. [5]) že i rozkoše . . . máme nejčistší (*γνήσιος* 3. s *μάλιστα*). [6]) *ἐφικνέομαι*. [7]) *ὀλιγωρέω*.

8. [1]) § 233. B. 1. [2]) *κοσμέω δώροις*. [3]) *μεγαλοπρεπῶς*. [4]) *δῆλον ὅτι*. [5]) part. malé oběti obětuje. [6]) nejhanebnější.

9. [1]) *καλῶς*. [2]) *γενναίως*. [3]) *ὡς* s part 231. 2. [4]) *μή*. [5]) *τὰ δεσμά*. [6]) *ἀπολογέομαι*. [7]) part. praes. [8]) *εὐλαβέομαι*.

10. [1]) byl oděn v týž kabát. [2]) *δακρύω*. [3]) *πένθος, ους, τό*.

11. [1]) zpodstatnělým inf. § 228. [2]) *τίθεμαι*. [3]) znali (nebyli). [4]) perf. slov. *γίγνομαι*. [5]) dat. [6]) pravdivé. [7]) *ἐθέλω*. [8]) řekl. [9]) *ὀργή*. [10]) *τῶν ἴσων τυγχάνω*, inf. zpodst. [11]) *δοκέω*. [12]) *συγκρύπτω*. [13]) perf. slov. *ἐμφύω*.

12. [1]) *σίδηρος, ὁ*. [2]) slavné jméno *δόξα τῆς ἀρετῆς*. [3]) *ἥδομαι*. [4]) byla. [5]) „tiše a pokojně“ vyjádři subst. [6]) již myslicími, (že) umrou.

[7]) perf. P. od *δοκεῖ τινι.* [8]) *πρός* s akk. [9]) *καλοκἀγαθία, ἡ.* [10]) *διατελέω* § 233. A. 2. a. [11]) mluví a koná nejlepší pro (*ὑπέρ* s gen.) lid. [12]) *τριακονταετίδες σπονδαί.*

13. [1]) perf. P. od *εἰκάζω* (činím podobným), § 78. 2. [2]) ne s uměním. [3]) velikosti. [4]) *παρέχω.* [5]) *κατά* s akk. [6]) aktivně plqpf. [7]) *δέ.* [8]) *διαῤῥήγνυμι.*

14. [1]) *ὁ δαίμων, ονος.* [2]) ač-li jen *ἐάντερ γε*, jak *ὅπως.* [3]) § 214. 2. p. 4. [4]) *ναυμαχέω.* [5]) *κακῶς οἰκεῖ Σπάρτη*, ne = *οὐδέν*; srov. § 211. 2. p. 4. [6]) § 206. 1. [7]) § 233. B. p. 2. 1., řečník *ὁ λέγων.* [8]) *αἱρέω.* [9]) § 155. C. [10]) *λαμβάνω.* [11]) *ὑπομένω.*

15. [1]) *πολύς.* [2]) § 158. C. [3]) *ἀπορέω.* [4]) *τυγχάνω*, spravedlivé plur. [5]) sedati si a shýbati se. [6]) plul (a) podrobil si. [7]) mezi (*ἐν*) nejsl. . . byli. [8]) *τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.* [9]) *τὸν ἀεί χρόνον.* [10]) part.

16. [1]) *τὸ πρᾶγμα.* [2]) něčím jalovým . . . [3]) § 195. 2. [4]) *δύναμαι ἀπό τινος.* [5]) blízko přijde. [6]) *ὁ ἔχων.* [7]) *ἔπειμι.* [8]) *ὑποχωρέω.* [9]) akk. [10]) *παντελῶς.* [11]) věštbou prohlásila aor. slov. *ἀναιρέω.* [12]) *ἐπιλείπει* § 152. 2. [13]) *τύχη.* [14]) *ἐπιτυγχάνω* s gen. [15]) připodobení pádův. [16]) *καιρός* pl. [17]) *λαλέω.* [18]) *τὸ εὖ φρονεῖν.* [19]) *καὶ ἐάν (κἄν).*

17. [1]) *παραγγέλλω μὴ . . .* [2]) *ἀποτρέπω.* [3]) nám. vztaž. [4]) § 143. [5]) *πατρίς ἐστι πᾶσα.* [6]) *ἵνα.* [7]) *γεραίρω.* [8]) *τὰ καλὰ διώκω.* [9]) *ἐθέλω.* [10]) *γίγνομαι.* [11]) to způsobili (*ποιέω*). [12]) *μελετάω τι.* [13]) *μέλλω.* [14]) v největší paměti. [15]) § 181. 6. B. b. *α.* [16]) *συμφορά* pl. [17]) § 43. 3. [18]) v Delfech. [19]) (jenž) nebyl daleko. [20]) *λανθάνω* § 233. A. 2. a. [21]) *ἀποστέλλω.*

18. *ὑπέρ.* [2]) *μάλιστα.* [3]) stala. [4]) *ἡγεμών.* [5]) *δεῖ.* [6]) *δίδωμι.* [7]) *καθίστημι.* [8]) § 181. 4. C. [9]) *ἐπί.* [10]) *παραγγέλλω.* [11]) *πίπτω.* [12]) *ἀπάγω.*

19. [1]) inf. [2]) *διά.* [3]) *πάρειμί τινι.* [4]) *τελευτάω.* [5]) *ἐμφύω.* [6]) *ἱκανός* 3. [7]) *κακῶς ποιέω.* [8]) *τὰ παρασκευαζόμενα.* [9]) jak činiti (part.) jim by mělo (*μέλλω*) se státi (*γίγνομαι*) nejlepším. [10]) § 181. 6. B. b. *α.* [11]) cuius rei causa (*ἕνεκα*, tedy *δή*). [12]) *ὁ προβόλαιος.* [13]) *ἀναιρέω* s inf. v rozkazovací větě, jako po *κελεύω.* [14]) *ἀτρέμα.* [15]) *ἡγέομαι.* [16]) *δίδωμι.* [17]) spolku nečinili.

20. [1]) *ἐξαπατάω.* [2]) *φαίνομαι*, osobní vazba jako při videor. [3]) *διατελέω.* [4]) *δ τι.* [5]) *οἱ γραψάμενοι Σωκράτην.* [6]) *φανερός* 3. (protiva *ἀφανής* 2.). [7]) superl. od *ἐχθρός.* [8]) *ἀνοικοδομέω.* [9]) *ἀξιόω.* [20]) *φθάνω.* [11]) *φιλονικέω, ὅπως.* [12]) *δέομαι.* [13]) *ἀποδίδωμι.* [14]) *δύναμις.* [15]) *παντα-χόθεν.* [16]) *καλὸς κἀγαθός.* [17]) jsou vzájemně sobě podezřelí. [18]) *ἀπάγω.* [19]) *κτάομαι* (nepřítel *ἐχθρός*). [20]) *κατὰ κράτος προσβάλλω.*

Seznam vět,

které v oddílu tvaroslovném mohou býti podkladem k nacvičení skladby.

§ 140. 2.: cv. 17, 2. 7, 18, 3; 27, 4. 11; 47, 2. 8. — **§ 140. 5.:** cv. 69, 2; 70, 7. — **§ 140. 6.:** cv. 83, 3; 145, 2; 149, 3; 90, 1; 172, 2.

Výrok: cv. 49, 3, srov. 17, 7; 68, 4; 71, 5; 172, 1.

§ 148.: cv. 23, 3; 59, 4. 8; 60, 5; 63, 2; 90, 3; 109, 4; 111, 1; 111, 2; 113, 7 . . ., 47, 4; 131, 3.

Akkusativ. § 152. 1.: cv. 109, 6; 110, 5; 129, 1; 158, 3; 81, 8; 119, 3; 127, 7; 213, 10; 194, 6; 113, 1; 165, 4. — **§ 152. 2.:** cv. 4, 1; 31, 5; 151, 3; 152, 3. 5; 223, 5; 208, 2; 229, 5; 225, 9. 10; 72, 7; 37, 6; 129, 3. 4; 221, 1; 222, 3. — **§ 152. 3.:** cv. 127, 1. 4; 106, 2; 159, 8; 160, 9; 199, 4; 200, 2. — **§ 153. 1.:** cv. 97, 6; 115, 3; 173, 4; 203, 7. — **§ 153. 2.:** cv. 107, 5; 122, 3; 209, 3; 235, 7. — **§ 153. 3.:** cv. 192, 6. 7; 98, 5; 109, 7; 196, 5; 203, 6. — **§ 153. 3. p. 2.:** cv. 210. 3; 225, 9. — **§ 154. 1:** cv. 89, 6; 227, 7; 228, 6. 3; 76, 3; 230, 3; 211, 6. — **§154. 2.:** cv. 157, 2; 197, 1; 201, 1; 202, 2. — **§ 154. 3.:** cv. 177, 6; 193, 1; 197, 6; 204, 2; 235, 1. 2; 214, 1; 196, 2. — **§ 155,** A: cv. 29, 2; 102, 5; 61, 1; 93, 5. — **§ 155.** B: cv. 93, 4; 94, 4; 19, 1; 89, 3; 93, 3; 173, 2; 227, 1; 235, 8. — **§ 155.** C: cv. 40, 8; 159, 4; 195, 6; 231, 6; 78, 4.

Genitiv. § 157. 1.: cv. 43, 2; 89, 4; 93, 5; 53, 2; 85, 2; 86, 2; 167, 2; 181, 7. — **§ 157. 2.:** cv. 49, 5; 86, 5; 88, 7; 219, 1. 3; 1, 4; 43, 5; 50, 8; 55, 6; 77, 3; 30, 6; 33, 6; 83, 6; 177, 2. 3; 213, 2; 231, 8; 171, 7—10; 49, 1; 76, 5; 195, 8; 228, 5; 69, 6; 71, 5; 115, 6; 148, 2. — **§ 158.** A. **1.:** cv. 14, 4; 23, 3; 62, 1. — **§ 158.** A. **3.:** cv. 23, 2; 152, 6; 103, 4; 115, 5. — **§ 158.** B. **1.:** 13, 3; 48, 5; 82, 5. — **§ 158.** B. **2.:** cv. 51, 5; 93, 1; 225, 7; 60, 5; 155, 2. — **§ 158.** B. **4.:** cv. 67, 2. 7; 69, 4. 5; 71, 2. 6; 190, 5; 219, 3. — **§ 158.** C: cv. 85, 7; 195, 5; 159, 5; 180, 1; 62, 3; 193, 6. — **§ 159. 1.** a: cv. 54, 1; 113, 3; 44, 6; 193, 6; 201, 2; 202, 1. — **§ 159. 1.** b: cv. 239, 10; 190, 2; 215, 1. — **§ 160.:** cv. 141, 6; 142, 4; 169, 4; 238, 3; 161, 7; 117, 4; 239, 3; 225, 7. 8; 226, 8; 85, 1; 149, 4; 129, 7; 185, 5; 186, 2. — **§ 161.:** cv. 229, 3; 49, 7; 226, 6; 230, 4; 234, 4; 233, 2; 105, 6; 233, 3; 72, 7; 92, 6; 150, 3; 167, 9; 157, 6. 8; 165. 4; 201, 7. — **§ 163.:** cv. 191, 5; 224, 2; 109, 6; 31, 7; 53, 6; 71, 4; 19, 4; 23, 1; 95, 1; 35, 1; 79, 8; 80, 8. — **§ 164.:** cv. 201, 3. 6; 204, 3; 155, 3; 231, 6; 157, 7; 205, 1; 150, 3; 153, 4; 229, 6; 230, 6; 216, 2. — **§ 165.:** 19, 1; 93, 4; 94, 4; 196, 5; 105, 5; 145, 3; 194, 4; 196, 2. 6; 197, 1; 198, 2; 110, 7; 111, 7; 11, 7; 214, 7; 144, 4; 148, 3; 27, 4; 58, 9; 188, 6; 117, 3; 139, 5; 181, 8. — **§ 166.:** cv. 203, 8; 214, 5. — **§ 167.:** cv. 166. 5. — **§ 168.:** cv. 49, 8; 97, 2; 125, 7; 92, 6; 168, 9; 109, 7. — **§ 169. 2.:** cv. 33, 4; 57, 9; 79, 1; 82, 7; 95, 3; 151, 5; 193, 1; 205, 9. — **§ 169. 3.:** cv. 146, 3. — **§ 169. 4.:** cv. 63, 3; 91, 3; 115, 4. 6; 119, 2; 161, 5; 163, 6.

Dativ. § 170. b: cv. 57, 6; 105, 1; 112, 7; 66, 2; 117, 4; 126, 6; 125, 2; 126, 7; 106, 3 (22, 6); 52, 6; 230, 4; 231, 5. — **§ 170. c**: cv. 19, 6; 118, 4; 17, 4; 181, 4; 90, 2. 3; 37, 3; 49, 2 (21, 4); 90, 6. — **§ 171**: cv. 79, 3; 104, 6; 105, 4; 147, 3; 165, 4; 167, 6; 179, 7; 197, 3; 198, 4; 32, 1. 5. — **§ 172. a**: cv. 223, 2; 131, 3; 231, 2; 58, 3; 229, 6; 161, 5; 183, 4; 229, 4; 157, 2; 231, 1. — **§ 172. a, p.**: cv. 28, 10; 51, 2; 8, 4; 103, 6; 177, 2; 44, 1; 97, 7; 98, 4; 32, 7; 51, 7; 214, 2. 8; 183, 9; 177, 4; 180, 7; 29, 5; 38, 1; 1, 5; 2, 2; 54, 4; 40, 1; 105, 7; 167, 2; 9, 1; 65, 4; 139, 2. — **§ 172. b**: cv. 217, 4. — **§ 172. c**: cv. 34, 7 (21, 5). — **§ 173.**: cv. 25, 3; 30, 3; 33, 6; 35, 8; 53, 7; 108, 8; 123, 5; 124, 5; 204, 4; 223, 6. — **§ 173. a**: cv. 42, 9; 47, 6; 157, 7; 170, 4; 207, 3; 27, 10; 32, 8; 5, 3; 25, 5; 150, 4; 196, 8; 131, 4; 157, 3; 158, 1; 232, 4. — **§ 173. b**: cv. 4, 2; 72, 4. 5; 79, 8; 80, 8; 95, 2. — **§ 173. c**: cv. 55, 2; 199, 8; 91, 3, — **§ 174. 2.**: cv. 95, 2; 96, 1. 2; 135, 2.

Předložky. § 175.: cv. 5, 5; 19, 2; 141, 2; 17, 2; 94, 3; 227, 2; 93, 8; 94. 10; 90, 1; 190, 2; 192, 3. — **§ 177. 1.** *εἰς*: cv. 143, 2; 195, 7; 63, 4; 153, 6; 183, 3; 65, 1; 75, 4; 183, 2; 229, 7; 93, 7. **2.** *ἀνά*: cv. 81, 7. — **§ 178. 1.** *ἀντί*: cv. 28, 8. **2.** *ἀπό*: cv. 83, 6; 93, 6. 8; 94, 8. 10; 237, 1; 27, 3; 58, 1; 81, 2; 38, 8; 119, 1; 189, 1; 9, 4; 167, 8; 237, 1; 239, 2. **3.** *ἐκ*: cv. 109, 4; 159, 6; 102, 2; 71, 1; 47, 8; 193, 2; 175, 4; 235, 6; 23, 1; 37, 10; 234, 8; 29, 8; 109, 3; 177, 1; 231, 3; 237, 6; 203, 5; 211, 3; 77, 4. **4.** *πρό*: cv. (22, 1); 39, 3; 55, 7; 59, 7; 111, 6; 203, 6; 101, 2. — **§ 179. 1.** *ἐν*: cv. 41, 3; 42, 4; 157, 1; 25, 10; 81, 5; 203, 5; 207, 10; 113, 5; 221, 1; 234, 1; 153, 4; 38, 9; 91, 1; 127, 6; 59, 2; 58, 10; 143, 3; 139, 3; 190, 1; 83, 5. **2.** *σύν*: cv. 227, 3; 233, 1. 3; 149, 3. — **§ 180. 1.** *διά* s *gen.*: cv. 234, 6; 47, 4; 58, 7; 69, 2; 181, 7; 55, 1; 223, 7; 231, 2; 43, 5; 225, 1; s *akk.*: cv. 43, 7; 83, 3; 107, 4; 153, 3; 189, 7; 183, 4. **2.** *κατά* s *gen.*: cv. 240, 9. s *akk.*: cv. 205, 9; 95, 2; 202, 4; 147, 4; 207, 3; 125, 6; 115, 3; 149, 3; 213, 9; 119, 3; 177, 4; 201, 8; 211, 5; 176, 2; 61, 1; 103, 2; 131, 5; 165, 5. **3.** *ὑπέρ* s *gen.*: cv. 211, 3; 67, 8; 97, 3; 145, 2; 183, 2; 204, 8. **4.** *μετά* s *gen.*: cv. 165, 5; 105, 7; 91, 4; 47, 7; 191, 2; 205. 9; 182, 5. 7; s *akk.*: cv. 4, 7. — **§ 181. 2.** *ἐπί* s *dat.*: cv. 25, 1; 57, 7; 39, 1; 7, 3; 91, 1; 37, 8; 65, 4; 109, 7; 151, 1; 201, 5; s *gen.*: cv. 55, 2; 60, 5; 218, 2; 85, 7; 91, 3; 160, 6; 195, 3; 211, 4; 223, 3; 52, 3; 105, 1; 176, 1; 79, 5; s *akk.*: cv. 151, 6; 175, 1; 176, 6; 177, 3; 227, 4; 27, 1; 167, 8; 165, 1; 115, 4. **3.** *παρά* s *dat.*: cv. 13, 7; 67, 8; 81, 8; s *gen.*: cv. 18, 5; 35, 7; 36, 4; 145, 4; s *akk.*: cv. 69, 1; 78, 4; 167, 7; 104, 2; 143, 6. **4.** *περί* s *gen.*: cv. 30, 8; 39, 3; 55, 5; 82, 2; 91, 4; 105, 6; 231, 8; 233, 1; 237, 3; s *akk.*: cv. 130, 1; 131, 5; 207, 3; 83, 5. **5.** *πρός* s *dat.*: cv. 89, 7; s *akk.*: cv. 162, 1; 61, 2; 83, 5; 197, 8; 63, 2; 67, 3; 197, 7; 75, 5; 57, 4; 193, 1; 58, 10; 30, 8; 79, 6; 80, 4; 223, 3. **6.** *ὑπό* s *gen.*: cv. 60, 5; 212, 2; 115, 1. 3; 117, 1; 123, 6; 131, 2; 207, 3; s *dat.*: cv. 115, 3; 111, 1; s *akk.*; cv. 135, 3.

§ 190.: cv. 116, 2; 200. 7; 215, 1; 221, 2; 222, 2; 232, 6.

§ 198. 3. a: cv. 186, 1. — **§ 198. 3. b**: cv. 85, 7; 89, 5. — **§ 199.**: srov. cv. 103—106; 193, 7; 197, 1; 213, 10. — **§ 201. 1.**: cv. 110, 4. 6; 129, 7;

137, 2; 207, 3. — § **201. 3.**: cv. 227, 3. **4.**: cv. 109, 3; 110, 7; 112, 1; 141, 2; 151, 4; 211, 8; 212, 1; 227, 6. — § **202.** *inf.*: cv. 109, 2; 111, 5; 141, 1; 144, 5. 6; 147, 3; *imp.*: cv. 109, 5; 110, 4; 111, 6; 112, 2. 3. 5; 117, 5; 197, 8; *coni.*: cv. 109, 3; 110, 5; 111, 7; 118, 2. — § **203. p. 4.**: cv. 112, 2; 133, 1; 141, 6; 143, 3; 153, 3; 201, 6; *part. fut.*: cv. 107, 2; 142, 1; 149, 1; 196, 4; 205, 6; 224, 1. — § **204. 2.**: cv. 115, 4; 196, 2. **3.** cv. 120, 2. 3; 169, 4. 5; 170, 4. 5; 237, 4.

§ **206. 3.**: cv. 233, 6. — § **207. 1.**: cv. 97, 3; 98, 3; 101, 7; 102, 2; 127, 6; 142, 6. — § **207. 2.**: cv. 109, 7; 110, 4, 117, 5; 129, 7; 142, 2; 189, 7. — § **208. 2.**: cv. 99, 8; 100, 1. 4; 101, 4; 102, 4; 127, 7; 109, 6; 111, 2; 112, 4; 117, 2; 118, 2. 5; 147, 1. **3.** cv. 99, 2; 100, 3; 102, 8; 165, 2; 199, 3. — § **210. 3. p.**: cv. 226, 2.

§ **211.** *ὅτι ind.*: cv. 97, 7; 153, 3; 157, 2; 179, 6; 199, 3. 8; 213, 7; 237, 4; 239, 6; *opt.*: cv. 117, 4; 121, 6; 161, 4; 205, 7; 228, 1; 231, 2; 237, 7. — § **212. 1.** *interrog. ind.*: cv. 143, 4; 205, 3; 233, 7; 237, 6; srov. 233, 4; *opt.* cv. 115, 3; 156, 6; 205, 1; 207, 5; srov. 236, 2. **2.** *interrog. dub. coni.*: cv. 148, 6; 195, 8; 196, 7; *opt.*: 154, 6.

§ **213.** *coni.*: cv. 99, 1; 100, 5; 102, 1; 125, 2; 127, 4; 185, 4; 193, 6; 230, 7; *opt.*: cv. 99, 4; 100, 6; 102, 5; 141, 1; 227, 4. — § **214.**: cv. 127, 3; 168, 5; 215, 2; 217, 4.

§ **216.**: cv. 57, 3; 75, 2; 113, 7; 119, 4. 5; 169, 1; 185, 1; 199, 7. — § **217.**: cv. 117, 4; 178, 5; srov. 231, 6. — § **218. A, B, 1.**: cv. 97, 5; 98, 4. 7; 101, 5; 107, 5; 111, 7; 117, 5; 129, 7; 146, 4; 149, 4; 169, 5; 193, 5; 205, 1; 212, 9; 133, 2. — § **218. B, 2.**: cv. 183, 9; 213, 10; 227, 5; srov. 141, 4; 208, 3; 213, 8.

§ **219.**: cv. 101, 4; 167, 9; 189, 6; 201, 8; 233, 4; 238, 5; srov. 199, 7.

§ **221. II. 2.**: cv. 119, 1; 231, 7. **3.** cv. 172, 1. 2. **4. A, B, a**: cv. 83, 2. 4; 183, 1; 97, 6; 99, 5; 129, 7; 155, 1; 163, 2. **4. B, b**: cv. 142, 4; 228, 1.

§ **222.**: cv. 81, 6; 159, 2; 171, 4; 180, 5; 236, 1. 7.

§ **223. 1.**: cv. 104, 2; 151, 6; 227, 3; 239, 5. **3. A, B, a**: cv. 97, 7; 101, 3; 141, 6; 193, 6; 197, 5; 137, 2; 223, 5. **3. B, b**: cv. 106, 5. 6; 150, 2. **4.** cv. 150, 1; 211, 7; 238, 6.

§ **224.**: cv. 64; srov. 197, 4.

§ **226. 2.**: cv. 135, 1. 4; 201, 5; 223, 7; 225, 5; 139, 4. **3.** cv. 230, 3. — § **227. 1. a, p. 5.**: cv. 91, 2; 158, 1; 238, 6. **4.** cv. 89, 3; 137, 1; 153, 5. — § **228.**: cv. 173, 5; 174, 11; 205, 8; 109, 5; 231, 4; 161, 6; 209, 6; 226, 6.

§ **233. A, 1.**: cv. 137, 1; 213, 4; 225, 9. 10; 226, 10; 221, 1; 222, 3; 164, 8; 167, 9. **2.** cv. 112, 2. 3; 171, 2; 185, 5; 221, 5. **3.** cv. 172, 4. **4.** cv. 226, 10; 171, 5; 145, 4; 166, 4. **B, 1.** cv. 166, 6; 202, 7; 235, 5; 161, 1; 181, 8; 106, 6; 223, 5; 231, 4; 175, 1; 89, 5; 229, 1. **2.** cv. 208, 4.

§ **235.**: cv. 119, 4. 5; 120, 5. 6; 169, 7. 8; 170, 6. 7. 8.

Řecko-český slovníček.

Při adjektivech naznačuje 3. že jsou trojího zakončení, 2. pak, že jsou jen dvojího zakončení. U sloves značí M. medium; P. passivum. DM. deponens medium, DP. deponens passivum, MP. medium passivum, (§ 132. 3.), FM. futurum medii. Mimo to pamatuj: dem. = deminutivum; obyv. = obyvatel, ostr. = ostrov, kr. = král, s. = syn, m. = město, dc. = dcera. Ostatní skratky samy sebou jsou srozumitelny. Básnická slova jsou označena hvězdičkami.

A.

Ἀβραδάτας, ὁ Abradátas, kr. súský

ἀγαθός 3. (§ 61. 1) dobrý, řádný, výborný, šlechetný; τὸ ἀγαθόν dobro, prospěch

ἀγάλλω zdobím; P. těším se něčemu, z čeho, zakládám si na čem, honosím se čím, ἐπί s dat. — odtud.

ἄγαλμα, ατος, τό ozdoba; zvl. obraz, socha (bohů)

ἄγαμαι (§ 120. 5; 132. 2) divím se komu, vysoce si vážím, τινά (též τινός)

Ἀγαμέμνων, ονος, ὁ Agamemnon, kr. mykénský, vůdce Řeků před Trojou

ἄγαν adv. velmi, příliš, nimis

ἀγανακτέω mrzím se, jsem mrzut

ἀγαπάω (ἀγάπη láska) miluji, jsem spokojen (s) čím, s part. § 233., A, 4

ἀγγελία, ἡ zvěst, zpráva. — od

ἀγγέλλω zvěstuji, oznamuji

ἀγέλη, ἡ (ἀγείρω sbírám) stádo

ἀγήραντος 2.* nestárnoucí, nehynoucí

Ἀγησίλαος, ὁ Agésiláos, kr. spartský, 399—358 př. Kr.

ἄγκυρα, ἡ kotev, ancora

ἀγλευκής 2. (γλεῦκος, τό [sladký] mest, sr. γλυκύς) nesladký, nepříjemný, odporný

ἀγνοέω (νοέω) neznám, nevím, nejsem vědom; οὐκ ἀ. dobře vím

ἀγορά, ἡ (ἀγείρω shromažďuji) hromada, shromáždění lidu; náměstí (forum), trh — odtud

ἀγοράζω kupuji

ἀγορεύω (ἀγορά) mluvím, řečním (vl. v hromadě, veřejně)

ἄγραφος 2. (γραφή písmo) napsaný

ἄγριος 3. (na poli ἀγρός) surový, divoký

ἀγρός, ὁ (ager) pole, role, krajina (rus)

ἄγχω (ango) rdousím, škrtím

ἄγω (§ 102. 3) vedu (ago), přivádím, přináším; ἄγε i ἄγετε adverbialně: nuže, hereč vzhůru (age, agite), — odtud

ἀγωγή, ἡ vedení; ἀ. τοῦ βίου způsob života

ἀγών, ῶνος, ὁ zápas, boj. — odtud

ἀγωνίζομαι DM. zápasím, bojuji

ἀδελφή, ἡ sestra

ἀδελφός, ὁ bratr

ᾅδης, ὁ podsvětí, Hádes, jako bůh Ἅιδης; o εἰς Ἄιδου a ἐν Ἄιδου § 157. 2. P. 2

ἀ-διήγητος 2. nevýslovný

ἀδικέω činím křivdu, křivdím, škodím akk. § 152. 1; jsem křiv, ukřivdil jsem, zpáchal jsem křivdu § 198. 3; v P. trpím křivdu

ἀδικία, ἡ nespravedlnost, bezpráví, křivda. — od

ἄδικος 2. (δίκη) nespravedlivý, nešlechetný
ἀδίκως adv. nespravedlivě, neprávem
ἄ-δολος 2. beze lsti, poctivý
ἀ-δύνατος 2. nemožný
ᾄδω (z ἀείδω) zpívám, pěji
ἀεί adv. vždy, pokaždé
ἀετός, ὁ orel
ἀζημίως (ζημία) adv. bez trestu, bez úskoku
ἀηδής 2. (ἧδος, τό* = ἡδονή) nepříjemný, odporný
ἀηδών, όνος, ἡ (viz ᾄδω; vl. „pěvkyně“) slavík
ἀηδῶς adv. s nechutí, bez chuti
ἀήρ, έρος, ὁ vzduch, āër
ἀ-θάνατος 3. nesmrtelný, věčný; οἱ ἀ. u Peršanů: královská stráž
Ἀθηνᾶ, ἡ Athéna (Pallas, Minerva), ochranná bohyně Athén, Παρθένος Panenská
Ἀθῆναι, αἱ Athény
Ἀθηναῖος, ὁ Athéňan
Ἀθήνηθεν z Athén § 55.
Ἀθήνησι v Athénách § 55.
ἄθλιος 3. (ἆθλος zápas, svízel) zmožený, nešťastný, bídný
ἆθλον, τό odměna zápasní, cena, mzda
Αἴας, αντος, ὁ Aias 1) s. Telamónův, vládce salamínský, 2) s. Oïleův, kníže lokerský
αἴγειρος, ἡ topol
αἰγιαλός, ὁ pobřeží (mořské, litus)
Αἰγινήτης, ὁ Aigiňan, obyv. ostr. v sarónském zálivu
Αἰγύπτιος, ὁ Aegyptan
Αἴγυπτος, ἡ Aegypt
αἰδέομαι DP. (§ 94. 1. c; 132. 2) mám v uctivosti s akk. § 152. 3, štítím se, stydím se
αἰδώς, οῦς, ἡ stud, stydlivost, ostýchavost, uctivost, počestné smýšlení
Αἰθίοψ, οπος, ὁ Aethiop
αἰκάλλω* lísám se, lichotím se
αἷμα, ατος, τό krev
αἰνέω (§ 94. 1. b) chválím
αἴξ, αἰγός, ἡ koza
Αἴολος, ὁ syn Hellénův, praotec kmene aiolského
αἱρετός 3. volitelný, žádoucí, vítaný
αἱρέω (§ 129. a. 1) beru, jímám, chytám, dobývám; M. beru si, získávám si; volím, vyvoluji
αἴρω zvedám, zdvihám; M. zvedám si na ramena; P. dávám se povznésti
αἰσθάνομαι DM. (§ 126. 9) cítím, pozoruji, znamenám něco gen. § 160.; s part. § 233. B. 1. p. 2. a) — odtud
αἴσθησις, εως, ἡ cit, smysl, čidlo
Αἰσχίνης, ὁ Aischinés, znamenitý attický řečník 389—314 př. Kr.
αἰσχρός 3. ošklivý, ohyzdný, hanebný, mrzký, potupný
Αἰσχύλος, ὁ Aischylos, slavný tragický básník z Athén 525—456 př. Kr.
αἰσχύνη, ἡ hana, hanba
αἰσχύνω hanobím, znectivám, P. jsem hanoben, znectíván; MP. ostýchám se, úctu mám před kým akk. § 152. 3; stydím se s part. § 233. A. 4.
αἰτέω žádám, prosím, τινά τι koho zač
αἰτία, ἡ příčina, důvod
αἴτιον, τό příčina, důvod
αἴτιος 3. vinen, původ čeho gen.
αἰχμ-άλωτος 2. (kopím αἰχμή zajatý) v boji zajatý

αἰών, ῶνος, ὁ * čas, života čas, věk (aevum)

ἀ-καιρος 2. nevčasný, nevhodný

Ἀκάνθιος ὁ Akanťan (akantský) t. j. z města Akantha u zálivu strýmonského

ἀκέομαι (*ἄκος, τό* lék) DM., fut. *ἀκέσομαι*, hojím, tiším

ἀκηδής 2. * (*κῆδος, τό*) bezstarostný, bezžalostný

ἀκινάκης, ὁ dýka, handžár

ἀκμάζω (*ἀκμή* vrchol, květ) kvetu, jsem v květu, slynu, oplývám, *πλούτῳ* floreo opibus

ἀκοή, ἡ sluch

ἀκοντίζω házím oštěpem, kopím (*ἀκόντιον*, dem. od *ἄκων, οντος, ὁ*)

Ἀκουμενός, ὁ Akúmenos, slavný lékař a přítel Sókratův

ἄκουσμα, ατος, τό slyšené; *ἡδὺ ἄ.* líbezné poslechnutí, radosť poslouchati. — od

ἀκούω (§ 113) slyším, poslouchám, viz § 160. p. 1.; 233. B. 1. p. 2. a); P. dávám se slyšeti

ἀκρασία, ἡ (*ἀκρατής* 2. *κράτος*) nezdrželivosť, nestřídmosť, prostopášnosť

ἄ-κρατος 2. (*κεράννυμι*) nesmíšený, čistý, pouhý

ἀκριβῶς adv. zevrubně, úplně, přísně

ἀκροάομαι (§ 84. 1) naslouchám, poslouchám něco (čeho) gen. § 160. p. 1.

ἀκρόπολις, εως, ἡ vyšehrad, zvl. athénský

ἄκρος 3. vrchní, vysoký, *τὸ ἄκρον* vrchol

ἄκων (m. *ἀ-έκων*) *ἄκουσα, ἄκον* proti vůli, bezděky, nerad

ἀλαζονεύομαι M. chlubím se, čím *περί τινος*

ἀλγέω (*ἄλγος, τό* bolesť) cítím bolesť, boli mě

ἀλεκτρυών, όνος, ὁ kohout

Ἀλέξανδρος, ὁ Alexandros, s. Filipův, kr. makedonský, 336—323 př. Kr.

ἀλήθεια, ἡ pravda

ἀληθεύω pravdu mluvím, jsem pravdomluvný. — od

ἀληθής 2. (*λῆθος, τό,* * *λανθάνω*, vl. netající) pravý, pravdivý, opravdový, skutečný

ἀληθινός 3. pravý, upřímný

ἅλιος 3. (*ἅλς*) mořský; *ἁλία Θέτις* mořská bohyně Thetis

ἁλίσκομαι (§ 127. 7), P. k *αἱρέω*, jsem jímán, chytán, dobýván

Ἀλκαμένης, ους, ὁ Alkamenés 1) z Athén, slavný sochař, žák Feidiův. 2) kr. spartský, 785 až 748 př. Kr.

ἄλκιμος 2. (zřídka v próse), silný, udatný, srdnatý, lítý

ἀλλά coniunct. (§ 238. 1) ale, avšak, nýbrž, než, sed, at, tamen

ἀλλήλων (viz § 67.) vzájemně, vespolně

ἀλλοῖος 3. (*ἄλλος*) jinaký, rozličný. — odtud

ἀλλοιόω jinačím, měním; MP. měním se

ἅλλομαι DM. (salio) skáči, ženu se, řítím se

ἄλλος, η, ο jiný, druhý, *ὁ ἀλλ.* ostatní; *τὰ ἄλλα* (*τἄλλα*) ostatek, ostatně § 155. C

ἄλλοσε adv. jinam

ἄλλοτε adv. jindy

ἀλλότριος 3. jinému náležející, cizí

ἄλλως adv. jinak

ἄ-λογος 2. nerozumný, nesmyslný

ἄλσος, ους, τό luh, háj

ἄλυπος 2. (λύπη) bezžalostný, bez žalu; nepřekážející

ἀλωπεκῆ, ἡ kůže liščí, liščina

ἀλώπηξ, ώπεκος, ἡ liška

ἅμα adv. zároveň, spolu, s dat. zároveň, (hned) s něčím § 172. c.

ἀμαθής 2. (μάθος, τό,* neučený) nevzdělaný, nevědomý. — odtud

ἀμαθία, ἡ neučenost, nevědomost, nevzdělanost

ἅμαξα, ἡ (nákladní) vůz

ἁμαρτάνω (§ 126. 10) chybuji, dopouštím se chyby, poklesku, hřeším; mýlím se, bloudím. — odtud

ἁμάρτημα, ατος, τό omyl, chyba, poklesek

ἀμείβω měním, vyměňuji; M. odpovídám, odplácím

ἀμέμπτως adv. (ἄ-μεμπτος 2., μέμφομαι) neúhonně, bez hany

ἀμιλλάομαι DP. závodím, usiluji závodem o něco περί τινος

Ἄμοργός, ἡ Amorgos, jeden ze sporadských ostr.

ἀμουσία (ἄμουσος 2., μοῦσα) nevzdělanost

ἄμπελος, ἡ vinný kěř, réva, vinice

ἀμύνω bráním, chráním, hájím čeho ὑπέρ τινος; M. odrážím od sebe, bráním se

Ἀμφιάραος, ὁ Amfiaráos, kr. argejský, v Orópu v Attice jako hérós božsky ctěn

ἀμφι-έννυμι (§ 124. 5) oblékám; M. si; perf. jsem oděn, něčím (v něco) akk. § 154. 1

Ἀμφικτύονες, ων, οἱ Amfiktyonové, shromáždění zástupců z dvanácti kmenů řeckých, kteréž bdělo nad zachováním jistých náboženských a mezinárodních ustanovení,

ἀμφότερος, obyč. ἀμφότεροι 3. oboji

ἄμφω (§ 74. 1) oba, ambo

ἄν částice způsobová: asi, snad, trvám § 205.

ἄν = ἐάν

ἀνά praep. (§ 177. 2) s akk.: vzhůru; na, po (něčem); ἀνὰ ἕκαστον ἔτος na každý rok, každoročně

ἀνα-βαίνω vystupuji. — odtud

ἀνάβασις, εως, ἡ (postupování) Anabasis, spis Xenofóntův: tažení do vnitř země (perské)

ἀνα-βλέπω vzhlédám, pohlédám (vzhůru)

ἀναγκάζω (ἀνάγκη) nutím, přinucuji

ἀναγκαῖος 3. (ἀνάγκη) nutný, potřebný, trapný

ἀναγκαίως adv. nutně; ἀ. ἔχει nutno, potřebí jest

ἀνάγκη, ἡ nutnost, potřeba, přinucení; ἀνάγκη (doplň ἐστί § 140. p. 1) (po)třeba jest

ἀν-αγορεύω vyhlašuji, jmenuji, volím

ἀνα-γράφω na-, zapisuji, zaznamenávám

ἀν-άγω vzhůru vedu, vyvádím

ἀνα-δέχομαι DM. beru na se, zaručuji se, přislibuji

ἀνάθημα, ατος, τό (ἀνατίθημι) dar obětní

ἀναίδεια, ἡ (ἀν-αιδής 2., αἰδώς) nestoudnost, nestydatost

ἀν-αιρέω zvedám (M. si), zabijím

ἀνα-καλύπτω odkrývám, odhaluji

ἀνα-κοινόω (i M.) sděluji se s kým o čem τινί τι, spojuji se; o řece: τὸ ὕδωρ přivádím

ἀνα-λαμβάνω vzhůru beru, pozdvihuji, přijímám, beru s sebou

ἀν-αλίσκω (§ 127. 8) spotřebuji, ztravuji, ničím

ἄν-ανδρος 2. (*ἀνήρ*) nemužný, zbabělý

ἀνα-παύω zastavuji, nechávám odpočinouti; M. přestávám, odpočívám

ἀνα-πετάννυμι (§ 124. 3) rozvírám, otvírám

ἀνα-πηδάω vyskakuji

ἀνα-πίπτω nazpět padám, nakloňuji se zpět

ἀν-άριθμος 2. (*ἀριθμός* číslo) nesčíslný, nepočítaný

ἀναρχία, *ἡ* (*ἄν-αρχος* 2., *ἀρχή*) bezvládí, nevázanost, anarchie

ἀνα-σείω máchám (vzhůru)

ἀνα-σκολοπίζω na kůl naráším, křižuji

ἀνά-στατος 2. (*ἀνίστημι*) vylidněný, vyhubený, spustošený

ἀνα-στρέφω obracím, převracím, MP. s FM. obracím se, otáčím se sem tam (versor), zabývám se čím *ἔν τινι*

ἀνα-τίθημι postavuji, zvl. v chrámě, věnuji

ἀνα-τρέπω vzhůru (nohama) obracím, povaluji, porážím

ἀνα-τρέφω vyživuji, odchovávám

ἀνα-φαίνω na jevo vynáším, stvořuji; MP. se silným aor. P. přicházím na jevo, objevuji se, ukazuji se

Ἀνάχαρσις, *ιος*, *ὁ* Anacharsis, Skyth za Solónovy doby, počítán mezi sedm mudrců

ἀνα-χωρέω jdu nazpět, vracím se, rozestupuji se

ἀνα-χωρίζω nechávám zpět jíti, couvati, ustupovati

ἀνδρεία, *ἡ* (*ἀνήρ*) mužnost, zmužilost, statečnost, udatnost

ἀνδρείως adv. mužně, zmužile

ἀνδριαντοποιός, *ὁ* (*ἀνδριάς*, *άντος*, *ὁ* obraz, socha, srov. *ἀνήρ* a *ποιέω*) sochař

ἀνδρίζω (*ἀνήρ*) zmužuji, sílím, otužuji

ἀνδρικῶς adv. mužně, statně

Ἀνδρομάχη, *ἡ* Andromacha, manželka Hektorova

ἀν-ελεύθερος 2. nesvobodný, otrocký, nešlechetný, sprostý

ἄνεμος, *ου*, *ὁ* (srov. anima) vítr

ἀν-έρχομαι vystupuji, vstupuji na něco

ἄνευ praep. (§ 175. 3) s gen.: bez

ἀν-ευρίσκω vynalézám, vysliďuji

ἀν-έχω (§ 129. b. 3; 112. 7) vzhůru držím; M. snáším; abs. vydržuji

ἀνήρ, *ἀνδρός*, *ὁ* (§ 47. 4. p. 2.) muž, člověk

ἀνθέω (*ἄνθος*, *τό* květ) kvetu; stkvím se

ἀνθ-ίστημι naproti stavím; M. naproti (na odpor) se stavím

ἀνθρώπινος 3. lidský. — od

ἄνθρωπος, *ὁ* člověk

ἀν-ίημι (vzhůru) vysýlám, vypučuji, vydávám; popouštím, povoluji

ἀν-ίστημι postavuji, vyplašuji; v pořádku udržuji; M. se silným aor. A. povstávám, vytrhuji, odebírám se

Ἀννίβας, *α*, *ὁ* Hannibal, největší vojevůdce karthaginský 249—183 př. Kr.

ἀν-οδύρομαι DM. dávám se do lkání, zalkávám

ἀν-ολοφύρομαι DM. dávám se do kvílení (aor. zakvíleti)

ἀ-νόητος 2. nerozumný

ἄνοια, *ἡ* (*νοῦς*) nerozumnost, pošetilost

ἄ-νους (*ἄ-νοος*) 2. nesmyslný, nerozumný

ἀντ-αγωνιστής, *ὁ* soupeř, sok, spoluzápasník
ἀντ-άξιος 2. cenou roven, vyrovnávající se gen. § 158. B. 2
ἀντ-ευεργετέω odplácím dobrodiní
ἀντί praep. (§ 178. 1) s gen.: místo, za
ἀντι-βροντάω naproti hřmím
Ἀντιγόνη, *ἡ* Antigona, dcera Oidipova
ἀντι-λέγω odmlouvám, odporuji
ἀντίος 3. (*ἀντί*) protivný, naproti postavený
ἀντι-ποιέω τινὰ ἀγαθά vzájem prokazuji dobré komu, odplácím dobrým § 154. 2
ἀντι-τάττω naproti řadím, stavím; M. stavím se naproti, na odpor, odpírám, bráním čemu
ἀντι-χαρίζομαι DM. vzájem zavděčuji se
ἀντ-ωφελέω vzájem prospívám, za to (zase) poskytuji užitek § 152. 1
ἀνύτω konám, vyřizuji, spravuji
ἄνω adv. vzhůru, nahoru
ἄνωθεν adv. shora
ἀξία, *ἡ* cena, hodnost, zásluha, *κατ' ἀξίαν* dle zásluhy
ἀξι-άκουστος 2. slyšení hoden, jenž stojí za poslechnutí
ἀξιο-θέατος 2. pozoru-, dívání se hoden, jenž stojí za podívání
ἀξιό-λογος 2. hoden řeči, slovutný, znamenitý
ἀξιό-πιστος 2. věrohodný, spolehlivý
ἄξιος 3. hoden, vhodný, slušný (§ 158. B. 2); *ἄξιός εἰμί τινος* zasluhuji čeho, stojím za něco. — odtud
ἀξιόω za hodna mám (uznávám), vážím si, žádám, káži
ἀξίως adv. důstojně, slušně (§ 158. B. 2)
ἀπ-αγγέλλω zprávu podávám, ohlašuji
ἀπ-αγορεύω (§ 129. a. 8) zapovídám; umdlévám, unavuji se s inf. a *μή* § 227. 1. a, p. 5.; s akk. odpírám, zamítám
ἀπ-αγχονίζω oběšuji
ἀπ-άγω odvádím
ἀπαθής 2. (*πάθος*) nic neutrpěvši, neporušený, bez úrazu, bez pohromy, integer
ἀπαιδευσία, *ἡ* nevzdělanost, nezvedenost. — od
ἀ-παίδευτος 2. nevzdělaný, nevycvičený, neučený
ἀπ-αλλάττω (§ 104. 2. 2; 109. 3) odstraňuji, sprošťuji, zbavuji koho od čeho *τινά τινος* § 165.; intr. zanikám čeho, nehážím čemu; MP. vzdaluji se, *πρός τινα* přecházím ke komu
ἀπ-αντάω potkávám, scházím se
ἅπαξ adv. jednou
ἀπαρχαί, *αἱ* (*ἀρχή*) prvotiny, primitiae, arum
ἅπας, *ἅπασα*, *ἅπαν* každý, celý, veškeren; pl. veškeří, všichni dohromady
ἀπάτη, *ἡ* klam, podvod
ἀπείθεια, *ἡ* (*ἀπειθής* 2., *πείθω*) neposlušnost
ἀπειλέω vyhrožuji
ἄπ-ειμι (*εἶμι*) odcházím
ἀπεῖπον, *ἀπείρηκα*, viz *ἀπαγορεύω*
ἀπείρως (*ἄπειρος* 2., *πεῖρα* pokus, zkouška) adv. nezkušeně, neznale; *ἀ. ἔχω τινός* jsem čeho neznalý §. 158. A. 3
ἀπ-ελαύνω intr. odtahuji, odjíždím (zpět)
Ἀπελλῆς, οῦ, *ὁ* Apellés, slavný malíř 356—308 př. Kr.

ἀπ-εργάζομαι DM. způsobuji, činím
ἀπ-ερύκω zdržuji, odvracuji od čeho ἀπό s gen.
ἀπ-έρχομαι odcházím, odebírám se
ἀπ-εχθάνομαι DM. (§ 126. 13) znelibuji se, jsem protivný komu dat.
ἀπ-έχω zdržuji; intr. jsem vzdálen od čeho gen. § 165.; M. zdržuji se, vzdaluji se gen. § 165., též s inf.
Ἆπις, ιδος, ὁ Ápis, posvátný býk v Memfidě
ἀπιστέω (ἄ-πιστος 2. nevěřící) nedůvěřuji, nevěřím, jsem nedůvěřivý
ἄπλετος 2.* nesmírný
ἁπλοῦς 3. jednoduchý, prostý, upřímný
ἁπλῶς adv. naprosto, zrovna
ἀπό praep. (§ 178. 2) s gen.: od, ab
ἀπο-βαίνω vycházím, vyspívám v něco, stávám se, evādo
ἀπο-βάλλω odhazuji; ztrácím
ἀπο-βλέπω pohlížím, zraky obracím (nač εἰς či πρός τι), pozoruji
ἀπό-γονος, ὁ (γίγνομαι) potomek
ἀπο-δείκνῡμι okazuji, vykazuji; prohlašuji, ustanovuji
ἀπο-δειλιάω stávám se bázlivým, malomyslním, ztrácím srdce
ἀπο-διδράσκω utíkám pryč, znikám čeho akk. § 152. 2
ἀπο-δίδωμι nazpět dávám, vracím; χάριν díky vzdávám, vděčnost skutkem prokazuji, odměňuji se (gratiam refero); fut. a aor. M. (dáti od sebe pryč) prodati § 129. a. 5
ἀπο-θνῄσκω umírám; perf. τέθνηκα § 119. 2
ἀπο-κομίζω odvádím, doprovázím
ἀπο-κόπτω odsekávám, utínám, urážím
ἀπο-κρίνω odděluji; M. podávám svůj úsudek, odpovídám. — odtud
ἀπόκρισις, εως, ἡ odpověď
ἀπο-κρύπτω i M. ukrývám, zatajuji; MP. jsem ukrýván, ukrývám se
ἀπο-κτείνω zabíjím, usmrcuji
ἀπο-κωλύω překážím, jsem proti čemu
ἀπολαύω mám účastenství čeho, v čem, prospěch z čeho, požívám čeho, gen. § 159. 1. a
ἀπο-λείπω opouštím, zanechávám
Ἀπολλοφάνης, ους, ὁ Apollofanés
ἀπ-όλλῡμι (§ 124. 17) hubím, ničím, zahlazuji; ztrácím, perdo; M. hynu mizím, pereo
Ἀπόλλων, ωνος, ὁ (§ 52. 7) Apollón, bůh světla, věštby a básnictví
ἀπ-ολοφύρομαι DM. oplakávám
ἀπο-νέμω přiděluji, uděluji; τιμὴν ἀ. ‘čest prokazuji
ἀπο-πλανάω odvádím, zavádím; MP. uchyluji se od něčeho, aor. zblouditi s něčeho, gen. § 168. p. 2
ἀπο-πνίγω zardušuji
ἀπορέω (ἄ-πορος 2. bez prostředků) mám nedostatek čeho § 164., jsem na rozpacích gen.
ἀπο-ῥήγνῡμι (§ 124. 16; 104. 2. 3) odtrhuji
ἀπό-ῥητος 2. (srov. § 129. a. 8) tajný; τὸ ἀπόῤῥητον tajnost
ἀπο-σβέννῡμι zhašuji, vyhlazuji; P. hasnu, zanikám
ἀπο-στερέω olupuji, zbavuji
ἀπο-σφάττω usmrcuji, zabíjím; M. se
ἀπο-τείνω (§ 114. 2) natahuji, roztahuji, prodlužuji, rozšiřuji
ἀπο-τέμνω (§ 126. 5) od-, usekávám
ἄ-ποτος 2. (πίνω, bez nápoje) nepije
ἀπο-τρέπω odvracím, zdržuji (od) čeho, zahánim, gen. (§ 168. p. 2.) či ἀπό s gen. — odtud.
ἀποτροπή, ἡ odvrácení, zabránění

ἀπο-φαίνω objevuji, na jevo dávám, činím viditelným; M. dokazuji, prohlašuji (za)

ἀπόφθεγμα, ατος, τό (ἀπο-φθέγγομαι) výrok, zvl. pamětihodný, vtipný

ἀπο-χωρέω odcházím, navracuji se

ἅπτομαι DM. dotýkám se, chápu se, pouštím se do čeho, gen. 160.

ἀπ-ωθέω (§ 128. 3; 112. 2) odstrkuji; M. odmítám od sebe, zavrhuji

ἄρα coniunct. (postpositivní = igitur) (§ 238. 2): tedy, tudíž, tudy, pak, ovšem; εἰ ἄρα si forte

ἆρα (§ 205. p. 2.) tázací částice: lat. -ne; zdaž? ἆρ' οὐ nonne, zdaž ne? ἆρα μή num, zdaž, -li?

Ἀράσπας, ὁ Araspas

Ἄραψ, αβος, ὁ Arab

Ἀργανθώνιος, ὁ Arganthónios, kr. tartésský v Hispanii (u ústí Guadalquivira, asi 550 př. Kr.

Ἀργεία, ἡ (totiž χώρα) krajina Argolis v Peloponnésu

ἀργέω jsem nečinný, líný

ἀργία, ἡ nečinnost, lenost — od

ἀργός 1. (z ἀεργός, viz ἔργον) nečinný, líný

ἀργύριον, τό vl. dem. od ἄργυρος, stříbrňáček, pak vůbec (zpracované) stříbro, peníze

ἄργυρος, ὁ stříbro, argentum

ἀρέσκω (§ 127. 6) líbím se

ἀρετή, ἡ výbornost, udatnost, ctnost, ušlechtilost, urozenost, spanilost, vznešená postava

ἀρήγω pomáhám, bráním, hájím s dat.

ἀρήν, ὁ, ἡ, ἀρνός (§ 47. 4. p. 1.) jehně, beránek

Ἄρης, εως, ὁ Arés (Mars), bůh války (§ 54. 2)

Ἀρισταγόρας, ὁ Aristagoras, tyran milétský, okolo 500 př. Kr.

ἀριστάω (ἄριστον) snídám

ἀριστεύω (ἄριστος) jsem nejlepším, vynikám

ἄριστον, τό snídaní

ἄριστος 3. superl. k ἀγαθός (§ 61. 1), nejlepší, nejvýbornější, nejurozenější, nejstatečnější

Ἀριστοτέλης, ους, ὁ Aristotelés, největší filosof řecký, 384—322 př. Kr.

Ἀρκαδία, ας, ἡ Arkadie

ἄρκτος, ὁ i ἡ medvěd; pl. αἱ Ἄ, sever

ἅρμα, ατος, τό vůz (válečný a závodní)

ἁρμ-άμαξα, ἡ vůz krytý na cestu, kočár

Ἀρμενία, ἡ Armenie

Ἁρμονία, ἡ Harmonia

ἁρπαγή, ἡ loupež, plen; καθ' ἁρπαγήν na špižování. — od

ἁρπάζω (rapio) uchvacuji, lapám; loupím, unášim

ἄ-ῥῆκτος 2. (ῥήγνυμι) neprotržitelný, neproniknutelný

ἄῤῥην, εν mužský

ἀῤῥωστέω (ἄ-ῥῥωστος 2., ῥώννυμι) jsem sláb, nemocen

Ἄρτεμις, ιδος, ἡ Artemis (Diana), bohyně lovu

ἄρτος, ὁ pšeničný chléb

ἀρύτω nabírám; M. si

ἀρχαῖος 3. starý, starobylý, antiquus. — od

ἀρχή, ἡ začátek, základ; panství, říše; úřad, vrchnost; κατ' ἀρχάς na začátku, zprvu

ἀρχηγός, ὁ předek, zakladatel

Ἀρχίδαμος, ὁ Archidámos, kr. spartský, 468—426 př. Kr.

Ἀρχιμήδης, ους, ὁ Archimédés, slavný mathematik a obhajce Syrakús, 212 př. Kr.

ἀρχιτεκτονέω (ἀρχιτέκτων, ονος) jsem stavitel, řídím stavbu, stavím

Ἀρχύτας, ὁ Archýtas, slavný filosof tarentský, 400—365 př. Kr.

ἄρχω jsem první, vládnu, panuji (nad kým) komu, gen. § 163.; M. činím počátek, počínám něco, gen., od něčeho ἔκ či ἀπό τινος; P. jsem poddán, poslouchám. — odtud

ἄρχων,οντος,ὁ vládce,náčelník,archont, představený, velitel, plukovník

ἀ-σαφής 2. nejasný, nejistý, nespolehlivý

ἀσέβεια, ἡ bezbožnost

ἀσεβής 2. (viz σέβομαι) bezbožný, nešlechetný

ἀσθενής 2. (σθένος, τό) bez síly, nemocný, slabý

Ἀσία, ἡ Asie

ἀσκέω cvičím v čem περί s akk.; provozuji. — odtud

ἄσκησις, εως, ἡ cvičení, cvik, provozování, návyk, navyknutí

Ἀσκληπιάδης, ὁ Asklépiadés

Ἀσκληπιός, ὁ Asklépios (Aeskulap), syn Apollónův, bůh lékařství; jeho chrám stál při cestě z divadla na vyšehrad

ἀσκός, ὁ měch

ἄσμενος 3. rád

ἀσπάζομαι DM. objímám, líbám

ἀσπίς, ίδος, ἡ štít

Ἀσσύριος, ὁ Assyr

ἀστήρ, έρος, ὁ (§ 47. 4. p. 1.) hvězda, srov. stella m. sterula

ἀστράπτω (ἀστραπή blesk) blýskám se, třpytím se

ἄστρον, τό souhvězdí; pl. hvězdy

ἄστυ, εως, τό město (protivou k venkovu), u Attičanů zvl. město Athény (srov. urbs)

ἀσφάλεια, ἡ bezpečnost

ἀσφαλής 2. (σφάλλω) jistý, bezpečný

ἀσφαλῶς adv. jistě, bezpečně

ἀσχημοσύνη, ἡ (ἀσχήμων 2., σχῆμα) neslušnost, ošklivost

ἀτακτέω jsem nepořádný, nedbám kázně. — od

ἄ-τακτος 2. nespořádaný, zmatený; bez kázně. — odtud

ἀταξία, ἡ nepořádek, nepořádnost

ἄτερος = ὁ ἕτερος § 13. b. p. 1.

ἀτερπής 2. (τέρπω) nepotěšitelný, žalostný

ἀτιμία, ἡ nečest, bezectí, ztráta občanských práv. — od

ἄτιμος 2. (τιμή) nectěný, bezectný

ἄ-τοπος 2. nemístný, nepřístojný, nevhodný, podivný

Ἀττική, ἡ (totiž γῆ) Attika

Ἀττικός 3. attický

ἀτυχέω jsem nešťasten, nedaří se mi něco, nedosahuji svého cíle

ἀτυχία, ἡ (ἀτυχής 2. nešťasten, τύχη), neštěstí, nehoda, pohroma, často pl. = res adversae

αὖ coniunct. (§ 238. 5) opět, zase, pak

αὖθις adv. opět, po druhé, potom (iterum), příště, budoucně

αὐλός, ὁ oboj, flétna

αὐξάνω (§ 126. 11) zvětšuji, rozmnožuji, zvelebuji, povyšuji, ke zrůstu pomáhám. — odtud

αὔξησις, εως, ἡ zvětšování, zvelebování, zrůst, zdar, obohacování, požehnání

αὔξω rozmnožuji, podporuji

ἄ-υπνος 2. nespící, ustavičně bdící

αὐτίκα adv. ihned, v okamžení, na místě tu

αὐτοκράτωρ, ορος samovládný, s neobmezenou mocí; ὁ αὐτ (římský) císař

αὐτόπτης, *ὁ* očitý svědek
αὐτός, *ἡ*, *ὁ* pron. sám; v nepřím. pádech místo on, ona, ono; *ὁ αὐτός* týž (§ 185.)
αὐτοῦ viz *ἑαυτοῦ*
αὐτουργός 2. (*αὐτός*, *ἔργον*) samočinný, vlastníma rukama pracující
ἀφ-αιρέω odnímám, odlučuji, zbavuji
ἀφανής 2. (*φαίνομαι*) nezjevný, nejasný, neviditelný, nejistý, neslavný. — odtud
ἀφανίζω činím nezjevným, zahlazuji, ničím, ztroskotávám
ἁφή, *ἡ* (*ἅπτομαι*) dotknutí, hmat
ἄ-φθονος 2. nezávistný, štědrý, hojný, superl. hojně, v hojnosti
ἀφθόνως adv. štědře, s hojným pohostěním
ἀφ-ίημι vypouštím, vydávám, propouštím; metám, házím
ἀφ-ικνέομαι DM. přicházím, docházím
ἀφ-ίστημι odstavuji, vzdaluji; M. se siln. aor. A. vzdaluji se, odstupuji, odpadávám, upouštím od koho, gen. § 165., perf. A. jsem vzdálen
ἀφ-οράω odhlížím, jinam hledím
Ἀφροδίτη, *ἡ* Afrodita (Venus), bohyně krásy
ἄφρων 2. (*φρήν*) nerozumný, pošetilý
ἄφωνος 2. (*φωνή*) bezhlasý, němý
Ἀχαιμενίδης, *ὁ* Achaimenidés
Ἀχαιός, *ὁ* Achaj
ἀχαριστία, *ἡ* nevděčnost. — od
ἀ-χάριστος 2. nevděčný
ἄχθομαι DP. (§ 128. 4) mrzím se, horlím na koho dat. § 173. a. p.; těžce nesu, s part. § 233. A. 4
Ἀχιλλεύς, *έως*, *ὁ* Achilleus, syn Thetidin, slavný rek v trojské válce
ἄ-χρηστος 2. nepotřebný, neužitečný, bezcenný
ἄχρι * coniunct. až, pokud
ἄχυρον, *τό* pleva, otruby

B.

Βάβριος, *ὁ* Babrios, básnik bajek ze Syrie v 1. století po Kr.
Βαβυλώνιος, *ὁ* Babyloňan
βαδίζω kráčím, jdu
βαίνω (§ 126. 6) kráčím, jdu, přecházím; perf. vykročil jsem, stojím pevně
βαιός 3.* skrovný, nepatrný, nízký
Βάκτριος, *ὁ* Baktřan, obyv. krajiny Baktrie ve východní Asii, na středním toku Oxa
βάλανος, *ἡ* žalud
βάναυσος 2. u pece hutní (*βαῦνος*) sedící, pracující; *β. τέχνη* nízké, sprosté zaměstnání, řemeslo
βάπτω ponořuji, barvím
βαρβαρικός 3. barbarský, cizozemský; *τὸ βαρβαρικόν* cizí vojsko. — od
βάρβαρος, *ὁ* barbar, cizinec (každý, kdo není Řek
βαρύς 3. těžký, gravis
βασανίζω (*βάσανος*, *ἡ* zkušební kámen, zkouška) zkoušim, vyšetřuji
βασίλεια, *ἡ* královna
βασιλεία, *ἡ* královská vláda, království
βασιλεύς, *έως*, *ὁ* král, zvl. perský (v tomto význ. bez členu § 145. 2). — odtud.
βασιλεύω jsem králem, kraluji komu (nad kým)
βασιλικῶς adv. královsky, královským způsobem
βάτος, *ἡ* trn, trnovatý keř
βδελυγμία, *ἡ* ošklivost
βέβαιος 3. a 2., pevný, jistý, stálý. — odtud

βεβαιόω upevňuji, dotvrzuji
βέλος, ους, τό střela, šíp
βῆμα, ατος, τό (*βαίνω*) krok
βία, ἡ síla, násilí; moc, bezpráví
βιβλίον, τό (dem. od *βίβλος, ου, ἡ* kniha) knížka, ale obyč. = kniha
βιβρώσκω (§ 127. 13) žeru
Βιθυνία, ἡ Bithýnie, krajina v Malé Asii
βίος, ὁ život, živobytí
*βίοτος, ὁ** život
βιόω (§ 122. 6) žiji
βλαβερός 3. škodný, zhoubný. — od
βλάβη, ἡ škoda, zhouba
βλασφημέω tupím, na cti utrhám (akk.)
βλέπω hledím, patřím, pohlížím nač *εἴς* či *πρός τι*
βοηθέω (*βοή* volání) (na volání) spěji ku pomoci, přispívám, pomáhám
Βοιωτός, ὁ Boiótan
βορρᾶς (m. *βορέας*), *ᾶ, ὁ* boreas, severýchodní vítr; *Βορρᾶς* severní vítr, jako bůh ctěný
βόσκημα, ατος, τό a pl. pastevný dobytek
βουλεύω držím radu, radím; M. radím se, uvažuji u sebe, ustanovuji se o čem (intr.). — od
βουλή, ἡ rada, návrh; shromáždění rady
βούλομαι DP. (§ 128. 5) volím, chci, přeji si čeho *τι*
βοῦς, βοός, ὁ, ἡ hovado, *ὁ* býk, vůl, *ἡ* kráva; pl. skot
βραδέως adv. zdlouhavě, zvolna
βραδύς 3. zdlouhavý, váhavý
βραχύς 3. krátký, malý, skrovný, nepatrný
βρέφος, ους, τό novorozeně, nemluvně (infans)
βροτός 3.* smrtelný; *ὁ βροτός* smrtelník, člověk
βροντή, ἡ hrom, bouřka
βρῶμα, ατος, τό (*βιβρώσκω*) jídlo
βωμός oltář

Γ.

Γάϊος lat. předejmení Caius
γάλα, ακτος, τό mléko, lac (kmen glact)
γαμέω (§ 128. 1) o muži: žením se, beru si (za ženu) (uxorem duco); M. o ženské: provdávám se za koho dat. (nubo)
γάρ spojka (postpositivní = enim) neboť, zajisté, vždyť, totiž § 238. 6.
γαστήρ, γαστρός, ἡ břicho, žaludek
γέ (příkl.) adv. aspoň, jen; právě, že, tě, t (§ 238. 7)
γειτονεύω sousedím
γελάω (§ 94. 1. c) směji se, vysmívám se
γελοῖος 3. směšný
Γέλων, ωνος, ὁ Gelón, tyran syrakúský, 484—477 př. Kr.
γέλως, ωτος, ὁ smích, posměch
γενναῖος 3. (*γέννα* zrození, rod) urozený, šlechetný, statný, výborný
γενναίως adv. šlechetně, statně, důstojně
γεννάω plodím, vydávám; P. rodím se
γένος, ους, τό (viz *γίγνομαι*, genus) rod, plémě, kmen, druh
γεραιός 3. (§ 59. 1. p. 1.) starý, letitý
γέρας, ατος, τό čestný dar, čest
Γερμανός, ὁ German
γέρων, οντος, ὁ kmet, stařec, geront (člen gerúsie ve Spartě)
γεῦσις, εως, ἡ chuť. — od
γεύομαι M. ochutnávám, okouším, požívám gen.: § 159. 1. a
γεωργέω vzdělávám (zemi)
γεωργία, ἡ orba, hospodářství

γεωργικός 3. rolnický, hospodářský. — od

γεωργός, ὁ (γῆ a kmen ἐργ, viz ἐργάζομαι) rolník, hospodář

γῆ, ἡ země (jako těleso i půda, zvl. protiva vody)

γῆρας, ως, τό stáří. — odtud

γηράσκω (§ 127. 1) stárnu, docházím vysokého stáří

γίγας, αντος, ὁ obr, velikán, gigant. — od

γίγνομαι DM. stávám se, vznikám (rodím se), přiházím se, vyskytuji se, prokazuji se; perf. γέγονα stal jsem se, jsem

γιγνώσκω (§ 127. 14) poznávám, znamenám, uznávám, soudím, míním

γλαῦξ, γλαυκός, ἡ sova

γλυκύς 3. sladký, líbezný, příjemný

γλῶττα, ἡ jazyk

γνήσιος 3. (viz γίγνομαι) pravý, řádný, čistý

γνώμη, ἡ (viz γιγνώσκω) rozum, poznání, uznání; vědomost; mínění, soud; mysl, smýšlení, vůle

γονεύς, έως, ὁ (viz γίγνομαι, gigno) rodič, otec; pl. rodiče

γόνυ, ατος, τό koleno, genu (§ 54. 3)

γραῦς, γρᾱός, ἡ (viz γεραιός) stařena, babička (§ 48. 2)

γράφω píši; M. (dávám si zapsati) žaluji

γυμνάζω cvičím, tužím, činím způsobilým, dovedným (výborným). — od

γυμνός 3. nahý, ve spodním šatě, nudus

γυνή, γυναικός, ἡ žena, paní, manželka (§ 54. 4)

γύψ, γυπός, ὁ sup

Δ.

δάκνω (§ 126. 3) kousám, štípám (aor. uštknouti)

δάκρυ, υος, τό básnicky = δάκρυον

δάκρυον, ου, τό (starolat. dacruma m. lacrima) slza

δακρυχέων 3. slzy prolévaje, plače

δακρύω slzím, plači, slzy prolévám

δακτύλιος, ου, ὁ prsten (pečetní)

δάκτυλος, ου, ὁ prst

Δᾱμοκλῆς, έους, ὁ Dámoklés, jistý Syrakúsan

Δάμων, ωνος, ὁ Dámón, slavný hudebník

δαπάνη, ἡ vydání, náklad

Δαρεῖος, ὁ 1) Dareios I., syn Hystaspův, kr. perský, 521—486 př. Kr. 2) Dareios II., Nothos, kr. perský 424—404 př. Kr. 3) Dareios III., Kodomannos, kr. perský, 336—330 př. Kr.

δέ spojka (§ 238. 9) však (autem), často značí pouze přechod k jinému a překládá se sl. „pak, tu, a“ nebo se nepřekládá; μέν . . . δέ sice . . . však

δεῖ viz δέω

δείδω * (§ 119. 3) bojím se, mám bázeň, ostýchám se akk.

δείκνῡμι ukazuji, zjevuji

δειλός 3. bojácný, zbabělý, bídný, podlý

δεῖμα, ατος, τό (δείδω) hrůza, postrach

δεινός 3. (δείδω) strašný, hrozný, nebezpečný, zlý; mocný, ohromný; zběhlý, zkušený, způsobilý k čemu (πρός τι), δ. εἰμι s inf. jsem s to, abych; τὸ δεινόν nebezpečenství, nebezpečné postavení, tíseň. — odtud

δεινότης, ότητος, ἡ zběhlosť; zvl. o řečníku: výbornosť řeči

δειπνέω jím hlavní jídlo (obědvám), večeřím. — od

δεῖπνον, τό hlavní jídlo čili oběd (obědvalo se však večer, proto znamená též večeři), lat. cena, hostina, kvas

δελφίς, ῖνος, ὁ delfín, pliskavice

Δελφοί, οἱ Delfy, město ve Fókidě se slavnou věštírnou Apollónovou

δένδρον, τό strom

δεξιόομαι DM. beru za pravici, podávám pravici, chápu se pravice (*ἡ δεξιά*, dextra)

δέρμα, ατος, τό (*δέρω* dru) kůže

δεσμωτήριον, τό vězení, žalář

δέσποινα, ἡ paní, velitelka. — od

δεσπότης, ὁ pán, velitel

Δευκαλίων, ωνος, ὁ Deukalión, s. Prométheův

δεύτερος 3. druhý, alter; *δευτερός τινος* pozadu za někým zůstávající § 158. B. 4. p. 2.; *δεύτερόν τινά τινος τάττω* řadím někoho po někom

δέχομαι DM. přijímám

δέω (§ 128. 7) mám potřebí; obyč. neosob. *δεῖ* jest potřebí, třeba, musí se, má se (oportet), s inf. nebo s akk. c. inf.; nedostává mi se čeho, jest mi čeho potřebí, gen. § 164. p. 1. — *δέομαι* (DP.) (§ 128. 8): 1) potřebuji čeho, gen. 2) žádám si, dychtím, prosím koho oč *τινός τι*

δή adv. právě, toť, jen, pak, tedy, zřejmě, skutečně; = *ἤδη* již, teprv (§ 238. 10)

Δῆλος, ἡ Délos, proslulý ostrov v moři aegejském, kde Apollón a Artemis se zrodili

δῆλος 3. jasný, zjevný, zřejmý; *δῆλον* (doplň *ἐστί*) zjevno, zřejmo jest. — odtud

δηλόω zřejmým činím, jevím, vyjevuji, ukazuji, dokazuji; MP. jevím se, ukazuji se

δημαγωγός, ὁ (*δῆμος, ἄγω*) vůdce lidu, démagóg

δημηγορέω (*δῆμος, ἀγορεύω*) mluvím k lidu, řečním

δημηγορία, ἡ řeč k lidu, státní řeč

Δημήτηρ, Δήμητρος, ἡ Déméter (Ceres), bohyně orby a zakladatelkyně pospolitosti lidské

Δημήτριος, ὁ Démétrios, kynik

δημοκρατία, ἡ (*δῆμος, κράτος*) lidovláda, démokratie

δῆμος, ὁ lid, národ (populus, plebs), obec, dědina, župa

Δημοσθένης, ους, ὁ Démosthenés, znamenitý attický řečník, 384—322 př. Kr.

δημόσιος 3. publicus; *δημοσίᾳ* publice, od obce, na obecné útraty

δῄόω hubím, pustoším, plením

δήπου adv. vždyť (snad) prece (§ 238. 12)

διά praep. (§ 180. 1) s gen.: skrze, po, nebo pouhý instr.; s akk.: pro, ze

δια-βαίνω překročuji, přecházím, přepravuji se

δια-βάλλω pomlouvám

δια-βόητος 2. rozkřičený, pověstný

δια-γιγνώσκω rozeznávám, důkladně poznávám, důkladně si prohlédám

δι-άγω převádím; *τὸν βίον*, též abs.: trávím život, žiji (dēgo), zdržuji se

δια-θρύπτω rozlamuji, roztloukám

δια-κελεύομαι DM. pobádám (koho *τινί*)

δια-κόπτω prorážím, proseckávám, protínám

δια-κρίνω odlučuji, odděluji, rozeznávám, rozsuzuji

δια-λέγω roz-, vybírám, odlučuji; obyč. DP. (§ 114. 1) rozmlouvám, bavím se s kým s dat. § 172. a

δι-αλλάττω 1) zaměňuji. 2) smiřuji; MP. jsem smiřován, smiřuji se s kým, s dat. § 172. a

δια-λύω rozlučuji, rozvádím; propouštím, zrušuji, zničuji

δια-μένω zůstávám, vytrvávám

δια-νοέομαι DP. mám v úmyslu, zamýšlím, chystám se

διάνοια, ἡ rozum, duch, duše; smýšlení; úmysl

δια-περαιόω přepravuji (tr.); MP. přepravuji se (přes moře s akk.)

δια-ῥέω protékám

δια-σπάω (§ 94. 1. c) roztrhuji, rozděluji, rozdvojuji, rozptyluji

δια-σπείρω roztrušuji, rozptyluji

διάστημα ατος, τό (*δίστημι* rozestavuji) odlehlost, vzdálenost

δια-στρέφω převracím, svrhuji

δια-τάττω rozestavuji, ustanovuji, zařizuji

δια-τηρέω zachovávám, ostřihávám, šetřím

διατίθημι 1) pořádám, spravuji; M. *εὖ δ.* dobře užívám. 2) přivádím do nějakého stavu; *κακῶς διατέθειταί τις τὸ σῶμα* někdo je špatně tělem rozpoložen, jeho tělo je ve špatné náladě

δια-τρίβω roztírám (tero); trávím čas, meškám kde, obírám se čím (*ἔν τινι*)

διαφερόντως adv. obzvláště, především, hlavně. — od

δια-φέρω 1) přenáším. 2) rozeznávám se od koho gen. § 163. v něčem *τὶ* (něčím *τινὶ*), vyznamenávám se, vynikám; *οὐδὲν διαφέρει* není rozdílu, nezáleží, nesejde na tom

δια-φθείρω kazím, hubím, zrušuji, rozbořuji

διαφορά, ᾶς, ἡ (*διαφέρομαι* MP. rozdvojuji se) nesvornost, různice, rozepře

διάφορος 2. (*διαφέρω*) rozdílný, rozdvojený, nesvorný s gen. § 158. B. 4. p. 2.

δια-φυλάττω ostřihám, opatruji, zachovávám

δια-χάζομαι DM. rozestupuji se

δια-χράομαι usmrcuji

δια-χωρίζω rozlučuji, rozděluji

διδασκαλεῖον, ου, τό škola. — od

διδάσκω (§ 127. 10) učím koho čemu *τινά τι*, doceo aliquem aliquid § 154. 1. vyučuji, vzdělávám

διδράσκω (§ 127. 11) běžím

δίδυμος 3. a 2. dvojí, oboji; *διδύμω ἀδελφώ* nebo pl. dvojčata, bližení

δίδωμι dávám, podávám dar, propůjčuji, způsobuji; *χάριν* vzdávám dík; *δίκην* trpím trest (poenas do); *ὅρκον τινί* ukládám komu přísahu

διέξ-ειμι (*εἶμι*) procházím, rozbírám, přednášim

δι-εργάζομαι DM. dodělávám, zahubuji, usmrcuji

δι-ευκρινέω náležitě, dobře rozestavuji, přísně odlučuji

*δίζομαι** DM. vyhledávám

δι-ηγέομαι DM. vykládám, vypravuji

δι-ίημι propouštím (skrze zemi)

δικάζω soudím, za právo nalézám, usuzuji, rozsuzuji

δίκαιος 3. pravý, spravedlivý, slušný; *δίκαιον (ἐστί)* je slušno. — odtud

δικαιοσύνη, ἡ spravedlnost, slušnost

δικαίως adv. spravedlivě, slušně

δικαστής, *ὁ* (*δικάζω*) soudce
δίκη, *ἡ* 1) právo, spravedlnost. 2) trest, pokuta. — *Δίκη* bohyně práva, spravedlnosti
Δίκων, *ωνος*, *ὁ* Dikón
δι-μοιρία, *ἡ* (*μοῖρα* díl) dvojí podíl
Διογένης, *ους*, *ὁ* Diogenés, známý kynický filosof 404—323 př. Kr.
δί-οδος, *ἡ* průchod
δι-οικέω spravuji, starám se oč. — odtud
διοίκησις, *εως*, *ἡ* správa
Διονύσιος, *ὁ* Dionýsios Starší, tyran syrakúský, 406—367 př. Kr.; jeho syn, D. Mladší, tyran syrakúský, 367—343 př. Kr.
Διόνυσος, *ὁ* Dionýsos (Bakchos), bůh vína
διόπερ (*δι' ὅπερ*) pročež; proto, tedy
δίς adv. dvakrát
δίφρος, *ὁ* korba, sedadlo (u vozu)
διχό-μυθος * 2. dvojako (pokrytsky) mluvící, dvojjazyčný
δίψα, *ἡ* žízeň. — odtud
διψάω žízním
διώκω pronásleduji, honím se za čím, usiluji oč, dychtím po čem akk.
δμωή, *ἡ* otrokyně
δοκέω (§ 128. 2) domnívám se, míním; intr. zdám se, jevím se, jsem pokládán za ...; *δοκεῖ μοι* zdá se, vidí mi se, mihi videtur; míním, mám za to, ustanovuji se na čem
*δολιχός** 3. dlouhý
δόμος,* *ὁ* dům, domus
δόξα, *ἡ* (*δοκέω*) domnění, míněnί, pověst, dobrá pověst, sláva
δόρυ, *ατος*, *τό* dřevce, oštěp (§ 54. 5)
δόσις, *εως*, *ἡ* (*δίδωμι*) dar
δουλεία, *ἡ* otroctví, poroba. — od
δουλεύω otročím, jsem poddán
δούλη, *ἡ* otrokyně
δοῦλος, *ὁ* otrok, sluha. — odtud
δουλόω činím otrokem, zotročuji, podrobuji; M. — si, podmaňuji si
δράκων, *οντος*, *ὁ* drak, saň, had
δράω dělám, konám, činím, jednám
δρεπανηφόρος 2. (*φέρω*) srponosný; *ἅρμα δρεπανηφόρον* srpový, kosní vůz
δρέπανον, *τό* (*δρέπω*, obyč. M., trhám, odřezuji) srp
*δρέπτω** uřezávám, vybírám, M. — si
δρῦς, *δρυός*, *ἡ* dub, (vůbec) strom
δρυοτόμος (poet. *δρυτόμος*), *ὁ* (*δρῦς*, *τέμνω*) drvoštěp
δύναμαι DP. (§ 120. 5) mohu, jsem s to; *δ. μέγα* mám velikou moc
δύναμις, *εως*, *ἡ* mohutnost, síla; moc, branná moc; pl. pluky, vojska
δυνατός 3. při síle, mocný; *δυνατόν ἐστι*) možno jest, *δ. εἰμί* jsem s to
δυς-άρεστος 2. těžko uspokojitelný
δυς-έλπιστος 2. nenadálý
δύσκολος 2. obtížný, nesnadný
δύστηνος 2. nešťastný, ubohý, bídný
δυστυχέω jsem nešťasten. — od
δυς-τυχής 2. (*τύχη*) nešťastný
δυς-χείρωτος 2. těžko přemožitelný
δυς-χωρία, *ἡ* (*δύς-χωρος* 2.) nepřístupné místo
*δωμάω** buduji
δωρέω daruji
δῶρον, *τό* dar, dōnum

E.

ἐάν (= *εἰ ἄν*), též *ἄν*, *ἤν* spojka: jestliže, -li
ἔαρ, *ἔαρος*, *τό* jaro, ver
ἑαυτοῦ, *ῆς*, *οῦ* sebe sama
ἐάω (§ 112. 1) nechávám, doponštím
ἐγγύς adv. blízko, skoro

ἐγείρω budím, vzbuzuji, excito
ἐγ-καλέω (§ 101. 1) vytýkám, viním, haním koho, dat. § 170. b
ἐγ-καλύπτω zahaluji
ἐγκατα-λείπω zanechávám v něčem (na holičkách), opouštím
ἔγκλημα, ατος, τό (ἐγκαλέω) výčitka, nařknutí, obvinění
ἐγκράτεια, ας, ἡ (ἐγ-κρατής 2., κράτος) zdrželivosť, vláda nad sebou
ἐγκώμιον, τό chvalořeč, chvála, oslava
ἐγ-χαλινόω v uzdu pojímám, uzdu dávám akk.
ἐγ-χώριος 2. (χώρα) tuzemský, domácí
ἐγώ, ἐμοῦ já; ἔγωγε jáť § 63. 2
ἐθελούσιος 3. dobrovolný, dobrovolně
ἐθέλω chci, jsem ochoten, odhodlán
ἐθίζω (§ 112. 1; 130) navykám koho, navádím
ἔθνος, ους, τό zvyk, mrav, obyčej
εἰ spojka: -li, kdyby, zdali
εἰκάζω podobným činím, přirovnávám; MP. připodobňuji se, stávám se stejným
εἰκός, neutr. part. od ἔοικα (doplň ἐστὶ § 140. p. 1.), je slušno, přirozeno
εἰκότως adv. dle zásluhy, právem
εἴκω ustupuji, povoluji
εἵλως, ωτος, ὁ heilót, jméno nevolníků čili porobenců spartských
εἰμὶ (§ 121. 1) jsem, jsem skutečně; s gen. jsem (pocházím) od § 157. 2; ἔστι μοί τι jest mi něco, mám něco; ἔστι jest tu, jest možno, volno, lze (§ 121. 1. 2), též s inf.; ἔστιν ἀνδρός jest věcí, povinností muže (viri est) § 157. 3. p. 3.
εἶμι (§ 121. 2) jdu
εἶπον (§ 129. a, 8) pravil jsem, rozkázal jsem
εἰρήνη, ἡ mír, pokoj
εἰς předl. (§ 177. 1) s akk.: do, k, na, proti
εἷς, μία, ἕν jeden, unus; εἷς ἕκαστος jeden každý, unusquisque
εἰς-άγω uvádím; M. přivádím si
εἰς-έρχομαι vcházím, vstupuji
εἰς-πίπτω vpadám, vrážím
εἴσω adv. dovnitř, uvnitř; ἡ εἴσω θάλαττα vnitřní, středozemní moře
ἐκ i ἐξ předl. (§ 178. 3) s gen.: ze, od, pro
ἕκαστος 3. každý
ἑκάτερος 3. každý z obou, uterque
ἐκ-βαίνω vystupuji; vycházím, stávám se (evādo)
ἐκβολή, ἡ (ἐκ-βάλλω) vyhození, výtok, ústí
ἔκγονος 2. (ἐκ-γίγνομαι) zplozený; ὁ ἔ. syn
ἐκ-δέρω dru, odírám, kůži stahuji
ἐκεῖ adv. tam
ἐκεῖθεν adv. odtamtud
ἐκεῖνος 3. onen
ἐκεῖσε adv. onam, tam
ἐκκλησία, ἡ (ἐκ-καλέω) shromáždění lidu, sněm
ἐκ-κύπτω vykukuji z čeho, gen. § 168. p. 2.
ἐκ-λείπω opouštím
ἐκ-μετρέω vyměřuji, M. -si
ἐκ-πέμπω vysýlám, odesýlám
ἐκ-πίπτω vypadám, vypaduji, spadám, oddávám se
ἐκ-πλήττω (§ 109. 3) zděšuji (tr.); MP. zděšuji se (intr.)
ἐκ-τείνω roztahuji, prodlužuji
ἐκ-τίθημι vysazuji (na břeh)
ἐκ-τρέφω vyživuji, vychovávám
Ἕκτωρ, ορος, ὁ Hektor, s. Priamův, slovutný rek trojský
ἐκ-φεύγω utíkám s akk. § 152. 2

ἑκών, οὖσα, ὄν samovolný, chtě, o své vůli, rád

ἐλάα, ἡ oliva (strom i ovoce)

ἔλασις, εως, ἡ tažení, výprava

ἐλαύνω (§ 126. 7) ženu; intr. jedu, kráčím, ubírám se, táhnu

ἐλάφειος 3. jelení; κρέα ἐλάφεια jelení maso. — od

ἔλαφος, ὁ a ἡ jelen

ἐλεέω (ἔλεος) mám útrpnosť s kým, slitovávám se nad kým akk.

ἐλευθερία, ἡ svoboda

ἐλεύθερος 3. a 2. (svobodný rodem, ingenuus) urozený, ušlechtilý, vznešený

ἐλεύθερος 3. i 2. svobodný, neodvislý

ἐλέφας, αντος, ὁ i ἡ slon; ὁ ἐ. slonová kosť, slonovina

ἑλκύω = ἕλκω (§ 112. 1) vleku

Ἑλλάς, άδος, ἡ (doplň χώρα) Hellas, Řecko

Ἕλλη, ἡ Hella, dcera Athamantova, sestra Frixova

Ἕλλην, ηνος, ὁ Hellén (Řek)

Ἑλλής-ποντος, ὁ Helléspont (úžina dardanellská)

ἐλπίζω doufám, nadívám se (akk.) — od

ἐλπίς, ίδος, ἡ naděje; Ἐλπίς, Naděje, allegorická osoba

ἐμ-βαίνω vstupuji; kráčím pochodem

ἐμ-βάλλω vhazuji, zastrkuji, vštěpuji, τὸ ἅρμα vnikám s vozem; intr. vpadám, vtékám, vlévám se

ἐμβατήριον, τό (ἐμ-βαίνω) pochodová, válečná píseň

ἐμ-μένω setrvávám při čem, dat. § 172. a) p., τῇ ὁμολογίᾳ slovu dostávám

ἐμός 3. můj; τὸ ἐμόν mé, má povinnosť

ἔμ-πεδος 2. (πέδον, τό; v půdě stojící) pevný, jistý, spolehlivý

ἐμπειρία, ἡ (ἔμ-πειρος 2. peritus, πεῖρα pokus) zkušenosť

ἐμ-πίμπλημι (§ 120. 2. p. 3) naplňuji čím, gen. § 164.

ἐμ-πίμπρημι (§ 120. 3. p. 3.) zapaluji

ἐμ-πίπτω upadám do čeho

ἐμ-πλέκω vplétám, zaplétám do čeho, dat. § 172. a) p.

ἐμ-πλέω plavím se na (čem τινί); οἱ ἐμπλέοντες lidé plující, účastníci plavby, plavci

ἐμ-ποδίζω jsem v cestě, překážím, zastavuji

ἐμπορία, ἡ obchod

ἐμπόριον, τὸ obchodní místo, skladiště

ἐμ-φανής 2. (φαίνομαι) zřejmý; ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς zřejmě, zjevně. — odtud

ἐμφανίζω činím zřejmým, zjevným, ukazuji

ἐμφρόνως (ἔμ-φρων 2.; φρήν) adv. moudře, rozumně

ἐν předl. (§ 179. 1) s dat.: ve, na, mezi, u

ἐναντιόομαι DP. (§ 132. 2) stavím se na odpor, odporuji

ἐν-αντίος 3. naproti, vstříc; ὁ ἐ. protivník, odpůrce

ἐν-δείκνυμι (i M.) ukazuji, dokazuji

ἐν-δίδωμι podávám, (vy)dávám

ἔν-δοξος 2. (δόξα) na slovo vzatý, slovutný, slavný, vážený

ἐν-δύω oblékám, odívám koho; M. se silným aor. a perf. A. oblékám si něco

ἐν-εδρεύω (ἐν-έδρα záloha, insidiae) stojím v záloze, číhám, úklady strojím komu § 152. 2

ἔν-ειμι (εἰμί) jsem uvnitř, tam; ἔνεστι (inest) s dat. obsahuje

ἕνεκα předl. (postpositiv. srov. causā, gratiā § 175.) s gen.: pro, za, k vůli

ἐνεργέω (ἐν-ἐργής 2.) jsem činný, snaživý, rázný

ἔνθα adv. kde (vztažné)

ἐνθάδε adv. sem

ἔνθεν καὶ ἔνθεν odtud i odtud, tu a tam, s obou stran

ἐνθυμέομαι (ἔν-θῡμος 2.) DP. (§ 132. 2) uvažuji, rozvažuji

ἐνιαυτός, ὁ rok; κατ' ἐνιαυτόν co rok, každoročně

ἔνιοι 3. někteří, několik

ἐνίοτε adv. někdy, druhdy

ἐν-νοέω pomýšlím, rozvažuji

ἐν-οικέω bydlím tam; ὁ ἐν-οικῶν obyvatel

ἐν-τάττω řadím mezi to, vřaďuji mezi co, dat. § 172. a) p.

ἐνταῦθα adv. tu, zde; též časově: tu, tehdy, tenkrát

ἐν-τείνω napínám, natahuji

ἐν-τειχίζω baštami opevňuji

ἐν-τέμνω vřezávám, vyrývám

ἔντερον, τό, obyč. pl. τὰ ἔντερα (ἐντός, intestina) střeva, vnitřnosti

ἐν-τίθημι vkládám (si M.) do čeho, s dat. § 172. a) p.

ἐντός adv. vnitř, uvnitř, intus, s gen. § 158. C, a)

ἐξ-αιρέω vytahuji; vybírám, vyvoluji; M. vytahuji si

ἐξ-άλλομαι DM. vyskakuji (do výšky)

ἐξ-απατάω klamu, podvádím

ἐξ-αρέσκομαι DM. zalibuji se komu, τινὰ získávám si přízeň něčí

ἔξ-ειμι (εἶμι); jen neosob. ἔξεστι jest dovoleno, volno, lze (licet) s dat. a inf.

ἔξ-ειμι (εἶμι) vycházím, vytrhuji (do pole)

ἐξ-είργω vylučuji, vypovídám

ἐξ-ελαύνω vyháním, vypuzuji

ἐξ-ελέγχω usvědčuji, vyvracím

ἐξ-εργάζομαι DM. vykonávám, provádím, dokonávám; aor. P. s pass. významem: byl jsem proveden

ἐξ-ερύω vytahuji

ἐξ-έρχομαι vycházím, unikám

ἐξ-ετάζω zkoumám, zpytuji. — odtud

ἐξέτασις, εως, ἡ prohlídka

ἐξ-ίημι vypouštím; intr. vytékám, vylévám se

ἔξ-οδος, ἡ vyjití, výprava

ἐξ-οπλίζω ozbrojuji, M. ozbrojuji se

ἐξ-ορθόω pozdvihuji, povzbuzuji

ἐξ-ορύττω vykopávám

ἐξ-ουσία, ἡ (ἔξειμι) volnost, moc (něco činiti)

ἔξοχα adv. (ἐξ-έχω vynikám) obzvláště, velmi, nejvíce

ἔξω adv. vně, venku, jako předl. s gen. vně § 158. C, a)

ἔοικα (§ 130.) jsem podoben, podobám se, zdám se, viz εἰκός

ἑορτή, ἡ slavnost

ἐπ-αγγέλλω ohlašuji; obyč. M. přisluhuji

ἐπ-άγω přivádím; M. — s sebou

ἐπ-αινέω chválím, velebím

ἔπαινος, ὁ chvála; pl. vychvalování (laudes)

ἐπ-ακολουθέω zároveň následuji, povoluji

ἐπ-ακούω doslýchám, zaslýchám

Ἐπαμεινώνδας, ὁ Epameinóndas, slavný Thébан, 418—362 př. Kr.

ἐπανα-τέλλω nechávám vycházeti; intr. o slunci: vycházím

ἐπαν-έρχομαι vracím se zpět

ἐπεῖ spojka: když, poněvadž § 223.

ἐπείγω tisknu, tlačím, pudím; MP. kva-

pím, spěchám, toužím, bažím po čem s gen.

ἐπειδάν (*ἐπειδὴ ἄν*) spojka: když, až, kdykoli, jakmile § 223. 3

ἐπειδή (*ἐπεὶ δή*) spojka: když, kdykoli, poněvadž § 223.

ἔπ-ειμι (*εἶμι*) přicházím na něco, táhnu naproti (vstříc), dorážím, útok činím

ἐπεισ-πίπτω potom vpadám, vdírám se mezi co (aor. vedral se)

ἔπειτα adv. potom; pak, později

ἐπ-έρχομαι přicházím, nastupuji

ἐπ-ερωτάω otazuji se

ἐπ-εύχομαι DP. při tom se modlím

ἐπ-έχω přidržuji; intr. pozor mám

ἐπί předl. (§ 181. 2) s gen.: na, do, ku, za; s dat. na, u, při, nad, z, s tou výminkou, ku; s akk. na, po, proti, do, ku

ἐπι-βαίνω vkročuji, vstupuji nač, gen.

ἐπι-βουλεύω strojím úklady, číhám na koho s dat.

ἐπί-γραμμα, ατος, τό (*ἐπι-γράφω*) nadpis, epigram

ἐπι-δείκνῡμι okazuji, M. na jevo od sebe dávám, vystavuji si na odiv, ukazuji se s něčím

ἐπι-δίδωμι 1) tr. přidávám. 2) intr. přibývám, prospívám, daří se

ἐπιδρομή, ἡ (*ἐπι-τρέχω*) náběh, útok

ἐπιείκεια, ἡ (*ἐπιεικής* 2.) mírnost

ἐπιθῡμέω (*θῡμός*) dychtím, toužím, bažím po čem, gen. § 160.

ἐπιθῡμία, ας, ἡ žádost, touha

ἐπικαίριος 2. (*καιρός*) vhodný, důležitý, potřebný

ἐπι-κοσμέω přizdobuji, ještě ozdobuji

ἐπικουρία, ἡ pomoc, podpora

ἐπι-κωλύω překážím, jsem na závadu komu s akk.

ἐπι-λαμβάνομαι M. zachvacuji, zastihuji, gen. § 160.

ἐπι-λανθάνομαι DM. (§ 126. 16) zapomínám čeho, nač gen. § 161.

ἐπιμέλεια, ἡ (*ἐπιμελής* 2., *μέλος, τό* neobyč. = *μέριμνα*) starost, péče, pilnost; dílo, práce, zaměstnání; *οἱ τῇ ἐπιμελείᾳ γεωργοῦντες* dozor mající při práci polní

ἐπιμέλομαι DP. (§ 128. 14) starám se, pečuji o něco, gen. § 161.; hledím si čeho, zanáším se, oddávám se čemu

ἐπιμελῶς adv. starostlivě, pečlivě

ἐπιορκέω (*ἐπί-ορκος* 2.) křivě přísahám, skrze bohy, s akk. § 153. 3. p. 2.

ἐπι-ῤῥῑπτέω přihazuji, házím nač, na koho (po kom) s dat.

ἐπίσταμαι DP. (§ 120. 6) znám se v něčem, jsem obratný, zběhlý *τι* v čem, schopen k čemu, umím, rozumím, vím

ἐπι-στέλλω posýlám, nařizuji

ἐπι-στρέφω obracím; MP. s FM. obracím se

ἐπισφαλής 2. (*σφάλλω*) nestálý, nebezpečný

ἐπι-σφάττω při tom zabíjím, *τινὶ* někomu ku cti

ἐπι-τάττω nařizuji, rozkazuji

ἐπιτήδευμα, ατος, τό zaměstnání. — od

ἐπιτηδεύω provozuji, konám (pečlivě), zanáším se, zaměstnávám se (pilně) něčím s akk.

ἐπι-τίθημι posazuji, ukládám, pokládám (= kladu); M. posazuji si; napadám, útok činím na koho, dat. § 172. a)

ἐπι-τῑμάω haním, kárám, dat. § 170. b

ἐπι-τρέπω obracím k čemu, připouštím; dopouštím, dovoluji

ἐπιτύμβιος 2. (*τύμβος*) náhrobní; *ἐπιγράμματα ἐπιτύμβια* náhrobní nápisy, epigramy

ἐπιφανής 2. okázalý, znamenitý, výtečný, vznešený

ἐπι-φιλοπονέομαι DM. (*φιλό-πονος* 2.) horlivě se zabývám čím, dat.

ἐπιχειρέω podnikám, pokouším se; s dat. udeřuji, útočím na koho § 172. a)

ἐπιχώριος 3. i 2. v zemi obvyklý, vlastní

ἕπομαι DM. (§ 129. b. 1) následuji, jedu za (s) někým, poslouchám

ἐπ-όμνυμι přísahám při čem, nač akk. § 153. 3. p. 2.

ἔπος, ους, τό (§ 129. a. 8) slovo, řeč; *τὰ ἔπη* hrdinská báseň šestiměrem složená, epická báseň; (vůbec) báseň

ἐπριάμην, aor. k *ὠνοῦμαι*, koupil jsem si § 120. p. 1. a § 116. 2.

ἐπωνυμία, ἡ (*ὄνομα*) příjmení, jméno; *ἐπωνυμίαν ἔχω ἀπό τινος* jsem po někom pojmenován

Ἐρατώ, οῦς, ἡ Erató

ἐργάζομαι (*ἔργον*) DM. (§ 112. 1) pracuji, hotovím, vykonávám, dělám, *τὴν γῆν ἐργάζομαι* vzdělávám zemi, perf. též passivně, jako vždy aor. P. § 132. 4. — odtud

ἐργασία, ἡ práce, *τῆς γῆς* vzdělávání půdy, zemědělství

ἐργαστήρ, ῆρος, ὁ pracovník, dělník

ἐργάτης, ὁ = předcház. — odtud

ἐργατικός 3. pracovitý, činný

ἔργον, τό dílo, práce, živnost, činnost, čin, skutek, jednání; *ἔργον ἐστὶ* jest práce, pracné, nesnadné

ἐρευνάω sleduji co, slídím, hledám

ἐρημία, ἡ samota, opuštěnost. — od

ἔρημος 2. opuštěný od, gen. § 158. B. 1

ἐρίζω pouštím se ve při (v závod, *ἔρις*), pru se, hádám se s kým, dat. § 172. a)

ἔριον, τό (obyč. pl.) vlna

ἔρις, ιδος, ἡ pře, spor, hádka, rozepře, svár

Ἐρῑνύς, ύος, ἡ, obyč. pl. *Ἐρινύες, αἱ* Erínye (Furie), Litice, bohyně mstící se nad zločinci

Ἐριχθόνιος, ὁ Erichthonios, báječný kr. athénský

ἑρμηνεύς, έως, ὁ tlumočník

Ἑρμῆς, ὁ Hermés (Merkur), posel bohů a průvodce duší do podsvětí

Ἑρμιονεύς, έως, ὁ Hermioňan, obyv. města Hermiony v Argolidě

Ἕρμων, ωνος, ὁ Hermón

ἐρυθριάω (*ἐρυθρός* 3. rudý) zardívám se

ἔρχομαι (§ 129. a. 2) jdu, přicházím, teku

ἔρως, ωτος, ὁ chtíč, touha, žádost, láska

ἐρωτάω (§ 130.) táži se

ἐσθής, ῆτος, ἡ šat, oděv, vestis

ἐσθίω (§ 129. a) 3) jím, žeru, sžírám

ἐσθλός 3. šlechetný, hodný, dobrý, statný

ἑσπέριος 3. (*ἑσπέρα* večer, vesper) západní

ἑταῖρος, ὁ druh, společník, přítel

Ἐτεοκλῆς, έους, ὁ Eteoklés

ἕτερος 3. jeden z obou, druhý; *ἕτερος . . . ἕτερος* jeden . . . druhý (z obou)

ἔτι adv. ještě, mimo to

ἕτοιμος 3. i 2. hotový, připravený, ochotný, po hotově jsoucí

ἔτος, ους, τό rok
εὖ adv. dobře, řádně, statně, správně
Εὔβοια, ἡ veliký ostrov podél pobřeží boiótského
εὐγένεια, ἡ urozenost, vznešený rod. — od
εὐγενής 2. (γένος) urozený, šlechtický, šlechetný; οἱ εὐγενεῖς šlechtici, patriciové
εὐγλωττία, ἡ (εὔγλωττος 2., γλῶττα) libomluvnost, lahodnost mluvy
εὐγώνιος 2. (γωνία úhel) pravoúhelný
εὐδαιμονέω jsem šťasten
εὐδαιμονία, ἡ blahobyt, úrodnost. — od
εὐ-δαίμων 2. blažený, šťastný, zámožný, bohatý (beatus); χώρα εὐδαίμων požehnaná, úrodná země
εὐεργεσία, ἡ dobrodiní. — od
εὐεργετέω činím dobře, prokazuji dobrodiní komu, akk. § 152. 1; P. dobrodiní obdržuji, dostává mi se. — od
εὐεργέτης, ὁ (kmen ἐργ, viz ἔργον) dobrodinec
εὐηκοέω (εὐήκοος 2., ἀκοή) rád poslouchám koho, s gen. § 162. b, p. 1.
εὐθυμέω (εὔ-θυμος 2.) jsem dobré, veselé mysli
εὐ-θυμία, ας, ἡ dobrá mysl, radost
εὐθύς adv. přímo, zrovna, hned
εὐκλεής 2. (κλέος) slavný, chvalný. — odtud
εὔκλεια, ἡ dobrá pověst, sláva
εὐκοσμία, ἡ (εὔκοσμος 2.) mravnost
εὐλαβέομαι DP. (§ 132. 2) mám se na pozoru, varuji se čeho s akk. § 152. 3
εὐλή, ἡ mol, červ
εὐλογία, ἡ (εὔ-λογος 2.) chvalořeč, sláva, oslava
εὐμάρεια (εὐμαρής 2. od μάρη = manus: obratně konající, t. j. zručný, snadný, pohodlný) pohodlí, příležitost
εὐμενής 2. (μένος, τό mysl) příznivý
εὐμήκης 2. (μῆκος, τό) hodně dlouhý, vysokého vzrůstu
εὐνή, ἡ lůžko, postel, brloh
εὔνοια, ἡ přízeň, náklonnost. — od
εὔ-νους (εὔνοος) 2. příznivý, nakloněn
εὐ-παίδευτος 2. dobře vychovaný, vzdělaný
εὐπειθής 2. (πείθω) poslušný
εὐπρᾱγία, ἡ (πρᾶγος, τό = πρᾶγμα) zdar, štěstí, příznivý výsledek
εὐπρᾱξία, ἡ štěstí; pl. šťastné příhody
εὑρετής, ὁ (εὑρίσκω) vynálezce
εὕρημα, ατος, τό (vy)nález, výmysl, výtvor
Εὐριπίδης, ὁ Eurípidés, slavný tragický básník, 480—406 př. Kr.
Εὔριπος, ὁ Eurípos, úžina mezi Euboií a Boiótií
εὑρίσκω (§ 127. 9) nalézám, nacházím; shledávám . . . s part. § 233. B. 1
εὖρος, ους, τό šířka
εὐρύς 3. široký
Εὐρώπη, ἡ Evrópa
εὐσέβεια, ἡ zbožnost, bohabojnost. — od
εὐσεβής 2. (σέβομαι) nábožný, bohabojný
εὐσχημοσύνη (εὐσχήμων 2., σχῆμα: slušného chování, způsobný) slušné chování, způsobnost, slušnost
εὐταξία, ἡ (εὖ-τακτος 2. dobře seřaděný) dobrá kázeň, pořádnost
εὐτελῶς adv. (τέλη, τά útraty) lacině, jednoduše
εὐτυχέω jsem šťasten. — od
εὐτυχής 2. (τύχη) šťastný. — odtud

εὐτυχία, *ἡ* štěstí, zdar, šťastná příhoda, často pl. = res secundae

Εὐτυχίδας, *ὁ* Eutychidas

εὐτυχῶς adv. šťastně

Εὐφράτης, *ὁ* Eufrát, řeka v západní Asii

εὐ-χαρις, *ι*, gen. *ιτος*, komp. *εὐχαριτώτερος* 3., líbezný, příjemný, vítaný

εὐ-χείρωτος 2. snadno podmanitelný

εὐχή, *ἡ* prosba, modlitba. — odtud

εὔχομαι DM. slibuji, přeji si; modlím se komu, vzývám koho, dat. § 170. 1. a) p.

εὐ-χρηστος 2. prospěšný, užitečný

εὐωχία, *ἡ* dobré bydlo, hody, kvas

ἐφ-έννυμι (§ 124. 5) přiodívám; M. přiodívám se čím *τι*, *γῆν* pokrývám se zemí

ἔφηβος, *ὁ* (*ἥβη* mládí), efeb, jonák, šuhaj. Tak se nazývali athénští jinoši, dosáhnuvše 18. roku; v tomto stáří byli přijímáni za občany a vojíny

Ἐφιάλτης, *ὁ* Efialtés, Málian, jenž vedl Peršany u Thermopyl přes pohoří Řekům v zad 480 př. Kr.

ἐφ-ίημι posýlám; M. ženu se, bažím po čem, gen. § 160.

ἐφ-ιππεύω jedu tam na koni

ἔφ-ιππος jízdný, na koni

ἐφόδιον, *τό* (*ὁδός*) cestovné, zásoba na cestu

ἔφ-οδος, *ἡ* příchod, útok

ἐφ-οράω pohlížím nač, prohlédám, dozírám, spatřuji

ἔφορος, *ὁ* efor. Ve Spartě bylo pět eforů, kteří majíce dozor nad královskou mocí, brániti měli jejímu nadužívání

ἔχθρα, *ἡ* nepřátelství

ἐχθρός 3. nepřátelský, nepříznivý; protivný; *ὁ ἐχθρός* nepřítel (inimicus)

ἔχω (§ 129. b, 3; 112. 1) mám, držím, držím v sobě; obsahuji; zadržuji; mám se, chovám se; *καλῶς ἔχω* dobře se mám, vede mi se; *εὖ ἔχει* v dobrém stavu jest; *οὕτως ἔχω* v tomto stavu se nalézám; *ἀπείρως ἔχω* jsem neznalý; *ἔχω* s inf. mohu, jsem s to, *οὐκ ἔχω* nemohu, nevím

ἔωθεν adv. z rána

ἑῷος 3. východní

ἕως, *ω*, *ἡ* zora, ranní záře

Z.

ζάω (§ 93. 1) žiji, jsem živ

ζειρά, *ἡ* volné, dlouhé svrchní roucho, plášť

ζεύγνυμι (§ 124. 11) do jha dávám, zapřahám

Ζεῦξις, *ιδος*, *ὁ* Zeuxis, slavný malíř okolo 370 př. Kr.

Ζεύς, *Διός*, *ὁ* Zeus (Juppiter) (§ 54. 6)

ζηλόω (*ζῆλος* horlivost) horlím po něčem, horlivě následuji koho akk. § 152. 2; podivuji se, velebím

ζηλωτός 3. velebený, závisti hoden, šťastný

ζημία, *ἡ* 1) ztráta, škoda, damnum. 2) trest, pokuta, multa. — odtud

ζημιόω 1) škodu činím. 2) trestám

Ζήνων, *ωνος*, *ὁ* Zénón z Kittia na Kypru, známý zakladatel stoické školy okolo 300 př. Kr.

ζητέω hledám, pátrám

ζωάγριος 2. (*ζώς* živý, *ἀγρέω* chytám) život zachraňující; *χάριτες ζωάγριοι* díky za zachránění života

ζωγραφία, *ἡ* malířství

ζῷον, *τό* (*ζάω*) živočich, tvor, zvíře

H.

ἤ spojka (§ 238. 15) 1) nebo (vel i aut); *ἤ . . . ἤ* buď . . . buď, aneb; *πότερον . . . ἤ* zdaž, -li . . . či, čili. 2) než, quam: po komparativech

ἦ tázací část. = lat. -ne; *ἦ γάρ;* není-li pravda, že? § 205. p. 2.

ἦ μήν ba věru, na mou věru, opravdu 238. 16

ἦ adv. jak, kterak (vztaž.)

Ἥβη, ἡ Hébé, bohyně bujaré mladosti

ἡγεμών, όνος, ὁ (*ἡ*) vůdce (vůdkyně), průvodce. — od

ἡγέομαι DM. 1) jdu napřed, vedu koho, dat. § 163. p. 2) jsem vůdcem, velím, panuji nad, gen. § 161. mám náčelnictví (hégemonii); věřím, pokládám za něco (duco), s dvojím akk., též s inf. § 154. 3; 227. 1. a

ἠδέ spojka: a, i

ἡδέως adv. příjemně, rád

ἤδη adv. již, už

ἥδομαι P. (§ 132. 2) těším se, raduji se čemu, z čeho, dat. § 173. a) p., libuji si v čem, oddávám se čemu, s part. jsem čemu rád, rád činím, § 233. A. 4

ἡδονή, ἡ rozkoš, radosť, chuť

ἡδυλόγος 2. (*λέγω*) libezně (lahodně) mluvící

ἡδυπάθεια, ἡ (*ἡδυπαθής* 2., *πάθος*) blahocit, požitek, dobré bydlo

ἡδυπαθέω mám blahocit, požitek, pocituji rozkoš

ἡδύς 3. sladký, příjemný, libezný, potěšitelný

ἥκιστα adv. nejméně, zhola ne, nikoli (§ 61. 2)

ἥκω přišel jsem, jsem tu (§ 198. 3. b); fut. přijdu, budu tu; imperf. byl jsem tu, přišel jsem § 199. 3.

ἠλακάτη, ἡ přeslice

Ἠλεῖος, ὁ Éliďan, obyv. Élidy

Ἡλιόδωρος, ὁ Héliodóros

ἥλιος, ὁ slunce; *Ἥλιος* bůh slunce

ἡμέρα, ἡ den

ἡμερόω (*ἥμερος* 2. krotký) krotím, ušlechtuji

ἡμέτερος 3. náš

ἥμισυς 3. poloviční, půl; *τὸ ἥμισυ* polovice

ἦν viz *ἐάν*

ἡνία, ἡ, obyč. pl. uzda, udidlo, otěž

ἡνίοχος, ὁ (*ἔχω*) vozataj, vozka

ἧπαρ, ατος, τό játra, iecur (§ 53. 3)

Ἥρα, ἡ Héra (Juno), manželka Diova

Ἡρακλῆς, έους, ὁ Héraklés, s. Diův a Alkménin

Ἡρόδοτος, ὁ Hérodotos, slavný dějepisec okolo 485—424 př. Kr.

ἥρως, ωος, ὁ hrdina, rek, zbožňovaný rek, hérós

Ἡσίοδος, ὁ Hésiod, epický básník okolo 800 př. Kr.

ἡσυχία, ἡ pokoj, poklid; *καθ' ἡσυχίαν* z ticha, klidně

ἡσύχως adv. tiše

ἡττάομαι P. (§ 198. 3. b) jsem přemáhán, podléhám. — od

ἧττων 2. komp. ku *κακός* nižší, slabší, menší, skrovnější, inferior § 61. 2; adv. *ἧττον* méně; viz *ἥκιστα*

Ἥφαιστος, ὁ Héfaistos (Vulcanus), bůh ohně

ἦχος, ὁ zvuk

ἠχώ, οῦς, ἡ ozvěna, ohlas

Θ.

θάλαττα, ἡ moře. — odtud

θαλάττιος 3. mořský

θάλπος, ους, τό i pl. teplo, horko

θαμίζω často přicházím, srov. frequento

Θάμυρις, *ιδος*, *ὁ* Thamyris, starý thrácký pěvec
θάνατος, *ὁ* (km. *θαν*, viz *ἀποθνήσκω*) smrť
θάπτω pohřbívám, pochovávám
θαῤῥέω (*θάῤῥος*, *τό* mužnosť) jsem dobré mysli, zmužilosti nabývám
θαυμάζω (*θαῦμα*, *τό* div) divím se; podivuji se pro něco, *ἐπί* s dat.
θαυμαστός 3. podivuhodný, zvláštní
θαυμαστῶς adv. podivuhodně, ku podivu, obzvláště
θεά, *ἡ* bohyně
θέαμα, *ατος*, *τό* podívaná, pohled. — od
θεάομαι (*θέα*) DM. dívám se nač *τι*, patřím, vidím, pozoruji
θεῖος 3. božský; *τὸ θεῖον* božstvo
Θεμιστοκλῆς, *έους*, *ὁ* Themistoklés, vítěz salamínský, okolo 530—461 př. Kr.
Θεόπομπος, *ὁ* Theopompos, 1) kr. spartský, 743—724 př. Kr. 2) dějepisec, okolo 380 narozený
θεός, *ὁ* bůh; *ὁ θ.* bůh (určitý)
θεοσέβεια, *ἡ* (*θεοσεβής* 2., *σέβομαι*) bohabojnosť, zbožnosť
θεράπαινα, *ἡ* služebnice
θεραπεύω ošetřuji, vzdělávám, hojím; ctím, vážím si
θεράπων, *οντος*, *ὁ* služebník
θερίζω trávím léto (*θέρος*)
Θερμοπύλαι, *αἱ* Thermopyly, soutěsky mezi Thessalií a Řeckem
θερμός 3. teplý, horký
θέρος, *ους*, *τό* léto
θεσμός, *ὁ* (*τίθημι*) ustanovení, zákon
Θέτις, *ιδος*, *ἡ* Thetis, bohyně moře, manželka Péleova a matka Achilleova
θεωρέω (*θεωρός* = *θεατής*) divák, viz *θεάομαι*) pozoruji, dívám se nač, *τι*
Θῆβαι, *αἱ* Théby, m. v Boiótii
Θηβαῖος, *ἡ* Théban
θήγω ostřím; přenes. *τὴν ψυχήν* srdce tužím, vzmužuji
θήκη, *ἡ* lůžko (zemřelého), hrob
θήρα, *ἡ* lov, ulovené, kořist
Θηραμένης, *ους*, *ὁ* Théramenés, jeden ze třiceti tyranův athénských, popravený 404 př. Kr.
θηράω i *θηρεύω* honím, stíhám akk. § 152. 2; ulovuji, chytám
θηρίον, *τό* (vl. dem. od *θήρ*, *ηρός*, *ὁ* fera) (divoké) zvíře
θησαυρός, *ὁ* zásoba, poklad, potěšení
θιγγάνω, aor. *ἔθιγον*, dotýkám se čeho gen. § 160.
θλίβω tlačím, utlačuji
θνήσκω jen básnicky; v próse *ἀποθνήσκω*
θνητός 3. smrtelný
θορυβέω jsem nepokojný, hlučím, hřmotím; P. jsem znepokojován, maten, zastrašován
Θούριος, *ὁ* Thúr, obyv. města Thúrij v jižní Italii, při zálivu tarentském
Θρᾴκη, *ἡ* Thrákie
Θρᾷξ, *κός*, *ὁ* Thrák
θρασύς 3. (*θράσος*, *τό* = *θάῤῥος*, *τό* drzosť) drzý, smělý, odvázlivý
θρίξ, *τριχός*, *ἡ* vlas (§ 45. 1)
θρυλέω vyblebtávám, roznášim; 3. os. sing. perf. P. koluje, jde pověst
θυγάτηρ, *θυγατρός*, *ὁ* dcera (§ 47. 4)
θυμίαμα, *ατος*, *τό*, obyč. pl. kuřidlo, kadidlo
θυμικός 3. vášnivý, prchlivý. — od
θυμός, *ὁ* mysl, duch, duše, smysl, život; vášeň, zlosť. — odtud

θῡμόω hněvám; MP. hněvám se, zlobím se proč, s dat. § 173. a) p.
θύρα, ἡ i pl. dvéře; αἱ βασιλέως θύραι dvůr krále perského
θῡσία, ἡ oběť. — od
θύω obětuji (M. za sebe), přináším oběť
θωρᾱκίζω obrňuji, brněním odívám. — od
θώραξ, ᾱκος, ὁ brnění, odění

I.

ἰάομαι DM. léčím, hojím
ἴαμβος, ὁ iambus, iambický verš
ἰᾱτρός, ὁ lékař
ἴδιος 3. i 2. vlastní, zvláštní
ἱδρόω potím se, zapocuji se
ἱδρύω posazuji, kladu, stavím, postavuji; P. sedám si
ἱερεύς, ἑως, ὁ kněz
ἱερόν, τό svatyně, chrám
ἱερός 3. svatý, zasvěcený komu, gen. § 158. A. 1; posvátný, nedotknutelný (sacrosanctus); ἱερὰ καὶ ὅσια božské a lidské, věci posvátné a světské, svatyně a majetek obecný
ἵημι pouštím, házím, vysílám, mitto; M. pouštím se, ženu se, spěchám
Ἰθώμη, ἡ Ithómé, horská tvrz v Messénii
ἱκανός 3. dostatečný, schopný, ἱκ. εἰμὶ s inf. jsem s to, abych
ἱκανῶς adv. dosti, hojně
Ἰκάριος 2. (Ἴκ.) ikarský. — od
Ἴκαρος, ὁ (Ἴκ.) Íkaros, s. Daidalův
ἱκετεύω jsem prosebníkem, přicházím s prosbou (ἱκέτης, vlastně příchozí, srov. ἀφ-ικνέομαι), snažně, skroušeně prosím
ἵλεως 2. milostiv, laskavý
ἱμάς, άντος, ὁ řemen, prostranč, opratě
ἱμάτιον, τό svrchní šat, plášť; μέλαν ἱ. roucho smuteční
Ἱμέρα, ἡ (Ἱμ.) Hímera, m. v Sicilii (bitva u H. 480 př. Kr.)
Ἱμεραῖος, ὁ (Ἱμ.) Himeřan, obyv. m. Hímery
ἵνα 1) adv. kde. 2) spojka: aby (§ 213.)
Ἰνδός, ὁ Ind
Ἰνώ, οῦς, ἡ (Ἰν.) Ínó, dcera Kadmova a Harmoniina, manželka Athamantova, matka Melikertova
Ἰξίων, ονος, ὁ Ixíon, kr. thessalský, Diem za své zločiny v podsvětí potrestaný
ἱππειος 3. koňský
ἱππεύς, έως, ὁ jezdec, rytíř
ἱππικός 3. koňský, jezdecký; τὸ ἱππικόν koňstvo, jezdectvo
Ἱππόλυτος, ὁ Hippolytos, s. Thesea
ἱππομαχία, ἡ (ἱππόμαχος 2., μάχη) jízdný boj
ἵππος, ὁ kůň, komoň, též = jezdec; ἡ ἵ. klisna
Ἰσθμοῖ na Isthmu (§ 55.), při isthmických hrách
ἴσος 3. stejný; δι᾽ ἴσου stejně od sebe, v stejné vzdálenosti
ἵστημι stavím, postavuji
ἱστοριογράφος, ὁ (ἱστορία, γράφω) dějepisec
ἱστός, ὁ (ἵστημι) stav (tkalcovský)
ἰσχῡρός 3. silný, mocný, prudký
ἰσχῡρῶς adv. silně, tvrdošíjně, přísně, velmi
ἰσχύς, ύος, ἡ síla, moc. — odtud
ἰσχύω jsem silen, mocný, zmáhám se; mám platnost, platím
ἴσως adv. snad
Ἰφικράτης, ους, ὁ (Ἰφ.) Ífikratés, slavný vůdce athénský, zemřel okolo 353 př. Kr.

ἰχθύς, ύος, ὁ ryba
Ἰωνικός 3. iónský

K.

Κάδμος, ὁ Kadmos
καθαίρω, fut. *καθαρῶ*, aor. *ἐκάθηρα* čistím, očišťuji, myji
καθ-εύδω (§ 128. b. 10) spím
κάθ-ημαι (§ 121. 3) sedím (tu)
καθ-ίζω i M. (§ 129. b. 4. p.) sedám (si), usazuji se, posazuji se
καθ-ίστημι postavuji, usta(no)vuji; upravuji, zařizuji; dosazuji koho za něco, činím koho čím (v M. si, sobě); perf. A. jsem ustanoven, platný
καί spojka: a, i, též; *καί ... καί* i ... i, jednak ... jednak; *τέ ... καί* jak ... tak (§ 238. 17; 38)
καίπερ jakkoli, ačkoli, ač; obyč. s part. § 231. 3
καιρός, ὁ příhodná doba, čas; příležitost, prospěch, též: zlý čas, vážná doba, nehody
Καῖσαρ, αρος, ὁ Caesar
καίτοι a přec, ačtě, atqui, quamquam § 238. 18
κακηγορέω (*κακηγόρος* 2., *ἀγορεύω*) zlé mluvím o kom, utrhám, pomlouvám, akk. § 152. 1
κακία, ἡ špatnost, nepravost, hřích
κακολογία, ἡ (*κακολόγος* 2., *λέγω*) utrhání, hanění, osočování
κακός 3. špatný, zlý, hanebný; *τὸ κακόν* zlo; *τὰ κακά* zla, neštěstí
κακῶς adv. špatně, špatným způsobem, hanebně, nešlechetně
καλέω volám, zvu; jmenuji, nazývám; *καλούμενος* tak řečený
καλινδέω válím; M. válím se
Καλλίμαχος, ὁ Kallimachos
κάλλος, ους, τό krása, spanilost
καλός 3. krásný, šlechetný, dobrý, výborný; *καλὸς κἀγαθός* muž z dobrého rodu a ušlechtilého vzdělání, muž šlechetný, dokonalý, poctivec; *τὰ καλά* pocty
καλύπτω zahaluji, zastírám
Καλυψώ, οῦς, ἡ Kalypsó, nymfa
καλῶς adv. krásně, dobře, slavně, čestně
Καμβύσης, ὁ Kambýsés, s. Kýrův, kr. perský 529—522 př. Kr.
κάμηλος, ὁ a obyč. *ἡ* velbloud
κάμνω (§ 126. 4) umdlévám, unavuji se; *οὐ κάμνω* s part. neustávám ... § 233. A. 2
κἄν = *καὶ ἐάν*; *κἀν* = *καὶ ἐν*
κάνδυς, υος, ὁ kanduš, kaftan, perský svrchní šat s dlouhýma rukávama
Κάνναι, αἱ Cannae, městys v Apulii (bitva u K. 216 př. Kr.)
Καπιτώλιον, τό Capitolium
καπνός, ὁ kouř, dým
Καππαδοκία, ἡ Kappadokie, krajina v Malé Asii mezi Taurem a Pontem Euxinem
Κάρ, Κᾱρός, ὁ Kár, obyv. krajiny Kárie
καρδία, ἡ srdce, cor, cordis
Καρδοῦχος, ὁ Kardúch (Kardúchové [Kurdové] byli národ horský na hranicích Armenie)
1. *καρπός, ὁ* zápěstí
2. *καρπός, ὁ* plod, plodina, ovoce; prospěch, užitek, výdělek. — odtud
καρπόω dávám plody; M. sklízím plody (beru užitek) z čeho, akk.
καρτερέω jsem silen, stálý, vytrvalý; s part. *κ. ποιῶν* činím ustavičně § 233. A. 2; s akk. vydržuji, snášim

καρτερός * 3. (κάρτος, τό = κράτος) silný, chrabrý, udatný
Καρχηδόνιος, ὁ Karthágiňan
Καρχηδών, όνος, ἡ Karthágo
κατά předl. (§ 180. 2) s gen.: se (shora dolů), po, proti; s akk. podél, po, podle
κατα-βάλλω shazuji, svlékám, odkládám
κατά-βασις, εως, ἡ (κατα-βαίνω) sestupování, cesta dolů
κατα-βιβρώσκω sjídám, požírám, stravuji
κατα-βιόω prožívám, stravuji (život)
κατ-άγνῡμι (§ 124. 10) zlamuji; perf. A. jsem zlomen
κατ-άγω vedu, vezu dolů; přijíždím, zastavuji se. — odtud
καταγωγεῖον, τό hospoda, bydliště
κατα-δακρύω slzy prolévám
κατα-δικάζω odsuzuji, zatracuji
κατα-δύω ponořuji; M. se silným aor. a perf. A. skrývám se, zalézám
κατ-αισχύνω zhanobuji, znectívám
κατα-καίνω skoluji, poruhávám, pobíjím
κατα-καλύπτω zastírám
κατα-κάω spaluji
κατά-κειμαι ležím (při stole)
κατα-κλάω zlomuji, přelomuji
κατα-κλείω zavírám
κατα-κλίνω pokládám (aor. položiti), posazuji (do vozu)
κατα-κλύζω zaplavuji, potopuji
κατα-κόπτω posekávám, porážím, porubávám
κατα-λείπω opouštím, zanechávám, zůstavuji; M. sobě, po sobě
κατ-αλοάω rozmlacuji, rozdrcuji
κατα-λύω rozpouštím, zbořuji; MP. rozpadávám se
κατα-μανθάνω poznávám, pochopuji
κατα-μετρέω vyměřuji
κατα-νοέω pozoruji, uznávám
κατα-πατέω po-, zašlapuji, rozdupávám
κατα-πέμπω sesýlám, po-, odesýlám (ode dvora k poddaným)
κατα-πετάννῡμι (§ 124. 3) rozprostírám, pokrývám, pověšuji
κατα-πίνω spíjím, pohlcuji
κατα-πίπτω upadám
κατα-πλήττω zarážím, děsím; MP. děsím se, plaším se
κατα-ῥήγνῡμι strhuji, prolamuji
κατα-σκάπτω skopávám; zbořuji (úplně)
κατα-σκευάζω vystrojuji, ozbrojuji, připravuji, zařizuji, zhotovuji
κατα-στέφω ověnčuji
κατα-στρέφω převracím; pokořuji, podmaňuji (M. si)
κατα-τήκομαι MP. rozplývám se, užírám se, trápím se
κατα-τίθημι skládám, ukládám, vkládám; M. sobě; vydávám, vynakládám
κατα-τιτρώσκω poraňuji (hojně)
κατα-τρίβω sedrávám, deru, trhám
κατα-φέρω nesu, vedu dolů, shazuji; MP. spadávám
κατα-φεύγω utíkám, utíkám se kam
κατα-φθείρω, silnější φθείρω, zahubuji, ničuji
κατα-φιλέω políbám, polibky obsypávám, zulíbávám
κατα-φλέγω spaluji
κατα-φρονέω pohrdám kým, gen. § 168., opovrhuji co (čím), nevážím si
κατ-εργάζομαι DM. vykonávám, provádím, domáhám se

κατ-εσθίω stravuji, projídám, promrhávám
κατ-έχω 1) zdržuji, zadržuji, zkrocuji. 2) držím, mám, obsahuji, zaujímám
κατ-οικέω τι obývám v něčem
κατ-οικίζω osazuji, zalidňuji (město), (opět) vystavuji
κατ-οικτείρω oželuji, oplakávám
κατοίκτισις, εως, ἡ (*κατ-οικτίζω*) útrpnosť, slitování
κατ-ολοφύρομαι DM. naříkám, kvílím (koho) nad kým s akk.
κατοπτρίζομαι DM. vzhlížím se v zrcadle (*κάτοπτρον*)
κατ-ορθόω vzpřimuji, šťastně konám, mám štěstí
κάτω adv. dole, *τὰ κ.* dolní části
Κάτων, ωνος, ὁ Kato (Cato Censorius), 234—149 př. Kr.
Καύκασος, ὁ Kaukasos, pohoří táhnoucí se od Krimu ku chvalinskému moři
κάω (§ 94. 3) pálím, ūro
κεῖμαι (§ 121. 4) ležím; *ὁ νόμος κεῖται* zákon stává, je ustanoven, srov. § 121. 4. p.
κείρω střihám, požírám
κελεύω káži, rozkazuji, s akk. a inf., iubeo § 170. a) p.
Κελτός, ὁ Kelt
κενόω (*κενός* 3. prázdný) činím prázdným; P. stávám se prázdným; *τὸ κενούμενον* místo prázdným se stávající, mezera povstávající
κέντρον, τό žihadlo
κεράννῡμι (§ 124. 1) mísím, michám; slučuji, spojuji
κεραμεύς, έως, ὁ (*κέραμος* hlína, hliněný tovar) hrnčíř
κέρας, ατος, τό roh, pl. parohy (§ 52. 5. p.)
κεραυνόω (*κεραυνός* blesk) bleskem zastihuji, zabíjím
κερδαίνω získávám, prospěch mám
κερδαλέος 3. hojný ziskem, užitek přinášející. — od
κέρδος, ους, τό zisk, prospěch; ziskuchtivosť
κερδώ, οῦς, ἡ název lišky v bajce: „šibal, ferina“
Κέρκυρα, ἡ Kerkýra (Corcyra, Korfu)
κεφαλή, ἡ hlava; *ἐπὶ κεφαλήν* po hlavě, střemhlav
Κερκῡραῖος, ὁ Kerkýřan
κήδομαι DM. (*κῆδος,* τό* starosť) obstarávám, dohlížím
κηρός, ὁ vosk
κῆρυξ, ῡκος, ὁ hlasatel
κηρύττω veřejně vyhlašuji, provolávám
Κηφισόδωρος, ὁ Kefisodóros, žák Isokratův
κιθάρα, ἡ citara, citera
κιθαριστής, ὁ citarník
κιθαρῳδία, ἡ (*κιθαρῳδός* 2., *ᾠδή*) hra na citeru se zpěvem, umění citerní
κινδῡνεύω vydávám se v nebezpečenství; jsem v nebezpečenství; podstupuji nebezpečenství, zápas, bojuji. — od
κίνδῡνος, ὁ nebezpečenstvi
κῑνέω hýbám, otřásám, bořím
κλάω (§ 94. 3; 113) plači; oplakávám
κλᾰ́ω (§ 113.) lámu, zlamuji
Κλειώ, οῦς, ἡ Kleió
κλέπτω kradu, tajně odnímám
*κλῄζω** nazývám
κληρονόμος, ὁ (*κλῆρος, νέμω*) dědic
κλῆρος, ὁ los, sors, dědictví
κλίνη, ἡ (*κλίνω* kloním) máry
κλοπή, ἡ (*κλέπτω*) krádež

Κόδρος, ὁ Kodros, poslední kr. athénský, 1100 př. Kr.

κοιλαίνω (*κοῖλος* 3. dutý, cavus) dlabu, vydlabuji

κοιμάω uspávám; MP. jdu spat, spím

κοινῇ adv. společně

κοινός 3. společný, obecný, veřejný; *τὸ κοινόν* obec, společné dobro. — od

κοινωνία, ἡ (*κοινωνός* 2. účastný) příbuzenství

κόλασις, *εως*, ἡ pokárání, trest. — od

κολάζω kárám, trestám

κόλαξ, *ακος*, ὁ lichotník

κολοσσιαῖος 3. (*κολοσσός* kolos) kolosální, velikánský, obrovský

Κόλχοι, οἱ Kolchové, národ východně od Ponta Euxína bydlící

κόμη, ἡ vlas, vlasy (sg. i pl.)

κομίζω nesu, přináším, dopravuji; obstarávám, hledím si čeho (*τὰ ἔργα*); M. beru si zpět, dosahuji (opět)

κόνις, *εως*, ἡ prach

κοπίς, *ίδος*, ἡ (krátký zahnutý) palaš. — od

κόπτω biji, tluku nač akk.; M. biji si, razím si

κορέννυμι nasycuji; MP. nasycuji se

Κορίνθιος 3. korintský; ὁ *K.* Korintan

Κόρινθος, ἡ Korinth

κορμός, ὁ kláda, peň, kmen

Κορώνεια, ἡ Koróneia, m. v Boiótii (bitva u K. 394 př. Kr.)

κοσμέω (*κόσμος*) zdobím, ozdobuji, strojím, upravuji, opatřuji. — odtud

κόσμημα, *ατος*, *τό* ozdoba

κόσμος, ὁ ozdoba, okrasa

Κύναξα, *ων*, *τά* Kúnaxa, městys při Eufrátu, několik mil od Babylóna vzdálený (bitva u K. 401 př. Kr.)

κοῦφος 3. lehký, lehkomyslný, pomíjející, lěvis

κούφως adv. lehce, snadně

κραίνω vykonávám, vládnu

κράνος, *ους*, *τό* přilba

κρατέω (*κράτος*) mám ve své moci; s gen. zmocňuji se, stávám se pánem, převyšuji, vítězím, vládnu; s akk. přemáhám § 163. p.; ὁ *κρατῶν* vítěz

κρᾶτήρ, *ῆρος*, ὁ (*κεράννυμι*) měsidlo

κράτιστος 3. superl. k *ἀγαθός*, nejsilnější, nejvýbornější § 61. 1. p.

κράτος, *ους*, *τό* síla, násilí, moc, vláda

κρέας, *ως*, *τό* maso (§ 52. 5)

κρείττων 2., komp. k *ἀγαθός*, silnější, mocnější, prospěšnější, superior § 61. 1. p.

κρέμαμαι (§ 120. 7) visím, vznáším se

κρεμάννυμι (§ 124. 2) věsím

Κρέων, *οντος*, ὁ Kreón, kr. thébský, strýc Antigonin

κρήνη, ἡ pramen, zdroj

Κρής, *ητός*, ὁ Kréťan, obyv. ostr. Kréty

Κρήτη, ἡ Kréta

κρῖθή, ἡ ječmen. — odtud

κρῑθίζω * krmím ječmenem

κρίθινος 3. ječmenný; *κ. οἶνος* víno ječmenné, pivo

κρίνω 1) tříbím, cerno. 2) posuzuji, soudím. 3) uznávám, mám za to, prohlašuji za . . .

κριός, ὁ beran

κριτής, ὁ (*κρίνω*) soudce, rozsudí

Κριτόβουλος, ὁ Kritobúlos, syn Kritóna, přítele Sókratova

Κροῖσος, ὁ Kroisos, kr. lýdský, okolo 560 př. Kr.

κροκόδειλος, ὁ krokodil, ostrovid

Κροτωνιάτης, ὁ Krotóňan, obyv. Krotóna, m. v jižní Italii

κρύπτω kryji, pokrývám, zakrývám, tajím komu, před kým, akk. § 154. 1; MP. skrývám se, tajím se
κρύφα adv. skrytě, tajně před kým, s gen.
κτάομαι DM. získávám si, dobývám si; perf. mám § 204. 1
κτέανον τό* statek, majetek
κτῆμα, ατος, τό (κτάομαι) zisk, jmění, statek, majetek
κτῆνος, ους, τό obyč. pl. dobytek
κτῆσις, εως, ἡ dobývání, dobytí, jmění, držení, statek
κτίζω zakládám
κυβεύω (κύβος kostka) hrám v kostky
κυβερνήτης, ὁ kormidelník, gubernator
κῦδαίνω* (κῦδος,* τό sláva) oslavuji, zvelebuji
Κύδνος, ὁ Kydnos, řeka v Kilikii
κύκλος, ὁ kruh, circulus; κύκλῳ kolem, okolo. — odtud.
κυκλόω obklíčuji, obstupuji
Κύκλωψ, ωπος, ὁ Kyklóp (velikán o jednom oku na čele)
κυλίνδω válím, koulím
κυνηγεσία, ἡ honba, lov
κυνηγός, ὁ myslivec
Κύπρος, ὁ Kypros, ostrov ve středozemním moři
Κύρνος, ἡ Korsika
Κῦρος, ὁ Kýros 1) Starší, zakladatel perské říše, zemřel 529 př. Kr. 2) Mladší, bratr Artaxerxa Mnémona, padl u Kúnax 401 př. Kr.
κύων, κυνός, ὁ i ἡ (§ 54. 7) pes; ἡ κ. lovecký pes
κώθων, ωνος, ὁ (polní) láhev, baňka
κῶλον, τό úd, okončina
κωλύω překážím, zdržuji; zakazuji
κωμικός 3. kómický, ku veselohře náležející
κώνειον, τό jed (z bolehlavu), cicuta

Λ.

λαγχάνω (§ 126. 17) dostávám losem, jsem losován, (losem) volen; jsem účasten čeho, dostává se mi čeho § 159. b. p.
λαγώς, ώ neb ῶ, ὁ zajíc § 38. p. 4.
Λάκαινα, ἡ Lakónka
Λακεδαιμόνιος, ὁ Lakedaimoňan
Λακωνική, ἡ (doplň χώρα) Lakónsko
Λακωνικός 3. lakónský
λαλιά, ἡ (λάλος 2. žvatlavý) žvatlání, štěbetání, tlachání
λαμβάνω (§ 126. 15) 1) beru, chápu; přijímám. 2) dosahuji, docházím; M. chápu se čeho, beru za, gen. 160.
λαμπάς, άδος, ἡ pochodeň, svítilna, světlo
λαμπρός 3. (λάμπω svítím) stkvělý
λαμπρῶς adv. stkvěle
λανθάνω (§ 126. 16) jsem (zůstávám) skryt před kým, tajím se koho, nejsem pozorován, akk., srov. lateo § 152. 2
Λαομέδων, οντος, ὁ Láomedon, kr. trojský
λᾱός,* ὁ (atticky λεώς) lid, pluk; pl. vojínové
λέγω pravím, řku, mluvím, tvrdím; nazývám, mínim, káži; P. λέγεται praví se, prý (dicitur); τὸ λεγόμενον jak se (v přísloví) praví; λέγω κακῶς s akk. zle mluvím o kom, pomlouvám, utrhám komu § 152. 1
λείβω prolévám, roním, líbo; P. kapu (intr.)
λειμών, ῶνος, ὁ luh, louka
λεκάνη, ἡ mísa
Λέλεξ, εγος, ὁ Leleg

Λέσβος, *ἡ* Lesbos, ostrov v aegejském moři
λευκός 3. (světlý, srov. lux) bílý
Λέχαιον, *τό* městys při korintském zálivu, blíže Korintha
λέων, *οντος*, *ὁ* lev
Λεωνίδας, *ὁ* Leónidas, kr. spartský, padl v Thermopylách 480 př. Kr.
Λεωτυχίδης, *ὁ* Leótychidés, kr. spartský, 491—470 př. Kr.
λήγω přestávám, končím se
ληΐστωρ, *ορος*,* *ὁ* loupežník
Λῆμνος, *ἡ* Lémnos, ostrov v aegejském moři
λῃστεία, *ἡ* (*λῄζομαι* loupím) loupežnictví, loupež
Λητώ, *οῦς*, *ἡ* Létó (Latona), matka Apollónova a Artemidina
λίαν adv. tuze, příliš, velmi
Λιβύη, *ης*, *ἡ* Libye (Afrika)
λίθος, *ὁ* kámen
λιμήν, *ένος*, *ὁ* přístav
λίμνη, *ἡ* jezero, rybník
λιμός, *ὁ* hlad
Λίνος, *ὁ* Linos, mýthický pěvec a hudebník
λινοῦς 3. (*λίνον* linum, len) lněný, plátěný, linteus
λιχνεία, *ἡ* (*λίχνος* mlsný, *λιχνεύω* jsem mlsný) (lízání) mlsání
λίχνευμα, *ατος*, *τό* obyč. pl., pamlsky
λογίζομαι DM. počítám, rozpočítávám, myslím si, uvažuji, rozvažuji. — odtud
λογισμός, *ὁ* rozvaha, rozum
λόγος, *ὁ* (*λέγω*) slovo, řeč, rozmluva, zvěst, pověst; vypravování, povídka, bajka; smysl, rozum; *ἄξιος* (3.) *λόγου* řeči, povšimnutí hoden, znamenitý; *λόγους ποιέομαι* M. = *λέγω*
λόγχη, *ἡ* oštěp, kopí
λοιδορέω haním, tupím, spílám, akk.
λοιμός, *ὁ* mor, morová rána
λοιπός 3. ostatní; *τὸ λοιπόν* budoucně, příště § 155. C
λουτρόν, *τό* koupel, lázeň. — od
λούω myji, koupu; M. *λοῦμαι* koupu se
λόφος, *ὁ* vyvýšenina, tedy 1) pahorek. 2) chochol
λοχᾱγός, *ὁ* setník, lochág
Λῡδία, *ἡ* Lýdie
λύκος, *ου*, *ὁ* vlk, lupus
Λύκος, *ὁ* Lykos, řeka ve Frygii
Λυκοῦργος, *ὁ* Lykúrgos, slavný zákonodárce spartský v 9. století př. Kr.
λύμη, *ἡ* poškození, ničení
λύπη, *ἡ* zármutek, žalost, hoře, bol. — odtud
λῡπηρός 3. žalostný, bolestný, žal působící, obtížný
Λύσανδρος, *ὁ* Lýsandros, znamenitý vojevůdce spartský za války peloponnéské, padl 395 př. Kr.
Λύσιππος, *ὁ* Lýsippos, slavný sochař a slevač, vrstevník Alexandra Velikého
λύσις, *εως*, *ἡ* vyproštění, odloučení. — od
λύω rozvazuji, rozřešuji; *εἰρήνην* zrušuji

M.

μά: *οὐ μὰ Δία* nikoli při sám Zeus; někdy jen *μὰ Δία*, ježto zápor se přimýšlí z předešlého (§ 153. 3. p. 2.)
μάγειρος, *ὁ* kuchař
μᾶζα, *ἡ* ječný chléb
μάθημα, *ατος*, *τό* (*μανθάνω*) učení, nauka, věda
μάθησις, *εως*, *ἡ* učení se
μαθητής, *ὁ* žák
Μαιάνδριος, *ὁ* Maiandrios

μαίνομαι (*μανία*) DP. šílím, běsním, třeštím, jsem šíleným
μακαρίζω blahoslavím, velebím
μακάριος 3. blažený, blahoslavený; bohatý, beatus
Μακεδονικός 3. makedonský
μακρό-βιος 2. dlouhoživý, dlouhověký
μακρός 3. dlouhý, daleký, dlouho trvající
Μάκρων, ωνος, ὁ Makrón
μάλα adv. velmi, rád
μαλακία, ἡ choulostivost, rozmazlenost. — od
μαλακός 3. měkký (mollis), jemný, útlý
μαλακῶς adv. měkce, jemně, útle
μαλθακός 3. měkký, líbý
μάλιστα adv. (superl. od *μάλα*) nejvíce, nejspíše, nejradději, obzvláště, velmi
μᾶλλον adv. (komp. od *μάλα*), více, spíše, raději § 62. 2. p.
Μάνης, ὁ Mánés
μανθάνω (§ 126. 19) učím se, poznávám, dovídám se
μανία, ἡ šílenost
μαντεύομαι DM. věštím, předpovídám
μάντις, εως, ὁ věštec
Μαραθών, ῶνος, ὁ Marathón, městys na východním pobřeží attickém, viz *Μιλτιάδης*
μαραίνω mařím, zmařuji, hubím
Μάρκος, ὁ Markus
Μαρσύας, ὁ Marsyas, Satyr, jenž s Apollónem pustiv se v závod hudební a byv od něho překonán, k jeho rozkazu za živa byl odřen
μάρτυς, υρος, ὁ i *ἡ* svědek, svědkyně
Μασσαγέται, οἱ Massagetové, kmen skytský
μαστεύω hledám, domáhám se čeho (*τι*)
μαστιγόω (*μάστιξ, ιγος, ἡ* bič) bičuji, mrskám
μάταιος 3. i 2. marný, daremný, pošetilý, bláhový
μάτην adv. marně, daremně, bez výsledku
μάχαιρα, ἡ nůž, meč
μάχη, ἡ boj, bitva. — odtud
μάχιμος 3. i 2. bojovný
μάχομαι DM. (§ 128. 12) bojuji, potýkám se s kým, dat. § 172. a)
Μέγαρα, τά Megara, hlavní m. v Megaridě
Μεγαρεύς, έως, ὁ Megařan
μέγας, μεγάλη, μέγα magnus, veliký, vznešený, důležitý. — odtud
μέγεθος, ους, τό velikost
μέθη, ἡ opilost, opilství
μεθ-ίστημι přestavuji, stavím na jiné místo, odstraňuji, překládám, změňuji
μεθύσκω (*μέθη*) opíjím, opojuji; MP. opíjím se (aor. *ἐμεθύσθην*)
μεθύω jsem opojen, opilý
μέλας 3. černý
μελετάω obstarávám, provozuji, konám, cvičím se. — od
μελέτη, ἡ cvičení, cvik
μέλι, μέλιτος, τό med, mel
*μελίγλωσσος** 2. (*γλῶττα*) medojazyčný, medosladký, líbezný, lichotivý
Μελικέρτης, ὁ Melikertés
μέλιττα, ης, ἡ (*μέλι*; robitelka medu) včela
μέλει neosob. (§ 128. 13) *μέλει μοί τι* a obyč. *μοί τινος* leží mi na srdci, starám se o něco § 161.
μέλλω (§ 128. 15) hodlám, zamýšlím, chci, mám, s inf. fut. nebo prues. § 203. p. 4.; váhám, rozmýšlím se; *τό μέλλον* i pl. budoucnost

μέμφομαι DM. haním, kárám, *τινί τι* vyčítám, vytýkám komu co § 170. 1. b) p.

μέν spojka: sice; *μέν ... δέ* sice ... však (§ 238. 20); v češtině zřídka se překládá, obyč. jen v záporných větách

Μενέλεως, εω, ὁ Meneláos, bratr Agamemnonův

Μένιππος, ὁ Menippos

μέντοι adv. jistěť, ovšemť, avšak (§ 238. 21)

μένω zůstávám, podstupuji, odporuji

μέριμνα, ἡ péče, starost

μέρος, ους, τό díl, podíl

μέσος 3. prostřední (§ 148. 2.); *τὸ μέσον* i pl. střed; *ἐν μέσῳ* ve středu, uprostřed. — odtud

μεσότης, ητος, ἡ prostřednosť, střed

Μεσσήνιος, ὁ Messéňan, obyv. krajiny Messénie v Peloponnésu

μεσόω jsem uprostřed; *μεσοῦσα ἡμέρα* poledne

μετά předl. (§ 180. 4) s gen.: se, mezi; s akk.: po, post

μεταβολή, ἡ převrat, obrat, změna

μετ-άγω převádím s místa na místo, k něčemu jinému přivádím, sem tam řídím, obracím, zatáčím, zkrocuji

μετα-δίδωμι sdílím se někým oč *τινί τινος* § 159. b

μετα-διώκω za někým pospíchám

μεταμέλεια, ἡ litosť

μετάνοια, ἡ (*μετα-νοέω* mám lítosť), lítosť

μετα-στρατοπεδεύω (i M.) dále táborem (polem) se kladu

μετ-έχω jsem účasten, užívám, zakoušim čeho, s gen. § 159. b

μέτριος 3. i 2. (*μέτρον* míra) mírný, skrovný, slušný; *τό μέτριον* pravá míra

μετα-στρέφω převracím, obracím

μέχρι (neatticky *μέχρις*) předl. až, až ku, s gen. § 175. 3

μή I. adv. 1) ne 2) v otázkách: zdaž ne. II. spojka: aby ne

μηδέ ani, aniž

μηδείς, μηδεμία, μηδέν žádný, *μηδέν* nic, v ničem, nikoli, nihil

μηδέποτε adv. nikdy

μηδίζω jsem médského smýšlení, držím s Médy. — od

Μῆδος, ὁ Méd, též = Peršan

μηκέτι adv. už ne

μῆκος, ους, τό délka

μηκύνω prodlužuji, rozšiřuji. — od

μηνύω oznamuji, vyjevuji, prozrazuji, vyzrazuji

μήποτε adv. nikdy

μηπώποτε adv. ještě nikdy

μηρός, ὁ stehno, kyčle

μήτε ... μήτε adv. ani ... ani

μήτηρ, μητρός, ἡ matka, māter (§ 47. 4)

μηχανάομαι DM. (*μηχανή* nástroj, machina) strojím, konám

Μίθρης, ὁ Mithras, perský bůh slunce

μῑκρός 3. malý, skrovný, nepatrný, krátký

μῑκρόψῡχος 2. (*ψῡχή*) (malé, sprosté duše), nízko smýšlející, sprostý

Μιλήσιος 3. milétský; *ὁ M.* Miléťan

Μίλητος, ἡ Milét, m. na západním pobřeží maloasijském

Μιλτιάδης, ὁ Miltiadés, vůdce marathónský (490 př. Kr.)

Μίλων, ωνος, ὁ Mílón, znamenitý silák z Krotóna, okolo 510 př. Kr.

μῑμέομαι (*μῖμος* napodobovatel) DM. napodobuji, následuji koho, s akk. § 152. 2

μιμνήσκω upomínám, připomínám, *τινά τι*; MP. zpomínám si, zmiňuji se

o čem s gen. § 161.; *μέμνημαι* jsem pamětliv

Μίνως, gen. *Μίνω*, *ὁ* Mínós, mýthický kr. na Krétě

μισθός, *ὁ* mzda, žold, plat. — odtud

μισθόω pronajímám, M. najímám si, P. jsem najímán

μνῆμα, *ατος*, *τό* pomník, náhrobek, mohyla

μνήμη, *ἡ* paměť, památka

Μνησικλῆς, *έους*, *τό* Mnésiklés

μνηστεία, *ἡ* ucházení se, námluvy

μνηστήρ, *ῆρος*, *ὁ* záletník

μόγις adv. stěží

μοῖρα, *ἡ* díl, podíl

μονή, *ἡ* (*μένω*) zůstávání, obydlí, přebývání

μόνιππος, *ὁ* kůň jezdecký

μονομαχία, *ἡ* souboj

μόνος 3. jediný, jediné; *μόνον* adv. jen, pouze; *οὐ μόνον . . . ἀλλὰ καί* nejen . . . ale i

μορφή, *ἡ* postava, podoba

Μοσσύνοικοι, *οἱ* Mossýnoikové, národ v krajině Pontu v Malé Asii

μοῦσα, *ἡ* Músa, músické umění; *αἱ Μοῦσαι* devět Mús, zástupkyně jednotlivých umění. — odtud

μουσική, *ἡ* (doplň *τέχνη*) hudba; vyšší vzdělání

μοχθέω (*μόχθος* hmoždění) hmoždím se

μῦθος, *ὁ* slovo, bajka, pověst

μυκτήρ, *ῆρος*, *ὁ* chobot

μῦριάς, *άδος*, *ἡ* mýriada čili 10.000

μύρμηξ, *ηκος*, *ὁ* mravenec

μῦς, *μυός*, *ὁ* myš, mus

Μυτιλήνη, *ἡ* Mytiléné, m. na ostrově Lesbu

μωραίνω jsem blázen, blázním, jednám pošetile

μωρία, *ἡ* bláznovství, pošetilost. — od

μῶρος 2. bláhový, pošetilý; *ὁ μ.* bláhovec

N.

ναί adv. věru; *ναὶ μὰ Δία* věru při Diovi § 153. 3. p. 2.

ναῦλον, *τό* lodné, plavné

ναυμαχία, *ἡ* (*ναύμαχος* 2., *μάχη*) námořní bitva

ναῦς, *νεώς*, *ἡ* loď. — odtud

ναύτης, *ὁ* lodník, plavec. — odtud

ναυτικός 3. lodní, námořní; *ναυτικὴ δύναμις* moc námořní; *τὸ ναυτικόν* loďstvo; *τὰ ναυτικά* námořnictví

νεᾱνίας, *ὁ* mladík, junák, jinoch

Νέαρχος, *ὁ* Nearchos

νεβρός, *ὁ* kolouch (mládě jelení)

Νεῖλος, *ὁ* Níl

νεκρός, *ὁ* (srov. nex, něcis, něco) umrlec, mrtvola

Νέμεσις, *εως*, *ἡ* Nemesis, trestající Spravedlnost, Pomsta

νέμω 1) pasu; M. pasu se, spásám. 2) dělím, rozděluji

νέος 3. i 2. mladý, nový, čerstvý, jarý; *ὁ νέος* mladík, mládenec. — odtud

νεότης, *ότητος*, *ἡ* mladost

νεοττεύω (*νεοττός* mládě, zvl. ptačí) hnízdím

Νέρων, *ωνος*, *ὁ* Nero, římský císař 54—68 po Kr.

Νέστωρ, *ορος*, *ὁ* Nestor, kníže pylský, moudrý řečník ve vojště řeckém před Trojou

νεύω kloním se; kývám, kynu, pokyn dávám, srov. (ad)nuo, nūtus

νεφέλη, *ἡ* mrak; síť, teneto

νεώς, *ὁ* chrám

νή: *νὴ Δία* při Diovi § 153. 3. p. 2.

νηλεής (básnicky místo *νηλής*, viz *ἐλεέω*) 2. nemilosrdný, nelítostný

Νηλεύς, έως, ὁ Néleus
νήπιος 3. i 2. nemluvný, subst. nemluvně (infans)
νησιώτης, ὁ ostrovan. — od
νῆσος, ἡ (§ 34. 1) ostrov
νίζω myji
νικάω (*νίκη* vítězství) vítězím, přemáhám, předčím; jsem vítěz § 198. 3. b)
Νίκυλλα, ἡ Níkylla
νομεύς, έως, ὁ (*νέμω* 1) pastýř
νομή, ἡ (*νέμω* 2) dělení
νομίζω (*νόμος*) míním, domnívám se, myslím, mám za to, věřím; v P. *νομίζεται* jest obyčej, zvyk
νόμιμος 2. (*νόμος*) zákonný; právní, spravedlivý, zákonů dbalý
νόμισμα, ατος, τό (*νομίζω*) peníz, peníze
νόμος, ὁ zákon
νοσέω jsem nemocen, churavím. — od
νόσος, ἡ (§ 34. 1) nemoc
νοῦς (*νόος*), *ὁ* rozum, duch, duše, mysl, smysl
νύξ, νυκτός, ἡ noc, nox
νῶτον, τό, obyč. pl. hřbet, záda

Ξ.

ξανθός 3. plavý, rusý, flavus
ξενηλασία, ἡ (*ξένος, ἐλαύνω*) vyhánění, vyobcování cizinců
ξένη, ἡ cizina
ξένος 3. cizí; *ὁ ξ.* cizinec, host, přítel; námezdník
Ξενοφῶν, ῶντος, ὁ Xenofón, slavný dějepisec a vůdce 431—353 př. Kr.
Ξέρξης, ὁ Xerxés, kr. perský 485 až 465 př. Kr.
ξίφος, ους, τό meč
ξυλεύομαι DM. dříví si sekám, beru. — od
ξύλον, τό dřevo, pl. kusy dřeva, dřevěné lavice

Ο.

ὁ, ἡ, τό der, die, das; *ὁ μέν . . . ὁ δέ* jeden . . . druhý; stran *ὁ δέ* ten (on) však, *καὶ τόν* a ten viz § 141.
ὀβολός, οῦ, ὁ obolos, peníz v ceně $6^2/_3$ krejcarů (srov. šesták)
ὅδε, ἥδε, τόδε tenhle, hic § 186. 1
ὁδοιπόρος, ὁ pocestný, poutník
ὁδός, ἡ (§ 34. 1) cesta
ὀδούς, όντος, ὁ zub, dens
ὀδύρομαι DM. lkám, želím, oplakávám
Ὀδυσσεύς, έως, ὁ Odysseus, kníže ithacký
ὅθεν adv. odkud, unde
οἶδα vím, (roz)umím; *χάριν* chovám vděčnost, jsem (po)vděčen, díkem zavázán
Οἰδίπους, ποδος, ὁ Oidipús
οἰκέτης, ὁ (domácí) otrok, služebník
οἰκέω 1) bydlím, obývám v čem s akk. 2) hospodařím, ostarávám, spravuji (dům)
οἰκία, ἡ dům (aedes, ium), obydlí
οἰκίζω stavím, zakládám
οἰκοδομέω stavím, buduji, M. sobě, *οἶκον* aedifico aedes
οἴκοθεν z domu, domo § 55.
οἴκοι doma, domi § 55.; *τὰ οἴκοι* res domesticae
οἰκονομέω (*οἰκονόμος* 2., *νέμω*) řídím, spravuji
οἶκος, ὁ dům (domus), hospodářství, jmění
οἰκτείρω lituji
οἰκτρός 3. politování hodný, bídný, miser
οἶμαι = *οἴομαι*
οἰμωγή, ἡ (*οἰμώζω*) lkání, bědování
οἶνος, ὁ víno, vinum
οἴομαι (*οἶμαι*) DP. (§ 128. 18) míním, domnívám se, myslím, mám za to

οἷος 3. (vztaž.) jaký (jak); οἷον jak, jako, veluti

οἷόπτερ 3. jaký právě, jako právě; οἷόντερ právě jako

οἷός τε schopný ku, s to, aby; οἷόν τέ ἐστι je možno, možná s inf.

οἶς, οἰός, ὁ i ἡ ovce

οἴχομαι (§ 128. 19) odcházím, zhusta: jsem pryč § 198. 3. b), imperf. ᾠχόμην byl jsem pryč, odešel jsem (= aor.)

ὀκλάζω klesám na kolena

ὀκταμηνιαῖος 3. osmiměsíční (μήν, μηνός, ὁ, srov. mensis), osm měsíců starý

ὄλεθρος, ὁ (ὄλλῡμι) zhouba, záhuba

ὀλίγος 3. malý (počtem), málo, skrovný, krátký; κατ᾽ ὀλίγον ponenáhlu, μετ᾽ ὀλίγον za krátko, v krátce

ὄλλῡμι básn. = ἀπόλλῡμι

ὅλος 3. (solidus) celý, srov. § 148. 1

Ὀλυμπία, ἡ Olympia, místo v Élidě se slavným chrámem Diovým

Ὀλυμπιακός 3. olympijský

Ὀλυμπιάς, άδος, ἡ olympiada, období čtyř let, čtveroletí

Ὀλυμπίᾱσι adv. v Olympii § 55.

Ὀλύμπιος 3. olympijský; τὰ Ὀλύμπια olympijské hry

Ὀλύνθιος, ὁ Olyntan, obyv. Olyntha, m. v Makedonii

ὅλως adv. v celku, vůbec

Ὅμηρος, ὁ Homér, slavný epický básník

ὁμῑλέω obcuji, zacházím s kým, dat. § 172. a

ὄμμα, ατος, τό (§ 129. a. 4) oko

ὄμνῡμι přísahám při bohu akk. § 153. 3. p. 2.

ὅμοιος 3. podobný, stejný. — odtud

ὁμοιόω přirovnávám (k) čemu, dat.

ὁμοίως adv. stejně, stejnou měrou, právě tak

ὁμολογέω (ὁμό-λογος 2.) shoduji se, přiznávám se, přisvědčuji, připouštím

ὁμολογία, ἡ přisvědčení, přípověď

ὁμόνοια, ἡ jednomyslnost, svornost

ὁμονοέω (ὁμό-νους 2.) jsem jednomyslný, svorný

ὁμονόως adv. jednomyslně, svorně

ὁμ-ορος 2. (ὅρος hranice) hraniční, soumezní, sousední

ὁμοῦ adv. spolu, společně; jako předl. s dat.: spolu, s § 172. c

ὅμως spojka: přece § 238. 28

ὀνειδίζω (ὄνειδος, τό hana) haním, nadávám; vyčítám

ὀνηλάτης, ὁ (ὄνος, ἐλαύνω) oslohonec, oslař

ὀνήσιμος 2. užitečný, prospěšný. — od

ὀνίνημι prospívám, přináším užitek komu, akk. § 152. 1; M. mám užitek, prospěch z čeho, gen. § 159. a

ὄνομα, ατος, τό jméno; akk. jménem § 155. — odtud

ὀνομάζω jmenuji, nazývám

ὀνομαστός 3. slovutný, znamenitý

ὄνος, ὁ i ἡ osel

ὄνυξ, υχος, ἡ pazneht, pazour, dráp

ὀξύνω ostřím. — od

ὀξύς 3. ostrý, bystrý, rychlý, prudký, vášnivý, trpký

ὄπισθεν (básn. ὄπισθε) adv. od zadu, vzadu, potom, s gen. za § 158. C. a; οἱ ὄ. zadní voj, τὸ ὄ. zad, týl

ὁπλίζω zbrojím, ozbrojuji

ὁπλίτης, ου, ὁ těžkooděnec, těžkoozbrojenec, hoplít. — od

ὅπλον, τό (obyč. pl.) zbroj, zbraň, nářadí, nástroj

ὁποῖος 3. jaký, jakýkoli; ὁποῖα básn.: jak

ὁπόσος 3. jak mnohý, veliký, kolik
ὅπου adv. kde; kdekoli
ὁράω (§ 129. a. 4) zřím, vidím, patřím, dívám se; srov. §§ 233. B. 1; 214. 2. p. 2.
ὄργανον, τό (kmen ἐργ, viz ἔργον) nástroj
ὀργή, ἡ pud, vášeň, hněv, zlost
ὄργια, τά orgie, tajné obřady
ὀργίζομαι MP. (ὀργή) zlobím se na koho, nač s dat. § 173. a) p.
ὀρέγομαι DP. (natahuji se [srov. rego] po čem) sahám, dychtím po čem s gen. § 160.
ὄρειος 3. (ὄρος) horský, v horách jsoucí
ὄρεξις, εως, ἡ (ὀρέγομαι) žádost
Ὀρέστης, ὁ Orestés, syn Agamemnonův
Ὀρθία, ἡ Orthia, přímí Artemidino ve Spartě, jejíž stará dřevěná socha zpřímá postavena byla v otepi vrbového proutí
ὄρθιος 3. i 2. vztyčený, příkrý
ὀρθός 3. přímý, zpřímá stojící, rovný, pravý. — odtud
ὀρθόω vzpřimuji, vztyčuji, řídím
ὀρθῶς adv. právě, dobře, správně
ὅρκος, ὁ přísaha; zosobněna: Ὅρκος bůh přísahy, syn Eridin, božská bytost, jež trestá rušitele přísahy
ὁρμάω ženu, pouštím; intr. Akt. nebo MP. ženu se, pouštím se, vytrhuji, řítím se. — od
ὁρμή, ἡ odchod, výprava
ὁρμίζω (ὅρμος zakotviště) zakotvuji, ἐξ ἀγκύρας připevňuji na kotev, opírám o kotev
ὀρνίθιον, τό, dem. od ὄρνις, ptáček
ὄρνις, ιθος, ὁ i ἡ pták; ἡ ὄ. slepice
Ὀροίτης, ὁ Oroités, perský satrap
ὄρος, ους, τό hora
ὀρύττω kopu
Ὀρφεύς, έως, ὁ Orfeus, mýthický pěvec z Thrákie
ὅς, ἥ, ὅ který, jenž
ὅσιος 3. svatý, zbožný; srov. ἱερός. — odtud
ὁσιότης, ητος, ἡ nábožnost, svědomitost
ὀσμή, ἡ vůně, (nepříjemný) zápach,
ὅσος 3. jak veliký, jak mnohý, kolik; ὅσον jak velice, jak mnoho, kolik
ὅστερ, ἥπερ, ὅπερ který právě
ὄσπριον, τό obyč. pl. luskoviny, zvl. boby
ὀστέον (ὀστοῦν), τό (os, ossis) kost
ὅστις, ἥτις, ὅ τι kdokoli, kterýkoli; v nepřím. otázk.: kdo, který
ὄσφρησις, εως, ἡ čichání, čich
ὅταν = ὅτε ἄν
ὁτανπερ kdykoli právě
ὅτε spojka: kdy, když
ὅτι spojka 1) že. 2) protože, poněvadž; před superl. co, jak, quam, ku př. ὅτι κάλλιστα quam pulcherrime § 238. 29
οὐ, οὐκ, οὐχ ne
οὐδαμοῦ adv. nikde
οὐδέ ani, aniž
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν žádný; οὐδέν v ničem, nic, nihil
οὐδέ-ποτε adv. nikdy
οὐδ-έτερος žádný z obou
οὐκέτι adv. už ne, déle ne
οὔκουν adv. tedy ne, jistě ne § 238. 34
οὖν adv. postpositivní, (itaque) tedy, protož; ba, zajisté § 238. 32
οὔ-ποτε adv. nikdy
οὐρά, ἡ ohon, ocas
Οὐρανία, ἡ Urania, Múza hvězdářství
οὐράνιος 3. nebeský. — od

οὐρανός, ὁ nebe
οὖς, ὠτός, τό (§ 54. 10) ucho
οὐσία, ἡ jmění, statek
οὔτε ... οὔτε ani ... ani
οὗτος, αὕτη, τοῦτο tento, iste § 186. 2
οὕτω(ς) adv. takto, tím způsobem, v takové míře
οὐχί adv. ne (zdůrazněné οὐ)
ὀφείλω (§ 128. 20) jsem dlužen, povinen, děkuji za něco; ὤφελον debebam, utinam § 206. 3. p.
ὀφθαλμός, ὁ oko
ὄφις, εως, ὁ had
ὀφλισκάνω (§ 126. 14) jsem vinen, zasluhuji si s akk.; ὀ. δίκην ztrácím při, jsem za vinna ve při uznáván, propadám trest
ὀχέω nesu; MP. s FM. dávám se nésti, vezu se, jedu, vehor
ὀχυρόω (ὀχυρός 3. pevný), opevňuji, brněním opatřuji, obrňuji
ὀψέ adv. pozdě
ὄψις, εως, ἡ zrak, oko, obličej, tvář
ὄψον, τό příkrm (k chlebu: maso, ryby, zelenina)

Π.

παγίς, ίδος, ἡ oko (na ptáky), smečka, osidlo
παγκάλως adv. překrásně
πάθος, ους, τό (viz πάσχω) utrpení, zármutek, neštěstí; vášeň, náruživost
παιάν, ᾶνος, ὁ chvalozpěv
παιδεία, ἡ vychování, vyučování, vzdělání, vzdělanosť. — od
παιδεύω (παῖς) vychovávám, vyučuji, vzdělávám, cvičím
παίζω (παῖς; jsem dětinský) hraji si, zahrávám si, šašky tropím s někým, akk.
παῖς, παιδός, ὁ dítě, chlapec, syn; rob, otrok; ἐκ παιδός i παίδων a pueris
παίω biji, raňuji; M. biji se (v hlavu, akk.)
Πακτωλός Paktólos, řeka v Lýdii u Sard
πάλαι adv. za starodávna, druhdy; τὸ πάλαι § 155. C
παλαιός 3. starodávný; τὸ παλαιόν za starodávna § 155. C; ἐκ τοῦ παλαιοῦ ode dávna
παλαίστρα, ἡ (παλαίω zápasím, πάλη zápas) zápasiště, zápasna
πάλιν adv. opět, zase, rursus
πάμπαν adv. zcela, docela, skrz na skrz (omnino)
Πάνθεια, ἡ Pantheia
πανοῦργος 2. (km. ἐργ, viz ἔργον) lstivý, ošemetný, šibalský
πανταχοῦ adv. všude
παντελῶς (παντελής 2., τέλος) adv. dokonce, zcela, úplně, nepohnutě
παντοδαπός 3. všelijaký, rozmanitý, všechen možný
παντοῖος 3. všelijaký, mnohonásobný, všeliký, rozličný
πάνυ adv. zcela, velmi, nade vše
παρά předl. (§ 181. 3) s gen.: od, se strany; s dat.: při, u; s akk.: k, vedle, mimo, po (čas.); proti
παρα-βαίνω přestupuji
παρα-βάλλω přihazuji, předhazuji
παραβάτης, ὁ (παραβαίνω vedle krátím) vozní bojovník
παρα-βοηθέω spěji ku pomoci, pomáhám
παρ-αγγέλλω oznamuji, rozkazuji
παρα-γίγνομαι DM. přicházím, dostavuji se

παρ-άγω mimo vedu, zavádím; svádím, předvádím

παράδειγμα, ατος, τό (*παρα-δείκνυμι*) příklad, vzor

παρα-δίδωμι odevzdávám, vydávám

παρα-θαρρύνω povzbuzuji, srdce dodávám

παρ-αινέω radím, doporučuji

παρ-αιτέομαι DM. vyprošuji si, zamítám, odpírám, zpěčuji se

παρα-κάθημαι vedle sedím

παρα-καλέω přivolávám, po-, vyzývám

παρ-ακολουθέω provázím, následuji

παρα-κελεύομαι DM. domlouvám, radím; napomínám, přikazuji, s dat. a inf.

παρα-λαμβάνω přejímám, obdržuji, zděděuji

παρα-μένω zůstávám při kom, vytrvávám

παραμηρίδια, τά plecní, stehenní brnění

παρά-νομος 2. protizákonný, nezákonný

παραπλευρίδια, τά pláty poboční

παραπλήσιος 3. podobný, skoro rovný

παρα-σκευάζω připravuji, vystrojuji, ozbrojuji; M. připravuji si, ozbrojuji se, chystám se, dělám přípravy

παραστάτης, ου, ὁ (*παρ-ίσταμαι*) vedlejší muž, druh, společník

παράταξις, εως, ἡ (*παρα-τάττομαι* naproti se stavím v šiku) seřadění, bitva

παρα-τίθημι předkládám

παρ-αυτίκα adv. ihned, okamžitě

παρειά, ἡ tvář, líce

πάρ-ειμι jsem přítomen, jsem tu, jsem pohotově; *πάρεστι* (impers.) jest možno, lze, může se

παρ-έπομαι DM. provázím

παρ-έρχομαι jdu mimo, vedle čeho, akk.; perf. (o čase) přešel, minul jsem; part. předešlý, minulý

παρ-έχω (i M.) podávám, poskytuji, propůjčuji, způsobuji, dělám, dokazuji

παρ-ίημι nechávám minouti, ujíti, pomíjím, zanedbávám

παρ-ίστημι přistavuji, stavím vedle čeho s dat.; M. přistupuji, přispívám; *παρεστώς* 3. nynější

Παρνασός, ὁ Parnás, pohoří ve Fókidě

παροιμία, ἡ přísloví

παρ-ορμάω pobádám, *εἴς τι* k čemu

πᾶς, πᾶσα, πᾶν všechen, každý, celý (§ 148.)

πασσυδίᾳ s celou mocí

πάσχω (§ 129. b. 5) trpím, snáším; *εὖ πάσχω* zakouším dobrého, dobrodiní se mi dostává, dobře se se mnou nakládá; *κακῶς πάσχω* zakouším zlého

πατήρ, πατρός, ὁ otec, pater (§ 47. 4). — odtud

πατρίς, ίδος, ἡ otčina, vlast, rodné město

πατρῷος 3. i 2. otcův, otcovský; *τὰ πατρῷα* otcovské jmění, dědictví

παῦρος 2.* (srov. parvus [*νεῦρον* svaz = nervus] a paucus) malý, skrovný, krátký

Παυσανίας, ὁ Pausanias 1) vládce spartský 480—467 př. Kr. 2) kr. spartský 408—394 př. Kr.

παύω zastavuji, ukončuji s akk. a part., upokojuji, utišuji; v M. přestávám, ustávám, upouštím od čeho s gen. nebo part. §§ 165.; 233. A. 2.

παχύς 3. tlustý

πεδίον, τό půda, rovina, pláň

πεζεύω pěšky jdu, kráčím

πεζῇ adv. pěšky

πεζός 3. (*πέζα*,* *ἡ* = *πούς*) pěší; *ὁ π.* pěšák; *οἱ πεζοί* pěší lid, pěchota

πειθαρχία, *ἡ* poslušnost

πείθω přemlouvám, přesvědčuji, navádím, pohýbám; *πέποιθα* důvěřuji; *πείθομαι* (MP. s FM.) dávám se přemluviti, poslouchám

πειθώ, *οῦς*, *ἡ* přemluva; *Πειθώ* bohyně přemluvy (Suadela)

πεινάω (*πεῖνα* hlad) (§ 93. 1) hladovím, lačním, toužím po čem, gen. § 160.

Πειραιεύς, *ῶς*, *ὁ* Peiraieus, přístav athénský (§ 49. 2)

Πείραιον, *ου*, *τό* Peiraion, přístav na východním pobřeží krajiny korintské

πειράομαι DP. (*πεῖρα* pokus) pokouším se, snažím se oč; zkouším něco s gen. § 160.

πέλαγος, *ους*, *τό* (pelagus) moře

πέλας adv. blízko; *ὁ π.* bližný, soused

πέλεκυς, *εως*, *ὁ* sekera, tesák

Πελοπίδαι, *οἱ* Pelopovci, potomci Pelopovi

Πελοπίδας, *ὁ* Pelopidas, slavný Thébau, padl 364 př. Kr.

Πελοποννησιακός 3. peloponnéský

Πελοποννήσιος, *ὁ* Peloponnésan. — od

Πελοπόννησος,*ἡ* Peloponnésos (Morea)

πελταστής, *ὁ* (*πέλτη* lehký štít, pavézka) pavezník, lehkoodčnec

πέμπω šlu, posýlám

πένης, *ητος*, *ὁ* i *ἡ* chudý, pauper; *ὁ π.* chudák

Πενθεύς, *έως*, *ὁ* Pentheus, kr. thébský, bránil zavádění bohoslužby Dionýsovy

πενθέω (*πένθος*, *τό* žal, viz *πάσχω*) želím koho s akk.

πενία, *ἡ* nedostatek, chudoba, paupertas, inopia

πένομαι jsem chud, mám nedostatek čeho, gen. § 164.

*πενταέτηρος** 2. (*ἔτος*) pětiletý

πενταετία, *ἡ* (*ἔτος*) pětiletí

πέπλος, *ὁ* svrchní roucho (žen), říza

πέρα adv. za, přes to; komp. *περαιτέρω* (§ 62. 3. p.) dále, záze za; *π. τοῦ μετρίου* přes, nad míru

περάω pronikám, překračuji, *ποταμόν* přecházím (přes) řeku

Πέργαμον, *τό* Pergamon, hrad v Iliu

Περδίκκας, *ὁ* Perdikkas, vojevůdce Alexandrův, 321 př. Kr. zavražděn

πέρδιξ, *ικος*, *ὁ* i *ἡ* koroptev

περί předl. (§ 181. 4) s gen.: o, stran, nad, ze, pro; s dat.: okolo, o; s akk.: okolo, stran, (vzhledem) ku, co se týče

περι-άπτω přičiňuji, dodávám

περι-βάλλω obhazuji, obkládám, M. oblékám si, *τείχει πόλιν* obháním zdí město, *τεῖχος πόλει* zeď kolem města

περι-βλέπω kolem (po řadě) prohlížím si, dívám se na koho

περι-βόητος 2. rozhlášený, slavný

περιβραχιόνιον, *τό* (*βραχίων*, *ονος*, *ὁ* brachium) náramník, náramenník (ochranný plech na rameno), oděnı ramene

περί-ειμι (*εἶμι*) obcházím

περι-ελαύνω objíždím (na koni)

περι-έχω objímám, obkličuji, obsahuji

περι-ίστημι stavím okolo; M. obstupuji; perf. A. stojím okolo

περι-καλύπτω obhaluji, zahaluji

περικατα-ῤῥήγνῡμι dokola strhuji, roztrhuji

Περικλῆς, έους, ὁ Periklés z Athén, zemřel 429 př. Kr.

περι-μάχομαι DM. bojuji okolo, vůkol

περί-οδος, ἡ okršlek, obrys

περί-οικος 2. kolem bydlící; *οἱ π.* perioikové, svobodníci lakedaimonští bez občanských práv

περι-πατέω procházím se

περί-πατος, ὁ procházení se, procházka

περι-πίπτω vpadám do čeho; vrážím nač, upadám, narážím nač, dat.

περι-πορεύομαι DP. obcházím, s akk. cestuji po čem, procházím

περι-στέλλω obestírám, zahaluji, zakrývám

περιστερά, ἡ holubice, holub

περι-τίθημι obkládám okolo čeho, dat.; vkládám, zjednávám

περι-φέρω nosím, točím kolem

περιωδυνία, ἡ* (*ὀδύνη*) nesmírný bol, žal

Περσεφόνη, ἡ Persefoné (Proserpina), deera Diova a Démétřina, manželka Plútónova

Πέρσης, ὁ Peršan

πέταλον, τό (*πετάννῡμι*) list

*πέταμαι** = *πέτομαι* letím § 122.

πέτρα, ἡ (petra) skála

πέτρος, ὁ kámen, balvan skalní

πῇ adv. kam?

πηγή, ἡ pramen, zdroj, vřídlo

πήγνῡμι upevňuji; silné perf. A. stojím pevně, tkvím, jsem upevněn (§ 124. 13)

πηδάω skáči

Πηνειός, ὁ Péneios, řeka v Thessalii

Πηνελόπη, ἡ Pénelopa, manželka Odysseova

πῆχυς, εως, ὁ loket = 46 cm. (asi $^1/_2$ m.)

πῑαίνω (*πίων*) činím tučným, krmím, hnojím

Πιερίδες, ων, αἱ Pieridky, přijmí Mús dle vrchu Piera v Thessalii

πιθανός 3. (*πείθω*) přesvědčivý, věrohodný

πικρός 3. hořký, trpký, odporný

πῖμελή, ἡ (*πίων*) tuk

πίναξ, ακος, ὁ deska

Πίνδαρος, ὁ Pindar z Théb, slavný lyrický básník 522—442

πίνω (§ 129. b. 6) piji

πίπτω padám, klesám

πιστεύω důvěřuji, věřím, mám za to. — *ὁ*d

πιστός 3. (*πείθω*) věrný, spolehlivý

πίτυς, υος, ἡ smrk, chvoji

πίων 2. tučný, tlustý

πλακοῦς, οῦντος, ὁ (placka), koláč

πλανάω zavádím; MP. jsem zmítán, bloudím

Πλαταιαί, αἱ Plataie, m. v Boiótii (bitva u Pl. 479 př. Kr.)

Πλαταιεύς, έως, ὁ obyv. platajský

πλάτος, ους, τό (*πλατύς*) šířka

πλάττω (§ 96. 4. a, p.) vyobrazuji

πλατύς 3. široký

Πλάτων, ωνος, ὁ Platón, žák Sókratův, slavný mudřec 427—347 př. Kr.

πλέκω pletu, viji

πλεονεξία, ἡ (*πλεονέκτης, ου, ὁ* od *πλέον* a *ἔχω* žištný) zištnost, lakota

πλέω (§ 94. 3) pluji, jedu na lodi

πλέως, πλέα, πλέων (plenus) plný s gen. § 158. B. 1

πληγή, ἡ (*πλήττω*, kmen *πληγ*, tluku) rána, seknutí, plāga

πλῆθος, ους, τό (*πλέως*, plenus) plnost, množství, přesila

πλήν adv. mimo, kromě; předl. s gen. § 175. 3

πλήρης 2. (πλέως, plenus) plný s gen. § 158. B. 1, hojný, ἑορτή kde všeho hojně jest
πλησιάζω blížím se. — od
πλησίον adv. blízko s gen. § 158. C. a); ὁ π. soused, bližní
πλήττω tluku, udeřuji
πλοῖον, τό (πλέω) koráb, obzvl. nákladní
πλόκαμος, ὁ (πλέκω) vrkoč, kadeř
πλοῦς (πλόος), ὁ (πλέω) plavba, jízda na lodi
πλούσιος 3. bohatý
πλουτέω jsem bohat
πλουτίζω činím bohatým, obohacuji. — od
πλοῦτος, ὁ bohatství; Πλοῦτος Plútos, bůh bohatství
Πλούτων, ωνος, ὁ Plútón, vládce v podsvětí
πνεῦμα, ατος, τό (πνέω § 94. 3: dýchám) dech, život, srov. anima, vání, (ochlazující) vítr
πνίγω dusím, rdousím
πόα, ἡ tráva
ποδήρης 2. (πούς a kmen ἀρ pojím) až k nohám (patám) sahající
ποθεινός 3. (πόθος žádost) žádoucí, toužebně žádaný
πόθεν adv. odkud?
ποὶ (příkl.) adv. někam
ποιέω činím, konám, jednám; tvořím, hotovím; připravuji, zařizuji; působím; εὖ, κακῶς π. dobře, zle činím komu akk. § 152. 1; M. činím si, dělám si, vykonávám; často v opisech, ku př. θήραν π. = θηράω, ὑπ' ἐμαυτῷ π. přivádím pod sebe (svou moc), podrobuji si. — odtud
ποιητής, ὁ tvůrce, básník
ποιητικός 3. schopný ku tvoření, účinný, mocný
ποιήτρια, ἡ básnířka
ποιμήν, ένος, ὁ pastýř
ποῖος 3. jaký?
πολεμέω válčím, válku vedu, bojuji s kým dat. § 172. a)
πολεμικός 3. válečný
πολέμιος 3. i 2. nepřátelský; ὁ π. nepřítel. — od
πόλεμος, ὁ válka
πολιορκία, ἡ obléhání
πόλις, εως, ἡ město, obec, stát, rodné město
πολῑτεύω spravuji
πολίτης, ου, ὁ občan, spoluobčan, srov. civis
πολλάκις adv. mnohokrát, často
πολυ-δάκρῡτος* 2. slzohojný, slzavý (ale v epigr. 12. 3 ῡ̆).
πολυ-ῖστωρ,* ορος, ὁ i ἡ mnohovědoucí, učený
Πολυκράτης, ους, ὁ Polykratés, tyran na Samu 532—522 př. Kr.
πολυκτέανος* 2. (κτέανον) hojný majetkem, majetný, zámožný
πολυμαθής 2. (μάθος,* τό učení) veleučený
Πολυνείκης, ους, ὁ Polyneikés, syn Oidipův
πολυοινία, ἡ (πολύοινος 2.) hojnost vína, opilost, opilství
πολύ-πους, πολύποδος, ὁ polyp mořský
πολύς, πολλή, πολύ mnohý, velký, silný; οἱ πολλοί většina, lid, obecenstvo, množství § 142. 2. p.; πολύ adv. mnoho, velmi; παρὰ πολύ o mnoho, daleko, velmi mnoho; ὡς ἐπὶ τὸ πολύ po většině, ponejvíce; τὰ πολλά většinou, nejvíce § 155. C

πολυ-τελῶς velmi nádherně, stkvěle
*πολύ-τρητος** 2.(*τιτράω*) mnoho vrtaný, dírkovatý
πονέω pracuji, namáhám se
πονηρία, *ἡ* špatnosť, nešlechetnosť. — od
πονηρός 3. špatný, zlý, podlý, ničemný, nešlechetný
πόνος, *ὁ* práce, námaha, strasť, trápení, nouze
Ποντικός 3. pontský
πόντος, *ὁ* moře
πορεία, *ἡ* cestování, chůze, cesta. — od
πορεύομαι DP. ubírám se, jdu, cestuji
πορίζω zjednávám; M. zjednávám si
πορφυροῦς 3. purpurový, brunátný, červcový
Ποσειδῶν, *ῶνος*, *ὁ* Poseidón (Neptun), bůh moře
πόσος 3. jak veliký? jak mnohý?
ποταμός, *ὁ* řeka
ποτὲ (přikl.) adv. kdysi, jednou, druhdy; *τί ποτε;* co asi (pak)?
πότε adv. kdy? kterou dobu?
πότερος 3. který z obou? *πότερον . . . ἤ* utrum . . . an
ποτόν, *τό* (*πίνω*) nápoj, pití
ποῦ adv. kde?
ποὺ (přikl.) adv. někde, kdesi
πούς, *ποδός*, *ὁ* noha, pes; stopa = 30 cm.
πρᾶγμα, *ατος*, *τό* (*πράττω*) čin, skutek, záležitosť, věc; pl. též moc
πρᾶξις, *εως*, *ἡ* (*πράττω*) čin, jednání, řízení, práce
πρᾷος, *πραεῖα*, *πρᾷον* mírný, líbý, vlídný, příznivý, krotký
πράττω konám, činím, provozuji; intr. *εὖ* (*καλῶς*), *κακῶς π.* mám se dobře, špatně, daří, vede mi se dobře, špatně; *τί πράττεις;* jak se máš? — perf. *πέπραγα* mám se, perf. *πέπραχα* vykonal jsem
πρᾴως adv. mírně, líbě, klidně
πρέπω vynikám; obyč. impers. *πρέπει* sluší, je slušno; jako *πρέπον ἐστὶ*
πρεπώδης 2. slušný, vhodný
πρεσβεία, *ἡ* vyslanectvo
πρεσβεύω jsem vyslancem. — od
πρέσβυς, *ὁ* starý, stařec; komp. *πρεσβύτερος* starší; pl. *οἱ πρέσβεις* vyslanci § 54. 11
πρίασθαι viz *ἐπριάμην*
πρίν adv. prve, dříve; spojka: prve než, dříve než, až § 223. 4
πρό předl. (§ 178. 4) s gen.: před, nad, pro, za
προ-άγω ku předu vedu; intr. předstupuji před co, gen. § 168.
προβατευτικός 3. k chovu dobytka příslušný; *ἡ προβατευτική* (doplň *τέχνη*) chov dobytka. — od
πρόβατον, *ου*, *τό* ovce, pl. brav
προ-γιγνώσκω napřed poznávám, vím, předvídám
προ-δίδωμι vydávám v šanc, opouštím, zrazuji
πρό-ειμι (*εἶμι*) jdu (jedu) ku předu
προεξ-ορμάω dříve vycházím
προ-έρχομαι jdu napřed
πρό-θῡμος 2. přichylný, ochotný
προ-ίημι napřed posýlám; M. vydávám v šanc, zanechávám, propouštím
προ-καλέομαι DM. vyzývám, vybízím (si)
προ-κρίνω vyvolnji, přednosť dávám komu před kým, gen. § 168.
προ-λέγω napřed povídám, předpovídám
προμετωπίδιον, *τό* štítek náčelní, náčelník

Προμηθεύς, έως, ὁ Prométheus, syn titána Iapeta

προ-νεύω nakloňuji se ku předu

πρό-νοια, ἡ (*πρό-νους* 2.) prozřetelnosť, opatrnosť

προπετῶς adv. (*προπετής* 2., *προπίπτω* § 129. b. 7) unáhleně, nepředloženě, drze

Προπύλαια, τά Propyleje (výstavná brána vyšehradu athénského)

πρός předl. (§ 181. 5) s gen.: se strany, od, při; s dat.: u, ještě k, mimo; s akk.: ku, proti, se, vzhledem na, ku, (při srovnání) proti

προς-αγορεύω jmenuji, nazývám; oslovuji, pozdravuji

προς-άγω přivádím k někomu

προς-άπτω přikládám, přičítám, připisuji

προς-αρμόττω (§ 96. 4. a) p.) vhod přikládám, připojuji

προς-δέομαι DP. potřebuji ještě (k tomu) s gen. § 164.

προς-δέχομαι DM. přijímám

προς-δέω přivazuji (nač) k čemu s dat. § 172. a) p.

προς-εθίζω navykám koho čemu, dat. § 172. a) p.

πρός-ειμι (*εἰμὶ*) jsem při tom, přítomen, spojen s čím (s dat. § 172. a) p.)

πρός-ειμι (*εἶμι*) přicházím k čemu, přibližuji se

προσεπι-φέρω k tomu ještě přináším, poskytuji

προς-έρχομαι přicházím ke komu, dat. § 172. a) p.

προς-έχω mám, dávám pozor, dbám na koho, dat. § 172. a) p.

προς-ήκω 1) dosahuji někam; obyč. impers. *προσήκει* přísluší, náleží, sluší. 2) jsem blízký, týkám se; part. příslušný, příbuzný

προς-ηλόω přibíjím, přikovávám

πρόσθεν adv. dříve

προς-καλέω při-, zavolávám (M. si)

προς-κομίζω přiváţím, dováţím

προς-κτάομαι k tomu si dobývám, získávám

προστατέω (*προστάτης* představený, srov. *προέστηκα*) jsem představeným, řídím, spravuji, s gen. § 168.

προς-τάττω nařizuji, ustanovuji, rozkazuji

προστερνίδιον, τό brnění náprsní, náprsník

προς-τίθημι přikládám, přidávám, zjednávám, *ἰσχύν* větší sílu

προς-φέρω přináším, podávám; M. požívám, přibližuji se

προσφιλής 2. (*φίλος*) oblíbený, vítaný

πρόσωπον, τό (kmen *ὀπ* § 129. a) 4) obličej, tvář; čelo, průčelí

προ-τείνω podávám, nabízím, předkládám

πρότερον adv. prve, dříve; *πρότερον μέν ... νῦν δέ* dříve ... nyní však

προ-τίθημι předkládám, vystavuji, ustanovuji

προ-τῑμάω ctím koho před kým, nad koho, více než koho, s gen. § 168., napřed ctím

προτρεπτικός 3. povzbuzující, napomínající; *προτρεπτικὰ ἐπιγράμματα* epigramy, obsahující poučná napomenutí. — od

προ-τρέπω (i M.) obracím k čemu, pobádám

προ-τρέχω předbíhám koho, gen. § 168.

πρόφασις, εως, ἡ (*προφαίνω* okazuji) záminka, podnět, příčina

προ-φέρω pronáším; M. vytýkám

προ-φυλάττω (na přední stráži) hlídám

πρυτανεύω jsem prytanem (πρύτανις), výkonným údem rady (aor. stal jsem se prytanem)
πρῴ (πρωΐ) adv. časně (ráno), záhy (z rána)
πρωτεύω jsem první, v čele, vynikám. — od
πρῶτος 3. první; πρῶτον i τὸ πρῶτον nejprve § 155. C; zvláště πρῶτον μέν . . . ἔπειτα δέ primum . . . tum; τὰ πρῶτα první místo, přednost, hodnost, cena
πταῖσμα, ατος, τό náraz, nehoda. — od
πταίω narážím, beru úraz
πτερόν, τό (πέτομαι) peruť, křídlo
πτοέω plaším, děsím
Πυθαγόρας, ὁ Pýthagoras, slavný mudřec okolo 600 př. Kr.
Πυλάδης, ὁ Pyladés
πύλη, ἡ, obyč. pl. brána, vrata
πυνθάνομαι DM. (§ 126. 18) doptávám se čeho, vyzvídám co, τί, dovídám se o čem s gen. § 162., srov. § 233. B. 1.
πῦρ, πυρός, τό oheň (§ 53. 2). — odtud
πυρά, ἡ (ohniště) hranice
πύργος, ὁ věž
πυρετός, ὁ horečka, horkost horeční
πυρός, ὁ pšenice
Πύρρος, ὁ Pyrrhos, kr. épirský 307 až 272 př. Kr.
πωλέω prodávám
πώποτε adv. někdy, kdysi
Πῶρος, ὁ Póros, indský kníže, jehož Alexandros 325 př. Kr. přemohl a zajal
πῶς adv. jak? jakým způsobem?

P.

Ῥαδάμανθυς, υος, ὁ Rhadamanthys, bratr Mínóův, po smrti jako tento soudce v podsvětí
ῥᾴδιος 3. (§ 60. 6) lehký, snadný
ῥᾳδίως adv. lehce, snadně
ῥᾳθυμία, ἡ lehkomyslnost, lehkováž-nost
ῥαίνω, aor. ἔρρανα, kropím, stříkám
Ῥαμνοῦς, οῦντος, ὁ Rhamnús, m. na západním pobřeží attickém se slav-ným chrámem Nemesiným
ῥᾳστώνη, ἡ snadnost, úleva
Ῥήγιον, ου, τό Rhégion, m. v jižní Italii
ῥῆμα, ατος, τό (§ 129. a, 8) slovo, vý-rok, výpověď, zákon
ῥηξήνωρ, ορος,* ὁ (ῥήγνυμι, ἀνήρ) muže rozrážející, bořivoj
ῥήτωρ, ορος, ὁ (§ 129. a, 8) řečník
ῥίζα, ἡ kořen, základ
ῥῖπτέω (ῥίπτω § 129. b, 7. p. 2.) vrhám, pohazuji
ῥόδον, τό růže
Ῥόδος, ἡ Rhodos, ostrov v aegejském moři
ῥύμη, ἡ prudkost, náraz, náběh, im-petus
Ῥωμαῖος, ὁ Říman
ῥώμη, ἡ síla, moc
ῥώννυμι (§ 124. 8) sílím; perf. P. jsem silen, zdráv (vigeo, kvetu); imp. ἔρρωσο pozdrav·odchodní, jako „vale", buď zdráv, měj se dobře!

Σ.

σάγη, ἡ pokryvka, čabraka, sedlo
σαίρω metu, ale σέσηρα s význ. praes. šklebím se, škaredím
Σαλαμίς, ῖνος, ἡ Salamís, ostrov u Attiky
Σαλμωνεύς, έως, ὁ Salmóneus, mý-thický kr. v Élidě, jenž si chtěl hráti na Dia a napodobil blesk po-chodněmi a hřmění kovovými kotly

σάλπιγξ, ιγγος, ἡ trouba (polní)
Σάμιος, ὁ Samian, obyv. Samu
Σαπφώ, οῦς, ἡ Sapfó, slavná básnířka lyrická okolo 600 př. Kr.
Σάραπις, ιδος, ὁ Sarápis, aegyptský bůh
Σάρδεις, εων, αἱ Sardes, hlavní město v Lýdii
Σαρδώ, οῦς, ἡ ostrov Sardinie
Σαρπηδών, όνος, ὁ Sarpédon, mýthický kr. v Lykii
σατράπης, ὁ satrap, místodržitel perské provincie
σάττω naplňuji čím, gen. § 164.
σάτυρος, ὁ satyr
σαύρα, ἡ ještěrka
σαυτοῦ = σεαυτοῦ
σάφα adv. jasně, zřejmě, spolehlivě, určitě
σαφής 2. jasný, zřejmý, spolehlivý
Σάων, ωνος, ὁ Saón
σβέννυμι (§ 124. 6) hasím, tiším
σεαυτοῦ, ῆς, οῦ sebe sama (podm. ty)
σέβομαι DP. v uctivosti mám, ctím
σείω třesu, zatřásám (zemí); σείει (ὁ θεός t. j. Poseidón) jest zemětřesení
σελήνη, ἡ měsíc, luna
σεμνύνομαι DM. (σεμνός 3. hrdý) honosím se, chlubím se čím, jsem hrdý nač ἐπί s dat.
σῆμα, ατος, τό pomník
σιγή, ἡ mlčení; σιγὴν ἔχω mlčení zachovávám, chovám se tiše, mlčím; σιγῇ zticha, tajně § 173. c
σιδηροῦς 3. (σίδηρος, ου, ὁ železo) železný
Σικελία, ἡ Sicilie
Σικυών, ῶνος, ἡ Sikyón, m. na Peloponnésu
σίμβλος, ὁ úl
Σιμωνίδης, ὁ Simónidés, slavný lyrický básník 559—469 př. Kr.
Σίσυφος, ου, ὁ Sísyfos, mýthický kr. korintský, za zradu potrestán Diem v podsvětí
σιτίον, τό, vl. dem. od σῖτος, jídlo
σῖτος, ὁ žito, obilí, chléb
σιωπάω mlčím; ἀπόῤῥητον zachovávám tajemství. — od
σιωπή, ἡ mlčení; σιωπῇ mlčky § 173. c
σκάφος, ους, τό loďka, člun
σκεδάννυμι (§ 124. 4) rozptyluji, MP. rozptyluji se
σκευοφόρος, ὁ (σκεῦος, τό náčiní, zavazadlo, φέρω) zavazadla nosící, záškodník
σκηνή, ἡ bouda, stan; střecha stanu, kryt na voze, záclona, nebesa. — odtud
σκηνόω ve staně ležím, jím
Σκηπίων, ωνος, ὁ Scipio, vítěz nad Hannibalem, zemřel 183 př. Kr.
σκιά, ἡ stín
σκοπός, ὁ zvěd, vyzvědač, přední stráž
Σκύθης, ὁ Skyth
σκύλαξ, ακος, ὁ i ἡ štěně
σκυτοτόμος, ου, ὁ (σκῦτος, τό kůže τέμνω) švec
σκωπτικός 3. (σκώπτω žertuji, uštipuji) žertovný; σκωπτικὰ ἐπιγράμματα epigramy satyrického obsahu
σμήχω otírám, čistím, leštím
σμῑκρός 3. starší tvar za μικρός
Σόλων, ωνος, ὁ Solón, slavný athénský zákonodárce, 635—559 př. Kr.
σός 3. tvůj
Σούσιος, ὁ Súsian, obyv. krajiny Susie severně od perského zálivu
σοφία, ἡ moudrost, umělost, zručnost
σοφιστής, ὁ (σοφίζομαι uměle vymýšlím) umělec v řeči, sofist. — od
σοφός 3. moudrý, zkušený, rozumný

Σπάρτη, ἡ Sparta, hlavní město v Lakónii
Σπαρτιάτης, ὁ Spartiát, Sparťan
σπάω i M. tasím (meč)
σπείρω (spargo) seji, oséval
σπένδω kropím, obětuji mokrou oběť, *εἰς τὴν θάλατταν* vylévám oběť do moře; M. (obětuje) činím smlouvu (mír) s kým dat. § 172. a
σπεύδω spěchám (aor. pospíšiti si); usiluji
σπονδή, ἡ (*σπένδω*) mokrá oběť, libatio, *σπονδὰς ποιέομαι* M. obětuji mokrou oběť
σποράδην adv. roztroušeně, rozptýleně
σπουδάζω spěchám; pilně se zabývám něčím, snažím, zasazuji se o něco *περί* s akk., *ὑπέρ* s gen., též jen *τί*, domáhám se čeho
σπουδαῖος 3. (*σπουδή* spěch, píle) bedlivý, pilný, činný; vážný, důležitý
Στάγειρος, ἡ Stageiros, m. na Chalkidice
σταγών, όνος, ἡ (*στάζω*) kapka
σταδιοδρόμος, ὁ (*τρέχω*) závodník, běhoun ve stadiu
στάδιον, τό (různoskl. pl. *οἱ στάδιοι*) stadion, míra délková: hon = 185 m; závodiště
στάζω kapu (intr.)
στασιάζω vedu spor, jsem nesvorný. — od
στάσις, εως, ἡ různice, rozbroj, rozkol
στενός 3. těsný, úzký; *τὸ στενόν* těsnina, úžina
στενωπός, ὁ úzká cesta, soutěsky
στέργω miluji
στερέω oloupiji, *τινά τινος* § 165. p.
στέρνον, τό i pl. prsa
στέρομαι P. jsem oloupen, zbaven § 165. p. 1.

στέφανος, ὁ věnec, *στ. χρυσοῦς* zlatý věnec, jakýž dostávali muži o stát zasloužilí. — odtud
στεφανόω i M. ověnčuji
Στησίχορος, ὁ Stésichoros, řecký básník z Himery, mezi 630—550 př. Kr.
στίχος, ὁ řada
στολιδωτός 3. (*στολίς, ίδος, ἡ* řasa, záhyb) řasnatý
στόμα, ατος, τό ústa, ústí, srov. os, ōris
στοναχή, ἡ stenání, úpění, bědování
στρατεία, ἡ výprava
στράτευμα, ατος, τό vojsko. — od
στρατεύω i M. táhnu do pole, konám výpravu
στρατηγέω jsem vojevůdcem, vévodím
στρατηγία, ἡ vojevůdcovství. — od
στρατηγός, ὁ (*στρατός, ἄγω*) vojevůdce
στρατιά, ἡ vojsko
στρατιώτης, ὁ vojín
στρατό-πεδον, τό ležení, tábor
στρατός, ὁ vojsko
στρεπτός 3. (*στρέφω* točím) kroucený; *οἱ στρεπτοί* řetěz na krk
στρογγύλος 3. kulatý
στῦλος, ὁ sloup, opora
Συβαρίτης, ὁ Sybarít, obyv. m. Sybaridy v jižní Italii
συγ-γηράσκω spolu stárnu, setrvávám
σύγ-κειμαι jsem složen, skládám se
συγ-κόπτω stloukám, roztloukám
συγ-κρύπτω skrývám, zakrývám
συγ-χωρέω svoluji, povoluji, poddávám se čemu (v něco) s dat. § 172. a. p.; ospravedlňuji koho *τινί*
συλάω loupím, uchvacuji
σύμβολον, τό (*συμ-βάλλω* přikládám, přirovnávám) znamení ověřovací
συμ-βουλεύω radím

συμβουλία, *ἡ* rada. — od
σύμβουλος, *ὁ* (*βουλή*) rádce
συμμαχία, *ἡ* spolek. — od
σύμμαχος 2. spolu bojující, spolčený, pomocný; *ὁ σ.* spojenec, pomocník
συμ-μίγνυμι směšuji; MP. směšuji se, spojuji se
συμ-παιδεύω spolu navádím, vychovávám
συμπαρα-τρέφω spolu při-, vyživuji
συμπαρ-έχω spolu (zároveň) poskytuji
συμ-παρομαρτέω provázím koho, dat. § 172. a. p.
σύμ-πᾶς 3. veškeren, všechen dohromady, celý
συμ-πράττω spolu konám, pomáhám s dat. § 172. a. p.
συμ-πολιτεύομαι DM. jsem spoluobčan, spolu s někým jako občan žiji
συμ-φέρω prospívám; *τὸ συμφέρον* prospěšné, prospěch
συμφορά, *ἡ* uchoda, neštěstí, pohroma
σύν, staroatticky *ξύν*, předl. (§ 179. 2) s dat.: se, spolu se
συναν-αβοάω spolu (zároveň) vykřikuji
συναν-ίστημι spolu stavím, M. se silným aor. A. spolu vstávám
συν-άπτω i M. spojuji, *φιλίαν τινὶ* v přátelství vcházím s kým; *μάχην* svádím; perf. P. souvisím s čím, dat. § 172. a. p.
συν-αρπάζω s sebou uchvacuji, strhuji
συνδια-τρίβω spolu čas trávím (obcuji) s kým, dat. § 172. a. p.
συν-εθίζω spolu navykám čemu, dat. § 172. a. p.
σύν-ειμι (*εἰμὶ*) jsem, žiji spolu, obcuji s kým, dat. § 172. a. p.
σύν-ειμι (*εἶμι*) scházím se
συνεισ-βάλλω intr. spolu vrážím
συνεπ-αίρω spolu povznáším, spolu povzbuzuji
συνεπι-τελέω spolu provádím
συν-εργός, *ὁ* spolupracovník, pomocník
σύνεσις, *εως*, *ἡ* (*συν-ίημι* pochopuji, rozumím) důmysl, rozum
συνεφ-έπομαι DM. spolu následuji
συνεχῶς neustále, nepřetržitě
συνήθεια, *ἡ* obcování, společenství, přátelství, (familiaritas). — od
συνήθης 2. (*ἦθος*) zvyklý, známý, spolu bydlící; *τὸ σύνηθες* zvyk
σύνθημα, *ατος*, *τό* (*συν-τίθεμαι* umlouvám se) znamení (umluvené), heslo
συν-ίστημι sestavuji, představuji, doporučuji, commendo; M. se silným aor. A. sestupuji se; perf. A. stojím (zůstávám) pohromadě, skládám se, trvám
σύν-ολος 2. celý dohromady; *τὸ σύνολον* celkem, v celku § 155. C
συν-ομολογέω spolu svoluji
συν-τάττω seřaďuji, sestavuji
συν-τελέω spolu ukončuji, vystrojuji
συν-τίθημι skládám, hromadím; M. smlouvám se, snáším se oč (o čem) s kým, dat. § 172. a. p.
σύντομος 2. (*συν-τέμνω*) střiznutý; zkrácený, krátký
Συρᾱκόσιος, *ὁ* Syrákúsan
Συράκουσαι, *αἱ* Syrákúsy
Σύρος, *ὁ* Syřan
συρίττω vypískávám
συ-ῤῥέω splývám, rozplývám se
σύρω vleku, smýkám
σῦς, *συός*, *ὁ* i *ἡ* prase, svině, sus
συχνός 3. mnohý
σφαῖρα, *ἡ* koule, míč
σφάλλω k pádu přivádím, klamu
σφάττω zabíjím, obětuji
σφενδονήτης, *ὁ* prakovník

σφόδρα adv. velmi, prudce, přísně
σφοδρός 3. prudký, křepký, jarý
σφοδρῶς adv. prudce, náramně, řádně, velmi
σχεδόν adv. téměř, skoro
σχῆμα, ατος, τό (§ 129. b. 3) tvar, podoba, šat, habitus
σχολαστικός, ὁ (*σχολάζω* mám prázdeň, věnuji se studiu) školomet, puntičkář, podivín, tulpas
σχολή, ἡ prázdeň
σῴζω chráním, zachraňuji, udržuji, zachovávám, trávím; M. zachovávám si
Σωκράτης, ους, ὁ Sókratés, 469—399 př. Kr.
σῶμα, ατος, τό tělo, mrtvola
σώρευμα, ατος, τό nakupená hromada. — od
σωρεύω (*σωρός* hromada) hromadím
σωτήρ, ῆρος, ὁ (*σῴζω*) osvoboditel, ochránce. — odtud
σωτηρία, ἡ spása, blaho
σωφρονέω jsem rozumný, rozmyslný, mírný
σωφροσύνη, ης, ἡ mírnosť, rozumnosť, opatrnosť, skromnosť, mravnosť. — od
σώφρων 2. (*σῶς, σῶν* zdravý; *φρήν*) mírný, rozmyslný, rozvážný, rozumný, skromný. — odtud
σωφρονίζω k rozumu přivádím, napravuji

T.

τάλαντον, ου, τό talent, jméno jisté sumy peněz, jež byla v rozličných státech řeckých rozlična; attický talent, který obyčejně se míní, rovnal se asi 2400 zl., viz Ml. str. 298.
ταμιεῖον, τό zásobárna
Τάναϊς, ιδος, ὁ Tanais, řeka v Sarmatii (Don)
Τάνταλος, ὁ Tantalos, mýthický kr. ve Frygii, za své zločiny v podsvětí trestán
τάξις, εως, ἡ (*τάττω*) 1) pořádek. 2) řada, šik, místo (v řadě); četa, setnina
ταπεινός 3. nízký, sprostý, bídný; ponížený, pokorný
ταπίς, ίδος, ἡ prostěradlo, koberec
Τάρας, αντος, ἡ Taras (Tarent), m. v jižní Italii (nyní Otranto)
ταράττω matu, ve zmatek uvádím, znepokojuji; MP. děsím se. — odtud
ταραχή, ἡ, zřídka *τάραχος, ὁ*, zmatek, vřava, zděšení. — odtud
ταραχώδης 2. k zmatku nakloněný, zmatený
ταρῑχεύω balsamuji
Τάρτησος, ὁ i *ἡ* Tartésos, staré m. ve Španělích na Quadalquiviru
τάττω řadím, stavím (do řad), postavuji (kam), vykazuji místo
ταῦρος, ὁ býk, taurus
ταύτῃ adv. tím(to) způsobem, tak
τάφος, ὁ hrob, mohyla (tumulus), pomník
ταχέως adv. rychle
ταχύς 3. rychlý; *ταχύ* jako adv. rychle
τέ (příkl.) spojka: a, i, que; *τέ . . . τέ* i . . . i (§ 238. 38)
τείνω (§ 114. 2) 1) tr. natahuji. 2) intr. táhnu se, prostírám se
τειχίζω zdí obháním, opevňuji — od
τεῖχος, ους, τό zeď, hradba, pevnosť
τεκμαίρομαι DM. znamenám, poznávám, soudím, vystihuji, domýšlím se
τέκνον, τό (*τίκτω*) dítě
*τεκτοσύνη, ἡ** sestavení, složení. — od
τέκτων, ονος, ὁ tesař, stavitel
τελευταῖος 3. poslední; *οἱ τ.* zadní voj, *τὸ τελευταῖον* posléze

τελευτάω (*τελευτή* konec) dokonávám, skonávám

τελέω (§ 94. 1. c) končím, dokonávám; zapravuji, platím; světím, konám. — od

τέλος, ους, τό konec

Τέμπη, ῶν, τά Tempé, údolí v Thessalii mezi Olympem a Ossou

τέρας, ατος, τό znamení, div, zázrak

τέρπομαι DP. těším se, bavím se (delector) s dat. § 173. b. p.

τεταγμένως adv. seřaděně, v pořádku, v řadách

τετρά-ῥῡμος 2. o čtyřech ojích (*ῥῡμός*) osmispřežný

τέχνη, ἡ řemeslo, umění, zručnosť; (lstný) prostředek, úskok. — odtud

τεχνίτης, ὁ řemeslník, umělec

τῇδε adv. zde, hic

τήκω rozpouštím; MP. rozpouštím se, taji

Τηλεφάνης, ους, ὁ Télefanés

τηλικοῦτος 3. tak veliký, takový, tak starý

τήμερον adv. dnes

τηρέω zachovávám, hlídám, ostříhám

τιάρα, ας, ἡ tiára, vysoká, přímo stojící (*ὀρθή*) čepice krále perského

Τίγρης, ητος, ὁ Tigris, řeka v Mesopotamii

τίγρις, ιδος, ὁ i *ἡ* tigr

τίθημι kladu, stavím; pokládám (pono); s dvojím akk. činím, ustanovuji něčím; *νόμον* ustanovuji, dávám zákon; M. *νόμον* dávám si zákon (o lidu); *φιλίαν* činím přátelství

Τιθωνός, ὁ Tithónos, manžel Zory (Eós, Aurora)

τίκτω (§ 114. 1) rodím; *τίκτω ᾠά* vejce snáším, též absol.; přenes. plodím, pario

τιμάω cením, ctím, vážím si. — od

τιμή, ἡ čest, vážnosť, pocta; úřad, hodnosť, důstojnosť (honores); *ἐν τιμαῖς ἔχειν* ve vážnosti, cti míti

τῑμητής, ὁ (*τιμάω*) římský) censor

τίμιος 3. i 2. drahocenný, drahý, vzácný, vážený

Τῑμόκριτος, ὁ Timokritos

τῑμωρέω (*τῑμωρός* vl. strážce cti) pomáhám komu; *τινὶ φόνον* mstím zavraždění něčí; M. mstím se nad kým *τινά*, trestám koho; P. jsem trestán

τῑμωρία, ἡ trest, pomsta

τίνω (§ 126. 1) pykám, *δίκην* trest trpím

Τῑρίβαζος, ὁ Tiribazos, satrap v Armenii, 400 př. Kr.

τίς, τί pron. interrog.: kdo, co? (§ 193.); *τί;* co? proč? quid?

τὶς, τὶ (příkl.) pron. indef.: někdo, kdosi; mnohý; jistý, jakýs, quidam

Τίτος, ὁ Titus, římský císař, 79—81 po Kr.

τιτρώσκω (§ 127. 15) poraňuji

Τιτυός, ὁ Tityos, velikánský obr, jenž pro své zločiny byl trestán v podsvětí

τοὶ (příkl.) část. ti, ť, vždyť, věru, ovšem; *οὔτοι* věru ne

τοίνυν část. proto, tedy, i, pak, tuť § 238. 39

τοιόσδε 3. takový, taký

τοιοῦτος 3. takový, taký; *τὰ τοιαῦτα* takové, podobné věci

τολμάω (*τόλμα, ἡ* smělosť) odvažuji se, troufám si, nabývám smělosti

Τόμυρις, ιδος, ἡ Tomyris, královna skytská

τόξευμα, ατος, τό střela, šíp. — od

τοξεύω střílím lukem. — od

τόξον, τό luk

τοξότης, ὁ lučištník

τόπος, ὁ místo
τοσοῦτος 3. tak veliký, tak mnohý; *τοσούτῳ* s komp. o tolik, tím
τότε adv. tehdy, tenkrát; souvstažné s *ἐπεί* „když . . tu“; *τότε μέν . . τότε δέ* brzy . . brzy
τραγικός 3. tragický
τραγῳδία, ἡ (*τράγος*, *ᾠδή*, zpěv při obětí kozla) tragoedie
Τράλλεις, *εων*, οἱ Trallové, illyrský národ
τρέπω (§ 114. 1) obracím, točím; M. a) se sil. aor. *ἐτραπόμην*: obracím se k čemu (*πρός* s akk.); oddávám se čemu, zabývám se čím b) se slab. aor. *ἐτρεψάμην*: odvracím od sebe, na útěk zaháním
τρέφω (§ 114. 1) živím, chovám, pěstuji, vydržuji
τρέχω (§ 129. a. 6) běžím, spěchám; *στάδιον* závodím v běhu, běžím o závod (v závodišti) § 153. 3
τριάκοντα třicet; οἱ *τρ.* třicet vládců v Athénách 404—403 př. Kr.
τριγμός, ὁ (*τρίζω* cvrkám) cvrkání, cvrk, stridor
τριήρης, *ους*, ἡ (doplň *ναῦς*) trojřadní, (trojřadová) loď
Τρινακρία, ἡ (*ἄκρα* špice, roh vl. trojroh) Trinakria
Τροία, ἡ Troia
τρόπαιον, *τό* znamení vítězné. — od
τροπή, ἡ (*τρέπω*) obrat, útěk
τρόπος ὁ i pl. obrat, způsob, obyčej, povaha
τροφή, ἡ (*τρέφω*) potrava, strava, jídlo, výživa
τρόφος, ὁ živitel, pěstoun; ἡ živitelka, pěstounka, chůva
τροχάζω (*τρόχος* běh; viz *τρέχω*) běžím
τροχός, ὁ (*τρέχω*) kolo
τρυφή, ἡ rozmařilost, bujnost
τρώγλη, ἡ díra, doupě
τυγχάνω (§ 126. 20) zasahuji, dosahuji, dostává se mi čeho, nabývám, gen. § 160; s part. (§ 233. A. 1) jsem právě, náhodou
τύμβος, ὁ mohyla
τύπτω píchám, bodám
τύραννος, ὁ tyran, panovník, samovládce
Τύριοι, οἱ Tyřané, obyv. Tyra ve Foinikii
τυρός, ὁ sýr
Τυρταῖος, *ου*, ὁ Tyrtaios, elegický básník ve Spartě za druhé messénské války 685—668 př. Kr.
τυφλός 3. slepý
τύχη, ἡ náhoda, osud, štěstí; *τύχῃ ἀγαθῇ* s dobrým štěstím, ku zdaru, s pánem Bohem; *Τύχη* Tyché (Fortuna), Štěstěna

Y.

‘*Υακίνθια*, *ων*, *τά* Hyakinthie, slavnost ve Spartě v měsíci červenci
ὑακινθινοβαφής 2. (*βαφή* barvení, *βάπτω* nořím, barvím) hyacintobarevný (tmavomodrý)
ὑβρίζω týrám koho, rouhám se komu, proviňuji se proti komu s akk. neb *εἰς* s akk.; urážím, posmívám se. — od
ὕβρις, *εως*, ἡ zpupnost, pych, svévole
ὑβριστής, ὁ (*ὑβρίζω*) zpupník
ὑγιαίνω (*ὑγιής* 2. zdráv, *ὑγίεια* zdraví) jsem zdráv
ὑγιεινῶς adv. (*ὑγιεινός* 3. zdravý, *ὑγίεια* zdraví) zdravě
‘*Υδάρνης*, ὁ Hydarnés
ὕδωρ, *ατος*, *τό* (§ 53. 3) voda

ὑετός, *ὁ* dešť
ὕθλος, *ὁ* tlachání, klevety
υἱός, *ὁ* (§ 54. 12) syn
ὑλακή, *ἡ* štěkot
ὕλη, *ἡ* les, silva
Ὑμηττός, *ὁ* Hyméttos, pohoří v Attice slovutné svým medem
ὑπ-άδω zpívám tiše, bzučím
ὑπαν-ίστημι postavuji (znenáhla); M. povstávám před kým dat.
ὑπ-αρχος, *ὁ* místodržitel
ὑπ-άρχω jsem základem, jsem tu, pohotově, po ruce; též jen: jsem
ὑπατεύω jsem konsulem. — od
ὕπατος 3. nejvyšší; (římský) konsul
ὑπέρ předl. (§ 180. 3) s gen.: nad, super; pro, za; s akk. nad, přes, supra, ultra
ὑπερ-βαίνω překročuji, přestupuji, přeletuji
ὑπερ-βάλλω přecházím, *τὰ στενὰ εἰς K.* přestupuji soutěskami (v horách) do Kor.; překonávám, předstihuji
ὑπερ-έχω jsem nad kým, vynikám nad koho, gen. § 163.
ὑπερηφανία, *ἡ* vypínavost, nadutost. — od
ὑπερήφανος 2. nadutý, hrdý
ὑπερμεγέθης 2. (*μέγεθος*) převeliký, nesmírný, ohromný
ὑπ-έχω poddržuji; intr. podstupuji, beru na se, vytrpuji
ὑπηρέτης, *ὁ* služebník, pobočník (vůdcův)
ὑπηρετέω slouží, pomáhám
ὑπισχνέομαι DM. (§ 129. b. 3. p.) přislibuji
ὕπνος, *ὁ* spánek, sen
ὑπό předl. (§ 181. 6) s gen.: pod; od (při P.); ze, pro; s dat. pod; s akk. pod, ke
ὑπο-δύομαι M. se sil. aor. a perf. A. skrývám se
ὑπο-ζώννυμι (§ 124. 7) podkasávám
ὑπο-στρέφω intr. obracím se, vracím se
ὕστατος 3. (superl. ku *ὕστερος*) poslední, nejzazší
ὑστεραῖος 3. pozdější; *ἡ ὑστεραία* (*ἡμέρα*) následující, druhý den
ὑστερίζω opozdňuji se, přicházím pozdě. — od
ὕστερος 3. (§ 61.) poslednější, zadnější; *ὕστερον* adv. potom, později
ὑφαντική, *ἡ* (doplň *τέχνη*; *ὑφαίνω* tkám) tkadlectví
ὑφ-ηνίοχος, *ὁ* podřízený vozataj
ὑφ-ίημι spouštím; upouštím od čeho, gen. (též M.) § 165.; M. s inf. připouštím
ὑφ-ίστημι podstavuji; M. se siln. aor. A. podstupuji, podvoluji se, přislibuji
ὑψηλός 3. vysoký. — od
ὕψος, *ους*, *τό* výška

Φ.

φαίνω jevím, ukazuji; MP. se siln. aor. P. jevím se, ukazuji se s part. § 233. A. 1; zdám se (videor) s inf.
φάλαγξ, *αγγος*, *ἡ* šik (těžkooděnců), falanx
Φάλαρις, *ιδος*, *ὁ* Falaris, tyran z Agrigenta 565—549 př. Kr.
φανερός 3. (*φαίνω*) zjevný, zřejmý, patrný; znamenitý; jistý, bezpečný
φάρμακον, *τό* lék, mast, jed
Φαρνάβαζος, *ὁ* Farnabazos, perský satrap v Malé Asii 413—374 př. Kr.
Φαρνάκης, *ὁ* Farnakés, kr. pontský, syn Mithridátův, 63—47 př. Kr.
φαῦλος 3. i 2. prostý, sprostý; chatrný, špatný

Φειδίας, ὁ Feidias, slavný sochař v Athénách, zemřel 431 př. Kr.

φειδίτια, τά feidítie, společné obědy mužů ve Spartě

φείδομαι DM. šetřím, ušetřuji čeho, gen. § 161.

φέρω (fero) (§ 129. a. 7) nesu, snáším; přináším, vydávám, rodím, odnáším; M. přináším s sebou, nesu si, beru si; MP. = feror, ženu se, též: teku; *εὖ φέρεται ἡ γεωργία* rolnictví se dobře daří, kvete

φεύγω běžím, ubíhám koho, utíkám, prchám komu, akk. § 152. 2

φημὶ (§ 129. a. 8) pravím, tvrdím, prohlašuji

φθάνω (§ 126. 2) předcházím, předstihuji koho v čem (čím), akk. a part. § 233. 1. A.

φθαρτός 3. (*φθείρω*) pomíjející, smrtelný

φθέγγομαι DM. zvučím; mluvím, zpívám, přednáším

φθείρω hubím, kazím

φθινόπωρον, τό (*φθίνω* hynu; *ὀπώρα* podzim) pozdní jeseň

φθονέω závidím, nepřeji, dat. § 170. b.; ὁ *φθονῶν* závistník. — od

φθόνος, ὁ závist

φιάλη, ἡ miska

φιλάνθρωπος 2. (*φίλος*, *ἄνθρωπος*) lidumilný, lidu příznivý

φιλαργυρία, ἡ peněžochtivost, lakota. — od

φιλάργυρος 2. (*φίλος*, *ἄργυρος*) peněžochtivý lakotný, lakomý

φιλεργία, ἡ (*φίλεργος* 2. od *φίλος* a *ἔργον* pracovitý) pracovitost

φιλέω miluji, líbám

φιλία, ἡ přátelství

Φίλιππος, ὁ Filip, kr. makedonský 360—336 př. Kr.

Φιλοκτήτης, ὁ Filoktét, kníže thessalský; účastnil se výpravy proti Troii

φιλομαθής 2. (*μάθος*, *τό* učení) učení milovný

φιλοπραγμοσύνη, ης, ἡ (*φιλο-πράγμων* 2., *πρᾶγμα*) přičinlivosť, podnikavosť

φίλος 3. milý, příznivý, přátelský; ὁ *φίλος* přítel

φιλόσοφος, ὁ (*φίλος* a *σοφία* moudrosti milovný) mudřec, filosof

φιλοτιμέομαι (*φιλό-τιμος* 2. *τιμή*) DP. rád, horlivě obírám se něčím, provozuji horlivě

φιλοφρονέομαι (*φιλό-φρων* 2., *φρήν*) DM. laskavě, přívětivě se chovám ke komu, akk., prokazuji komu laskavosť v něčem *τινί τι*

φιλοφρόνως adv. vlídně, přívětivě

φιλοχρηματία, ἡ (*φιλοχρήματος* 2. od *φίλος* a *χρήματα*, peněz ochtivý) peněžochtivosť, lakota

φλέγω pálím. — odtud

φλόξ, *φλογός*, ἡ plamen

φοβερός 3. strašný, děsný, hrozný

φοβέω straším, děsím, lekám; MP. s FM. bojím se, lekám se koho, akk. § 152. 3. — od

φόβος, ὁ strach, bázeň

φοινικίς, *ίδος*, ἡ nachový šat, nachový kabát vojenský

Φοίνιξ, *ικος*, ὁ Foinix, ř. v Thessalii u Thermopyl

φοιτάω chodím kam, docházím, přicházím, navštěvuji, frequento

φολιδωτός 3. (*φολίς*, *ίδος*, ἡ šupina) šupinatý, šupinami opatřený

φονεύω vraždím, krveprolití způsobuji. — od

φόνος, ὁ vražda
φόρμιγξ, ιγγος, ὁ varyto (podobné citeře)
φόρτος, ὁ* (φέρω) břímě, náklad
φρέαρ, ατος, τό studně, studnice
φρήν, φρενός, ἡ* (obyč. pl.) srdce, mysl, duše, duch
φρίττω (φρίξ, φρικός, ἡ trnutí, hrůza) trnu, chvěji se
φρονέω (φρήν) myslím, smýšlení mám; μέγα φ. mnoho (o sobě) myslím, zakládám si na něčem ἐπί s dat. — odtud
φρόνημα, ατος, τό smýšlení, domýšlivost, sebedůvěra, sebevědomí
φρόνησις, εως, ἡ rozumnost, rozum
φρόνιμος 2. (φρήν) rozumný, rozmyslný, rozvážlivý
φροντίζω mám starost, starám se, pečuji oč, gen. § 161. — od
φροντίς, ίδος, ἡ myšlení, starost, starostlivost
φρουρέω (φρουρά stráž) střehu, hlídám
φρούριον, τό stráž, tvrz
Φρυγία, ἡ, ἡ μεγάλη Velká Frygie
φῦκος, ους, τό (fūcus) líčidlo
φυλακή, ἡ stráž, posádka; φ. τοῦ σώματος tělesní stráž
φυλάττω (φύλαξ, ακος, ὁ strážce) střehu, hlídám, chráním, uchraňuji, zachovávám; M. střehu se, varuji se koho, akk. § 152. 3
Φυλή, ἡ Fylé, tvrz na severních hranicích Attiky
φύλλον, τό (folium) list, pl. listí
φῦλον, τό (φύω) národ, kmen, rod
φύρω smáčím, zbrocuji
φύσις, εως, ἡ (φύω) příroda, přirozená vloha, povaha
φυτεία, ἡ sázení, pěstování
φυτεύω (φυτόν, od φύω, rostlina) sázím, vysazuji, vzdělávám
φύω (§ 133. p. 2) plodím, vydávám; P. se siln. aor. A. vzrůstám, stávám se
Φωκαιεύς, έως, ὁ Fókaian, obyv. m. Fókaie na iónském pobřeží v Malé Asii
Φωκεύς, έως, ὁ Fókiďan, obyv. krajiny Fókidy
Φωκίων, ωνος, ὁ Fókión, slavný státník a vůdce athénský 400—318 př. Kr.
φωνέω volám, pokřikuji na koho s inf. jako κελεύω. — od
φωνή, ἡ hlas, zvuk, řeč, zpěv. — odtud
φωνήεις, εσσα, εν zvučný, mluvný, řečí nadaný
φῶς, φωτός, τό (básn. φάος, φάους, τό; viz φαίνω) světlo

X.

χαίρω (§ 128. 23) raduji se čemu, z čeho, dat. § 173. a. p.; χαῖρε buď zdráv! na zdar! s Bohem!
χαλεπαίνω mrzím se, horším se na koho, dat. § 170. b. — od
χαλεπός 3. těžký, obtížný; odporný, krušný, zlý
χαλινός, ὁ udidlo, uzda
χαλκεύς, έως, ὁ (χαλκός) kovář, kotlář,
Χαλκεύς, έως, ὁ Chalkiďan, obyv. m. Chalkidy na Euboii
χαλκός, ὁ kov, měď. — odtud
χαλκοῦς (χάλκεος) 3. kovový
Χάλος, ὁ Chalos, ř. v Syrii
Χάλυβες, ων, οἱ Chalybové, národ v Pontu
χαμαί (§ 55.) na zemi, humi
χαρίεις, εσσα, εν, líbezný, příjemný, žádoucí
χαρίζομαι DM. vděk činím, zavděčuji se, vděčným se prokazuji. — od

χάρις, ιτος, ἡ vděk, vděčnost, milost, přízeň; dobrodiní, milá služba; díky, pl. díků vzdání, srov. gratias agere; *χάριν ἔχω* čili *οἶδα* vděčnost chovám, jsem (po)vděčen, díkem zavázán; *διὰ χάριτός εἰμί τινι* v přízni, v lásce jsem u koho

Χάρων, ωνος, ὁ Charón, převozník v podsvětí

χεῖλος, ους, τό, obyč. pl., ret

χειμάζω zimu trávím, přezimuji. — od

χειμών, ῶνος, ὁ (hiems) zima, bouře

χείρ, χειρός, ἡ (§ 54. 14) ruka

χείρων 2., komp. ku *κακός* 3., deterior § 61. 2

χελιδών, όνος, ἡ vlaštovka

χελώνη, ἡ želva

χερσεύω jsem pustý, ležím ladem

χήνειος 3. (*χήν, χηνός, ὁ* husa) husí; *χήνειον ᾠόν* husí vejce

χιτών, ῶνος, ὁ šat spodní, říza, krzno

χλαῖνα, ἡ (tlustý) svrchní šat, plášť

χλαμύς, ύδος, ἡ krzno jezdecké, plášť vojenský

χορεία, ἡ (*χορεύω* tančím dokola) tanec, rej

χοροστοιός, ὁ pořadatel choru, rejestrujce. — od

χορός, ὁ chor, sbor (zvl. v tragoedii a komoedii)

χόρτος, ὁ seno

χράομαι DM. (§ 93. 1) užívám, potřebuji čeho, dat. § 173. p. 1; obcuji, zacházím; nakládám s kým; mám za koho (utor)

χρεία, ἡ užitek, potřeba; *χρεία ἐστὶ* jest potřeba čeho (potřebuje se)

χρή (nesklon. subst. potřeba, doplň *ἐστὶ* § 121. 1, 4) jest (po)třeba, potřebí, nutno, má se, musí se, jest povinnost s akk. c. inf., srov. opus est, oportet § 227. 2, p. 1

χρῄζω potřebuji, mám potřebí, žádám si čeho, gen. § 164.

χρῆμα, ατος, τό (*χράομαι*) věc; pl. jmění, statky, majetek; peníze, poklady

χρήσιμος 3. i 2. užitečný

χρῆσις, εως, ἡ (*χράομαι*) užívání

χρησμός, ὁ (*χράω* dávám věštbu § 84. 1; 94. 2, b.) věštba, výrok věštní

χρηστός 3. (*χράομαι*) potřebný, užitečný, řádný, šlechetný, dobrý. — odtud

χρηστότης, ότητος, ἡ hodnost, šlechetnost, čackost, pořádnost

χρόνος, ὁ čas

χρῡσίον, τό (zpracované) zlato

χρῡσό-μαλλος 2. se zlatým rounem, zlatorouný; *τὸ χρυσόμαλλον* (doplň *δέρμα*) zlaté rouno

χρῡσός, ὁ zlato. — odtud

χρῡσοῦς (*χρύσεος*) 3. zlatý, pozlacený

χρώς, χρωτός, ἡ pleť, kůže, tělo

χωλός 3. chromý, kulhavý

χώννῡμι (km. *χω*), fut. *χώσω*, perf. P. *κέχωσμαι*, aor. P. *ἐχώσθην* sypu, nasypávám

χώρα, ἡ země, krajina, místo

χωρέω kráčím, postupuji, táhnu

χωρίον, τό místo, kraj

χῶρος, ὁ prostora, místo; krajina, venek (rus)

Ψ.

ψέγω haním

ψέλιον, τό obyč. pl., náručnice, náramek (spona na ruku)

ψευδής 2. lživý, vymyšlený

ψεῦδος, ους, τό lež

ψηφίζω čítám kaménky (hlasy); M. dávám svůj hlas, (házeje kamének

do osudí), hlasuji, rozhoduji, ustanovuji. — od

ψῆφος, ἡ kamének (hlasovací, počítací)

ψιλός 3. holý, nahý; neozbrojený, bez těžké zbroje; *ὁ ψιλός* lehkooděnec

ψόγος, ὁ (*ψέγω*) potupa, hana

ψόφος, ὁ šelest, šumot

ψῡχή, ἡ (dech, anima) duše, duch, srdce; život

ψῦχος, ους, τό i pl. chlad, zima

ψυχρός 3. studený

Ω.

ὦ část. zvol. před vok.: ó!

ᾠδή, ἡ (z *ἀοιδή*, viz *ᾄδω*) zpěv, píseň

ᾠόν, τό (ovum) vejce

ὥρα, ἡ hodina (lat. hora); doba, roční čas, počasí; příhodný, pravý čas

ὡς (§ 238. 40) I) částice. 1) jak(o), tak jako, pokud. 2) s adj. a part.: jako, (ut, utpote), jakoby, protože prý, domnívajíc se, že, za tím účelem, aby (§ 231. 2 a 3). 3) před superl. = quam, ku př. *ὡς κάλλιστα* quam pulcherrime. 4) před číslovkami: asi. — II) spojka 1) jako, když, ježto. 2) že = *ὅτι*. 3) aby

ὥςπερ adv. právě jako, jakořka, téměř

ὥστε spojka: tak že, s ind. nebo inf. § 222.

ὠτίς, ίδος, ἡ drop (tarda)

ὠφέλεια, ἡ užitek, prospěch

ὠφελέω (*ὄφελος, τό* užitek) podporuji, prospívám s akk. § 152. 1, P. mám užitek, prospěch. — odtud

ὠφέλημα, ατος, τό užitek, prospěch

ὠφέλιμος 3. i 2. užitek přinášející, užitečný, prospěšný.

Česko-řecký slovníček.

Vlastní jména uvedená již v řecko-českém slovníčku jsou zde vynechána. Slova se záporným ne složená, nejsou-li zvlášť uvedena, třeba tvořiti z kladných s částicemi *οὐ* nebo *μή*; na př. nemohu, nepříslušný (= ne mohu, ne příslušný). Slovesa dokonavá, nejsou-li zvlášť se svou předponou zaznamenána, vyjadřují se slovesy prostými v příslušných časech; na př. učiním (= fut. slovesa činím).

A.

a *καί, τε, δέ*

aby 1) v účel. vět.: *ἵνα, ὡς ὅπως*; 2) v rozkaz. vět.: inf. (neb akk. s inf.) § 227. b.

ač, ačkoli *καίπερ* s part. § 231. 4

Adónis, miláček Afrodítin, *Ἄδωνις, ιδος*

Aenēas *Αἰνείας*

Aetna *Αἴτνη*

Ágis (338—330 př. Kr.) *Ἄγις, ιδος*

Agrigent, m. na Sicilii, *ἡ Ἀκράγας, αντος*

Achaia *Ἀχαία*

Achaimenovci *οἱ Ἀχαιμενίδαι*

acherontský *Ἀχερούσιος* 3.

Aiakos, kr. aiginský, po své smrti vrátný a soudce v podsvětí, *Αἰακός*

Aigína *Αἴγινα, ης*
Aigospotamy, ř. a m. na thráckém Chersonésu, *οἱ Αἰγὸς ποταμοί*
Akératos *Ἀκήρατος*
ale, *ἀλλά* (sed, at), *δέ* (autem)
Alexandria, m. v Aegyptě, *Ἀλεξάνδρεια*
Alkibiadés, Athéňan 450—404 př. Kr., *Ἀλκιβιάδης*
Amaltheia, která Dia za jeho dětství živila; její roh ovocem naplněný byl obrazem požehnání (cornu copiae), *Ἀμάλθεια*
Amásis, kr. aegyptský 570—526 př. Kr., *Ἄμασις, ιδος*
ambrosia *ἀμβροσία*
Amfidamas *Ἀμφιδάμας, αντος*
Amfipolis, m. v Makedonii nad Strýmonem, *ἡ Ἀμφίπολις, εως*
Amfissan, obyv. m. Amfissy v Lokridě, *Ἀμφισσεύς, έως*
Amykly, m. jižně od Sparty, *αἱ Ἀμύκλαι*
Anaxarchos, filosof z Abdér, vrstevník Alexandra Vel., *Ἀνάξαρχος*
Anchimolios *Ἀγχιμόλιος*
ani *οὐδέ* (*μηδέ*); ani — ani *οὔτε* — *οὔτε* (*μήτε* — *μήτε*)
Antalkidas, Sparťan (mír Antal. 387 př. Kr.), *Ἀνταλκίδας*
Antipatros, místodržitel Alexandra Vel. v Makedonii 334—323 př. Kr., *Ἀντίπατρος*
Antōnius, triumvir, 83—31 př. Kr., *Ἀντώνιος*
Apollodóros, žák Sókratův, *Ἀπολλόδωρος*
argejský *Ἀργεῖος* 3.
Arginúsy, malé ostrovy u Lesbu, *αἱ Ἀργινοῦσαι*
Argos, hlavní m. Argolidy, *τὸ Ἄργος, ους*
Archeláos, kr. makedonský 413—399 př. Kr., *Ἀρχέλαος*
Ariaios, vůdce Kýra Mlad., *Ἀριαῖος*
Aristeidés, Athéňan 549—467 př. Kr., *Ἀριστείδης*
Aristofanés, slavný básník veseloher v Athénách 452—388 př. Kr., *Ἀριστοφάνης, ους*
Aristón, peripatétický filosof ok. 230 př. Kr., *Ἀρίστων, ωνος*
Arkad *Ἀρκάς, άδος*
arkadský *Ἀρκαδικός* 3.
Artaxerxés, kr. perský 1) Dlouhoruký 465—425 př. Kr. 2) Mnémon 405—359 př. Kr., *Ἀρταξέρξης*
Artemision, předhoří na severu Euboje (bitva u Artem. 480 př. Kr.) *Ἀρτεμίσιον*
asi 1) (u čísel) *ἀμφί* s akk. § 181. 1, c. 2) (u náměstek) sklonné *τὶς*, 3) adv. *πῶς*
aspoň *γὲ* (příkl.)
Astér *Ἀστήρ, έρος*
Astyagés, kr. médský, děd Kýra Staršího, *Ἀστιάγης, ους*
Astyanax *Ἀστυάναξ, ακτος*
attický *Ἀττικός* 3.
Atys *Ἄτυς, υος*
Augustus *Αὔγουστος*
Aulis, přístavní město v Boiótii, *ἡ Αὐλίς, ίδος*
až 1) spojka *ἕως, ἔστε, μέχρι, πρίν* § 223. 2) až ku *μέχρι* s gen.

B.

babička *ἡ γραῦς, γραός*
Babylón *ἡ Βαβυλών, ῶνος*
Babylónie *ἡ Βαβυλωνία*
bádám *ζητέω*
bájím *μυθολογέω*

balsamuji *ταριχεύω*
balvan skály *πέτρος*
barbar *βάρβαρος*
barva *τὸ χρῶμα, ατος*
básnictví *ποιητική*
básník *ποιητής*
básnířka *ποιήτρια*
bašta *τὸ ἐπιτείχισμα, ατος*, baštu stavěti *τειχίζω*
bázeň *φόβος, τὸ δέος, ους*, bez bázně adv. *ἀδεῶς*
beru 1) *λαμβάνω* 2) = dobývám *αἱρέω*, P. *ἁλίσκομαι*, útokem *βίᾳ* nebo *κατὰ κράτος* (vi) 3) = odnímám *ἀφ-αιρέομαί* (M.) *τινά τι* § 154. 1 4) beru na se *ἀνα-δέχομαι* DM 5) beru před se (= umiňuji si) *προ-αιρέομαι* M. 6) beru si před se *προ-τίθεμαι* M.
bez *ἄνευ* s gen.
bezbožnost *ἀσέβεια*
bezbožný *ἀσεβής* 2., o věcech *οὐχ ὅσιος* 3., o věc. i osob. *ἀνόσιος* 2.
bezděky = bezděčný *ἄκων* 3. (invitus)
bezdětný *ἄτεκνος* 2.
bezectný *ἄτιμος* 2.
bezpečný *ἀσφαλής* 2. (secūrus), *βέβαιος* 3. i 2. (stálý, certus)
bezžalostný *ἄλυπτος* 2.
běh *δρόμος*
běžím *τρέχω*
bičuji *μαστιγόω*
Bideové, dozorci chlapců ve Spartě, *οἱ Βίδεοι*
biji *παίω, τύπτω*
bílý *λευκός* 3.
blaho *σωτηρία*
blahobyt *εὐδαιμονία*
blahoslavím *μακαρίζω*
bláhovec *ὁ μῶρος, ὁ ἀνόητος*
blažen *μακάριος* 3.
blaženost *εὐδαιμονία*
blednu *ὠχριάω*
blesk *σκηπτός*
blízko, na blízku *ἐγγύς, πλησίον* s gen. § 158. C. a.
bližení *οἱ δίδυμοι ἀδελφοί* nebo *τὼ διδύμω ἀδελφώ*
blížím se *πλησιάζω*
bližní *ὁ πλησίον* (adv.), *ὁ πέλας* (adv.)
bloudím *πλανάομαι* MP. (vagor)
boëdromión, attický měsíc = od 16. září až do 15. října, *ὁ βοηδρομιών, ῶνος*
bohabojnost *θεοσέβεια*
bohaprázdný *ἄθεος* 2.
bohatství *πλοῦτος*
bohatý *πλούσιος* 3. (dives), *εὐδαίμων* 2. (beatus o zemích a městech), jsem bohat *πλουτέω*
bohyně *θεά, ἡ θεός*
Boiótie *Βοιωτία*
boj *μαχή, ὁ ἀγών, ῶνος*
bojím se *φοβέομαι* MP. s FM., *δέδοικα* čeho akk. § 152. 3
bojuji *μάχομαι* DM. s dat. § 172. a), *ἀγωνίζομαι* DM., bojuji na moři *ναυμαχέω*
bořím *ἀφανίζω, κατα-σκάπτω*
bouře *ὁ χειμών, ῶνος*, jsem bouří zmítán *χειμάζομαι* P.
božský *θεῖος* 3., božská bytost *τὸ θεῖον*
božstvo *τὸ θεῖον*
brána *αἱ πύλαι*
Brasidas, vůdce spartský, padl 422 př. Kr. u Amfipole, *Βρασίδας*
bratr *ἀδελφός*
Britannie *Βριτανία*
brloh *κοίτη*
brnění *ὁ θώραξ, ακος*
brzo *ταχύ, ταχέως*

břicho ἡ γαστήρ, γαστρός
břímě φορτίον
budoucnost τὸ μέλλον, οντος též v pl.
bůh θεός, s Bohem χαῖρε (imp.)
Búlis Βοῦλις, ιδος
Búsiris, mýthický kr. v Aegyptě, Βούσιρις, ιδος
bydlím οἰκέω
bydlitel (domu) ὁ ἔνδον (adv.)
býk ταῦρος
Byzantion (pozdější Cařihrad) τὸ Βυζάντιον

C.

Caesar Καῖσαρ, ρος
Caius Γάϊος
cením vysoko περὶ πολλοῦ ποιέομαι M.
cesta ἡ ὁδός
cestuji πορεύομαι DP.
Cicero, 106—43 př. Kr., Κικέρων, ωνος
cíl σκοπός
cítím αἰσθάνομαι DM.
cizí ἀλλότριος 3. (alienus), ξένος 3. (peregrinus)
cizina ἡ ξένη
cizinec ὁ ξένος
cizopásek παράσιτος
ctím τιμάω, θεραπεύω, σέβομαι DP.
ctižádost φιλοτιμία
ctnost ἀρετή
cvičím ἀσκέω, γυμνάζω
cvrček ὁ τέττιξ, γος

Č.

čáp ἡ γέρανος
čas χρόνος, jest čas καιρός, ὥρα (doplň ἐστὶν § 140. p. 1)
často πολλάκις
čekám περι-μένω, na něco προς-μένω τι
v čelo stavím προ-ἵστημι s gen.
černý μέλας 3.
červ (mol) εὐλή
čest τιμή
čestně καλῶς
či (čili) ἤ (= lat. an)
čím — tím ὅσῳ — τοσούτῳ
čin ἔργον, ἡ πρᾶξις, εως
činím ποιέω, πράττω, = strojím κατα-σκευάζω, č. si něco ποιέομαι M., č. zlé κακὸν (κακὰ) ποιέω komu, akk.
číslo ἀριθμός
člověk ἄνθρωπος
člunek σκαφίδιον
čtení (a psaní) τὰ γράμματα
čtvernohý τετράπους, πουν
čtverospřežení τὸ τέθριππον

D.

daleko (= o mnoho) παρὰ πολύ
daleko jsem od čeho ἀπ-έχω s gen. § 165.
Daidalos, dle pověsti praotec sochařů, Δαίδαλος
daň δασμός (tribūtum)
dar δῶρον, ἡ δόσις, εως
daremný οὐδενὸς ἄξιος 3.
datel ἡ τοῦ φοίνικος βάλανος
Dátis, vůdce Darcia I., 490 př. Kr., Δᾶτις, ιδος
dávám δίδωμι, též παρ-έχω (poskytuji), zákon d. νόμον τίθημι (o lidu τίθεμαι M.), d. se do rukou něčích ἐγ-χειρίζω ἐμαυτόν τινι, d. se do čeho τρέπομαι (M.) πρός τι
dbám o něco ἐπι-μέλομαι DP., μέλει μοί τινος § 161., na koho προς-έχω τὸν νοῦν τινι
dcera ἡ θυγάτηρ, τρός
dědina δῆμος
dělím δι-αιρέω
den ἡμέρα

denně (= každodenně) *καθ' ἑκάστην ἡμέραν*
démagóg *δημαγωγός*
Démarátos, kr. spartský, vypuzen 484 př. Kr., *Δημάρατος*
Démónax, filosof athénský v 2. stol. po Kr., *Δημώναξ, ακτος*
Derkylidas, spart. vůdce 399 př. Kr., *Δερκυλίδας*
desátek *ἡ δεκάτη* (totiž *μοῖρα*)
dík *ἡ χάρις, ιτος*
díl *τὸ μέρος, ους*, jeden díl — druhý *οἱ μέν — οἱ δέ*
dílo *ἔργον*
Dión, švakr Dionýsia Ml., 409—353 př. Kr. (vypověděn 366), *Δίων, ωνος*
Dionýsie, slavnosť ku poctě Dionýsově v Athénách v měsíci březnu, *τὰ Διονύσια*
Dioskúrové, Kastor a Polydeukés (Pollux), synové Diovi a Lédini, ochránci plaveb, *οἱ Διόσκουροι*
Dipylon, brána severní v Athénách, *Δίπυλον*
díra *τρώγλη*
dítě *ὁ (ἡ) παῖς, παιδός, τό τέκνον*
div *τὸ τέρας, ατος*
divadlo *θέατρον*
divím se komu *θαυμάζω, ᾶγαμαι* DM., *ζηλόω τινά*
divoký *ἄγριος* 3., divoké zvíře *θηρίον*
dlouhý *μακρός* 3.
dnes *τήμερον*
doba *χρόνος*, příhodná doba *καιρός, ὥρα*
dobro 1) *τὸ ἀγαθόν* 2) = jmění *οὐσία*
dobrodinec *ὁ εὐεργετῶν, εὐεργετήσας*
dobrodiní *εὐεργεσία*, dob. prokazuji komu *εὐεργετέω* s akk. § 152. 1
dobromyslný *εὔνους* 2.
dobrořečím *καλῶς λέγω*
dobrovolný 1) (= dobrovolně) *ἑκών* 3. 2) *ὁ, ἡ ἐθελοντής*
dobrý *ἀγαθός* 3., *χρηστός* 3., *ἐσθλός* 3., dobrá vůle *προθυμία*, dobré činím *ἀγαθὰ ποιέω*
dobře *εὖ, καλῶς*
dobře činím komu *εὐεργετέω, εὖ ποιέω* s akk. § 152. 1
dobytče *ὁ, ἡ βοῦς, βοός*
dobytek *οἱ, αἱ βόες*
dobytí *ἡ ἅλωσις, εως*
dobývám (města) 1) *αἱρέω*, P. *ἁλίσκομαι*, útokem čeho dob. *προσβάλλω τινὶ* 2) dobývám si čeho (= získávám si něco) *κτάομαί* (DM.) *τι*
docházím pochvaly *εὐδοκιμέω*, dochází mi něco (deficit me alqd.) *ἐπι-λείπει μέ τι*
dokazuji *παρ-ίστημι*, (za pravé) *ἐξ-ελέγχω*
dokonávám něco *δια-τελέω, περαίνω*
dokončuji *ἀπο-τελέω*
dolů provázím *κατ-άγω*
domácí pes *ὁ οἰκουρὸς κύων, κυνός*
domněnka *δόξα*
domnívám se *οἶομαι* DP., *νομίζω, ἡγέομαι* DM.
domů přináším *εἰς-φέρω*
domů se vracím *ἀπο-νοστέω*
doporučuji *παρ-αινέω*
dosahuji čeho *λαμβάνω τι; τυγχάνω* s gen. § 160.
dospělý jsem *ἀκμάζω*
dostatečný *ἱκανός* 3.
dostatek mám *εὐπορέω* s gen. § 164.
dostávám (accipio) *λαμβάνω*, dostává se mi čeho *γίγνεταί μοί τι*, dostávám se podílem *ἀπο-νέμομαι* P.

dosti ἅλις, dosti podobný παρεμφερής 2.
dostihy = běh δρόμος
dotýkám se čeho ἅπτομαι (DM.) s gen. § 160.
doufám ἐλπίζω s akk.
dovídám se πυνθάνομαι DM.
dovolený ὅσιος 3., dovoleno jest komu ὅσιόν ἐστί τινα s inf.
dovoluji ἐπι-τρέπω
dozírám ἐφ-οράω
drahný συχνός 3.
drachma, attický peníz = 40 kr., δραχμή
Drakon, athénský zákonodárce ok. 620 př. Kr., Δράκων, οντος
dráma τὸ δρᾶμα, ατος
drancuji δι-αρπάζω
dráp ὁ ὄνυξ, υχος
drsný τραχύς 3.
dru, odírám ἐκ-δέρω
druh (= socius) ἑταῖρος, συνεργός; (= species) τὸ γένος, ους
druhdy (= kdysi) ποτὲ (příkl.)
druhý δεύτερος 3., = jiný ἄλλος 3., po druhé τὸ δεύτερον
dřevoštěp δρυοτόμος
dřzost τὸ θράσος, ους
drzý jsem θαῤῥέω
dřevce τὸ δόρυ, ατος
dříve (prve) πρότερον, též adj. πρότερος 3., = za dřívějšího času (τὸ) πρότερον, πρόσθεν, žiji dříve πρότερόν εἰμι, dříve než = dokud ne πρίν
dřívější ὁ πρότερον, ὁ πρίν viz dříve
duch νοῦς, ψυχή
duchaplný χαρίεις 3.
důležitý σπουδαῖος 3., μέγας 3.
dům οἰκία (aedes, ium), οἶκος domus), doma οἴκοι
důstojný ἄξιος 3., adv. ἀξίως
duše ψυχή
důvěrný συνήθης 2.
důvěřuji πιστεύω, též θαῤῥέω
dvakrát δίς
dvéře θύρα i pl.
dvojí διπλοῦς 3.
dvojloketní δί-πηχυς, υ 2., neutr. pl. διπήχη
dvojnásobný διπλάσιος 3.
dychtím po čem ὀρέγομαι DP., ἐφίεμαι M., ἐπιθυμέω, ἐράω s gen. § 160.
džbán ὁ ἀμφορεύς, έως

E.

Efesos, m. na jihu Malé Asie, ἡ Ἔφεσος
efor ἔφορος
élyský Ἠλεῖος 3.
Enna, m. na Sicilii, Ἔννα
epické básnictví ἡ ἐπῶν ποίησις, εως
Epidamňan, obyv. Epidamna (Dyrrhachium) v Illyrii, Ἐπιδάμνιος
Epipoly, předměstí v Syrakúsách, (boj u Ep. 413 př. Kr.) αἱ Ἐπιπολαί
Eretria, m. na Euboii, Ἐρέτρια
Eretrian Ἐρετριεύς, έως
Erínys ἡ Ἐρινύς, ύος
Eurydika Εὐρυδίκη

F.

Faléron τὸ Φάληρον
Faustulus Φαυστύλος
Feidippidés Φειδιππίδης
fialka ἴον
fík σῦκον
filippický Φιλιππικός 3.
Filippidés Φιλιππίδης
filosof φιλόσοφος
flétna αὐλός

Fliásian, Fliúnťan, obyv. Fliúnta, m. poblíž Argolidy, *Φλιάσιος*
Fókaia, m. na iónském pobřeží v Malé Asii, *Φώκαια*
Fókylidés, gnómický básník z Miléta v 6. stol. př. Kr., *Φωκυλίδης*
Frasios *Φράσιος*

G.

Góbryas *Γωβρύας*
Gorgias ze Sicilie, slavný řečník a sofist ok. 400 př. Kr., *Γοργίας*
Gracchus *Γράκχος*
Gryllos *Γρύλλος*

H.

Habrónichos *Ἁβρώνιχος*
had *ὁ ὄφις, εως, ὁ δράκων, οντος*
Hádés (podsvětí) *ᾍδης*, jako bůh *Ἅιδης*
hájím čeho *ἀμύνομαι* (M.) *ὑπέρ τινος*
Halikarnás *ἡ Ἁλικαρνασός*
hana, hanba *τὸ ὄνειδος, ους*
hanebný *αἰσχρός* 3.
haním *ψέγω, λοιδορέω τινὰ*, též *ἐπιτιμάω* s dat.
Hasdrubal, bratr Hannibalův, padl 207 př. Kr., *Ἀσδρούβας, ᾱ*
hasím (zhašuji) *(κατα)-σβέννυμι*
házím *ἀφ-ίημι*, na koho, po čem *ἐπιῤῥῖπτέω* s dat., oštěpem (kopím) *βάλλω, ἀκοντίζω*
hbitý *ἐλαφρός* 3.
Héfaistión, přítel Alexandra Vel., zemřel 324 př. Kr., *Ἡφαιστίων, ωνος*
Hellas *ἡ Ἑλλάς, άδος*
Hellén *Ἕλλην, ηνος*
hellénský *Ἑλληνικός* 3.
Hérakleovec *Ἡρακλείδης, ου*
Hermón *Ἕρμων, ωνος*
Hierón, tyran syrákúský 478—467 př. Kr., *Ἱέρων, ωνος*
hlas *φωνή*
hlasatel *ὁ κῆρυξ, υκος*
hlasitě *μεγάλως*
hlava *κεφαλή*
hledám čeho *ζητέω τι* (quaero)
hledím *θεάομαι* M., *ὁράω, βλέπω*, hledím nač *ἀπο-βλέπω εἰς (πρός) τι, ἐπι-βλέπω τι*, hledím na to (= dbám na to) *σκοπέω*; hledím si s inf. *πειράομαι* DP. (cōnor)
hluboký *βαθύς* 3.
hnojím *πταίνω*
hodina *ὥρα*
hodlám *μέλλω* s inf. praes. nebo fut.
hodný *ἀγαθός* 3.. *χρηστός* 3.
hodovník *ὁ συμπίνων, οντος*
hoch *ὁ παῖς, παιδός*
hojím *θεραπεύω, ἰάομαι* DM.
v hojnosti *ἄφθονος* 2. (adj.)
hojný *πολύς*, = výnosný *εὔπορος* 2. s gen.
hon, honba *θήρα*
honím (honím se po čem) *θηρεύω, θηράω* s akk. § 152. 2
hora *τὸ ὄρος, ους*
holič *ὁ κουρεύς, έως*
horlivě *ἐπιμελῶς*
horlivost *προθυμία*
hořký *πικρός* 3.
host *ξένος*
hotový *ἕτοιμος* 3. (2.), jsem po hotově *ὑπ-άρχω*
houští *οἱ δρῦμοί*
hra na citeru *ἡ κιθάρισις, εως*
hraji na flétnu *αὐλέω*, na citeru *κιθαρίζω*
hranice *ὅρος*
hrdě *σοβαρῶς*
hrdina *ὁ ἥρως, ωος*
hrdý jsem nač *μέγα φρονέω* čili *μεγαλύνομαι* (P.) *ἐπί τινι*

hrob *τάφος*, nesu ku hrobu *ἐκ-φέρω* (effero)
hroch *ὁ ποτάμιος ἵππος*
hrom *βροντή*
hromadím *συν-τίθημι*
hrot = železo *σίδηρος*
hrozím *ἀπειλέω*
hříbě *πῶλος*
hříšné *οὐ θεμιτόν* (nefas)
hřmotím *θορυβέω*
hubím (zahubuji) *λῡμαίνομαι* DM. *δια-φθείρω*
hůl *βακτηρία*
husa *ὁ χήν, χηνός*
hustý, dav jezdců *τὸ στῖφος* (*-ους*) *τῶν ἱππέων*
hvězda *ὁ ἀστήρ, έρος; τὸ ἄστρον*
Hyakinthie *τὰ Ὑακίνθια*
Hyakinthos, druh Apollónův, obraz květu, jejž slunce spaluje *Ὑάκινθος*
hýbám čím *κῑνέω τι*
hynu *δια-φθείρομαι* P., *ἀπ-όλλυμαι* M.

Ch.

Chairóneia, m. v Boiótii, (bitva u Ch. 338 př. Kr.) *Χαιρώνεια*
Chalybové, národ v Pontu v Malé Asii, *οἱ Χάλυβες, ων*
chápu se čeho *λαμβάνω τι, ἐφ-άπτομαί* (DM.) *τινος* § 160.
chci *βούλομαι* DP., *ἐθέλω*, = hodlám *μέλλω* s inf. fut. nebo praes. § 203. p. 4
Cheirisofos, spoluvelitel Xenofóntův, *Χειρίσοφος*
Cheirón, kentaur, vychovatel Achilleův, *Χείρων, ωνος*
chlapec *ὁ παῖς, παιδός*
chlapeček *παιδίον*
chléb *σῖτος*
chlubím se čím *ἀλαζονεύομαι* (M.) *περί τινος*
chodidlo = konec nohy *ἄκρος ὁ πούς*
čili *ὁ ποὺς ἄκρος* § 148. p. 3
chovám se 1) *ἀνα-στρέφομαι* P. s FM. (versor), 2) k někomu (= nakládám s kým) *χράομαι* DM. s dat. § 173. a. p. 1. 3) tiše *ἡσυχάζω*
chrám *ἱερόν, νεώς*
chráním si *φυλάττομαι* M.
chromý *χωλός* 3.
chudoba *πενία*
chudý *ὁ (ἡ) πένης, ητος* (pauper), jsem ch. *πένομαι*
chvála *ἔπαινος*
chválím *(ἐπ)-αινέω*
chybuji (se) *ἁμαρτάνω*
chyby se dopouštím *ἁμαρτάνω*
chytám *λαμβάνω, αἱρέω*; P. *ἁλίσκομαι*

I.

i 1) = et *καί, τε*, i když *καίπερ* s part. § 231. 3. 2) = igitur *οὖν*
ihned *αὐτίκα, εὐθύς*
Íkaria *Ἰκαρία* (*ῑκ.*)
Ílias *ἡ Ἰλιάς, άδος*, (*ῑλ.*)
Ílion *Ἴλιον* (*ῑλ.*)
Indie *ἡ Ἰνδική*
Ión *ὁ Ἴων, ωνος*
Iónie *Ἰωνία*
iónský *Ἰωνικός* 3.
Isména *Ἰσμήνη*
Iséniás (ok. 383 př. Kr.) *Ἰσμηνίας*
Ísokratés, slavný attický řečník, 436 až 338 př. Kr., *Ἰσοκράτης, ους* (*ῑσ.*)
Isthmos *Ἰσθμός*
Itálie *Ἰταλία* (*ῑτ.*)

J.

jak, jako *ὡς* (i při zvolání), *ὥσπερ*; tázací: *πῶς*; jak — tak *ὥσπερ — οὕτω(ς)*, též *καί — καί*

jakkoli καίπερ s part. § 231. 4
jaký οἷος 3.
jakýkoliv(ěk) ὁστισοῦν
jalový κενός 3 (= prázdný)
jaro τὸ ἔαρ, ἔαρος
jazyk γλῶττα
jdu ἔρχομαι (εἶμι) eo, βαδίζω (vādo, gradior), πορεύομαι DP. (proficiscor); jdu napřed προ-ηγέομαι DM.
ječmen, ječné zrno κριθή i pl.
jed ἰός (vīrus, přirozený jed), φάρμακον (ustrojený), κώνειον (z bolehlavu, cicūta)
jeden — druhý ὁ μέν — ὁ δέ
jedenáctipáni, úřad v Athénách mající dozor nad vězněmi a nad vykonáváním poprav, οἱ ἕνδεκα
jediné, jediný μόνος 3. (solus)
jednám = činím πράττω
jednání ἡ πρᾶξις, εως, τὸ ἔργον
jednou ἅπαξ (semel), ποτὲ (příkl. aliquando)
jehně ὁ, ἡ ἀρήν, ἀρνός
jemný λεπτός 3.
jen (jediné) μόνον, též adj. μόνος 3.
jeskyně τὸ ἄντρον
jestřáb ὁ ἱέραξ, ακος
ještě ἔτι, ještě ne οὔπω, οὐδέπω, ještě nikdy οὔποτε, οὐδέποτε
jeviště σκηνή
jevím se φαίνομαι MP. se siln. aor. P.
jezdec ὁ ἱππεύς, έως
jezdecké umění ἡ ἱππική
jezero λίμνη
ježto = protože ὅτι
jícen τὸ χάσμα, ατος
jídlo τὸ δεῖπνον
jím 1) ἐσθίω, 2) = obědvám δειπνέω, s někým συν-δειπνέω τινὶ
jiný ἄλλος 3.
jiskra ὁ σπινθήρ, ῆρος
jistě σαφῶς
jistý 1) τὶς (příkl. quidam), 2) = secūrus ἀσφαλής 2. 3) βέβαιος 3. i 2. (stálý, certus)
již ἤδη
jméno τὸ ὄνομα, ατος, jménem ὀνόματι § 155. A.; jm. slavné δόξα τῆς ἀρετῆς
jmenuji 1) λέγω, καλέω, ὀνομάζω (voco, appello); 2) = volím ἀποδείκνυμι
jmění οὐσία, τὰ χρήματα, άτων
jsem 1) εἰμὶ, s někým συμι-πράττω τινὶ, proti komu ἀντι-πράττω τινὶ, 2) jsem při čem ὑπ-άρχω, πάρειμί τινι, 3) jsem v něčem (obsažen) ἔν-ειμι
Julia Ἰουλία

K.

kabát ἱμάτιον
Kallikratidas, spartský admirál, padl 406 př. Kr., Καλλικρατίδας
Kallirrhoë Καλλιῤῥόη
kámen λίθος
kamenuji κατα-λεύω
kanec κάπρος
Kapitolium Καπιτώλιον
kazím δια-φθείρω
každoročně καθ' ἕκαστον ἔτος
každý ἕκαστος 3., πᾶς 3; po každé ἀεί
káži (iubeo) κελεύω, aby = akk. a inf.
kdesi ποὺ (příkl.)
kdokoli, kterýkoli ὅστις
kdokolivěk, kterýkolivěk ὁστισοῦν
kdosi τὶς (příkl.)
kdysi ποτὲ (příkl.)
když ὡς, ὅτε, ἐπεί ἐπειδή
Kedreie, m. v Kárii, αἱ Κεδρεῖαι
Kekrops, mýthický kr. athénský, Κέκροψ, πος
kel vyčnívající (zub) ὁ χαυλιόδους, οντος
Kelainy αἱ Κελαιναί

kentaur *Κένταυρος*
Kerameikos, široká ulice v Athénách, vedoucí severozápadně od brány Dipyla, *Κεραμεικός*
Kerdylion *Κερδύλιον*
Kilikie, krajina na jihu Malé Asie, *Κιλικία*
Kimón, syn Miltiadův, vojevůdce a státník athénský 504—449 př. Kr., *Κίμων, ωνος*
kissijský *Κίσσιος* 3.
kladu *τίθημι*, do čeho *ἐν* .., M. si; kladu (stavím) naproti *ἀντι-τίθημι*
klamu *ἐξ-απατάω*, klamu se *ψεύδομαι* MP.
Klearchos, stratég v hellénském vojště Kýra Ml., *Κλέαρχος*
Kleón, démagóg athénský 429—422 př. Kr., *Κλέων, ωνος*
Kleopatra, královna aegyptská 48—30 př. Kr., *Κλεοπάτρα*
klesám (*κατα*)-*πίπτω*, na mysli kl. *ἀθυμέω*
kliční kost *ἡ κλεῖς, κλειδός*
klid *ἡσυχία*
kloním *κλίνω*
klopýtám o něco *προς-πταίω τινὶ*
Klytaimnéstra *Κλυταιμνήστρα*
kmen (národ) *φῦλον*
kněz *ὁ ἱερεύς, έως*
kníže *ὁ βασιλεύς, έως*
kočka *γαλῆ*
Kodomannos *Κοδομαννός*
koleno *τὸ γόνυ, ατος*
konám (služby) *ὑπηρετέω*; konám se (= odbývám se) *γίγνομαι* DM. (o zápasech)
končím *τελευτάω*
kopí *λόγχη, τὸ ἀκόντιον, τὸ παλτόν*; kopím házím po kom *ἀκοντίζω τινὰ, εἴς τινα, ἐπί τινι*
kopyto *ὁπλή*
Koré (Persefona), dc. Démétřina, *Κόρη*
kormidlo *πηδάλιον*
kormidelník *κυβερνήτης*
kořen *ῥίζα*
kostka *κύβος*
koupám se *λοῦμαι* M.
kov *χαλκός*; z kovu (= kovový) *χαλκοῦς* 3.
kolem (u čísel) *ἀμφί* s akk. § 181. 1 C.
konec *τὸ τέλος, ους*, jsem u konce *πέπαυμαι*, konec činím čemu *τέλος ἐπι-τίθημί τινι*
kost *ὀστοῦν*
kotev *ἄγκυρα* (ancora)
kovový *χαλκοῦς* 3.
koza *ἡ αἴξ, αἰγός*
kozel *τράγος*
kráčím *βαδίζω, πορεύομαι* DP., (dle taktu) *ἐμ-βαίνω*
kradu *κλέπτω*
krádež *κλοπή*
krajina *χώρα*
krákám *κέκραγα* (s význ. praes.)
král *ὁ βασιλεύς, έως*
královský *βασίλειος* 3.
kraluji *βασιλεύω* s gen. § 163.
Kranaové (pův. jm. Athéňanů) *οἱ Κραναοί*
Kranion, gymnasium u Korintha, *Κράνιον*
krása *τὸ κάλλος, ους*
krásný *καλός* 3.
krátký *βραχύς* 3., = skrovný *ὀλίγος* 3.
Krét, obyv. Kréty, *Κρής, Κρητός*
krev *τὸ αἷμα, ατος*
Kritón, přítel Sókratův, *Κρίτων, ωνος*
krkavec *ὁ κόραξ, ακος*
krmím *τρέφω*
krok *τὸ βῆμα, ατος*
krokodil *κροκόδειλος*

Kronos (Saturnus), otec Diův, *Κρόνος*
krutě *τραχέως*
krutý (o boji) *δεινός* 3.
křepčím *ὀρχέομαι* DM.
křičím *κέκραγα* (s význ. praes.), *ἀνακράζω*
křídlo *πτερόν*
křik *κραυγή*, dávám se do křiku *ἀνακράζω*
křísím *ἀν-ίστημι*
křivdu páchám (činím) na kom *ἀδικέω* s akk. § 152. 1, křivdu trpím *ἀδικέομαι* P.
kterak = že *ὡς*, *ὅτι*
Ktésifón, stoupenec Démosthenův, *Κτησιφῶν*, *ῶντος*
kůň *ἵππος*
kupný *ὤνιος* 3. i 2.
kupuji *ἀγοράζω*, *ὠνέομαι* DM. (aor. *ἐπριάμην*)
kůže *δορά*, *τὸ δέρμα*, *ατος*
květina *τὸ ἄνθος*, *ους*
Kyaxarés, syn Astyagův, strýc Kýra St., *Κυαξάρης*
kynik *κυνικός*

L.

labužník *ὁ ἄσωτος ἄνθρωπος*
lahodnost *ἡ γλυκύτης*, *ητος*
laji *λοιδορέομαι* M.
Lakedaimón *ἡ Λακεδαίμων*, *ονος*
lakomý *φιλάργυρος* 2.
Lakón *Λάκων*, *ωνος*
Lakónka *Λάκαινα*
lana *τὰ ἀπόγεια*
léčím *θεραπεύω*, *ἰάομαι* DM.
lehkomyslný *ῥᾴθῡμος* 2.
lék *φάρμακον*
lekám se *φοβέομαι* P. s FM.
Leontiňan, obyv. Leontin, m. na východ. pobřeží Sicilie, *Λεοντῖνος*
Lesbian *Λέσβιος*
Lesbos, ostrov v aegejském moři, *ἡ Λέσβος*
lest *δόλος*
léto *τὸ θέρος*, *ους*
lev *ὁ λέων*, *οντος*
levý *εὐώνυμος* 2.
lež *τὸ ψεῦδος*, *ους*
ležím *κεῖμαι*, před něčím *πρόκειμαι*
lhář *ὁ ψευδής*
-li *εἰ* (v podmín. a nepřímo tázac. větách); -li . . . či(li) *πότερον* . . . *ἤ*
líbezný *χαρίεις* 3.
líbím se *ἀρέσκω*
libra *λίτρα*
Libyan, obyv. severního pobřeží Afriky, *Λίβυς*, *υος*
Licinius Macer *Λικίννιος Μάκρος*
líčím *δι-ηγέομαι* DM.
lid (sprostý) *τὸ πλῆθος*, *ους*
lidé *οἱ ἄνδρες*, *ῶν*
lidomilnost *φιλανθρωπία*
lidský *ἀνθρώπινος* 3.
lichotím *κολακεύω*
lichotník *ὁ κόλαξ*, *κος*
lijavec *ὄμβρος*, imber
list *φύλλον*
liším se *δια-φέρω*
liška *ἡ ἀλώπηξ*, *εκος*
lítám *πέτομαι* DM.
lítost mám, líto jest mi *μετα-μέλει μοί τινος* § 161.
lkám *ὀδύρομαι* DM., *οἰμώζω*
loď *ἡ ναῦς*, *νεώς*
loďka *τὸ σκάφος*, *ους*
loďstvo *τὸ ναυτικόν*, *αἱ νῆες*
loket *ὁ πῆχυς*, *εως*
Lótofag *Λωτοφάγος*
lótos *λωτός*
louka *ὁ λειμών*, *ῶνος*
loupežník *ὁ λῃστής*

lov *θήρα*, = ulovené *ἄγρα*
lučištník *τοξότης*
luk *τόξον*
Lukullus, konsul 74 př. Kr., *Λούκουλλος*
Lusitan (Lūsitānia = Portugalsko) *Λυσιτανός*
Lýd *Λυδός*
Lykáonie, krajina prostřed Malé Asie, *Λυκαονία*
Lykomédés z Mantineie ok. 370—366 př. Kr., *Λυκομήδης, ους*
Lýsiklés *Λυσικλῆς, έους*
Lýsimachos, zemřel 281 př. Kr., *Λυσίμαχος*
lze = možno jest *ἔξεστι(ν)*
lživý *ψευδής* 2.

M.

Magnésie, m. v západ. Malé Asii, *Μαγνησία*
Maia, dc. Atlantova, *Μαῖα*
majetek *ἡ κτῆσις, εως*, jako věc též: *τὸ κτῆμα, ατος*
Makedonie *Μακεδονία*
málo vyjadř. adj. *ὀλίγος* 3., méně *ἧττον*, nejméně *ἥκιστα*
malomyslný *μικρόψῡχος* 2., mal. jsem *ἀθῡμέω*
máloplodnost *ὀλιγογονία*
malý *μικρός* (*σμικρός*) 3.
mám 1) *ἔχω*, 2) mám se dobře *εὖ πράττω*, 3) mám za to *νομίζω, ἡγέομαι* DM., 4) mám koho za něco *νομίζω* s dvojím akk.
maně *εἰκῇ* (temere)
manželka *ἡ γυνή, γυναικός*
Mardonios, vůdce Xerxův, padl v bitvě u Plataj 479 př. Kr., *Μαρδόνιος*
maso *τὸ κρέας, ως* i pl.
matka *ἡ μητήρ, μητρός*
Mausóllos, kr. kárský 377—353 př. Kr., *Μαύσωλλος*
meč *μάχαιρα*
med *τὸ μέλι, ιτος*
Megalopolis, m. v Arkadii, *ἡ Μεγάλη πόλις*
Megara, hlavní m. v Megaridě, *τὰ Μέγαρα, ων*
Melétos, žalobník Sókratův, *Μέλητος*
méně *ἧττον*
Methóné, m. na pobřeží Makedonie *Μεθώνη*
mezek *ὁ ὀρεύς, έως*
měsíc *ὁ μήν, μηνός* (mensis), *σελήνη* (luna)
město *ἡ πόλις, εως*, též *τὸ ἄστυ, εως* proti *οἱ ἀγροί* venkov (rus), a též = Athény (srov. Urbs = Roma)
Midas, kr. fryžský, *Μίδας*
milétský (z Miléta) *ὁ Μιλήσιος*
milostivý *εὐμενής* 2., *ἵλεως* 2.
milý *φίλος* 3., nejmilejší (milý bratře!) *ὦ λῷστε*
mimo *πλήν* s gen.
mina, ideální peníz athénský = 40 zl., *μνᾶ*
míním *οἶομαι* DP. (opīnor), *ἡγέομαι* DM., *ὑπο-λαμβάνω* (dūco), *δοκεῖ μοι* (mihi videtur)
míněnní *γνώμη, δόξα*; jsem toho míněnní *νομίζω*
Minótauros *Μινώταυρος*
mír *εἰρήνη*, m. činím s kým *σπένδομαί* (M.) *τινι* § 172. a.
míra *μέτρον*, míru zachovávám *σωφρονέω*
mírně *πρᾴως*
mírný *μέτριος* 3.
mísím *κεράννυμι*
míska *φιάλη*

místo *τόπος*, pevné m. *χωρίον*
mládí *ἡ νεότης, ητος*
mladická svévole *ἡ νεότης, ητος*
mladík *νεανίας, ὁ νέος*
mladý *νέος* 3.
mlčím *σιγάω, σιωπάω*
mluvení *λόγος, τὸ λέγειν*
mluvím *λέγω*, s někým *διαλέγομαι* (DP.) *τινι* § 172. a.
mnohokrát větší *πολλαπλάσιος* 3.
mnohý *πολύς* 3., *συχνός* 3.
množství 1) *τὸ πλῆθος, ους*; 2) *οἱ πολλοί* (obecenstvo); 3) veliké množství = hojnosť *ἀφθονία*
moc mám *δυνατός εἰμι, ἰσχύω*, jest v mé moci *ἐξουσίαν ἔχω*
mocný *δυνατός* 3.; mocnější *κρείττων* 2.
modlím se (ke) komu *εὔχομαι* (DM.) s dat. a inf. § 170. 1 a. p. 227. 1 b.
mohu *δύναμαι* DP., může se *ἔξεστι(ν)*
mohyla *τύμβος*
Moiris, kr. aegyptský, *Μοῖρις, ιδος*
morek (dřeň) *μυελός*
moře *θάλαττα*
moudrosť *σοφία*
moudrý *σοφός* 3., *εὖ φρονῶν* 3. (o osobě), *σώφρων* 2. (též o věci)
moudře *σοφῶς*
možno není *οὐκ ἔστι(ν)*
mrav *τὸ ἦθος, ους*
mravenec *ὁ μύρμηξ, ηκος*
mravnosť *εὐκοσμία*
mrštnosť *ἡ ὑγρότης, ητος*
mrtvola *τὸ σῶμα, ατος*
mrtvý *νεκρός* 3.
mrzím se nad čím *ἀγανακτέω, ἄχθομαι* (P.) *τινι* § 173. a. p.
mstím koho *τιμωρέω τινὶ* § 170. b.; mstím se komu (nad kým) *τιμωρέομαι* (M.) *τινα* § 167. b.
Munychie, poloostrov a pahorek u Athén, *Μουνυχία*
musím *δεῖ* nebo *χρή* (= oportet) s akk. a inf.
muž *ὁ ἀνήρ, ἀνδρός*
mužně *ἀνδρείως*
mužstvo *οἱ ἄνδρες, ῶν*
Mykalé, předhoří v Malé Asii proti Samu (bitva u M. 479 př. Kr.) *Μυκάλη*
mýlím se *ἁμαρτάνω* (pecco), m. se v čem *δι-αμαρτάνω* s gen. § 165.
Myndos, m. v Kárii, *ἡ Μύνδος*
Myrónidés, athénský vojevůdce 456 př. Kr., *Μυρωνίδης*
mysl *νοῦς*, jsem dobré mysli *θαῤῥέω*
myslím 1) = přemýšlím *νοέω*, 2) = domnívám se *οἴομαι* DP., *νομίζω*, *ἡγέομαι* DM.
myslivec *κυνηγός*
mystérie *τὰ μυστήρια*
myš polní *ὁ ἀρουραῖος μῦς*, gen. *μυός*, městská m. *ὁ ἀστικὸς μῦς*
myšlénka *τὸ νόημα, ατος*
Mytiléňan, obyv. Mytilény, *Μυτιληναῖος*
mzda *μισθός*

N.

nabažuji se čeho *ἐμ-πίμπλαμαι* P. s part. § 233. A. 2
náčelnictví *ἡγεμονία*
nadávám komu *κακῶς λέγω τινὰ, λοιδορέομαι* (M.) *τινι* § 170. b.
napisuji *ἀνα-γράφω*
naděje *ἡ ἐλπίς, ίδος*
nadívám se čeho *ἐλπίζω τι*
nadsvěti *τὰ ἐπάνω* (adv.)
nadvzduší *ὁ αἰθήρ, έρος*
náhoda *τύχη*; náhodou *κατὰ τύχην τινά*
náhrobek *τὸ σῆμα, ατος*

nachové roucho *ἡ φοινικίς, ίδος*
nález (= rozsudek) *ἡ κρίσις, εως*; nález vynáším *δίκην δικάζω*
nalézám *εὑρίσκω*, = dosahuji *τυγχάνω* s gen. § 160.
náležitý *ἄξιος* 3.
námaha, namáhání *πόνος*
namahavý *ἐπί-πονος* 2.
námořní bitva *ναυμαχία*
námořnictví *τὰ ναυτικά*
napadám koho *ἐπι-τίθεμαί* (M.) *τινι* § 172. a.; napadám něco *λαμβάνω*
napomáhám *βοηθέω*
naplňuji *ἐμ-πληρόω* s gen. § 164.
napomenutí *ἐντολή*
napomínám *νουθετέω τινά*, koho k čemu *παρα-κελεύομαί* (DM.) *τινί τι*
napravuji *βελτίονα ποιέω τινά*
naproti v šik se řadím *ἀντιπαρατάττομαι* M.
naproti stojící (v šiku) *ἀντιτεταγμένος* 3.
napřed (o čase) *πρότερον*
náramek (spona na ruku) *ψέλιον*
narážím oč (nač) *προσκρούω τινὶ* neb *πρός τι*
národ *ἔθνος, ους* (gens), *δῆμος* (populus)
nářadí *τὸ σκεῦος, ους*, obyč. pl.
nařizuji *προς-τάττω, ἐπι-τάττω*
následuji čeho *μιμέομαι* (DM.) s akk.; *ἕπομαι* DM., *(ἐπ)-ακολουθέω* s dat.
nastávám (o noci) *ἐπι-γίγνομαι* DM.
návrh *λόγος*
navykám (koho) *ἐθίζω*
naznačuji *σημαίνω*
nazpět dávám *ἀπο-δίδωμι*
nazpět jdu *ἀνα-χωρέω*
nebe *οὐρανός*
nebezpečenství *κίνδυνος, τὰ δεινά*, s nebezpečenstvím spojený *ἐπισφαλής* 2.
nebezpečný *ἐπι-κίνδυνος* 2.
neboť *γάρ* (enim) postposit.
nečistý *ἀ-κάθαρτος* 2.
nedávno *ἄρτι, νεωστί*
nedostatek mám čeho *στανίζω* s gen. § 164.
nedovolený *ἀ-θέμιτος* 2.
nedůvěra *ἀπιστία*
nedůvěřuji *ἀπιστέω*
nehynoucí *ἀ-θάνατος* 2.
nejistý *ἀφανής* 2.
nejvíce *μάλιστα*, nejvíce lidí *οἱ πολλοί* § 142. 2 p.
nechávám *ἐάω, παρ-ίημι*
nejen — ale (nýbrž) i *οὐ μόνον — ἀλλὰ καί*
nekázanost *ἀκολασία*
nelíbí se mi něco (= neschvaluji čeho) *οὐκ ἐπ-αινέω τι*
nemejský *Νέμειος* 3.
nemos *ἡ νόσος*
nemocním (jsem nemocen) *νοσέω*
nemožný *ἀδύνατος* 2.
nenadále *ἐξαίφνης*
z nenadání *ἐξ ἀπροσδοκήτου*
nenávidím koho *μῖσέω τινά*
nenávist *τὸ μῖσος, ους*
neohrožený *εὐθαρσής* 2., neohroženě *ἀδεῶς*
Neoptolemos (Pyrrhos), syn Achillův, *Νεοπτόλεμος*
nepatrný *φαῦλος* 3.
nepodobný *ἀν-όμοιος* 2.
nepomíjející *ἀθάνατος* 2.
neporadění se *ἀβουλία*
s nepořízenou adj. *ἀ-πρακτος* 2.
neposlouchám (js. neposlušen) koho *ἀπειθέω τινὶ*

nepřátelský *πολέμιος* 3., nepřátelská země *ἡ πολεμία*
nepřátelství *ἔχθρα*
nepřítel *πολέμιος* (hostis), *ἐχθρός* (inimicus)
nerozumný *ἄ-νους* 2., *ἄφρων* 2.
nerozvážlivý *ἄφρων* 2.
neřest *ἡ κακότης, ητος*
nesčíslný *μυρίος* 3.
nesejde nic na tom *οὐδὲν διαφέρει*
neslušně *ἀπρεπῶς*
nesmrtelný *ἀθάνατος* 2.
nesnadně *χαλεπῶς*
nesnadný *χαλεπός* 3., nesnadná otázka *ἀπορία*
nespravedlivý *ἄδικος* 2.
nesprávně *οὐκ ὀρθῶς*
nestálý *ἀ-βέβαιος* 2.
nesu *φέρω*, ku hrobu (effero) *ἐκφέρω*, velmi těžce *φέρω χαλεπώτατά τι*, nesu napřed *προ-φέρω*
nestřídmě *ἀμέτρως*
nesvornost *διαφορά, διχοστασία*
nešlechetnost *ἡ κακότης, ητος*
nešlechetný *μοχθηρός* 3.
nešťastný *ἀτυχής* 2., nešťastník *ὁ ἀτυχής*
neštěstí *ἀτυχία* i plur., *τὸ κακόν* i plur., jsem v neštěstí *ἀτυχέω*
neúhonný *καθαρός* 3.
neúroda *ἀφορία*
neustále *ἀεί, συνεχῶς*
nevážně jednám s kým *καταφρονέω τινὸς*
nevděčen jsem k někomu *ἀχαριστέω πρός τινα*
nevinen *ἀν-αίτιος* 2. s gen.
nevzdělaný *ἀ-παίδευτος* 2.
nezákonný *παράνομος* 2.
nezbytný *ἀναγκαῖος* 3.
nezištný *ἐλευθέριος* 2.
nezkalený *ἀ-τάρακτος* 2.
neznalý jsem *ἀπείρως ἔχω*
neznám *ἀγνοέω*
než 1) = quam *ἤ*, 2) = sed *ἀλλά*
někde *ποὺ* (příkl.)
někdejší *ὁ, ἡ, τὸ πρίν*
někteří *ἔνιοι* (nonnulli), *τινὲς* (quidam)
nepatrný *μικρός* 3.
nevražím na koho *ἄχθομαί* (P.) *τινι* § 173. a., p.
nic (v ničem) *οὐδέν* (*μηδέν*)
nikde *οὐδαμοῦ* (*μηδαμοῦ*)
nikdo *οὐδείς* (*μηδείς*)
nikdy *οὐδέποτε* (*μηδέποτε*)
Níkomachos, Athéňan ok. 400 př. Kr., *Νικόμαχος*
Níl *Νεῖλος*
Nioba, dc. Tantalova, manželka Amfióna, kr. thébského, *Νιόβη*
Nitókris, královna babylónská, *Νίτωκρις, ιδος*
niva *πεδίον*
noc *ἡ νύξ, νυκτός*
noha *ὁ πούς, ποδός*, = stelmo, crus *τὸ σκέλος, ους*
nosím oděv = jsem oděn: perf. P. od *ἀμφι-έννυμι*
nouze *ἀνάγκη, τὸ δεινόν*
nutím *ἀναγκάζω*, vidím se nucen *ἀναγκάζομαι* P.
nutnost *ἀνάγκη*
nutný *ἀναγκαῖος* 3.
nýbrž *ἀλλά*
nymfa *νύμφη*
nyní *νῦν*

O.

o (lat. de) *περί* s gen.
obcování *ὁμιλία*
obcuji *ὁμιλέω, σύν-ειμι, χράομαι* DM. *συγ-γίγνομαι* DM., *συνδια-τρίβω* s kým *τινί* § 172. a.

občan *πολίτης*
obdivuji se *θαυμάζω, ἄγαμαι* DM., *ζηλόω* komu s akk.
obdržuji *λαμβάνω* (accipio)
obec *δῆμος*, od obce nebo na obecní útraty, z obecní pokladny *ἀπὸ κοινοῦ, δημοσίᾳ*
obětšuji *ἀνα-κρεμάννῡμι*
obět *θυσία*, obět přinášim *θύω*, (krvavou obět) *σφαγιάζομαι* M., obět za zachránění *τὰ σωτήρια*
obětní dar *τὸ ἀνάθημα, ατος*
obětní zvíře *τὸ σφάγιον*
obětuji *θύω* viz obět
obcházím *περί-ειμι* (εἶμι)
obilí *σῖτος*
objímám *περι-έχω*
obkličuji *περι-έχω*, intercipio *ἀπο-λαμβάνω*
obléhám *πολιορκέω*
oblékám koho *ἐν-δύω*, obl. se *ἀμφι-έννῡμι* M., obl. si *περι-βάλλομαι* M., *ἐν-δύομαι* M.
obličej *ἡ ὄψις, εως, πρόσωπον*
obluda *τὸ τέρας, ατος*
obolos *ὀβολός* asi $6^2/_3$ kr.
obr *ὁ γίγας, αντος*
obracím se *τρέπομαι* M., na koho *ἐντυγχάνω τινὶ*
obracuji se *ἀνα-στρέφω* (intrans.)
obrat *μεταβολή*
obraz (bohů) *τὸ ἄγαλμα, ατος*; obraz dělám *εἴδωλον κατασκευάζω*
obtěžuji *ἐν-οχλέω*
obtížný *χαλεπός* 3., *βαρύς* 3., adv. *χαλεπῶς*
obyčejně *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ*
obyvatel Sard *Σαρδιανός*
obzvláště *διαφερόντως*
obžalovaný *ὁ φεύγων, οντος*
ocas *οὐρά*
očekávám *ἐλπίζω τι*
očišťuji od čeho *καθαίρω* s gen. § 165.
odbývám *ἀπο-πέμπω*
odejdu *ἄπ-ειμι* (εἶμι)
oděv *ἡ ἐσθής, ῆτος*
odevzdávám *ἀπο-φέρω, παρα-δίδωμι*
odhaluji *ἐκ-καλύπτω*
odhazuji *ἀπο-ῥῑπτέω* § 129. b., p. 2., *ἀπο-βάλλω*
odcházím *ἄπ-ειμι* (εἶμι), z domova *ἀποδημέω*
odívám *ἀμφι-έννῡμι*, se v něco *περι-τίθεμαί* (M.) *τι*
odklizuji *ἐκποδὼν ποιέομαι* M.
odlamuji od *ἀπο-ῥήγνῡμι ἀπό*
odměnu dávám *χάριν ἀπο-δίδωμι*
odnímám *ἀφ-αιρέομαι* M., komu co *τινά τι* § 154. 1
odolávám komu *δέχομαί* (DM.) *τινα*
odpadávám od koho *ἀφ-ίσταμαι* (M.) s gen. § 165.
odpírám *ἀνθ-ίσταμαι* M.
odplouvám *ἀπο-πλέω*
odpočívám od čeho *παύομαι* (M.) s gen. § 165.
odpoledne *δείλη*
odporuji *ἐναντιόομαι* DP.
odpouštím *συγ-γιγνώσκω*, = ospravedlňuji *συγ-χωρέω*
odpovídám *ἀπο-κρίνομαι* M.
odpuštění *συγγνώμη*
odsuzuji koho k čemu *τιμάω τινί τινος* § 167. p.
odtud *αὐτόθεν*
odvaha *τόλμα, ης*
odvážím *ἀπ-άγω*, -si M.
odvětuji *ἀπο-κρίνομαι* M.
odvracuji od čeho 1) = zdržuji *ἀπο-τρέπω* s gen. § 165. 2) = k odpadnutí přemlouvám) *ἀφ-ίστημι*

ἀπό . . .; odvracuji se *ἀπο-στρέφομαι* (MP. s FM.) s gen. § 165.
Odyssea *Ὀδύσσεια*
oheň *τὸ πῦρ, πυρός*, ohně oznamovací *οἱ φρυκτοί*
ohlašuji *προ-αγορεύω, παρ-αγγέλλω*
ohněnosič (kněz Areův ve Spartě) *πυρφόρος*
ohnisko *ἑστία*
ohromný *δεινός* 3., (= veliký) *μέγας* 3.
ochotně *προθύμως*
ochotný *πρόθῡμος* 2.
ochránce *ὁ σωτήρ, ῆρος*
ochutnávám (gusto) *γεύομαι* (DM.) s gen. § 159. a.
Oidipús, s. Laiův, král thébský, *Οἰδίπους, ποδος*
v okamžení *παραχρῆμα* adv.
oko *ὀφθαλμός*
okouším *γεύομαι* (DM.) s gen. § 159. a.
Oktavia *Ὀκταβία*
olej *ἔλαιον*
oligarchie *ὀλιγαρχία*
oliva *ἐλάα*, olivová ratolest *ἐλάας κλάδος*
olověný *μολύβδινος* 3.
oltář *βωμός*
olupuji *ἀπο-στερέω*
Olymp, vrch v Thessalii, *Ὄλυμπος*
olympiada *ἡ ὀλυμπιάς, άδος*
olympijské hry *τὰ Ὀλύμπια*
Olynth, m. v Makedonii, *ἡ Ὄλυνθος*, obyv. *ὁ Ὀλύνθιος*
onam *ἐκεῖσε*
opatrnost *σωφροσύνη*
opatruji *φυλάττω*
opatřuji *πορίζομαι* M. (*πορισττκός* 3.)
opět *αὖθις* (iterum), *πάλιν* (rursus)
opevněné místo *τὸ ἔρυμα, ατος*
opevňuji (město) *τειχίζω*
opěvuji *ᾄδω*
opíjím *μεθύσκω*
opilost *μέθη*
Opimius, konsul 121 př. Kr., *Ὀπίμιος*
oplácím něčím *ἀμείβομαι* (M.) s dat., rovnou měrou *τὸ ὅμοιον ἀπο-δίδωμί τινι*
opomíjím *δια-λείπω τι*
opovrhuji *κατα-φρονέω* s gen. § 168.
opouštím (*κατα*)-*λείπω*
opravdu *ἀληθῶς*
opuštěný *ἔρημος* 2., od koho *τινὸς* § 158. A. 2
orel *ἀετός*
Órópos, m. v severní Attice, *ὁ Ὠρωπός*
osel *ὄνος*
osívám *σπείρω*
oslepuji *τυφλόω*
oslovuji *προς-αγορεύω*
osměluji se *τολμάω*
ospravedlňuji *συγ-χωρέω*, koho *ἀπο-λογέομαι* (M.) *ὑπέρ τινος*
ostrov *ἡ νῆσος*
ostrovan *νησιώτης*
ostýchám se *αἰδέομαι* DP.
osud *τύχη*
osvědčuji se čím *παρ-έχωμαι τινί* sakk.
osvobozuji od *ἐλευθερόω, ἀπ-αλλάττω* s gen. § 165.
oštěp *τὸ δόρυ, ατος*
otázku podávám *ἐρωτάω*
otčina *ἡ πατρίς, ίδος*
otec *ὁ πατήρ, τρός*
otrok *δοῦλος, ὁ παῖς, παιδός* (puer), otrokem si činím *δουλόομαι* M.
otvírám *ἀν-οίγνυμι*, bránu *ἀνα-πετάννυμι*
ovce *πρόβατον*
ověnčuji *στεφανόω*
ovinuji *περι-πλέκομαι* P.
ovládám *ἄρχω* s gen. § 161.; též adj. *ἐγκρατής* 2.

ozbrojený *ὡπλισμένος* 3.
ozbrojuji *παρα-σκευάζω* i M.
ozdoba *κόσμος*, jsem něčí ozdobou *κόσμον πα-ρέχω τινὶ*
ozdoben *εὐπρεπής* 2.
oznamuji *ἐμφανίζω*
ozvěna *ἡ ἠχώ, οῦς*

P.

pád *τὸ πτῶμα, ατος*
padám *πίπτω*, v bitvě *πίπτω, ἀποθνήσκω*, do rukou komu *ὑποχείριος* (2.) *γίγνομαί τινι*
pahorek *λόφος*
páchám něco *ἀδικέω τι*
pachatel *ὁ πράξας, αντος*
pachtím se *πονέω*
Paktólos, ř. v Lýdii, *Πακτωλός*
v paměti chovám *μνείαν ἔχω* s gen. § 161.
pamlska *τὸ λίχνευμα, ατος*
pán *δεσπότης* (dominus), *κύριος* (potens)
Pán, arkadský bůh pastýřův a lesův, *Πάν, Πανός*
panathénajské hry *τὰ Παναθήναια*
Panenská, přijmí Athénino, *ἡ Παρθένος*
paní *δέσποινα*
parohy *τὰ κέρα, ῶν*
Paros, kykladský ostrov, *ἡ Πάρος*
pastýř *ὁ ποιμήν, ένος, ὁ νομεύς, έως*
pastucha sviní *συβώτης*
pasu se *νέμομαι* M.
patrný *δῆλος* 3., *φανερός* 3.
patrno jest *δῆλον ὅτι, εἰκός (ἐστι)* s inf. (akk. a inf.)
páv *ὁ ταῶς, ταῶ*
pavézník *πελταστής*
pavučina *ἀράχνιον*
paznehť *χηλή*, s rozpoltěnými paznehty *δίχηλος* 2.
pečuji *ἐπι-μέλομαι* DP. oč *τινός*
Peisistratovci *οἱ Πεισιστρατίδαι*
pěji *ᾄδω*
peloponnéský *Πελοποννησιακός* 3. (válka pel. 431—404 př. Kr.)
penežný obchod vedu *χρηματίζομαι* DM.
penězochtivý *φιλοχρήματος* 2.
peníz *τὸ νόμισμα, ατος*, peníze *τὰ χρήματα, άτων*
perský *Περσικός* 3., perský král *ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς*, srov. § 145. 2, perská válka *ὁ Μηδικὸς πόλεμος*
peruť *πτερόν*
pes *ὁ κύων, κυνός*, = honicí pes *ἡ κύων*
pěší vojín *πεζός*
pevný *ἰσχυρός* 3.
píchám *τύπτω*, aor. a perf. tvoří se od *παίω*
piji *πίνω*, vespolek (= hoduji) *συμπίνω*
pilnost *ἐπιμέλεια*
píseň *ᾠδή, τὸ ᾆσμα, ατος*, p. válečná *ὁ παιάν, ᾶνος*, p. pochodová *ἐμβατήριον*
píši *γράφω*
pištěc *αὐλητής*
Pittakos z Mytilény, ok. 600 př. Kr., jeden ze 7 mudrců, *Πιττακός*
plamen *ἡ φλόξ, γός*
plást medu *κηρίον*
plášť *ἱμάτιον*
plavba *πλοῦς*
plavec *ναύτης*
platnost mám *ἰσχύω*
platný *κύριος*
pletu *πλέκω*
plevy *τὰ ἄχυρα*

plísním (= spílám) *λοιδορέομαι* (M.) *τινι*
plný *πλέως* 3., *πλήρης* 2., *μεστός* 3.
plod(ina) *καρπός*
plodím *φύω*, přenes. *τίκτω*
pluji *πλέω*
plukovník *στρατηγός*
pobádám *παρα-κελεύομαι* DM.
pobízím *παρα-καλέω*, *κελεύω*
pobořuji *ἀφανίζω*, *κατα-σκάπτω*
pobřeží *ἀκτή*
pocestný *ὁδοιπόρος*
pocituji něco *ἐγ-γίγνεταί μοί τι*
pocta *τῑμή*
počátek *ἀρχή*, z počátku *τὸ κατ᾽ ἀρχάς*
počínám *ἄρχομαι* M.
podávám žalobu na koho (= žaluji) *γράφομαί* (M.) *τινα*
poddaný *ὑπήκοος* 2.
podél *παρά* s akk.
podezřelý *ὕποπτος* 2.
podezření *ὑποψία*
podíl jest mi v čem *μέτεστί μοί τινος*
podivuji se (= divím se) komu *θαυμάζω τινὰ*
podléhám *ἡττάομαι* P.
podmaňuji *κατα-στρέφω*, M. — si
podoba *τὸ σχῆμα*, *ατος*
podobnost *ἡ ὁμοιότης*, *ητος*
podobný *ὅμοιος* 3., *παραπλήσιος* 3.
podplacuji *δια-φθείρω*
podržuji *ἔχω*
podrobuji si *χειρόομαι* DM.
podstavec *τὸ βάθρον*
podstupuji něco *ὑφ-ίσταμαί* (M.) *τι*
podsvětí *ᾅδης*, bůh podsvětí *Ἅιδης*
podzemní *κατάγειος* 2.
poháním na soud *γράφομαι* M., jsem pohnán *φεύγω*; poháním k zodpovídání (se) *εὐθύνω* s gen. § 167. b.
pohlcuji *κατ-εσθίω*, *κατα-πίνω*
pohlížím nač *θεάομαι* (DM.) s akk., *ἀπο-βλέπω εἰς* nebo *πρός* s akk.
pohroma *συμφορά* i plur.
pohrožuji čím *ἐπ-απειλέω τι*
pohřební obět obětuji *ἐν-αγίζω*
pocházím od koho *εἰμί τινος*, *γίγνομαι* (DM.) *ἐκ* . . .
pochodeň *ἡ δᾷς*, *δᾳδός*
pochop *ὑπηρέτης*
pochopuji *κατα-νοέω*, *συν-ίημι*, *αἰσθάνομαι* DM.
pochovávám *θάπτω*, s někým zároveň *συγκατα-θάπτω* s dat.
pochva *κολεός*
pochvaluji *ἐπ-αινέω*
pojmenovaný *ἐπώνυμος* 2.
poklad *θησαυρός*, pl. *τὰ χρήματα*, *άτων*
poklésku se dopouštím *ἐξ-αμαρτάνω*
pokoj *ἡσυχία*
pokud *ἕως*
pokuta peněžitá *ἡ ζημία* (multa), pokutu podstupuji za něco *δίκην ὑπ-έχω τινός*
pokrývám *στρώννῡμι*
pokryvka *τὸ στρῶμα*, *ατος*
pokouším se *πειράομαι* DP.
polapuji *συλ-λαμβάνω*
pole *ἀγρός*, vypravuji se do pole *στρατεύομαι* M. (proti komu *ἐπί τινα*), *ἐκ-στρατεύομαι*, s někým *συ-στρατεύομαί τινι*
poledne *μεσημβρία*
polemarch *πολέμαρχος*, jsem pol. *πολε-μαρχέω*
polovice *τὸ ἥμισυ*
Polyfém, kyklóp, *Πολύφημος*
Polyxena *Πολυξένη*
pomáhám *βοηθέω*, *συλ-λαμβάνω*, *παρ-ίσταμαι* M., co to pomáhá, pomůže *τί ὄφελος;*
pomezí *τὰ μεθόρια*

pomíjející φθαρτός 3.
pomluva διαβολή
pomník τὸ σῆμα, ατος, τὸ μνῆμα, ατος
Pompeius, 106—48 př. Kr., Πομπήϊος
pomsta τιμωρία
poněvadž ὅτι (quod)
popadám ἐφ-αρπάζω
poprošuji προς-αιτέω
poraňuji παίω
porážím 1) (k zemi) σφάλλω; 2) = přemáhám νικάω τινὰ, κρατέω τινὸς i τινὰ, περιγίγνομαί τινος; 3) nepřítele porážím (= fugo) (εἰς φυγὴν) τρέπω (obyč. M.)
porážka ἥττα
porobuji δουλόω
porubuji κατα-κόπτω, též ἀπο-κτείνω
poručník ἐπίτροπος
pořadatel vojska τακτικός
posádka οἱ φρουροί
posel ἄγγελος, p. rychlý ἡμεροδρόμος
poskvrňuji μιαίνω
poskytuji παρ-έχω (i M.) s akk.
poslouchám 1) = audio ἀκροάομαι DM., ἀκούω 2) = pareo πείθομαι MP. s FM. koho τινὶ
poslušnost πειθαρχία, τὸ πείθεσθαι
posměch si utržiji u koho γέλωτα ὀφλισκάνω παρά τινι (ludibrium debeo alicui)
postavuji ὀρθόω, ἀν-ίστημι
postupuji (intrans.) πρό-ειμι (εἶμι)
posýlám πέμπω
pošetilost μωρία
pošetilý ἄφρων 2.
pot ὁ ἱδρώς, ῶτος
potácím se σφάλλομαι P.
Potidaia, m. na poloostrově Palléně v Makedonii, Ποτίδαια
potkávám ἐν-τυγχάνω; ὑπ-, ἀπ-, συν-αντάω; potkává mne něco (= přihází se mi) γίγνεταί μοί τι, συμβαίνει μοί τι, πάσχω τι
potom ἔπειτα, μετὰ ταῦτα
potomek ἀπόγονος
potrav(in)a τὰ ἐπιτήδεια
potřebuji čeho δέομαι DP. s gen. § 164., (= užívám) χράομαι DM. s dat. § 173. p.
potupný αἰσχρός 3.
pouštím se s kým v boj συγκατα-βαίνω εἰς ἀγῶνα
pouto δεσμός, pl. τὰ δεσμά
pouze μόνον, též adj. μόνος (solus) 3.
povaha τρόπος
povaluji (sochy) ἀνα-τρέπω, καθ-αιρέω
povděčen jsem χάριν ἔχω
pověrčivý δεισιδαίμων 2.
pověst (fama) δόξα, (= báj) μῦθος, p. dobrá τὸ καλῶς ἀκούειν, mám dobrou pověst καλῶς ἀκούω, zlá p. φήμη viz zlý
pověstný περι-βόητος 2.
pověšuji ἀνα-κρεμάννυμι
povinen jsem ὀφείλω, dík(em) χάριν
povolávám καλέω, k sobě προς-καλέομαι M.
povoluji ὑπ-είκω
povražďuji ἀν-αιρέω
povstávám γίγνομαι DM.
povyšuji ὑψόω
povzbuzuji προ-τρέπω, (= pobádám) παρ-οξύνω
pozadník ὁ ὑστερῶν, οὔντος, (čili ὁ ὑστερήσας, αντος) ἀπὸ τοῦ στρατεύματος
později ὕστερον
pozdravuji προς-αγορεύω
poznávám γιγνώσκω

pozor mám (dávám) nač *προς-έχω τινὶ*, mám se na pozoru *εὐλαβέομαι* DP.
pozoruji *αἰσθάνομαι* DM., *θεωρέω*, *μανθάνω*, nepozoruji, že *λανθάνω ἐμαυτόν* s part. § 233. A. 1
pozvédám hlavy *ἀνα-κύπτω*
bez požádání *ἀν-επάγγελτος* 2.
požívám *ἀπολαύω* s gen. § 159. a.
práce *ἔργον*
pracovitost *φιλεργία*
pracuji *πράττω*, *ποιέω*, pr. proti tomu *ἀντι-πράττω*
práchnivím *κατα-σήπτομαι* MP.
pramen *πηγή* (i přenes.), *κρήνη*
prameniště *πηγαί*
praobyvatel *ὁ αὐτόχθων*, *ονος*
praotec (předek) *ἀρχηγός*
prase *ὁ*, *ἡ σῦς*, *συός*
pravda *ἀλήθεια*, *τἀληθῆ*, pravdu mám *δίκαια λέγω*
právě, vyjádři sl. *τυγχάνω* § 233. A. 1
pravdivý *ἀληθής* 2., *ἀληθινός* 3.
právo *τὸ δίκαιον*, právem *δικαίως* (iure), *εἰκότως* (merito), neprávem *ἀδίκως*
pravý 1) = pravdivý *ἀληθινός* 3. 2) = spravedlivý *δίκαιος* 3. 3) (opp. levý) *δεξιός* 3., pravá ruka (pravice) *ἡ δεξιά*
prázdnou chvíli mám *σχολὴν ἄγω*
prázdný *κενός* 3.
Priamos, poslední kr. trojský, *Πρίαμος*
procestuji *διέξ-ειμι* (*εἶμι*)
proč *διὰ τί*
prodávám *πωλέω*, *πιπράσκω*, (aor. *ἀπ-εδόμην*)
prohlédám důkladně *δια-γιγνώσκω*
prokazuji (čest) *ἀπο-νέμω*, pr. dobrodiní (dobré) komu *εὐεργετέω τινὰ τι* § 154. 2
proměňuji *μετα-μορφόω*
pronajímám *μισθόω*
pronásleduji *διώκω*
pronáším *προ-φέρω*, pr. výpověď *τί-θεμαι* (M.) *λόγον*
propátrávám *δι-ερευνάομαι* M.
propouštím *ἀφ-ίημι*
propůjčuji *παρ-έχω*
prosba *ἡ δέησις*, *εως*, = modlitba *εὐχή*
prosebník *ἱκέτης*
prosím koho oč (zač) *δέομαι* (DP.) *τινός τι* § 164. p., prosím snažně *ἱκετεύω*
prospěšný *ὠφέλιμος* 3. i 2., *συμφέρων* 3., *λυσιτελής* 2., jsem prosp. *συμ-φέρω*, nejprospěšnější (neutr.) *τὸ συμφέρον*, *οντος* viz společný
prospívám 1) *ὠφελέω* (s akk. § 152. 1), *συμ-φέρω*, co prospívá? *τί ὄφελος*; nic neprospívá *οὐδὲν ὄφελος*, 2) prospívám v čem *ἐπι-δίδωμι πρός τι*
prostě *ἁπλῶς*
prostopášnost *ἀκολασία*, *ἀσέλγεια*
prostranný *εὐμεγέθης* 2.
prostředek *τέχνη* (srov. ars)
proti *ἐπί*, *παρά* s akk., proti vůli *ἄκων* 3. adj.
protivník *ἐναντίος*
protivný 1) naproti stojící *ἐν-αντίος* 3. 2) nepřátelský *ἐχθρός* 3., stávám se protivným komu *ἀπ-εχθάνομαι* (DM.) s dat. § 173. b. p.
proto (tedy) *οὖν*, *διὰ τοῦτο*
provdávám se za koho *γαμέομαι* (M.) *τινι* (nūbo)
provolávám *ἀν-αγορεύω*
proviňuji se proti zákonu *παρανομέω*
provozuji *ἐπιτηδεύω*
prst *δάκτυλος*

první *πρῶτος* 3., první místo (díl) *τὰ πρῶτα*, nejprve, po prvé *τὸ πρῶτον*
pru se s kým *ἐρίζω* s dat., o něco *ἀμφισβητέω περί τινος* i *περί τι*
prudce *σφοδρῶς*
průvodce *ἀκόλουθος*
prý = dicitur *λέγεται*, = dicunt *λέγουσιν*
prýštím (se) *ἀνα-τέλλω*
prytan *ὁ πρύτανις, εως*
přání *ὁ εὐχεταί τις*
přátelský *φίλος* 3, (o zemi) *φίλιος* 3.
přátelství *φιλία*, vcházím v př. s kým *φιλίαν συν-τίθεμαι* (M.) *πρός τινα*
pře *ἡ ἔρις, ιδος*
přebíhám (jdu kolem) *παρα-τρέχω*
přece *ὅμως*, a přece *καίτοι*, přece aspoň *ἀλλά . . . γέ*
přečin *τὸ ἁμάρτημα, ατος*
předčím nad koho *περι-γίγνομαί* (DM.) *τινος*
předek *πρόγονος*
předhazuji *προ-ΐεμαι* M.
předkládám *παρα-τίθημι*, předložené *τὰ παρακείμενα*
přednost *τιμή*, dávám něčemu před čím *προ-τιμάω τί τινος* (= více ctím), *αἱρέομαί* (M.) *τι ἀντί τινος* (= raději chci)
předstihuji koho *περι-γίγνομαί τινος*, *φθάνω τινά*
předvídám *προ-γιγνώσκω*
přecházím (řeku) *δια-περάω* s akk.
přeji si *βούλομαι* DP., přeji štěstí komu *συν-ήδομαί* (P.) *τινι*
přejímám (zděďuji) něco *παρα-λαμβάνω*
překážím komu *κωλύω, ἐμποδίζω τινά*
překonávám *νικάω*
překrásný *καλός* 3.
překročuji (řeku) *δια-βαίνω*, (horu) *ὑπερ-βαίνω*, míru *ὑπερ-βαίνω τὸ μέτρον*
přemáhám *νικάω, κρατέω* s akk. = podrobuji si *χειρόομαι* DM., jsem přemáhán *ἡττάομαι* P.
přemlouvám *πείθω*
přemnozí lidé *οἱ πολλοί* § 142. 2 p. 1
přepravuji se (přes řeku) *δια-περάω* s akk.
přerážím *κατ-άγνυμι*
přesazuji *μετα-φυτεύω*
přestávám *παύομαι* M.
přestupuji zákon *παρα-βαίνω νόμον*, též *παρανομέω*
přesvědčuji *πείθω*
převaha *τὸ κράτος, ους*
převracuji *ἀνα-τρέπω, καθ-αιρέω*
přibírám *παρα-λαμβάνω*
přičinlivý *σπουδαῖος* 3.
příčina *αἰτία* (causa), *λόγος* (ratio), chovám v sobě příčinu bázně *φόβον ἔχω*, bez příčiny *μάτην*
příhodná doba *καιρός*
přicházím *ἔρχομαι, πρός-ειμι* (*εἶμι*), *ἀφ-ικνέομαι* DM., na návštěvu *παρα-γίγνομαι* DM. *πρός τινα*, do neštěstí *σφάλλομαι* MP.
přichylnost k Peršanům *μηδισμός*
příjemný *ἡδύς* 3., *χαρίεις* 3.
přijímám *δέχομαι* DM., *προς-δέχομαι* DM.
přilba *ἡ κόρυς, υθος, τὸ κράνος, ους*
přikládám *προς-τίθημι*
příkop *ἡ τάφρος*
přilétuji *προς-πέτομαι* s dat.
příležitost *καιρός*
přinášim *φέρω*, někam *κομίζω*, (o oběti) *προς-φέρω*
připadám komu *γίγνομαι* DM., na koho *περι-τυγχάνω τινί*

připlouvám *ἐπι-πλέω*
připomínám komu co *ἀνα-μιμνήσκω τινά τι* § 154. 1
připouštím 1) *ὁμολογέω*, též *δίδωμι* 2) na sebe *προς-ἵεμαι* M.
připravuji 1) *παρα-σκευάζω* (*παρασκευαστικός* 3.) 2) koho oč *ἀποστερέω τινά τι*
přirovnávám komu co *εἰκάζω, ὁμοιόω τινί τι*
přirozená vloha *ἡ φύσις, εως*
přirozený (= nutný) *ἀναγκαῖος* 3.
přísaha *ὅρκος*
přísahám *ὄμνυμι*
při sám Zeus *νὴ Δία* § 153. 3. p. 2
přislibuji *ἐπ-αγγέλλομαι* DM., *ὑπισχνέομαι* DM.
přísloví *παροιμία*
přísně *ἰσχυρῶς*
příspěvek *ἡ σύνταξις, εως*
přispívám *βοηθέω*
přístav *ὁ λιμήν, ένος*
přistávám *κάτ-ειμι* (*εἶμι*)
přistupuji *ἐφ-ίσταμαι* M.
přisvědčuji *φάσκω*
přisuzuji komu co *κατα-γιγνώσκω τινός τι*
přisvojuji si *σφετερίζομαι* M.
příště *τὸ λοιπόν*
přitahuji *προ-άγω*
přítel *φίλος*, přítelíčku *ὦ λῷστε*
přítelkyně *ἑταίρα*
při tom *ἅμα* (*δέ*)
přítomen jsem *πάρ-ειμι*
přítomný *παρών* 3.
u přítomnosti *ἐναντίον* s gen. § 158. C. *α*
přivádím na svou stranu *προς-άγομαι* M.
přívětivě *φιλοφρόνως*
přivolávám *συγ-καλέω*
příjemný *ἡδύς* 3.
přízeň *ἡ χάρις, ιτος*
příznak *σύμβολον*
přiznávám se *ὁμολογέω*
příznivý *εὔνους* 2., *φίλος* 3.
pšenice (pšeničné zrno) *πυρός*
pták *ὁ* i *ἡ ὄρνις, ιθος*
puchřím *σήπομαι* MP.
púnská válka *ὁ πρὸς τοὺς Καρχηδονίους πόλεμος*
působím *ἀπ-εργάζομαι* DM., *ποιέω, πράττω*
pustina *ἡ ἔρημος* (doplň *χώρα*)
Pydna, m. v Makedonii (bitva u P. 168. př. Kr.) *ἡ Πύδνα, ης*
pych *ἡ ὕβρις, εως*
pýcha *τὸ φρόνημα, ατος, ὑπερηφανία*
Pýthia *Πυθία*

R.

rád *ἡδέως*, raději *μᾶλλον*, rád činím *ἥδομαι* (P.) s part. § 233. A. 4
rada *βουλή*, beru radu *βουλεύομαι* M., prospěšnou radu dávám *συμφέροντα συμ-βουλεύω*
rádce *σύμβουλος*
radím *συμ-βουλεύω*, radím se *βουλεύομαι* M.
radost *ἡδονή*
raduji se čemu, z čeho *χαίρω* s dat., též *ἐπί* s dat., *ἥδομαι* (P.) neb *ἐφ-ήδομαι* s dat. § 173. a. p.
rameno *ὦμος* (um-erus)
rána *πληγή* (plāga), *τὸ τραῦμα, ατος* (vulnus), rány zasazuji *παίω*
rek *ὁ ἤρως, ωος*
Rémus *Ῥῆμος*
réva *ἡ ἄμπελος*
Rhea, manželka Kronova, *Ῥέα*
Rhion, předhoří v Achaii u korintského zálivu, *Ῥίον*

rmoutím λῡπέω
rob ὁ παῖς, παιδός
ročně κατ᾽ ἔτος
rod τὸ γένος, ους
rodiče οἱ γονεῖς, έων
rodím τίκτω
rodné město ἡ πατρίς, ίδος, též ἡ πόλις, εως
roh τὸ κέρας, ως
rok ἐνιαυτός, τὸ ἔτος, ους
rolník γεωργός
Romulus Ῥωμύλος
rozbořuji ἀφανίζω, κατα-σκάπτω
rozděluji mezi δια-νέμω s dat.
rozdvojuji δι-ίστημι
rozeznávám δια-γιγνώσκω
rozhořčen jsem na koho χαλεπαίνω τινὶ § 173. a) p.
rozkazuji παρ-αγγέλλω, κελεύω
rozkoš ἡδονή
rozmlouvám δια-λέγομαι P.
rozpínám ἐκ-πετάννῡμι
rozptyluji δια-σκεδάννῡμι
rozřešitelný λυτός 3.
rozřešuji otázku (vědeckou) (ἀπο)-λύω τὸ πρόβλημα
rozšafnosť ἀνδραγαθία
rozšiřuji αὐξάνω, δια-δίδωμι
rozum νοῦς, ἡ σύνεσις, εως
rozumím συν-ίημι (pochopuji), οἶδα, ἐπίσταμαι DP. (vím)
rozumný συνετός 3., jsem r. σωφρονέω, εὖ φρονέω
rozvaha, rozvážlivosť εὐβουλία
rozvažuji δια-νοέομαι DP., r. u sebe λογίζομαι DM.
rozzloben jsem na koho δι᾽ ὀργῆς ἔχω τινά
rozzlobený ὁ ὀργιζόμενος
rostlina φυτόν
rostu φύομαι, aor. ἔφῡν
roven (par) ὅμιος 3.
rovina πεδίον
Rubikon, pohraniční řička mezi Italií a Gallií předalpskou ὁ Ῥουβίκων, ωνος
ruka ἡ χείρ, χειρός
rŭznice ταραχή
rŭžeprstý ῥοδοδάκτυλος 2.
ryba ὁ ἰχθύς, ύος
rychlý ταχύς 3., ὠκύς 3., rychle ταχέως, ταχύ
ryk βοή

Ř.

řada (v šiku) ἡ τάξις, εως, řadu (šik) opouštím λείπω τὴν τάξιν
řadím koho po kom δεύτερον τάττω τινά τινος § 158. B. 4 p. 2.
řádný γενναῖος 3., χρηστός 3., ἀγαθός 3., adv. γενναίως
řeč = mluva γλῶττα, = oratio λόγος, před lidem δημηγορία, řeč činím λόγους ποιέομαι M., mám dlouhou řeč μακρολογέω (opp. βραχυλογέω)
Řek Ἕλλην, ηνος
řeka ποταμός
řetěz (na hrdlo) στρεπτός (plur.)
řídím εὐθύνω, = jsem v čele προστατέω s gen. § 168.
Řím Ῥώμη
říše ἀρχή
řítím se na koho ἵεμαι (M.) ἐπί s akk., ἐφ-ορμάω a ἐπι-φέρομαι MP. s dat.
řku λέγω, φημί

S.

Saguntan Ζακανθαῖος
sám (ipse) αὐτός (neutr. αὐτό)
Samian Σάμιος
samojediný μόνος 3.

samoten *μόνος* 3. solus
samovláda *ἡ τυραννίς, ίδος*, sam. provozuji *τυραννεύω*
samský (s. válka 441 př. Kr.) *Σαμιακός* 3.
Sardinie *ἡ Σαρδώ, οῦς*
satrap *σατράπης*
satyr *σάτυρος*
sbírám *συλ-λέγω*, sb. se *ἀθροίζομαι* MP.
sebevědomí *τὸ φρόνημα, ατος*
sedám si *καθ-ίζομαι* M.
sedím *καθ-ίζω, κάθ-ημαι, καθ-έζομαι* M.
sejde na tom viz nesejde
Semíramis, královna assyrská, *Σεμίραμις, ιδος*
sen *τὸ ἐνύπνιον, ὁ ὄνειρος*
senát *βουλή*
sestra *ἀδελφή*
setník *λοχαγός*
sever (severní vítr) *βορρᾶς, ᾶ*
sežírám *κατα-βιβρώσκω*
sice *μέν*
Sicilie *Σικελία*
Sídóňan, obyv. Sídóna ve Foinikii, *Σιδώνιος*
Sikul *Σικελός*
síla *ἡ ῥώμη*, (moc) *δύναμις, εως*, bez síly *ἀσθενής* 2., jsem bez síly *ἀσθενής εἰμι, ἀσθενέω, οὐδὲν ἰσχύω*
silný *ἰσχυρός* 3., jsem silnější někoho (než kdo) *κρείττων εἰμί τινος*
Sinópé, m. v sev. Malé Asii, *Σινώπη*, ze Sinópy *Σινωπεύς, έως*
sirotek *ὁ ὀρφανός*
shlukuji se *συ-σπειράομαι* MP.
shoduji se s kým *συμ-φωνέω τινί*
shromažďuji se *συλ-λέγομαι* MP.
shýbám se *ἐπι-κύπτω*
scházím (nejsem tu) *ἀπ-ειμι* (*εἰμί*), scházím se *συ-ῤῥέω* (confluo)
sjednocenost *ὁμόνοια*
skáči *ἅλλομαι* DM.
skála *πέτρα*
Skamandrónymos *Σκαμανδρώνυμος*
skončení *τελευτή*
skromnost *σωφροσύνη*
skromný jsem *σωφρονέω*
skutečně, v skutku *ἀληθῶς*
Skýros, ostr. v sever. moři aegejském, *ἡ Σκῦρος*
skytský *Σκυθικός* 3.
slabý *ἀσθενής* 2., jsem sláb *ἀσθενής εἰμι, ἀσθενέω, οὐδὲν ἰσχύω*
sladkost *ἡ γλυκύτης, ητος*
sladký *γλυκύς* 3.
sláva *δόξα*
slavík *ἡ ἀηδών, όνος*
slavím (slavnost) *ἄγω*
slavně *λαμπρῶς*
slavnost *ἑορτή*, sl. svobody *τὰ ἐλευθέρια*, sl. Consualií (v Římě ku poctě Consua = Neptuna 21. srpna) *ἡ τῶν Κωνσουαλίων ἑορτή*
slavný *εὐκλεής* 2., *περιβόητος* 2. (rozkřičený), *ἐπιφανής* 2. (illustris)
slon *ὁ ἐλέφας, αντος*
slonový *ἐλεφάντινος* 3.
sloup *ὁ κίων, ονος*
slouží́m (jako sluha) *δουλεύω, ὑπηρετέω*; ve vojště *στρατεύομαι* M.
slovo *λόγος*
slovu = vocor *καλέομαι* P.
slza *δάκρυον*
slzím *δακρύω*
sluha *ὑπηρέτης, ἀκόλουθος*
sluch *ἀκοή*
slunce *ἥλιος*, beze slunce *ἀνήλιος* 2.
sluší (se) komu, na koho *πρέπει, προς-ήκει* s dat.
slušíḿ komu (= náležím) *εἰμί τινος*
slušný *προσήκων* 3., *ἄξιος* 3.

slyším *ἀκούω*, od koho gen. § 162. b, dávám se slyšeti *ἀκούομαι* P., slyším napřed *προ-ακούω*
směji se *γελάω*
směšný *γελοῖος* 3.
směšuji *συγ-κεράννυμι*
smilovávám se nad kým *οἰκτείρω* čili *ἐλεέω τινὰ*
smlouva *αἱ σπονδαί*
smokva *σῦκον*
smrt *θάνατος*
smrtelný *θνητός* 3.; (o ráně) *καίριος* 3.
smýšlení *νοῦς*
snad *ἴσως*
snadný *ῥᾴδιος* 3., snadně *ῥᾳδίως*
snáším (perfero) *φέρω*, *ἀν-έχομαι* M.
snáším vejce *τίκτω ᾠά* i bez *ᾠά*
snažím se *πειράομαι* DP.; oč *ἐρέγομαί τινος* nebo s inf.
sněm *ἐκκλησία*
snídám *ἀριστάω*
sofist *σοφιστής*
socha *ὁ ἀνδριάς, άντος*
soucit jevím *συν-αλγέω*
na (před) soud jsem hnán *ἄγομαι* (P.) *εἰς τὸ δικαστήριον*
soudce *δικαστής*
soudím *γιγνώσκω, δικάζω*; jsem souzen o hrdlo *κρίνομαι* (P.) *θανάτου* § 166. p.
souhvězdí *ἄστρον*
soumar *τὸ ὑποζύγιον*
sourodý *συγγενής* 2.
sousedí *ὁ γείτων, ονος*
sousední *δμορος* 2.
sova *ἡ γλαῦξ, κός*
spása *σωτηρία*
spásám *κατα-νέμομαι* M.
spěch *τὸ τάχος, ους*
spěchám ku pomoci *(προς)-βοηθέω*
Sperthias *Σπερθίας*
spíše *μᾶλλον*
spižování *ἁρπαγή*
spojenec *σύμμαχος*, jsem sp. koho *συμμαχέω τινί*, činím si spojencem *σύμμαχον ποιέομαι* M.
spokojen jsem (s) čím *ἀγαπάω, στέργω τι, ἀρκέομαί* (P.) *τινι*
spolčený *σύμμαχος* 2.
společník stanu *σύσκηνος*
společný *κοινός* 3., adv. *κοινῇ*, společné obědy (ve Spartě) *τὰ φειδίτια*
spolehlivý *σαφής* 2.
spolek *συμμαχία*
spolu *ἅμα*
spoluobčan *πολίτης*
spořádávám se dle čeho *μεθ-αρμόττομαι* (M.) *πρός τι*
spravedlivý *δίκαιος* 3., spravedlivě jednám *(τὰ) δίκαια πράττω*
spravedlnost *δικαιοσύνη*
správně *ὀρθῶς*
spravuji *δια-τίθημι, δι-οικέω*, dům spr. *οἶκον οἰκέω* i *οἰκονομέω*
sprostý *φαῦλος* 3., sprostý lid *τὸ πλῆθος, ους*
spřátelený *φίλος* 3.
sráz *κρημνός*
srážím 1) *συγ-κρούω*, 2) na sebe *συν-τρίβω*, 3) se *συμ-μίγνυμι* (intr.)
srdce *καρδία*
ssele *χοῖρος*
stádně *ἀγεληδόν* čili *κατ' ἀγέλας*
stadion *στάδιον*, pl. *οἱ στάδιοι*
stádo *ἀγέλη*
stálost *ἀνδρεία*
stánek *τὸ οἴκημα, ατος*
starám se oč *ἐπι-μέλομαι* DP., *φροντίζω* s gen. § 161.; pranic se o někoho nestarám *οὐδ' ἐλάχιστον λόγον ποιέομαί* (M.) *τινος*

starobylý ἀρχαῖος 3.
starodávný παλαιός 3., za starodávna τὸ πάλαι, od starodávna ἐκ τοῦ παλαιοῦ
starost μέριμνα, = péče ἐπιμέλεια
starý παλαιός 3. (vetus), ἀρχαῖος 3. (antiquus), γεραιός 3. (senex); starší πρεσβύτερος 3. (maior), za starých časů τὸ πάλαι
stařec ὁ γέρων, οντος
stařena ἡ γραῦς, γρᾱός
stáří τὸ γῆρας, ως (senectus)
stát ἡ πόλις, εως
statečnost ἀρετή
statek τὸ κτῆμα, ατος
státní peníze τὰ δημόσια
státník ὁ πολιτικὸς ἀνήρ
statný ἀγαθός 3.
stav τὰ πράγματα, ἀτων, zlý stav τὰ δεινά
stávám se γίγνομαι DM.
stavba ἐργασία
stavím οἰκοδομέω, = postavuji ἱδρύομαι M., (vítězné znamení) ἀν-ίστημι
stěhování se ἡ μετανάστασις, εως
stejný ὅμοιος 3., stejně, stejným způsobem ὁμοίως, stejné ceny ἀντάξιος 2. s gen. § 158. B. 2
stěží μόγις
stín σκιά
stojím ἕστηκα, v čele obce stojím προ-έστηκα τῆς πόλεως; stojím o něco (= dychtím po čem) ὀρέγομαι (DM.), ἐπι-θυμέω s gen.; stojím za něco ἄξιός (3.) εἰμι s gen. stojím okolo περι-έστηκα
stopa 1) (= šlepěje) τὸ ἴχνος, ους (vestigium), 2) (= pes) ὁ πούς, ποδός
strach viz bázeň
strana τὸ μέρος, ους (= část), na druhé straně ἐκεῖ, (na této straně ἐνθάδε)
strastný ταλαίπωρος 2.
strašný φοβερός 3.
strom δένδρον
střed τὸ μέσον
střela τὸ τόξευμα, ατος, τὸ βέλος, ους
stříbro ἄργυρος
stříbrný ἀργυροῦς 3.
střídmý μέτριος 3., střídmě μετρίως
stříhám (tondeo) κείρω
stydím se αἰσχύνομαι MP.
Sulla, 138—78 př. Kr., Σύλλας, α
sup ὁ γύψ, γῡπός
svádím παρ-άγω, bitvu μάχην συν-άπτω, b. námořní ναυμαχέω
svaluji κατα-κυλίνδω
svár ἡ ἔρις, ιδος
svatý ἱερός 3. s gen. § 158. A. 1
svatyně ἱερόν
svaz νεῦρον (srov. nervus)
svědom jsem si σύνοιδα ἐμαυτῷ s part. § 233. B. p. 3
svěřuji ἐπι-τρέπω, peníze παρακατατίθεμαι M., svěřen ἐπι-τετραμμένος 3.
svět κόσμος
světlo τὸ φῶς, φωτός
svírám συγ-κλείω
svítilna λύχνος
svoboda ἐλευθερία viz slavnost
svoboden ἐλεύθερος 3.
svolávám συγ-καλέω
svornost ὁμόνοια
syn υἱός, ὁ παῖς, παιδός
sýr τῡρός
sžírám κατ-εσθίω

Š.

šálím φενακίζω
v šanc dávám προ-ίεμαι M., (= postupuji komu čeho) παρα-χωρέω τινὶ s gen. § 165.

šat ἡ ἐσθής, ῆτος, = svrchní šat ἱμάτιον
šermuji ἀγωνίζομαι DM.
šetrnosť (= slušnosť) ἡ αἰδώς, οῦς
šetřím (parco) φείδομαι DM.
šik (těžkooděnců) ἡ φάλαγξ, αγγος
šílený ὁ μαινόμενος
šílím μαίνομαι DP.
škoda βλάβη
škodím komu βλάπτω s akk.
škodlivý βλαβερός 3.
škorně ἡ κνημίς, ῖδος
šlechetnosť ἡ γενναιότης, ητος
šlechetný ἀγαθός 3., καλός 3., χρηστός 3., ἐσθλός 3., = urozený εὐγενής 2.
špatnosť ἡ κακότης, ητος, ἡ πονηρία
špatný κακός 3., πονηρός 3., φαῦλος 3., špatní lidé οἱ πονηροί
šťastně konám κατ-ορθόω
šťastný εὐτυχής 2. (felix), εὐδαίμων 2. (beatus), šťastný jsem εὐτυχέω
štěbetám λαλέω
štěstí εὐτυχία i pl., εὐπραξία i pl. (res secundae), εὐδαιμονία (beatitudo), τύχη (fortuna); štěstí mi přeje εὐτυχέω, štěstí mi není příznivo δυστυχέω, přeji štěstí komu na cestu ἐῤῥῶσθαί τινι λέγω
štít ἡ ἀσπίς, ίδος
štítím se čeho ὀκνέω s akk.
štítonoš ὑπασπιστής

T.

tábor στρατόπεδον, táborem ležím (se kladu) στρατοπεδεύομαι M.
tábořím στρατοπεδεύομαι M.
táhnu = kráčím χωρέω, ἐλαύνω, táhnu do pole στρατοπεδεύομαι M., táhnu vstříc (nebo proti komu) ἔπειμί (εἶμι) τινι, t. zpět (intr.) ἀπελαύνω
tajemství τὸ ἀπόῤῥητον
tajím se λανθάνω koho (před kým) τινὰ § 152. 2
tajno mi není οὐ με φεύγει
tak ὧδε, tak(to) οὕτω(ς), tak řečený (zvaný) καλούμενος 3.
také καί (etiam)
takový τοιοῦτος 3.
takt ῥυθμός
tam (onde) ἐκεῖ, odtamtud ἐκεῖθεν
Tanagra, m. v Boiótii (bitva u T. 457 př. Kr.) Τάναγρα, ας, ἡ
Táochové, národ bydlící v Pontu na hranicích armenských, οἱ Τάοχοι
táži se koho nač ἐρωτάω τινά τι, πυνθάνομαί (DM.) τί τινος; táži se věštby μαντεύομαι DM., též ἐπερωτάω θεόν
Tarquinius Priskus Ταρκύνιος Πρίσκος
Tartaros Τάρταρος
Tauris (= Krim) ἡ Ταυρική
Taurové, obyv. Krimu, οἱ Ταῦροι
tasím ἕλκω
tedy οὖν, ἄρα (obě postposit.)
Tegejan, obyv. Tegee, m. v Arkadii, Τεγεάτης
tehdy (tehdáž) τότε, tehdy — když τότε — ὅτε
Telamón, kníže salamínský, Τελαμών, ῶνος
tělesné cvičení τὸ γύμνασμα, ατος
tělo τὸ σῶμα, ατος
tělocvična τὸ γυμνάσιον
tělocvik ἡ γυμναστική
téměř σχεδόν, skoro ἐγγύς
temný σκοτεινός 3.
tesák (zub) ὁ χαυλιόδους, οντος
těším εὐφραίνω, těším se ἥδομαι P.
těžkooděnec ὁπλίτης
těžkosť τὸ βάρος, ους

těžký (přenes.) *χαλεπός* 3., těžce *χαλεπῶς*, t. nesu *χ. φέρω*
Thalés z Miléta (jeden ze 7 mudrců 639—546 př. Kr.) *Θαλῆς, οῦ*
Thapsakos, m. nad Eufrátem, *ἡ Θάψακος*
Thérón (tyran agrigentský 487—472 př. Kr.) *Θήρων, ωνος*
Thersítés, muž těla ohyzdného a zlolajný ve vojště achajském před Troiou, *Θερσίτης*
Théseus, báječný kníže athénský, *Θησεύς, έως*
Théssal *Θετταλός*
Thessalie *Θετταλία*
Thrák *Θρᾷξ, ᾳκός*
Thrasybúlos, osvoboditel Athén od 30 tyranů, *Θρασύβουλος*
Thrinakie *Θρῑνακία*
Thúdippos *Θούδιππος*
Thúrie, m. v jižní Italii blízko zbořeného m. Sybaridy, *οἱ Θούριοι*
Thymbrion, m. ve Frygii, *Θύμβριον*
tichosť *σῑγή*
tiseň *τὸ δεινόν*
Tissafernés, perský satrap v Malé Asii 413—395 př. Kr., *Τισσαφέρνης, ους*
tiše *ἡσυχῇ*, tiše se chovám (jsem) *ἡσυχίαν ἄγω*
tlachal *ἀδολέσχης*
tlupa *ὄχλος*
tolik (= toliký) *τοσοῦτος* 3.
totiž *γάρ* (enim) postposit.
touha *πόθος, ἐπιθυμία*
tragoedie *τραγῳδία*
tráva *πόα, ας*
trávím (čas) *δια-τρῑ́βω*
trest *ζημία* (zvl. pokuta peněžitá, multa), *τιμωρία*, též *δίκη* viz trpím
trestám *κολάζω* (castigo), *τιμωρέομαι* M. (punio), *ζημιόω* (multo); trestán jsem zač *δίκην δίδωμί τινος* (poenam do)
trh (i tržiště) *ἀγορά*
trhám *δρέπομαι* M.
trojloketní *τρίπηχυς*, *υ* 2. neutr. pl. *τριπήχη*
trojřadní (trojřadová) loď *ἡ τριήρης, ους*
trojzub *τρίαινα*
trošku vyjádři adj. *σμικρός* 3.
trouba *ἡ σάλπιγξ, ιγγος*
trpím *πάσχω*, trest (pokutu) *δίκην δίδωμι*
truchlím *λυπέομαι* MP., s někým *συνάχθομαί* (P.) *τινι*, truchlící *ὁ ἐν πένθει ὤν*
trvám *εἰμὶ*
třeba (jest) *δεῖ* nebo *χρή* s inf. nebo s akk. a inf.
třešeň (třešňový strom) *ἡ κέρασος* ·
po třetí *τὸ τρίτον*
Týfón, syn Gaiin a Tartarův, nestvůra, která dobývala nebes, zaječ od Dia bleskem zabita a pod Aetnou pohřbena byla, *Τυφῶν, ῶνος*
tyran *τύραννος*
tyrannis *ἡ τυραννίς, ίδος*
tu *ἐνταῦθα*, = tam *αὐτοῦ*; tu jsem (přítomen) *πάρ-ειμι*
tudíž *οὖν, διὰ τοῦτο*
tulpas *ὁ εὐήθης, ους*
tvrdím *φημὶ*
tvrz *τὸ ἔρυμα, ατος*

U.

ubíhám čeho (čemu) *φεύγω, ἐκ-φεύγω* s akk. § 152. 2
ubírám se *πορεύομαι* DP.
ubohý *ταλαίπωρος* 2. (miser)
úctu prokazuji komu *αἰσχύνομαί* (MP.) *τινα*

účasten jsem *μετ-έχω, κοινωνέω* s gen. § 159. b
účel, za tím účelem, aby = *ὡς* s part. fut. § 231. 3.
učenność *παιδεία*
učím se čemu *μανθάνω* s akk.
učitel *διδάσκαλος*
udatný *ἀνδρεῖος* 3., udatně *ἀνδρείως*
udeřuji do čeho *πλήττω τι*, na něco *προς-βάλλω τινὶ*
udušuji se *ἀπο-πνίγομαι* MP.
ucházím (= unikám) *ἐκ-φεύγω* s akk.
ucho *τὸ οὖς, ὠτός*
uchraňuji *σῴζω*
uchvacuji *συν-αρπάζω*
ukazuji *δείκνυμι*, uk. se *φαίνομαι* MP. se siln. aor. P., uk. se veřejně *εἰς τὸ φανερὸν προ-έρχομαι*
ukládám *ἐπι-τίθημι*, komu co *προς-τάττω τινὶ*, ukl. si *κατα-τίθεμαι* M.
úklady strojím komu *ἐπι-βουλεύω τινὶ*
úkol *ἔργον*
ukončuji *κατα-παύω*
ukrytý *ἀπο-κεκρυμμένος* 3.
ukrývám *κρύπτω* (něco před kým *τινά τι* § 154. 1), *συγ-κρύπτω*; ukrývám se *ἀπο-κρύπτομαι* MP.
úl *τὸ σμῆνος, ους*
ulehčení nalézám *κουφίζομαι* P.
ulovuji *θηρεύω*
umělost *σοφία*
umění *τέχνη*, válečné *τὰ στρατηγικά*
umírám *ἀπο-θνῄσκω, τελευτάω*, s někým *συναπο-θνῄσκω τινὶ*
umlouvám se s kým *κοινολογέομαί* (M.) *τινι*
úmysl *ἡ προθεσις, εως*
úmyslně *ἑκών* 3.
unavuji *παρα-τείνω, κατα-πονέω*; se *κάμνω, ἀπ-αγορεύω*
unikám (*ἐκ*)*-φεύγω*, unikám plováním *ἐκ-νέω*, u. trestu *ἀτιμώρητος γίγνομαι*
upadám do čeho *περι-πίπτω* s dat., mezi koho *ἐμ-πίπτω εἰς . . .*, v záhubu (ve zkázu) *δια-φθείρομαι* P.
upevňuji *βεβαιόω*
úplný *ἐντελής* 2.
upokojuji *κοιμίζω*
upotřebuji *χράομαι* (DM.) s dat. § 173. p.
upravuji (ústavu) *καθ-ίσταμαι* M.
upřeně hledím nač *ἀτενὲς βλέπω εἰς . .*
urážím koho *ὑβρίζω*
určitě *ἀκριβῶς*
úrodnost *εὐφορία, εὐδαιμονία*
úrodný *εὔκαρπος* 2. (o poli), *εὐδαίμων* (o zemi)
úřady *οἱ ἄρχοντες*
usazuji *οἰκίζω*, na trůn *καθίζω εἰς θρόνον*
usekávám *ἀπο-κόπτω, ἀπο-τέμνω*
usmívám se *μειδιάω*
usnášímse *δοκεῖμοι*, oliduψηφίζομαιM.
ustanovuji *ἱδρύω, καθ-ίστημι*, ust. se na čem *γιγνώσκω*
ústava (státní) *πολιτεία*, ú. tak spořádávám *οὕτω δια-τίθημι*
ustávám od *παύομαι* (M.) s gen. § 165. nebo s part. § 233. A. 2, ustávám (v čem nebo s inf.) *ἀποκάμνω* s part. § 233. A. 2
ustavičný *συνεχής* 2., adv. *συνεχῶς*
ústí *ἐκβολή*
ustupuji *ἐγ-κλίνω*
usvědčuji koho *αἱρέω*, jsem usvědčován za (jako) *ἁλίσκομαι* s part. § 233. B. 2
útěcha *παραμύθιον*
utíkám *φεύγω, ἀπο-διδράσκω* s akk. § 152. 2, utíkám (se) k někomu *κατα-φεύγω πρός τινα*, někam *εἰς . .*

utkávám koho bojem *συν-άπτω μάχην τινὶ*
utlačuji *θλίβω*
útlý (o chlapečku) *νήπιος* 3. (infans)
útok činím *στρος-πίπτω* s dat. (= připadám nenadále), *ἐπι-τίθεμαι* (M.) s dat. § 172. a.
útrapa *ταλαιπωρία*
uvádím *εἰς-άγω*, si M.
uvazuji *δέω*
uvnitř *ἐντός*, *εἴσω* s gen. § 158. C. a)
uzdu dávám čemu *χαλινόω* s akk. (= pojímám v uzdu)
uznávám *νομίζω*
už *ἤδη*, už ne *οὐκέτι* (*μηκέτι*)
užitečný *χρήσιμος* 3. i 2., jsem už. *ὠφελέω* s akk. § 152. 1, *συμ-φέρω*
užitek *τὸ ὄφελος* (jen nom. a akk.), *τὸ συμφέρον*, *οντος*; užitek přinášim *ὠφελέω* a *ὀνίνημι* s akk. § 152. 1, veliký už. přinášim *μέγα ὠφελέω*
užívám *χράομαι* (DM.) s dat. § 173. pozn.

V.

váhám *μέλλω*
válčim *πολεμέω*
válečnictví *τὰ πολεμικά*
válka *πόλεμος*, válku vedu s kým *πολεμέω* s dat. § 172. a.
varuji se koho *φυλάττομαι* M. s akk.
vážený *ἐπιφανής* 2.
vážný *σπουδαῖος* 3.
včela *μέλιττα*
včera *χθές*
vděčnost chovám *χάριν οἶδα* (*γιγνώσκω* neb *ἐπίσταμαι*) ke komu *τινὶ*
vděk činím komu *χαρίζομαί* (DM.) *τινι*
věc *τὸ πρᾶγμα*, *ατος*
vece *ἔρη*
vědomost *ἐπιστήμη*, *τὸ μάθημα*, *ατος*
večer *ἑσπέρα*
vedu koho *ἄγω τινὰ*, *ἡγέομαί τινι* DM.; vede se mi dobře *εὖ* (*καλῶς*) *πράττω*
vejce *ᾠόν*
věk lidský *γενεά*
velbloud *ἡ κάμηλος*
velikost *τὸ μέγεθος*, *ους*
veliký *μέγας* 3.
velitel *ὁ ἄρχων*, *οντος*
velmi *πολύ*, *πάνυ*, u adj. *μάλα*
věnec *στέφανος*
venek (venkov) *οἱ ἀγροί* (protiva *ἄστυ*), na venkově *κατ' ἀγρόν*, *ἐν ἀγροῖς*
věnuji (dar obětní) *ἀνα-τίθημι*
věrnost *ἡ πιστότης*, *ητος*
věrný *πιστός* 3.
věru, živ tě Zeus *νὴ μὰ Δία*
veřejně se ukazuji viz ukazuji
věřím komu *πιστεύω*, (v bohy) *νομίζω*
veselohra *κωμῳδία*, básník veselohor *κωμῳδιοποιός*
vesnice *κώμη*
vespolek (vespolně) vyjádři náměstkou *ἀλλήλων* a t. d.
věštba *χρησμός*, věštby se táži *μαντεύομαι* DM.; věštby = věštění *ἡ μαντική* (též dar věštění)
věštec *ὁ μάντις*, *εως*, *προφήτης*
věští moc *ἡ μαντικὴ δύναμις*, *εως*
vězení *δεσμωτήριον*, též *τὰ δεσμά* (pl. od *δεσμός*)
věž *πύργος*
vcházím *εἴς-ειμι* (*εἶμι*)
vidím *θεάομαι* M., *ὁράω*, *βλέπω*, napřed v. *προοράω*
více *μᾶλλον*
vím *οἶδα*, *ἐπίσταμαι* DP.; o sobě vím (= js. si vědom čeho) *σύνοιδα ἐμαυτῷ*, nevím *ἀγνοέω*

vina *αἰτία*
vinen *αἴτιος* 3. s gen.
viním *αἰτιάομαι*, koho z čeho *κατα-γιγνώσκω τινός τι* § 168. p. 1, *ἐγ-καλέω τινί τι*
vinník *ὁ ἀδικῶν, ἀδικήσας*
víno *οἶνος*, pouhé víno *ὁ ἄκρατος* (totiž *οἶνος*)
visím *κρέμαμαι*
Visla *ὁ Οὐιστόλας, α*
vítěz *ὁ νῑκῶν, νῑκήσας*
vítězím nad kým *νῑκάω τινὰ*
vítězné znamení *τρόπαιον*
vítr *ἄνεμος*
vláda *ἀρχή*, královská *βασιλεία*
vládnu *ἄρχω* s gen. § 163.
vlas *ἡ θρίξ, τριχός*
vlastní *ἴδιος* 3.
vlaštovka *ἡ χελιδών, όνος*
vleku k čemu *προς-φέρω πρός* s akk.
vlk *λύκος*
vně *ἔξω* s gen.
voda *τὸ ὕδωρ, ατος*
vojevůdce *στρατηγός*
vojín *στρατιώτης*
vojsko *στρατός, στρατιά*
volím *αἱρέομαι* M.
volno jest *ἔξεστι(ν)*
volnosť mám *ἐξουσίαν ἔχω*
vpadám *ἐμ-, εἰς-βάλλω*
vracím (něco) *ἀπο-δίδωμι*, vracím se *ἐπαν-έρχομαι*
vraždím *φονεύω*
vrhám *ῥῑπτέω* § 129. b. 7. p. 2, se s čeho *ῥιπτέω ἐμαυτὸν κατά τινος*
vstávám *ἀν-ίσταμαι* M., před kým *ὑπαν-ίσταμαί τινι*
vstupuji nač *ἐπι-βαίνω ἐπί τι*
všechen (všecek) *πᾶς, ἅπας* 3., všechen možný *παντοδαπός* 3.
všelijaký *παντοῖος* 3.
všeliký *παντοδαπός* 3.
všeobecné dobro *τὸ κοινῇ συμφέρον* (*οντος*)
vštěpuji *ἐμ-βάλλω*, si v srdce *τίθεμαι* (M.) *εἰς τὴν ψῡχήν*
všude *πανταχοῦ*
vůdce (vůdkyně) *ὁ* (*ἡ*) *ἡγεμών, όνος*, (vojenský) *στρατηγός*, vůdce podřízený *ὑποστράτηγος*; jsem vůdcem *ἡγέομαι* DM.
vybíhám (ven) *ἐξ-έρχομαι*
vybírám *ἐκ-λέγω*
výborný *ἀγαθός* 3.
vybývám (docela) *ἐκ-δίδομαι* M.
vydávám *παρα-δίδωμι*, se na něco (= oddávám se čemu) *ἀντ-έχομαι* M.
vydobývám *ἐκ-πολιορκέω*, P. *ἁλίσκομαι*
vydržuji *δια-καρτερέω*
vyhasínám (nepřech.) *ἀπο-σβέννυμαι* P.
vyhýbám se komu *φεύγω τινὰ*
vyhrožuji (*ἐπ*)*-απειλέω*, nejhorším *τὰ ἔσχατα*
vycházím (ven) *ἐξ-έρχομαι*, z čeho *ἔξ-ειμι ἐκ . .*
vychovávám *παιδεύω*, (*ἐκ-*, *ἀνα-*) *τρέφω*, s někým *συν-τρέφω τινί*
vyjadřuji se *ἀπο-φαίνομαι* M.
vyjma *πλήν* s gen.
vykonávám *πράττω*, (perficio) *δια-πράττω* M., *ἐξ-εργάζομαι* DM.; = dokonávám *δια-τελέω, περαίνω*; v. (cestu) *δι-ανύτω*
vykopávám kolem (příkop) *περι-βάλλομαι* M.
vykořisťuji *καρπόομαι* DM.
vykřikuji *ἀνα-βοάω*
vymáhám si *εἰς-πράττομαι* M. § 154. 1
vyměřuji *ὁρίζω*
vymyšlený *ψευδής* 2.

vynakládám *ἀναλίσκω*
vynalézám *ἐξ-ευρίσκω*
vynálezce *εὑρετής*
vynálezkyně *εὑρέτρια*
vynášim *ἐκ-φέρω*
vynikám *ἐξ-έχω*, *ἀριστεύω* (čím nad koho *τινί τινος*)
vyobcován jsem *φεύγω*
vypočítávám *κατ-αριθμέω*, si M.
vypouštim *ἀφ-ίημι*, ducha *ἐκ-πνέω*
výpověď *λόγος*, v. božská *λόγιον*
výprava polní *στρατεία*, konám výpravu *στρατεύομαι* M.
vypravuji *λέγω*, se do pole *στρατεύομαι* M.
vypučuji (= vyrůstám) *ἀνα-βλαστάνω*
vypuzuji *ἐξ-ελαύνω*, *ἐκ-βάλλω ἐκ* . .
vyrážim (excutio) *ἐκ-κόπτω*
výrok *τὸ ῥῆμα*, *ατος*
vysazuji *ἐκ-τίθημι*
vyslanec *πρεσβευτής*, pl. *πρέσβεις*, *εων*
vyslýchám *ἀκούω*, *ἀκροάομαι* s gen.
vysmívám se *κατα-γελάω* s gen. § 168.
vysoký *ὑψηλός* 3., vysoké stáří *μακρὸν γῆρας*
vystavuji na odiv *ἐπι-δείκνυμαί* (M.) *τι* (ostendo)
vystrojuji *ποιέω*
vystupuji *ἀνα-βαίνω ἐπί τι*
vysýlám *πέμπω*, *ἐκ-πέμπω*
vyšehrad *ἡ ἀκρόπολις*, *εως*
vytahuji (přech.) *ἐκ-σπάω*, (střelu z rány) *ἐξ-αιρέω*; (nepřech.) *ἐξ-έρχομαι*
vytrhuji (nepřech.) *ὁρμάομαι* MP. s FM.
vytrvalost *καρτερία*
vytýkám komu co *μέμφομαί* (DM.) *τινί τι*, *ἐγ-καλέω τινί τι*
vyzývám *παρα-καλέω*, *κελεύω*
vyživuji (*ἐκ-*)*τρέφω*
vyučuji koho čemu (v čem) *διδάσκω* s dvojím akk. (doceo) § 154. 1
vyvolen *ἔκ-λεκτος* 2.
vyvracuji *ἐξ-ελέγχω*
vzbuzuji *ἀν-ίστημι*
vzdálen jsem *ἀπ-έχω* s gen. § 165.
vzdaluji se *ἀπ-αλλάττομαι* MP.
vzdávám *ἀπο-δίδωμι*; se komu *παρα-δίδωμι ἐμαυτόν*
vzdělání, vzdělanost *παιδεία*
vzdělávám (zemi) *θεραπεύω*
vzhůru! *ἄγε* (*ἄγετε*), age (agite)
vzmáhám se *μέγας αὐξάνομαι* MP.
vzor *τὸ παράδειγμα*, *ατος*
vzrůst *ἡ αὔξησις*, *εως*, vzůst beru *ἐπίδοσιν ἔχω*
vztyčuji se *ἀνα-καθίζω*
vždy *ἀεί*, na vždy *ἐς ἀεί*
vždyť *τοί* (příkl.), = nebot *γάρ*

X.

Xeniadés, Korinťan, *Ξενιάδης*
Xenokratés *Ξενοκράτης*, *ους*

Z.

zabíjim (*ἀπο*)-*σφάττω*
začátek *ἀρχή*
zadržuji *λαμβάνω*
záhada *τὸ αἴνιγμα*, *ατος*
zahálka *ἀργία*
zaháním *ἀπ-ελαύνω*, z. ku břehu *ἐξ-ωθέω πρὸς τὴν γῆν*
zahrada *παράδεισος*
zahynuji *δια-φθείρομαι*, *ἀπ-όλλυμαι* M., v bitvě též *πίπτω*
zachovávám *σῴζω*, (*δια*)-*φυλάττω*, od čeho *δια-φυλάττω ἀπό* . . .
zachraňuji (*δια*)-*σῴζω*
zajatý (v boji) *αἰχμάλωτος* 2.
zajímám *συλ-λαμβάνω*
zajisté = enim *γάρ* (postposit.)

zakazuji komu co *κωλύω τινὰ* s inf., *ἀπ-αγορεύω τινὰ* s inf. a *μή* § 227. 1 a) p. 5, hlasatelem z. *ἀποκηρύττω τινὰ* s inf. a *μή*
zakládám *κτίζω*
základní zdi *οἱ θεμέλιοι*
zákon *νόμος*, dle zákonů žijící *νόμιμος* 2.
záleží na tom *διαφέρει*, záleží mi na čem *μέλει μοί τινος* § 161., *ἐπιμέλομαι* DP.
záležitost *τὸ πρᾶγμα, ατος, ἐργασία*
zalíbení mám v čem (z čeho) *ἥδομαί* (P.) *τινι* § 173. a) pozn.
zaměňuji *ἀλλάττω*, za něco *ἀντί τινος*
zamítám *ἀπ-ωθέομαι* M.
zamlčuji *σιγάω*
zanedbávám čeho (*κατ*)-*αμελέω* s gen. § 161., svých povinností k někomu *ἀμελῶς ἔχω περί τινα*
zanechávám *κατα-λείπω*
zaopatřuji *παρ-έχω*
zapadám (*κατα*)-*δύομαι* M.
zapaluji *κάω*, z. se *ἐμ-πίμπραμαι* P.
zápas *ὁ ἀγών, ῶνος*
zápasím *ἀγωνίζομαι* DM.
zaplavuji *κατα-κλύζω*, jsem krví zaplaven *ῥέω αἵματι*
zapomínám *ἐπι-λανθάνομαι* DM. s gen. § 161.
zardívám se *ἐρυθριάω*
zarmucuji *λυπέω τινὰ, κακῶς ποιέω*
zármutek *τὸ πένθος, ους* (luctus), *λύπη* (tristitia), *τὸ πάθος, ους* (neštěstí)
zároveň *ἅμα* s dat.
zařizuji *καθ-ίστημι*
zasazuji *φυτεύω*, z. k tomu *ἐπιφυτεύω*
zase beru *ἀνα-λαμβάνω*, zase odvolávám (tvrzení) *ἀνα-τίθεμαι* M., zase vzpřimuji *ἐπαν-ορθόω*
zasluhuji *ἄξιός* (3.) *εἰμι*
dle zásluhy *κατ' ἀξίαν*
zastihuji *κατα-λαμβάνω*
zastřeluji *κατα-τοξεύω*
záškodník *σκευοφόρος*
zatajuji *ἀπο-κρύπτομαι* M.
zatemňuji *ἐπι-σκιάζω*, zatemňuje se mi před očima *σκοτόομαι* P.
zavádím *παρ-άγω*
zavazadla *τὰ σκεύη, ῶν*
zavděčení (se) *ἡ χάρις, ιτος*
zavděčuji se komu *χαρίζομαί* (DM.) *τινι*
závidím komu čeho *φθονέω τινί τινος* § 167.
zavírám *κλείω*
závist *φθόνος*
závistivý *φθονέων* 3.
zbabělý *δειλός* 3.
zbavuji *λύω*, (od) čeho *ἀπο-λύω* s gen. zb. se čeho *ἀπο-λύομαι* M.
zbožnost *εὐσέβεια*
zbožný *εὐσεβής* 2., (o věcech) *ὅσιος* 3.
zbraň, zbroj *ὅπλον*
zcela: před adj. vyjádři superlativem, ne zcela *οὐ πάνυ*
zdám se *δοκέω, φαίνομαι* M. se sluh. aor. P.
na zdařbůh *εἰκῇ* (temere)
zdaž (zdali) *ἆρα* neb *ἦ* (v nepřímé ot. *εἰ*), zdaž ne *ἆρ' οὐ, οὐκοῦν;* zdali — čili *πρότερον — ἤ* (v přímé i nepřímé ot.)
zde *ἐνταῦθα*, zde (na zemi) *ἐνθάδε*
zdlouhavý *βραδύς* 3.
zdobím *κοσμέω*
zdraví *ὑγίεια*
zdravý *ὑγιής* 2., jsem zdráv *ὑγιαίνω* buď zdráv *χαῖρε*
zdržuji *ἀπ-ερύκω*, se (od) čeho *ἀφ-ίσταμαί* (M.) *τινος* § 165., zdrž. se kde (= meškám) *δια-τρίβω*

zdvihám válku proti komu *πόλεμον ἐπιφέρω τινὶ* (bellum infero alicui), *πολεμέω*

zeď *τὸ τεῖχος, ους*

země *γῆ* (protiva *ὕδωρ*), *χώρα* (= krajina)

zemřelý *ἀποθανών* 3. (*όντος*)

zevnějšek *τὸ εἶδος, ους*

zhotovuji *ποιέω, παρα-σκευάζω*

zima *ὁ χειμών, ῶνος*

zisk *τὸ κέρδος, ους*

získání *ἡ κτῆσις, εως*

získávám si *κτάομαι* DM., (ještě k tomu) *προς-κτάομαι*

zištnost *πλεονεξία*

zítra *αὔριον*

zjednávám *κατα-σκευάζω*, — si M. nebo *κτάομαι* DM.

zjevný *δῆλος* 3., *φανερός* 3., zcela zjevný *εὔδηλος* 2., jsem zjevný *φαίνομαι* MP. se siln. aor. P.

zkáza *καταφθορά*

zkoumám *ἐξ-ετάζω*

zkušenost *ἐμπειρία*

zlato *χρῡσός*, (zpracované) *χρῡσίον*

zlatý *χρῡσοῦς* 3., zlaté věci *τὰ χρῡσία*

zle *κακῶς*, zle činím *κακῶς ποιέω*

zlo *τὸ κακόν*

zlobím se *ὀργίζομαι* DP., *θῡμόομαι* DP.

zločinec *ὁ κακοῦργος*

zlomuji *κατα-κλάω, κατ-άγνῡμι, δια-ῥήγνῡμι*, zl. se *δια-κλάομαι* MP.

zlomyslný *κακόνους* 2.

zlořečím *κακῶς λέγω* (protiva *καλῶς λέγω*)

zlost *ὀργή*

zlý *κακός* 3., *πονηρός* 3., (= obtížný) *χαλεπός* 3., (= hrozný) *δεινός* 3., nejhorší *τὰ ἔσχατα*; zlé činím (působím) *κακὰ ποιέω*, zlé mluvím *κακὰ λέγω*, zlá pověst *ἀδοξία*, beru za zlé *ἀγανακτέω*

zohavuji *λῡμαίνομαι* DM.

zmítám viz bouře

zmocňuji se *ἐπι-κρατέω* s gen. § 163.

zmužilost *τὸ θάῤῥος, ους, ἀνδρεία*, pln zmužilosti *εὐψυχότατα*, mám málo zmužilosti *ἄψυχός* (2.) *εἰμι*

znamenám (= poznávám) *γιγνώσκω*, (= soudím) z čeho *τεκμαίρομαί* (DM.) *τινι*

znamení *σημεῖον*, umluvené *τὸ σύνθημα, ατος*, = odznak *παράσημον*, nebeské *τὸ τέρας, ατος*

znalý čeho *ἐπιστήμων* 2. s gen. § 158. A. 3, *ἐπιστάμενος* 3. s inf.; jsem znalý *ἐμπείρως ἔχω* s gen. § 158. A. 3

známý *γνώριμος* 2.

znepokojován jsem *ἐν-οχλέομαι* P.

znova stavím *ἀν-οικοδομέω*

zora *ἡ ἕως, ἕω*

zotročuji si *δουλόομαι* M.

zpívám *ᾄδω* (z *ἀείδω*)

zpomínám *μέμνημαι*, zpomínaje *μεμνημένος* 3.

zpráva (zvěst) dochází *ἀγγέλλεται* P., zprávu dostávám (obdržuji) *ἀγγέλλεταί μοί τι*

zpronevěření *κλοπή*

zprotivuji se komu *ἀπ-εχθάνομαι* (DM.) s dat. § 173. a, pozn.

zpupnost *ἡ ὕβρις, εως*

způsob *τρόπος* (modus), každým způsobem *πάντως*

zpustošuji *δια-φθείρω*

zrádce *προδότης*

zrak *ἡ ὄψις, εως*, bystrého zraku *ὀξυωπής* 2.
zrazuji *προ-δίδωμι*, od čeho (= zdržuji) *πείθω μή* s inf.
zrcadlo *κάτοπτρον*
zrušuji *ἀφανίζω, κατα-λύω, δια-λύω*, (smlouvu, přísahu) *λύω*
zřejmý *δῆλος* 3., *φανερός* 3., zřejmým činím *φανερὸν ποιέω*
zřídka *σπανίως*
ztrácím *ἀπ-όλλυμι* (perdo)
zvěst dávám *σημαίνω*, dostávám (obdržuji) *πυνθάνομαι* DM.
zvěstuji (*ἀπ*)-*αγγέλλω*, (= znamením) *σημαίνω*, (= ohlašuji) *προ-αγορεύω, παρ-αγγέλλω*
zviklávám *σφάλλω*
zvíře *ζῷον*, divoké *θηρίον*
zvolávám *φθέγγομαι* DM.
zvu k čemu *καλέω ἐπί* s akk., k hostině (obědu) *καλέω ἐπὶ δεῖπνον*
zvuk *φωνή*
zub *ὁ ὀδούς, όντος* (dens), zuby jektaje *συγκρούων* (3. = sráželeje) *τοὺς ὀδόντας*
zůstávám *μένω, κατα-λείπομαι* P., za někým (v čem) pozadu *λείπομαι* (P. s FM.) s gen. § 161., za někým vzadu zůstávající *δεύτερός* (3.) *τινος* § 158. B. 4. p. 2
zůstavuji (*ἀπο*)-*λείπω, κατα-λείπω*, po sobě = M.

Ž.

žába *βάτραχος*
žádám *αἰτέω*, ž. si *αἰτέομαι* M. od koho (na kom) *παρά τινος*, ž. od koho, aby *ἀξιόω* s akk. a inf.
žádný *οὐδείς* (*μηδείς*)
žádost *ἐπιθυμία*
žaloba *γραφή*, ž. pro nezákonný návrh *ἡ παρανόμων γραφή*
žalobník *ὁ διώκων, οντος*
žák *μαθητής*
žalud *ἡ βάλανος*
žaludek *ἡ γαστήρ, γαστρός*
žaluji *γράφομαι* M.
že *ὅτι, ὡς*
železo *σίδηρος*
železný *σιδηροῦς* 3.
žena *ἡ γυνή, γυναικός*
ženu se *φέρομαι* MP., na koho *ἴεμαι* (M.) *ἐπί* s akk., *ἐφ-ορμάω* i *ἐπι-φέρομαι* (MP.) s dat.
žertva *τὸ σφάγιον*
žihadlo *κέντρον*
žiji *ζάω* (jsem živ), *βιόω*, z čeho *τὸν βίον ἔχω ἀπό τινος*
žíla *ἡ φλέψ, βός*
živím *τρέφω*, — se *τρέφομαι* MP.
živobytí *δίαιτα*
život *βίος*
žluč *χολή*
žold *μισθός*
žvatlám *λαλέω*.

Slovníček etymologický.

Slova česká písmem proloženým tištěná jsou s řeckými kmenem příbuzna. Ležatě tištěná slova latinská přičiněna jsou jen ku vysvětlení, neukazujíce k příbuznosti kmenové. Básnická slova jsou označena hvězdičkou.

A.

ἄγγελος zvěstovatel, posel (angelus, anděl, Engel: slova vypůjčená), *ἀγγέλλω* zvěstuji, *ἀγγελία* zvěst, *εὐαγγέλιον* dobrá zvěst, *ἀνεπάγγελτος* 2. nepobídnut, *ἐπαγγέλλομαι* M. slibuji, *παραγγέλλω* velím (zvl. vojsku)

ἀ-γείρω shromažďuji, *ἀ-γέλη* (grex) dav, stádo, *ἀγεληδόν* gregatim . . *ἀ-γορά* hro-mada, shromáždění, tržiště, *ἀγοράζω* kupuji na trhu, *ἀγορεύω* mluvím (veřejně), *ἀναγορεύω* vyhlašuji, *προσαγορεύω* oslovuji, pozdravuji, *δημ-ηγορέω* k lidu mluvím, *δημηγόρος* veřejný řečník, *δημηγορία* státní řeč, *ἀπαγορεύω* zapovídám, umdlévám

ἀγρός pole (ager), Acker, venkov (*rus*), *ἄγριος* 3. polní, divoký

ἄγω, ago, ženu, vedu, *ἀγός*, *ὁ* vůdce, *ἀγών*, *ῶνος*, *ὁ* shromáždění (zvl. při zápasech), závod, zápas, *ἀγωνίζομαι* DM. závodím, zápasím, *ἀγωγή* způsob života (srov. *βίον ἄγω* vitam (život) ago, [*βίον*] *διάγω* dēgo z deigo), *δημ-αγωγός* vůdce lidu, démagóg, *κατάγομαι* DM. zastavuji se, *καταγωγεῖον* zastávka, hospoda . . *ἡγέομαι* DM. vedu, domnívám se (*dūco*), *διηγέομαι* rozkládám, vypravuji, líčím, *ἡγεμών*, *όνος*, *ὁ* vůdce, *ἡγεμονία* vůdcovství, *ἀρχ-ηγός* praotec, předek, *κυν-ηγός* (psy vodící), myslivec, *λοχ-αγός* vůdce setniny (*λόχος*), setník, *στρατ-ηγός* voje-vůdce, velitel, plukovník

ᾄδω (z *ἀϝείδω* srov. vad-ím) pěji, zpívám, *ᾠδή* (z *ἀϝοιδή*) píseň, zpěv, *τραγῳδία* (kozlí zpěv, t. j. zpěv lidí za satyry (*τράγοι*) přestrojené při slavnostech Dionýsových, tragoedie, *κωμῳδία* (píseň při bakchickém průvodě *κῶμος*) veselohra, *κωμῳδιοποιός* básník veseloher

ἀεί (epicky *αἰεί* z *αἰϝεί*) vždy, *αἰών* (z *αἰϝών*), *ῶνος*, *ὁ** věk, srov. aevum, aetas (z aevitas), ewig

αἰδέομαι DP. ostýchám (stydím) se, *αἰδώς*, *οῦς*, *ἡ* ostýchavost, stud, uctivost, mravnost

αἰσχρός 3. hanebný, mrzký, ošklivý, *αἰσχύνη* hana, hanba, *καταισχύνω* hanobím, zneuctivám, *αἰσχύνομαι* MP. hanbím (stydím) se

αἰτία příčina, původ, obviněni, *αἰτιάομαι* DM. obviňuji, *αἴτιος* 3. s gen. vinen čím, *τὸ αἴτιον* příčina, vina, *ἀναίτιος* 2. nevinný . . *αἰτέω* žádám (M. si), *προσαιτέω* poprošuji koho zač

ἀκούω slyším, *ἀκοή* (z *ἀκοϝή*) sluch, *ἀν-ήκοος* 2. s gen. neposlouchající, *εὐ-ηκοέω* s gen. bedlivě naslouchám

ἄκ-ρος 3. (srov. ac-us, acer, ostrý) špičatý, vysoký, *τὸ ἄκρον* špička, výška, vrchol, rovněž *ἡ ἄκρα* (též: hrad, *ἀκρόπολις, εως, ἡ* vyšehrad) .. *ἀκ-μή* vrchol, květ, *ἀκμάζω* kvetu .. *ἀκ-τή* (příkré) pobřeží . . *ἀκόντιον* (vl. *dem.* od *ἄκ-ων, οντος, ὁ**) kopí, oštěp, *ἀκοντίζω* metám kopím . . *ὠκύς* 3.* (vl. ostrý, srov. ostrovtipný, zostra jíti) bystrý, rychlý . . *ὀξύς* 3. ostrý, bystrý, perný, *παροξύνω* pobízím

ἅλς, ὁ sůl, sal, Salz, *ἡ* solná voda, moře, *ἅλινος* 3. solný, *ἁλ-ιο-ς* 3. mořský, *ἁλι-εύς* rybář, *ἁλίζω* solím

ἀμνός, ὁ, ἡ (místo *ἀβνός*), agnus, jehně

ἀναγκή nutnost, *ἀναγκάζω* nutím, *ἀναγκαῖος* 3. nutný potřebný

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ muž, manžel, *ἀνδρεῖος* 3. mužný, udatný, *ἀνδρεία* mužnost, udatnost, *ἀνδριάς, άντος, ὁ* socha, *ἀνδριαντοποιός* sochař, *ἀνδριαντοποιία* sochařství, *ἀνδρίζω* zmužuji, otužuji, *ἀνδρικῶς* mužně, *ἀν-ανδρος* 2. nemužný, zbabělý

ἀντί proti, naproti, (srov. ante, Antwort), *ἀντίος* i *ἐναντίος* 3. protější, protivný, *ὁ ἐν.* protivník, *ἐναντίον* adv. s gen. před tváří něčí, před kým, *ἐναντιόομαι* DP. odporuji, *ἀπ-, συν-, ὑπ-αντάω* potkávám

ἄξιος 3. hoden, důstojný, *ἀξία* hodnost, cena, zásluha, *ἀξιόω* za hodna mám, požaduji

ἄξων, ονος, ὁ axis, osa, Achse

*ἀρ-αρ-ίσκω** (srov. artare, artus 3., artus (subst.), arma, něm. Arm, č. rámě) řadím, pojím, *ἅρα* po řadě, pořád, právě, tedy, patrně, *ἄρτι* právě, *ἀριθμός* (řada) číslo, *ἀριθμέω* čítám, *ἀν-άριθμος* 2. nesčíslný, *ἁρ-μια, ατος, τό* spřežení, vůz (válečný), *ἁρ-μός* spára, spojení, *ἁρμόττω* spojuji, intr. hodím se, *μεθαρμόττομαι* M. vpravuji se, *ἁρμονία* spára, spojitost, souzvuk, *συμπαρ-ομ-μαρτέω* spolu vedle jdu, provázím, *ἡ τρι-ήρης, ους* trojřadová loď

ἄριστος 3. nejvhodnější, nejlepší, *ἀρετή* vhodnost, výbornost, dokonalost, ctnost, *ἀρέσκω* líbím se, *ἀρεστός* 3. vhodný, příjemný, *δυς-άρεστος* 2. těžko uspokojitelný

ἀρόω orám, aro, *ἀροτήρ* oráč, arator, *ἄροτος* orání, doba orání, *ἄροτρον* aratrum, oradlo, *ἄρουρα* ornice, orná země

ἄρχω jsem první, v čele, velím, vládnu; M. počínám, *ἄρχων, οντος, ὁ* náčelník, vládce, archont, *ἀρχή* počátek, vláda, *ἀν-αρχος* 2. bez vládce, *ἀναρχία* bezvládí, anarchie, *ἀρχαῖος* 3. *antiquus*, *ἀρχ-ηγός* předek, praotec, *ὕπαρχος* podřízený vůdce, náměstek, místodržitel, *ὑπάρχω* jsem základem, jsem tu, vyskytám se

ἀ-στήρ, έρος, ὁ hvězda, Stern, stella, (ze sterula), *ἄστρον* souhvězdí, *τέρας* (ze *στέρας*), *ατος, τό* hvězda, pak: (nebeské) znamení, zázrak . . *ἀστραπή* i *στεροπή** blesk, *ἀστράπτω* blýskám se

B.

βαίνω (z *βαν-ιω*, km. *βα[ν]*) kráčím, jdu (venio), *ἀναβαίνω* vzhůru kráčím, vystupuji, postupuji dovnitř země, opp. *κατα-βαίνω* sestupuji, postupuji z vnitra země k moři

(k tomu *ἀνάβασις* a *κατάβασις*, *εως*, *ἡ*), *ἀποβαίνω* *εὐᾶδο*, *ἐμβαίνω* jdu pochodem (v [dle] taktu), *ἐμβατήριον* píseň pochodová, *παραβαίνω* vedle kráčím, (*παραβάτης* bojovník vozní), přestupuji, *προβαίνω* postupuji (*πρόβατον* vl. ku předu [na pastvu] hnané zvíře t. j. ovce, pl. brav), *συμβαίνω* scházím se, potkávám, shoduji se, *βά-θρον* stupeň, podnož, *βά-σις*, *εως*, *ἡ* stopa, podstavec, *βω-μός* stupeň, oltář, *βῆ-μα*, *ατος*, *τό* krok . . *βέ-βα-ιος* 3. i 2. pevný, *βεβαιόω* upevňuji . . *βαδίζω* kráčím, jdu

βάλλω házím, *ἀποβάλλω* odhazuji, ztrácím, *διαβάλλω* házím sem tam, pomlouvám, (*διαβολή* pomluva), *ἐκβάλλω* vyhazuji, intr. vlévám se, (*ἐκβολή* ústí), *μεταβάλλω* přehazuji, obracím, měním, intr. měním se, *μεταβολή* obrat, změna, *προς-βάλλω* napadám, útočím . . *βάλ-ανος*, *ἡ* (padavka), glans, žalud . . *βέλ-ος*, *ους*, *τό* střela

βασι-λεύς, *έως*, *ὁ* voje-voda, vévoda, kníže, král, *βασίλεια* královna, *βασιλεία* království, *βασιλεύω* kraluji, *βασίλειος*, *βασιλικός* 3. královský, *βασίλεια*, *τά* královské sídlo, palác

βί-α vi-s, *βιάζομαι* DM. činím násilí, *βίαιος* 3. i 2. násilný

βι-βρώ-σκω (km. *βορ* lat. vor-o, č. žer-u, hrdlo) *βρῶ-μα*, *ατος*, *τό* pokrm . . *βορά* žrádlo

βλάπτω škodím komu (akk.), *βλάβη* škoda, *βλαβερός* 3. škodlivý

βοή (z *βοϝή*, hov-or), křik, *βοάω* křičím (hoare: vypůjčené slovo), *διαβόητος* 2. rozkřičený, zlopověstný, *περιβόητος* 2. vůkol vykřičený, pověstný, slavný, *βοῦς*, *βοός*, *ὁ*, *ἡ* (řváč) hovado, bōs (vypůjčené slovo)

βόσκω pasu, MP. pasu se, sžírám, vescor, *βόσκημα*, *ατος*, *τό* obyč. pl. pastevné dobytče

βούλομαι DP. volo, želám, přeji si, chci, *βουλή* vůle, rada, *βουλεύω* radím, M. radím se, *ἐπιβουλεύω* úklady strojím, *συμβουλεύω* radím, *σύμβουλος* rádce, *συμβουλία* rada, *εὖ-βου-λος* dobře radící, *εὐβουλία* moudrá rada, rozvaha, *ἀ-βουλος* 2. nerozvážný, *ἀβουλία* nerozvážnost, . . *βελτίων* 2. (srov. velle) želanější, lepší, superl. *βέλτιστος* 3.

βρέχω rigo, vlažím, srov. regnen

Γ.

γελάω (vl. zářím, srov. *rideo*) jsem jasný, vesel, směji se, *γέλως*, *ωτος*, *ὁ* smích, *γελοῖος* 3. směšný

γέρανος žerav, čáp, jeřáb, Kranich, grus

γέρων, *οντος*, *ὁ* stařec, geront, *γερουσία senatus* (ve Spartě), *γεραιός* 3. stár, *γῆρας*, *ως*, *τό* stáří, *γηράσκω* stárnu, *γραῦς*, *γρᾱός*, *ἡ* stařena

γῆ (básn. *γαῖα*) země (těleso i krajina) *γεωργός* (z *γηοργος*, √*ἐργ*, viz *ἔργον*) zemědělec, rolník, *γεωργία* rolnictví, orba, *γεωργικός* 3. rolnický, *γεωργέω* vzdělávám zemi, *γείτων*, *ονος*, *ὁ* (krajan) soused, *γειτονεύω* sousedím

γίγνομαι DM. (√*γεν*, srov. gigno) povstávám, stávám se, *γένος*, *ους*, *τό* genus, gens, *γονεύς*, *έως*, *ὁ* rodič, genitor, pl. rodiče, *ἀπόγονος*, *ἔκγονος* zrozenec, potomek, *συγγενής* 2. příbuzný, *γέννα** = *γένος*, *γενναῖος* 3. urozený, šlechetný, *γεν-*

ναιότης, ητος, ἡ šlechetnosť, *γεννάω* plodím, *γυνή, γυναικός, ἡ* žena, paní, *γί-γας, αντος, ὁ* (původně povstalý) obr

γι-γνώ-σκω poznávám, znamenám, soudím, míním, (g)nōsco, srov. agnōsco, cognōsco, *γνώ-μη* mohutnosť poznávací, mysl, rozum, mínění, poznání, *γνώ-ριμος* 2. znatelný, známý

γλυκύς 3. sladký, dulcis (z dlucis), *γλυκύτης, ητος, ἡ* sladkosť, *γλεῦκος, ους, τό* (sladký) mest, *ἀ-γλευκής* 2. trpký, odporný

γράφω hrabu, grabe, píši (*scrībo* též: hrabu), M. žaluji, *γραφή* písmo, žaloba, *γράμμα* (z *γραφ-μα*), *ατος, τό* písmě, *γράμματα, τά* čtení a psaní, začáteční vědomosti, *ζω-γράφος* malíř, *ζωγραφία* malířství, *ἱστοριο-γράφος* dějepisec

γυμνός 3. nahý, jen ve spodním šatě, *nudus, γυμνάζω* cvičím, M. cvičím se v tělocviku, *γύμνασμα, ατος, τό* cvičení tělesné, tělocvik

Δ.

δαίμων, ονος, ὁ božstvo, osud, *εὐδαίμων* 2. šťasten, blažený, *beatus, εὐδαιμονία beatitudo, εὐδαιμονέω* jsem šťasten

[*δαίω*] dělím, rozděluji, obyč. *δαίομαι, δασμός tributum . . δάπτω* = δαίω, δαπάνη* náklad, *δεῖπνον* (oddělené) jídlo *cena*

δάκνω kousám, *δάκρυον* (štípající) slza, Zähre (lacrima, starolat. dacruma: vypůjčené slovo), *δακρύω* slzím

δείδω, δέδια, δέδοικα* bojím se, *δέος, ους, τό* i *δεῖ-μα, ατος, τό* bázeň, strach, *δει-λός* 3. bázlivý, bídný, *ἀποδει-λιάω* jsem bázlivý, malomyslním, *δεισι-δαίμων* 2. bohabojný, pověrčivý, *δει-νός* 3. strašný, hrozný, zlý, mocný, výborný, *δει-νότης, ητος, ἡ* mocnosť, výbornosť . . *δε-δίττομαι* DM. děsím

δείκνυμι (√*δικ*) ukazuji, zeige, indīco (srov. dīco řeči ukazuji), *ἐπι-δείκνυμαί* (M.) *τι* něco svého okazuji, na odiv vystavuji, *παραδείκνῡμι* vedle ukazuji, *παράδειγμα, ατος, τό* příklad, vzor, *δίκη* úkaz, právo, soud, trest (srov. iu-dex ukazovatel práva), *ἄ-δικος* 2. nespravedlivý, *ἀδικία* bezpráví, *ἀδικέω* křivdím, *δίκαιος* 3. spravedlivý, *δικαιοσύνη* spravedlnosť, *δικάζω* soudím, za právo nalézám, *δικαστής* soudce

*δέμω** stavím, M. si, *δόμος** i *δῶμα, ατος, τό** stavba, dům, domus, *οἰκο-δομέω* (*οἰκίαν*) *aedifico (aedes), οἰκοδομία* stavění, *οἰκοδόμημα, ατος, τό* stavení, budova

δέρω i *ἐκδέρω* dru, kůži stahuji, *δέρμα, ατος, τό* i *δορά* (stažená) kůže

δέχομαι (√*δεκ*) chápu se, beru si . . *δάκτυλος* prst (jímž se chápe), Zehe, digitus, *δακτύλιος* prsten . . *δέκα* decem, zehn . . *δόκιμος* 2. vážený, *προς-δοκάω* očekávám

δέω (√*δες*) i *δί-δη-μι* váži, *δεσ-μός*, pl. *τὰ δεσμά* vazba, pouta, *δεσμω-τήριον* vězení

δέω (√*δεϝ*) mám nedostatek, jsem potřebný, *δεῖ* opus est, je (po)třeba, potřebí, *δέομαι* DP. potřebuji, žádám, prosím, *δέη-σις, εως, ἡ* prosba

δῆμος dědina, obec, lid, *δημόσιος* 3. *publicus, δημοσίᾳ publice*, opp. *ἴδιος* 3., *ἰδίᾳ privatus, privatim, δημ-αγωγός* vůdce lidu, démagóg, *δημο-κρατία* lidovláda, démokratie

δίδωμι do, dávám, *ἀποδίδωμι* odevzdávám, M. dávám od sebe, prodávám, *ἐκδίδωμι* i M. vydávám, dávám z domu, vybývám (deeru), *ἐπιδίδωμι* přidávám, intr. přibývám, *ἐπίδοσις, εως, ἡ* přídavek, vzrůst, zdar, *προδίδωμι* v šanc vydávám, zrazuji, *προδοσία* zrada, *προδότης* zrádce, *δό-σις, εως, ἡ* dar . . *δῶ-ρον* dar, dō-num, *δωρέομαι* DM. daruji

δοκέω zdám se, jsem slušný, (srov. decus, decet, dignus), míním, myslím, *δόξα* mínění, pověst, sláva, *ἔν-δοξος* 2. slavný, *εὐ-δόκιμος* 2. na slovo vzatý, *εὐ-δοκιμέω* docházím pochvaly

δοῦλος otrok, parob, *δούλη* otrokyně, *δουλεύω* otročím, jsem poddán, *δουλεία* otroctví, poroba, (*κατα*)*δουλόω* činím otrokem, porobuji, podrobuji, M. si

δραμεῖν inf. aor. ku *τρέχω* (fut. *δραμοῦμαι*, perf. *δεδράμηκα*): běžím, *δρόμος* běh, závodiště, *ἡμερο-δρόμος* běhoun, rychlý posel, *σταδιο-δρόμος* závodník ve stadii, *ἐπιδρομή* náběh, útok

δρῦς, δρυός, ἡ drvo, dřevo, dub, *δρυ-μός*, obyč. pl. doubrava, křoví, *δρυο-τόμος* (*τέμνω*) drvoštěp . . *δόρυ, ατος, τό* dřevce . . *δέν-δρον* strom

δύναμαι DP. mám moc, mohu, *δύνα-μις, εως, ἡ* moc, mohutnosť, síla, *δυνατός* 3. mocný, možný, *ἀ-δύνα-τος* 2. nedostatečný, nemožný

δύω (*κατα-, ὑπο-δύω*) nořím (tr.), *δύομαι* nořím se, zacházím, *ἐν-δύω* induo, M. oblékám si, *δύ-σις, εως, ἡ* západ (slunce)

E.

ἔαρ (*ϝερ*) *τό* (m. *ϝεσαρ*) ver, ves-na, *ἐαρινός* jarní

ἐγγύς (srov. ang-ustus, eng) blízko . . *ἄγχω* ango, škrtím, *ἀγχόνη* zardoušení, oběšení, *ἀπαγχονίζω* oběšuji . . *ἄχθομαι* DP. jsem soužen, mrzím se, zlobím se

ἕζομαι (√*σεδ*, sedeo sedím), v próse *καθέζομαι*: sedám si, setze mich, *ἵζω*, v próse *καθίζω*: posazuji, sedám (též i M.), *ἀνακαθίζω* zpřima sedám, *ἕδρα* sídlo, sēdes, *ἐνέδρα* záloha (insidiae), *ἐνεδρεύω* číhám na koho (akk.), *ἔφεδρος* 2. přisedící (srov. cvič. 240. p. 4), *ἐφεδρεύω* číhám nač (dat.) . . *ἱδρύω* sázím pevně, zakládám

ἔθος, ους, τό (√*σϝεθ*) zvyk, Sitte, obyčej, *εἴωθα* jsem zvyklý, *ἐθίζω* navykám . . *ἦθος, ους, τό* obvyklé místo, zvyk, povaha, *συνήθης* 2. zvyklý, *συνήθεια* navyklé obcování, navyklosť

εἴκω (√*ϝικ*, srov. vīto m. victo) weiche, ustupuji . . *ἴχ-νος, ους, τό* stopa, (*ἐξ*)*ιχνεύω* slídím, stopuji

εἰμὶ (√*ἐς*, srov. [e]s-um, es-se, jes-m) *οὐσία* co tu jest, bytosť, nábytek, jmění, *ἔξεστι* i *ἔστι* licet, *ἐξουσία* moc, mocnosť

εἶμι (√*ἰ*, srov. eo, i-re ji-ti) . . *οἶ-μος, ὁ* i *ἡ* chodník, dráha, *πάροι-μος* 2. na cestě, *παροιμία* přísloví, moudrosť z ulice

ἕννυμι (√*ϝες*, srov. ves-tio, č. ves-ta) v próse *ἀμφιέννυμι*: oblékám, M. oblékám si, *ἐσ-θής, ητος, ἡ* ves-tis šat . . *ἱ-μάτιον* svrchní šat, plášť, kabát

ἔοικα (√*ϝικ*) podobám se, *εἰκώς* 3. přiměřený, slušný, *εἰκός* (doplň *ἐστὶ*)

je podobno, slušno, přirozeno, pochopitelno, *εἰκότως* slušně, právem, *ἐπιεικής* 2. příslušný, slušný, *ἐπιείκεια* slušnosť, mírnosť . . *εἰκάζω* činím podobným, porovnávám, *εἰκών, όνος, ἡ* podobizna, obraz

ἐπίτηδες adv. dostatečně, úmyslně, *ἐπιτήδειος* 3. příhodný, potřebný, *τὰ ἐπιτήδεια* potřebné věci, potrava, *ἐπιτηδεύω* provozuji (pečlivě), *ἐπιτήδευμα, ατος, τό* zaměstnání

ἔπος, ους, τό (√ϝεπ) slovo (srov. vox, vōcis, voco), epická báseň, *εἶπον* (aor. k *λέγω*)

*ἔπω** (√σεπ) mám se kolem čeho, M. provázím, následuji, sequor (srov. secundus následující, druhý) . . *ὅπ-λον* nástroj, zbroj, zbraň, zvl. velký štít těžkooděnců (*ὁπλῖται*), *ὁπλίζω, ἐξ-, καθ-οπλίζω* ozbrojuji

ἔργον (√ϝεργ) Werk, dílo, práce, čin, *ἐργάζομαι* DM. pracuji, *ἐργασία* práce, provozování, *ἐργάτης* i *ἐργαστήρ, ῆρος, ὁ* (polní) pracovník, dělník, *ἐργατικός* 3. pracovitý, *συνεργός* pomocník, *φίλ-εργος* 2. pracemilovný, *φιλεργία* pracemilovnosť, *ἀργός* 2. (z *ἀ-εργός*) nečinný, *ἀργία* zahálka, *ἀργέω* jsem nečinný, leniv, *ἐνεργέω* jsem činný, *εὐ-εργέτης* dobrodinec, dobroděj, *εὐεργεσία* dobrodiní, *εὐεργετέω* prokazuji dobrodiní, *κακ-οῦργος* 2. zločinný, *ὁ κ.* zločinec, *κακουργέω* zlé činím, zlého se dopouštím, *πανοῦργος* 2. ve všem obratný, úskočný, *πανουργία* úskočnosť; viz *γῆ* . . *ὄργια, τά* (svatý skutek), (tajné) obřady, boží služby . . *ὄργανον* nástroj

ἐρέσθαι inf. aor. k *ἐρωτάω*: ptám se . . *ἐρευνάω* pátrám

ἐρέτης veslař, též tak *ὑπηρέτης*, pak vůbec služebník, *ὑπηρετέω* vesluji (básn. *ἐρέσσω*), sloužím, *ἐρετμός** (v próse *κώπη*) rūmus (z ret-mus, res-mus), Ruder, veslo

ἐρῶ fut. k *λέγω*, perf. *εἴρηκα*, aor. P. *ἐρρήθην* (√ϝερ, ϝρε, srov. verbum, Wort) řeknu, povím, *ῥητός* 3. řečený, zjevitelný, *ἀπόῤῥητος* 2. nezjevitelný, *τὸ ἀπόῤῥητον* tajemství, *ῥῆ-μα, ατος, τό* slovo, *ῥή-τωρ, ορος, ὁ* řečník . . *εἰρήνη* smlouva, mír

ἐσθίω (√ἐδ, srov. fut. *ἔδομαι*, perf. *ἐδήδοκα*, P. *ἐδήδεσμαι*) edo, jím (jed-l es-ca nastrojené jídlo, vnadidlo), esse; ale aor. *φαγ-εῖν* (√bhag udíleti, srov. bûh = uděleč, dárce, boh-atý), *Λωτο-φάγος* lótos jídající, *φηγ-ός* (strom s jedlým ovocem) fagus, Buche, dub (srov. vypůjč. sl. buk)

ἔχω (√σεχ) mám, držím, intr. mám se, *ἐξέχω* vynikám, *ἔξοχα* adv. po přednosti, obzvláště, *ἐπέχω* i *προς-έχω* dbám na někoho (dat.), *παρ-έχω* i M. podávám, poskytuji, *πλεον-έκτης* kdo více míti chce, sobecký, zištný, *πλεονεξία* sobeckosť, zištnosť, *πλεονεκτέω* jsem lakotný, *συνεχής* 2. (souvislý) ustavičný, k tomu adv. *συνεχῶς* . . *ἐχ-υρός* i *ὀχ-υρός* 3. držebný, pevný (o místech), *ὀχυρόω* opevňuji . . *εὐ-ωχέω* (dobře chovám) častuji, MP. s FM. hoduji, *εὐωχία* hody, kvas, *σχῆ-μα, ατος, τό* držení se, postava, oděv, *habitus*, *εὐ-σχήμων* 2. způsobný, slušný, *εὐσχημοσύνη* slušné chování se, *ἀ-σχήμων* 2. neslušný, *ἀσχημοσύνη* neslušnosť . . *σχε-δόν* blízko, skoro . . *σχολή* (zadržení)

odpočinek, prázdeň (zvl. prázdná chvíle k vědeckému zaměstnání, učená přednáška, schola, škola, Schule), *σχολάζω* mám kdy, studuji, pěstuji vědy, *σχολαστικός* školomet, pedant . . *ὑπισχνέομαι* DM. (zpod držím), beru na se, přislibuji

ἕως, ἡ zora, (hom. *ἠώς*) m. *αὐ(σ)ως* aurora (= ausos-a), *ἥλιος* (m. *αὐ-(σ)έλιος*) slunce (srov. Aurelius m. Auselius)

Z.

ζάω žiji, *ζώς, ζών* živý, *ζῷον* živočich, tvor, *ζω-γράφος* malíř, *ζωγρα-φία* malířství

Ζεύς, gen. *Διός* (√*διϝ* svítiti, srov. dies, den, dīvus, [D]iovis gen. od Iu[p]piter = *Ζεὺς πατήρ*) bůh jasna nebeského . . *δῆ-λος* 3. jasný, zjevný, *δηλόω* zjevuji

ζῆλος horlivost, žárlivost, řevnivost, *ζηλόω* horlím, řevním po kom (akk.) podivuji se, velebím, *ζηλωτός* 3. podivuhodný, velebený

ζυγόν iugum, jho, Joch, *ζεύγνῡμι* do jha dávám, zapřahám, spojuji, iungo, *ὑποζύγιος* 2. podjařmený, *τὸ ὑποζύγιον* soumar

H.

ἥβη mládí, *ἡβάω* jsem mlád, *ἔφηβος* jinoch, eféb

ἥδομαι (√*σϝαδ*, srov. *ἀνδάνω* líbím se, suavis, suadeo, sladký süß) raduji se, *ἡδύς* 3. příjemný, *ἡδονή* radost, *ἀ-ηδής* 2. (*ἦδος, ους, τό* básn. = *ἡδονή*) nepříjemný, odporný, *ἀηδῶς* s nechutí

ἧμαι (√*ἡς*), v próse *κάθημαι* sedím (tiše) . . *ἥσ-υχος* 2. usedlý, tichý, *ἡσυχία* tichost, klid, *ἡσυχῇ* adv. tiše, *ἡσυχάζω* jsem tichý, odpočívám

ἧττων (*ἥσσων* z *ἡκ-ίων*), komp. ku *κακός, inferior, ἥκιστα* nejméně, *ἡττάομαι* P. k *νικάω* podléhám, jsem porážen

Θ.

θάν-ατος smrt, *ἀθάνατος* 2. nesmrtelný, *θνῄσκω*, v próse *ἀποθνῄσκω* mru, umírám, *τέθνηκα* jsem mrtev, *θνητός* 3. smrtelný

θάπτω (√*ταφ*) pohrobuji, *ταφή* pohřeb, *τάφος* hrob, náhrobek, mohyla, *τάφ-ρος, ἡ* příkop

θάῤῥος, ους, τό (staroatt. *θάρσος*) drzost (ve sm. dobrém), zmužilosť, *θαῤῥέω* jsem drzý, dobré mysli, nebojím se, *θαῤῥύνω* vzmužuji, *εὐ-θαρσής* 2. srdnatý . . *θράσος, ους, τό* drzost *θρασύς* 3. drzý, odvážný

θέα (z *θέϝ-α*) dívání, pohled, *θεάομαι* DM. dívám se, pozoruji, divím se, *θεατής* divák, *θέατρον* divadlo, *θεωρέω* (z *θεϝ-ορέω*) dívám se nač . . *θαῦ-μα, ατος, τό* div, *θαυμάζω* divím se, *θαυμαστός* 3. podivuhodný

θεός bůh, *θεά* i *ἡ θεός* bohyně, *θεῖος* 3. božský, *τὸ θεῖον* božská bytosť, božstvo

θεραπεύω ošetřuji, léčím, ctím, *θερα-πεία* ošetřování, opatrování, *θερά-πων, οντος, ὁ* sluha, *θεράπαινα* služka

θέρομαι P. hřeji se, hořím, *θέρος, ους, τό* horko, léto, *θερ-μός* 3. horký, warm (srov. *Θερμο-πύλαι* a lat. furnus pec, fornax kamna)

θήρ, θηρός, ὁ v próse *θηρίον*, fera (srov. ferus, ferox) divoké zvíře, *θήρα* houba, *θηράω* i *θηρεύω* honím

θρέομαι* vydávám hlas, θρῆνος (hlasité) kvílení, žalozpěv, θρηνέω kvílím, lkám, θρηλέω žvatlám, τεθρύλληται koluje pověst.. θόρυβος hluk, vřava, θορυβέω hlučím

(συν)-θρύπτω roztírám, rozmaz(l)uji, zlamuji, τρυφή rozmazanost, rozmařilost (srov. *fractus* = *effeminatus*)

θύω (duji, dýmu, srov. fūmus) obětuji, intr. (rychle se pohybuji, srov. θέω (θέϝ-ω) běžím) zuřím, θυ-σία oběť, θῡ-μιάματα, ων, τά kuřidlo, kadidlo, θῡ-μός co v duši pohyb působí (srov. *spiritus, animus*) duch, srdce, náruživosť, zlosť, θυμόομαι MP. zlobím se, ἐνθυμέομαι DP. v srdci přemítám, uvažuji, ἐπιθυμέω dychtím, žádám, ἐπιθῡμία dychtivosť, žádosť, πρόθῡμος 2. příchylný, ochotný, προθῡμία příchylnosť, ochotnosť, dobrá vůle

I.

ἰάομαι DM. léčím, ἰατρός lékař, ἰατρικός 3. lékařský, ἡ ἰατρική (τέχνη) umění lékařské

ἰδεῖν (√ϝιδ, srov. video, vid-ím), inf. aor. εἶδον od ὁράω: vidím, Ἅιδης (ep. Ἀ-ίδης) (Neviditelný) Hádes .. οἶδα, inf. εἰδέναι věděti, wissen .. ἵστωρ, ορος, ὁ vědoucí, svědek, ἱστορία zvídání, pátrání, dějepis, ἱστοριογράφος dějepisec .. εἶδος, ους, τό vid, podoba, zevnějšek, způsob, εἴδωλον podobizna, mlhavá podoba .. Βίδεοι (m. ϝίδεοι), οἱ dozorci chlapců ve Spartě

ἴδιος 3. (ze σϝίδιος od km. osobní nám. 3. osoby: σϝε = ἑ, srov. svůj, se, lat. se m. sve) vlastní, *privatus*, ἰδίᾳ *privatim*, ἰδιώτης *homo privatus*, ἰδιωτεύω žiji soukromě; viz δῆμος

ἱδρώς, ῶτος, ὁ (√σϝιδ) sudor, Schweiss, pot, ἱδρόω sudo, schwitze, potím se

ἱερός 3. svatý, ἱερόν svatyně, chrám, ἱερεύς, έως, ὁ kněz

ἵημι (√ἑ) pouštím, posýlám, M. pouštím se, ženu se, spěchám, řítím se, ἀφίημι vypouštím, ἐφίεμαι M. dychtím, toužím po čem (gen.), παρίημι mimo pouštím, pomíjím, προΐεμαι M. vydávám v šanc, συνίημι pochopuji, rozumím, σύνεσις, εως, ἡ rozum, důmysl

ἱκ-νέομαι, v próse ἀφικνέομαι DM. přicházím, ἐφικνέομαι docházím, dosahuji čeho (gen.), ἱκ-έτης příchozí, prosebník, ἱκετεύω skroušeně prosím, ἱκ-ανός 3. dospělý, dostatečný

ἵππος (z ἵπτος, ἵκκος, equus) kůň, oř, ἵππειος i ἱππικός 3. koňský, jezdecký, τὸ ἱππικόν koňstvo, jezdectvo, ἡ ἱππική (τέχνη) umění jezdecké, ἱππεύς, έως, ὁ jezdec, rytíř, ἱππεύω jezdím na koni, jsem rytíř, ἔφιππος 2. na koni, jízdný, ἱππο-μαχία boj na koni, jízdný boj

ἵστημι (σί-στη-μι, km. στα, sto, stare, státi, stehen) stavím, si-sto, δι-ίστημι rozestavuji, διάστημα, ατος, ὁ vzdálenosť, ἐπίσταμαι DP. (přistupuji k čemu) rozumím, ἐπιστήμη vědomosť, vědění, věda, ἐπιστήμων 2. znalý, παρίστημι stavím vedle, παραστάτης vedlejší muž, προΐστημι stavím v před, προστάτης představený, προστατέω stojím v čele, spravuji, ὑφίστημι podstavuji, M. podstupuji, slibuji .. ἱ-στός stav (tkalcovský) .. στά-σις, εως, ἡ povstání, rozbroj, στασιάζω po-

vstávám, jsem v rozbroji, .. *στήλη* sloup, *στῦλος** pilíř, opora
ἰσχύς, ύος, ἡ síla, *ἰσχύω* jsem silný, mocný, platný, *ἰσχυρός* 3. silný, *ἰσχυρῶς* prudce, velmi

K.

καθαρός 3. čistý (srov. castus), *καθαίρω* čistím, *ἀκάθαρτος* nečistý
καιρός (pravý, zlý) čas, vhodná doba, příležitosť, prospěch, *καίριος* 3. i 2., *ἐπίκαιρος* i *ἐπικαίριος* 2. vhodný, příležitý, příhodný, *καιρία πληγή* smrtelná rána, *ἄ-καιρος* 2. nevhodný, nevčasný
κακός 3. zlý, špatný, *κακία* i *κακότης, ητος, ἡ* špatnosť, *κακό-νους* 2. zlomyslný, *κακοῦργος* 2. zločinný, viz *ἔργον*
καλέω (srov. calare, vyvolávati a kalendae vyvolávání dní každého měsíce) cluno, volám, *ἐγκαλέω* (volám na koho) vyčítám, *ἔγ-κλη-μα, ατος, τό* výčitka, obvinění, *ἐκκαλέω* vyvolávám, povolávám, *ἐκ-κλη-σία* vyzvání ku hromadě, shromáždění, *προκαλέομαι* M. vyzývám
κᾶλός 3. (z *καλιός*, proto ep. *κᾶλός* celý, heil) kalý, krásný, pěkný, chvalný, šlechetný, *κάλλος, ους, τό* krása
καλύπτω (√*καλ*, srov. chalupa, lat. celo, occulo, occultus) halím, kryji, *ἐκκαλύπτω* odhaluji, *Καλυψώ, οῦς, ἡ* (Skryvatelka) nymfa Kalypsó .. *κρύπτω* i *ἀποκρύπτω* (srov. vypíjč. sl. krypta) skrývám, *κρύφα* clam
καρπός (utrhnutý, uříznutý, srov. carpo, decerpo a Herbst) plod, ovoce, *καρπόομαι* M. sklízím (plodiny polní), mám užitek, těžím z čeho (akk.)
κεῖ-μαι ležím, *κοι-μάω* kladu (spat), uspávám, MP. kladu se (jdu) spat, spím, *κοί-τη* lůžko
κείρω stříhám, sekám, *κορ-μός* kláda, štěpina, *κουρεύς, έως, ὁ* holič, *κοῦρος* (att. *κόρος*) jinoch s ostříhanými vlasy, neboť efébové nosili krátké vlasy, srov. *Διόσκουροι*, synové Diovi, *κόρη* dívka, *Κόρη = Περσεφόνη*
*κέλευθος, ἡ** (srov. callis stezka) dráha, cesta, *ἀκόλουθος* (průvodce), sluha, (*ἐπ*)*ακολουθέω* provázím, následuji
κέρας, ως, τό cornu, Horn, roh, paroh, *κριός* (rohatý) beran
κέρδος, ους, τό zisk, *κερδαίνω* beru zisk, *κερδαλέος* 3. zisk přinášející, užitečný
κίνδῡνος nebezpečenství, *ἐπικίνδῡνος* 2. nebezpečný, *κινδῡνεύω* (přicházím v nebezpečenství něčím býti) zdám se
κλέπτω kradu, *κλέπτης* zloděj, *κλοπή* krádež
*κλύω** slyším (srov. cluo, slu-ji), *κλυτός* 3.* (inclutus, inclitus) i *κλεινός* (z *κλεϝ-ινός*) 3. slavný, slovutný, *κλέος* (z *κλέϝ-ος*), *ους, τό* gloria, sláva, *εὐκλεής* (*εὐ-κλεϝ-ής*) 2. velmi slavný
κοινός 3. společný, *κοινωνός* 2. společenský, účastný, *κοινωνία* účastenství, společenství, *κοινωνέω* mám účastenství, *ἀνακοινόομαι* M. sdílím se
κόσμος ozdoba, pořádek, *εὔ-κοσμος* 2. dobře spořádaný, *εὐκοσμία* dobrý pořádek, mravnosť, *κοσμέω* zdobím, vystrojuji
κραίνω (z *κραν-ιω*, km. *κρα*[*ν*], srov. creo) tvořím, vládnu, *αὐτο-κράτωρ, ορος, ὁ* s neobmezenou mocí, císař

. . *κράτος, ους, τό* síla, moc, vláda, *ἐγκρατὴς* (2.) *ἑαυτοῦ* kdo se má v moci, zdržélivý, s gen. na př. *γαστρός* zdržélivý v jídle, *ἐγκράτεια* zdržélivosť, *ἀκρατής* 2. nezdržélivý, *ἀκρασία* nestřídmosť, *καρτερός* 3. silný, stálý, vytrvalý, *καρτερία* stálosť, vytrvalosť, *καρτερέω* vydržuji, *κρατέω* s gen. panuji, s akk. přemáhám, vítězím, *ἐπικρατέω* s gen. zmocňuji se čeho, *κρείττων* 2. silnější, statnější, lepší, *superior*, k tomu superl. *κράτιστος* 3.

κρίνω třídím, loučím, cerno, discerno, rozhoduji dečerno, rozsuzuji, *ἀποκρίνομαι* M. odpovídám, *ἀπόκρισις, εως, ἡ* odpověď, *διευκρινέω* dobře rozděluji, *κριτής* soudce

κτάομαι DM. dobývám si, *κέκτημαι* mám, *κτῆ-σις, εως, ἡ* dobývání, jmění, *κτῆ-μα, ατος, τό* jmění, statek, *κτῆ-νος, ους, τό,* obyč. pl. skot (t. j. nejstarší statek), dosud slovácky a valašsky „statek“

Λ.

λάλος 2. žvatlavý, *λαλέω* žvatlám, štěbetám, srov. lallen, *λαλιά* žvatlání, tlachání

λάμπω lesknu se, svítím, (srov. limpidus světlý), *λαμπάς, άδος, ἡ* svítilna, pochodeň, *λαμπ-ρός* 3. stkvělý, slavný

λανθάνω (km. *λαθ*) jsem skryt, *λανθάνει με latet me, ἐπιλανθάνομαι* (DM.) s gen. zapomínám, *λήθη* (*λῆθος, ους, τό**) zapomenutí, *ἀ-ληθής* 2. (netající) pravdivý, pravý, *ἀληθινός* 3. pravdivý, pravý, *ἀλήθεια* pravda, *ἀληθεύω* mluvím pravdu

ἀπο-λαύω s gen. (srov. lov, lov-iti, Lohn, lu-crum) (mám účastenství) požívám, *λεία* (z *λεϝ-ία*) lov, kořist, *λῄζομαι* (z *ληϝ-ίζομαι*) lovím, kořistím, *λῃστής* kořistník, lupič, *λῃστεία* loupežení, špižování

λέγω sbírám (srov. lego, lese), vypočítávám, vypravuji, mluvím, pravím, *συλλέγω* sbírám, shromažďuji, MP. shromažďuji se, *σύλλογος* shromáždění, *διαλέγομαι* DP. rozmlouvám s někým (dat.), *λόγος* slovo, ohled, rozvaha, rozum, *ἄλογος* 2. nerozumný, *λογίζομαι* DM. rozvažuji, *λογισμός* rozvaha

λείπω (srov. re-linquo) pouštím, opouštím, *ἐκλείπω* s akk. *deficio*, docházím, *λοιπός* 3. zbylý, ostatní, reliquus

λείχω (km. *λιχ*) lecke, lízám, lingo, *λίχ-νος* 2. lízavý, mlsný, *λιχνεύω* jsem mlsný, *λιχνεία* mlsnosť, *λιχνεύματα, ων, τά* pamlsky

λίμνη (√*λι* téci, kapati, srov. li-ji), jezero, rybník, *λιμήν, ένος, δ* (nádržka) přístav, *λειμών, ῶνος, δ* (vlhká půda) luh, louka

λίνον, τό linum, Lein, len, *λινοῦς* 3. lineus, lněný, plátěný

λούω myji, lavo, srov. abluo, *λοῦμαι* M. myji (koupu) se, *λου-τρόν* koupel, lázeň . . *λῦ-μα, ατος, τό* pomeje, špína, srov. illuvies, lutum, *λύμη* pokálení, uškození, *λῡμαίνομαι* DM. hyzdím, przním, škodím

λύπη zármutek, žalosť, bolesť, *λῡπέω* rmoutím, trápím, *λῡπηρός* 3. žal působící, žalostný, *ἄλῡπος* 2. bez žalu, bezžalostný

λύω (srov. re-luo vyplácím, luo = splácím) loučím, rozvazuji, solvo (ze se-luo), *λύ-σις, εως, ἡ* odloučení,

λυσιτελής 2. (výlohy [*τὰ τέλη*] vyplácející), užitečný

M.

μακρός 3. dlouhý, *μακρό-βιος* 2. dlouhověký . . *μακάριος* bohatý, blažený, *beatus*, *μακαρίζω* blahoslavím . . *μῆκος, ους, τό* délka, *εὐ-μήκης* 2. hodně dlouhý, vysoko zrostlý

μανθάνω (km. *μαθ*) učím se, *μάθησις, εως, ἡ* učení se, *μαθητής* žák, *μάθημα, ατος, τό* nauka, věda, *ἀ-μαθής* 2. (*μάθος, ους, τό** učení) nevědomý, *ἀμαθία* nevědomost, *πολυμαθής* 2. mnoho vědoucí, *φιλομαθής* 2. učení milovný

μαραίνω (srov. marceo) mařím, MP. hubením, chřadnu . . *βροτός* 3.* (z *μορτός*, srov. mortuus, mors) mortalis

μάρτυς, υρος, ὁ, ἡ (√mar, srov. memor, memoria) svědek, svědkyně . . *μέριμνα* starost . . *μέλει μοί τινος* na starosti jest mi něco, *ἐπιμέλομαι* DP. starám se o něco (gen.), *ἐπιμελής* 2. starostlivý, *ἐπιμέλεια* starost, *ἀμελής* 2. bezstarostný, *ἀμελέω* i *καταμελέω* s gen. zanedbávám, *μεταμέλει μοί τινος* líto jest mi čeho, *μεταμέλεια* lítost, *μελέτη* cvičení, *μελετάω τι* pěstuji něco . . *μέλλω* (srov. mora, moror) váhám, hodlám, *μέλλων* 3. *futurus*

μάχ-ομαι DM. (mac-to, zabíjím) bojuji (srov. di-mico) s někým (dat.), *μάχη* boj, bitva, *μάχαιρα* meč, mac-ellum, *μάχιμος* 3. i 2. bojovný, *σύμμαχος* 2. spolu bojující, *ὁ σ.* spojenec, *ἡ συμμαχία* spojenectví, *ἱππομαχία* jízdný boj, *ναυ-μαχία* námořní bitva, *ναυμαχέω* svádím bitvu námořní, *ὁπλο-μάχος* šermíř

μένος, ους, τό (√*μα*[*ν*] usiluji, myslím, srov. mním, me-min-i, mens, Minerva) mysl, mužnost, *εὐ-μενής* 2. dobromyslný . . *μανία* nadšení, šílenost, *μαίνομαι* DP. šílím, *μάντις, εως, ὁ* věštec, *μαντεύομαι* DM. táži se věštby, věštím . . *Μοῦσα* (z *μοντια*) (myslící) Múza, *μουσικός* 3. Múz se týkající, *ἡ μουσική* (*τέχνη*) vyšší vzdělání, hudba, *ἀ-μουσος* 2. bez vzdělání, *ἀμουσία* nevzdělanost

μέτρον metrum, míra, Maß, *μετρέω* mētior měřím (srov. mēta), *μέτριος* 3. i 2. mírný, střídmý, *μετρίως* s měrou, *ἀμέτρως* bez míry,

μι-μνῄ-σκω připomínám, DP. vzpomínám si, *ἀναμιμνῄσκω* upomínám koho nač *τινά τι*, P. vzpomínám si, *μέμνημαι* pomním, *μνή-μη* i *μνεία* vzpomínka, *μνῆ-μα, ατος, τό* i *μνημεῖον* pomník, náhrobek, *μνήμων* 2. pamětliv, *ἀ-μνήμων* 2. nepamětliv

μῶρος 3. (srov. moro-sus, č. morous) pošetilý, *μωρία* pošetilost, *μωραίνω* jsem pošetilý

N.

νέμω (srov. num-erus) dělím, pasu, M. mám za podíl, užívám, pasu se, *Νέμεσις, εως, ἡ* Nemesis (bohyně přidělující osud dle zásluhy), *οἰκονόμος* 2. dům spravující, *νομή* pastva *νομεύς, έως, ὁ* pastýř, *νόμος* (pořádek) zákon, obyčej, mrav, *νόμιμος* 2. zákonitý, obvyklý, lat. nummus (vypůjč. slovo) obyčejný peníz), *παράνομος* 2. proti-, nezákonný, *νομίζω* mám v obyčeji, mám za to, mínim, P. *νομίζεται* jest obyčej, *νόμισμα, ατος, τό* peníz

νέος 3. (*νέϝος*) novus, neu, nový, mladý, *νεότης, ητος, ἡ* mladost, *νεοττός* mládě (ptačí), *νεοττιά* hnízdo, *νεοττεύω* hnízdím, *νεᾱνίας* mladík, *νεβρός* (z *νεϝ-ρός*) kolouch

νέω (*νέϝ-ω*, km. *νυ*) no, nare, plovu, *ἐκνέω* (ven) vyplouvám, unikám pláváním . . *νῆ-σος, ἡ* (plovoucí země) ostrov, *νησιώτης* ostrovan . . *ναῦς, νεώς, ἡ* (na vodě plovoucí) nāvis, loď, *ναύτης* nauta, plavec, *ναυτικός* plavecký, lodní, *τὸ ναυτικόν* loďstvo, námořní moc, pl. *τὰ ναυτικά* námořnictví, *ναῦ-λον* lodné, plavné, *ναυμαχία* námořní bitva, viz *μάχομαι*

νοῦς (*νόος*) rozum, mysl, *ἄ-νους* 2. bez rozumu, nerozumný, *ἄνοια* nerozum, *εὖ-νους, κακό-νους* 2. dobromyslný, zlomyslný, *εὔνοια* dobromyslnost, přízeň, *κακόνοια* zlomyslnost, *νοέω* myslím, *ἀνόητος* 2. nerozumný, *νόημα, ατος, τό* myšlénka, *διάνοια* úmysl, předsevzetí, *διανοέομαι* DP. mám v úmysle, zamýšlím, *ἐννοέω* uvažuji, *μετανοέω* cítím lítost, *μετάνοια* lítost, *ὁμονοέω* jsem jedné mysli, *ὁμόνοια* jednomyslnost, svornost

O.

ὁδός, ἡ (√*σαδ* chod, srov. solum, čes. chod-iti, šed) cesta, chůze, *ἔφοδος, ἡ* příchod, útok, *ὁδοιπόρος* cestující (srov. *πορεύομαι*), *ἐφόδιον* zásoba na cestu, cestovné

ὄζω (√*ὀδ*, srov. odor, č. ud-im) voním, *ὀσμή* (z *ὀδμή*) vůně, *ὀσφραίνομαι* DM. čichám, větřím, *ὄσφρησις, εως, ἡ* čich

οἶκος (*ϝοῖκος*, vīcus, č. ves) *domus, οἰκία aedes, ium, οἶκοι domi, οἰκέω* bydlím, *οἴκησις, εως, ἡ* obydlí, *οἴκημα, ατος, τό* komnata, *οἰκεῖος* 3. domácí, vlastní, příbuzný, *οἰκέτης* (domácí) otrok, *οἰκο-δομέω aedifico, οἰκο-νόμος* (*νέμω*) (dům spravující) hospodář, *οἰκονομέω* spravuji (dům), rovněž *διοικέω* (*διοίκησις, εως, ἡ* spravování), *οἰκίζω* usazuji, *κατ-οικίζω* osazuji, opět vystavuji

ὁμοῦ spolu, společně (srov. *ἅμα*, sammt, simul, č. sou-, sám), *ὅμοιος* 3. podobný, *ὁμοιότης, ητος, ἡ* podobnost, *ὁμοιόω* činím podobným, srovnávám, *ὅμως* přece, srov. *ὅμῑλος* (*εἴλω* tlačím) tlačenice, dav, *ὁμολογέω, ὁμονοέω, ὅμορος, ὁμοφροσύνη*

ὄνομα, ατος, τό jméno, nomen, *ὀνομάζω* jmenuji, *ὀνομαστός* 3. jmenovaný, slovutný, *ἀν-ώνυμος* 2. bezejmenný, *ἐπ-ώνυμος* 2. s gen. po někom pojmenovaný, *ἐπωνυμία* příjmení, jméno

ὄπτωπα perf. a *ὄψομαι* fut. od *ὁράω* (√*ὀπ*, srov. ok-o, ok-no) zočil jsem, zočím, *ὄψις* (*ὀπ-σις*), *εως, ἡ* zření, zrak, oči, pohled, tvář, obličej, *ὄμμα* (z *ὀπμα*), *ατος, τό* i *ὀφθαλμός* oculus, Auge, oko, *Αἰθίοψ, πος, ὁ* Aethiop, (s opálenou tváří, *αἴθω* pálím), *μέτω-πον* (meziočí) čelo, *πρός-ωπον* obličej, průčelí, *στεν-ωπός* (těsného otvoru, srov. *ὀπή* vikýř, okno) těsná cesta, úvoz, *ὀξυ-ωπής* 2. bystrozraký, *κάτοπτρον* zrcadlo, *κατοπτρίζομαι* DM. vzhlížím se v zrcadle, *ὕπ-οπτος* 2. podezřivý, podezřelý, *ὑπ-οψία* podezření . . *ὄφις, εως, ὁ* had (pro svůj pohled), jako *δράκων*,

οντος, *ὁ* draco, drak (srov. ostrovid), od *δέρκομαι* DM.* zřím, zhlídám

ὁράω (√*Ϝορ* mám pozor, srov. vereor, wahre, gewahre) zírám, vidím, *ἔφορος* dozorce, *φρουρός* (z *προϜορός*) hlídač, pl. posádka, *φρουρέω* hlídám, jsem na stráži, *φρούριον* stráž, tvrz, *τιμωρός* viz *τιμή*

ὅρκος přísaha, *ἐπίορκος* 2. křivopřísežný, *ἐπιορκία* křivá přísaha, *ἐπιορκέω* křivě přísahám

ὄρος, *ους*, *τό* (*Ϝόρος* vrch, srov. verruca a *αἴρω* z *ἀ-Ϝερ-ίω* zdvihám) vrch, *ὄρειος* 3. horský, na horách bydlící, *ὀρεύς*, *εως*, *ὁ* (horské zvíře) mezek, *ὀρθός* 3. přímý, *ὄρθιος* 2. příkrý, *ὀρθόω* i *ἀνορθόω* vzpřimuji, *κατορθόω* provádím, šťastně konám

ὀφείλω jsem zavázán, povinen, dlužen, *debeo*, *ὀφλισκάνω* jsem vinen, propadám (trest)

ὄφελος, *τό* (jen nom. a akk.) přibývání, vzrůst, užitek, *ὀφέλλω** množím, *ὠφέλεια* užitek, *ὠφελέω* jsem užitečný, prospívám, *ὠφέλημα*, *ατος*, *τό* užitek, prospěch, *ὠφέλιμος* 3. i 2. užitečný

Π.

παῖς, *παιδός*, *ὁ*, *ἡ* (vl. *πάϜις*, √pu ploditi) dítě, hoch, děvče, též: rob, otrok, puer, puella (z puerula), *παιδεύω* vychovávám, vzdělávám, vyučuji, *παιδεία* vzdělání, *παίζω* (z *παιδ-ιω*: vedu si dětinsky) hraji si, žertuji, *παιδιά* hra, žert . . *πόα* (vyrostlé) pice, tráva . . *πῶ-λος* Fohlen, hříbě, srov. pullus mládě

πάλλω (srov. pello) máchám, třesu, *πά-λη* máchání, zápolení, *πάλιν* adv. (obratem zpět) opět, zase, *rursus*, *palaío* zápasím, *παλαίστρα* zápasiště, tělocvična, *παλτόν* kopí (házecí) . . *πόλ-εμος* (zápolení) válka, *πολέμιος* 3. nepřátelský, *πολεμέω* válčím, *πολεμικός* 3. válečný, *τὰ πολεμικά* věci válečné . . *πέλ-ας* adv. (nač se naráží) blízko, též tak *πλησίον*, *παραπλήσιος* 3. (dosti) podobný

πᾶς 3. každý, všechen, celý, *ἅπας* i *σύμπας* všechen dohromady, *πανταχοῦ* všude, *παντοῖος* i *παντοδαπός* 3. všeliký, všelijaký, *πάμπαν* zcela, *πασσυδίᾳ* se vší mocí

πάσχω, aor. *ἔπαθον*, perf. *πέπονθα*, fut. *πείσομαι* z *πενθσομαι* (km. *παθ* a *πενθ*) trpím, *πάθος*, *ους*, *τό* utrpení, pohroma, neštěsti, *πένθος*, *ους*, *τό* žal, zármutek, *πενθέω* želím

πατήρ, *ρός*, *ὁ* (√pa živiti, pasco, srov. pitati = krmiti, živitel) pater Vater, otec, *πάτρ-ιος* 3. od otců pošlý, otcovský, domácí, *πατρῷος* 3. po otcích zděděný, *πατρίς*, *ίδος*, *ἡ* otčina, vlast

πάτος (šlápěj, srov. pont) Pfad, stezka, *καταπατέω* sešlapuji . . *πόντος* (mořská cesta) moře, srov. pons, pontis, most (vl. chodník)

πεδίον (√*πεδ*, nač se stoupe, půda) pláň, rovina . . *πέζα** (z *πεδ-ια*) noha, *πεζός* 3. pěší, *ὁ π.* pěšák, *πεζῇ* pěšky, *πεζεύω* jdu pěšky . . *πούς*, *ποδός*, *ὁ* pes, pedis, *ἐμποδίζω* impedio, *πολύπους* 2. mnohonohý, *ὁ π.* (mořský) polyp

πείθω (√*πιθ*, srov. fides, fido, fidus) přemlouvám, MP. s FM. dávám se přemluviti, poslouchám, *πειθώ*, *οῦς*, *ἡ* přemluva, *εὐ-πειθής* 2. po-

slušný, *πειθαρχία* poslušnosť (k úřadům *αἱ ἀρχαί*), *ἀ-πειθής* 2. neposlušný, *ἀπείθεια* neposlušnosť, *πιθανός* 3. přesvědčivý .. *πιστός* 3. věrný, *πιστότης, ητος, ἡ* věrnosť, *πιστεύω* důvěřuji, věřím, P. mám víru, *ἄ-πιστος* 2. nevěřící, *ἀπιστέω* jsem nevěřící, nedůvěřuji, P. nemám důvěry

περάω pronikám, přepravuji, intr. přepravuji se, též tak *δια-περαιόομαι* DP. . . *πεῖρα* pokus, zkouška, *πειράομαι* DP. pokouším se, zkouším, experior, *ἔμπειρος* 2. peritus, *ἄ-πειρος* 2. imperitus, *ἐμπειρία* zkušenosť . . *πόρος* průchod, cesta, prostředek, *πορίζω* dopravuji, zjednávám (M. si), *ἔμπορος* obchodník, *ἐμπορία* obchod, *ἐμπόριον* skladiště, *πορεύομαι* DP. ubírám se, jdu, kráčim, *πορεία* cesta, pochod, *ἄ-πορος* 2. bez prostředků, *εὔ-πορος* 2. mající hojně prostředků, mohovitý, bohatý, *ἀπορέω* mám nedostatek čeho (gen.), *εὐπορέω* mám hojnosť čeho (gen.)

πετ-άννυμι rozestírám, *ἀναπετάννυμι* otvírám (pateo), *καταπετάννυμι* pokrývám něčím, *πέτ-αλον* list

πέτομαι letím, srov. pták, peto, impetus, penna (z petna, pesna), *πτερόν* péro (létací), peruť, *πίπτω* (*πίπτ-ω*) padám, klesám, *πτῶμα, ατος, τό* pád, *προπετῶς* (adv. od *προπετής* 2. ku předu padající) kvapně . . *πταίω* narážím nač, k úrazu přicházím, *πταῖσμα, ατος, τό* náraz, pohroma

πήγνυμι (√*παγ*, srov. pango, pepigi) upevňuji, *παγίς, ίδος, ἡ* smečka, *παχύς* 3. tlustý, srov. pinguis

πίμπλημι i *ἐμπίμπλημι* (km. *πλη, πλε, πλα*) impeo, fülle, plním, naplňuji, *πλέως* 3. a *πλή-ρης* 2. plē-nus, plný, voll, *πληρόω* i *ἐμπληρόω* naplňuji, *πλῆθος, ους, τό* množství, *πλοῦτος* (hojnosť) bohatství, *πλουτέω* jsem bohat, *πλουτίζω* obohacuji, *πλούσιος* 3. bohatý .. *πολύς* 3. mnohý, komp. *πλείων* 2., superl. *πλεῖστος* 3., srov. plūs, plūrimus, plērique . . *πόλις, εως, ἡ* (náplň lidí) město, obec, stát viz *ἀκρόπολις, πολίτης* občan, spoluobčan, *πολῑτεύω* jsem občan, *συμπολῑτεύομαι* DM. žiji jako občan pospolu, *πολῑτικός* 3. občana se týkající, *ἀνὴρ πολῑτικός* státník, *πολιορκέω* svírám město (*ἕρκος, τό* ohrada, plot) obléhám, *πολιορκία* obléhání

πίνω, perf. *πέπωκα* (km. *πι, πω*) piji, *καταπίνω* pohlcuji, *συμπίνω* spolu piji, hoduji, *ποτόν* nápoj, pōtus, pōtio

πῖων 2. tučný, *πῑαίνω* činím tučným, krmím, *πῖμελή* tuk

πλέω (*πλέ-ϝω*, km. *πλυ*) plu-ji, *πλοῦς* plavba, *πλοῖον* (nákladní) loď

πλήττω (km. *πλαγ* i *πληγ*, srov. § 109. 3) tluku, plango, *ἐκπλήττω* percutio, zarážím, děsím, MP. percutior, zarážím se, děsím se, *καταπλήττω* zarážím, MP. zarážím se, *πληγή* plāga, rána . . *πέλαγος, ους, τό* (narážející vlna) širé moře

πνέω (*πνέ-ϝω*, km. *πνυ*) duji, dýchám, *πνοή* dutí, dech, *πνεῦ-μα, ατος, τό* dutí, dýchání, vítr

ποιέω dělám, hotovím, činím, konám, *ποιητής* básník, poëta (vypůjčené slovo), *ποιήτρια* básnířka, poëtria, *ποίησις, εως, ἡ* básnění, básnictví,

ποιητικός 3. schopný k dělání, *ἡ ποιητική (τέχνη)* básnictví

πράττω (km. *πρᾱγ*) pracuji, konám, jednám, *εὖ, κακῶς πράττω* dobře, zle se mi vede, se mám, *πρᾱγ-μα, ατος, τό* práce, skutek, čin, vůbec záležitost, věc, *ἀ-πράγμων* 2. nezaměstnaný, mírumilovný, *φιλο-πράγμων* 2. pracovitý, *φιλοπρᾱγ-μοσύνη* pracovitost, *πρᾶξις, εως, ἡ* jednání, *εὐ-πρᾱγία* i *εὐ-πρᾶξία* též pl. zdar, štěstí

πρό prō (ze prōd, srov. prod-eo), před, *πρότερος* 3. prior, früher, prvější, *πρότερον* adv. prius, *πρῶτος* 3. prīmus, *πρῶτον* prīmum, prīmo, *πρύ-τανις, εως, ὁ* (viz *ὄνομα*) předseda, prytan, *πρυτανεύω* jsem prytanem, *πρῴ* před časem, záhy, časně, *πρίν* prve než

P.

ῥᾴδιος 3. snadný, lehký, *ῥᾳ-θῡμος* 2. lehkomyslný, *ῥαθῡμία* lehkomyslnost, *ῥᾳστώνη* úleva

ῥέω (*ῥέϝ-ω*, km. *σρυ*, srov. struha, ostrov, Strom) teku, *ῥοῦς* (*ῥόος*) proud, *ῥεῦ-μα, ατος, τό* tok, *Στρῡμών* řeka v Thrákii

ῥώννῡμι sílím, perf. P. *ἔῤῥωμαι* jsem silen, zdráv, *ἔῤῥωσο* buď zdráv, s Bohem, *ῥώ-μη* síla

Σ.

σαφής 2. (*σπός* m. *σοπ-ός* Saft, šťáva, srov. sapio, vl. ochutnatelný) zřejmý, zřetelný, spolehlivý, *ἀ-σαφής* 2. nezřetelný, nejistý, *σάφα* adv. jasně, určitě . . *σοφός* 3. sapiens, *σοφία* sapientia, *φιλό-σοφος* 2. moudrosti milovný, *σοφίζομαι* DM. počínám si moudře, chytře vymýšlím, *σοφιστής* umělec v řečnění, sofist

σέβομαι DP. v úctě mám, *εὐ-σεβής* 2. nábožný, *εὐσέβεια* pobožnost, *ἀ-σεβής* 2. bezbožný, *ἀσέβεια* bezbožnost, *θεοσεβής* 2. bohabojný, *θεο-σέβεια* bohabojnost, *σεμνός* 3. (ze *σεβ-νός*) ctihodný (srov. sevērus), velebný, hrdý, *σεμνύνομαι* M. jsem hrdý, honosím se

σῆμα, ατος, τό znamení, pomník, *σημαίνω* oznamuji, *σημεῖον* znamení, *παράσημον* odznak

σιγή (*σϝῑγ*) Schweigen, mlčení, *σῑγάω* mlčím, zamlčuji

σκάπτω kopu, vydlabuji, *κατασκάπτω* zbořuji, *σκάφος, ους, τό* (vl. škopek, Schaff) člun, loď, *σκαφίδιον* lodka

σκευή stroj, oděv, *σκεῦος, ους, τό* (srov. scutum, *σκῦτος*) stroj, nářadí, pl. zavazadla, *σκευο-φόρος* 2. zavazadla nosící, *ὁ σκ.* záškodník, *κατασκευάζω* přistrojuji, vystrojuji

σκοπέω fut. *σκέψομαι*, aor. *ἐσκεψάμην*, späh̆e, hledím (srov. conspicio), uvažuji, *σκοπός* cíl, též: hlídač, vyzvědač . . *σκώπτω* (posmívačně hledím) vysmívám se, *σκῶμμα* (ze *σκῶπτ-μα*) *ατος, τό* uštěpačná řeč, žert

σπάνις, εως, ἡ (srov. špína) nedostatek, *σπανίζω* i *πένομαι* (ze *σπένομαι*) mám nedostatek čeho (gen.), *πένης, ητος, ὁ ἡ* chudý, *pauper, penia pauper-tas* . . *πεῖνα* hlad, *πεινάω* hladovím, . . *πόνος* nouze, námaha, práce, *φιλόπονος* 2. práce milovný, pilný, *πονέω* namáhám se, pracuji, trpím, *πονηρός* 3. zlý, špatný, *πονηρία* špatnost

σπείρω spargo, seji, διασπείρω dispergo, σπέρ-μα, ατος, τό símě, σπορά osení, σποράδην adv. roztroušeně . . σπαράττω škubám, trhám

σπένδω přinášim mokrou oběť, libo, M. (při mokré oběti) smlouvu činím s kým (dat.), srov. spondeo, σπονδή oběť, pl. smlouva, příměří, spolek

σπεύδω spěchám, spute mich, σπουδή spěch, horlivosť, studium, σπουδάζω horlím o něco, horlivě se zabývám něčím (τὶ, περί i ὑπέρ τινος, περί τι), snažim se, studeo, σπουδαῖος 3. horlivý, vážný, důležitý

στέφω* činím hustým nebo plným, srov. stipo; pak: věnčím, στέφανος věnec, στεφανόω i M. ověnčuji, στῖφος, ους, τό (hustý) dav, zástup

στορέννυμι a στρώννυμι (stru, streue, sterno) prostírám, στρῶ-μα, ατος, τό prostěradlo, poduška, lože (srov. stlaní, sláma, Streu, Stroh, strā-men)

στρατός a στρατιά vojsko, στρατεύω i M. sloužim ve vojště, táhnu do pole, στρατεία tažení, výprava, στράτευμα, ατος, τό vojsko, στρατόπεδον (πέδον = πεδίον) tábor, στρατοπεδεύομαι M. tábořim, στρατιώτης bojovník, vojin, στρατ-ηγός vojevůdce, στρατηγέω jsem vojevůdcem, τὰ στρατηγικά umění válečné

σφαδάζω třepetám, cukám . . σφοδρός 3. prudký, náramný, σφόδρα adv. prudce, velmi . . σφενδ-όνη prak, σφενδονήτης prakovník

σφάλλω viklám, kácim, mýlim, MP. viklám se, mýlim se, ἀ-σφαλής 2. bezpečný, jistý, neporušený, ἀσφάλεια bezpečnosť, ἐπισφαλής 2. nebezpečný

σῶς, (σᾶ,) σῶν sā-nus, zdravý, σῴζω zachovávám (při zdraví), zachraňuji, σωτήρ, ῆρος, ὁ ochránce, σωτηρία zachránění, spása, ἄ-σωτος 2. nezachránitelný, ὁ ἄ. zhejřilec, labužník

T.

ταραχή i τάραχος zmatek, bouře, ταράττω matu, bouřím, děsím, ταραχώδης 2. zmatený

τάττω (km. ταγ) stavím v řad, řadím, τάξις, εως, ἡ řada, řád, pořádek, postavení, παρατάττω vedle řadím, M. stavím se vedle (naproti), παράταξις, εως, ἡ bitva (se šiky), εὔ-τακτος 2. dobře vycvičený, pořádný, εὐταξία pořádnosť, dobrá kázeň, ἄ-τακτος 2. bez kázně, ἀταξία nepořádnosť, ἀτακτέω jsem bez kázně, nemám kázně

ταῦρος taurus, tur, býk, Stier

τεῖχος, ους, τό zeď, hradba, τειχίζω opevňuji, ἐπιτείχισμα, ατος, τό bašta, srub

τέρ-μα, ατος, τό* (srov. ter-minus) cíl, τέλ-ος, ους, τό konec, cíl, τὰ τέλη výlohy, útraty, τελέω končím, platím, εὐτελής 2. snadno zaplacený, laciný, παντελῶς adv. dokonce, zcela . . τελευτή konec, τελευτάω dokonávám, τελευταῖος 3. poslední

τήκω (srov. teku, tok) km. τακ, tavím, MP. roztékám se, taji, ταχύς rychlý, τάχος, τό rychlosť

τίθημι (km. θε) kladu, stavím, ἀνατίθημι vy-, postavuji, věnuji, ἀνάθημα, ατος, τό obětní dar, διατίθημι rozpoložuji, v nějaký stav

uvádím, *ἐπιτίθημι* nasazuji, M. nasazuji si, při-, napadám, útočím na koho (dat.), *παρακατατίθεμαι* M. svěřuji, *συντίθημι* skládám, M. smlouvám se s kým (dat.), *σύνθημα, ατος, τό* (umluvené) znamení, *θεσμός* ustanovení, *θεμιτός* 3. dovolený, *ἀ-θέμιτος* 2. nedovolený, *ἀθέμιτόν* čili *οὐ θεμιτόν ἐστι* nefas est, *οἱ θεμέλιοι (λίθοι)* základní kameny, zdi, *νου-θετέω* (mysl) napravuji, napomínám

τίκ-τ-ω (km. *τεκ*, vl. tesám, hotovím) plodím, rodím, *τέκ-των, ονος, ὁ* tesař (srov. tig-num trám), stavitel (také *ἀρχιτέκτων*, jsem stav. *ἀρχιτεκτονέω*), *ἡ τεκτονική (τέχνη)* stavitelství . . *τέκ-μαρ, τό** (jen nom. a akk.) znamení (v próse *τεκμήριον*), *τεκμαίρομαι* DM. znamenám, poznávám, soudím (ze známek) . . *τέχ-νη* umění, živnost, *τεχνίτης* umělec

τιμή cena, čest, *τῑμάω* cením, odhaduji, ctím, *ἐπιτῑμάω* haním koho (dat.), *τῑμωρός (τιμα-Ϝορός* strážce cti viz *δράω*) mstitel, *τῑμωρέω* mstím koho (dat.), M. mstím se, trestám, *ἀτῑμώρητος* 2. nepotrestaný, bez trestu, *τῑμωρία* msta, *τῑμητής* censor, *τίμιος* 3. drahocenný, vážený, vzácný, *ἄ-τῑμος* 2. bezectný, *ἀτῑμία* bezectí, *ἰσό-τῑμος* 2. stejně ctěný, stejné hodnosti, *φιλό-τῑμος* 2. ctižádostivý, *φιλοτῑμία* ctižádost, *φιλοτῑμέομαι* (DP.) *τι* ctižádostivě, horlivě něco provozuji

τόξον luk, *τοξότης* lučištník, *κατατοξεύω* zastřeluji, *τόξευμα, ατος, τό* střela

τρέπω drehe, obracím, torqueo, M. odvracím od sebe, na útěk zahánim (aor. *ἔτρεψάμην*); obracím se (aor. *ἐτραπόμην*), *τροπή* obrat, útěk, *τρόπαιον* vítězné znamení, *τρόπος* (obrat) způsob, povaha

τρέφω krmím, živím, vychovávám (tak zvl. *ἀνα-, ἐκ-τρέφω*), *τροφή* potrava, jídlo, *τροφός, ὁ* živitel, vychovatel, *ἡ* pěstounka, chůva

τρέχω běžím, *τρόχος* běh, *τροχάζω* běžím, *τροχός* kolo

τρῑβω tru, tero, *διατρῑβω* trávím (srov. *tempus* tero), *συνδιατρῑβω* obcuji s kým (dat.), *τρῑβων, ωνος, ὁ* starý (odřený, srov. trītus) plášť

τυγχάνω (km. *τυχ*) dosahuji, zasahuji něco (gen.), intr. jsem právě, náhodou s part., *ἀποτυγχάνω* chybuji se čeho (gen.), *ἐντυγχάνω* zastihuji koho (dat.), *περιτυγχάνω* připadám na něco (dat.), *τύχη* (co se člověku přihodí) příhoda, náhoda, osud, štěstí, *εὐ-τυχής, ἀ-τυχής (δυς-τυχής)* 2. šťastný, nešťastný, *εὐτυχέω, ἀτυχέω (δυστυχέω)* jsem šťasten, nešťasten, *εὐτυχία, ἀτυχία* i pl. štěstí, neštěstí

Y.

ὑγιής 2. (jarý, vegetus, srov. vigeo, vigor) zdravý, *ὑγίεια* zdraví, *ὑγιαίνω* jsem zdráv . . *αὐξάνω (αὔξω)* množím, augeo, MP. zmáhám se, rostu, *αὔξησις, εως, ἡ* zrůst, zdar (auxilium z augsilium, přírůstek, pomoc)

ὗει prší, *ὑετός* déšť . . *ὕθλος* (klokotání) tlachání, klepy

ὑπέρ s akk., super, nad, přes, *ὕβρις, εως, ἡ* přepych, zpupnost (srov. superbia), zločin, *ὑβρίζω τινὰ* a *εἴς τινα* zpupně s někým zacházím, tý-

rám, páši na kom bezpráví, *ὑβριστής* zpupník

Φ.

φημὶ (km. *φα* zjevuji) srov. fa-ri, baji, bá-je, pravím, *φή-μη* slovo, řeč, pověst, *φω-νή* zvuk, hlas, *φωνήεις* 3. řečí obdařen . . *φαίνω* (km. *φαν*) jevím, na jevo dávám, ukazuji, MP. se siln. aor. P. jevím se, *φανερός* 3. zjevný, zřejmý, patrný, *ἀφανής* 2. nezjevný, neslavný, *ἀφανίζω* nezjevným činím, bořím, *ἐμφανής* 2. zřejmý, *ἐμφανίζω* zřejmým činím, ukazuji, *ἐπιφανής* 2. ukázalý, znamenitý, *προφαίνω* okazuji, *πρόφασις*, εως, *ἡ* záminka, *ὑπερήφανος* 2. příliš okázalý, nadutý, *ὑπερηφανία* nadutost

φέρω fero (srov. beru, Bürde, fruchtbar) *διαφέρω* s gen. liším se od koho, differo, vynikám, *διαφορά* rozdíl, *διαφέρει* jest rozdíl, *πόλεμον ἐπιφέρω τινὶ bellum* infero *alicui*, *συμφέρω* confero, při-, prospívám, *συμφορά* (zlá) příhoda, pohroma, neštěstí, *φερέτρον* feretrum, Bahre, nosidlo, máry, *φορέω* nosím, *φόρτος**, v próse *φορτίον*, náklad, břímě, Bürde

φεύγω fugio, běžím, utíkám, jsem vyhnán, *φυγή* fuga

φθόνος závist, *φθονέω* s dat. závidím komu, *φθονερός* 3. závistivý, *ἀ-φθονος* 2. bez závisti, hojný, v hojnosti, *ἀφθονία* hojnost, nadbytek, veliké množství

φίλος 3. přátelský, milý, *φιλία* přátelství, *φιλέω* miluji, *προς-φιλής* 2. milý, příjemný, *φιλ-άνθρωπος* 2. lidomilný, vlídný a jiné složeniny

φλέγ-ω flag-ro, ('flackre' vypůjč. sl. srov. blesk, blýsk-ati) hořím, pálím, *καταφλέγω* spaluji, *φλόξ*, *γός*, *ἡ* plamen, flamma, (z flag-ma)

φόβος (srov. boj-ím) bázeň, *φοβέω* děsím, MP. s FM. děsím se, bojím se, bebe, *φοβερός* 3. strašný

φράτηρ, *φράτωρ*, frater, Bruder, bratr

φρένες, *ῶν*, *αἱ** bránice, *praecordia*, *ium* (jako sídlo duševního života), duch, mysl, srdce, *ἔμ-φρων* 2. rozumný, *ἄ-φρων* 2. nerozumný, pošetilý, *εὔ-φρων* 2. veselé mysli, veselý, *εὐφραίνω* obveseluji, *δμόφρων* 2. jednomyslný, *ὁμοφροσύνη* jednomyslnost, svornost, *σώ-φρων* 2. zdravé mysli, rozumný, *σωφρονέω* jsem rozumný, *σωφροσύνη* rozumnost, *σωφρονίζω* přivádím k rozumu, napravuji, *φρονέω* smýšlím, *μέγα φρονέω* vysoce smýšlím, jsem pyšný, *φρόνημα*, *ατος*, *τό* sebevědomí, *φρόνησις*, εως, *ἡ* rozum, rozumnost, *φρόνιμος* 2. rozumný, *φροντίς*, *ίδος*, *ἡ* starost, *φροντίζω* s gen. starám se oč

φύλαξ, *κος*, *ὁ* stráže, *φυλάττω* bdím, střehu, *διαφυλάττω* ostříhám, opatruji, *φυλακή* stráž

φύω (srov. bý-ti, fu-i) nechávám růsti, plodím, P. rostu, stávám se, perf. *πέφυκα* bi-n (fu-i), jsem (povahou), *φυτόν* bylina, *φυτεύω* sázím, *φυτεία* sázení, *φύ-σις*, εως, *ἡ* příroda, *φῦλον* kmen, plémě, rod, *φύλλον* (z *φυ-λιον*) fō-lium, list

X.

χαίρω (km. *χαρ*) raduji se, *χαρά* radost, *χάρις*, *ιτος*, *ἡ* grātia, vděk, lepota, přízeň, *χαρίζομαι* DM. vděk činím, vděčím se, *χαρίεις* 3. grātus

χείρ, *χειρός*, *ἡ* (√har chápu, chytám) ruka, *ἐπιχειρέω* ruku přikládám, (dat.), podnikám, *ὑποχείριος* 3. poddaný, *χειρόομαι* DM. přemáhám si, podrobuji si, *εὐ-χείρωτος* 2. snadno přemožitelný, *ἐγχειρίζω* do ruky dávám

χιών, *όνος*, *ἡ* sníh, *χειμών*, *ῶνος*, *ὁ* hiems, zima, bouře, *χειμάζω* zimu trávím, P. jsem stihán, zmítán bouří

χράομαι DM. zabývám se něčím (dat.), užívám, potřebuji, *χρῆ-σις*, *εως*, *ἡ* užívání, potřeba, *χρήσιμος* 3. i 2. potřebný, *χρηστός* 3. dobrý, hodný, řádný, *χρηστότης*, *ητος*, *ἡ* řádnost *χρεία* užitek, potřeba, *χρή* (nesklon. subst., přimysli *ἐστὶ*) s inf. *opus est, oportet*, *χρῆ-μα*, *ατος*, *τό* (čeho se potřebuje) věc, pl. jmění, peníze

χρῡσός zlato, Gold, *χρυσόω* zlatím, *χρυσοῦς* 3. zlatý

χώρα místo, prostora, země, rovněž tak *χῶρος*, toto též = *rus* venek, opp. *ἄστυ urbs*, *χωρέω* jdu (s místa), *ἀναχωρέω* jdu zpět, *ἀποχωρέω* odcházím, *συγχωρέω* jdu spolu, srovnávám se, povoluji, ospravedlňuji, *ἐγχώριος* tuzemský, domácí

Ψ.

ψεύδω (km. *ψυδ* šuškám) klamu, obelhávám, M. lhu, *ψεῦδος*, *ους*, *τό* lež, *ψευδής* 2. lživý, vymyšlený

ψύχω foukám, chladím, *ψῦχος*, *ους*, *τό* i pl. chladno, zima, *ψυχ-ρός* 3. chladný, *ψῡχή* dech, duch, duše, život, *anima*

Ω.

ὄνος (m. *Fωνος*) venum, věno, cena kupní, *ὠνέομαι* kupuji si

ᾠόν (*ᾠϊον*, pův. *ὠFjον*), lat. ōvum, stslov. aje, čes. vej-ce, něm. Ei, srov. lat. avi-s pták, *οἰ-ωνό-ς* veliký (věští, dravý) pták (m. *ὀFι-ωνο-ς*)

ὥρα (lat. hōra), jaro (srov. jař, jeř), Jahr, roční doba, *ὡραῖος* jarní, letní, zralý, *ἀν-ωρος* 2. nedospělý, *ὀπ-ώρα* (t. j. *ὀπ-ίσω* a *ὥρα*) pozdní léto, polétí, podjeseni.

ÚK VŠP HK
100000202226